

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 06901

DER IDYOT

Fyodor Dostoyevsky

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

פ. דאמטאיעווסקי

דער אידיאם

« ИДИОТЪ »

ראמאז אין 4 טיילען

איבערזעצט פון
ח. גוטמאז (דער לעבעריגער)

צווייטער באנד

ארויסגעגעבען פון

Farlag: MAX JANKOVITZ

179 E. Broadway

New York

צווייטער באנד

דריטער טהייל.

ערשטער קאפיטעל

אלע וויילע הערט מען ביי אונז קלאנגען, אז ביי אונז פעהלען פראקטישע מענשען; אז למשל, פאליטישע מענשען האבען מיר גענוג. גענעראלען אויך; פארשיידענע פארוואלטער, וויפיעל מען זאל ניט באדארפען, קען מען גלייך געפינען וועלכע מען וויל — אבער קיין פראקטישע מענשען זיינען ניטא. אמווינציגסטענס באקלאנגען זיך אלע אז עס איז ניטא. מען זאגט אפילו, אז א ריכטיגער ארכיטעט אויפ'ן אייזענבאהן איז אויך ניטא, געפינען א נישקשדיגע אדמיני-סטראציע פאר א שיפע-געזעלשאפט, קען מען אויך ניט. דארט, הערסטו, אז אויף א ניי ענטדעקטע ליניע האבען זיך וואגאנען צו-זאמענגעשטויסען אדער ארונטערגעפאלען אויפ'ן בריק; דארט, שרייבט מען אז א צוג איז שיעור ניט געבליבען שטעקען צווישען שנעע-פעל-דער: מען איז אפגעפאהרען עטליכע שטונדען און פינף טעג אפגע-שטאנען אין שנעע; דארט דערצעהלט מען, פוילען טויענדער פודען סחורה אויף איין פלאץ צו צוויי און צו דריי מאנאטען, ווארטענדיג אז מען זאל עקספאדירען. און דארט, רעדט מען, (איבעריגענס, עס גלויבט זיך אפילו ניט), אז א געוויסער אדמיניסטראטאר, ד. ה. א מין אויפזעהר, האט עפעס א סוחרישען פריקאזשטיק, וועלכער איז צו איהם צווגעשטאנען מיט דער עקספערדיציע פון זיינע סחורות, אנשטאט אן עקספערדיציע, אריינגעפאהרען אין די ציין, און ער האט נאך ערקלעהרט זיין אדמיניסטראטיווע האנדלונג מיט דעם, אז ער האט עס געטאן פון „כעס.“ עס דוכט זיך, מיר האבען אזוי פיעל אנוועזענדע פלעצער פון דער רעגירונגס-דינסט, אז עס געהמט אן א שוידער; אלע האבען געדיענט, אלע דיענען, אלע זיינען גרייט צו דיענען — ווי אזוי קען מען דאך פון אזא מאטעריאל ניט אויפשטע-

לען א נישט קשה'דיגע, אנשטענדיגע קאמפאניע פאר א שיפען-אד-מיניסטראַציע ?

אויף דערויף גיט מען גאַנץ אָפּט א זעהר איינפאַכען ענטפער: אויף אזוי פיעל איינפאך, אז עס גלויבט זיך אויף נים, אזא ערקלעה-רונג. אמת, זאָגט מען, ביי אונז האָבען אלע געדיענט אָדער דיענען און שוין צוויי הונדערט יאָהר ציהט זיך עס אזוי לויט דעם סאַמע בעסטען דייטשען מוסטער, פון די עלטער זיידעס ביז צו אייניקלאַך — נור די מענשען וואָס שטעהן אין דיענסט זיינען דאָך די סאַמע אונפראַקטישע, און עס איז געקומען דערצו אז די אַבסטראַקציע און דאָס פעהלען פון פראַקטישען וויסען האָט זיך גאָר נים לאַנג גערע-כענט צווישען די דיענסט-מענשען אליין אלץ די בעסטע מעלות און רעקאָמענדאציעס. איבעריגענס האָבען מיר אומזיסט זיך צורעדט וועגען דיענסט-מענשען, מיר האָבען אייגענטליך געוואָלט רעדען וועד גען פראַקטישע מענשען. דאָ איז שוין קיין צווייפּעל נים, דאָס די שרעקעדיגקייט און דער פעהלער פון אייגענער איניציאַטיווע האָבען זיך שטענדיג ביי אונז גערעכענט אלס דער גרעסטער און בעסטער סמן פון א פראַקטישען מענשען — אפילו איצט רעכענט מען נאָך אויך אזוי, נור פאר וואָס באַשולדיגען נור זיך — אויב מען קען נור רעכע-נען אונזער מיינונג אלס באַשולדיגונג ? — דאָס פעהלען פון אַריגי-נאַליטעט איז אומערדום, אויף דער גאַנצער וועלט, פון זינט די וועלט איז וועלט, זיך גערעכענט אלס די ערשטע מעלה און בעסטע רעקאָ-מענדאציע פון א זאכליכען, געשעפּטליכען און פראַקטישען מענשען און אמויניצינינסטענס ניין און ניינציג פראַצענט פון מענשען, (דאָס איז שוין אמויניצינינסטענס), האָבען אלע אזוי געדענקט און אפשר נור איין פראַצענט פון הונדערט האָט שטענדיג געקוקט און קוקט אנדערש. ערפינדער און גאונים האָבען כמעט אלע מאָל ביים אָנפאַנג פון זייער טהעטיגקייט (און גאַנץ אָפּט אויך ביים ענד), זיך גערעכענט אין דער געזעלשאַפט נים מעהר ווי אלס נאַראַנים — דאָס איז שוין די אויסגעדראַשענסטע באַמערקונג, שוין צופיעל צו אלעמען באַקאַנט. יען למשל אלע האָבען אין פארלויה פון צעהנדליגער יאָהרען געטראָ-גען זייער געלט אין לאַמבאַרד און אהין אָנגעטראַגען מיליאַרדען אויף פיער פראַצענט, דאָ איז שוין זעלבסט פאַרשטענדליך, אז ווען דער לאַמבאַרד באַנקראַטירט, און אלע בלייבען מיט זייערע אייגענע

איניציאטיווען, דאָן האָט די גרעסטע טהייל פון די דאָזיגע מיליאָנען אונבאָדינגט געמוזט פאַרלאָרען געהן אין דער אַקציאָנערנער קאַכע־ניש, און אין די הענט פון שווינדלער, — און דאָס האָט זיך אפילו געפאָדערט אין נאָמען פון אנשטענדיגקייט און פיינעם כאַראַקטער. הויפטזעכליך פיינעם כאַראַקטער. ווען די פיינע כאַראַקטערישע שרע־קעניש און דאָס אַנשטענדיגע פעהלען פון אַריגינאַליטעט האָבען ביי אונז ביז איצט פאַרגעשטעלט, לויט דער אָנגענומענער איבערצייגונג, די אונפאַרמיידליכע מעלה פון א זאַכליכען און אַנשטענדיגען מענ־שען, וואָלט שוין געווען צופיעל ניט זאַכליך און אפילו ניט אַנשטענ־דיג, ווען דאָס זאַל זיך מיט אמאָל ענדערן. וועלכע, למשל, מוטער, וואָס ליִעבט איהר קינד, וועט זיך ניט דערשרעקען און וועט ניט קראַנק ווערען פון שרעק, ווען איהר זון אָדער טאָכטער וועלען קוים קוים אראָפּ פון דרד הישר: „ניין, שוין זאַל ער שוין בעסער זיין גליקליך און אַפּלעבען אין פאַרגעניגען אַהן אַריגינאַליטעט,“ דענקט יעדע מו־טער פאַרוויגענדיג איהר קינד. און אונזערע ניאַנקעס, פאַרוויגענדיג קינדער, רעדען און זינגען צו פון זינט די וועלט איז וועלט: „דו וועסט געהן אין גאַלד געקליידט, און א גענעראַלסקען טשין טראָגען!“ און אזוי איז האָט זיך אפילו ביי אונזערע ניאַנקעס, א טשין פון גענע־ראל גערעכענט, אלס דער גרענעץ פון רוסישען גליק, און דאַרום איז ער געוואָרען דער סאמע פאַפּולערער נאַציאָנאַלער אידעאל פון רוהיגער און פיינער צופרידענהייט. און באַמת'ן: אויסהאַלטענדיג א מיטעל־מעסיגען עקזאָמען און אַפּדינענדיג פינף און דרייסיג יאָהר — איז ווער האָט עס, ענדליך, ניט געקאָנט ווערען ביי אונז קיין גענעראַל און ניט אַבשפּאַרען א באַוואוסטע סומע אין לאַמבאַרד? אויף אזא אופן האָט דער רוסישער מענש, נאָר אַהן אַנשטרענגונג ענדליך, דערגרייכט דעם נאָמען פון א וויכטיגען און פראַקטישען מענשען. אין גרונד גענר־מען, האָט ביי אונז ניט צו ווערען קיין גענעראַל געקאָנט בלויז איי־נער — דער אַריגינעלער מענש, מיט אנדערע ווערטער, דער אומרו־היגער מענש. מעגליך אז דאָ איז דאָ א שטיקעל מיספאַרשטענדיג; אָבער רעדענדיג אין אלגעמיין איז דאָס, דוכט זיך, ריכטיג. אין אונז זער געזעלשאַפט האָט געהאַנדעלט גערעכט, מיט איהר באַשטימונג, וואָס איז א פראַקטישער מענש.

אזוי צו אזוי, האָבען מיר דערווייל אָנגערעדט א סך איבעריגע

רעד; מיר האבען אייגענטליך בלויז געוואלט זאגען עטליכע ערקלעהר-
רענדע ווערטער, וועגען דער אונז באקאנטער פאמיליע עפאנטשינס,
אָט די דאָזיגע מענשען, אָדער אַמווינצינגסטענס, די מעהר באַדענק-
ליכע מיטגלידער פון דער דאָזיגער פאמיליע, האָבען שטענדיג געלי-
טען פון איין כמעט אלגעמיינער פאמיליען מעלה, פונקט א ווידער-
שפרעכענדע צו יענע טוגענדען וועגען וועלכע מיר האָבען אויבען באַ-
טראַכט. ניט פארשטעהענדיג דעם פאקט אין גאַנצען, (ווייל איהם
איז געווען שווער צו פארשטעהן), האָבען זיי פונדעסטוועגען אָפט גע-
קוקט מיט חשד, אז אין זייער פאמיליע געהט עפעס ניט אזוי ווי ביי
אַלעמען. ביי אַלעמען איז גלאַט, ביי זיי שטרומפיג; אלע פאָהרען
רוהיג אויף די רעלסען און זיי שפרינגען אַרונטער פון די רעלסען;
אלע ציטערען יעדע וויילע, מאַראַליש, און זיי ניט. אמת, ליזאוועטא
פראַקאָפּיעוונא האָט שוין אפילו צופיעל געציטערט, נור פונדעסטווע-
גען איז דאָס ניט געווען יענע מאַראַלישע וועלמליכע ציטערניש, נאָך
וועלכער זיי האָבען געבענקט. איבעריגענס, קען געבען, אז נור איין
ליזאוועטא פראַקאָפּיעוונא האָט זיך באַאומרהיגט: די מיידלאַך זיי-
נען נאָך געווען יונג — כאַטש א זעהר שאַרפּזיניגע און איראַנישע
חברה, און דער גענעראַל כאַטש ער האָט דורכגעדרונגען וואָס דאָ טוט
זיך (איבעריגענס ניט אַהן אַנשטרענגונג). אָבער אין שווערע צייטען
האָט ער בלויז געזאָגט: ה מ! און האָט סוף כל סוף געלעגט זיינע
גאַנצע האַפּענונגען אויף ליזאוועטא פראַקאָפּיעוונא. דאָס באַדייט, אז
אויף איהר איז אויך געלעגען די פאַראַנטוואָרטליכקייט. און ניט
דערפאַר, למשל, ווייל די פאמיליע האָט זיך אויסגעצייכענט מיט
עפעס א באַזונדערן אונטערנעהמונגס-גייסט, אָדער איז אַראַפּגעשפּרונג-
גען פון די רעלסען צוליבע זייער באַוואוסטזיניגער שטרעבונג צו
אַריגינאַליטעט, דאָס וואָלט שוין געווען אין גאַנצען ניט אַנשטענדיג,
אַ, ניין! דאָס אלעס, איז אין אמת'ן ניט געווען, דאָס הייסט, קיין
שום באַוואוסטזיניגשטעלטער צוועק. און פונדעסטוועגען, איז סוף
כל סוף אויסגעקומען אזוי, אז די פאמיליע עפאנטשינס, כאַטש
זעהר א בכבוד'יגע, דאָך איז עפעס געווען ניט דאָס וואָס עס דאַרף
בכלל זיין, א בכבוד'יגע פאמיליע. אין דער לעצטער צייט האָט לי-
זאוועטא פראַקאָפּיעוונא אַנגעהויבען באַשולדיגען אין אַלץ בלויז זיך
אַליין און איהר „אומגליקליכען“ כאַראַקטער — פון וואָס איהרע

ליידען האָבען זיך נאָך מעהר פאַרגרעסערט. זי האָט זיך יעדע ווילע טיטולירט מיט „נאַרישער, אונאַנשטענדיגער טשוראַטשקע,“ און האָט זיך געפייניגט פון איינרעדעניש, אַהן אויפהער פאַרלאָרען דעם קאַפּ, ניט געפונען קיין אויסוועג אין אַ וועלכען ס'ניט איז געוועהנליכען צוזאַמענשטויס פון זאַכען און יעדע מינוט האָט זי איבערטריבען דעם אומגליק.

נאָך אין אָנהויב פון אונזער ערצהלונג, האָבען מיר דערמאָנט, אז די עפאַנטשין'ס זיינען געווען געהערט פון אלעמען. אפילו דער גענעראַל איוואַן פיאָדאָראָוויטש אליין, אַ מענש פון נידעריגער אָפּ־שטאַמונג, פלעגט אויפגענומען ווערען מיט כבוד אומערום, און דעם כבוד איז ער ווערטה געווען, ערשטענס, אַלס רייכער מענש, און ניט קיין „לעצטער“ און צווייטענס, אַלס אַ מענש אַ פאַלקאָם אַרענטליי־כער, כאַטש ניט קיין גרויסער חכם, נור אַ געוויסע טעמפּקייט פון שכל, איז דוכט זיך, אַ נויטווענדיגע מעלה אויב ניט פון יעדען ערנ־סטען כלל טוער, אַמווינציננסטענס פון יעדען ערנסטען געלט־זאַמלער. און נאָך אַלע זאַכען, האָט דער גענעראַל באַזעסען פיינע מאַניערען, געווען עניות־דיג, געקענט שווייגען, און אין דער זעלבער צייט ניט לאַזען זיך אַנטרעטען אויף די הינער־אויגען. און ניט נור בלויז צו לייעב זיין גענעראַלסטוואַ, נור אפילו ווי אַן אַרענטליכער און וויר־דיגער מענש.

וויכטיגער פון אלץ איז געווען דאָס, וואָס ער איז געווען אַ מאַן פון שטאַרקע פּראַטעקציע. און וואָס שייך ליזאוועטאַ פּראַקאָפּיעוונאַ איז זי, ווי עס איז אויבען ערקלעהרט, געווען אי פון פיינער אָפּשטאַד־מונג, כאַטש ביי אונז קוקט מען אויף דער אָפּשטאַמונג ניט זעהר שטאַרק, ווען ס'איז דערביי ניטאַ קיין נויטיגע פאַרבינדונגען. נור ביי איהר זיינען אויך געווען די נויטיגע פאַרבינדונגען; מען האָט זי געאַכטעט און ענדליך האָבען זי אָנגעהויבען צו ליבען אַזעלכע מענ־שען, אז נאָך זיי, האָבען שוין נאַטירליך, איהר אַלע גענומען אַכטען און אויפנעהמען. קיין צווייפעל, אז איהרע פאַמיליע־צרות זיינען געווען גרונדלאָזע. די אורזאַכע איז געווען אַ נישטיגע, און ביז לע־כערליכקייט איבערטריבען; נור אויב איינער האָט אַ באַראַדאָוקע אויפ'ן נאַז אַדער שטערן, איז דוכט זיך דאָך יענעם אויס, אז אַלע

איז דער וועלט האָבען בלוז איין באַשעפטיגונג, צו קוקען אויף אייער באַראַדאוּקע, לאַכען פון איהר און אייד באַדערען צוליב איהר, כאַטש ווי ער וואָלט דערביי ענטדעקט אמעריקא. קיין צווייפֿעל ניט אויך אין דעם, אז אין דער געזעלשאַפט האָט מען ליזאוועטא פּראַקאָפּי-עוונאַ'ן טאַקע געהאַלטען פאַר א „טשודאַטשקע“; נור דערביי האָט מען זי זיכער געאַכטעט — אין וואָס ס'איז באַשטאַנען דער גאַנצער אומגליק. קוקענדיג אויף איהרע טעכטער, האָט זי זיך געמוטשעט מיט דעם חשד, אז זי האָלט נור אין איין שעדיגען זייער קאַריערע, אז איהר באַראַקטער איז א קאַמישער, ניט קיין פאַסיגער און אַז אונ-ערטרענגליכער, — פאַר וואָס זי האָט זעלבסט פאַרשטענדליך, באַ-שולדיגט טאַקע איהרע טעכטער זעלבסט און איוואן פּיאַדאַראַוויטש'ן, און גאַנצע טעג האָט זי זיך מיט זיי ארומגעריסען. אין דער זעלבער צייט ליבענדיג זיי ביז זעלבסט־פאַרגעסונג און שיעור ניט ביז ליידענ-שאַפט.

מעהר פון אלץ האָט איהר געפּייניגט דער חשד, אז אויך איהרע טעכטער ווערען פונקט אזעלכע „טשודאַטשקעס“ ווי זי, און אזעלכע מיידלאַך ווי זיי איז גאָר אויף דער וועלט ניטאָ, און עס קען ניט גע-בען. „עס וואַקסען ניהיליסטקעס און פאַרטיג!“ האָט זי יעדע וויילע גערעדט צו זיך, דעם לעצטען יאָהר און הויפּטזעכליך אין דער גאָר לעצטער צייט, האָט דער דאָזיגער טרויערדיגער געדאַנק זיך אין איהר אלץ מעהר און מעהר גענומען פאַרשטאַרקען. „ערשטענס, וואָרום האָבען זיי ניט חתונה?“ האָט זי זיך יעדע וויילע געפרעגט. „כדי אַנצוטאָן יסורים דער מוטער, אין דערין זעהן זיי דעם צוועק פון זייער לעבען און אין דעם זיינען זיכער שולדיג די נייע אידעען, די פרויען־פּראַגע! איז דען אַנלאַיאַ מיט א האַלב יאָהר צוריק ניט איינגעפאַלען אַפּצור-שניידען זיך איהרע פּראַכטפאַלע האָר? (גאָט מיינער, איך אין מין צייט האָב דאָך גאָר אזעלכע האָר ניט געהאַט!) און די שער איז דאָך שוין געווען אין די הענט. און זי האָט דאָך בלוז שטעהענדיג אויף די קניע זי איינגעבעטען! נו, איז זאָלען מיר זאָגען, אז זי, האָט עס געמאַן פון שלעכטסקייט, כדי צו פייניגען דער מאַמע, ווייל זי איז זעהר א שלעכטע, און אונגעהאַרכזאַמע, און א צוכאַלעוועטע, נור הויפּזעכליך, א שלעכטס, א שלעכטס, א שלעכטס! אָבער האָט דען די דיקע אלעקסאַנדראַ איהר ניט געוואָלט נאַכטאָן, און אויך אַפּשניי-

דען די צעפּ? און שוין ניט צוליעב שלעכטסקייט, צוליעב א קאפּרין, נור אויפריכטיג ווי א נאַר, וועלכער אַנגלאַיא האָט איינגעשמועסט, אז אַהן האָר וועט זי שלאָפען רוהיגער, און דער קאַפּ וועט ניט וועה טאַן? און וויפּיעל, וויפּיעל, וויפּיעל — אָט איז שוין געוואָרען פינף יאָהר — האָבען זיי שוין איבער געהאַט חתנים? און דוקא מענשען פיינע, און אפילו די שעהנסטע מענשען זיינען אויך געווען! וואָס זשע וואָרטען זיי, פאַר וואָס געהן זיי ניט חתונה האָבען? כדי נור די מוטער צו ערגערן — מעהר איז ניטאָ קיין אורזאַכע! קיין אור-זאַכע! קיין!

ענדליך איז אויפגעגאַנגען די זון אויך פאַר איהר מוטער־האַרץ; כאָטש איין טאַכטער, כאָטש אַרעלאידא וועט זיך ענדליך איינאַרדע-נען: „כאָטש איינע פון די פלייצעס אַרונטער“ האָט געזאַגט ליזאוועטאַ פּראָקאָפּיעוונאַ, ווען ס'איז אויסגעקומען צו רעדען וועגען דעם איז דער הויך (פאַר זיך האָט זי זיך אויסגעריקט אסך דעלעער). און ווי פּיין און ווי אנשטענדיג די גאַנצע אנגעלעגענהייט איז געשלאָסען געווען. אפילו איז דער געזעלשאַפט האָט מען אַנגעהויבען רעדען וועגען דעם מיט אַכטונג. א מענש א באַוואוסטער, א פירשט, א וואָהלהאַבענדער, א מענש א פיינער, און צו דעם אַלעמען האָט זי איהם נאָך ליעב אויך, וואָס וואָס דוכט זיך, קען זיין בעסער? נור פאַר אַרעלאידא'ן האָט זי זיך אויך פריהער געשראַקען וועניגער ווי פאַר די איבעריגע טעכטער. כאָטש איהרע אַרטיסטישע נייגונגען האָר בען גאַנץ אָפּט אויפגערודערט ליזאוועטאַ פּראָקאָפּיעוונאַ'ס אונאויפ־הערליך צווייפלענדעם האַרץ. „דערפאַר איז זי אָבער א פרעהליכע און דערצו א קלוגע, — דאָס מיידעל וועט אַלזאָ ניט פאַרלאָרען געהן!“ האָט זי זיך סוף כל סוף געטרייסט. מעהר פאַר אַלעמען, האָט זי זיך געשראַקען פאַר אַנגלאַיא'ן. און וואָס שייך די עלטערע אַלעקסאַנ-דרא, האָט ליזאוועטאַ פּראָקאָפּיעוונאַ אַליין ניט געוואוסט וואָס זאָל זי טאַן; זאָל זי זיך שרעקען אַדער ניט? דאָס האָט זיך איהר אויס-געדוכט, אז דאָס מיידעל איז שוין אין גאַנצען „א פאַרלאָרענע“; איהר איז שוין געוואָרען פינף און צוואַנציג יאָהר — און דאָס מיינט, אז זי וועט שוין בלייבען א מיידעל. „און ביי אזא שעהנקייט!“ ליזאוועטאַ פּראָקאָפּיעוונאַ האָט אפילו זי באַוויינט, אין די נעכט, אין דער צייט, אין די זעלבע נעכט איז אַלעקסאַנדרא איוואַנאַוונאַ גע-

שלאַפּען מיט דעם סאַמע רוהיגסטען שלאָף. „אַבער וואָס איז זי אזוינס, — א ניהיליסטקע, אָדער גלאַט א נאַר!“ — אז זי איז ניט קיין נאַר, איז דעם, איבעריגענס, האָט ליזאוועטא פּראָקאָפּיעוונא ניט געצווייפּעלט: זי האָט זעהר געאַכטעט די מיינונגען פון אלעקסאַנדרא איוואנאָוונא און ליעב געהאַט מיט איהר זיך צו באַראַטהען. אָבער אז זי איז א „צוקראַכענער נפש“ איז אין דעם קיין צווייפּעל ניט: זי איז אזא רוהיגע, אז מען קען זי אויף ניט אויפוועקען. איבעריגענס, זיי-נען אויך די „צוקראַכענע נפשות“ ניט רוהיג. „פוי! איך בין צוליבע זיי איז גאַנצען צוטומעלט!“ ליזאוועטא פּראָקאָפּיעוונא האָט געהאַט עפעס אזא רחמנות'דיגע ליעבשאַפט צו אלעקסאַנדרא איוואנאָוונא, מעהר אפילו ווי צו אגלאַיא'ן, וועלכע איז געווען איהר געז. אָבער די גאַליגע ארויסטרעטונגען, (פון וועלכע, הויפטזעכליך, ס'איז באַ-שטאַנען איהרע מוטערליכע זאַרגען און סימפּאַטיען). דאָס טשעפען זיך איהר'ס, אזעלכע צונעמענישען ווי „צוקראַכענער נפש“, האָבען בלויז אלעקסאַנדרא'ן געמאַכט צום לאַכען. אָפטמאָל איז געקומען דערצו, אז די סאַמע פּוסטע זאַכען האָבען אריינגעבראַכט אין כעס ליזאוועטא פּראָקאָפּיעוונא'ן, און שרעקליך אויפגעבראַכט. אלעקסאַנדרא איוואנאָוונא, צום ביישפּיעל, האָט ליעב צו שלאַפּען זעהר לאַנג, און גע-וועהנליך זעהן א סך חלומות; נור איהרע חלומות האָבען זיך שטענדיג אויסגעצייכענט מיט זייער פּוסטקייט און אומשולדיגקייט, וועלכע וואַלטען געפאַסט פאַר א זיבען יאָהריגען קינד; זיי האָבען אפילו גאָט די דאַזיגע אומשולדיגקייט פון די חלומות אויך אויפגערעגט דער מאַמען. איינמאָל האָט אלעקסאַנדרא איוואנאָוונא געזעהן אין חלום נייען הינער און דערפאַר איז ארויסגעקומען אַן אמת'ער קריג צוויי-שען איהר און דער מוטער — פאַר וואָס? ס'איז שווער צו ערקלעה-רען. נור בלויז איינמאָל האָט זיך איהר איינגעגעבען צו זעהן אין חלום עפעס וואָס אַריגינעלעס — זי האָט געזעהן א מאַנאַך אין א פינסטערן צימער אזא, אין וועלכען זי האָט אלץ מורא געהאַט אריינגע-הן. דער חלום איז תיכף איבערגעגעבען געוואָרען מיט פרייד צו ליזאוועטא פּראָקאָפּיעוונא דורך די לאַכענדע צוויי שוועסטער; די מאַמע איז ווידער געוואָרען אין כעס און האָט אלע דריי אָנגערופען, נאַראַנים. המ! זי איז רוהיג ווי א נאַר און קוקט אויס אין גאַנצען ווי א „צוקראַכענער נפש“, מען קען דאָס ניט אויפוועקען און איז דאָך אומע-

טיג. אַפּטמאָל קוקט זי אויס אַן אומעטיגע. וועגען וואָס זאָרגט זי, וועגען וואָס? " אייניגע מאָל האָט זי די דאָזיגע פּראָגע אויך גע- שטעלט צו איוואן פּיאָדאַראָוויטש, און ווי איהר שטייגער, אויף א היסטערישען אופן, און מיט צאָרן און מיט דער ערווארטונג פון אַ שנעלען ענטפער.

איוואן פּיאָדאַראָוויטש האָט געהימקעט, זיך געכמורעט, געדריקט מיט די אַקסלען און ענדלִיך, צופיהרענדיג מיט די הענט, באשלאָסען : — זי דארף א מאן !

— נור זאָל איהר גאָט צושיקען ניט אזא ווי איהר איוואן פּיאָדאַראָוויטש, האָט ענדלִיך געפלאַצט ווי א באַמבע ליזאוועטא פּראָ- קאפּיעווא — ניט אזא אין זיינע געדאַנקען און אורטהיילען, ווי איהר איוואן פּיאָדאַראָוויטש, ניט אזא גראָבען גרוביאן ווי איהר איוואן פּיאָדאַראָוויטש...

איוואן פּיאָדאַראָוויטש האָט זיך גלייך געראטעוועט. און לײַ- זאוועטא פּראָקאפּיעווא האָט זיך נאָך איהר פּלאַצען באַרוהיגט. עס פארשטעהט זיך, אין דעם זעלבען טאָג צו אבענד צו, איז זי אונ- פארמיידליך געוואָרען זעהר געהאַרכזאם, שטיל, גוט און אכטונגס- פאַל צו איוואן פּיאָדאַראָוויטש, צו „איהר גראָבען גרוביאן“, איוואן פּיאָדאַראָוויטש, צו איהר גוטען, וואוילען און פארגעטרעטען איוואן פּיאָדאַראָוויטש, ווייל זי האָט דעם נאנצען לעבען געליעבט און אפילו געווען פארליעבט אין איהר איוואן פּיאָדאַראָוויטש, וועגען וואָס עס האָט גאנץ גוט געוואוסט אויך איוואן פּיאָדאַראָוויטש.

נור איהר הויפטזעכליכע און שטענדיגע מוטשעניש איז געווען אַגלאַיא.

— זי איז אינגאנצען געראַטען אין מיר, מיין בילד אין אלע באַ- ציהונגען, — האָט גערעדט פאר זיך ליזאוועטא פּראָקאפּיעווא. — אן אונגעהאַרכזאמער, פאַסקודנער טיוועלע ! א ניהיליסטקע, א טשו- דאַטשקע, א משוגענע, א שלעכטס, א שלעכטס, א שלעכטס ! אַ, גאָט מיינער, ווי אומגליקליך זי וועט עס זיין !

און ווי מיר האַבען שוין געזאָגט, האָט די אויפגעהערדע זון גרינ- נער געמאַכט און באַלויכטען אויף אַ וויילע. ס'איז כמעט געווען א מאַנאַט אין ליזאוועטא פּראָקאפּיעווא'ס לעבען, אין זעלבען זי האָט

זיך אינגאנצען געווען אָפּגערעהט פון איהר אומרוהיגקייט. צוליעב דער נאָהענטער חתונה פון אדעלאַיאַרא, האָט מען אין דער געזעלשאַפּט אויך אָנגעהויבען רעדן וועגען אַנלאַיאַ'ן. און דערביי האָט זיך אַנלאַיאַ אומערדום געהאַלטען אזוי פּיין, אזוי גלייך, אזוי קלוג, אזוי טריאומד פירענד, אביסלע מיט גאָה, אָבער דאָס האָט דאָך איהר אזוי גוט געפאַסט! זי איז דעם גאַנצען מאָנאַט געווען אזוי ליעבליך און פּריינד־ליך צו דער מוטער! (אמת, אָט דעם דאָזיגען עווגעני פּאַווליש דאַרף מען גוט באַטראַכטען, מען דאַרף איהם צובייסען און אַנלאַיאַ, דוכט זיך, שענקט איהם ניט מעהר אויפּמערקזאַמקייט ווי צו אַנדערע). פּונדערסטוועגען איז זי מיט אַמאַל געוואָרען אַזאַ טהייער מיידעל — און ווי שעהן זי איז, גאָט מיינער, ווי שעהן! זי ווערט שעהנער מיט יעדען טאַג! און אָט...

און אָט ווי נור עס האָט זיך באַוויזען אָט דער פּאַסקודנער פירשטעל, אָט דער מיאוסער אידִיאָטעל, און אלץ איז ווידער קאַליע געוואָרען, און אלץ אין הויז איז שוין ווידער איבערגעקעהרט גע-וואָרען.

— וואָס־זשע האָט אייגענטליך פּאַסירט?

פאַר אַנדערע וואָלט אודאי גאָר ניט פּאַסירט, נור מיט דעם האָט זיך דאָך ליזאוועטאַ פּראַקאַפּיעוונאַ אויסגעצייכענט, אַז אין דער קאַמ-בינאַציע, אין דער פאַרפּלאַנטערניש פון די סאַמע געוועהנליכע זאַ-כען, דורך איהר שטענדיג באַזיצענדער אומרוהיגקייט — האָט זי שטענדיג אוספּיעט דערבליקען עפעס אַזעלכעס, וועלכעס האָט איהר אָפּט געשראַקען ביז קראַנק ווערען, מיט דעם סאַמע איינגערעדטען, מיט דעם סאַמע אונערקלעהרליכען שרעק, און דאָס מיינט, מיט דעם סאַמע שרעקליכען. ווי זשע האָט זי זיך געפיהלט, ווען פּלוצלינג האָט איצט, דורך דעם גאַנצען טומעל און לעכערליכע און אונבאַגרינדעטע אומרוהיגקייטען, טאַקע אויף אַן אמת'ען אָנגעהויבען ארויסקוקען עפעס, וואָס האָט טאַקע אין אמתען אויסגעקוקט אַלס וויכטיג, עפעס, וואָס איז אין אמת'ען ווערט דעם אומרוה, צווייפּעל און חשדים.

— און ווי האָט מען געוואַגט, ווי האָט מען געוואַגט מיר אָנשריי-בען דעם דאָזיגען פאַרפּלוקטען אַנאַנימען בריף וועגען דער דאָזיגער באַשעפּעניש, אַז זי איז אין באַציהונגען מיט אַנלאַיאַ'ן? — האָט ליזאוועטאַ פּראַקאַפּיעוונאַ געטראַכט די גאַנצע וועג, ביז וואַנען זי

האַט נאָך זיך געשלעפט דעם פירשט, און אין דער היים, ווען זי האָט איהם באַזעצט ביים קיילעכריגען טיש, אַרום וועלכען עס איז געווען צונויפגעזאַמעלט דאָס גאַנצע הויזגעזינד; ווי האָט זי זיך גאָר נע- וואַגט אַ טראַכט צו טאַן וועגען דעם? איך וואָלט דאָך אַוועקגעשטאַר- בען פון שאַנדע, ווען איך וואָלט געגלויבט אפילו בלויז אויף אַ האָר, אָדער ווען איך וואָלט דעם בריעה אַנגלאַיאַן געוויזען? וואָס פאַר אַ חזק מען מאַכט עס פון אונז. די עפאַנטשינס! און אלץ, אלץ צוליבע איוואַן פיאָדאָראָוויטש. אַד, פאַר וואָס האָבען זיי זיך ניט אַריבערגע- קליבען אויף דעם עלאַגין אינזעל, איך האָב דאָך אַבער געזאָגט אַז אויף דעם עלאַגין! ס'קען געבען, אַז דאָס האָט וואַרקאַ אַנגעשריבען דעם בריעה, איך ווייס אָדער אַפּשר קען געבען... און אלץ, און אלץ איז צוליבע איוואַן פיאָדאָראָוויטש! דאָס האָט די ב א ש ע פ ע נ י ש מיט איהם געמאַכט דעם שפאַס, צום אַנדענקען פון די פריהערדיגע פאַרבינדונגען, כדי איהם מאַכען צום נאַר, פונקט ווי זי האָט פריהער פון איהם, ווי פון אַ נאַר, געלאַכט, פאַר'ן נאָז געפיהרט, ווען ער האָט איהר נאָד פערל געפיהרט... און סוף כל סוף זיינען מיר דאָך פאַרמישט. פונדעסטוועגען זיינען דאָך אייערע טעכטער, איוואַן פיאָדאָראָוויטש, פאַרמישט אין דעם, מיירלאַך, פרוילינס, פון דער בעסערער געזעל- שאַפט, כלות; זיי האָבען זיך דאָ געפונען, דאָ געשטאַנען, אלץ אויס- געהערט, און אפילו אין דער געשיכטע מיט די אינגלאַך זיינען זיי אויך פאַרמישט. פּרעהרט זיך, זיי זיינען דאָ אויך געווען און געהערט! איך וועל ניט פאַרצייען, ניט פערצייען אָט דעם דאָזיגען פירשטעל. קיינמאַל ניט פאַרצייען! און פאַר וואָס איז אַנגלאַיאַ דריי טעג געווען אין היסטעריקע, פאַר וואָס האָט זי זיך מיט די שוועסטער שיעור ניט צוקריגט. אפילו מיט אלעקסאַנדראַ'ן. וועלכער זי פלעגט אַלע מאָל קר- שען די הענט, ווי אַ מוטער, —אזוי האָט זי געאַכטעט? פאַר וואָס האָט זי דריי טעג אלעמען אַ רעטעניש פאַרגעבען? וואָס טוט דאָ גאַורילאַ איוואַלגין? פאַר וואָס האָט זי נעכטען און היינט אלץ גאַורילאַ איוואַל- גין'ען לויבען גענומען און דערביי זיך צעוויינט? וואָס איז וועגען דעם דאָזיגען, דעם פאַרשאַלטענעם, „דעם ריטער דעם אַדימען“ אין דעם אַנאַ- נימען בריעה דערמאַנט, און ווען זי האָט דעם פירשט'ס בריעה אפילו צו די שוועסטער ניט געצייענט? און פאַר וואָס... פאַר וואָס, פאַר וואָס בין איך צו איהם ווי אַ משוגענע קאַץ געלאַפען און אַליין איהם אַהער

געבראכט צו שלעפען? גאָט מיינער, איד בין ארונטער פון זינען. וואָס האָב איד דאָס איצט אָנגעארבייט! מיט אַ יונגען מענשען וועגען דער טאכטער'ס געהיימניסע רעדען, און נאָך... און נאָך פון אזעלכע נע- היימניסע, וועלכע זיי ריהרען שיעור איהם אַליין! און גאָט מיינער, נאָך גוט, וואָס ער איז אַן אידיאָט און... און אַ הויזפריינד! נור איז דען מעגליך, אַז אנלאיא זאָל זיך פארליעבען אין אַזאַ קריפעל! גאָט מיינער, וואָס פלוידער איד! טפוי, מיר זיינען טשיקאווע מענ- שען... מען דאַרף אונז אַלעמען אונטער אַ גלאַז ווייזען, מיך די ערשטע, צעהן קאָפיקעס פאַר אַן איינטריט. איד וועל דאָס איד נישט פערצייען, איוואַז פיאַדאַראַוויטש, קיינמאַל אין לעבען נישט פאַרצייען! און פאַר וואָס ענטלויפט זי איצט נישט פון איהם? זי האָט צוגעזאַגט ענטלוי- פען פון איהם, און ענטלויפט נישט? אַן האָט זי אויף איהם אויסגע- שטעלט ביידע אויגען, שווייגט, געהט נישט אַוועק, שמעהט, און זי אַליין האָט דאָך איהם נישט געהייסען קומען... ער זיצט אינגאַנצען אַ בלאַסער, און דער פאַרשאַלטענער פלוידערזאַק עוונעני פאוולויטש רעדט שוין פאַר אַלעמען. זעהט נור ווי ער האָט זיך עס צוגאַסען, לאַזט קיינעם קיין וואַרט נישט אויסרעדען. איד וואָלט גלייך וועגען אַלץ זיך דערוואַסט, מען דאַרף נור ארויפפיהרען אויפ'ן געשפרעך...

דער פירשט איז טאַקע געזעסען ביים קיילעכדיגען טיש, כמעט אַ בלאַסער, און עס האָט געדוכט, אַז ער איז געווען אין איינער און דער זעלבער צייט אין גרויס שרעק, און מינוטענווייז אין אַ צו איהם אַליין אונפאַרשטענדליכער נשמהפאַרכאַפּענדער פרייד. אַ, ווי ער האָט זיך עס געשטאַקען אַ קוק טאַן אין יענער זייט, אין יענעם וויי- קעל, פון וואַנען עס האָבען אויף איהם צודרינגליך געקוקט די צוויי באַקאַנטע שוואַרצע אויגען, און אין דער זעלבער צייט איז ער, ווי געשטאַרבען פון גליק, וואָס ער זיצט שוין ווידער צווישען זיי און ער וועט הערהערען די ליעבע שטימע, נאָך דעם ווי זי האָט איהם אָנגע- שריבען. „גאָט מיינער, וואָס וועט זי איצט זאָגען!“ ער אַליין האָט נאָך נישט אויסגערעדט קיין איין וואַרט און ער האָט מיט אויפמערק- זאַמקייט געהערט עוונעני פאוולאָוויטש, וועלכער האָט זיך אַזוי „צע- לאַכט“, וועלכער איז זעהר נישט אַפט געווען אין אַזאַ צופרידענער און באַגייסטערטער שטימונג, ווי איצט אין דעם דאָזיגען אַווענט. דער פירשט האָט איהם געהערט און ער האָט לאַנג כמעט נישט פאַרשמאַנען

קיין איין וואָרט. חוץ איוואָן פיאָדאָראָוויטש'ן, וועלכער איז נאָך ניט צוריקגעקומען פון פעטערבורג, זיינען אַלע געווען, פירשט שמש. איז אויך אַנוועזענד געווען. ס'דוכט זיך, מען האָט זיך אויפגעקליבען אביסעלע פריהער איידער מען סערווירט טהיי, כדי צו הערען מיוזיק. דער איצטיגער געשפרעד, האָט זיך, קענטיג, פארבונדען איידער דער פירשט איז נאָך געקומען. באַלד איז דורכגעלאָפּען איבער דער טער-ראַסע, דער פון ערנעץ פּלוצלינג געקומענער קאַליאַ. „הייסט עס, אז מען נעהמט איהם נאָך דאָ אויף ווי א פריהער,“ האָט א טראַכט גע-טאָן דער פירשט פאַר זיך.

די דאָטשע פון די עפאַנטשינ'ס איז געווען א רייכע, אין דעם געשמאַק פון אַ שווייצאַרישער הייזקע, אַ גלענצענד פאַרפּוצטע פון אַלע זייטען מיט בלומען און בלעטער, פון אַלע זייטען האָט זי אַרומ גערינגעלט ניט קיין גרויסער, נור שעהנער בלומען-נאַרטען. געזעסען זיינען אַלע אויף דער טעראַסע, אַזוי ווי ביים פירשט, נור די טער-ראַסע איז געווען אביסעל אַ גרעסערע און פיינער איינגעריכטעט.

די טעמא פון דעם אַנגעהענדען געשפרעד איז, דוכט זיך, געווען וועניג פון די פאַרזאַמעלטע, צום האַרצען; דער געשפרעד, ווי מען האָט זיך געקענט אַנשטויסען, האָט זיך אַנגעהויבען צוליב אַן אומגעדול-דיגע דעכאַטע, און זיכער, אַז אַלעמען האָט זיך געוואַלט איבעררייסען דעם סוזשעט, נור ס'האַט זיך געדוכט, אַז עוונעני פאַולאָוויטש האָט זיך אַלף מעהר איינגעשפאַרט און ניט גענומען אין אַכט דעם אייני-דורק; דאָס קומען פון פירשט האָט איהם ווי נאָך מעהר צעקאַכט. ליזעוואַטע פראַקאַפּיעוונאַ האָט זיך אַנגעברוגט, כאַטש זי האָט ניט אַלץ פאַרשטאַנען. אַנלאַיא, וועלכע איז געזעסען אַן א זייט, כמעט אין ווינקעל, איז ניט אַוועק, געהערט און איינגעשפאַרט געשוויגען.

— ערלויבט מיר, האָט מיט היץ גע'טענה'ט עוונעני פאַולאָ-וויטש — איד רייך גאַדנישט אַנטקעגען ליבעראַליזם. ליבעראַליזם איז ניט קיין טאָ, דאָס איז אַ נויטיגער טהייל פון דעם גאַנצען, וועלכער וועט אַהן איהם זיך צעפאַלען, אַדער טויט ווערען; דער ליבעראַליזם האָט אויף אַזוי פיעל רעכט צו עקזיסטירען, ווי דער סאַמע בעסטער קאַנסערוואַטיזם; נור איד פאַל אַן אויף דעם רוסישען ליבעראַליזם, און איד ווידערהאַל נאַכאַמאַל, אַז איד פאַל אויף איהם איינגענטיג אַן, ווייל דער רוסישער ליבעראַל איז ניט קיין ר ו ס י ש ע ר ליבעראַל.

נור ער איז אַ נײַטרום־ישׂער ליבעראַל. גיט מיר אַ רוסישען ליבעראַל און אײַך וועל איהם תיכף פאַר אײערע אויגען געבען אַ קוש. — אויב ער וועט נור וועלען מיט אײַך זיך קושען, — האָט געזאָגט אַלעקסאַנדראַ אײוואַנאָוואַ, וועלכע איז געווען אונגעוועהנליך אויפגעקאכט. אפילו איהרע באַקען האָבען זיך בײַ איהר צערויטעלט מעהר ווי געוועהנליך.

— אַט האַסטו דײַך, — האָט אַ טראַכט געמאָן פאַר זיך לײַזט וועט אַ פראַקאָפּיעוואַ, — אַדער זײַ שלאָפּט און עסט און קענסט זײַ גיט אויפּוועקען, אַדער אַט הױבט זײַ זיך אויף מיט אַמאָל און צורעדט זיך, אַז דו גלױבסט קױם דײַנע אויערען!

דער פירשט האָט בלײַ־שנעל באַמערקט, אַז אַלעקסאַנדראַ אײוואַ נאָוואַ'ן דוכט זיך, איז זעהר גיט געפּעלען וואָס עווגעני פּאַוּלאָוויטש רעדט צו פּרעהליך, רעדט אויף אַן ערנסטע טעמאַ און דוכט זיך, ווי ער וואָלט זיך געהיצט און אין דער זעלבער צײַט האָט אויסגעקוקט, ווי ער וואָלט געשפּאַסט.

— אײַך האָב נור וואָס, אײדער איהר זײַט געקומען, באַהויפּטעט, פירשט, — האָט פאַרטגעזעצט עווגעני פּאַוּלאָוויטש, — אַז בײַ אונז זײַנען בײַז אײַצט געווען ליבעראַלען בלױז פון צוויי שיכטען: דער פון די פּריעהרדיגע גוט־באַזײער, (אײַצט זײַנען זײַ שױן גיטאַ) אַדער פון די סעמינאַריסטען, און אַזױ ווי בײדע שטאַנדען האָבען זיך ענדליך פאַרוואַנדעלט אין אמת'ע קאַסטעס, אין עפּעס וואָס שטעהט אינגאַנצן צען באַזונדער פון פּאַלק און וואָס ווייטער אַלף מעהר, פון דור צו דור, דאַז הײַסט עס, אַז אַלץ דאַס וואָס זײַ האָבען געמאָן און טוען, איז געווען אינגאַנצען גיט נאַציאָנאַל...

— ווי? דאַס מײַנט, אַז אַלץ וואָס איז געמאָן געוואָרען, איז גיט רוסיש? — האָט געפּרעגט פירשט שמש.

— גיט נאַציאָנאַל, כאַמש עס איז רוסיש, אָבער דאָך גיט נאַציאָנאַל; און אונזערע ליבעראַלען זײַנען גיט קײן רוסישע און די קאַנסערוואַטיווע גיט קײן רוסישע, אַלץ... און זײַט זיכער, אַז דאַס פּאַלק וועט גאַרנישט גיט אַנערקענען פון דעם וואָס ס'איז געמאָן געוואָרען פון גוט־באַזײער און סעמינאַריסטען, גיט אײַצט און גיט שפּעטער...

— אָט דאָס איז פיין! ווי קענט איהר מאַכען אזא פאראדאָקס, אויב איהר מיינט עס נור ערנסט. איך קען ניט צולאָזען אזעלכע חכמות אויפ'ן חשבון פון רוסישען גוטס-באזיצער, איהר זייט דאָד אַליין אויך אַ רוסישער גוטס-באזיצער, — האָט היציג געענטפערט דער פירשט טיש.

— אָבער איך רעד דאָך ניט פון דעם שטאַנדפונקט וועגען דעם רוסישען גוטס-באזיצער, ווי איהר נעמט עס אויף. דער שטאַנד איז אַז אַנשטענדיגער, כאָטש שוין מיט דעם אַליין, וואָס איך באַלאַנג צו איהם; דערהויפּט איצט, ווען עס האָט אויפגעהערט צו זיין אַ קאַסטע... — איז דאָך מעגליך, אַז איז דער ליטעראַטור איז גאר נישט געווען קיין נאַציאָנאַלעס? — האָט איבערגעשלאָגען אַלעקסאַנדראַ איזאַנאָוואַ.

— איך בין איז ליטעראַטור ניט געניט. אָבער אויך די רוי־סישע ליטעראַטור, לויט מײַן מיינונג, איז ניט קיין רוסישע, אויסער אפּשר לאַמאָנאַסאָוו, פּושקין און גאַגאַל.

— ערשטענס, איז דאָס ניט וועניג, און צווייטענס, איז איינער פון פאַלק, און די איבעריגע צוויי זיינען גוטס-באזיצער, — האָט גע־לאַכט אַדעלאַיידאַ.

— ס'איז אזוי, אָבער טריאומפירט נאָך ניט. אזוי ווי נור בלויז די דריי איז פון אַלע רוסישע שריפטשמעלער בין איצט געלונגען צו זאָגען עפעס באַמט ז י י נ ס, זיין אייגענס, ביי קיינעם ניט נאָכ־געאַהמט, און דערמיט אַליין זיינען די דריי געוואָרען נאַציאָנאַל. ווער פון רוסישע מענשען וועט זאָגען, אַנשרייבען, אָדער טאָן עפעס איי־גענעס, אייגענעס ניט קיין גענומענע און ניט קיין נאָכגעאַהמטע, יעדער ווערט אונבאַדינגט נאַציאָנאַל, כאָטש ער זאָל רעדען אַ שלעכטען רוסיש. דאָס איז ביי מיר אַן אַקסיאָמע. נור מיר האָבען אַנגעהויבען רעדען ניט וועגען ליטעראַטור, מיר האָבען זיך צורעדט וועגען סאַציאַל־ליסטען און צוליעב זיי האָט זיך אַנגעהויבען דער געשפרעך; נו, איז וויל איך באַהויפטען, אַז ביי אונז איז ניטאָ קיין איין רוסישער סאַציאַליסט, ניטאָ און איז ניט געווען, (ווייל אַלע אונזערע סאַציאַליסטען קומען אויך פון די גוטס-באזיצער אָדער סעמינאַריסטען) אַלע אונזערע באַזואוסטע גוט־אַנאַנסירטע סאַציאַליסטען, ווי די היגע, אזוי אויך די אויסלענדישע, זיינען ניט מעהר ווי ליבעראַלען פון די גוטס-באזי־

צער, פון די צייטען פון פאנשטשינע. וואָס לאַכט איהר ? גיט מיר זייערע ביכער, גיט מיר זייערע תורות, זייערע מעמוואַהען, און איד, גיט זייענדיג קיין ליטעראַטור־קריטיקער, נעהם זיך אונטער אַנצושרייבען די איבערצייגסטע ליטעראַטור־קריטיק, און וועלכער איד וועל באַווייִ זען אזוי קלאַר ווי דער טאָג, אז יעדער זייטעל פון זייערע ביכער, בראַד־שורען, מעמוואַרען איז אינגאַנצען אַנגעשריבען פון דעם פריהערדיגען רוסישען גוטס־באַזיצער, זייער כעס, צאַרן, שאַרפזין, — איז אַ גוטס־באַזיצער־ישער (אפילו ביז די פאָמוסאווער!) ; זייער פרייד, זייער טרערען, אפשר ריכטיגער, אויפריכטיגע טרערען — אָבער גוטס־באַזיצער־ישע! גוטס־באַזיצער־ישע אָדער סעמינאַרישע... איהר לאַכט ווידער און איהר אויך פירשט ? איהר שטימט אויך גיט איין ?

— איד קען נאָך אזוי גלייך גיט זאָגען, צו איד שטים איין, צי גיט, — האָט ארויסגעזאָגט דער פירשט, פלוצלינג אויפהערענדיג צו שמייכל־לען און אַ ציטער טוענדיג מיט דעם אויסזעהן פון אַ געכאַפטען שוהל־אינגעל. — אָבער איד פאַרזיכער אויך, אז איד הער אויך אויס מיט דעם גרעסטען פאַרנעניגען...

דאָס זאָגענדיג, האָט ער זיך שיעור גיט דערוואַרענען. אַ קאַלמער שוויים איז איהם אפילו ארויסגעטראָטען אויפ'ן שטערען. דאָס זיי־נען געווען די ערשטע ווערטער, וועלכע ער האָט ארויסגעזאָגט, פון דער צייט וואָס ער איז דאָ געזעסען. ער האָט געווען געפרובט זיך אוימקור קען, אָבער ער האָט גיט געוואָגט ; יעוונעני פאָולאָוויטש האָט באַ־מערקט זיין זשעסט און האָט אַ שמייכעל געטאָן.

— איד וועל איד, מיינע הערען, דערצעהלען אַ פאַקט, — האָט ער פאַרטגעזעצט אין פריהערדיגען טאָג, דאָס הייסט, ווי מיט אַן אונ־געוועהנליכער באַגייסטערונג און היץ, און אין דער זעלבער צייט שיעור גיט לאַכענדיג, מעגליך פון זיינע אייגענע ווערטער, — אַ פאַקט, אַ בעאַבאַכטונג, און אפילו אַן ענטציקונג, וועלכע איד האָב די עהרע צוצושרייבען אויף מיין רעכענונג און טאַקע אויף מיינער ; אומווייִ־ציגסטענס, איז וועגען דעם אין ערנעץ נאָך גיט געזאָגט און געשרי־בען געוואַרען. אין דעם דאָזיגען פאַקט דריקט זיך אויס דער גאַנצער וועזען פון דעם רוסישען ליבעראַליזם פון יענעם סאַרט, וועגען וועלכען איד רייד, ערשטענס, וואָס איז ליבעראַליזם אין אַלגעמיין, אויב גיט

אן אַנפאַל (א קלוגער אָדער אַ טעות'דיגער, דאָס איז אן אַנדער פּראָ גע) אויף דער עקזיסטירענדער אָרדנונג? ס'איז דאָך אזוי? דאָן באַשטעהט מײַן פּאַקט אין דעם, אַז דער רוסישער ליבעראַליזם איז ניט קײַן אַנפאַל אויף דער עקזיסטירענדער אָרדנונג, נור ער איז אַן אַנפאַל אויף דעם סאַמע וועזען פּון אונזערע ענינים, אויף די ענינים זעלבסט, און ניט בלויז אויף דער אָרדנונג, ניט אויף די רוסישע אָרדנונגען, נור אויף רוסלאַנד זעלבסט. יעדער אומגליקליכער, ניט איינגעגעבענער רוסישער פּאַקט, ערוועקט אין איהם געלעכטער און שיעור ניט קײַן פּרייד. ער האַסט די פּאַלקס מנהגים, די רוסישע געשיכטע, אַלץ. אויב עס איז פאַר איהם דאָ אַ בערעכטיגונג, איז נור אין דעם, וואָס ער פאַרשטעהט ניט וואָס ער טוט, אין זײַן שנאה צו רוסלאַנד נעהמט ער אויף ווי דעם סאַמע פּראָדוקטיווען ליבעראַליזם. (אַ, איהר וועט בײַ אונז נאָנץ אַפּט באַגעגענען אַ ליבעראַל, וועלכען די איבעריגע אַפּלאַד דירען און וועלכער איז אין גרונד גענומען, דער סאַמע אומגעלומפּער-טער, דער סאַמע טעמפּער און געפּעהרליכער קאַנסערוואַטאַר און ער אַלײַן ווייס דאָס ניט!). אַט די דאָזיגע שנאה צו רוסלאַנד, האַכען נאָר גאָר ניט לאַנג, פּיעלע פּון אונזערע ליבעראַלען אויפגענומען שיעור ניט ווי וואַהרע ליעבע צום פּאַטערלאַנד און שטאַלצירט דערמיט, וואָס זײ זעהען בעסער ווי אַנדערע אין וואָס זי דאַרף באַשטעהן; נור איצט איז מען שײַן געוואָרען פּיעל אַפּענער און אפילו מיט די ווערטער „ליעבע צום פּאַטערלאַנד“ האַט מען זיך אויך אָנגעהויבען שעהמען, אפילו דעם באַגריף האַט מען פאַריאַגט און דערווייטערט, ווי אַ שעד-ליכען און אומנויטיגען. דער פּאַקט איז אַן אמת'ער, און איד באַשטעה אויף איהם. און... מען האַט דאָך אַמאָל געדאַרפט ארויסזאָגען דעם פולען אמת, אײַנפאַך און אַפען; נור אין דער זעלבער צײַט איז דער פּאַקט זעלבסט אַזא, וועלכער איז אין ערגעץ און קײַנמאָל ניט, זײַנט די וועלט איז וועלט, און בײַ קײַן פּאַלק, ניט געווען און ניט פּאַסירט, און דאָס מײַנט, אַז דער פּאַקט איז אַ צופעליגער און קען פאַרשווינד דען. איד שטימט אײַן, אַזא ליבעראַל קען אין ערגעץ ניט געבען, אַ לײַ בעראַל, וועלכער זאָל האַסען זײַן אײַגענעם פּאַטערלאַנד, מיט וואָס זשע זאָל מען דאָס בײַ אונז ערקלעהרען? מיט דאָס זעלבע וואָס פּרי-הער — מיט דעם, וואָס דער רוסישער ליבעראַל איז נאָר דערווייל קײַן רוסישער ליבעראַל ניט. ווייטער מיט גאַרנישט, לױט מײַן מײַנונג.

— איך נעהם אן אלץ וואס דו האסט געזאגט, פאר א שפאס, יעור
געני פאולאווויטש, — האט ערנסט געענטפערט פירשט שמש.

— איך האב אלע ליבעראלען ניט געזעהן און נעהם זיך ניט
אונטער צו אורטהיילען, — האט געזאגט אלעקסאנדרא איוואנאווא,
— נור דאך האב איך אויסגעהערט אייער געדאנק מיט צארן: איהר
האט גענומען אן איינצעל-פאל און פון איהם געמאכט אן אלגעמיינעם
געזעץ, און דאס מיינט, אז איהר האט געמאכט א בלבול.

— אן איינצעל פאל? א? ס'רעדט זיך נור אזוי, — האט אונ-
טערגעכאפט עוונגעני פאולאווויטש, — ווי דענקט איהר, פירשט, איז
דאס אן איינצעל פאל, אדער ניין?

— איך מוז אייך אייך זאגען, אז איך האב וועניג געזעהן און ווע-
גיג וואו געווען... מיט ליבעראלען, — האט געזאגט דער פירשט, —
נור מיר דוכט, אז איהר, קען געבען, האט אביסעל רעכט, אז דער רוי-
סישער ליבעראליזם, וועגען וועלכען איהר האט גערעדט, איז כאמת
טהיילווייז גענויגט צו האסען גאנץ רוסלאנד, און ניט נור איהר ארד-
נונג, געוויס איז דאס טהיילווייז... אודאי קאן דאס ניט זיין אמת
פאר אלעמען...

ער האט זיך פארקווינקעלט און ניט פארענדיגט, ניט אכטענדיג
אויף זיין אויפרעגונג, איז ער געווען זעהר פאראינטערעסירט מיט דעם
געשפערד. דער פירשט האט פארמאגט איין בעזונדערן שטריד, וועל-
כע איז באשטאנען אין דער פולער נאאיוויטעט און אויפמערקזאמקייט,
מיט וועלכער ער האט שטענדיג געהערט א זאך, וואס האט איהם אינ-
טערעסירט, און די ענטפערס, וועלכע ער האט געגעבען, ווען מען
האט דערביי זיך געווענדעט צו איהם מיט פראגען. אויף זיין פנים
און אפילו אויף זיין גוף האט זיך ווי אפגעשפיגעלט אט די נאאיוויטעט,
דער דאזיגער גלויבען, וועלכער האט ניט פארדעכטיגט קיין שפאט
און קיין הומאר. נור כאטש עוונגעני פאולאווויטש האט שוין זיך צו
איהם פריהער געווענדעט ניט אנדערש ווי מיט א געוויסען שמיכלע, א-
אבער איצט, ביי זיין ענטפער, האט ער גאנץ ערנסט אויף איהם א
קוק געמאט, פונקט ווי ער וואלט גאר פון איהם ניט ערווארטעט אז
ענטפער.

— אזוי... איחר האט פונדעסטוועגען עפעס מאדנע, האט ער

ארויסגערעדט — און זאָגט דעם אמת, האָט איהר, פירשט, ערנסט מיר
געענטפערט ?

— יע, האָט איהר דען מיר ניט ערנסט געפרעגט ? — האָט יעדער
גער געענטפערט אין פאָרוואַנדערונג.
אַלע האָבען זיך צעלאָכט.

— גלויבט איהם ניט, — האָט געזאָגט אדעלאַידא, — עוונעני
פאָולאָוויטש מאַכט אַלע מאַל חוזק ! ווען איהר וואָלט געוואוסט ווער
גען וואָס ער רעדט אַמאָל מיט דער ערנסטסטער מינע !

— ווי איד רענק, איז דאָס אַ צו שווערע פראַגע, און מען האָט זי
נאָר ניט געדאַרפט אויפהויבען, — האָט שאַרף באַמערקט אַלעקסאַנדר
דראַ, — מיר האָבען דאָך געוואָלט געהן שפּאַצירען...

— און מיר וועלען געהן ! דער אַווענט איז אַ פראַכטפאַלער !
— האָט אויסגעשריען עוונעני פאָולאָוויטש — נור אום צו באַווייזען
איד, אַז דאָס מאַל האָב איד גערעדט זעהר ערנסט, און די הויפטזאַך
צו באַווייזען דאָס דעם פירשט, (איהר פירשט האָט מיר זעהר פאַר-
אינטערעסירט און איד שווער איד, אַז איד בין נאָך נאָך ניט אַזאַ
פוסטער מענש, ווי איד שטעל זיך פאַר צו זיין, — כאָטש איד בין אין
אמת'ען אַ פוסטער מענש !) און... ווען איהר וועט, מיינע הערען,
ערלויבען, וועל איד שטעלען דעם פירשט נאָך אַיין לעצטע פראַגע,
צוליב אַייגענער נייגעריגקייט, מיט דעם וועלען מיר ענדיגען. אָט די
דאָזיגע פראַגע איז ווי אומישנע מיר אריינגעפאַלען אין קאַפּ מיט אַ
פאַר שטונדען צוריק (איהר זעהט, פירשט, אַז איד דענק אַמאָל וועגען
נאַנץ ערנסטע זאַכען. איד האָב צו ענטשיידען, נור מיר וועלען זעהן,
וואָס ס'וועט זאָגען דער פירשט). אָט ערשט האָט מען גערעדט וועגען
אַז „איינצעל פאַל“, דער דאָזיגער ווערטעל איז ביי אונז אַ באַריהמט
ווערטעל, ס'קומט אויס איהם אַפט צו הערען. ניט לאַנג האָבען אַלע
גערעדט און געשריבען וועגען דעם שרעקליכען מאַרד פון די זעקס
מענשען דורך דעם... יונגען מענשען און די מאַדנע רעדעס פון אַדוואַ-
קאַט, וואו עס זאָגט זיך, אַז ביי דעם פרייען צושטאַנד פון דעם פאַר-
ברעכער, האָט איהם, נ א ט י ר ל י ד, געמוזט קומען אין קאַפּ צו
דער'הרג'ענען די זעקס מענשען. דאָס איז ניט בוכשטעבליך, נור דער
געדאַנק, איז דוכט זיך, דער זעלבער, אַדער הענליך צו איהם, לויט
מיין פערזענליכער מיינונג, איז דער אַדוואַקאַט, ערקלעהרענדיג דעם

דאָזיגען מאַדנעם געדאַנק, געווען אין דער פּולסטער איברצייגונג, אַז ער זאָגט דאָ אַרויס די סאַמע ליבעראַלסטע, הומאַנע און פּראַגרעסיווע זאַד, וועלכע מען קען נור אַרויסזאָגען אין אונזער צייט, איז ווי דענקט איהר: אַט די איבערפיהרונג פון מיינונגען און איבערצייגונגען, אַט די דאָזיגע מעגליכקייט פון אַזאַ קרומען און אויסגעצייכענטען בליק אויף דער אַנגעלעגנהייט, איז דאָס אַן איינצעל־פאַל, אָדער אַן אַל־געמיינער?

אַלע האַבען זיך צעלאַכט.

— אַז איינצעלנער, פאַרשטעקט זיך אַן איינצעלנער, — האָט זיך צעלאַכט אַלעסאַנדראַ און אַדעלאַאידאַ.
— און ערלויב מיר ווידער צו דערמאָהנען, עוונעני פּאַווליש, — האָט צוגעגעבען פירשט שטש, — אַז דיין שפּאַס איז שוין צו אַלט!
— ווי דענקט איהר, — האָט ניט דערהערט עוונעני פּאַווליש, כאַפּענדיג אויף זיך דעם גייגערדיגען און ערנסטען בליק פון פירשט לעוו ניקאָלאַיעוויטש. — ווי דענקט איהר: איז דאָס אַן איינצעל־פאַל, אָדער אַן אַלגעמיינער? איד בין זיך מודה, אַז איד האָב דאָס ספּעציעל פאַר אייך אויסגעטראַכט די פּראַגע.
— ניין, ניט קיין איינצעלנער, — האָט שטיק, נור פעסט אַרויס־געזאָגט דער פירשט.

— וואָס רעדט איהר, לעוו ניקאָלאַיעוויטש! — האָט מיט אַ גע־וויסער ערגערניש אויסגעשריען פירשט שטש. — זעהט איהר דען ניט, אַז ער וויל אייך אַרײַנכאַפּען. ער לאַכט זיכער, און טאַקע נור אייך וויל ער כאַפּען אויפ'ן צאַהן!

— איד האָב געדענקט, אַז עוונעני פּאַווליש רעדט ערנסט, — איז רויט געוואָרען דער פירשט און אַראַפּגעלאָזט די אויגען.
— ליבער פירשט, — האָט פאַרטגעזעצט פירשט שטש. — דער־מאַהנט זיך נור, וואָס מיר האַבען מיט אייך איינמאַל גערעדט, מיט דריי מאָנאַטען צוריק; מיר האַבען דאָן טאַקע גערעדט וועגען דעם, אַז אין אונזערע יונגע און ערשט געעפענטע געריכטס־הייזער קען מען שוין אַנווייזען אויף פיעל אויסגעצייכענטע און טאַלאַנטירטע אַדוואָקאַטען! און וויפיעל זיינען דאָ העכסט אויסגעצייכענטע אורטהיילען פון געשוואַרענע? ווען איהר האָט זיך געפרעהט, האָב איד דאָן קור קענדיג אויף אייער פּרויז, זיך אויך געפרעהט... מיר האַבען דאָן גע־

רעדט, אז מיר האָבען מיט וואָס צו שטאַלצירען... און די ניט איינגע-
געבענע פאַרטהיידייגונג, אַט דער דאָזיגער מאָדנער אַרגומענט, איז
בלויז אַ צופאַל, איינער פון טויזענד.

פירשט לעוו ניקאַלאַיעוויטש האָט אַ טראַכט געמאַן, נור מיט אַ
זעהר איבערצייגטען אויסזעהן און האַט, כאַטש שטיל און אפילו ווי
מיט שרעק ארויסרעדענדיג, געענטפערט:

— איד האָב בלויז געוואָלט זאָגען, אז די איבערפיהרונג פון איר
דעזן און פאַרשטענדניסען (ווי עס האָט זיך אויסגעדריקט עוונעני
פאַולאַוויטש), באַגעגענט מען זעהר פיעל און איז צום אומגליק אַ
מעהר אַלגעמיינער ווי אַן איינצעלנער פאַל, און אויף אזוי פיעל, אַז
ווען די איבערפיהרונג וואָלט ניט געווען אזאַ אַלגעמיינע, וואָלטען
אפשר ניט געווען מעגליך אַזעלכע פאַרברעכענס ווי די...

— אונמעגליכע פאַרברעכענס? אָבער איד פאַרזיכער אייד,
אַז פונקט אַזעלכע פאַרברעכענס און אפשר, נאָך שרעקליכערע, זיינען
אויך געווען פריהער און זיינען שטענדיג געווען און ניט נור ביי אונז,
נור אומעדום. און לויט מיינונג, וועלען זיי זיך נאָך גאַנץ אָפט
ווידערהאַלען. דער אונטערשיעד איז אין דעם, וואָס פריהער איז ביי
אונז געווען וועניגער עפענטליכקייט און איצט האָט מען אָנגעהויבען
רעדען אין דער הויך, און אפילו שרייבען וועגען זיי, דערפאַר, דוכט
זיך עס אויס, אַז די דאָזיגע פאַרברעכער זיינען דאָס ערשט געוואָרען.
אַט אין וואָס איהר מאַכט אַ מעות, און אַ נאַאיווען מעות, פירשט, איד
פאַרזיכער עס אייד, — האָט שפאַטיש אַ שמייכל געמאַן פירשט שטש.

— איד ווייס אַלליו, אַז פאַרברעכענס זיינען אויך אַמאָל געווען
זעהר פיעל, און טאַקע אַזעלכע שרעקליכע; איד בין ניט לאַנג געווען
אין טורמע און מיר האָט זיך איינגעגעבען צו באַקאַנען זיך מיט אייני-
גע פאַרברעכער און אָנגעקלאַגטע, עס זיינען אפילו דאָ שרעקליכערע
פאַרברעכער ווי דער, וועלכער האָט ערמאָרדעט די צעהן מענשען, אַהן
קיין שום חרטה. נור איד האָב אַט וואָס באַמערקט דערביי: אַז דער
סאַמע איינגעוואָרצעלטער פאַרברעכער ווייס, אַז ער איז אַ פ א ר
ב ר ע כ ע ר. דאָס הייסט, ער רעכענט געוויסענהאַפט, אַז ער האָט
ניט גוט געהאַנדעלט, כאַטש ער האָט ניט קיין חרטה, און אזוי איז
יעדער פון זיי, און אַט די, וועגען וועלכע עוונעני פאַולויטש האָט גע-
רעדט, ווילען זיך אפילו ניט רעכענען פאַר פאַרברעכער און זיי דענ-

קען פאר זיך, אז זיי האָבען געהאַט רעכט... און אפילו נוס געהאַט-
דעלט. אַט דאָס איז דאָך כמעט אזוי, אַט אין דעם באַשטעהט, לויט
מיין מיינונג, דער גאַנצער שרעקליכער אונטערשיעד, און מערקט זיך,
אז דאָס איז אלץ די יונגער, דאָס הייסט, דער עלטער, פון וועלכען מען
קען אלץ גרינגער און אונבאַשיצבאַרער אַרײַנפאַלען אונטער דעם אייג-
פלוס פון פאַרדרעהטע אידעען.

פירשט שטש. האָט שוין מעהר ניט געלאַכט און האָט מיט פאַר-
וואונדערונג אויסגעהערט דעם פירשט. אַלעקסאַנדראַ איוואַנאָוואַ,
וועלכע האָט שוין לאַנג עפעס געוואַלט באַמערקען, איז אַנשוויגען גע-
וואָרען, פונקט ווי עפעס אַ וואונדערליכער געדאַנק וואַלט זי אָפּגע-
האַלטען. עוונגעני פאַולאָוויטש אָבער האָט געקוקט אויפ'ן פירשט
מיט אמת'ע פאַרוואונדערונג און דאָס מאַל שוין אַהן קיין שום סמן
פון אַבשפּאַטונג.

— וואָס קוקט איהר אויף איהם ווי אויף אַ בייז וואונדער, מיין
הערר, — האָט אונערװאַרטעט זיך אַרײַנגעמישט ליזאַוועטאַ פּראָ-
קאַפּיעוואַ, — וואָס האָט איהר געדענקט, אז ער איז נאַרישער פון
אייר, וואָס? און ער קען ניט אורטהיילען וועגען זאַכען פונקט ווי
איהר?

— ניין, איר האָב ניט דערפאַר, — האָט געזאָגט עוונגעני פאַור-
לאָוויטש, — אָבער אויב ס'איז אזוי, פירשט, אויב איהר קוקט און
באַמערקט אזוי, (ענטשולדיגט פאַר דער פּראָגע), טאָ ווי האָט איהר
געקענט (ענטשולדיגט מיר נאַכאַמאַל) אין דער מאָדנער אַנגעלעגענע-
הייט... וואָס איז געשעהן די לעצטע טעג... מיט בורדאַווסקען, דאַכט
זיך... ווי אזוי זשע האָט איהר ניט באַמערקט די זעלבע פאַרדרעהונג
פון אידעען און מאַראַלישע איבערצייגונגען? דוכט זיך, פונקט דאָס
זעלבע! מיר האָט זיך דאָן געדוכט, אז איהר האָט עס גאַרניט באַ-
מערקט?

— איהר ווייסט גאר וואָס, טאַטעלע, — האָט זיך צעהיצט לוי-
זאַוועטאַ פּראָקאַפּיעוואַ, — אַט האָבען מיר אלץ באַמערקט, מיר זיי
צען דאָ און באַריהמען זיך פאַר איהם, און אַט האָט ער היינט ער-
האַלטען אַ בריעף פון איינעם פון זיי, פון דעם סאַמע הויפטלינג זייערען,
דעם פּרישטשעוואַטען, געדענקסט אַלעקסאַנדראַ? אין בריעף בעט ער
ביי איהם פאַרצייאונג, כאַטש אויף זיין שטייגער, און לאָזט וויסען, אז

ער האָט יענעם חבר אויך אוועקגעוואָרפֿען, יענער וועלכער האָט איהם דאָן אונטערגעהעצט, געדענקסט, אַלעקסאַנדראַ? — און אז איצט, גלויבט ער שוין מעהר דעם פירשט, נו, און מיר האָבען נאָך אזא בריעף ניט געקראָנען, טאָ זאָלען מיר כאַטש פאַר איהם ניט פאַררייסען די נעזער.

— און אויך איפאָליט האָט זיך איבערגעקליבען צו אונז אויף דער דאָטשע! — האָט אויסגעשריען קאַליא.
— ווי? ער איז שוין דאָ? — האָט זיך באַאומרוהיגט דער פירשט.

— תיכף ווי איהר זייט נור מיט ליזאוועטא פראַקאָפּיעוונאַ אוועק, — איז ער געקומען; איד האָב איהם געבראַכט!
— נו, איד וועל זיך מיט אייך וועטען, — איז פלוצלינג ווי אויפגעזאָרען געוואָרען ליזאוועטא פראַקאָפּיעוונאַ, אינגאַנצען פאַרניג-כענדיג, אז אַט ערשט האָט זי דעם פירשט געלויבט, — איד וועל זיך וועטען, אז ער איז נעכטען געפאַהרען צו איהם אויפ'ן בודעם שטיבעל און שטעהענדיג פאַר איהם אויף די קניע, פאַרצייאונג געבעד טען, אז דער דאָזיגער סם זאל איהם אַנטאָן דעם כבוד און זיך איבער-קלייבען אַהער. ביזטו נעכטען געפאַהרען? דו האַסט זיך דאָר אַליין מודה געווען פריהער, אזוי צו ניט? ביזטו געשטאַנען אויף די קניע, אַדער ניט?

— ער איז גאַרניט געשטאַנען, — האָט אויסגעשריען קאַליא, — נור פונקט פאַרקעהרט: איפאָליט האָט נעכטען געכאַפט דעם פירשט'ס האַנט און צוויי מאַל אַ קוש געטאָן, איד האָב אַליין געזעהן, דערמיט האָט זיך געענדיגט די גאַנצע ערקלעהרונג, און חוץ דעם, וואָס דער פירשט האָט גאַנץ איינפאַך געזאָגט, אז ער וועט זיך פיהלען בעסער אויף דער דאָטשע, און יענער האָט אויגעבליקליך איינגעשטימט זיך אַריבערצוקלייבען, ווי נור עס וועט איהם ווערען בעסער.

— איהר האָט עס ניט געדאַרפט, קאַליא... — האָט אויסגע-מורמעלט דער פירשט, אויפשטעהענדיג און כאַפֿענדיג זיך פאַר'ן הוט, — צוליעב וואָס דערצעהלט איהר עס, איד...

— וואוהין? האָט איהם אָפּגעשטעלט ליזאוועטא פראַקאָפּיעוונאַ.

— באַאומרוהיגט זיך ניט, פירשט, — האָט פאַרטגעזעצט דער

צוהיצטער קאליא, — געהט ניט און טשעפעט איהם ניט, עד איז א מיעדער פון וועג, איינגעשלאָפּען; ער איז זעהר צופריעדען; איז ווייסט איהר, פירשט, לויט מיון מיינונג, איז פיעל גלייכער, ווען איהר וועט זיך היינט ניט באַגעגענען. ס'איז אפילו בעסער, ווען איהר לעגט עס אָפּ ביז מאַרגען, ווען ניט וועט ער זיך ווידער פאַרשעהמען. ער האָט היינט אין דער פריה געזאָגט, אז שוין אַ גאַנצען האַלבען יאָהר האָט ער זיך ניט געפיהלט אזוי גוט און אזוי קרעפטיג; ער הוסט אפילו אַ סך וועניגער.

דער פירשט האָט באַמערקט, אז אַגלאיא האָט פּלוצלינג געלאָזען איהר פּלאַץ און איז צוגעגאַנגען צום טיש. ער האָט ניט געוואָגט אויף איהר אַ קוק צו טאָן, נור ער האָט דערפילט, מיט זיין גאַנצען וועזען, אז אין דעם אויגענבליק קוקט זי אויף איהם, און מעגליך, אז זי קוקט בען, אז איהרע שוואַרצע אויגען זיינען אונבאַדינגט פול מיט צאַרן, און דער געזיכט איז פאַרפלאַמט.

— און מיר, ניקאלאי ארדאליאָוויטש, דוכט זיך, אז איהר האָט איהם אומזיסט אָהער געבראַכט, אויב דאָס איז דער זעלבער שווינד־זיכטיגער אינגעל, וועלכער האָט זיך דאָן צעוויינט און איינגעלאָדען צו זיך אויף דער לויח, — האָט באַמערקט עוונעני פּאָולאָוויטש, — ער שכנ'ישער הויז, אז ער וועט זיך אומבאַדינגט פאַרבענקען נאָך דער האָט דאָן אזוי שעהן דרעדנעריש גערעדט וועגען דער וואַנט פון דער דאָזיגער וואַנט, איהר קענט זיין זיכער.

— עס איז אַן אמת: ער וועט זיך צוקריגען, זיך צורייסען מיט דיר און אַוועקפאַהרען — אַט דאָס וועט געשעהן!

און ליזאַוועטאַ פּראַקאָפּיעוונאַ האָט ווירדיג צוגערוקט צו זיך דאָס קערביל מיט איהר גענעה, פאַרגעסענדיג, אז אַלע קלייבען זיך שוין געהן שפּאַצירען.

— איד דערמאָהן זיך, אז ער האָט זיך מיט דער דאָזיגער וואַנט זעהר באַרימט, — האָט ווידער אונטערגעכאַפט עוונעני פּאָולאָוויטש, — אַהן דער דאָזיגער וואַנט ווער ער ניט קענען שעהן־רעדנעריש שטאַרבען און ער וויל שטאַרבען שעהן־רעדנעריש.

— נו, איז וואָס? — האָט אַ מורמעל געטאָן דער פירשט, — אויב איהר וועט איהם ניט וועלען מוחל זיין, וועט ער אויך אַהן איד שטאַרבען... איצט איז ער אָהער געקומען צוליבע די בוימער.

— אַ איד פון מיין זייט בין איהם אלעס מוחל; איהר קענט
עם איהם איבערגעבען.

— דאָס דאַרף מען ניט אזוי פאַרשטעהן, — האָט שטיל און ווי
אַהו חשק געענטפערט דער פירשט, פאַרטזעצנדיג צו קוקען אין איין
פונקט אויפ'ן דיל און ניט אויפהויבענדיג די אויגען. — מען דאַרף
מאַכען אזוי, אַז אויך איהר זאָלט איינשטימען אָנצונעהמען פון איהם
די פאַרצייאונג.

— וואָס האָב איד דאָ וואָס צו טאָן? אין וואָס האָב איד זיך
פאַר איהם פאַרשולדיגט?

— אויב איהר פאַרשטעהט עס ניט, איז... אָבער איהר פאַר-
שטעהט דאָך יא; איהם האָט זיך דאָן געוואָלט... אינז אלעמען בענ-
שען און פון אייד א ברכה קריגען, אָט דאָס איז אַלץ...

— ליבער פירשט, — האָט אזוי ווי מיט פאַרויכטיגקייט אונ-
טערגעכאַפט שנעלער דער פירשט שטש, איבערוואַרפענדיג זיך מיט
בליקען מיט אייניגע פון די אַנוועזענדע, — אַ גן ערן אויף דער ערד
קאָן מען ניט אזוי שנעל מאַכען; און איהר דענקט אַביסעלע וועגען
גן ערן. מאַכען אַ גן ערן איז אַ שווערע זאַך, פירשט, פיעל שווערער
ווי עס דוכט זיך אויס אייער גוטען האַרץ. נור לאָז זיין גענוג, ווען ניט,
וועלען מיר זיך ווידער פיהלען ניט גוט.

— קומט הערען מוזיק, — האָט שאַרף אַרויסגעזאָגט ליזאַוועטאַ
פּראַקאַפּיעוונאַ, אויפהויבענדיג זיך מיט כעס פון פּלאַץ.
נאָר איהר האָבען זיך אַלע אויפגעשטעלט.

צווייטער קאַפיטעל

פּלוצלינג איז דער פירשט צוגעגאַנגען צו עווגעני פּאַולאַוויטש.
— עווגעני פּאַולאַוויטש, — האָט ער געזאָגט מיט אַ מאַרנער
חיציגקייט, אָנעהמענדיג איהם ביים האַנט, — זייט זיכער, אַז איד

רעכען אייד פאר דעם סאמע אָרענמליכסטען און בעסטען מענשען, ניט קוקענדיג אויף גאַרנישט, זייט אין דעם זיכער...

עוונעני פאָולאָוויטש האָט אפילו געמאַכט אַ טראַט צוריק פון פאַרוואַונדערונג. אַ וויילע האָט ער זיך קוים איינגעהאַלטען פון אַן אַנפאַל פון געלעכטער, אָבער צוקוקענדיג זיך נעהענטער, אַז דער פירשט איז ווי געווען ניט מיט זיך, אַמווינציגסטען, אין אַ באַזונדערען צו־שטאַנד.

— איך וועל זיך מיט אייך וועטען, פירשט, — האָט ער אויס־גערופען, — אַז איהר האָט גאָר ניט דאָס געוואָלט זאָגען, און אַפּשר גאָר ניט מיר... אָבער וואָס איז מיט אייך? פיהלט איהר ניט גוט? — עס קען געבען, עס קען זעהר געבען, און איהר האָט זעהר דין באַמערקט, אַז ס'איז מעגליך, אַז איך האָב גאָר געוואָלט ניט צו אייך צוגעהן!

דאָס זאָגענדיג, האָט ער עפעס אַזוי מאַדנע און אפילו קאָמיש אַ שמייכלעך געטאָן, אָבער פּלוצלינג האָט ער ווי צוהיצענדיג זיך, אויס־געשריען:

— דערמאַהנט מיר ניט וועגען מיין האַנדלונג מיט דריי טעג צוריק, איך האָב זיך די גאַנצע דריי טעג זעהר געשעהמט... איך ווייס אַז איך בין שולדיג...

— יע... אָבער וואָס פאַר אַזעלכע שרעקליכע זאַכען האָט איהר געטאָן?

— איך זעה, אַז איהר שעהמט זיך מעהר פון אַלעמען פאַר מיר, עוונעני פּאָולויטש; איהר ווערט רויט, דאָס איז אַ סמן פון אַ גוט האַרץ. איך געה באַלד אַוועק, זייט זיכער.

— אָבער וואָס איז מיט איהם! הויבען זיך אפּשר ביי איהם אַן די אַנפאַלען? — האָט זיך ליזאַוועטאַ פּראַקאַפּיעוונאַ מיט שרעק גע־ווענדעט צו קאַליאַ'ן.

— באַאומרוהיגט זיך ניט, ליזאַוועטאַ פּראַקאַפּיעוונאַ, איך האָב ניט קיין אַנפאַל; איך וועל באַלד אַוועק געהן. איך ווייס, אַז איך בין... געקרויודעט פון דער נאַטור. איך בין פיער און צוואַנציג יאָהר געווען קראַנק, ביז דעם פיער און צוואַנציגסטען עלטער, פון געבורט אַן. נעהמט זשע אויך איצט אַן אַלץ ווי איך וואָלט געווען קראַנק, איך וועל באַלד אַוועקגעהן, זייט זיכער, אַז באַלד, איך שעהם זיך ניט —

ווייל צוליעב דעם איז דאָך נאָריש צו שעהמען זיך. ניט אזוי? — אָבער איז דער געזעלשאַפט בין איך און איבעריגער... איך זאָג דאָס ניט פון אייגענליבע... איך האָב פאר די דריי טעג איבערגעטראַכט און באַשלאָסען אז איך דאַרף אייך אויפריכטיג און עהרליך לאַזען וויסען ביי דעם ערשטען פּאַל. עס זיינען דאָ אידעען, גרויסע אידעען, פון וועלכע איך טאר ניט אָנהויבען רעדען, ווייל איך וועל אונבאָדינגט מאַכען אלעמען צו לאַכען; פירשט שטש. האָט מיר וועגען דעם נור וואָס דערמאָנט... איך האָב ניט קיין אנשטענדיגען זשעסט, דעם גער פיהל פון פראַפארציע האָב איך ניט; איך האָב אנדערע ווערטער, און ניט פאַסענדע געדאַנקען, און דאָס איז אַן ערנידערונג פאר די דאָזיגע געדאַנקען, און דערפאר האָב איך ניט קיין רעכט... און דער צו בין איך נאָך איינגעבילדעט אויך, איד... איך בין איבערצייגט, אז איך דער הויז קען מען ניט באַלעדיגען און מען האָט מיר ליעב מעהר ווי איך בין ווערטה, אָבער איך ווייס, (איך ווייס דאָך דאָס אויף זיכער), אז נאָך צוואַנציג יאָהר קרענקען, האָט אונבאָדינגט עפעס געמוזט בלייבען, אזוי דאָס עס איז אונגעגליך ניט צו לאַכען פון מיר... אַפּטמאַל... ס'איז דאָך אזוי?

ער האָט ווי געוואָרט אויף אַן ענטפער און באַשלוס, אומקוקענדיג זיך אויף אלע זייטען. אלע זיינען געשטאַנען שווער פאַרוואַנדערט פון דער דאָזיגער אונערוואַרטעטער, קרענקליכער און עס האָט געדוכט, אז אויך אומזיסטער סצענע, נור די דאָזיגע סצענע האָט געמאַכט מעגליך אַ מאַדנעם עפיזאָד.

— צו וואָס רעדט איהר דאָס דאָ אלץ? האָט מיט אמאַל אויס געשריען אַנגלאַיא — פאר וואָס זאָגט איהר עס זי? זי? זיי! זיי!
עס האָט זיך געדוכט, אז זי איז געווען אין דער לעצטער שטופע פון בעס. איהרע אויגען האָבען געוואָרפען פונקען. דער פירשט איז געשטאַנען פאר איהר אַ שטומער און שווייגענדער און פלוצלינג איז ער בלאָס געוואָרען.

— דאָ איז ניטאָ קיין איינער, וועלכער איז ווערטה אזעלכע ווער טער! האָט ארויסגעפלאַצט אַנגלאַיא — דאָ זיינען אלע, אלע ניט ווערטה דעם קלענסטען פינגער אייערן, שוין ניט רעדענדיג, פון אייער שכל און האַרץ! איהר זייט אַרענטליכער פון אלעמען, אנשטענדיגער פון אלעמען, בעסער פון אלעמען, און קלוגער פון אלעמען! דאָ

זיינען דאָ מענשען וועלכע זיינען ניט ווערטה אויפצוהויבען די טיכעל וועלכע איהר האָט ערשט אַרונטערגעלאָזט... פאר וואָס זשע ערנידיג־ריגט איהר זיך און שטעלט זיך נידעריגער פון אלעמען? פאר וואָס האָט איהר אלץ אין זיך צודרעהט, פאר וואָס פאַרמאַגט איהר ניט קיין שטאַלץ?

— גאָט מיינער, האָט מען זיך געקענט ריכמען? האָט א פאַטש געטאַן מיט די הענט ליזאוועטא פראַקאַפּיעוונאַ.
— אַרימער ריטער! הוררא! האָט אויסגערופען אין ענטציקונג קאַליאַ.

— שווייגט! ווי וואָגט מען עס צו באַלעדיגען מיך דאָ אין אייער הויז! איז אַגלאַיא מיט אַמאַל אָנגעפאַלען אויף ליזאוועטא פראַקאַפּיעוונאַ, שוין אין יענעם היסטערישען צושטאַנד ווען מען קוקט שוין ניט אויף גאַרנישט, און מען מיינט אויס אלע שטערינישען. — פאר וואָס פייניגען מיך דאָס אלע! פאר וואָס, פירשט, טשעפען זיי זיך צו מיר די גאַנצע דריי טאַג צוליעב אייך? איך וועל פאר קיין גליק אין דער וועלט מיט אייך ניט חתונה האָבען! ווייסט, אז פאר קיין גליק אין דער וועלט ניט און קיינמאַל ניט! קען מען דען חתונה האָבן בען מיט אזא קאַמישען מענשען ווי איהר זייט? איהר ניט א קוק איצט אין שפיגעל אויף זיך, ווי איהר שטעהט עס איצט אזוי! פאר וואָס, פאר וואָס רייצען זיי מיר, אז איך זאָל פאר אייך חתונה האָבן בען? איהר דאַרפט עס וויסען! איהר זייט דאָך אייך מיט זיי אין דער פאַרשווערונג!

— קיינער האָט קיינמאַל ניט גערייצט! האָט דערשראַקען א מורמעל געטאַן אַדעלאַידאַ.

— קיינער האָט עס גאָר ניט געדענקט, און אזא וואָרט אין ניט געזאַגט געוואָרען! האָט אויסגעשריען אלעקסאַנדראַ.

— ווער האָט זיך מיט איהר גערייצט? ווען האָט מען זי גע־רייצט? ווער האָט עס איהר געקענט זאָגען? רעדט זי עס פון היץ אַדער ניט? האָט ציטערענדיג פון כעס זיך געווענדט צו אלעמען ליזאוועטא פראַקאַפּיעוונאַ.

— אלע האָבען גערעדט. אלע ביז איינעם, די גאַנצע דריי טאַג! איך וועל קיינמאַל מיט איהם ניט חתונה האָבען!

דאָס אויסשריייענדיג האָט אנלאַיא זיך צעוויינט, פארדעקט דאָס
געזיכט מיט א טיכעל און א וואָרף געטאָן זיך אין שטוהל.

— אַבער ער וויל דאָך דיך גאָר ניט...

— איך האָב אייך ניט געבעטען, אנלאַיא איוואנאָוונא, האָט זיך
פלוּצלינג ארויסגעריסען ביים פירטש.

— וואָראָס? האָט מיט פאָרוואנדערונג, כעס, און שרעק פלוּצ-

לינג אויסגעצויגען ליזאוועטא פראַקאָפיעוונא: — וואָס איז דאָ?
זי האָט איהרע אויערן ניט געוואָלט גלויבען.

— איך האָב געוואָלט זאָגען... איך האָב געוואָלט זאָגען, האָט גע-

רעדט מיט ציטערניש דער פירשט — איך האָב בלוּז געוואָלט ער-
קלעהרען צו אנלאַיא איוואנאָוונא, אז איך האָב גאָר קיינמאָל ניט גע-
דענקט... צו האָבען די עהרע צו בעטען איהר האַנט... אפילו ווען ס'ניט
איז... איך בין אין דעם גאָר ניט שולדיג, ביי'נאָט, איך בין אין דעם
גאָר ניט שולדיג, אנלאַיא איוואנאָוונא! איך האָב קיינמאָל ניט גע-
וואָלט, און כ'האָב קיינמאָל ניט געהאָט אין געדאַנק, און איך וועל
קיינמאָל ניט וועלען, איהר וועט עס אליין זעהן: זייט זיכער! דאָ
האָט עפעס א שלעכטער מענש אויף מיר אָנגערעדט! זייט זיכער!

דאָס זאָגענדיג, איז ער צוגעקומען נעהענטער צו אנלאַיא. זי

האָט אוועקגענומען דאָס טיכעל מיט וועלכען זי האָט פארדעקט דאָס
געזיכט, האָט האַסטיג אויף איהם א בליק געטאָן און אויף זיין נאָך-
צער צעשראָקענער פיגור, האָט פארשטאַנען זיינע ווערטער און פלוּצ-
לינג אויסגעשאָסען א געלעכטער גלייך איהם אין די אויגען אריין. —
אזא פרעהליכען און ניט קאַנטראָלירבארען געלעכטער, אזא קאָד-
מישען און שפּאַטישען געלעכטער, אז אדעלאַידא האָט די ערשטע
ניט אויסגעהאַלטען, באַזונדערס, ווען זי האָט אויך א בליק געטאָן
אויפ'ן פירשט. זי האָט זיך א וואָרף געטאָן צו דער שוועסטער, זי
ארוּמגענומען און זיך צעלאַכט אויך מיט אזא אונקאַנטראָלירבארען
שוהלינג-פרעהליכען געלעכטער ווי יענע. אויף זיי קוקענדיג האָט
פלוּצלינג אויך אָנגעהויבען שמייכלען דער פירשט און מיט א פרעהר-
ליכען און גליקליכען אויסדרוק האָט ער אָנגעהויבען חזר'ען:

— נו, א דאַנק גאָט, א דאַנק גאָט!

דאָ האָט שוין אויך אלעקסאַנדרא ניט אויסגעהאַלטען און האָט

זיך צעלאַכט פון גאַנצען האַרצען. עס האָט זיך אויסגעדוכט, אז צו דעם לאַכען פון די דריי וועט גאָר קיין עק ניט נעהמען.

— נו, משוגעים! האָט אַרויסגעמורמעלט ליזאוועטא פראַקאָפּי-

עוונא — אַט וואַרפען זיי אָן אַ שרעק און אַט...

עס האָט שוין אַבער אויך געלאַכט דער פירשט שטש, געלאַכט האָט אויך עוונעני פאָולאָוויטש, עס האָט געכאַכאַטשעט אָהן אַן אויפֿ-הער קאַליא, ס'האַט אויך געלאַכט קוקענדיק אויף אלעמען דער פירשט. — קומט שפּאַצירען! קומט שפּאַצירען! האָט אויסגערופען

אַדעלאַידא — אלע צוזאַמען און אויך אונבאַדינגט דער פירשט. איהר האָט ניט קיין אורזאַכע צו אוועקגעהן ליבער מענש. וואָס פאַר אַ ליבער מענש ער איז אַגלאַיא? ניט אמת מאַמעניו? און דערצו, מוז איד איהם אונבאַדינגט, אונבאַדינגט אַ קוש טאָן און ארומנעהמען פאַר... פאַר זיין איצטיגער ערקלעהרונג מיט אַגלאַיא'ן. מאַמעניו

ליבע, ערלויבט איהר מיר איהם אַ קוש טאָן? אַגלאַיא! ערלויב מיר אַ קוש טאָן דיין פירשט! האָט אויסגערופען די שטיפערקע און זי איז טאַקע צוגעשפרונגען צום פירשט און איהם אַ קוש געטאָן אין שטערן. יענער האָט געכאַפט איהרע הענט, פעסט אַ דריק געטאָן, אזוי דאָס אדעלאַידא האָט שיעור אַ געשריי ניט געטאָן, האָט מיט אונגענדליכער פרייד אויף איהר אַ קוק געטאָן און מיט אַמאָל האַסטיג צוגעטראָגען איהר האַנט צו די ליפען און אַ קוש געטאָן דריי מאָל. — קומט זשע! האָט גערופען אַגלאַיא — פירשט איהר וועט מיר

באַגלייטען. מעג מען מאַמעניו? אַ חתן וואָס האָט מיר ענטזאָגט? אַ יא, איהר האָט זיך שוין פון מיר אויף אויביג אָפּגעזאָגט פירשט? אַבער ניט אזוי, ניט אזוי ניט מען אַ דאַמע די האַנט. ווייסט איהר דען ניט, ווי אזוי מען דאַרף נעהמען אונטער'ן האַנט אַ דאַמע? אַט אזוי. קומט, לאַמיר געהן פאַראַוים פון אלעמען, ווילט איהר געהן פאַראַוים פון אלעמען? Tete-e-tete?

זי האָט גערעדט אָהן אַן אויפהער, צייטענווייז נאָך לאַכענדיג.

— אַ דאַנק גאָט! אַ דאַנק גאָט! האָט גע'חזר'ט ליזאוועטא

פראַקאָפּיעוונא, ניט וויסענדיג זעלבסט פאַר וואָס זי פרעהט זיך אזוי.

— „זעהר מאַדנע מענשען!“ האָט אַ טראַכט געטאָן פירשט שטש.

מעגליך שוין צום הונדערטען מאָל זינט ער האָט זיך מיט זיי צוזאַ-מענגעקומען, נור... איהם זיינען געפעהלען געוואָרען די דאָזיגע מאַד-

נע מענשען, און וואָס ס'איז שייך דעם פירשט, איז מעגליך, אז ער איז איהם ניט זעהר געפעחלען געוואָרען; פירשט שטש, איז געווען אביסעל אָנגעכמורעט, און ווי פאָרזאָרגט, ווען אלע זיינען ארויס אויפ'ן שפאָציר.

עוונעני פאָולאָוויטש, איז דוכט זיך, געווען אין דער סאַמע פרעהליכסטער שטימונג, די גאַנצע וועג ביז'ן וואָגזאַל האָט ער געד מאַכט צום לאַכען אלעקסאַנדראַ'ן און אַדעלאַידאַ'ן, וועלכע האָבען מיט אזא מאָדנער ברייטליכקייט געלאַכט פון זיינע וויצען, אויף אזוי פיעל, אז ער האָט אָנגעהויבען פאַרבייגעהענדיג חושד זיין, אז עס ס'איז מעגליך, אז זיי הערען איהם אין גאַנצען גאָר ניט. פון דעם דאָזיגען געדאַנק, האָט ער פּלוצלינג, און ניט ערקלעהרענדיג זיך די אורזאָר כעז, ענדליך זיך צעלאַכט גאַנץ אויפריכטיג (אזא מענש איז דאָס געד ווען!) די שוועסטער, וועלכע זיינען איבעריגענס געווען אין דער סאַמע יום טוב'דיגער שטימונג האָבען כסדר געקוקט אויף אַנגלאַיאַ'ן און דעם פירשט, וועלכע זיינען געגאַנגען פאַראַויס; עס איז געווען צו מערקען, אז די קלענסטע שוועסטער האָט זיי פאַרגעבען א גאַנץ היבשע רעמעניש. פירשט שטש. האָט זיך אַלץ געמיהט צו פאַר פיהרען א שמועס מיט ליזאַוועטאַ פראַקאַפיעוונאַ, וועגען זייטיגע זאך כעז, מעגליך אום זי צעשטרייען, און ער האָט איהר שרעקליך צוגעד געסען. זי איז דוכט זיך געווען אין גאַנצען מיט צושלאַגענע געדאַנק קעז, און האָט געענטפערט ניט צום פונקט, און אייניגע מאל אפילו גאָר ניט געענטפערט. נור אַנגלאַיאַ איוואַנאַוונאַ'ס רעמעניש האָט זיך נאָר היינטיגען אווענט ניט געענדיגט. דאָס לעצטע איז אויסגעפאַלען בלויז אויף דעם פירשט'ס חלק, ווען מען איז אָפגעגאַנגען א הונדערט טריט פון דאָטשע, האָט אַנגלאַיאַ מיט א האַסטיגען האַלב'שעפטשען געזאָגט צו איהר איינגע'עקשן'ט שווייגענדען קאוואַליער:

— גיט נור א קוק אויף רעכטס!

דער פירשט האָט א קוק געטאָן.

— קוקט אויפמערקזאַמער, זעהט איהר אַט יענע באַנק, איז פאַרק,

דאָרט וואו עס זיינען די דריי הויכע בוימער? ... א גרינע באַנק?

דער פירשט האָט געענטפערט אז ער זעהט.

— געפעחלט אייד דער פלאַץ? איד קום אהער אַפּט זיען גאַנץ

פריה, א זייגער זיבען אין פריהמאַרגען, ווען אלע שלאָפען גאָר.

דער פירשט האָט אַ מורמעל געטאָן און דער פלאַץ איז אַ פראַכט פאַלער.

— און איצט טרעט פון מיר אָפּ, איד וויל מעהר מיט אייך ניט געהן געארעמט. אָדער בעסער געהט געארעמט, אָבער רעדט מיט מיר גארנישט. איד וויל דענקען אַליוו, פאר זיך.

די וואַרונג איז אַלענפאַלס געווען און איבעריגע: דער פירשט וואַלט זיכער אויך אַהן אַ באַפעהל, די גאַנצע וועג, ניט אויסגערעדט קיין וואַרט. זיין האַרץ האָט שרעקליך אַנגעהויבען קלאַפען ווען ער האָט געהערט וועגען דער באַנק. אין אַ מינוט ארום האָט ער זיך באַדענקט און האָט מיט בושה פאַרטריבען פון זיך דעם נאַרישען גע־דאַנק...

אויף דעם פאַולאָוסקי וואַגזאַל קלייבט זיך אויף אין מיטען וואַך, ווי באַקאַנט און אַמווינציגסטענס ווי ס'באַהויפטען אַלע, אַ פּובליקום, און „אויסערוועהלמע“, ניט ווי אין די זונטאָנס און ימים טובים, ווען עס פאַהרען אָן „פאַרשיעדענע מענשען“ פון שטאַט. די טואַלעמען זיינען ניט קיין יום טוב'דיגע — אָבער פראַכטפאַלע. ס'איז אַ מנהג און צו דער מוזיק דאַרף מען זיך צונויפקלייבען. דער אַרקעסטער, איז מעגליך טאַקע דער בעסטער פון אַלע אונזערע גאַרטען־אַרקעסטערס. מען שפיעלט נייע זאַכען. אַנשטענדיקייט און פיינקייט הערשט איר מערום, ניט קוקענדיג אויף אַ געוויסען אַלגעמיינעם אויסזעהן פון היימליכקייט און אפילו אינטימיטעט. די באַקאַנטע, אַלע דאַטשני־קעס, קלייבען זיך צונויף צו באַקוקען איינער דעם צווייטען. אַנדערע פיהרען עס דורך מיט אַמת'ן פאַרגעניגען און קומען בלוז צוליעב דעם; נור עס זיינען דאָ אויך אַזעלכע וועלכע געהען בלוז צוליעב דער מוזיק. סקאַנדאַלען קומען געוועהנליך פאַך זעהר וועניג, כאַטש זיי פאַסירען אפילו אין די וואַכעדיגע טעג אויך. נור אַהן דעם איז דאָ אונמעגליך.

דאָסמאַל איז געווען אַ פראַכטפאַלער אווענט, און אויך אַ גרויסע פּובליקום. אַלע פלעצער ביי דעם שפילענדען אַרקעסטער זיינען גע־ווען פאַרנומען. אונזער קאַמפּאַניע האָט זיך צוועצט אויף שטולהען, אַ ביסעל אָן זייט, נאָהענט צום לינקען אַרויסגאַנג פון וואַגזאַל. דער עולם, די מוזיק, האַבען אַביסעל אויפגעלעבט ליזאוועטאַ פראַקאַפיעוונאַ און צעשטרייט די מיידלאַך; זיי האַבען אַוספיעט איבערוואַרפען זיך

מיט בליקען מיט אייניגע באקאנטע, און פון ווייטען, ליעבליך א שאקעל געטאָן צו עמיצען מיט'ן קאָפּ; זיי האָבען אוספיעט צו באַ- קוקען די קאָסטיומען, באַמערקען וואו ניט וואו מאָדנעקייטען, זיך איבערשמועסען וועגען דעם און שפּאַטיש שמייכלען. עווגעני פּאַור לאָוויטש האָט זיך אויך גאַנץ אָפּט באַגריסט. אויף אַנגלאַיאָן און דעם פירשט, וועלכע זיינען נאָך אלץ געווען צוזאַמען, האָט מען זיך שוין אומגעקוקט. באַלד זיינען צו דער מוטער און טעכטער צוגעקור מען באקאנטע יונגע לייט; צוויי אָדער דריי זיינען געבליבען שמור עסען; אלע זיינען געווען פריינד מיט עווגעני פּאַולאָוויטש. צווישען זיי האָט זיך געפונען איינער א יונגער און זעהר שעהנער אָפיצער, זעהר א פרעהליכער, זעהר א רעדעוודיגער; ער האָט זיך געאילט פאַר פיהרען א געשפּרעך מיט אַנגלאַיאָן און מיט אלע קרעפטען זיך גע- מיהט צוצוציהען איהר אויפּמערקזאַמקייט.

אַנגלאַיאָ איז געווען מיט איהם זעהר פריינדליך און זעהר וויציג. עווגעני פּאַולאָוויטש האָט געבעטען ביים פירשט ערלויבעניש צו באַ- קאנען איהם מיט דעם דאָזיגען פריינד; דער פירשט האָט קוים פאַר- שטאַנען, וואָס מען וויל פון איהם, אָבער די באקאנטשאפט איז גע- שלאָסען געוואָרען, ביידע האָבען זיך באַגריסט און דערלאָנגט איינער דעם צווייטען די הענט. עווגעני פּאַולאָוויטש'עס פרייינד האָט גע- שטעלט א פּראַגע; נור דער פירשט, האָט דוכט זיך אויף איהר ניט געענטפערט, אָדער האָט אזוי מאָדנע עפעס ארויסגעשטאַמעלט פאַר זיך, אז דער אָפיצער האָט אויף איהם א קוק געטאָן זעהר דורכדריי- גענדר, דערנאָך א קוק געטאָן אויף עווגעני פּאַולאָוויטש, און האָט גלייך פאַרשטאַנען צוליב וואָס יענער האָט עס זיי באקאנט געמאַכט. קוים, קוים א שמייכלעל געטאָן און זיך ווידער געווענדט צו אַנגלאַיאָן. איין עווגעני פּאַולאָוויטש האָט באַמערקט אז אַנגלאַיאָ איז דערביי פּלוצלינג רויט געוואָרען.

דער פירשט האָט אפילו ניט באַמערקט דאָס, וואָס אנדערע פאַר- ברענגען מיט אַנגלאַיאָן. צייטענווייז האָט ער אפילו פאַרגעסען וואָס ער אליין זיצט לעבען איהר. אָפּטמאָל האָט זיך איהם געוואַלט אוועק- געהן ערגעץ-וואו, איז גאַנצען פאַרשווינדען פון דאָנען און איהם וואַלט אפילו געפעהלען געוואָרען אַן אומעטיגער, פּוסטער פּלאַץ.

בלויז נור, כדי ער זאל קענען זיין אליין מיט זיינע געדאנקען, און אז קיינער זאל ניט וויסען וואו ער געפינט זיך. אָדער אמווינציגסטענס, זיין ביי זיך אין דער היים, אויף דער טעראַסע, אָבער אזוי אז קיין נער זאל דערביי ניט זיין, ניט לעבעדעוו, ניט די קינדער; זיך וואַר-פען אויף זיין סאַפּע, פאַרוקען דעם פנים אין קישען און אזוי אַפּ-ליגען א טאַג, א נאַכט, און נאָך א טאַג.

מינוטענווייז האָט זיך איהם אויך גע'חלום'ט בערג. און באַ-זונדערס א געוויסער פונקט אויף די בערג, וועלכען ער האָט אלע מאָל ליעב געהאַט צו דערמאַנען, און וואו ער האָט ליעב געהאַט צו געהן, ווען ער האָט נאָך געוואוינט דאָרטען, און קוקען פון דאָרטען אַרונטער אויפ'ן דאָרף, אויף דעם קוים באַמערקבארען אונטען פליסענדען וואַסערפאַל, אויף די ווייסע וואַלקען, אויף דעם פאַרלאָזענעם אַלטען שלאָס.

א, ווי וואַלט ער איצט געוואַלט זיך געפינען דאָרטען און טראַכט טען בלויז וועגען איין זאַך — דאָס גאַנצע לעבען בלויז וועגען דעם — עס וואַלט אויף טויזענד יאָהר געקלעקט! און זאל מען איהם דאָ אין גאַנצען פאַרגעסען, זאל מען. דאָס איז אפילו נויטיג. ס'איז אפילו בעסער ווען מען וואַלט איהם דאָ גאָר ניט געקענט. און די דאָזיגע גאַנצע זעהונג וואַלט בלויז געווען א חלום. און איז דען ניט אלץ איינס וואָס אין חלום, וואָס אין דער ווירקליכקייט! אָפטמאָל האָט ער מיט אמאָל גענומען זיך צוצוקוקען צו אַגלאַיאָו, און צו פינף מינוט צייט, האָט ער ניט אָפגעריסען זיין בליק פון איהר געזיכט; אָבער זיין בליק איז געווען זעהר א מאַדנער: עס האָט זיך געדוכט, אז ער האָט געקוקט אויף איהר ווי אויף א זאַך וואָס געפינט זיך פון איהם מיט צוויי מייל ווייטער, אָדער ווי אויף איהר פאַרטערט און ניט אויף איהר אליין.

— וואָס קוקט איהר אויף מיר אזוי, פירשט? האָט זי פלוצלינג געזאָגט, איבערייסענדיג דעם פרעהליכען געשפרעך און געלעכטער מיט די אַרומיגע. — איך שרעק זיך פאַר אייך; מיר דוכט זיך אלץ, אז איהר ווילט אויסשטרעקען אייער האַנט און זיך צוריהרען צו מיין געד-זיכט מיט'ן פינגער, כדי איהם אַנצוטאַפען. איז ניט וואַהר, עווענעני פאַולאָוויטש, אז ער קוקט אזוי?

דער פירשט האָט דוכט זיך, אויסגעהערט, אין פאַרוואַנדערונג,

וואָס מען האָט זיך צו איהם געווענדט. ער האָט באַגריפען, כאָמט ער האָט אפשר ניט אין גאַנצען פאַרשטאַנען, ניט געענטפערט, נור זעהענדיג, אז זי און אויך אלע לאַכען, האָט ער פּלוצלינג צועפענט דעם מויל און אליין אויך אַנגעהויבען לאַכען. דער געלעכטער האָט זיך פאַרשטאַרקט פון אלע זייטען; דער אַפיצער, ווייזט אויס, א וויי ציגער מענש, האָט זיך איינפאַד געקייקעלט פון געלעכטער. אַנלאַיא האָט פּלוצלינג א שפּטשע געטאָן פאַר זיך:

— אידיאָט!

— גאָט מיינער! איז דען מעגליך אז זי זאָל א זעלכען... איז דען מעגליך זי זאָל אין אמת'ן ארונטער פון זינען? האָט געקריצט מיט די ציין פאַר זיך, ליזאוועטא פּראָקאָפּיעוונאַ.

— דאָס איז א שפּאַס. דאָס איז דער זעלבער שפּאַס, ווי דאָן מיט דעם „אַרימען ריטער“, האָט איהם פעסט אריינגעשושקעט אויפ'ן אויער אלעקסאַנדרא — און מעהר גאָר נישט! זי האָט אויף איהר שטייגער איהם ווידער גענומען אויף דער האַצקע, נור דער שפּאַס איז שוין אוועק צו ווייט; מען דאַרף עס ניט דערלאָזען ווייטער געהן, מאַמעניו! פּריהער האָט זי געשפּיעלט ווי אן אקטריסע, האָט אונז אלעמען צולייב א שטיפּעריי אַנגעשראַגען...

— נאָך גוט, וואָס זי האָט אַנגעטראָפּען אויף אזא אידיאָט, האָט זיך מיט איהר דורכגעשושקעט ליזאוועטא פּראָקאָפּיעוונאַ. דער טאַכטער'ס באַמערקונג האָט פונדעסטוועגען פיעל גרינגער געמאַכט דאָס האַרץ.

דער פּרישט האָט פונדעסטוועגען געהערט ווי מען האָט איהם אַנגערופּען אידיאָט און ער האָט א ציטער געטאָן, נור ניט דערפון וואָס מען האָט איהם אַנגערופּען אידיאָט. דעם „אידיאָט“ האָט ער תּיכף פאַרגעסען. נור אין דאָס פּובליקום ניט ווייט פון פּלאַץ וואו ער איז געזעסען, ערגעץ פון דער זייט, — ער וואָלט בשום אופן ניט געקענט אַנווייזען באַשטימט אויף וועלכען פּלאַץ און אין וועלכען פּונקט—האָט א שוועב געטאָן א געזיכט, א בלאַס געזיכט, מיט געקרוימטע שוואַרצע האָר, מיט באַקאַנטע, זעהר באַקאַנטע שמייכעל און בליק — א שוועב געטאָן און איז פאַרשוואַנדען. מעגליך, אז דאָס האָט זיך איהם בלויז אויסגעדוכט; פון דער גאַנצער ערשיינונג האָבען זיך ביי איהם בלויז אַפּגעשמעלט אין זכרון, א קרומער שמייכעל, אויגען און א העל-

גרינע פראַנטסקע קראַוואַט, וועלכער דער פאַרשוואַנדענער הערר האָט געטראָגען. איז דער דאָזיגער הערר פאַרשוואַנדען צווישען פּובלי-קום, אָדער ער האָט זיך אַריינגעכאַפּט אין וואַגאַל, האָט דער פירשט אויך ניט געקענט באַשטימען.

נור א מינוט שפעטער האָט ער פּלוצלינג האַסטיג און אומרוהיג זיך גענומען אומקוקען אין אלע זייטען; אָט די דאָזיגע ערשטע ער-שיינונג האָט געקענט זיין דער אַנזאָגער און פאַרגעננער פון א צוויי-טער ערשיינונג. דאָס האָט זיכער געמוזט זיין. איז דען מעגליך, אז ער האָט פאַרגעסען וועגען דער מעגליכקייט פון א באַגעגעניש ווען ער איז אוועק צום וואַקזאַל? אמת, ווען ער איז געגאַנגען צום וואַקזאַל, האָט ער דוכט זיך, נאָר אינגאַנצען ניט געוואוסט, אז ער געהט אָהער — אין אזא צושטאַנד איז ער געווען. ווען ער וואַלט געקענט זיין אויפּמערקזאַמער, וואַלט ער נאָך מיט א פּערטעל שטונדע צוריק געקענט באַמערקען, אז אַגלאַיאַ האָט פון צייט צו צייט און אויך מיט אומרוהיגקייט, זיך אַרומגעקוקט, פונקט ווי זי וואַלט אויך עפעס גע-זוכט אַרום זיך. איצט ווען זיין אומרוהיגקייט איז געוואָרען זעהר באַמערקבאַר, איז אַגלאַיאַ'ס אויפּגערעגקייט און אומרוהיגקייט געוואַקסן, און ווי נור ער האָט זיך אומגעקוקט אַהינטער זיך, האָט זי זיך אויך באַלד אומגעקוקט. די לייזונג פון דער אומרוהיגקייט איז באַלד געקומען. פון דעם סאַמע יענעם זייטיגען אַרויסגאַנג פון וואַקזאַל, אַרום וועלכען עס זיינען געזעסען דער פירשט און די קאַמפּאַניע עפּאַנטשינ'ס, האָט זיך אומגעריכטהייט באַוויזען א גאַנצע חברה, אַמוויניציננסטענס, א מאַן צעהן. פאַראַוים דער חברה זיינען געגאַנגען דריי פרויען; צוויי פון זיי זיינען געווען אויסערגעוועהנליך שעהן, און עס איז נאָר קיין וואַונדער ניט געווען וואָס נאָך זיי זיינען נאָכ-געגאַנגען אזוי פיעל פאַרעהרער. נור אי די פאַרעהרער אי די פרויען — זיינען געווען עפעס פון א באַזונדער מיזן, עפעס אַזעלכעס וואָס האָט זיי אונטערשייד פון דאָס גאַנצע פּובליקום, וועלכע האָט זיך צו-גויפּגעקליבען צו דער מוזיק.

זיי זיינען באַלד כמעט באַמערקט געוואָרען פון אלעמען. נור דער גרעסטער טהייל האָט זיך געמיהט צו באַווייזען, אז זיי מערקען זיי נאָר ניט. און בלויז נור אפּשר די יונגוואַרג האָט צו זיי געשמיי-

כעלט, איבערגעבענדיג עפעס איינער דעם צווייטען אויפ'ן אויער. גאָר ניט באַמערקען זיי דאָס איז געווען אונמעגליך. זיי האָבען אָפּען געלאָזט וויסען וועגען זיך. גערעדט הויך, געלאַכט. מען האָט גע- קענט דענקען, אז צווישען זיי זיינען דאָ א סך באַטרונקענע. כאַטש פון ערשטען בליק זיינען אייניגע פון זיי געווען אָנגעטאָן אין פראַנץ טישע און פיינע קליידער; נור דאָ זיינען אויך געווען מענשען פון זעהר א מאַדנעם אויסזעהן. אין מאַדנע קליידער און מאַדנע צופלאַמ'טע פנים'ער; צווישען זיי זיינען געווען עטליכע מיליטאָריסטען; עס זיינען געווען ניט קיין יונגע אויך. זיינען געווען אויך רייך-געקליי- דעטע, אין ברייטע און פּיין גענעהטע קליידער, מיט רינגען און זא- פּאַנקעס. אין פראַכטפּאַלע סמאָלע-שוואַרצע פאַרוקען און באַקענ- באַרדען, און מיט זעהר א שטאַלצער, כאַטש אביסעל אָפּגעלאָזענער עהרווירדיגקייט אין געזיכט. און פון וועלכער, איבערגעגעבן, מען אַנטלויפט אין דער געזעלשאַפט, ווי פון אַן עפּידעמיע. צווישען אונ- זערע אונטער-שטאַטישע פאַרזאַמלונגען זיינען זיכער דאָ אַזעלכע וועל- כע צייכענען זיך אויס מיט זייער פּינקייט, און וועלכע האָבען א גאַנץ גוטע רעפּוטאַציע; נור דער סאַמע געהיטער מענש קען זיך ניט יעדע מינוט פאַרהימען פון א ציגעל, וואָס פאַלט פון דער שכו'ישער הויז. אַט אזא ציגעל האָט זיך איצט געגרייט אַרונטערצופאַלען אויף דער זיך פּיין-האַלטענער פּובליקום, וואָס האָט זיך צונויפּגעקליבען ביי דער מוזיק.

אום אריבערצוגעהן פון וואָקזאַל אויף דעם בריקעל וואו עס איז געווען אויסגעזעצט דער אַרקעסטער, דאַרף מען אַרונטערגעהן דריי טרעפלאך. סאַמע ביי די טרעפלאך האָט זיך דאָס אָפּגעשטעלט די גאַנצע חברה; אַרונטערגעהן האָבען זיי זיך ניט אַנטשלאָסען. נור איינע פון די פרויען האָט זיך אַרויסגערוקט פאַראַויס; נאָך איהר האָבען געוואַגט נאָכצוגעהן בלויז צוויי פון איהר סוויטע. איינער איז געווען א מענש פון גאַנץ באַשיידענעם אויסזעהן, פון מיטעלע יאָה- רען, מיט א אַנשטענדיגען אויסזעהן אין אַלע באַציהונגען, נור ער האָט געהאַט א פנים פון א ריכטיגען קבצן. דאָס הייסט פון דעם מין וועלכע קענען קיינמאַל קיינעם ניט, און וועלכען קיינער קען ניט. דער צווייטער וועלכער איז ניט אָפּגעשטאַנען פון זיין דאַמע, איז אין גאַנצען געווען אַן אַכגעריסענער, פון א סאַמע א צוויידייטיגען אויס-

זעהן. מעהר האָט קיינער דער עקסצענטרישער דאַמע ניט נאַכגע-
פּאַלגט; אָבער אַרונטערקומענדיג אונטען, האָט זי זיך אפּילו אויף
צוריק ניט אומגעקוקט, אזוי זוי איהר וואָלט אין אמת'ן געווען אלץ
איינס, צו מען געהט איהר נאָך אָדער ניט. זי האָט אזוי ווי פריהער
געלאַכט און הויך געשמעסט; אָנגעטאָן איז זי געווען מיט גרויס גע-
שמאַק און רייך. נאָר שוין אביסלע צופיעל לוקסוסדיג. זי האָט
זיך געלאַזט געהן פאַרביי דעם אַרקעסטער, אויף דער צווייטער זייט
פון בריקעל, וואו נאָהענט ביים וועג האָט אויף עמיצען געוואַרט ווע-
מען'ס ס'איז עקיפּאָזש.

דער פירשט האָט זי ניט געזעהן שוין מעהר פון דריי מאָנאט-
טען. אָט די אלע טעג נאָך זיין קומען אין פעטערבורג האָט ער זיך
אלץ געקליבען ביי איהר זיין; נור, עס קען געבען, אז א געהיימענס-
פּאַלע פאַראויספיהלונג האָט איהם אָפּגעהאַלטען. אַמווינציגסטענס,
האָט ער קיינמאָל ניט געקענט טרעפען, וואָס פאר אַן איינדרוק עס
וועט אויף איהר מאַכען א באַגעגעניש מיט איהר, און ער האָט אָפּט
מאָל מיט שרעק זיך געמיהט דאָס פאַרצושטעלען. איינס איז איהם
געווען קלאָהר — אז די באַגעגעניש וועט זיין א שווערע. אייניגע
מאָל האָט ער אויפגעלעבט פאר זיך פון די דאָזיגע זעקס מאָנאַטען.
אָט יענעם איינדרוק וועלכע ס'האָט אויף איהם געמאַכט דאָס גע-
זיכט פון דער דאָזיגער פרוי, נאָך דאָן ווען ער האָט זי דערזעהן בלויז
אויפ'ן פּאַרטרעט. יענער מאָנאַט אויף דער פּראָווינץ, וואו ער האָט
זיך שיעור ניט יעדען טאָג מיט איהר געזעהן, האָט אויף איהם געמאַכט
א שרעקליכען איינדרוק, אויף אזוי פיעל, אז דער פירשט האָט פאר-
טריבען פון זיך אפילו די עראינירונג פון דער אָט ערשט פארשוואונד-
דענער צייט. שוין דער פנים זעלבסט פון דער דאָזיגער פרוי, האָט אין
איהם שטענדיג ערוועקט עפעס פיינליכעס. דער פירשט האָט רעדענ-
דיג מיט ראַגאַזשינען געוואָלט ערקלעהרען דעם דאָזיגען געפיהל מיט
דעם געפיהל פון אונגענדליכען מיטלייד; און דאָס איז געווען אמת.
דער דאָזיגער פנים האָט נאָך דאָן פון פּאַרטרעט ארויסגערופען אין
זיין האַרצען ליידען אויס מיטלייד; אָט דער דאָזיגער איינדרוק פון
מיטלייד און אפילו ליידען פאר דעם דאָזיגען וועזען, האָט קיינמאָל
ניט אָפּגעלאָזט זיין האַרץ. און האָט אויך ניט אָפּגעלאָזט איצט. א,
ניין, עס איז אפילו געווען נאָך שמערצליכער, נור מיט דאָס וואָס ער

האַט געזאָגט ראַנאָזשינען און דער פירשט איז געווען ניט צופרידען; און נור איצט איז דער מינוט פון איהר פּלוצליכען ערשיינען, האָט ער, מעגליך, פאַרשטאַנען, מיט אַן אונמיטעלבאַרער עמפּינדונג, וואָס עס האָט געפּעהלט אין זיינע ווערטער צו ראַנאָזשינען. עס האָבען גע- פּעהלט ווערטער, וועלכע זאָלען קענען אויסדריקען אַ שרעק; יע, אַ שרעק! ער האָט איהם איצט אין דער דאָזיגער מינוט פּאַלקאַם גע- פּיהלט; ער איז געווען זיכער, פּאַלקאַם איבערצייגט, צוליב זיינע גע- וויסע אורזאכען, אַז דאָס איז אַ פּרוי — אַ משוגענע. ווען מען לייעט אַ פּרוי מעהר פון אלץ אין דער וועלט, אדער פאַראַויספּיהלענדיג די מעגליכקייט פון אזא ליבע, און פּלוצלינג זי דערזעהן אין קייטען, הינטער אַן אייזערנער גראַטע, אונטער דעם שטעקען פון אויפזעהער, — וואָלט אזא איינדרוק געקענט צוגעגליכען ווערען צו דעם, וואָס ס'האַט איצט געפּיהלט דער פירשט.

— וואָס איז מיט אייך? האָט האַסטיג אַרויסגעשעפּטשעט אַנגליאַ אומקוענדיג זיך אויף איהם און נאָאָוו ציהענדיג איהם ביים האַנט.

ער האָט אויסגערדעהט צו איהר דעם קאַפּ, אויף איהר אַ קוק געטאָן, אַריינגעקוקט אין איהרע שוואַרצע אויגען, וועלכע האָבען אין דער מינוט געגלאַנצט מיט אַ פייער וועלכע איז געווען אומפאַרשטענד- ליך פאַר איהם, האָט געפּרוּאָווט אַ שמיכעל טאָן, נור מיט אַמאָל פונקט ווי ער וואָלט זי אויגענבליקליך פאַרגעסען, האָט ער ווידער אַנגעשטעלט די אויגען רעכטס און האָט ווידער גענומען נאָכקוקען נאָך זיין גרויסער זעהונג. נאָסטאַסיאַ פּיליפּאָוונאַ איז אין דער מינוט דורכ- געגאַנגען פונקט פאַרביי די שטוהלען וואו עס זיינען געזעסען די מייד- לאַד-עפּאַנטשין. יעווגעני פּאַוּלאָוויטש האָט פאַרטגעזעצט צו דער- צעהלען עפּעס, וואָס האָט געמוזט זיין זעהר וויציג און אינטערעסאַנט צו אַלעקסאַנדראַ איוואַנאָוונאַ. ער האָט גערעדט האַסטיג און באַ- גייסטערט. דער פירשט האָט געדענקט, אַז אַנגליאַ האָט פּלוצלינג אַרויסגעזאָגט האַלב שעפּטשענדיג: „וואָס פאַר אַ“...

אַ וואָרט און אונבאַשטימטער און אַ ניט דערדערטער, זי האָט זיך גלייך פאַרכאַפּט און זיך אָפּגעהאַלטען און מעהר גאַרנישט ניט צוגעגעבען, נור דאָס איז שוין אויך געווען גענוג. נאָסטאַסיאַ פּילי-

פּאָוואָ, וועלכע איז פארביי געגאנגען, ווי זי וואָלט קיינעם באזונדערס
ניט באַמערקט, האָט זיך פּלוצלונג אומגעדרעהט אין זייער זייט און ווי
זי וואָלט נור ערשט באַמערקט עווגעני פּאָולאָוויטש.

— ביבאָ! אַט איז ער דאָך! האָט זי אויסגערופען פּלוצלינג זיך
אַפּשטעלענדיג — אַט קען מען איהם מיט קיינע קוריערען ניט אפּ-
זוכען, און אַט זיצט ער ווי אומישנע דאַרטען וואו דו ערווארטסט
איהם ניט... איד האָב דאָך גאָר געדענקט אז דו ביזט דאַרטען... ביים
אַנקעל!

עווגעני פּאָולאָוויטש האָט אויפגעפלאַמט, האָט ווילד א קוק גע-
טאן אויף נאַסטאַסיא פּיליפּאָווא, נור באלד האָט ער זיך ווידער פון
איהר אַפּגעקעהרט.

— וואָס? דו ווייסט דען ניט? שטעלט זיך פאַר, ער ווייסט
נאָך גאָר ניט! ער האָט זיך דאָך געשאַסען! מיר האָט מען עס נאָך
פריהער מיט צוויי שטונדע דערצעהלט; א האלבע שטאַט ווייסט דאָך
שוין איצט דערפון! עס פעהלען דריי הונדערט און פופציג טויזענד
רעגירונגס-געלט, זאַנט מען, און אנדערע זאַכען: פינף הונדערט טויז-
זענד. און איד האָב דאָס אַלץ גערעכענט, אז ער וועט דיר נאָך אי-
בערלאָזען א ירושה; ער האָט אַלץ פאַרטאַבלעוועט. א פאַרדאָר-
בענער אַלטימסקער איז דאָס געווען! נו, בלייב געזונד! Bonne
Chace! איז דען מעגליך אז דו וועסט ניט אריבערפאַהרען אַהין?
א קלוגער יונג. דו האָסט גוט געטאָן וואָס דו האָסט אין צייט רעזיג-
נירט! נור ס'איז א נאַרישקייט, ער האָט געוואוסט, געוואוסט פריהער,
מעגליך אז ער האָט נאָך נעכטען געוואוסט!...

כאַטש אין דער הוצפּה'דיגער צודרינגליכקייט אין דער אַנאַנ-
סירטער נאָהענטער באַקאַנטשאַפּט, וועלכע איז ניט געווען, איז אונ-
באַדינגט געלעגען א מעין, אין דעם האָט שוין איצט ניט געקענט
זיין קיין שום צווייפעל — נור עווגעני פּאָולאָוויטש האָט פון אַנפּאַנג
געדענקט אויסדרעהען זיך ווי ס'איז אזוי, און בשום אופן ניט בא-
מערקען זיין באַלעדיגערין, נור נאַסטאַסיא פּיליפּאָוואַס ווערטער האָ-
בען איהם ווי א דונער געטראַפען; דערהערענדיג וועגען דעם אַנקעלס
טויט איז ער בלייד געוואָרען ווי א טיכעל און האָט זיך אומגעדרעהט
צו דער בשורה-ברענגערין. אין דער מינוט האָט זיך ליזאוועטא פּראָ-

קאפיעוונא האַסטיג אויפגעהויבען פון פּלאַץ, אויפגעהויבען אלעמען נאָך זיך און האָט זיך שיעור ניט געלאָזט לויפען פון דאָרטען. בלויז דער פירשט לעוו ניקאָלאיעוויטש איז געבליבען א רגע אויפ'ן פּלאַץ, אזוי ווי אין אונענטשלאָסענהייט, עווגעני פאולאָוויטש איז נאָך אלץ געשטאַנען, א צוטומעלטער, נור די עפאנטשינס האָבען נאָך ניט גע- האט קיין צייט אָפּצוגעהן קיין צוואנציג טריט, ווי ס'האָט אויסגעבראַ- כען א שרעקליכער סקאַנדאַל.

דער אָפיצער, א גרויסער פריינד פון עווגעני פאולאָוויטש, וועל- כער האָט גערעדט מיט אנלאיען איז געווען אין דער גרעסטער שטופע פון צאַרען :

— דאָ דאַרף מען איינפאד האָבען א בייטש, אנדערש וועסטו מיט אַזאַ חיה נאָר ניט מאַכען! האָט ער אויסגערופען כמעט אויפ'ן קול. (ער איז דוכט זיך אויך פריהער געווען עווגעני פאולאָוויטשעס אַנפארטרויער).

נאַסטאַסיא פּיליפּאָוונא האָט זיך געשווינד אומגעדריעהט צו איהם, איהרע אויגען האָבען א בליץ געטאָן; זי האָט זיך א וואָרף געטאָן צו דעם יונגען מענשען וועלכער איז געשטאַנען צוויי טריט פון איהר, און וועלכען זי האָט גאָר ניט געקענט, און וועלכער האָט געהאלטען אין זיין האַנט א דינינקען, געפלאַכטענעם שמעקעלע, ביי איהם עס ארויס- געריסען פון האַנט און מיט דער גאַנצער קראַפט א שמיים געטאָן איהר באַלעדיגער איבער'ן פנים; דאָס אלץ איז פאַרגעקומען אין איין אויגענבליק... דער אָפיצער האָט אויסער זיך פון כעס, זיך א וואָרף געטאָן צו איהר; דער אַנשטענדיגער מאַן פון די מיטעלע יאַהרען האָט שוין אוספּיעט אין גאַנצען אויסגערונען צו ווערען. און דער פּרעהליכער הערר איז געשטאַנען אַן א זייט און האָט זיך געקייקעלט פון געלעכטער. אין א וויילע אַרום, וואָלט זיכער ער- שיגען די פּאָליציי, נור בין דאָן וואָלט נאַסטאַסיא פּיליפּאָוונא שלעכט אָפּגעשניטען, ווען עס קומט ניט אונטער קיין אונערוארטעמע הילף; דער פירשט וועלכער איז אויך געשטאַנען צוויי טריט פון דעם געשעהעניש-פּלאַץ, האָט אוספּיעט אַנצוכאַפען דעם אָפיצערס האַנט פון הינטען, ארויסרייסענדיג זיין האַנט, האָט דער אָפיצער א שטאַר- קען שטויס געטאָן דעם פירשט אין האַרצען; דער פירשט איז אַפּ-

געשפרונגען אויף א דריי טריט ווייטער, און איז געפלאָען אויף א שטוהל. נור דערווייל האָבען זיך ביי נאַסטאַסיא פּיליפּאָוונא געווייזען נאָך צוויי פּאַרטהיידיגער. אַנטקעגען דעם אַנפּאַלענדען אַפּיצער איז געשטאַנען דער „באַקסער“, דער פּאַרפּאַסער און צו די לעזער באַד-קאַנטען אַרטיקעל, און אַן אַקטיווער מיטגליד פון ראַנאַזשינ'ס פּריי-הערדיגער קאַמפּאַניע.

— קעלער! אַן אויסגעדינטער אַפּיצער, האָט ער זיך פּאַרגע-שטעלט מיט גרויס וויכטיגקייט, — ווילט איהר אין א האַנט — צו האַנט געשלעגן, קאַפּיטאַן, בין איד גרייט צו אייער דינסט, אויפ'ן פּלאַץ פון שוואַכען געשלעכט; איד קאַן גרינדליך דעם גאַנצען ענג-לישען באַקס, שמויסט זיך ניט קאַפּיטאַן; איד פיהל מיט אייער בלויז טיגע באלעדיונג נאר איד קען ניט ערלויבען דאַס קולאַקדעכט, מיט א פּרוי, פאַר די אויגען פון פּובליקום. און אויב ווי עס פאַסט אַן עהרוויירדיגען מאַן ווילט איהר זיך שלאָגען אויף אַן אנדער אופן — איהר פאַרשטעהט דאך מיך אוראיי, קאַפּיטאַן...

נור דער קאַפּיטאַן איז שוין געווען געקומען צו זיך און ער האָט שוין איהם ניט געהערט. אין דער מינוט האָט זיך דער פון פּוב-ליקום ערשיינענדר ראַנאַזשין האַסטיג אונטערגעכאַפט אונטער'ן אַרעס נאַסטאַסיא פּיליפּאָוונא און זי אוועקגעהיירט נאָך זיך. ראַנאַזשין פון זיין זייט האָט אויסגעזעהן ערשיטערט, געווען בלייב און געציי-טערט. אוועקפיהרענדיג נאַסטאַסיא פּיליפּאָוונא, האָט ער דאָך אַוס-פעיעט בעז אריינלאָכען דעם אַפּיצער אין פנים אריין, און מיט דעם אויסזעהן פון א טריאומפּירענדען סוחר ארויסזאָגען:

— טיין! וואָס דו האַסט זיך אַנגעמאַכט! דער גאַנצער פּרעזוף איז אין בלוט! טיין!

קומענדיג צו זיך און שוין אין גאַנצען אויסגעפינענדיג מיט וועמען ער האָט דאָ וואָס צו טאָן, האָט דער אַפּיצער מיט אַכטונג (איבעריגענס פאַרדעקענדיג דאַס געזיכט מיט א טיכעל). זיך געווענדט צום פירשט, וועלכער איז שוין אויפגעשטאַנען פון שטוהל.

— איהר זייט עס, פירשט מישקין, מיט וועמען איד האָב געהאַט דעם פאַרגעניגען צו באַקאַנען זיך?

— זי איז משוגע! וואהנזיניג. איד פאַרזיכער אייך! האָט דער

פירשט גענעטערט מיט א ציטערדיגער שטימע, אויסשטרעקענדיג צו איהם זיינע ציטערדיגע הענט.

— איך קען זיך אודאי, ניט באַריהמען מיט אזעלכע אויסקינפטע; נור איך דאַרף וויסען אייער נאַמען.

ער האָט א שאַקעל געטאָן מיט'ן קאַפּ און איז אָפּגעטראָטען. די פּאַליציי איז אָנגעקומען פּונקט מיט פינף מינוט שפעטער נאָכדעם ווי עס זיינען פאַרשוואונדען די לעצטע האַנדלענדע פּערוואַנען.

איבעריגענס, האָט דער סקאַנדאַל געדויערט ניט מעהר ווי צוויי מינוט. אייניגע פון פּובליקום האָבען זיך אויפגעהויבען פון די פּלע-צער, און זיינען אוועק. אייניגע האָבען זיך בלוז איבערגעזעצט פון איין פּלאַץ אויפ'ן צווייטען. אנדערע זיינען געווען צופרידען מיט'ן סקאַנדאַל, און נאָך אנדערע האָבען זיך שטאַרק צושמועסט און פאַר-אינטערעסירט. מיט איין וואָרט: די זאך האָט זיך געענדיגט ווי גע-וועהנליך. דער אַרקעסטער האָט ווידער אָנגעהויבען שפּילען. דער פירשט איז אוועק נאָך די עפּאנטשיו'ס. ווען איהם וואָלט איינגע-פּאַלען, אָדער ער וואָלט אוספּעיעט א קוק טאָן לינקס, ווען ער איז גע-זעסען אויף א שטוהל, נאָכדעם ווי מען האָט איהם א שטויס געטאָן, וואָלט ער דערזעהן אַנגאַיען, א צוואַנציג טריט פון איהם, וועלכע האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף דער סקאַנדאַליעזער סצענע, און וועלכע האָט ניט געהערט די צורופען פון דער מוטער און שוועסטער, וועלכע זיינען שוין אָפּגעגאַנגען אסך ווייטער. פירשט שמש. האָט אונטערלויפּענדיג צו איהר, איהר ענדליך, איינגערעדט, וואָס שנעלער אוועקצוגעהן. לויז-וועטא פּראַקאָפּיעוונא האָט געדענקט, אז אַנגאַיא האָט זיך צוריקגע-קעהרט צו זיי אין אזא אויפּרעגונג, אז זי האָט קוים געהערט זייערע צורופען, נור פּונקט אין צוויי מינוט ארום, ווען זיי זיינען נור אריין אין פּאַרק, האָט אַנגאַיא ארויסגעזאָגט מיט איהר געוועהנליכער, גלייכ-גילטיגער און קאַפּריזנער שטימע:

— מיר האָט זיך געוואָלט א קוק טאָן מיט וואָס וועט זיך די קאַמעדיע ענדיגען.

דריטער קאפיטעל

דאָס וואָס איז פאַרנעקומען אויפ'ן וואַנזאַל האָט אָנגעוואָרפֿען איז אויף דער מוטער, איז אויף די טעכטער כמעט א שרעק. פון טומעל און אויפֿרעגונג האָט ליזאוועטא פּראַקאָפּיעוונא, מיט די טעכטער, די גאַנצע וועג פון וואַנזאַל אהיים, שיעור ניט געלאָפֿען. לויט איהר בליק און פארשטענדעניס, איז שוין צופיעל פאַרנעקומען און ענטבלויזט גע- וואָרען צוליב דער דאָזיגער פּאַסירונג. אזוי דאָס אין איהר קאַפּ, ניט אַכטענדיג אויף דער גאַנצער אונאַרדנונג און שרעק, זיינען שוין גע- בורען געווארען באַשטימטע פּלענער. נור אויך אלע האַבען פאַר- שטאַנען אז דאָ האָט פּאַסירט עפעס אויסערגעווענהליכעס, און עס קען געבען, צום גליק, הויבט זיך דאָ אַן צו ענטדעקען עפעס א גרויסע געהיימניס. ניט קוקענדיג אויף די פריהערדיגע פאַרזיכערונגען און ערקלעהרונגען פון פירשט שטש. איז עווגעני פּאַולאָוויטש „ארויס- געפיהרט געווארען אין דער עפענטליכקייט“, געכאַפט געווארען, און „ענטדעקט געווארען אויף געוויס אין זיינע פאַרבינדונגען מיט דער דאָזיגער באַשעפֿעניש“. אזוי האָט געטראַכט ליזאוועטא פּראַקאָפּי- עוונא און דאָס זעלבע אויך ביידע עלטערע טעכטער. דער געוויינס פון דעם סך-הכל איז געווען דער, אז עס האַבען זיך אָנגעזאַמעלט נאָך מעהר רעטענישען. די מיידלעך כאַטש זיי זיינען טהיילווייז פאַר זיך, געווען ברוגז אויף דעם שוין צו שטאַרקען שרעק און אזא אָפֿענעם ענטלויפֿען פון זייער מוטער, נור אין דער ערשטער צייט פונ'ם טומעל, האַבען זיי ניט געוואָגט איהר צו באַאומרוהיגען מיט פּראַנען. חוץ דעם, האָט זיך זיי צוליב עפֿעס-וואָס אויסגעדוכט, אז מעגליך זייער שוועסטער אַנלאַיאַ אינוואַנאַוונא, ווייס מעהר וואָס דאָ טוט זיך, ווי זיי ביידע מיט דער מאַמע צוזאַמען. פירשט שטש. איז אויך געווען פינס- טער ווי די נאַכט. און אויך זעהר פאַרטראַכט. ליזאוועטא פּראַקאָפּי- פּיעוונא האָט די גאַנצע וועג מיט איהם ניט אויסגערעדט קיין וואָרט און ער האָט עס, דוכט זיך גאַרניט באַמערקט. אדעלאַידא האָט איהם געפּראַווט פרענען וועגען וואָס פאַר אַן אַנקעל איז דאָס ערשט גע- רעדט געווארען און וואָס אזויינס האָט עס דאָרמען אין פעטערבורג פאַ-

סירט? נור ער האָט איהר אָפגעמורמעלט אלס אן ענטפער, מיט דער סאַמע זויערסטער מינע, עפעס־וואָס אונבאַשטימטעס, וועגען עפעס גע- וויסע נאַכפראַגען, און אז דאָס אלעס איז זיכער בלויז נאַרישקייטען. „אין דערין קאָן מען ניט צווייפלען!“ האָט געענטפערט אַדעלאַידאַ און זי האָט שוין מעהר וועגען גאַרנישט ניט געפרעגט. און וואָס שייך אַגלאַיען, איז זי עפעס געוואָרען אונגעווענהליך רוהיג און זי האָט בלויז געהענדיג באַמערקט, אז מען לויפט שוין אביסלע צופיעל. איינמאָהל האָט זי זיך אומגעדרעהט און דערזעהן דעם פירשט, וועלכער האָט זיי אָנגעיאָגט באַמערקענדיג די אנשטרענגונג וואָס ער מאַכט אום זיי צו דערייאַגען, האָט זי שפּאַטיש א שמייעל געטאָן, און האָט זיך שוין מעהר אויף איהם ניט אומגעקוקט.

ענדליך, כמעט שוין ביי דער סאַמע דאַטשע האָבען זיי באַגעגענט אינאָן פעאַדראָוויטשען וואָס האָט זיך ערשט אומגעקעהרט פון פּע- טערבורג, און איז זיי אַרויס אַנטקעגען. ער האָט זיך גלייך פון די ערשטע ווערטער נאַכגעפרעגט אויף עווגעני פּאָולאַוויטש, נור דאָס ווייב איז שטרענג דורכגעגאַנגען פאַרביי איהם, ניט געענטפערט און אפילו ניט א קוק געטאָן אויף איהם. נאָך די אויגען פון די טעכטער און פירשט שטש. האָט ער גלייך פאַרשטאַנען אז אין דער היים איז א שטורם, נור אויך אַהן דעם, האָט זיין אייגענער פנים אויסגעדריקט עפעס אן אונגעווענהליכע אומרוהיקייט. ער האָט תיכף גענומען אונ- טער'ן אַרעם דעם פירשט שטש. האָט איהם אָפגעשטעלט ביי דעם אריינגאַנג אין הויז, און כמעט מיט א שפּטשען מיט איהם דורכגע- רעדט זיך. לויט דעם אומרוהיגען אויסזעהן פון זיי ביידען, ווען זיי זיינען ארויף אויף דער טעראַסע און אריין צו ליזאַוועטאַ פּראָקאַפּיר- עוונאַ, האָט מען געקענט דענקען, אז זיי ביידע האָבען זיך דערוואויסט פון עפעס זעהר א וויכטיגע נאַכריכט. ביסלעכווייז, האָבען זיך אַלע צונויפגעקליבען, אין דער הויך, ביי ליזאַוועטאַ פּראָקאַפּיעוונאַ, און אויף דער טעראַסע איז ענדליך געבליבען בלויז דער פירשט אליין. ער איז געזעסען אין ווינקעל, אזוי ווי וואַרטענדיג אויף עפעס, און איבער- ריגענס, אליין ניט וויסענדיג צו וואָס; ער האָט אפילו ניט א טראַכט געטאָן וועגען אוועקגעהן, זעהענדיג דעם טומעל אין הויז; עס האָט זיך געדוכט, אז ער האָט פאַרגעסען די גאַנצע וועלט, און איז געווען ברייט אויסצוזיצען כאַטש צוויי יאָהר כּסדר, וואו מען זאָל איהם ניט

אוועקזעצען. פון דער הויך האַבען זיך צו איהם אַפּטמאָל דערטראַגען נאַכקלאַנגען פון א טומעלדיגען געשפרעד. ער וואָלט אליין ניט געד קענט זאָגען, וויפּעל ער איז דאָ אזוי אָפּגעזעסען. עס איז געוואָרען שפּעט און ס'איז שוין אין גאַנצען פינסטער געוואָרען. אויף דער טעראַסע איז פּלוצלונג אַרויס אַנגאַיאָ; אויפ'ן אויסזעהן איז זי געווען רוהיג, כאַטש אביסעל בלייד. דערזעהענדיג דעם פירשט, וועלכען זי האַט „וואַהרשיינליך ניט ערוואַרטעט“ צו טרעפּען דאָ אויפ'ן שטוהל, איז ווינקעל, האַט אַנגאַיאָ א שמייכעל געטאָן.

— וואָס טוט איהר דאָ? איז זי צוגעגאַנגען צו איהם.

דער פירשט האַט עפּעס אַרויסגעמורמעלט, פאַרשעמטערהייט, און איז אויפגעשפרונגען פון שטוהל; נור אַנגאַיאָ האַט זיך תיכּף געזעצט לעבען איהם, אויך ער האַט זיך ווידער אוועקגעזעצט, זי האַט פּלוצלונג איהם אויפּמערקזאַם באַטראַכט. דערנאָך האַט זי א קוק געטאָן איז פענסטער, עפּעס אזוי אַהן א מעין, דערנאָך ווידער אויף איהם, „אפשר ווילט זיך איהר צעלאַכען“, האַט א טראַכט געטאָן דער פירשט, „נור ניין דאָן וואָלט זי זיך דאָר צעלאַכט.“

— אפשר ווילט איהר טיי, דאן וועל איך הייסען ברענגען, האַט זי געזאַגט נאָך א ווילע שווייגען.

— נ'ניין... איך ווייס ניט...

— נו, ווי ווייס מען דאָס ניט אַזא זאך! אַך, הערט נור: ווען עמיצער וואָלט איך אַרויסגערופּען אויף א דועל, וואָס וואָלט איהר געטאָן? איך האָב אייך נאָך פּריהער געוואָלט פרעגען.

— יע... ווער... מיר וועט קיינער אויף א דועל ניט אַרויסרופּען...

— אַבער ווען מען וואָלט אַרויסגערופּען? וואָלט איהר זיך זעהר דערשראָקען?

— איך דענק, אז זעהר... איך וואָלט זיך געשראָקען.

— ערנסט? הייסט עס אז איהר זייט א פייגלינג?

— נ'ניין; ס'קען געבען אז ניט. א פייגלינג איז דער ווער

עס שרעקט זיך און ענטלויפט; אַבער ווער עס שרעקט זיך און ענטלויפט ניט, יענער איז נאָך ניט קיין פייגלינג — האַט דער פירשט נאָך א ווילע טראַכטען, א שמייכעל געטאָן.

— און איהר וועט ניט ענטלויפען?

— מעגליך אז איד וועל ניט ענטלויפען, האָט ער זיך ענדליך צעלאכט פון אגלאיא'ס פראַגען.

— איד, כאָטש איד בין א פרוי, וואָלט איד פונדעסטוועגען בשום אופן ניט ענטלאָפען, האָט זי באַמערקט שיעור ניט מיט באלעך דיגונג. און איבעריגענס, לאַכט איהר פון מיר און קרימט זיך, ווי אייער שטייגער איז, כדי צו אייך מעהר אינטערעס, ערוועקען; זאָגט! שיסט מען געוועהנליך אויף צוועלף טריט? אנדערע שיסען אויך אויף צעהן? הייסט עס, אז מען קען אויף זיכער דער'הרג'עט אדער פאר וואונדעט ווערען?

— אויף דוועלען טרעפט מען זעהר וועניג.

— וואס הייסט וועניג? אט האט מען דאך פושקינען דער'הרג'עט.

— מעגליך אז דאָס האט געטראָפען צופעליג.

— שוין גאר ניט צופעליג; ס'איז געווען א דוועל אויף טויט, און מען האט איהם גע'הרג'עט.

— די קויל האָט געטראָפען אזוי נידעריג, אז עס איז זיכער, אז דאָנטעס האָט געציעלט ערגעץ העכער, אין ברוסט אדער אין קאָפּ; און אזוי ציעלט קיינער ניט. הייסט עס, אז גיכער פון אלץ האָט די קויל געטראָפען פושקינען צופעליג. צוליב א טעות. מיר האָבען עס קאמפּעטענטע מענשען דערצעהלט.

— און מיר האָט עס א סאָלדאט דערצעהלט, מיט וועלכען איד האָב זיך איינמאהל צורעדט, אז זיי הייסט מען אומישנע, לויט'ן גע'זען, ווען זיי נעהמען שיסען, צו צילעווען אין דער מיטעל'העלפט פון דער מיטעל'העלפט פון א מענשען. איד האָב נאָכדעם געפרעגט ביי אן אפיצער, האָט ער מיר געזאָגט, אז דאָס איז פונקט אזוי, ריכטיג.

— דאָס איז ריכטיג, ווייל דאָרטען שיסט מען פון ווייטען.

— און איהר קענט שיסען?

— איד האָב קיינמאל ניט געשאָסען.

— איז דען מעגליך אז איהר קענט אפילו ניט אַנלאָדען קיין פּיסט מאַלעט?

— כ'קען ניט. דאָס הייסט, איד פארשטעה ווי אזוי מען טוט עס. נור איד האָב אליון קיינמאל ניט אַנגעלאָדען.

— נו, דאָן מיינט עס, אז איהר קענט ניט, ווייל דא באַדאָרף

מען פראקטיק! הערט-זשע און חזרט אויס: ערשטענס, קויפט גוטען פיסטאָלעט-פולווער, ניט קיין נאָסען (מען זאָגט, אז מען דארף ניט קיין נאָסען נור זעהר טרוקענעם). זעהר א דינעם, איהר פארלאנגט נור אזעלכע, און ניט אזא, מיט וועלכען מען שיסט פון האַרמאָטען. די קוילען זאָגט מען, גיסט מען עפעס אליין אויס. א פיסטאָלעט האָט איהר ?

— ניין. און איד דארף איהם ניט, האָט זיך פלוצלונג צעלאַכט דער פירשט.

— ער, וואָס פאר א נאַרישקייט! אונבאַדינגט קויפט א פיינעם א פראנצויזישען אדער ענגלישען, די זיינען, זאָגט מען די סאמע בעס-טע. דערנאָך נעהמט פולווער, א פינגער-הוט פולווער, אפשר צוויי פינגער-הוט און שיט אריין. בעסער מעהר, שלאָגט אונטער מיט פילץ (מען זאָגט, אז מען דארף אונבאַדינגט אונטערשלאָגען מיט פילץ). דאָס קען מען ערגעץ קריגען, ארויסנעהמען פון א וועלכען ס'ניט איז מאַטראַץ, אדער אָפט שלאָגט מען אונטער טהירען אויך מיט פילץ, נאָכדעם ווען איהר וועט אריינרוקען די פילץ, לעגט אריין די קויל, — איהר הערט, נאָכדעם די קויל און א פריהער דעם פולווער, ווען ניט וועט ניט אויסשיסען. וואָס לאַכט איהר ? איד וויל אז איהר זאָלט יעדען טאָג שיסען צו עטליכע מאָל און איהר זאָלט זיך אונבאַדינגט אויסלערנען טרעפען אין ציעל. וועט איהר עס טאָן ?

דער פירשט האָט געלאַכט. אנלאַיא האָט פון ערגערניש א טופע געטאָן מיט'ן פוס. איהר ערנסטער אויסזעהן ביי אזא געשפרעך האָט אביסעל דעם פירשט פארוואונדערט. ער האָט טהיילווייז געפיהלט, אז ער דארף וועגען עפעס זיך ערקונדיגען, וועגען עפעס-וואָס פרע-גען. — אלענפאלס וועגען עפעס פיעל ערנסטערעס ווי אַנצולאָדען א פיסטאָלעט, נור דאָס אלץ איז איהם ארויסגעפלוגען פון קאָפּ, אויסער איין זאָר, אז לעבען איהם זיצט זי, און ער קוקט אויף איהר, און וועגען וואָס זי זאָל ניט רעדען איז איהם איז דער מינוט געווען אלץ איינס.

פון דער הויך איז ענדליך ארונטער אויף דער טעראסע איוואן פעאָדאָראָוויטש אליין; ער איז ערגעץ אוועק מיט אז אַנגעכמורעטען, פארזאָרגטען און ענטשלאָסענעם אויסזעהן.

— א, לעוו ניקאלאיעוויטש, דו... וואוהין געהסטו איצט? האָט ער געפרעגט, ניט קוקענדיג אויף דעם, וואָס לעוו ניקאלאיעוויטש האָט גאָר ניט אָנגעהוימען טראַכטען צו ריהרען זיך פון אַרט — קום, וועל איד מיט דיר עפעס רעדען.

— אויפ'ס ווידער זעהן, האָט געזאָגט אַנלאַיאַ און דערלאַנגט דעם פירשט די האַנט.

אויף דער טעראַסע איז שוין געווען גאנץ פינסטער. דער פירשט האָט אין דעם אויגענבליק קלאַהר ניט באַמערקט איהר געזיכט. אין אַ מינוט אַרום, ווען ער מיט'ן גענעראַל זיינען אַרויס פון דאָטשע, איז ער פלוצלונג שרעקליך רויט געוואָרען און האָט פעסט צוזאמענגעדריקט זיין רעכטע האַנט.

עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אז אייוואן פיאַדאַראַוויטש האָט געדאַרפט געהן מיט איהם אין איין וועג. ניט קוקענדיג אויף דער שפּעטקייט, האָט זיך אייוואן פיאַדאַראַוויטש געאייילט מיט וועמען ניט איז וועגען עפעס אַ שמועס טאָן. נור ביז וואַסווען האָט ער זיך פלוצ־לונג צורעדט מיט'ן פירשט, האַסטיג, אומרוהיג, גאנץ אַהן אַ סדר, דערמאָהנענדיג אַפט אין געשפרעך, ליזאוועטא פּראַקאָפּיעוואַ. ווען דער פירשט וואָלט אין דער מינוט געווען אויפּמערקזאמער וואָלט ער זיך מעגליך אַנגעשטויסען, אז אייוואן פיאַדאַראַוויטש'ן ווילט זיך צוויי שעה אַנדערעס, עפעס פון איהם אַרויסקריגען, אדער בעסער געזאָגט, גלייך און אַפען איהם וועגען עפעס אַ פרעג טאָן, נור ער האָט אַלץ ניט געקענט צוקומען צום הויפט פונקט. דער פירשט, איז זאָל דאָס איהם צו קיין גנאי ניט זיין, געווען אזוי צוטראַגען, דאָס ער האָט אין סאַמע אַנפאַנג אפילו גאר ניט געהערט, און ווען דער גענעראַל האָט זיך פאַר איהם אַפּגעשטעלט מיט עפעס אַ זעהר וויכטיגער פּראַגע, האָט ער געמוזט זיך פאַר איהם מודה זיין, אז ער פאַרשטעהט גאָר ניט.

דער גענעראַל האָט געקוועטשט מיט די פלייצעס.

— מאַדנע מענשען זייט איהר אַלע געוואָרען, אַרום און אַרום, האָט ער ווידער גענומען רעדען. — איד זאָג דאָך דיר, אז איד פאַר־שטעה אין גאַנצען ניט די אידעען און אומרוהיקייט פון ליזאוועטא פּראַקאָפּיעוואַ. זי איז היסטעריש און וויינט. און זאָגט, אז מען האָט אונז געמאַכט צו שאַנדע און בזיונות: ווער? וואָס? מיט וועמען?

ווען און פאר וואָס? איד בין זיך מודה, אז איד בין שולדיג (אין דעם בין איד זיך מודה). א סך שולדיג. נור די פריטשעפקעס פון דער דאָזיגער... אומרוהיגער פרוי און וועלכע פיהרט זיך נאָך דערצו מיאוס אויף, קאָן מען באַשרענקען, ענדליך אפילו דורך פּאַליציי, און איד בין אפילו היינט נאָך גרייט צו זעהן זיך מיט וועמען ס'איז, און פאר היטען אויף ווייטער. דאָס אלץ קען מען איינאַרדענען שטיל, קורץ, אפילו פריינדליך, דורך באַקאנטשאפט אבער אָהן סקאנדאַלען. איד שטים אויך איין, אז די צוקונפט איז רייך מיט געשעהענישען, און אז אסך זאכען זיינען דאָ ניט קלאָהר; דאָ איז דאָ אז אינטריגע, נור אויב מען ווייסט דא גארניט, וועט מען דאָך דאַרטען אויך גאַרניט קענען ערקלעהרען; אויב איד האָב ניט געהערט, דו האָסט ניט געהערט, דאן פרעג איד, ווערזשע האָט דאָס ענדליך יא געהערט? מיט וואָס זאל מען עס, לויט דיין מיינונג, ערקלעהרען אויסער דעם וואָס א העלפט דערפון איז אַ מיראַזש, עקזיסטירט ניט, ווי צום ביישפּיל די ליכט פון דער לבנה... אדער אנדערע געשפענסטער.

— זי איז אַ משוגענע, האָט אויסגעמורמעלט דער פירשט, דער-מאַהנענדיג זיך פּלוצלונג מיט וועהטאַג אלץ וואָס איז געשעהן פריהער. — מיט איין וואָרט, ווען דו רעדסט עס וועגען יענער. מיר זיי נען אויך טהיילווייז איינגעפאלען אזעלכע אידעען און איד האָב רוחיג איינגעשלאָפען, נור איצט זעה איד, אז דאָ דענקט מען ריכטיגער, און איד גלויב ניט אז דאָס איז משוגע. ס'איז א פרוי לאַמיר זאָגען, א נאַרישע, אָבער דערביי אפילו אַ שאַרפזיניגע, אָבער נור ניט קיין משור גענע. אַט איהר היינטיגע אויפפיהרונג מיט קאַפיטאַן אלעקסעיעוויטש באַווייזט עס שוין צופיעל. פון איהר זייט, איז דאָס אז אנגעלעגענ-הייט אַ באַטריגערישע, דאָס הייסט, אַמוויינציגסטענס, אַ יעזואיטישע, מיט באַזונדערן צוועק.

— וואָס פאר אַ קאַפיטאַן אלעקסעיעוויטש.

— אד, גאָט מיינער, לעוו ניקאָלאַיעוויטש, דו הערסט דאָך גאָר ניט. איד האָב דאָך דערמיט אנגעהויבען, וואָס איד האָב מיט דיר אנגעהויבען רעדען וועגען קאַפיטאַן אלעקסעיעוויטש; איד בין אזוי ערשטוינט, אז נאָך איצט ציטערען ביי מיר די הענט און פיס. דער פאר האָב איד דאָס היינט זיך אין שטאַט געזאַמט. קאַפיטאַן אלעק-סעיעוויטש דאַדאַמסקי, עווגעני פּאַוולאַוויטשעס אַנקעל...

— נו! האָט אויסגערופען דער פירשט.
 — ער האָט זיך דערשאַסען, אין דער פריה, פאַרטאָג, זיבען א
 זייגער, אן אלטיטשקער, אן עהרווירדיגער, א זיבעציג יאהריגער, אן
 עפיקוריעץ, — און פונקט אזוי ווי זי האָט געזאָגט — א דעגירונגס־
 סומע, א פינע סומע!

— פון וואַנען־זשע האָט זי...
 — זיך דערוואוסט? כאַיכאַ! ארום איהר האָט זיך דאך שוין
 צונויפגעקליבען א גאנצער שטאב, תיכף ווי זי איז ערשינען, דו ווייסט
 נאר ניט וועלכע פערזאָנען עס באַזוכען איהר איצט און זוכען „די עהרע
 פון דער דאָזיגער באַקאַנטשאַפֿט“. נאַטירליך, האָט זי פריהער געקענט
 עפעס הערען פון די געקומענע, ווייל איצט ווייס שוין גאנץ פעטערברוג
 און דא א האַלב־פּאַוולאַווסק אדער טאקע גאנץ פּאַוולאַווסק. נור ווי
 דין זי האָט עס באַמערקט וועגען דעם מונדיר, ווי מען האָט מיר
 איבערגעגעבען, דאָס הייסט, וועגען דעם וואָס עווגעני פּאַווליש האָט
 אין צייט אוספּיעט צו רעזיגנירען! דאָס איז א טיפּעלשע אַנדירי־
 טונג! ניין, דאָס איז ניט קיין צייכען פון משוגעת. איך ענטזאג
 זיך אודאי, צו גלויבען, אז עווגעני פּאַווליש האָט געקענט וויסען
 פאַראויס וועגען דעם אומגליק. דאָס הייסט, אז אין אזא און אזא
 דאַטום, זיבען אזייגער א. אז. וו. נור ער האָט דאָס אלץ געקענט פאַר־
 אויספיהלען. און איך האָב דאָס, מיר אלע און פירשט שטש. האָבען
 אויסגערעכענט, אז יענער וועט איהם נאָך איבערלאָזען א ירושה.
 א שרעק! א שרעק! איבעריגענס, פאַרשטעה אז איך באַשולדיג ניט
 עווגעני פּאַווליש'ן און גאַרנישט. אייל איך זיך דיר ערקלעהרען, נור
 פונדעסטוועגען, איז דאך פאַרדעכטיג. פירשט שטש. איז גוואַרדיג
 ערשטוינט. אַט דאָס אלעס איז עפעס מאַדנע אויסגעפאַלען.
 — אָבער וואָס זעהט איהר אין עווגעני פּאַוולאַוויטשעס לאַגע
 פאַרדעכטיגעס?

— ס'איז גאַרנישט צו זעהן! ער האָט זיך אויפגעפיהרט אויפ'ן
 אנשטענדיגסטען אופן. איך האָב אויך אויף גאָר ניט ניט אנגע־
 מערקט. זיין אייגענטהום, דענק איך, איז ביי איהם גאנץ. עס פאַר־
 שטעהט זיך, אז ליזאוועטא פּראַקאַפּיעוונא וויל אפילו ניט הערען...
 אָבער דערהויפּט, — אַט די אלע פּאַמיליען־אומגליקען אדער בעסער
 געזאָגט אונבאַקוועמליכקייטען, אזוי אז דו ווייסט אפילו ניט ווי דאָס

אנצורופען... דו ביזט באמת געזאָגט, א הויז־פריינד, לעוו ניקאָלאַ-
יעוויטש, און שטעל זיך פאַר, אז איצט שטעלט זיך ארויס, כאַטש
איבעריגענס, ניט פינקטליך, אז עווגעני פּאַוּלאָוויטש האָט מיט א
מאַנאַט צוריק זיך דורכגעשמועסט מיט אנלאיען, און ער האָט, ווי מען
זאָגט, געקראָגען א פאַרמאלנעם אַפּזאָג.

— עס איז אונמעגליך! האָט מיט הייז אויסגעשריען דער פירשט.

— וואָס, דו ווייסט דען עפעס? זעהסטו טהייערער, האָט אויפֿ-

געציטערט און זיך פאַרוואונדערט דער גענעראַל, בלייבענדיג שטעהן
אויפֿ'ן פּלאַץ ווי א דערשלאָגענער. עס קען געבען, אז איד האָב זיך
פאַר דיר אומזיסט און ניט אנשטענדיג זיך ארויסגעכאַפט מיט ווער-
טער, נור דאָס איז דאָך דערפאַר ווייל דו ביזט... ווייל דו ביזט... קען
מען זאָגען, אזא מענש. אפשר ווייסט עפעס אזוינס?

— איד ווייס גאַרנישט... וועגען עווגעני פּאַוּליטש האָט ארויס-

געמורמעלט דער פירשט.

— און איד ווייס אויך ניט! מיר... מיר ברודער ווייל מען איז

גאַנצען אין דער ערד באַגראָבען און פאַרשיטען, און זיי וועלען גאר
ניט נעהמען אין אנבאַטראַכט, אז דאָס איז פאַר א מענשען א שווערע
זאַך, און אז איד וועל דאָס ניט אריבערטראָגען. אַט ערשט האָט זיך
אַפּגעשפּילט אזא סצענע, אז עס כאַפט אזש אַן א שרעק! איד דער-
צעהל דאָס דיר ווי אן אייגענעם זוהן. די הויפט זאַך, עס קוקט אויס
ווי אַגלאַיאַ מאַכט חוּזק פון דער מוטער. וועגען דעם, ווי זי האָט,
דוכט זיך, מיט א מאַנאַט צוריק, אַפּגעזאָגט עווגעני פּאַוּליטש'ן, און
אז זיי האָבען געהאַט א פאַרמאַלע ערקלעהרונג, האָבען די שוועסטער
איבערגעגעבען, אין דער פאַרם פון א השערה... איבעריגענס, א פעסטע
השערה. נור דאָס איז דאָך אזא צעלאָזענע פאַנטאַסטישע באַשעפּע-
ניש, אז מען קען עס גאר ניט פאַרשטעהן! אַלע גוטע מעלות, אַלע
גלענצענדע מעלות פון האַרץ און שכל — דאָס, גראַד פאַרמאַגט זי,
נור דערביי איז זי פול מיט קאַפּריזען און אבשפּאַטונג, — מיט איין
וואָרט, ס'איז א טייוועלשע נאַטור, און דערצו נאָך מיט פאַנטאַזיע.
אַט האָט זי ערשט געמאַכט חוּזק פון דער מוטער פאַר איהר אין די
אויגען. פון די שוועסטער פון פירשט שמש; וועגען מיר איז שוין גאר
ניטאָ וואָס צו רעדען, פון מיר איז לאַכט זי כמעט שטענדיג, אבער איד,
ווייסטו, ליב זיך דאָך, ליב זי אפילו פאַר איהר אַפּלאַכען. — און עס

ווייזט אז דער דאָזיגער טייוועלע האָט מיך טאַקע דערפאר באַזונדערס ליעב, דאָס הייסט זי האָט מיך דוכט זיך ליעב מעהר פון אנדערע. איך וועל זיך וועמען, אז זי מאַכט שוין פון דיר אויך חוּזק. איך האָב אייך ערשט געטראָפּען רעדענדיג נאָך דעם שטורעם דאָרט אויבען; זי איז מיט דיר געזעסען אזוי פונקט ווי ס'וואָלט גאָרנישט געשעהן. דער פירשט איז שרעקליך רויט געוואָרען און פארדריקט די רעכטע האַנט, נור האָט גאָרנישט געזאָגט.

— מיין ליבער, נומער לעוו ניקאָלאַיעוויטש, האָט פּלוצלינג מיט געפיהל און היץ געזאָגט דער גענעראַל — איך... און אפילו ליזאוועטא פּראַקאָפּיעוונא אליין, (וועלכע האָט איבעריגענס, ווידער פון דיר אַנ-געהויבען האַלטען, און צוזאמען מיט דיר אויך פון מיר, צוליב דיר, איך ווייס נור ניט פאר וואָס!) מיר אלע האָבען דיך פונדעסטוועגען ליעב, האָבען דיך ליעב אייפריכטיג און אַכטען דיר, ניט אַכטענדיג אפילו אויף קיין זאך, דאָס הייסט אויף אלע פאַקטען, אבער דו מוזט דאָך מיט אונז טהייערער איינשטימען, אליין איינשטימען, ווי מיר פיהלען זיך, און וואָס פאר אן ערגערניש דאָס פאַרשאַפט אונז, צו הערען, ווען דער דאָזיגער קאַלטבלומיגער טייוועלע, (ווייל זי איז גע-שטאַנען פאר דער מומער מיט דער גרעסטער פאַראַכטונג צו אלע אונ-זערע פראַגען, און צו מינע הויפטזעכליך, ווייל איד האָב, צום טייפּעל זיך באַנאַרעשט, מיר איז איינגעפאלען, צו ווערען שטרענג, אזוי ווי איך בין דאָך דער קאַפּ פון דער פאמיליע — נו, האָב איך זיך באַנאַ-רעשט. אָט דער דאָזיגער קאַלטבלומיגער טייוועלע געהט פּלוצלינג און ערקלעהרט מיט א שפּאַטישען שמייכעל אז די דאָזיגע „משוגענע“ (אזוי האָט זי זיך אויסגעדריקט און מיר וואונדערט, וואָס זי האָט געזאָגט דעם זעלבען וואָרט וואָס דו:) האָט איהר דען, זאָגט זי, ביז איצט נאָך ניט געקענט אנשטויסען זיך, אז די דאָזיגע משוגענע, „האַט זיך אריינגענומען אין קאַפּ, אז וואָס ס'זאָל ניט געשעהן, מוז זי מיך חתונה מאַכען פאר לעוו ניקאָלאַיעוויטש און דערפאר וויל זי עווענען פאָרליטש'ן פון הויז ארויסקוועטשען“... אָט דאָס בלוין האָט זי געזאָגט; מעהר קיין ערקלעהרונגען האָט זי ניט געגעבען, שטעהט זיך און לאַכט, און מיר האָבען די מיילער צועפענגט, און נאָכדעם ניט זי א קלאַפּ מיט'ן טהיר און געהט ארויס. דערנאָך האָט מען מיר דערצעהלט וועגען דעם פריהערדיגען פאל צווישען איהר מיט דיר.

און... און... הער מיד אויס ליעבער פירשט, דו ביזט א מענש וואס באלעדיגט זיך ניט און א בארעכענטער, איד האב דאָס אין דיר באַ- מערקט אבער ווער ניט ברוגז: אויף מיין ווארט, זי מאכט פון דיר חוזק. זי טוט עס ווי א קינד און דערפאר דארפסטו אויף איהר ניט זיין ברוגז. נור דאָס איז אזוי. דענק ניט ווער ווייסט וואָס — זי מאכט דיר און אונז אלעמען איינפאך משוגע, פון ניט האַבען וואס צו טאן. נו בלייב געזונד! דו ווייסט דאָך אונזערע געפיהלען? אונזערע אויפריכטיגע געפיהלען צו דיר? זיי וועלען זיך ניט ענדערען קיינ- מאַל און אין קיין פאַל... אבער... איד דאַרף איצט געהן אַהער, אויפ'ס ווידערזעהן! נאָך קיינמאַל בין איד ניט געווען אין אזא מאַדנער לאַגע ווי איצט — צי איז דאָס א דאַטשע!

בלייבענדיג אליין אויפ'ן ראַג גאָס, האָט דער פירשט זיך אומד געקוקט אין אלע זייטען, האַסטיג אריבערגעגאנגען די גאָס, צוגעגאנגען נאָהענט צו א באַלויכטענעם פענסטער פון א געוויסער דאַטשע, האָט פאַנאַנדערגענומען א קליין פאפירעל, וועלכען ער האָט פעסט צוזאָ- מענגעדריקט אין דער רעכטער האַנט, אין דער צייט פון געשפרעד מיט אייוואַ פיאַדראַוויטש און ער האָט אונטער דעם שוואַכען שיין אַי- בערגעלייענט:

„מאַרגען זיבען אזייגער אין דער פריה, וועל איד זיין אויף דער גרינער באַנק, אין פאַרק, און וועל אויף אייך ווארטען. איד האָב זיך ענטשלאָסען צו רעדען מיט אייך וועגען א זעהר וויכטיגער אנגעלעגענע- הייט, וועלכע געהט אייך שטאַרק אָן.

P. S. איד האָף אז איהר וועט קיינעם ניט ווייזען דאָס צעטעלע, כאַטש איד שעהם זיך צו שרייבען אייך אַזאַ זאַך, נור איד האָב באַ- רעכענט אז מיט אייך דאַרף מען אזוי האַנדלען. — רויט ווערענדיג פון שאַנדע פאַר אייער קאַמישען כאַראַקטער.

P. P. S. S. דאָס איז די זעלבע גרינע באַנק, וועלכע איד האָב אייך נעכטען אַנגעוויזען, שעהמט זיך! איד בין געווען געצוואונגען אייך דאָס צו שרייבען.“

דאָס צעטעלע איז געווען אַנגעשריבען אויף גיך, און צוזאַמענגע- לייגט וויי'ס-ניט-איז. זיכערער פון אַלץ איידער אַגלאַיא איז ארויס אויף דער טעראַסע. אין אן אויפגענונג וועלכע ס'איז שווער אויס-

צודריקען מיט ווערטער, אן אויפרענונג וועלכע איז געווען עהנליך צו שרעק, האָט דער פירשט ווידער פעסט פארדריקט דאס צעמעלע פון האַנט און איז וואָס שנעלער אָפגעשפרונגען פון פענסטער, פון ליכט, פונקט ווי אן איבערגעשראַקענער גנב; נור ביי דער דאָזיגער באווע- גונג האָט ער זיך שטייף צוזאמענגעשטויסען מיט עמיצען, וועלכער האָט זיך געפונען פונקט ביי איהם הינטער'ן פלייצע.

— איך שפיר אייך נאָך, פירשט האָט יענער געזאָגט.

— דאָס זייט איהר קעלער? האָט דער פירשט אויסגעשריען אין

פארוואונדערונג.

— איך זוד אייך פירשט, איך האָב אייך אָפגעווארט ביי דער

דאָטשע פון די עפאנטשיו'ס, ס'פארשטעהט זיך, אז איך האָב ניט געקאָנט אריינקומען. איך בין אייך נאָכגעגאנגען ביז וואנען, איהר זייט געגאנגען מיט דעם גענעראל. איך בין גרייט צו אייער דיענסט פירשט, באדינט זיך מיט קעלערן. איך בין גרייט זיך צו אָפּפערן און אפילו צו שטאַרבען ווען ס'וועט זיין נויטיג.

— אָבער... פאר וואָס?

— נו, מען וועט דאָך אייך זיכער ארויסרופען. דאָס איז דער

אָפּיצער מאַלאַווצעוו איד קאָן איהם, דאָס הייסט ניט פּערזענליך... ער וועט ניט אריבערטראגען קיין באַלעדיגונג, אונזערע ברידער, דאָס הייסט מיד און ראנאזשין איז ער, פארשטעהט זיך, גענויגט צו רע- כענען פאר לומפען און ער אפשר מיט רעכט אויך. דאן הייסט עס, זייט איהר אליין בלויז דער שולדיגער. איהר וועט דארפען באַצאָה- לען פאר דער באַלעדיגונג. ער האָט זיך וועגען אייך נאָכגעפּרעגט, איך האָב געהערט, און עס איז זיכער אז מאַרגען וועט אייך זיינער א פריינד באזוכען און אפשר ווארט ער שוין היינט אויף אייך. ווען איהר וועט מיר אַנטאָן דעם כבוד צו אויסקלייבען מיד אלס אייער סעקונדאנט, בין איך גרייט פאר אייך צו געהן אין פּיער און אין וואַסער; צוליב דעם האָב איך דאָס אייך געזוכט, פירשט.

— הייסט עס, אז איהר רעדט אויך וועגען דועל! האָט זיך דער

פירשט צעלאַכט צו קעלערס גרויסער פארוואונדערונג. ער האָט שטאַרק געלאַכט. קעלער, וועלכער איז שיעור ניט געווען ווי אויף נאָרלען, ביז וואנען ער האָט זיך ניט צופרידענגעשטעלט, פאַרשלאָגענדיג זיך

פאר א סעקונדאנט, האט זיך כמעט באלעדיגט, קוקענדיג אויף דעם פירשטם פרעהליכטן געלעכטער.

— איהר פירשט האט דאך איהם פונדעסטוועגען פריהער פאר די הענט געכאפט. א פיינעם מענשען און פאר די אויגען פון פובליקום איז דאס שווער איבערצוטראגען.

— און ער האט מיר א שמוים געמאן אין הארצען! האט לאך כענדיג אויסגעשריען דער פירשט. — מיר האבען זיך ניט פאר וואס צו שלאגען! איד וועל ביי איהם כעמען פארצייאונג, און דאס אלעס! און ווען ער וויל זיך שלאגען בין איד גרייט! זאל ער שיסען. איד וויל דאס אפילו. כאַכאַ! איד ווייס איצט ווי אַנצולאָדען א פיסטאַלעט! ווייסט איהר, אז מען האט מיר אַט ערשט געלערנט ווי א פיסטאַלעט אַנצולאָדען? איהר קעלער, קענט אַנלאָדען א פיסטאַלעט? אפריהער דאַרף מען קויפּען פּולווער, דעם ספּעציעלען פאַר פּיסטאַלעמען, ניט קיין נאַסען, און ניט אזא דיקען מיט וועלכען מען שיסט פון האַרמאַטען; און דערנאַכדעם דאַרף מען אפריהער אריינלעגען דעם פּולווער, א שטיקעל פּילץ, קען מען ארויסקריגען פון ערגעץ א טהיר, און דער- נאך ערשט דאַרף מען אריינלעגען די קויל, און ניט די קויל פריהער פאַר'ן פּולווער, ווייל עס וועט ניט אויסשיסען. איהר הערט קעלער: ווייל עס וועט ניט אויסשיסען. כאַכאַ! איז דאס דען ניט די בעסטע אורזאַכע, פריינד קעלער? אַך, קעלער, ווייסט איהר, אז איד וועל אייך באלד ארומנעהמען און א קוש טאן. כאַכאַכאַ! ווי האט איהר עס פריהער זיך פונקט געפונען אנטקעגען איהם? קומט צו מיר וואָס שנעלער טרינקען שאמפאניער. מיר וועלען זיך אלע אנשיכור'ן בין גאר! ווייסט איהר אז איד האב צוועלף פלאש שאמפאניער ביי לע- בעדעווא'ן אין קעלער? לעבעדעוון האט מיר זיי פערקויפט מיט דריי טעג צוריק. אויף דעם צווייטען טאָג ווי איד האב זיך צו איהם ארי- בערגעקליבען. איד האב זיי אלע געקויפט! איד וויל צונויפקלייבען די גאַנצע חברה! נו, און איהר וועט שלאָפען היינטיגע נאַכט?

— ווי יעדע נאַכט, פירשט.

— נו, טאָ זאלען זיך אייך חלום'ען פיינע חלומות! כאַכאַ!

דער פירשט איז אריבער איבער'ן וועג, און איז פארשוואונדען אין פאַרק איבערלאָזענדיג א פאַרטראַכטען דעם אביסעל פאַרוואונ-

דערטען קעלערן. ער האָט נאָך דעם פירשט ניט געזעהן אין אזא מאַדנער שטימונג און ער האָט עס נאר פאַרשמעלען ניט געקענט. „ער מוז האָבען פיבער, ווייל ער איז א נערוועזער מענש, און דאָס אלץ האָט אויף איהם געווירקט, אבער ער וועט זיכער זיך ניט איבער שרעקען, האָט קעלער געטראכט פאר זיך, המ, שאמפאניער! פונ-דעסטוועגען איז דאָס אן אינטערעסאנטע שטיקעל נייעס! צוועלף פלאַש! א טוצען! מען קען ניט זאָגען גאנץ פינע פרעספעקטיווען. און איד וועל זיך וועטען, אז לעבעדעו האָט די שאמפאניער געקראָ גען אלס משכון פון עמיצען... המ. ער איז א גאנץ ליבעראלער מענש אַט דער דאָזיגער פירשט! אויף מיין וואָרט, איד האָב ליב אזעלכע! אבער פטר'ן צייט דארף מען אויך ניט, און אויב שאמפאניער איז שוין די ריכטיגע צייט“...

אז דער פירשט איז געווען ווי אין פיבער, איז דאָס זעלבסט פאַרשמענדליך געווען ריכטיג.

ער האָט לאַנג אומגעבלאָנדזשעט איבער דעם דונקעלען פאַרק און ענדליך „זיך געטראָפען“ אן ארומשפאַצירענדען איבער אן אלעע, אין זיין מוח איז געבליבען אן עראינערונג אז איבער דער אלעע איז ער שוין דורכגעגאַנגען, אמאָל דרייסיג אָדער פערציג, הין און צוריק אָנהויבענדיג פון בענקעל ביז איין אלטען בוים. א הויכען און א קעני טיגען, פון הונדערט טריט ווייט. דערמאָהנען זיך, פון וואָס ער האָט געטראכט לבל הפחות אין דער דאָזיגער שטונדע, אין פאַרק, וואָלט ער בשום אופן ניט געקענט, ווען ער וואָלט אפילו געוואָלט. ער האָט זיך, איבעריגענס, געכאַפט ביי איין געדאַנק, פון וועלכען ער האָט זיך פלוצלינג שטאַרק צעלאַכט; כאַטש לאַכען איז ניט געווען פון וואָס, נור ער האָט אלץ געוואָלט לאַכען. איהם האָט זיך אויסגערוכט, אז די השערה וועגען א דועל האָט געקענט געבוירען ווערען ניט נור ביי דעם איין קעלער'ן אין קאַפּ. און דאן מיינט עס, אז די געשיכטע ווי אזוי מען לאַדט אן א פיסטאַלעט, האָט אויך געקענט זיין ניט קיין צופעליגע...

„בא!“ האָט ער זיך פלוצלונג אָפגעשטעלט א באלויכטענער פון א נייער אידעע, — פריהער איז זי ארונטערגעקומען אויף דער טע-ראַסע, ווען איד בין געזעסען אין ווינקעל און האָט זיך שרעקליך פאַר-וואונדערט, מיך טרעפענדיג דאַרטען — און זי האָט אזוי געלאַכט...

זי האט אָנגעהויבען רעדען פון טיי; אבער אין דער זעלבער צייט האט זי דאך שוין געהאט דאס פאפירעל אין האנט, און דאָס מיינט, אז זי האט אונבאדינגט געוואוסט, אז איר זיין אויף דער טעראסע, טאָ פאר וואס האט זיך פארוואונדערט? כאַ-כאַ-כא!

ער האט ארויסגעכאפט דאס צעטעלע פון קעשענע און עס א קוש געטאָן, נור תיכף האט ער זיך אָפגעשטעלט און זיך פארטראכט:

„ווי מאַדנע דאס איז! ווי מאַדנע!“ האט ער אין א וויילע ארום ארויסגעזאָגט, אפילו מיט א געוויסען טרויער; אין די שטארקע מיר-נוטען פון גרויסען פרייד פלעגט איהם אלע מאָל ווערען טרויעריג, ער האט אליין ניט געוואוסט פון וואָס. ער האט זיך שטארק אומ-געקוקט אין אלע זייטען און זיך פארוואונדערט וואס ער איז פאר-גאנגען אהער.

ארום און ארום איז געווען גוואלדיג שטיל, די מוזיק אויפ'ן וואַגזאל, האט זיך שוין געענדיגט, אין פארק איז שוין, קען געבען, קיינער ניט געווען; ס'איז זיכער, געווען ניט וועניגער ווי האלב צוועלף; די נאכט איז געווען א שטילע, א ווארימע, א ליכטיגע — א פעטער-בורגער נאכט פון אַנפאַנג מאַנאַט יון, נור אין דעם געדיכטען, שאַטענ-דיגען פארק, אין די אלעען, וואו ער איז געווען, איז שוין כמעט אין גאַנצען פינסטער.

ווען עמיצער וואָלט איהם אין דער מינוט געזאָגט, אז ער האט זיך פארליבט, איינגעליבט מיט א ליידענשאפטליכער ליבע, וואָלט ער מיט פארוואונדערונג פארוואָרפען דעם געדאַנק און ס'קען געבען אז אפילו מיט כעס, און ווען עמיצער וואָלט נאָך דערצו צוגעגעבן, אז אנלאיא'ס צעטעלע, איז א ליבעס-צעטעלע, א באשטימונג פאר א ליבע-ראנדעוואו, וואָלט ער זיך זעהר פארשעהמט פאר יענעם מענשען און אפשר איהם ארויסרופען אויף א דועל. דאָס אלעס איז געווען פאַלקאם אויפריכטיג, און ער האט קיין איין מאָל ניט געצווייפעלט און האט ניט צוגעלאָזט א „דאָפעלטען געדאַנק“, וועגען דער מענ-ליכקייט אז די דאָזיגע מיידעל זאָל איהם ליב האָבען. אדער אפילו וועגען דער מעגליכקייט פון זיין ליבע צו דער דאָזיגער מיידעל. פון דעם דאָזיגען געדאַנק האט ער זיך פארשעהמט: א מעגליכקייט צו ליב האָבען „זאָ מענשען ווי ער“, וואָלט ער גערעכענט פאר א ווילדע זאך. איהם האט זיך אויסגעדוכט, אז דאָס איז געווען איינפאַך א

שטיפעריי פון איהר זייט, ווען ס'איז באמת דאָ עפעס פאראן, נור ער איז עפעס צופיעל גלייכגילטיג צו דער דאָזיגער אידעע, און האָט זי געפונען שוין צופיל אמפלאץ; ער אליין איז געווען פארנומען און פארזארגט מיט גאר עפעס אנדערש. אין די ווערטער וועלכע האָבען זיך פריהער ארויסגעכאפט ביי דעם אויפגערעגטען גענעראל, וועגען דעם, אז זי מאַכט חוזק פון אלעמען, און פון איהם דעם פירשט באַ זונדערס, האָט ער פאַלקאם געגלויבט. ער האָט דערביי ניט דערפיהלט קיין שום באַליידיגונג; לויט זיין מיינונג, האָט אזוי געדארפט זיין, פאר איהם איז געווען די הויפט זאך דאָס, אז מאַרגען וועט ער זי וויר דער זעהן, מאַרגען איז דער פריה, ער וועט זיצען מיט איהר צוזאמען אויף דער גרינער באַנק, הערען ווי מען לאָרט אָן אַ פיסמאַלעט און קוקען אויף איהר. מעהר האָט ער ניט געדארפט. וועגען דעם — וואָס אזוינס וויל זי איהם זאָגען, און וואָס איז דאָס פאר אַ וויכטיגע זאך אַזא, וואָס באַלאַנגט איהם זעלבסט? — האָט אַ צוויי דריי מאַל אויך דורכגעבליצט אין זיין קאָפּ. אויסער דעם, אין דער ריכטיגער ווארשיינליכקייט פון אזא „וויכטיגער זאך“, וועגען וועלכע מען האָט איהם גערופען, האָט ער ניט געצווייפלט קיין מינוט, נור ער האָט עפעס גאר איצט וועגען דער דאָזיגער וויכטיגער זאך כמעט ניט גע- טראַכט, אויף אזוי פיעל, אז ער האָט גאָר ניט געהאט דעם קלענסטען חשק צו טראַכטען וועגען דעם.

אַ סקריפען פון שטילע טריט אויפ'ן זאַמד פון די אלעען, האָט איהם געצוואונגען אויפצוהויבען דעם קאָפּ. אַ מאָן, וועמעס געזיכט ס'איז שווער געווען צו דערקענען אין דער פינסטער, איז צוגעקומען צום בענקעל און זיך אנידערגעזעצט לעבען איהם. דער פירשט האָט האַסטיג זיך צוגערוקט צו איהם, און האָט דערקאָנט דעם בלייבען פנים פון ראַגאזשינען.

— איד האָב ווי געוואוסט, אז ערנעץ'וואו בלאַנדזשעסטו דא ארום. איד האָב אויך ניט געדארפט לאַנג זוכען, האָט דורכגעזיט דורך די ציין ראַגאזשין.

זיי האָבען זיך דאָס צום ערשטען מאַל צוזאמענגעטראַפען נאָר דער באַגעגעניש אין קאַרידאר פון טראַקטיר. אַן ערשטווינטער פון ראַגאזשין'ס פּלוצליכער ערשיינונג, האָט דער פירשט אַ געוויסע צייט ניט געקענט צוזאמענקלייבען זיך אין די געדאַנקען און אַ פיינליכער

געפיהל האט אויפגעלעבט אין זיין הארצען. ראגאזשין האָט קענטיג פארשטאנען דעם אייגנדרוק וואָס ער האָט געמאכט; נור כאַטש ער איז אין אָנהויב געווען אביסעל צומישט און גערעדט ווי מיט דעם אויס־זעהן פון איינגע'חזר'טע אונגעצוואונגענהייט, אָבער דעם פירשט האָט זיך באַלד אויסגעווויזען אז ביי ראגאזשנען איז ניטאָ קיין איינגע'חזר'טעס און אפילו קיין באזונדערע פארווירונג: אויב עס איז געווען עפעס א פארווירונג אין זיינע זשעסטען און געשפרעד, איז דאָס בלויז אפשר נור אויסערליך; אין דער נשמה האָט דער דאָזיגער מענש ניט געקענט זיך ענדערען.

— ווי אזוי... האַסטו מיך דא אָפגעזוכט? האָט דער פירשט געפרעגט כדי נור עפעס צו זאָגען.

— איד האָב געהערט פון קעלערן (איד בין געווען ביי דיר). „אז ער איז אין פארק אויך“. נו, טראכט איד, אָט אזוי איז דאָס...

— וואָס הייסט, „אזוי איז דאָס“? האָט איםרוהיג אונטערגע־כאפט דאָס זיך ארויסגעכאפטע וואָרט, דער פירשט.

ראגאזשין האָט א שמייעל געטאָן, נור קיין ערקלעהרונג האָט ער ניט געגעבען.

— איד האָב ערהאלטען דיין בריף לעוו ניקאָלאיעוויטש; ס'איז אומזיסטע מיה... און צו וואָס טויג דיר דאָס! ... און איצט קום איד צו דיר פון א י ה ר: זי האָט אומבאָדינגט דיר געהייסען רופען; זי דארף דיר נויטיג עפעס־וואָס זאָגען. זאָלסט נאָך היינט קומען, האָט זי געבעטען.

— איד וועל קומען מאַרגען. איצט געה איד באַלד אהיים; דו ווילסט געהן צו מיר?

— צו וואָס? איד האָב דיר אלעס געזאָגט; בלייב געזונד!

— וועסטו טאָקע ניט פארגעהן? האָט שטיל געפרעגט דער פירשט.

— א מאַדנער מענש ביזטו לעוו ניקאָלאיעוויטש. מען דארף אויף דיר געהן קוקען ווי אויף א וואונדער!

ראגאזשין האָט גיפטיג א שמייעל געטאָן.

— פאר וואָס? פאר וואָס טראנסטו איצט אזא כעס אויף מיר? האָט טרויעריג און מיט היץ אונטערגעכאפט דער פירשט — דו ווייסט דאָך שוין איצט אליין, אז אלץ וואָס דו האַסט געדענקט — איז ניט

אמת. און איד האָב איבעריגענום, טאַקע געדענקט אז דיין כעס אויף מיר איז נאָך ביו איצט ניט פאַריבער, און ווייסטו פאר וואָס? ווייל דו האָסט געמאכט א פאַרזוך מיך צו הרג'ענען, דערפאַר איז דיין כעס ניט געשטילט. איד זאָג דיר אבער, אז איד געדענק בלויז יענעם פאַרפען ראַגאָזשין, מיט וועלכען איד האָב אין יענעם טאַג, מיט די צלמים זיך געביטען; איד האָב דאָס דיר געשריבען אין נעכטיגען בריף, אז דו זאָלסט אויפהערען טראכטען וועגען דער משוגעת, און זאָלסט מיר וועגען דעם גאר ניט אנהויבען רעדען. וואָס קעהרסטו זיך אָפּ פון מיר? וואָס באַהאַלטטו די האַנט פון מיר? איד זאָג דיר, אז דאָס אלץ וואָס איז געשעהן דאן, רעכען איד בלויז אַלס א משוגעת: איד קען דיר אויף אויסוועניג אין יענעם טאַג, איצט, אזוי ווי זיך אליין. דאָס וואָס דו האָסט געדענקט האָט גאר ניט עקזיסטירט, און ניט געקענט עקזיסטירען. טאָ פאַר וואָס זאָל צווישען אונז הערשען א כעס?

— וואָס פאַר א כעס קענסטו האָבען? האָט זיך ווידער צער לאַכט ראַגאָזשין אַלס ענטפער אויף דער הייסער פּלוצליכער רעדע פון פירשט. ער איז באַמת געשטאַנען אָן א זייט פון איהם, אפטרער טענדיג אויף א פאַר טריט און באַהאַלטענדיג זיינע הענט.

— איצט פאַסט מיר ניט צו געהן צו דיר, לעוו ניקאָלאיעוויטש, האָט ער לאַנגזאַם און אַפּנעהאַקט צוגעגעבען צו ענדע.

— אויף אזוי פיעל האָסטו מיר?

— איד האָב דיר ניט ליעב לעוו ניקאָלאיעוויטש, טאָ צו וואָס זאָל איד צו דיר געהן? עך פירשט, דו פיהרסט זיך אויף פונקט ווי עפעס א קינד, האָט זיך פאַרוואַלט א שפיעלעכעל — טאָ נעהם און דערלאַנג איהם, אָבער קיין עסק פאַרשטעהסטו ניט! אַט דאָס האָסטו דאָר אויך אין בריף אָנגעשריבען, וואָס דו רעדסט איצט. און מיינסטו אז איד גלויב דיר ניט? איד גלויב יעדען וואָרט דיינעם, און ווייס אז דו האָסט מיך ניט גענארט, און אז דו וועסט מיך אויך אויף ווייטער ניט נארען; און פונדעסטוועגען האָב איד דיר ניט ליעב. אַט שרייבסטו מיר, אז דו האָסט אָן אלץ פאַרנעסען, און אז דו געדענקסט בלויז דעם איין ראַגאָזשין, דעם צלם-ברודער, און ניט יענעם ראַגאָזשין, וועלכער האָט אויף דיר דאן א מעסער געהויבען. אבער פון וואַנען ווייסטו די געפיהלען מיינע? (ראַגאָזשין האָט ווידער א שמייעל געטאָן).

אפשר האָב איד פון יענער צייט אָן, אויף דעם קיינמאָל קיין חרטה ניט געהאט, און דו האָסט מיר שוין צוגערוקט דיין ברודערשע מחילה. אפשר האָב איד טאַקע אין יענעם אווענט וועגען גאר עפעס אנדערש געטראַכט און וועגען דעם...

— האָסטו אפילו ניט אנגעהויבען דענקען! האָט אונטערגע-
כאַפט דער פירשט — און נאָך ווי אזוי! און איד קען זיך מיט דיר
וועמען אז דו האָסט דאן גלייך זיך געזעצט אויפ'ן באַהן און דו ביזט
געקומען אהער קיין פּאַולאַווסק צו דער מוזיק. און האָסט זי
צווישען פּובליקום ווי היינט נאָכגעשפּיאַנירט, געמראַפּען מיט וואָס
צו פּאַר'חידוש'ן! איד ווייס דאָס אליין גוט, אז ווען דו ביזט דאן
ניט אין אזא לאַגע, אין וועלכער דו ביזט נור געווען פּעהיג צו דענקען
וועגען איין זאך, וואָלסטו אפשר מעגליך גאר אויף מיר קיין מעסער
ניט אויפגעהויבען. איד האָב נאָך דאן פון דער פּרייה אָן דיר אַנקער
קענדיג, געהאט א פּאַראַויס-געפּיהל; ווייסטו ווי אזוי דו האָסט דאן
אויסגעקוקט? ווען מיר האָבען זיך מיט די צלמים געביטען, איז ביי
מיר געבוירען געוואָרען דער דאָזיגער געדאַנק. צו וואָס האָסטו מיר
דאן צו דער אַלטימסקער געפּיהרט? דו האָסט דערמיט דיין האַנט גע-
וואַלט אָפּהאַלטען? אבער עס קען ניט זיין, אז דו זאָלסט עס דענקען.
נור דו האָסט עס בלוין געפּיהלט, ווי איד... מיר האָבען דאן צוזאַמען
גלייך דערפּיהלט. ווען דו הויבסט דאן אויף מיר ניט אויף דיין האַנט
(וועלכע גאָט האָט אָפּגעלענקט), איז וואָס וואָלט איד איצט פּאַר דיר
געווען? איד האָב דיר דאָך אלץ איינס פּאַרדעכטיגט, און דאָס מיינט,
עס פּאַלט די זינד אויף אונז ביידען! (אָבער לייקען ניט. נו, וואָס
לאַכסטו?) „דו האָסט קיין חרטה ניט געהאַט!“ און ווען דו וואָלסט
אפילו געוואַלט, קענסטו דאָך אויך קיין חרטה ניט האָבען, ווייל דו
האָסט דאָך מיר נאָך ניט ליב אויך דערצו. און וואָלט איד אפילו
געווען ווי א מלאך ריין פּאַר דיר, וואָלסטו מיר אלץ איינס ניט געקאַנט
פּאַרטראַגען, ביז וואַנען דו וועסט דענקען, אז זי ליבט ניט דיר, נור
מיד. אַט דאָס איז אייפּערזוכט און ניט מעהר. נור איד האָב זיך אַט
צו וואָס היינטיגע וואָך דערטראַכט, פּאַרפען און איד וועל דאָס דיר
זאָגען: ווייסטו, אז זי האָט דאָך דיר איצט, קען געבען, מעהר פון אלע-
מען ליב, און אויף אזוי פיל, אז וואָס מעהר זי פּייניגט דיר, אלץ מעהר
ליבט זי דיר? זי וועט עס דיר ניט זאָגען, נור מען דאַרף קענען זעהן,

פאר וואס געהט זי מיט דיר סוף כל סוף חתונה האָבען? עס וועט קומען א צייט און זי וועט עס דיר אליין זאָגען. אייניגע פרויען ווילען אפילו אז מען זאָל זיי אזוי ליבען, און זי איז פון דעם מין! און דיין כאַראַקטער און דיין ליבע מוזען איהר ערשטויגען! ווייסטו, אז א פרוי איז פעהיג צו פארפייניגען א מאן מיט אכזריות און שפאט און זי וועט קיינמאָל קיין געוויסענביסע ניט האָבען, ווייל זי וועט אלע מאל א טראַכט טאָן, קוקענדיג אויף דיר: „אַט וועל איך איהם איצט פארפייניגען ביז טויט, און מאַרגען וועל איך איהם דערפאר באַצאָהלען מיט פראַצענט דורך מיין ליבע...“

ראַגאָזשיו האָט, אויסהערענדיג דעם פירשט, זיך צעלאַכט.

— איך האָב מורא פירשט, אז דו אליין ביזט אפשר אריינגעפאלען צו אזא אין די הענט? איך האָב עפעס-וואָס געהערט וועגען דיר, אויב ס'איז נור אמת?

— וואָס האָסטו געקאָנט הערען? — האָט פּלוצלינג א ציטער געטאָן דער פירשט און איז געבליבען שטעהן אין גרויס פארווירונג. ראַגאָזשיו האָט פאַרטגעזעצט צו לאַכען. ער האָט ניט אָהן נייד גערינגקייט און אפשר אויך ניט אָהן פאַרגעניגען אויסגעהערט דעם פירשט; דעם פירשטס פּרעהליכע און הייסע הינרייסונג האָט איהם ערשטוינט און ערמוטיגט.

— ניט נור האָב איך געהערט, נור איך זעה שוין איצט אליין, אז דאָס איז אמת, — האָט ער צוגעגעבען — נו, ווען האָסטו אזוי געהערט ווי איצט? אזעלכע רעד קוקען אויס ווי זיי וואָלטען נאָר ניט פון דיין מויל געקומען. ווען איך וואָלט וועגען דיר ניט געהערט עפעס אזוינס, וואָלט איך דאָך אהער ניט געקומען; און נאָך איז פראַק, אין מיטען נאכט.

— איך פאַרשטעה דיד נאָר ניט, פאַרפען סעמעניטש.

— זי האָט מיר שוין נאָך לאַנג וועגען דיר ערקלעהרט, און איצט האָב איך פריהער אליין געזעהן, ווי דו ביזט מיט יענער ביי דער מוזיק געזעסען. זי האָט זיך מיר נעכטען און היינט געשוואַרען, אז דו ביזט אין אַגאַליאַ איוואַנאָוונאַ איבער די אויערען פארליבט. מיר פירשט, איז דאָס אלץ איינס און ס'איז ניט מיין עסק אויך: אויב דו האָסט זי אויפגעהערט ליבען, האָט זי אבער נאָך דיד ניט אויפגעהערט. דו

ווייסט דאָד, אז זי וויל דײך אונבאדינגט חתונה מאכען מיט יענער, אז זי האָט זיך אזא וואָרט געגעבען. כעכע! זי זאָגט צו מיר: „אַהן דעם וועל איך מיט דיר ניט חתונה האָבען, זיי אין קלויסטער — און מיר אויך אין קלויסטער!“ וואָס דאָ טוט זיך, פאַרשטעה איך ניט און האָב קיינמאָל ניט פאַרשטאַנען: אָדער זי ליבט דײך זעהר שטאַרק אָדער... ווען זי ליבט, טאָ ווי זשע וויל זי דײך חתונה מאכען מיט א צווייטער? זי זאָגט: „איך וויל איהם זעהן א גליקליכען“ דאָס מיינט, אז זי ליבט.

— איך האָב דיר געזאָגט און געשריבען, אז זי איז... ניט ביים זינען — האָט געזאָגט דער פירשט מיט פייניגונג, אויסהערענדיג ראָ גאזשינען.

— גאָט ווייסט! אפשר מאכסטו א טעות... זי האָט מיר, איבער ריגענט, היינט, א טאָג באשטימט, ווען איך האָב זי געבראכט פון די מוזיק: אין דריי וואכען ארום און אפשר פריהער, וועלען מיר זיכער געהן צום אלטאַר; זי האָט זיך געשוואָרען, אראָפּגענומען די איקאנע, א קוש געטאָן. איצט, פירשט, איז אלץ געווענדט אַן דיר, כעכע!
— דאָס איז אלץ א רעדען פון היץ! אַט דאָס וואס דו רעדסט וועגען מיר וועט קיינמאָל ניט געשעהן, קיינמאָל ניט! מאָרגען וועל איך ביי אייך זיין...

— וואָס איז זי פאר א משוגע'נע? — האָט באמערקט ראגאָ זשין — פאר וואס איז זי פאר אלעמען ביים זינען, און נור פאר דיר אליין איז זי משוגע? ווי אזוי זשע שרייבט זי בריף אהין? ווען זי איז משוגע, וואָלט מען דאָך דאָרטען נאָך די בריף דערקענט.
— וועלכע בריף?

— זי שרייבט אהין צו י ע נ ע ר, און יענע לייענט. צי דען ווייסטו ניט? נו, וועסטו וויסען, זי וועט אודאי דיר אליין ווייזען.
— דאָס איז אונגלויבליך! — האָט אויסגעשריען דער פירשט.
— עד! ס'ווייזט אויס, לעוו ניקאָלאיעוויטש, אז דו האָסט נאָך וועניג ערפאָהונג אין לעבען, נו, וועסטו זי האָבען. וואָרט אביסעל: דו וועסט אויסהאלטען אן אייגענע פאָליציי, אליין טאָג און נאכט שטעהן אויף דער וואד און היטען יעדען טריט פון דאָרטען, ווען דו ביזט נור...

— פֿאַז אפּ און רעד מיט מיר מעהר קיינמאָל ניט וועגען דעם!

— האָט אויסגעשריען דער פירשט — הער נור, פארפען, אָט בין איד איידער דו ביזט געקומען דאָ אַרומגעגאַנגען און פּלוצלינג אַנגעהויבען לאַכען, פאַרוואָס — ווייס איד ניט. נור די אורזאכע איז געווען, וואָס איד האָב זיך אָן עפעס דערמאַהנט, אז מאָרנען — פאַלט אויס ווי אַר-מישנע, מיין געבורטס-טאָג. איצט איז שוין באַלד צוועלף אזויגער. קום לאַמיר באַגעגענען דעם טאָג! איד האָב וויין, וועלען מיר טרייב-קען וויין, ווינש מיר דאָס, וואָס איד ווייס זיך איצט אַליין ניט צו ווינשען, און טאַקע נור דו ווינש מיר און איד וועל דיר ווינשען פיעל גליק, אויב ניט גיב צוריק דעם צלם! דו האָסט דאָך מיר אויף מאָר-גען ניט אָפגעשיקט דעם צלם! דו טראַנסט דאָך איהם אַיאָ? האָסט איהם איצט אויף זיך?

— אויף זיך, — האָט געזאָגט ראַגאַזשין.

— נו, טאָ קום, איד וויל אַהן דיר מיין נייעם לעבען ניט באַנע-געגענען, ווייל מיין נייער לעבען האָט זיך אַנגעפאַנגען! ווייסטו ניט פאַרפען, אז מיין נייער לעבען האָט זיך היינט אַנגעפאַנגען?
— איצט זעה איד אַליין און ווייס אַליין אז עס האָט זיך אַנגע-פאַנגען; אזוי וועל איד אויך א י ה ר איבערגעבען. דו האָסט זיך אין גאַנצען, גאָר געענדערט לעוו ניקאַלאיעוויטש!

פערטער קאַפיטעל.

דער פירשט האָט אונטערקומענדיג מיט ראַגאַזשין'ען צו זיין דאָטשע מיט גרויס פאַרוואונדערונג באַמערקט, אז אויף זיין העל באַ-לויכטענער טעראַסע האָט זיך צוזאַמענגעקליבען א טומעלדיגע און היבשע געזעלשאַפט. די פּרעהליכע קאַמפאַניע האָט געלאַכט, געטר-מעלט, עס האָט זיך געדוכט, אז מען דעבאַטירט אויף די העכסטע קולות; מען האָט גלייך געקאַנט מערקען, אז מען פאַרברענגט דאָ גוט די צייט, און ווען ער איז ארויף אויף דער טעראַסע, האָט ער טאַקע דער-

זעהן, אז אלע האַבען געטרונקען, און געטרונקען שאַמפּאַניער, און ס'דוכט זיך, שוין גאנץ לאנג, אזוי דאָס א סך פון די אנוועזענדע האָר- בען שוין אוספּעיעט גאנץ פיין זיך צו באַגייסטערן. די געסט זיינען געווען אלע באַקאנטע פון פירשט, נור ס'האָט אויסגעקוקט מאַדנע, וואָס זיי האַבען זיך אלע מיט אַמאָל צונויפגעקליבען. פונקט ווי מען וואָלט זיי אלעמען איינגעלאָדען. כאָטש דער פירשט האָט קיינעם ניט איינגעלאָדען, און וועגען זיין געבורטס-טאָג האָט ער אליין אַט ערשט אומוויילענדיג זיך דערמאָהנט.

— דו האָסט עמיצען ערקלעהרט, אַז דו גיסט שאַמפּאַניער, נו, זיינען זיי זיך צונויפגעקומען — האָט אַרויסגעמורמעלט ראַגאַזשין, אַרויפגעהענדיג נאָכ'ן פירשט אויף דער טעראַסע. — מיר פארשטעהן דעם עסק גאנץ גוט, דו גיב זיי בלוז אַ פּייף... — האָט ער צוגעגעבן בען מיט בייזקייט, הפנים דערמאָהנענדיג זיך אַן זיין אַקאַרשטיגער פאַרגאַנגענהייט.

אלע האַבען באַגעגענט דעם פירשט מיט אויסגעשרייען און ווייניג שונגען, איהם אַרומגערינגעלט. אַנדערע האַבען זיך אויפגעפיהרט זעהר טומעלדיג, אַנדערע אביסעלע רוהיגער, נור אלע האַבען זיך געאיילט איהם צו באַגריסען, דערהערענדיג וועגען דעם געבורטס-טאָג, און יעדער האָט געוואָרט אויף זיין רייה. די אנוועזענהייט פון אייניגע מענער שען האָט דעם פירשט פאַראינטערעסירט. צום ביישפּיל, די אַנוועזענהייט פון בורדאָוסקי'ן. נור וואונדערליכער פון אלץ איז געווען, וואָס צווישען דער דאָזיגער קאַמפּאַניע האָט זיך אונטערוואַרטעט געפּור נען אויך עוונעני פּאַוולאָוויטש; דער פירשט האָט כמעט גלויבען ניט געוואָלט און האָט זיך שיעור ניט איבערגעשראַקען איהם דערזעהענדיג.

אין דער צייט איז לעבעדעו א צווייטעלעך און כמעט פּול מיט ענטציקונג צוגעלאָפּען מיט ערקלעהרונגען. ער איז געווען זעהר שטאַרק צו געגרייט. פון זיין פּלידערען האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אז אלע האַבען זיך צונויפגעקליבען גאנץ נאַטירליך און אפילו אומווייניג. פריהער פון אלעמען, איז פאַרנאַכט צו געקומען צו פּאַהרען אַיפּאַליט און פיהלענדיג זיך אסך בעסער, האָט ער אויסגעדריקט זיין וואונש צו אפּוואָרטען דעם פירשט אויף דער טעראַסע. ער האָט זיך אויסגעלעגט אויפ'ן דיִוואן. דערנאָך איז צו איהם אַרונטערגעקומען

לעבעדעוון, דערנאָך זיין גאנצע פאמיליע, דאָס הייסט גענעראל איי-וואלגין און די טעכטער. בורדאווסקי איז געקומען צו פאָהרען מיט איפּאָליט'ן, באַגלייטענדיג איהם אויפ'ן וועג. האַניא און פטיצין זיי נען, דוכט זיך, פארגאנגען, ניט לאַנג, דורכגעהענדיג פארביי (זייער קומען האָט געהאט א שייכות מיט דער פאסירונג אויפ'ן וואגזאל); דערנאָך איז געקומען קעלער און געלאָזט וויסען, וועגען דעם געבורטס-טאָג און געפאָדערט שאמפאניער. עווגעני פאָויליטש איז פארגאנגען ערשט מיט א האַלבע שטונדע צוריק. פאר שאמפאניער, און פאר מאַכען א יום טוב, איז אויך שטאַרק באַשטאַנען קאַליא. לעבעדעוון האָט מיט ברייטווייליגקייט דערלאנגט וויין.

— נור בלויז מיינס, מיינס! — האָט ער געפלאַפּעלט צום פירשט, — אויף מייז אייגענעם רעכענונג, כדי אויך צו ווינשען גוטס און באַגריסען, און כיבוד וועט אויך זיין, און פאַרבייסענס, וועגען דעם זאַרגט שוין די טאַכטער; אבער פיריזט, ווען איהר וואָלט געוואוסט, וואָס איז די טעמע פון געשפרעד דאָ ביי אונז איצט. געדענקט איהר האמלעטס: „זיין אָדער ניט זיין?“ ס'איז א צייטיגע טעמע, א ציי-טיגע! פראגען און אנטוואָרטען... און דער הערר טערענטיעוון וויל אויף דעם גרעסטען אופן... ניט שלאָפען! און שאמפאניער האָט ער בלויז א זופ געטאָן, א זופ געטאָן, עס וועט איהם ניט פאַרשאדען... קומט צום פירשט און באשליסט! אלע האַבען אויף אייך געווארט, אלע האַבען בלויז געווארט אויף אייער גליקליכען פאַרשטאַנד...

דער פירשט האָט באַמערקט דעם ליבען און צערטליכען בליק פון ווערא לעבעדעוון, וועלכע האָט זיך אויך געאיילט צוצוקומען צו איהם אדורך'ן פובליקום. אויסמיידענדיג אלעמען, האָט ער איהר דער ערש-טער דערלאנגט די האנט; זי איז רויט געוואָרען פון פארגעניגען, און איהם געוואונשען א גליקליך לעבען טאקע פון היינט אָן און ווייטער. דערנאָך איז זי האסטיג אוועקגעלאָפען אין קיך; דאָרט האָט זי גע-גרייט צובייסענס; נור אויך איידער דער פירשט איז געקומען — ווען זי האָט נור אויף א וויילע זיך געקענט אַפרייסען — איז זי גע-קומען צולויפען אויף דער טעראסע, און האָט זיך זעהר שטאַרק צו-געהערט צו די הייסע דעבאטען וועגען זאכען פאר איהר זעהר אבס-טראַקטע און וואונדערליכע, וואָס האַבען זיך געהערט צווישען די בא-טרונקענע געסט. די אינגערע שוועסטער איהרע, האָט צועפענט דעם

מויל און איז איינגעשלאָפּען אין צווייטען צימער, אויפ'ן קאסטען. נור דאָס אינגעל, לעבעדעו'ס זוהן, איז געשטאַנען לעבען קאַליא'ן און איפּאַליט, און בלוז נור דער אויסזעהן פון זיין באַנייסטערטען גע- זיכט האָט באַוווּזען, אז ער איז גרייט אָפּצושטעהן דאָ אויף איין פּלאַץ, הערען און האָבען פאַרגעניגען כאָטש נאָך צעהן שעה נאָכאַ- נאַנד.

— איך האָב אויף אייך באַזונדער געוואַרט און איך בין שרעק- ליד צופּרידען, וואָס איהר זייט געקומען אזא גליקליכער, — האָט אַרויסגעזאָגט איפּאַליט, ווען דער פירשט האָט תיכף נאָך ווער'ן צוגעקומען איהם דריקען די האַנט.

— און פון וואַנען ווייסט איהר, אז איך בין אזא „גליקליכער“ ?
— מען קען עס זעהן אָן פנים, באַגריסט זיך מיט די לייטע, און זעצט זיך וואָס שנעלער מיט אונז. איך האָב באַזונדערס אויף אייך געוואַרט, — האָט ער צוגעגעבען, שטאַרק אַנדריקענדיג אויף דעם, וואָס ער האָט געוואַרט. אויף דעם פירשט'ס באַמערקונג: „אז אפּשר וועט איהם שאַדען צו זיצען אזוי שפעט?“ האָט ער געענטפערט, אז ער וואַנדערט זיך אויף זיך אליין, ווי אזוי האָט ער עס מיט דריי טאָג צוריק געוואַלט שטאַרבען, און אז ער האָט קיינמאָל ניט געפיהלט בע- סער ווי אין דעם אַווענט.

בורדאָוסקי איז אויפגעשפּרונגען און האָט אַ מורמעל געטאָן, אז ער איז געקומען „אַזוי“... אז ער האָט איפּאַליט'ן באַגלייט, און אז ער איז אייך צופּרידען; אז אין בריף האָט ער אָנגעשריבען „נאַרישקייט טען“, און איצט איז ער „איינפאַך צופּרידען“... ניט דערענדענדיג, האָט ער פעסט אַ דריק געטאָן דעם פירשט'ס האַנט און זיך געזעצט אויף אַ שטוהל.

נאָכדעם ווי דער פירשט איז פאַרטיג געוואָרען מיט אַלעמען, איז ער צוגעגאַנגען צו עווגעני פּאַוולאָוויטש. יענער האָט איהם תיכף גענומען אונטער'ן אַרעם.

— איך דאַרף אייך בלוז זאָגען אַ פּאַר ווערטער, — האָט ער אַרויסגעשעפּטשעט — און וועגען זעהר אַ וויכטיגער אַנגעלעגענהייט; קומט ערגעץ אויף אַ מינוט.

— צוויי ווערטער, — האָט אַריינגעשעפּטשעט אַ צווייטע שטי-

מע איז דעם פירשט'ס צווייטען אויער, און א צווייטע האנט האָט איהם גענומען פון דער צווייטער זייט אונטער'ן אָרעם. דער פירשט האָט מיט פארוואנדערונג באמערקט א שרעקליך צופולדעמע, צורויטעלמע, אונטערווינקענדע און לאכעדיגע פיגור, אין וועלכער ער האָט גלייך דערקענט פערדיטשענקא, איין גאָט ווייסט פון וואנען ער האָט זיך גענומען.

— פערדיטשענקא געדענקט איהר? — האָט יענער געפרעגט.
— פון וואנען האָט איהר זיך גענומען? — האָט אויסגעשריען דער פירשט.

— ער האָט חרטה אויף זיינע זינד, פירשט, — האָט אויסגעשריען דער אונטערלויפערדער קעלער, — ער האָט זיך באהאַלטען, ער האָט זיך פאר אייך ניט געוואָלט צייגען, ער האָט זיך באהאַלטען אָט דארטען, אין ווינקעל, ער האָט חרטה אויף זיינע זינד, פירשט, ער פיהלט זיך שולדיג.

— אַכער אין וואָס, אין וואָס?

— דאָ האָב איך איהם באַגעגענט, פירשט, איך האָב איהם ערשט באַגעגענט און געבראכט צו פיהרען; דאָס איז דער פיינסטער פון מיינע פריינד, נור ער האָט חרטה אויף זיינע זינד.

— איך בין זעהר צופרידען, מיינע העררן; געהט און זעצט זיך דארטען מיט אלעמען, איך וועל באלד קומען, — האָט זיך פון זיי ענדליך אַפגעטשעפעט דער פירשט, איילענדיג זיך צו עווגעני פאור לאַוויטש.

— ביי אייך איז דאָ גאנץ אינטערעסאנט, — האָט יענער באַ מערקט — זון איך האָב מיט פארגעניגען אויף אייך געוואַרט ביי א האלבע שמונדע. אָט וואָס מין ליבער לעוו ניקאָלאיעוויטש, איך האָב אלץ איינגעאַרדענט מיט קורמישעו'ן, און בין געקומען אייך באַרר היגען; איהר האָט זיך גאר ניט וואָס צו באַאומרוהיגען, ער האָט זעהר און זעהר די זאך פאַרשטאַנען. און מעהר פון אלץ, ווען ער איז לויט מין מיינונג, מעהר פון אלעמען אליין שולדיג.

— ווער איז דער קורמישעו?

— אָט יענער, וועמען איהר האָט פריהער פאר די הענט אָנגע באַפסט... ער איז געווען שרעקליך אויפגעבראכט, אַזוי דאָס ער האָט געוואָלט צו אייך מאַרגען מיד שיקען מיט ערקלעהרונגען!

— הערט אויף, וואָס פאר א נאַרישקייטען!
 — עס פארשטעהט זיך, אז דאָס איז א נאַרישקייט, און מיט א
 נאַרישקייט וואָלט זיך עס אויך געענדיגט; נור ביי אונז זיינען די
 דאָזיגע מענשען...
 — אפשר זייט איהר געקומען נאָך צוליב עפעס, עווגעני פאָר-
 ליטש?

— א, געוויס, אז נאָך צוליב עפעס, — האָט זיך יענער צעלאַכט—
 איד, ליבער פירשט, פאָהר מאַרגען גלייך מיט טאָג אוועק, צוליב יענעם
 אומגליקליכען עסק (נו, אָט וועגען דעם אַנקעל!) אין פעטערבורג;
 שטעלט זיך פאַר: אז דאָס אַלץ איז ריכטיג, און אז אַלע ווייסען שוין
 דערפון, אויסער נור איד אַליין ניט. מיך האָט דאָס אַלץ אזוי ער-
 שטוינט, אז איד האָב אַ ה י ז ניט אוספּיעט אריינצוגעהן (צו די
 עפאנטשינס); מאַרגען וועל איד אויך ניט זיין, ווייל איד וועל זיין
 אין פעטערבורג, איהר פאַרשטעהט? ס'קען געבען, אז איד וועל דאָ
 ניט זיין א טאָג דריי, — מיט איין וואָרט, מיינע געשעפטען האָבען
 אָנגעהויבען אונטערהינקען. כאָטש דער עסק איז ניט ווער-ווייסטרוי
 וויכטיג, נור איד האָב בארעכענט, אז איד דאַרף אין עפעס אויף דעם
 אָפּענהערציגסטען אופן זיך מיט אייך דורכשמועסען און ניט פאַרליי-
 רענדיג קיין צייט, דאָס הייסט, איידער איד פאָהר אָפּ. איד וועל איצט
 זיך זעצען אביסעל און אָפּוואַרטען ווען איהר וועט ערלויבען, ביז ווא-
 נען די חברה וועט זיך צוגעהן; און דערצו האָב איד דאָך טאקע אַלץ
 איינס ניט א וואו זיך אהינצוטאָן: איד בין אזוי אויפגערודערט, אז איד
 וועל זיך ניט לעגען שלאָפּען, און צום סוף, כאָטש ס'איז ניט געוויסענ-
 האַפט און ניט שעהן אָט אזוי איינפאַך צו פאַרפאַלגען א מענשען, נור
 איד וועל אייך אָפּען זאָגען: איד בין געקומען זוכען אייער פריינד-
 שאפט, מיין ליבער פירשט; איהר זייט אז אונפאַרגלייכליכער מענש,
 דאָס הייסט, א מענש וועלכער זאָגט ניט קיין ליגען אויף טריט און
 טריט, און איד דאַרף אין איין ענין א פריינד און א ראטהגעבער, ווייל
 איד קען זיך איצט באמת אריינרעכענען אין דעם צאָהל פון אומגליק-
 ליכען...

ער האָט זיך ווידער צעלאַכט.

— אָט וואָס ס'איז שלעכט, — האָט זיך אויף א וויילע פאַר-
 טראכט דער פירשט — איהר ווילט צוואוואַרטען ביז וואנען זיי וועלען

זיך פאַנאַנדערגעהן, אבער איין גאַט ווייס ווען דאָס וועט געשעהן. איז וואָלט אפשר ניט געווען גלייכער מיר זאָלען איצט אוועק אין פּאַרק; זיי וועלען שוין ווארטען; איד וועל זיך ענטשולדיגען.

— ניין, ניין, איד האָב זיך מיינע אורזאכען, כדי מען זאָל אונז ניט פארדעכטיגען אין א ספעציעלען געשפרעך, מיט א ציעל, דאָ זיינען דאָ מענשען וועלכע אינטערעסירען זיך זעהר מיט אונזערע באַ ציהונגען — ווייסט איהר דערפון ניט פירשט? און עס וועט זיין א סך בעסער, ווען זיי וועלען דערזעהן, אז אהן דעם זיינען זיי אויך אין די סאמע פריינדליכסטע, און ניט נאָר אין עקסטרא באַציהונגען — פאַרשטעהט איהר וואָס איד מייז? זיי וועלען אין א פאַר שטונדען אַרום זיך צוגעהן; איד וועל ביי איד אוועקנעהמען א מינוט צוואַנציג, נו, — א האַלבע שטונדע...

— ביטע שעהן, איד בין צופרידען, אָהן אן ערקלעהרונג אויך; און פאַר אייער גוט וואָרט וועגען פריינדליכע באַציהונגען דאַנק איד איד זעהר. איהר וועט מיר ענטשולדיגען, וואָס איד בין היינט צור טראַגען; ווייסט איהר, איד האָב בשום אופן ניט געקענט איצט זיין אן אויפמערקזאמער צוהערער.

— איד זעה, איד זעה, — האָט ארויסגעמורמעלט עווגעני פאָר לאַוויטש מיט א לייכטען שמייכל, — ער איז געווען זעהר לאַכעדיג גענויגט אין דעם דאַזיגען אָווענט.

— וואָס זעהט איהר? — האָט ווי אויפגעוואכט דער פירשט.

— און איהר פארדעכטיגט גאָר ניט, ליבער פירשט, — האָט פאַרטגעזעצט צו לאַכען עווגעני פאָוולאַוויטש, ניט ענטפערענדיג דיר רעקט אויף דער פראַגע — איהר פאַרדעכטיגט גאָר ניט, אז איד בין איינפאַד געקומען איד אַפּאַרען און פאַרבייגעהענדיג, עפעס ביי איד אויספאַרשען.

איז דעם איז קיין צווייפעל ניט — האָט זיך ענדליך אויך צעלאַכט דער פירשט — און אפשר האָט איהר באַשלאָסען מיך א קאָ פּיטשקע אַפּאַרען אויך. נור וואָס אַרט ער מיך, איד האָב פאַר איד קיין מורא ניט; און דערצו איז מיר איצט כמעט אלץ איינס, וועט איהר מיר גלויבען צו ניט? און... און... און אזוי ווי איד האָב זיך פריהער פון אלץ איבערצייגט, אז איהר זייט פונדעסטוועגען א פיינער מענש, וועלען מיר געוויס אודאי באַמת ענדיגען דערמיט, וואָס מיר וועלען

ווערען פריינד. איחר זייט מיר זעהר געפעחלען געוואָרען, עווגעני פאָור ליטש, איחר... זייט לויט מיין מיינונג זעהר אן אנשטענדיגער מענש! — נו, מיט אייך איז אלענפאלס גוט צו האָבען אן עסק, כאָטש אַ וועלכען ס'ניט איז, — האָט פארענדיגט עווגעני פאָולאָוויטש — קומט, איך וועל פאר אייער געזונט אויסטרינקען א גלאָז וויין; איך בין זעהר צופריעדען, וואָס איך בין צוגעשטאַנען צו אייך. א! — האָט ער זיך פלוצלינג אָפגעשטעלט, — אָט דער דאָזיגער הערר, איפאָליט האָט זיך צו אייך אריבערגעקליבען?

— יע.

— ער וועט נאָך ניט אַזוי גיך שטארבען, דענק איך.

— וואָס איז?

— גארנישט. איך האָב דאָ מיט איהם א האַלבע שטונדע פאָר-

בראכט...

איפאָליט האָט די גאַנצע צייט געווארט אויפ'ן פירשט און האָט אַהן אויפהער געקוקט אויף איהם און אויף עווגעני פאָולאָוויטש, ווען זיי האָבען געשמעסט אן א זייט. ער האָט פיבעריש אויפגעלעכט, ווען זיי זיינען צוגעקומען צום טיש. ער איז געווען אומרוהיג און אויפ- גערעגט. שווייס איז ארויסגעטראָטען אויף זיין שטערן. אין זיינע בלי- צענדע אויגען האָט זיך געזעהן, אויסער די בלאַנדזשענדיגע שטענדי- גע אומרוהיגקייט אויך אן אונבאַשטימטע אומגעדולדיגקייט; זיין בליק האָט ארומגעבלאַנדזשעט אַהן א ציעל פון איין זאך צו דער צוויי- טער, פון איין געזיכט צום צווייטען. כאָטש ער האָט בין איצט אין דעם אלגעמיינעם טומעלדיגען געשפרעך גענומען א גרויסען אנטהייל, נור זיין באַגייסטערונג איז בלוז געווען א פיבערישע; באמת, האָט איהם דער געשפרעך ניט געאינטערעסירט; זיין דעבאַטירען איז גע- ווען ניטבינדענדיג, שפּאַטיש, און אויבערפלעכליך פאַראַדאַקסאַל; ער האָט ניט דעררעדט, און געלאָזט דאָס וואָס ער האָט א מינוט פריהער אליין אָנגעהויבען רעדן מיט גרויס היץ.

דער פירשט האָט מיט פאָרוואַנדערונג און מיטלייד זיך דער- וואוסט, אז אין דעם אַווענט האָט מען איהם ערלויבט אויסצוטריי- קען צוויי גלאָז שאַמפּאַניער, און אז די אָנגעהויבענע גלאָז וועלכע איז געשטאַנען פאר איהם, איז שוין געווען די דריטע. נור ער האָט

זיך דערוואוסט פון דעם ערשט שפעטער; אין דער געגענווערטיגער מינוט איז ער געווען ניט שטארק אויפמערקזאם.

— און ווייסט איהר, אז איך בין זעהר צופרידען מיט דעם, וואס דוקא היינט איז אייער געבורטסטאָג, — האָט אויסגערופען איפאַר ליט.

— פאר וואס?

— איהר וועט באלד זעהן; זעצט זיך שנעלער; ערשמענס, שוין דערפאר, וואָס עס האָט זיך צונויפגעקליבען אייער... גאנצער עולם... איך האָב טאקע אזוי גערעכענט, אז עס וועט זיין אן עולם; דעם ערשט טען מאָל אין מיין לעבען גיט זיך מיר איין א חשבון! און ס'איז א שאַד, וואָס איך האָב ניט געוואוסט וועגען אייער געבורטסטאָג, ווען יע, וואָלט איך געקומען צו פאָהרען מיט א מתנה... כא—כא! און אפשר בין איך טאקע געקומען מיט א מתנה אויך! איז נאָך ווייט בין טאָג?

— ביז טאָג איז שוין קיין צוויי שעה ניטאָ, — האָט באמערקט פטיצין, א קוק טוענדיג אויפ'ן זייגער.

— צו וואָס דארפט איהר טאָגליכט, ווען מען קען אין דרויסען לייענען אָהן איהם אויך? — האָט עמיצער באמערקט.

— דערפאר ווייל איך דארף זעהן א שטיקעלע זון, מען מען טרינקען פאר דאָס געזונד פון דער זון, פירשט?

איפאָליט האָט געפרעגט שאַרף, ווענדענדיג זיך צו אלעמען אָהן צערעמאָניעס, אזוי ווי ער וואָלט קאָמאנדירט, נור ס'האָט זיך אויסגע-דוכט, אז ער אליין האָט עס ניט באמערקט.

— לאָמיר אויסטרינקען, אבער איהר, איפאָליט, דארפט זיך בארוהיגען, א?

— איהר רעדט נור אלץ וועגען שלאָפען; איהר פירשט זייט מיין ניאנקע! ווי גור עס וועט זיך באווייזען די זון און וועט זיך „צוקלינד גען“ אויפ'ן הימעל (ווער האָט עס געזאָגט אין א ליעד: „אויפ'ן הימעל האָט די זון זיך צעקלונגען“ — ס'איז אומזיניג, נור שעה!) — דאָן געהען מיר גלייך שלאָפען. לעבעדעו! די זון איז דאָך דער „קוואל פון לעבען!“ וואָס מיינט דער „קוואל פון לעבען“ אין אפאקליפסיס? האָט איהר געהערט וועגען דעם „ווערמוט־שטערען“, פירשט?

— איך האָב געהערט, אז לעבעדעו וויל מאכען אַט דעם „ווער-

מוט שטערען" פאר א נעץ פון אייזענבאהנען, צושפרייט איבער איי-
ראַפּאָ ?

— ניין, ערלויבט מיר, אזוי טאָר מען ניט! — האָט זיך צו-
שריען לעבעדעווי, אויפשפרינגענדיג און צושאָקלענדיג זיך מיט די
הענט, ווי ער וואָלט געוואָלט אפשטעלען דעם אלגעמיינעם געלעכטער
וואָס האָט זיך אָנגעהויבען, — ערלויבט מיר, מיט די דאָזיגע מענשען...
אַט די אלע הערן, האָט ער זיך פּלוצלינג אומגעדערהט צום פירשט—
דאָס איז דאָך אלץ, אין געוויסע פונקטען, אַט וואָס דאָס מיינט... און
ער האָט אַהן צערעמאָניעס צוויי מאָל א קלאַפּ געטאָן אין טיש, פון וואָס
ס'איז געוואָרען נאָך א שטארקערער געלעכטער.

כאָטש לעבעדעווי איז געווען אין זיין געוועהנליכען „אָווענט-צו-
שטאַנד", נור דאָס מאָל איז ער געווען שוין צופיעל אויפגערגנט, פון
דער פריהערדיגער לאַנגער „וויסענשאַפטליכער" דעבאַטע. אין אזעלכע
פעלע, האָט ער זיך באַצויגען צו זיינע אפּאָגענטען, מיט אן אונערד-
ליכער און אויף דעם העכסטען אופן אפּענער פאראכטונג.

— דאָס איז גאָר ניט אזוי! ביי אונז פירשט איז מיט א האַלבע
שטונדע צוריק געווען אפּגעמאַכט, אז מען זאָל ניט איבערשלאָגען;
אז מען זאָל ניט לאַכען ווען איינער רעדט, אז מען זאָל איהם געבען
די פרייהייט אלץ ארויסזאָגען. און דערנאָך זאָלען זיי די אטעאיסטען
רעדען אנטקעגען אויב זי ווילען; מיר האָבען דעם גענעראל געמאַכט
פאר א פּאַרויצענדען! ווייל ווען ניט, טאָ צו וואָס טויג דער גאַנצער
טומעל? אויף אזא אופן קען מען דאָך יעדען איינעם אראַפּשלאָגען
פון וועג, אויף דער העכסטער אידעע אפילו, אויף דער טיפּסטער אי-
דעע אפילו...

— אַבער רעדט שוין, רעדט שוין, קיינער שלאָגט אייך ניט איי-
בער! האָבען זיך געהערט שטימען.

— רעדט אבער פאררעדט זיך ניט!

— וואָס איז דאָס פאר „שטערען-ווערמוט" אזאָ? — האָט עמיר-
צער געוואָלט וויסען.

— איד הויב ניט אן צו וויסען! — האָט געענטפערט דער גע-
נעראַל איוואָלגין מיט א ווירדיגען אויסזעהן, פאַרנעהמענדיג זיין
פּלאַץ אלס פּאַרויצענדער.

— איד האָב שרעקליך ליב, פירשט, אַט די אלע דעבאַטען און

אויפֿרעגונגען, פֿאַרשמעהט זיך, אז וויסענשאַפֿטליכע, — האָט דער־
ווייַל אַרויסגעמורמעלט קעלער, אין אמת'ער ענטזיקונג און אומגע־
דולדיגקייט זיך דרעהענדיג אויפ'ן שטוהל, — יע, וויסענשאַפֿטליכע
און פֿאַליטישע, — האָט ער פֿלוצלינג אונערוואַרטעט זיך געווענדט צו
עווגעני פֿאוולאָוויטש, וועלכער איז כמעט געזעסען אין איין שורה מיט
איהם. ווייסט איהר, איך האָב שרעקליך ליב צו לייענען אין די ציי־
טונגען וועגען ענגלישען פֿארלאמענט, ניט אין דער הינזיכט, וועגען
וואָס זיי דענקען דאָרט (איך בין, ווייסט איהר, ניט קיין פֿאַליטיקער)
נור אין דעם, ווי אַזוי זיי רעדען זיך דורך צווישען זיך, פיהרען זיך,
אַזוי צו זאַגען, ווי פֿאַליטיקער: „דער עהרווירדיגער וויקאנט, וואָס
זיצט אנטקעגען“, דער עהרווירדיגער גראַף, וועלכער טהיילט מיין
מיינונג, „מיין ערווירדיגער אָפּאָגענט, וועלכער האָט געמאכט צו
שטימען גאַנץ אייראָפּא מיט זיין פֿאַרשלאַג“, דאָס הייסט, אָט די אלע
אויסדריקאכצען, אָט דער גאַנצער פֿאַרלאַמענטאַריום פֿון א פֿריי פֿאַלק
— אָט דאָס איז פֿאַר אונזערן א ברודער אנציהענד! איך ווער באַ־
צויברט, פֿירשט, איך בין אלע מאָל אין דער טיער פֿון מיין נשמה
געווען אז אַרטיסט, איך שווער אייך, עווגעני פֿאוולויטש.

— איז וואָס קומט דערפֿון אַרויס, — האָט זיך געהיצט אין א
צווייטען ווינקעל האַניא — לויט אייער מיינונג, קומט אויס, אז די
אייערנבאהנען זיינען א פֿלוך, אז זיי זיינען אן אומגליק פֿאַר דער
מענשהייט, אז זיי זיינען א פעסט וואָס איז געקומען אויף דער ערד
כדי צו פֿאַרפֿאַטשקען די „קוואַלען פֿון לעבען?“

גאוורילא אַרדאליאנאָוויטש איז געווען דעם אָווענט אין א באַ־
זונדערער אויפגערגטער שטימונג און איז א פרעהליכער שטימונג
דערצו, שיעור ניט א טריאומפֿירענדער, ווי עס האָט זיך אויסגעוויזען
דעם פֿירשט. מיט לעבעדעו'ן האָט ער, פֿאַרשמעהט זיך, געשפּאַסט,
אונטערהייענדיג איהם, נור באלד האָט ער זיך אַליין אויך צוהיצט.

— ניט קיין אייערנבאהנען, ניין, — האָט געענטפֿערט לעבעדעו,ו,
אין איין און דער זעלכער צייט, זייענדיג אויפגעבראַכט, און פיהלענדיג
א גוואַלדיגען פֿאַרגעניגען — אייגענטליך, וועלען די אייערנבאהנען
אַליין ניט פֿאַרפֿאַטשקען די קוואַלען פֿון לעבען, נור דאָס אלעס צו־
זאַמענגענומען איז א פֿאַרפֿלוקטע זאַך, אָט די גאַנצע שטימונג פֿון די
לעצטע דורות, אין זייער אַלגעמיינ־גאַנצעס, וויסענשאַפֿטליכעס און

פראקטישעס, איז מעגליך, טאקע ווערט צו זיין פארפלוכט.
 — דארף עס זיין אויף אן אמת'ן פארפלוכט אָדער איז עס בלויז
 מעגליך? דאָס איז דאָך זעהר וויכטיג, — האָט געוואָלט וויסען עזר-
 נעני פאולאָוויטש.

— פארפלוכט, פארפלוכט, אויף אן אמת'ן פארפלוכט! — האָט
 מיט גרויס שטרענגקייט באשטעטיגט לעבעדעוו.

— איילט זיך ניט, לעבעדעוו, אין די פריהמאָרגענס זייט איהר
 אסך ווייכער, — האָט באמערקט, מיט א שמייכל, פטיצין.

— אבער דערפאר ביו איך אין די אָווענטען אסך אָפּענהערציג-
 גער! אין די אָווענטען נשמה'דיגער און אָפּענהערציגדיגער! — האָט
 מיט הייז זיך צו איהם געווענדט לעבעדעוו — איינפאכער און באד-
 שטימטער, עהרליכער און ווירדיגער, און כאַטש מיט דעם שטעל אלליין
 אייך אונטער מיינע שוואכע זיימען, אבער איך שפיי אויף דעם! איך
 רוף אייך איצט אלעמען אַרויס אויף מלחמה מיט מיר, איהר אלע
 אטעאיסטען: מיט וואס וועט איהר די וועלט ראטעווען, און אין וואָס
 האָט איהר איהר א נאָרמאלע וועג אָפּגעזוכט, — איהר מענשען פון
 בילדונג, מסחר, אסאָסיאציע, ארבייטער-שכירות, און דאָס איבעריגע?
 מיט וואס? מיט קרעדיט? וואָס איז אזוינס קרעדיט? צו וואס וועט
 אייך דער קרעדיט ברענגען?

— אַט וואס אייך האָט זיך פאַרוואָלט וויסען! — האָט באמערקט
 עווגעני פאולאָוויטש.

— און מיינ מיינונג איז די, אז ווער עס אינטערעסירט זיך ניט
 מיט אזעלכע פראַגען, איז יענער א פוסטער טענצער און ניט מעהר!
 — דאָס וועט כאַטש ברענגען צו דער סאָלידאריטעט און אויס-
 גלייכונג פון די אינטערעסען, — האָט באמערקט פטיצין.

ניט מעהר ווי דאָס! ניט מעהר! ניט נעהמענדיג אין אנבאָד-
 טראכט קיינע מאַראַלישע פונדאַמענטען, אויסער די באַפרייאונג פון
 פערזענליכען עגאָאָיזם און טאטערעלער נויטווענדיגקייט? א פאַר-
 אייניגטע וועלט — אז אלגעמיינער גליק! זאָל איך עס אייך אַזוי
 פאַרשטעהן, מיינ גענדיגער הער?

— אָבער די אלגעמיינע באַדערפעניש פון לעבען עסען און טרינק-
 קען און ענדליך די פאַלקאָמענע איבערצייגונג אין דעם, אז איהר וועט
 ניט צופרידענשטעלען די דאָזיגע נויטווענדיגקייט אָהן דער אלגעמיי-

נער מיטארכיטיערשאפט און סאָלידאריטעט פון אינטערעסען, איז דוכט זיך מיר, א גאנץ געניגענדער געדאנק, כדי צו דיענען אַלס אן אַנז' לעהז־פונקט און אַלס „קוואַל פון לעבען“, פאר די צוקונפטיגע דורות פון דער מענשהייט, — האָט שוין גאנץ ערנסט באַמערקט דער זיך צוהיצענדער האַניאַ.

— די נויטווענדיגקייט פון עסען און טרינקען, איז דאָך ניט מעהר ווי דער געפיהל פון זעלבסט־ערהאַלטונג? ...

— אָבער איז דען וועניג דער איין געפיהל פון זעלבסט־ערהאַל־טונג? — אָט דער געפיהל פון זעלבסט־ערהאַלטונג איז דאָך דער נאָר־מאַלער געזעץ פון דער מענשהייט...

— ווער האָט עס אייך געזאָגט? — האָט פּלוצלינג אויסגעשריען עווגעני פאוולאָוויטש — אז דאָס איז א געזעץ — דאָס איז אמת. אבער ער איז אויף אַזוי פיל נאָרמאַל ווי דער געזעץ פון צושטערונג און אפילו זעלבסט־צושטערונג. איז דען איז דער זעלבסט־ערהאַלטונג דער גאנצער נאָרמאַלער געזעץ פון דער מענשהייט?

— אהא! — האָט אויסגעשריען אַיפּאָליט, האַסטיג זיך ווענר דענדיג צו עווגעני פאוולאָוויטש, מיט א ווילדער נייגעריגקייט איהם באַטראַכטענדיג; נור דערזעהענדיג אז יענער לאַכט, האָט ער זיך אויך צעלאַכט, א שטויס געטאָן דעם לעבען איהם שטעהענדיגען קאַליאַ', און איהם ווידער געפרעגט, וויפיעל איז דער זייגער, אפילו אליון צו־געצויגען צו זיך קאַליאַ'ס זילבערנעם זייגער און האָט מיט גרויס חשק אַ קוק געטאָן אויף דעם ווייזער. דערנאָכדעם, פונקט, ווי ער וואַלט אַז אַלץ פאַרגעסען, האָט ער זיך אויסגעצויגען אויפ'ן דיוואַ, פאַרלעגט די הענט הינטער'ן קאַפּ און גענומען קוקען אויף דער סטעליע; אין א האַלבער מינוט ארום איז ער שוין ווידער געזעסען ביים טיש אויסגלייכענדיג זיך און צוהערענדיג זיך צו דער פּלוידעריי פון דעם אויף דער העכסטער שמופע צוהיצטען לעבעדעו'ן.

— דאָס איז א געדאנק א פאַלשער און א לעכערליכער! — האָט לעבעדעווי מיט חשק אונטערגעכאַפט עווגעני פאוולאָוויטשעס פאַראַ־דאַקס — א געדאנק, וואס איז אַריוסגעזאָגט געוואָרען מיט דעם צוועק צו אַנרייצען צום קריג די געגנער — אבער דאָך א געדאנק א ריכטי־נער! דערפאַר, ווייל איהר זייט א היינט־וועלטיגער לץ (כאָטש ניט אַהן פּעהיגקייטען!) און איהר ווייסט אליון ניט אויף וויפיעל אייער גע־

דאנק איז א טיפער געדאנק און א ריכטיגער געדאנק! יע, מיין הערר!
 דער געזעץ פון זעלבסט־צושטערונג און דער געזעץ פון זעלבסט־ער־
 האַלטונג זיינען אַלץ איינס שטארק אין דער מענשהייט! דער טייוועל
 הערשט מיט דער זעלבער קראפט איבער דער מענשהייט, נאָך פון די
 צייטען וועלכע מיר ווייסען אליון ניט. איהר לאַכט? איהר גלויבט
 ניט אין טייוועל? נור ניט גלויבען אין טייוועל איז א פראנצויזישער
 געדאנק, און דאָס מיינט א לייכטזיניגער געדאנק. ווייסט איהר דען
 ווער דער טייוועל איז? ווייסט איהר דען ווי מען רופט איהם? און
 ניט וויסענדיג אפילו ווי מען רופט איהם, לאַכט איהר שוין פון איהם,
 אויף וואַלטערס שטייגער. פון די קאַפיטעס, עק און הערנער וועלכע
 איהר האָט אליון אויסגעטראַכט; ווייל דער אומריינער גייסט איז א
 גרויסער און גרויזאמער גייסט, אבער ניט מיט די קאַפיטעס און הער־
 נער, וועלכע איהר האָט איהם אליון אויסגעטראַכט, אבער ניט וועגען
 איהם איז איצט דער שמועס!

— פון וואנען ווייסט איהר, אז ניט וועגען איהם? — האָט באַ־
 מערקט אפפאָליט און האָט זיך צעלאַכט ווי אין אן אָנפאל.
 — א געדאנק א פיינער און אן אַנדייטענדער! — האָט געלויבט
 לעבעדעוון — אבער ווידער ניט וועגען דעם שמועס זיך דאָ! און די
 פראַגע איז אין דעם, צי זיינען אפשר ניט אָפגעשוואַכט געוואָרען די
 „קוואַלען פון לעבען“ פון דער אנשטרענגונג?

— פון די אייזענבאהנען? — האָט אויסגערופען קאָליא.

— ניט פון די אייזענבאהנען, מיין יונגער, נור היציגער אינגעל.
 נור פון דער דאָזיגער גאנצער ריכטונג, וועלכער די אייזענבאהנען קע־
 נען, אַזוי צו זאָגען, דיענען אלס בילד, אלס קינסטלערישען אויסדרוק.
 זיי איילען, טומלען, הודזשען און יאָגען פאר דעם גליק פון דער מענש־
 הייט, זאָגט מען! „שוין צופיעל טומעלדיג און געשעפטסמעסיג ווערט
 די מענשהייט, עס פעהלט גייסטיגע רוהיגקייט“, באַקלאַגט זיך א צו־
 ריקגעצויגענער דענקער. „זאָל זיין אַזוי, נור דאָס קלאַפען פון די ווע־
 גענער, וואס פיהרען פאַנאנדער ברויט פאר דער הונגעריגער מענש־
 הייט, איז אפשר בעסער פון דער גייסטיגער רוהיגקייט“, ענטפערט
 יענעם זענעריש א צווייטער, אן ארומרייזענדער דענקער און געהט
 פון איהם אוועק מיט פוסמען שטאַלץ. עס טרויט ניט, איד דער פאַס־
 קורניאק לעבעדעוון, די וועגענער, וועלכע פיהרען פאַנאנדער ברויט פאר

דער מענשהייט! ווייל די וועגענער, וועלכע פיהרען פאנאנדער ברויט פאר דער גאנצער מענשהייט, אהן קיין מאראלישען פונדאמענט, קענען גאנץ קאלטבלוטטיג אויסשליסען פון דאָס צוגעפיהרטע א היבשען טהייל פון דער מענשהייט, א זאך, וואס האָט שוין פאסירט...

— דאָס מיינט, אז די וועגענער קענען דאָס אזוי קאלטבלוטטיג אויסשליסען? — האָט עמיצער אונטערגעכאפט.

— א זאך, וואס האָט שוין פאסירט, — האָט באשטעטיגט לעך בעדעוו, ניט שענקענדיג קיין אויפמערקזאמקייט דער פראגע — עס איז שוין געווען מאלטום, א פריינד פון דער מענשהייט. נור א פריינד פון דער מענשהייט, מיט צושאקעלטע מאראלישע פונדאמענטען איז א מענשען־פרעסער פון דער מענשהייט, שוין ניט רעדענדיג וועגען זיין פוסטען שטאַלץ: ווייל פרוכירט אַנריהרען דעם פוסטען שטאַלץ פון איינעם פון די דאָזיגע צאָהלצאָע פריינד פון דער מענשהייט, און ער איז גלייך גרייט אונטערצינדען די וועלט פון אלע פיער עקען, צוליב קליינליכע נקמה־געפיהלען, — איבעריגענס, פונקט ווי יעדער איינער פון אונד, זאָגענדיג דעם אמת, אזוי ווי איד, דער שענדליכסטער פון אַלעמען, ווייל ס'איז מעגליך, אז איד וואָלט זיין דער ערשטער, וואָס וואָלט געבראכט די האָלץ און אליין געמאכט פלטה. אבער מאַקע וויי־דער אַמאָל ניט וועגען דעם שמועסט זיך עס.

— אבער וועגען וואָס סוף כל סוף שמועסט זיך עס פאָרט?

— ער האָט דערעסען!

— די זאך איז אין דעם דאָזיגען אנעקדאָט פון די פארגאנגענע דורות, ווייל איד מוז אייך דערצעהלען אן אנעקדאָט פון די פארגאנגענע גענע דורות, אין אונזער צייט, אין אונזער פאטערלאַנד, וועלכען איד האָט, אז איהר ליעבט צוזאמען מיט מיר, מיינע העררן, ווייל איד פון מיין זייט בין אפילו גרייט פארגיסען מיין גאנץ בלוט...

— ווייטער, ווייטער!

— אין אונזער פאטערלאַנד, פונקט ווי אין אייראָפּא, באפאלט גאנץ אַפּט אן אַלגעמיינער און שרעקליכער הונגער דער מענשהייט, לויט דער סטאַטיסטיק און וויפיעל איד קען געדענקען, איז באפאלט א הונגער ניט מעהר ווי איין מאָל אין א פערטיל יאָרהונדערט, מיט אנדער־רע ווערטער, איין מאָל אלע פינף און צוואנציג יאָהר, איד וועל ניט

שטעהן אויף דער פינקטליכקייט פון די ציפער, נור אז דאָס איז זעהר
ניט אָפט אין פארגלייך...

— אין פארגלייך מיט וואס ?

— מיט דעם צוועלפטען יאהרהונדערט און מיט זיינע נאָהענטע
שכנים יאהרהונדערטע פון דער זייט, און פון דער צווייטער זייט, ווייל
דאן ווי עס שרייבען און באהויפטען די שרייבער, האָבען די אלגעמיינע
הונגערס באפאלען די מענשהייט איין מאָל אין צוויי יאָהר, אדער
לכל הפחות, איין מאָל אין דריי יאָהר, אזוי דאָס ביי אזא לאַנגע האָר
בען מענשען אפילו געמוזט קומען צו מענשענפרעסעריי, כאָטש זיי
האָבען עס געטאָן אין געהיים. איינער פון אזעלכע פאראַזיטען ווערענ
דיג אלט, האָט אליין ערקלעהרט און אָהן קיין צוואַנג, אז ער האָט אין
פאָרלוף פון אַ לאַנגען און אַרימזעליגען לעבען, געטויטעט און פער-
זענליך אויפגעפרעסען אין דער טיפסטער געהיימיניס, זעכציג מאָנאָכען
און עטליכע קינדער — א שטיקלאך זעקס ניט מעהר, דאָס הייסט אונ-
געווענהליך וועניג אין פארגלייך מיט דעם צאָהל פון איהם אויפגע-
פרעסענע הייליגע, אָבער מיט ערוואַקסענע מענשען, ווי עס האָט זיך
ארויסגעצייגט, האָט ער פאר דעם צוועק זיך ניט באנוצט.

— דאָס איז אונמעגליך ! האָט אויסגעשריען דער פאָרויצענדר
גענעראַל אליין, און אין זיין שטימע האָט זיך אפילו געהערט באלע-
דיגונג.— איך דעבאָטיר און חקירה מיט איהם גאַנץ אָפט מיינע הערן,
און אלץ וועגען אזעלכע זאכען ; נור ער האָט ליב אלץ ארויסזאָגען
אזעלכע אומגלויבליכע זאכען, דאָס מען מוז אפילו די אויערען פאר-
שטאַפען, קיין וואהר-וואָרט אין דעם !

— גענעראַל ! דערמאָהן זיך אָן דער באַלאַגערונג פון קאַרס, און
איהר מיינע העררן, זייט וויסען, אז מיין אַנעקדאָט איז דער בלויער
אמת. פון מיין זייט, וועל איך אבער באַמערקען, אז כמעט יעדע
ווירקליכקייט, כאָטש זי האָט איהרע באשטימטע געזעצען, איז אבער
כמעט אלעמאָל אוממעגליך און ניט ריכטיג, און וואָס מעהר זי איז
נעהנטער צו דער ווירקליכקייט, אלץ מעהר, איז זי אָפט אומגלויב-
ליכער.

— אָבער איז דען מעגליך אויפצועסען זעכציג מאָנאָכען ? האָט
מען געלאַכט פון אלע זייטען.

— עס פארשטעהט זיך, אז ער האָט זיי ניט אויפגעגעסען אלע

מיט אמאָל, נור ס'קען געבען, אז אין פארלוף פון פופצען אָדער צוואַנזיג יאָר, א זאך וואָס איז שוין גאנץ פארשטענדליך און נאטירליך...
— נאטירליך?

— און נאטירליך! האָט מיט א פּעדאנטישער איינגעשפּאַרטקייט זיך געבייזערט לעבעדעוו. — און אויסער דעם, איז א קאטוילישער מאנאך שוין בטבע א נייגעריגער און ס'איהם זעהר לייכט צו פארמאך נייען אין וואָלד, אָדער אין אנדער געהיימען ווינקעל און דאָרט זיך מיט איהם באַגעהן ווי ס'איז אויבען געזאָגט געווארען. — נור איך וועל פונדעסטוועגען ניט דעבאטירען, אז דער צאָהל פון די אויפגעגעסענע מענשען איז שוין אַביסעל א צו גרויסער.

— אפשר איז דאָס טאַקע אמת, מיינע הערן, האָט פּלוצלינג באַמערקט דער פירשט. ביז איצט האָט ער שווייגענדיגערהייט גע- הערט די דעבאטירענדע און האָט זיך ניט אריינגעמישט אין גע- שפּרעך; אָפּט האָט ער האַרציג געלאַכט, מיט אלעמען גלייך. עס איז געווען קענטטיג, אז ער איז זעהר צופרידען מיט דעם, וואָס ס'איז אזוי פּרעהאַלד און טומעלדיג; אפילו מיט דעם, וואָס זיי טרינקען אזוי פּיעל. מעגליך, אז ער וואָלט א גאַנצען אווענט ניט ארויסגערעדט קיין וואָרט, נור פּלוצלינג האָט זיך איהם עפעס פארוואַלט רעדען. גערעדט האָט ער זעהר ערנסט, אזוי דאָס אלע האַבען מיט אמאָל זיך אויף איהם נייגעריג אומגעקוקט.

— איך וויל מיינע הערן, איינגענטליך באַמערקען וועגען דעם, אז דאן זיינען געווען אזעלכע אָפּטע הונגערס. וועגען דעם האָב איך געהערט, כאַטש איך קען וועניג געשיכטע, נור ס'דוכט זיך, אז אזוי האָט געדארפט זיין. ווען איך בין אריינגעפאלען אין די שווייצא- רישע בערג, האַבען מיר זעהר פארוואונדערט די חורבות פון די אלטע ריטערליכע שלעסער, געבויט אויף די שפיץ-בערג, אויף די שאַרפע שטיינער, און לכל הפחות אויף א האַלבע מייל אין דער הויך. (דאָס מיינט אן ערך עטליכע מייל אויף א געוועהנליך וועג). וואָס איז א שלאָס איז דאך באַקאַנט: דאָס איז א גאַנצע באַרג מיט שטיינער, אן ארבייט איז דאָס א שרעקליכע, אן אונגעגליכע! און דאָס האַבען דאך, זיכער, אויסגעבויט אַט די אלע אַרימע מענשען, די קנעכט. אויסער דעם, האַבען זיי געדארפט צאָהלען אלערליי צינזען, און אויס- האַלטען גייסטליכע. טא ווי האַבען זיי געקענט זיך אליין קאַרמענען

און די ערד באַארבייטען! זיי זיינען דאָך דאן געווען קליין אין צאָהל. זיי פלעגען דאן שרעקליך פון הונגער אויסשטאַרבען, און עסען איז דאן בוכשטעבליך ניט געווען וואָס. איד האָב אָפּטמאָל אפילו גע-טראַכט: ווי אזוי האָט עס דאָס פאַלק דאן אויסגעהאַלטען? ווי אזוי האָט ער געקענט דאָס אַלץ איבערטראַגען? אז עס זיינען געווען מענ-שען־פרעסער און ס'קען געבען אין א היבשען צאָהל, איי דערין האָט לעבעדעו אונצווייפּעל־האַפּט רעכט. נור איין זאך פאַרשטעה איד ניט, ווארום האָט ער אונבאַדינגט געדאַרפט אהער ארוינמישען די מאַנאַ-כען און וואָס וויל ער דערמיט זאָגען?

— ער וויל געוויס זאָגען, אז אין דעם צוועלפטען יאָרהונדערט, האָט מען בלוין געקענט עסען מאַנאַכען, ווייל נור בלוין מאַנאַכען זיי-גען דאן געווען פעט, האָט באַמערקט נאוורילא אַרדאַליאָנאוויטש.

— דער פראַכטפאַלסטער און פינקטליכסטער געדאַנק! האָט אויסגעשריען לעבעדעו — ווייל צו גלאַט מענשען האָט ער זיך אפילו ניט צוגעריהרט. ניט איין מענשען אויף די זעכציג נומערען פון די הייליגע. און דאָס איז א שרעקליכער געדאַנק, א היסטאָרישער גע-דאַנק, א סטאַטיסטישער געדאַנק, און ענדליך שאַפט דאָך דער וואָס קען, פון אזעלכע פאַקטען — היסטאָריע; ווייל עס באַווייזט מיט צי-פער, אז די הייליגע האָבען לכל הפחות אויף זעכציג פראַצענט דאן גליקליכער און בעסער געלעבט ווי די איבעריגע דאַמאָלסטדיגע מענש-הייט. און ס'קען געבען, אז זיי זיינען אויף זעכציג פראַצענט געווען פעטער פון דער גאַנצער איבעריגער מענשהייט.

— ס'איז איבערטריבען, איבערטריבען לעבעדעו! האָט מען גע-לאַכט פון אלע זייטען.

— איד שטים איין, אז דאָס איז א היסטאָרישער געדאַנק, נור וואָס דרינגט איהר דערפון? האָט פאַרטגעזעצט צו פּרעגען דער פירשט (ער האָט גערעדט מיט אזא ערנסטקייט און אזוי אהן קיין סמן פון שפּאַס און חווק פון לעבעדעו'ן, אז זיין טאָן, האָט אונווילענדיג, צווישען דעם טאָן פון דער גאַנצער קאָמפּאַניע, געקלונגען קאָמיש; נאָך א וויילע און מען וואָלט געווען אַנהויבען חווק מאַכען אויך פון איהם, נור ער האָט עס ניט באַמערקט).

— צו דען זעהט איהר ניט פירשט, אז דאָס איז א משוגענער? האָט זיך צו איהם אַנגעבויען עוונגעני פאוולאָוויטש — מיר האָט מען

פריהער דאָ געזאָגט, אז ער איז משוגע אויף אדוואַקאטור, און אויף אדוואַקאטסקע רעדעס, און ער וויל האַלטען עקזאמען. איד וואָרט אויף אן אויסגעצייכענטער פאַראַדיע.

— איד וויל אויסברענגען א געוויסע זאָך, האָט דערווייל געדור נערט לעבעדעוון — נור לאַמיר אפריהער זיך פאַנאַנדערקלייבען אין דעם פסיכאָלאָגישען און יורדישען צושטאַנד פון א פאַרברעכער. מיר זעהען, אז דער פאַרברעכער, אָדער אזוי צו זאָגען, מין קליענט, ניט קוקענדיג אויף דער גאַנצער אונמעגליכקייט צו געפינען אנדערע עסענ-וואַרג, האָט פיעל מאָל אין פאַרלוף פון זיין אינטערעסאַנטער קאָריערע, געהאט דעם חשק צו תשובה טאָן און ער וויל שוין מעהר ניט עסען קיין הייליגע. מיר זעהען דאָס קלאָהר פון פאַקטען: עס שרייבט זיך, אז ער האָט פונדעסטוועגען אויך אויפגעגעסען פינף אדער זעקס עופה'לאַך, אין פאַרגלייך איז דאָס א קליינע ציפער, אבער דערפאַר איז עס א באַצייכענסווערטע אין אנדערע באַציהונגען. עס איז קענ-טיג, אז א געפייניגטער פון שרעקליכע געוויסענביסע (ווייל מין קליענט — איז א מענש א רעליגיעזער און א געוויסענהאַפּטער, א זאָך וואָס איד וועל אייך באַלד באַווייזען). און כּדי צו פאַרקלענערן, לויט דער מעגליכקייט, זיינע זינד, האָט ער אַלס פּראָבע, איבערגעביטען זעקס מאָל זיין מאַנאַכען-שפייז אויף וועלטליכע שפייז. אז דאָס האָט ער געטאָן אַלס פּראָבע, איז דאָס ווידער אונצווייפּעל־האַפּט; ווייל אויב ער וואָלט עס בלויז געטאָן נור צוליב האַסטראַנאַמישע וואַראַ-ציעס, וואָלט די ציפער זעקס, געווען גאָר ניט וויכטיגע ציפער; ווייל פאַר וואָס עפעס נור זעקס און ניט דרייסיג? (איד נעהם א העלפט, א העלפט אויף א העלפט). נור ווען דאָס איז בלויז געווען א פּראָבע, אויס בלויזער פאַרצווייפּלונג פאַר דעם שרעק פון גאַטס־לעס־טערונג, און הייליגקייטס־פאַרשוועבונג, דאן ווערט די ציפער זעקס, א פאַרשטענדליכע זאָך; ווייל זעקס פּראָבעס אום צו צופרידענשטער לען די געוויסענביסע איז גאַנץ גענוג, ווייל די פּראָבעס האָבען דאָך ניט געקענט זיין קיין איינגעגעבענע. ערשטענס, ווייל לויט מין מיר־נונג, איז אן עופה'לע זעהר קלויז, דאָס הייסט ניט גענוג גרויס, אזוי דאָס אויף א באַשטימטער צייט, וואָלט מען עופה'לאַך געדאַרפט האָ-בען דריי מאָל אזוי פיעל, פינף מאָל אזוי פיעל ווי „הייליגע“, אזוי דאָס אין דער צייט, ווען פון איין זייט, איז די עברה געוואָרען קלע-

נער איז האָט זי סוף כל סוף זיך פארגרעסערט פון דער צווייטער זייט, אויב ניט אין קוואליטעט איז אין קוואנטיטעט. אָט אזוי נעהמענדיג איז אנבאטראַכט, מיינע העררו, נידער איד זיכער ארונטער צו דער האַרץ פונ'ם פארברעכער, פון דעם צוועלפטען יאָהרהונדערט. און וואָס שייך מיר, א מענשען פון ניינצענטען יאָהרהונדערט, איז איד, קען געבען, וואָלט אפשר אנדערש געדענקט, וועגען וואס איד לאָז איד אויך וויסען, אזוי דאָס איהר האָט מיינע העררו, פון מיר ניט וואָס צו לאַכען, און איד גענעראַל פאַסט עס אודאי ניט. און צווייטענס, איז אן עופה'לע, לויט מיין פערזענליכער מיינונג, ניט שפייזשאַפט, אפשר איז זי אפילו שוין צו זיס און פריקרע, אזוי דאָס אין דער צייט ווען ער שמעלט ניט צופרידען די פאָדערונגען, לאָזט ער איבער בלויז געוויסענביסע. איצט קומט דער שלום, דער פינאַל. מיינע העררו, דער פינאַל, איז וועלכען עס ליגט די לויזונג פון איינע פון די גרעסטע פראגען פון דער דאמאָלסטדיגער און איצטיגער צייט! דער פארברעךער כער ענדיגט דערמיט וואָס ער געהט און פאר'מסר'ט אויף זיך צו די הייליגע און גיט זיך איבער אין די הענט פון דער רעגירונג. פּרעגט זיך, וואָס פאר א פיניגונגען און יסורים האָבען איהם ערווארטעט, אין יענע צייטען, וואָס פאר א רעדער, שייטער-הויפענס און פייערן? ווער-זשע האָט איהם געשטופט צו געהן מסר'ן אויף זיך אליין? פאר- וואָס איינפאך ניט בלייבען שמעהן ביי דער צאָהל זעכציג באהאַל- טענדיג דעם סוד בין דעם לעצטען אַטעם-צוג? פאר וואָס האָט ער איינפאך ניט פארלאָזען די מאַנאָכענטהום און געלעבט אלס בעל- תשובה ערגעץ אין א ווילדערניש? און ענדליך, פאר וואָס טאַקע אליין ניט ווערען קיין מאַנאָד? און אָט דאָ ליגט די לויזונג; דאָס בא- ווייזט, אז עס איז געווען עפעס מעהר ווי שייטער-הויפענס און פייערן און אפילו ווי א צוואנציג יאָהריגע געוואוינהייט! דאָס באווייזט, אז עס איז געווען א געדאַנק שטאַרקער פון אלע אומגליקען, ניט-גערעטע- נישען, צרות, באַלעריעס, מגפות און יענעם גאַנצען גהנים, וועלכען די מענשהייט וואָלט ניט געקענט איבערטראַגען אָהן יענער צונויפבינדענ- דען, און האַרץ-היילענדען און פאר די קוואַלען פון לעבען פרוכטברעך- גענדען געדאַנק! ווייזט-זשע מיר עפעס עהנליכעס צו יענער קראַפט, אין אונזער דור פון עברות און אייזענבאהנען... דאָס הייסט, מען דאַרף זאַגען, אין אונזער דור פון דאַמפּף-שיפען און אייזענבאהנען,

נור איד זאג: אין אונזער דור פון עברות און איינזענבאהנען, דער פאר ווייל איד בין שיכור און גערעכט! ווייזט מיר אן אויף א געדאנק וואס בינדט צונויף די היינטיגע מענשהייט, כאַטש האלב אזוי שטאַרק ווי אין יענע דורות? און וואגט ניט ענדליך, צו זאָגען, אז איהר זייט ניט אָפגעשוואכט געווארען, אז עס זיינען ניט פארשמוצט געווארען די לעבענס-קוואלען אונטער היינטיגען „שטערען“ אונטער דעם דאָ זיינען נעץ וואָס פלאַנטערט איין די מענשען, און שרעקט מיד ניט מיט אייער וואַהלשטאַנד, מיט אייערע רייכטהימער, מיט די ווינציגקייט פון הונגער און די שנעלקייט פון פאַהרען! רייכטהימער זיינען טאקע דאָ מעהר, אבער קראפט וועניגער; א צוזאמענבינדער געדאנק פעהלט; אלץ איז קוואַטשיג געווארען. אלץ איז געווארען צוקראַכען, און אלע זיינען צוקראַכענע! אלע, אלע, אלע זיינען מיר צוקראַכען!... נור גענוג, ניט פון דעם שמועסט זיך עס איצט, נור פון דעם, אז אפשר זאלען מיר זיך נעהמען באזאָרגען פיעל-געעהרטער פירשט, דעם, פאר די געסט צוגעגרייטען פאַרבייסענס?

לעבעדעוועלכער האָט אייניגע פון די צוהערער שיעור ניט אריינגעבראכט אין אמת'ן צאָרען (מען דארף באַמערקען, אז די פלעש-לאך האָבען זיך די גאנצע צייט, ניט אויפגעהערט צו עפענען). האָט מיט דער אונטערוארטער פאַרענדיגונג פון זיין רעדע אויפ'ן חשבון פון דעם פאַרבייסען, גלייך געמאכט שלום מיט אלע זיינע געגנער. ער אליין האָט אָנגערופען אזא פאַרענדיגונג אלס „לאָזקען אדוואַקאַטס-קען שפּיצעל“. עס האָט זיך ווידער אָנגעהויבען א פרעהליכער גע-לעכטער. די געסט האָבען אויפגעלעכט; אלע האָבען זיך אויפגע-הויבען פון טיש, אום אויסצוגלייכען די ביינער, און זיך דורכשפאַציר-רען אויף דער טעראסע. נור איין קעלער איז געבליבען אונצופרידען מיט לעבעדעוועל'ס רעדע און איז געווען זעהר אויפגערעגט.

— ער פאלט אָן אויף בילדונג, פרעדיגט די רציחות פון צוועלפ-טען יאָהר-הונדערט, קרימט זיך און אפילו אָהן קיין שום ריינקייט; און ער אליין פון וואנען האָט ער א הויז ערוואַרבען, ערלויבט צו פרע-גען? האָט ער גערעדט אין דער הויך, אַפּשטעלענדיג יעדען איינעם.

— איד האָב געזעהן דעם אמת'ן פאַרטייטשער פון אפּאַקאַליפּסיס, האָט גערעדט דער גענעראַל אין א צווייטען ווינקעל, צו אנדערע צו-

הערער, און צווישען אנדערע, צו פטיצין וועלכען ער האָט אָנגעכאַפּט פאַר אַ קנעפּעל. — דער פאַרשטאַרבענער גריגאַר סעמיאָנאָוויטש בור-מיסטראָוו, איז יענער האָט אזוי צו זאָגען, הערצער געברענט, און ערש-טענס, האָט ער אנגעטאָן כּרילען, אויפגעפענט אַ גרויסען אַלמען בוך און אַ שוואַרצען לעדערנעם בונד, און דערצו האָט ער געהאַט אַ גרויע באַרד, צוויי מעדאַלען, פאַר נדבות וואָס ער האָט געגעבען. ער פלעגט אָנהויבען שטרענג און בען, פאַר איהם פלעגען זיך בויגען גענעראַלען, און פרויען פלעגען פאַלען אין חלשות, נו — און דער דאזיגער פאַרענ-דיגער מיט פאַרבייסענס, ער איז גאר, גאָר ניט עהנליך אויף יענעם!

פטיצין, וועלכער האָט געהערט דעם גענעראַלס רייד, האָט אַ שמייכעל געטאָן, און עס האָט אויסגעקוקט ווי ער וואַלט זיך געקליבען נעהמען פאַר'ן הוט, נור אזוי ווי ער וואַלט זיך ניט ענטשלאָסען, אָדער ער האָט כּסדר פאַרגעסען, וואָס ער האָט געוואַלט, האַניא, האָט נאָר פון דאן, ווען מען האָט זיך אויפגעהויבען פון טיש, פלוצלינג אויפגער-הערט טרינקען און אָפּגערוקט פון זיך דעם באַקאַל; עפעס וואָס דונ-קעלעס האָט דורכגעשוועבט איבער זיין געזיכט. ווען מען איז אויפ-געשטאַנען פון טיש, איז ער צוגענאַנגען צו ראַגאַזשינען און זיך גע-זעצט לעבען איהם. מען האָט געקענט דענקען, אז זיי זיינען אין די סאַמע פּרינדליכסטע באַציהונגען. ראַגאַזשין וועלכער האָט פון אָנ-פאַנג אויך עטליכע מאל זיך געקליבען שטילערהייט אוועקגעהן, איז איצט געזעסען אַהן באַוועגונג, מיט אַן אַרונטערגעלאָזטען קאַפּ, און אויך ווי ער וואַלט פאַרגעסען, אז ער האָט געוואַלט אוועקגעהן, דעם גאַנצען אווענט האָט ער ניט פאַרווכט קיין איין טראָפען וויין און איז געווען זעהר פאַרטראַכט; בלויז פון צייט צו צייט האָט ער אויפגע-הויבען די אויגען און באַטראַכט יעדען איינעם. איצט האָט מען גע-קאַנט דענקען, אז ער וואַרט דאָ אויף עפעס, פאַר איהם זעהר וויכטי-געס, און ביז דאן האָט ער באַשלאָסען ניט אוועקצוגעהן.

דער פּירשט האָט אויסגעטרונקען אין גאַנצען צוויי אַדער דריי באַקאַלען און ער איז בלויז געווען פרעהליך און ניט מעהר. אויפשטע-הענדיג פון טיש האָט ער באַגגענט עווגעני פּאוולאַוויטשעס בליק, זיך דערמאַנט אַן דער ערקלעהרונג, וואָס דאַרף פאַרקומען צווישען זיי און האָט איהם ליבליך צוגעשמייכעלט. עווגעני פּאוולאַוויטש האָט צו איהם אַ שאַקעל געטאָן מיט'ן קאַפּ און האָט פלוצלינג אָנגעוויזען אויף

איפאָליטען, וועלכען ער האָט אין דער זעלבער צייט, זעהר אויפמערק-
זאם באַטראַכט. אפאָליט איז געשלאָפּען זיך אויסציהענדיג אויפ'ן די-
וואָן.

— צו וואָס פירשט, האָט זיך אָן אייך אָנגעטשעפעט אַט דער
דאָזיגער אינגעל? האָט ער געזאָגט מיט אָפענער ערגערניש און אפילו
מיט כעס, אויף וואָס דער פירשט האָט זיך פארוואונדערט. — איך וועל
זיך מיט אייך וועמען איז ער האָט עפעס שלעכטעס אין זינען.

— איך האָב באַמערקט, האָט געזאָגט דער פירשט — מיר דוכט
זיך, אמווינציגסטענס אויס, אז ער אינטערעסירט אייך היינט שוין צו-
פיעל, עווגעני פאולאָוויטש, איז דאָס אמת?

— און איהר דארפט נאָך דערצו צוגעבען; אז ביי מיינע אומ-
שמענדען, האָב איך גענוג אייגענע צרות פון וואָס צו טראַכטען, אזוי
דאָס איז וואונדער זיך אליין, וואָס איך קען דעם גאנצען אווענט זיך
ניט אַפּרייסען פון דער דאָזיגער עקעלהאפטער פיזאָנאָמיע!

— ער האָט א שעהן געזיכט...

— אַט, אַט, קוקט! האָט אויסגעשריען עווגעני פאולאָוויטש, א
שלעפּ טוענדיג דעם פירשט פאר'ן האַנט — אַט!
דער פירשט האָט נאָכאמאָל מיט פארוואונדערונג אָנגעקוקט עו-
געני פאולאָוויטש'ן.

פינפטער קאַפיטעל.

איפאָליט וועלכער איז צום סוף פון לעבעדעווס דיסערטאַציע
פלוצלונג איינגעשלאָפּען אויפ'ן דיוואן, האָט זיך איצט פלוצלינג אויפ-
געכאַפּט, פונקט ווי עמיצער וואָלט איהם א שטויס געטאָן אין זייט.
א ציטער געטאָן, זיך אונטערהויבען, זיך ארומגעקוקט און בלייב געווא-
רען; ער האָט זיך אפילו ארומגעקוקט ווי מיט עפעס א ציטערניש
נור שוין כמעט אן אמת'ער שרעק האָט זיך אויסגעדריקט אויף זיין

געזיכט ווען ער האָט זיך אָן אַלץ דערמאָנט און באַדענקט.
 וואָס, זיי געהען זיך פּאָנאָדער? איז שוין געענדיגט? אַלץ געענ-
 דיגט? איז שוין אויפגעגאָנגען די זון? האָט ער געפרעגט אומרוהיג.
 כאַפּענדיג דעם פּירשט ביים האַנט. — וויפּיעל איז דער זייגער?
 ביי גאָט! איינס א זייגער? איך האָב פּאַרשלאָפּען, האָב איך לאַנג
 געשלאָפּען? האָט ער צוגעגעבען כמעט מיט א פּאַרצווייפּעלמען אויס-
 זעהן, פּונקט ווי ער וואָלט פּאַרשלאָפּען עפעס אזוינס, אין וואָס עס
 איז לכל הפּחות אַפּגעהאָנגען זיין גאַנצער שיקזאַל.
 — איהר האָט געשלאָפּען ניט מעהר ווי זיבען אדער אכט מינוט,
 האָט געענטפּערט עוונעני פּאַוולאָוויטש.
 איפּאַליט האָט דורשטיג אויף איהם א קוק געמאַן און א וויילע
 זיך באַדענקט.

— א... ניט מעהר ווי דאָס! הייסט עס, אז איך...
 און ער האָט טיעף און פּריי אַפּגעאַטמעט, ווי ער וואָלט פון זיך
 אַרונטערגעוואַרפּען א גוואַלדיגע משאַ. ער האָט ענדליך פּאַרשטאַ-
 נען, אז עס האָט זיך נאָך גאַר „ניט געענדיגט“, אז עס איז נאָך טאַג
 ניט געוואָרען, אז די געסט זיינען אויפגעשטאַנען פון טיש, בלוזי נור
 צוליב דעם פּאַרבייסענס און אז געענדיגט האָט זיך בלוזי לעבעדעווס
 פּלוידעריי. ער האָט א שמייעל געמאַן, און א שוויינדזיכטיגע פּאַרב
 אין דער פּאַרם פון צוויי דורכזיכטיגע פּלעקען, האָט זיך צושפּיעלט
 אויף זיינע באַקען.

— און איהר, עוונעני פּאַוולאָוויטש האָט אפילו די מינוטען גע-
 צעהלט אין דער צייט ווען איך בין געשלאָפּען, האָט ער אונטערגע-
 כאַפט מיט שפּאַט — איהר קענט א גאַנצען אווענט פון מיר די אויגען
 ניט אַפּרייסען, איך האָב געזעהן... א, ראַגאַזשין! איך האָב איהם ערשט
 געזעהן אין חלום, האָט ער א שעפּטשע געמאַן צום פּירשט, זיך אַנ-
 כמורענדיג און שאַקלענדיג מיט'ן קאַפּ אין דער זייט וואו ס'איז געזע-
 סען ראַגאַזשין. — אדך, יע, איז ער פּלוצלינג ווידער אריבערגעשפּרוי-
 גען — וואו זשע איז דער אַראַטאַר, וואו איז לעבעדעווי? הייסט עס,
 אז לעבעדעווי האָט געענדיגט? וועגען וואָס האָט ער גערעדט? איז
 דאָס אמת, פּירשט, אז איהר האָט איינמאַל געזאַגט, אז „שענקייט“
 וועט ראַטעווען די וועלט! מיינע העררן! האָט ער זיך צושריען הויך
 צו אַלעמען — דער פּירשט ראַהויפּטעט אז שענקייט וועט ראַטעווען

די וועלט, און איד באַהויפטע אז ער האָט דערפאר אזעלכע שפּילעווֹר דיגע געדאַנקען ווייל ער איז פּאַרליבט. מיינע העררן, דער פּירשט איז פּאַרליבט; גלייך נור ווי ער איז פּריהער אריינגעקומען האָב איד זיך אין דעם איבערצייגט. שעהמט זיך ניט פּירשט, איד וועל אויף אייך מיטלייך קריגען, וועלכע שעהנקייט וועט ראַטעווען די וועלט? מיר האָט עס קאַליא דערצעהלט... זייט איהר א הייסער קריסט? קאַליא האָט מיר געזאָגט אז איהר רופט זיך אליין קריסט. דער פּירשט האָט איהם אויפּמערקזאם באַטראַכט און ניט געענטפּערט.

— איהר ענטפּערט מיר ניט? איהר דענקט אפשר אז איד האָב איד זעהר ליעב? האָט איפּאליט פּלוצלונג צוגעגעבען פונקט ווי ער וואָלט זיך פאַרהאַקט.

— ניין, איד דענק ניט. איד ווייס, אז איהר ליעבט מיך ניט. — ווי! אפילו נאָך דער נעכטיגער געשיכטע? נעכטען בין איד געווען אויפּריכטיג מיט אייך!

— איד האָב נאָך נעכטען געוואוסט, אז איהר ליעבט מיך ניט. — דאָס הייסט, אודאי דערפאר ווייל איד בין איד מקנא, מקנא? איהר האָט עס אלע מאל געדענקט און דענקט עס אויך איצטער, אבער... אבער פאַר וואָס רעד איד עס צו אייך וועגען דעם? איד ווייל טרינקען נאָך שאַמפּאַניער; קעלער, גיסט מיר-אָן!

— איהר טאַרט ניט טרינקען, איפּאליט, איד וועל אייך ניט לאַזען... און דער פּירשט האָט פון איהם אָפּגערוקט די גלאָז.

— טאַקע... האָט ער גלייך איינגעשטימט, ווי פאַרטראַכטענדיג זיך. — מען קען נאָך געוויס זאָגען... נור וואָס אַרץ עס מיר, וואָס זיי וועלען זאָגען! ניט וואָהר, ניט וואָהר? זאָלען זיי דערנאָך זאָגען, איז דאָס ניט אזוי, פּירשט? און וואָס געהט עס אונז אלעמען אָן וואָס עס וועט זיין דערנאָך! איד רעד, איבעריגענס, פאַרשלאָפּענערהייט. וואָס פאַר א שרעקליכען חלום איד האָב דאָס געזעהן, ערשט איצט האָב איד זיך דערמאַנט... איד ווינש אייך ניט אזעלכע חלומות, פּירשט, כאַטש איד האָב אייך קען זיי אויף אן אמת'ן טאַקע ניט ליעב... איבעריגענס, ווען דו האָסט א מענשען ניט ליעב, טאָ פאַר וואָס קומט איהם ווינשען שלעכטס, איז דאָך ניט אזוי? פאַר וואָס האַלט איד דאָס אלץ אין איין פרעגען; אלץ פרעג איד! ניט מיר אייער האַנט;

איד וועל זי אייך פעסט א דריק טאָן, אָט אזוי... איהר האָט מיר פונדעסטוועגען געגעבען די האַנט? דאָן מיינט עס, אַז איהר ווייסט אַז איד דריק זי אייך אויפריכטיג? אַלזאָ זאָל זיין אזוי, איד וועל שוין מעהר ניט טרינקען. וויפיעל איז דער זייגער? איבעריגענס, ניט נויטיג, איד ווייס, וויפיעל אזייגער. עס איז געקומען די שעה! איצט איז די ריכטיגע צייט, וואָס שטעלט מען עס דאָרטען אין ווינקעל די פאַרבייסענס? הייסט עס דאָך, אַז דער טיש איז פריי? אויסגעצייכענט! מיינע העררן, איד... דוכט זיך, אַז די העררן הערען גאָר ניט... איד בין גרייט פאַרצולעזען אַז אַרטיקעל, פירשט; דאָס צובייסענס איז זיכער אינטערעסאַנטער, אָבער...

און מיט אַמאָל, גאַנץ אונערוואַרטעט האָט ער אַרויסגעשלאָפּט פון זיין אויבערשטער זייטיגער קעשענע א גרויסען קאַנצעליאַרסקען פאַקעט, א פאַר'חתמ'עטער מיט א גרויסער רויטער חתימה, ער האָט איהם אוועקגעלעגט אַנטקעגען זיך אויפ'ן טיש.

אַט דער דאָזיגער אונערוואַרטעטער אויפטו האָט געמאַכט אַן עפעקט אויף דעם עולם וואָס האָט ניט ערוואַרטעט, אָדער בעסער געזאָגט, וואָס האָט יע ערוואַרטעט, אָבער ניט דאָס. עווגעני פאַויד לאָוויטש איז אפילו אויפגעשפרונגען אויף זיין שטוהל. האַניא האָט זיך האַסטיג צוגערוקט צום טיש. ראָנאָזשין אויך, נור עפעס מיט אַזאַ פאַראַכטליכער ערגערניש, ווי ניט פאַרשטעהענדיג וואָס דאָ קומט פאַר. לעבעדעוו וועלכער איז אויך דאָ געשטאַנען ניט ווייט איז אונטער-געקומען און מיט נייגעריגע אויגלאַך געקוקט אויפ'ן פאַקעט, מיהענדיג זיך צו טרעפען וואָס דאָס מיינט.

— וואָס האָט איהר דאָ? האָט געפרעגט אומרוהיג דער פירשט.

— מיט דער ערשטער שטיקעל זון וועל איד געהן שלאָפּען.

פירשט, האָב איד געזאָגט. אויף מייז וואַרט, איהר וועט זעהן! האָט אויסגעשריען איפּאָליט — אָבער... אָבער... איז דען מעגליך, אַז איהר דענקט, אַז איד בין ניט בכח צו עפענען דעם דאָזיגען פאַקעט? האָט ער צוגעגעבען באַקוקענדיג אַלעמען מיט די אויגען ווי מיט אַז אַרויס-רוף און ווי ווענדענדיג זיך צו אַלעמען אַהו אונטערשייד. דער פירשט האָט באַמערקט אַז ער האָט אין גאַנצען געציטערט.

— אונז איז גאָר קיינעם ניט איינגעפאַלען — האָט דער פירשט

געזעטנפערט פאַר אַלעמען — און פאַס וואָס דענקט איהר, אַז עמיצער

פון אונז דענקט גאר אזוי און וואָס... וואָס איז דאָס ביי אײך פאר א מאָדנער אײנפאל צו לײענען? וואָס האָט אײהר דאָ אײפאַליט? — וואָס איז דאָ געשעהן? וואָס האָט שוין מיט אײהם ווידער פאַסירט? האָט מען געפרעגט פון אַלע זײטען. אַלע זײנען אונטער געקומען. אַנדערע נאָך מיט דעם פאַרבייסענס אין מויל; דר פאַקעט מיט דער רויטער חתימה האָט אַלעמען צוגעצויגען, פונקט ווי א מאַג נעט.

— דאָס האָב אײך אַלײן נעכטען אָנגעשריבען, גלײך נאָכדעם, ווי אײך האָב אײך געבעטען דאָס ווערט, אַז אײך וועל זײך אריבער קלײבען צו אײך, פירשט. אײך האָב דאָס נעכטען געשריבען א גאַנצען טאַג, דערנאָך א נאַכט און געענדיגט הײנט אין דער פריה; פאר טאַג האָב אײך געזעהן א חלום...

— אפשר זאָל מען עס אַפּלעגען אויף מאַרגען? האָט צײטערדיג געפרעגט דער פירשט.

— מאַרגען „וועט שוין מעהר קײן צײט ניט זײן!“ האָט היס־טעריש א שמיכעל געטאָן אײפאַליט — אײבעריגענס, באַאומרוהיגט זײך ניט, אײך וועל דאָס אײבערלײענען אין פּערציג מיטונ, נו, אין א שטונדע... און אײהר זעהט דאָך ווי אַלע זײנען פאַראײנטערעסירט; אַלע זײנען אונטערגעקומען; אַלע קוקען אויף מײן חתימה, און הערט אײהר, ווען אײך פאר'חתמ'ע ניט מײן אַרטיקעל אין א פאַקעט, וואָלט עס גאָר קײן עפעקט ניט געמאַכט! כאַטאַ! אַט וואָס עס מײנט, א געהײמניס! זאָל אײך אויפּעפענען מײנע הערן, אַדער ניט? האָט ער א געשרײ געטאָן, לאַכענדיג מיט זײן מאַדנעם געלעכטער און בלײ צענדיג מיט די אויגען — ס'איז א געהײמניס! א געהײמניס! און געדענקט אײהר פירשט, ווער האָט עס ארויסגערופען, „אַז קײן צײט וועט מעהר ניט זײן“? דאָס רופט אויס א גרויסער און שטאַרקער מלאַד אין אַפּאַקאַליפּסײס.

— בעסער ניט לײענען! האָט פּלוצלינג אויסגעשריען עווגעני פּאַולאַוויטש, נור מיט אַזא פון אײהם אונערוואַרטעטער אומרוהיגקײט, אַז פּיעלען האָט זײך עס אויסגעוויזען מאַדנע.

— לײענט ניט! האָט אויך אויסגעשריען דער פירשט, אוועק־לײגענדיג די הענט אויפ'ן פאַקעט.

— וואָס איז איצט פאַר אַ לעזען? איצט דאַרף מען פאַרבייסען.
האַט עמיצער באַמערקט — אָן אַרטיקעל? געדרוקט אין אַ זשורנאַל?
האַט אַ צווייטער געוואָלט וויסען. — אפשר איז דאָס אַ נודנע זאך?
האַט צוגעגעבען אַ דריטער, — וואָס איז דאָ געשעהן? האַבען געוואָלט
וויסען די איבעריגע, נור דער שרעקעדיגער זשעסט פון דעם פירשט
האַט איבערגעשראַקען אויך איפּאָליטען אליין.

— אַזוי... ניט לייענען? האַט ער איהם אַריינגעשושקעט מיט
אַזאַ פאַרויכטיגקייט מיט אַ פאַרקרימטען שמייכל אויף די בלוויגע-
וואַרענע ליפען — ניט לייענען? האַט ער אַ מורמעל געטאָן, אַפּמעס-
טענדיג מיט זיין בליק דאָס גאַנצע פּובליקום, אַגע אויגען און געזיכ-
טער, און ווי ער וואָלט זיך ווידער אַנגעכאַפט פאַר אַלעמען, מיט דער
פריהערדיגער מאַדנער היציקייט — איהר... שרעקט זיך? האַט ער
זיך ווידער געווענדט צום פירשט.

— פאַר וואָס? האַט יענער געפרעגט אַלץ מעהר און מעהר פאַר-
ענדערענדיג זיך.

— האַט עמיצער פון אייד אַ צוואַנציג קאַפּיקעס? איז פּלוצלונג
אויפגעשפרונגען פון שטוהל איפּאָליט, פונקט ווי מען וואָלט איהם
אַרונטערגעוואַרפען. — אַ וועלכע ס'ניט איז מטבעה?

— אַט האַסטו! האַט גלייך דערלאַנגט לעבעדעוו; ביי איהם
האַט אַ בליץ געטאָן אַ געדאַנק, אַז דער קראַנקער איפּאָליט איז אַרונ-
טער פון זינען.

— ווער אַ לוקיאַנאווא! האַט איילענדיג איינגעלאָרען איפּאָליט
— נעהמט און וואַרפט עס אויפ'ן טיש; אַדלער אַדער שילד? אויב
אַדלער — דאָן זאָל איד לייענען.

— ווער אַ האַט מיט שרעק אַ קוק געטאָן אויף דער מטבעה, אויף
איפּאָליטען, דערנאָך אויפ'ן פאַטער און עפעס ניט פלינק, פאַררייסענ-
דיג דעם קאַפּ אַרויף, אַזוי ווי מיט דער איבערצייגונג, אַז זי אליין
דאַרף שוין אויף דער מטבעה ניט קוקען, האַט זי עס אַ וואַרף געטאָן
אויפ'ן טיש. ס'איז אויסגעפאַלען אַז אַדלער.

— לעזען! האַט אַרויסגעשעפטשעט איפּאָליט, מיט דעם אויס-
זעהן פון אַ מענשען וואָס האַט זיך אונטערגעגעבען צו דער ענטשיידונג
פון שיקזאַל, ער וואָלט ניט וועניגער בלאַס געוואַרען ווען מען וואָלט
איהם פאַרגעלייענט אַ טויט-אורטהייל. און איבעריגענס, האַט ער

פּלוצלינג נאך א האַלבע מינוט שווינגען, אויפגעציימערט — וואָס איז דאָ געשעהן? איז דאָר מעגליך אז איד האָב ערשט גורל געוואָרפען? האָט ער מיט דער זעלבער אפּענקייט באַקוקט אלעמען — אבער דאָר איז דאָס א וואונדערליכער פּסיכאָלאָגישער שטריך! האָט ער פּלוצלינג אויסגעשריען זיך ווענדענדיג צום פירשט, מיט אויפריכטיגער ער-שטוינונג — דאָס איז... דאָס איז אן אונבאגרייפליכער שטריך, פירשט! האָט ער באַשטעטיגט ווערענדיג מונטערער און ווי קומענדיג צו זיך, — פארשרייבט דאָס פירשט, נעהמט עס אריין אין זכרון, איהר קלייבט דאָר, מיר דוכט זיך מאַטעריאלען וועגען טויט־שטראַף!... מען האָט עס מיר דערצעהלט, כאַדאַ! א, גאָט מיינער, וואָס פאר א דומהייט! ער האָט זיך געזעצט אויפ'ן דיוואן, זיך אָנגעשפּאַרט אויפ'ן טיש מיט ביידע עלענבויגענס און זיך געכאַפּט פאר'ן קאַפּ — דאָס איז דאָר אפילו א בזיון! נור וואָס געהט עס מיך אן וואָס עס איז א בזיון, האָט ער טאַקע גלייך אויפּגעהויבען דעם קאַפּ — מיינע העררן! מיינע העררן, איד עפען אויך דעם פאַקעט, האָט ער געלאָזט וויסען, מיט עפעס אזא פּלוצליכער ענטשלאָסענהייט. — איד... איד, איבעריגענס, צווינג ניט צו הערען!

מיט הענט צייטערדיגע פון אויפּרענונג, האָט ער אויפּגעעפּענט דעם פאַקעט, ארויסגענומען פון איהם עטליכע בויגלאך פאַסט־פּאַפּיר, פארשריבענע מיט זעהר קליינע בוכשטאַבען, אוועקגעלעגט אנטקעגען זיך און זיי גענומען אויסגלייכען.

— וואָס איז דאָס? וואָס איז דאָס? וואָס וועט ער לעזען? האָט בען ברונז'דיג אייניגע געמורמעלט; אנדערע האָבען געשוויגען. נור אלע האָבען זיך צוועצט אויף די פּלעצער און געקוקט מיט נייגעריקייט אפּשר האָט מען טאַקע געווארט אויף עפעס אויסערנעוועהנליכעס. ווערא האָט זיך אָנגעהאַלטען אן דעם פאַטער'ס שטוהל און האָט שיעור ניט געוויינט; כמעט איז אזא שרעק איז געווען קאַליא. לער בעדעו וועלכער האָט זיך שוין אויך געווען אוועקגעזעצט האָט זיך פּלוצלינג אויפּגעהויבען, געכאַפּט די ליכט און זי צוגערוקט געהענטער צו אפּפּאָליטען, כדי עס זאָל זיין ליכטיגער צו לייענען.

— מיינע העררן, איהר וועט באלד זעהן וואָס דאָס איז אויבנס, האָט באַמערקט אפּפּאָליט און תיכף אָנגעהויבען לייענען: „א נויט־ווענדיגע ערקלעהרונג!“ דער עפיגראַף איז „Après moi le deluge“

פוי, דער טייוועל זאָל עס נעהמען! האָט ער אויסגעשריען פונקט ווי ער וואָלט זיך אָפגעבריהט: איז דען מעגליך אז איך זאָל טאָקע אויף אן אמת'ן אוועקשמעלען אזא נארישען עפיגראף?... הערט מיך אויס מיינע העררן! איך פארזיכער אייך, אז דאָס קען סוף בל סוף, זיין א שרעקליכע פוסטע זאך! דאָס זיינען דא בלוז מיינע עטליכע געדאנ- קען... אויב איהר דענקט, אז דאָ... איז דאָ עפעס געהיימניספאלעס, אָדער פארבאָטענס... מיט איין וואָרט...

— אפשר וואָלט איהר געלעזען אהן פאָרערעס? האָט איבערגע- שלאָגען האַניאַ.

— ער דרעהט א ספאָדיק! האָט עמיצער באַמערקט.

— ס'איז צופיל רעד, האָט אריינגעזאָגט ראַגאזשין, וועלכער האָט די גאנצע צייט געשוויגען.

איפאָליט האָט פלוצלינג אויף איהם א קוק געטאָן. און ווען זייערע אויגען האָבען זיך באַגעגענט, האָט ראַגאזשין ביטער און גאַליג זיך פארשעהמט, און האָט פאָמעליך ארויסגעזאָגט מאַדנע ווערטער!

— ניט אזוי דאָרף מען אזא זאך מאַכען, יונגעראַמן, ניט אזוי... וואָס ראַגאזשין האָט דערמיט געוואָלט זאָגען, האָט קיינער ניט פארשטאָנען, נור זיינע ווערטער האָבען געמאַכט א גענוג מאַדנעם איינדרוק אויף אלעמען; יעדען איינעם האָט אָנגעריהרט פון דער זייט איין אלגעמיינער געדאנק. אויף איפאָליט אבער האָבען די ווערטער געמאַכט א שרעקליכען איינדרוק: ער האָט אזוי אָנגעהויבען צימערען, אזוי אז דער פירשט האָט געווען אויסגעצויגען די הענט, אום איהם אונטערצוהאַלטען, און ער וואָלט זיכער אויסגעשריען, ווען עס וואָלט זיי ביי איהם, קענטיג פלוצלינג ניט אָפגעהאַקט די שטימע. א גאנצע מינוט האָט ער ניט געקענט אויסרעדען קיין וואָרט, און שווער אטהע- מענדיג געקוקט אויף ראַגאזשיןען. ענדליך האָט ער שטיקענדיג זיך און מיט גרויסער אַנשטרענגונג ארויסגערעדט:

— הייסט עס, אז דאָס זייט איהר... איהר זייט עס געווען... איהר?

— וואָס געווען? וואָס בין איך? האָט געענטפערט אין ערשטויר- נונג ראַגאזשין, נור איפאָליט איז רויט געווארען און כמעט מיט א רציחה ווייַלכע האָט איהם מיט אַמאָל אָנגעכאַפט, האָט ער שאָרף און קרעפטיג אויסגעשריען:

— איהר זייט עם געווען ביי מיר, לעצטע וואָך, ביי נאַכט, צוויי א זייגער, אין יענעם טאָג ווען איד בין ביי אייד געווען אין דער פּריה. א י ה ר ! ! זייט זיך מודה, אז איהר ?

— לעצטע וואָך, ביי נאַכט ? ביזטו שוין טאַקע אויף אז אמת אַרונטער פון זינען בחור'ס ?

„דער בחור'ס“, האָט ווידער געשוויגען א מינוט, צושטעלענדיג דעם צייגע־פינגער צום שמערען, ווי ער וואָלט עפעס נאַכגעדענקט ; נור אין זיין בלאַסען נאָך אלץ זיך פאר שרעק קרימענדיגן שמייכל האָט מיט אַמאָל דורכגעשוועבט, עפעס וואָס כיטרעס און אפילו נצחון־דיגעס.

— דאָס זייט איהר געווען ! האָט ער ענדליך ווידערהאַלט שוין שעפטשענדיג נור מיט גרויס איבערצייגונג : — א י ה ר זייט געקומען צו מיר און געזעמען שוויגענדיגערהייט ביי מיר אויפ'ן שטוהל, ביים פענסטער, א גאַנצע שטונדע. נאָך מעהר, אין דער ערשטער אדער צווייטער שטונדע נאָך האַלבע נאַכט, דערנאָך זייט איהר אויפגעשטאַנען און אוועק אין דער דריטער שטונדע... דאָס זייט איהר געווען, איהר ? פארוואָס האָט איהר מיך געשראַקען, פארוואָס זייט איהר געקומען מיך פייניגען — פארשטעה איד ניט, נור דאָס זייט איהר געווען !

און פון זיין בליק האָט פּלוצלינג ארויסגעבליקט אז אונענדליכער האָס ניט אכטענדיג אויף דער ניט אויפהערענדער טרייסלעניש פון שרעק.

— איהר וועט באַלד מיינע הערן, אלץ וויסען, איד... איד... הערט...

ער האָט ווידער און אין שרעקליכער איילעניש זיך געכאַפט פאר זיינע בלעטלאַד. זיי זיינען זיך צוקראַכען און פאנאנדערגענומען. ער האָט זיך באַמיהט זיי אויפצולעגען ; זיי האָבען געציטערט אין זיינע ציטערדיגע הענט ; א לאַנגע צייט האָט ער זיך ניט געקענט איינאַרדענען.

— ער איז פון זינען אַרונטער, אדער ער רעדט פון היץ ! האָט ארויסגעמוּרמעלט קוים וואָס מען האָט געהערט ראנאַזשין.

ענדליך האָט זיך דאָס לעזען אנגעהויבען. אין אַנפאַנג, האָט

דער פארפאסער פון דעם אונערוארטעמען ארטיקל זיך נאך אלץ געשטיקט און האָט געלעזען אַהן א טאַלץ; נור דערנאָך איז זיין שטימע געוואָרען פעסטער און איז געקומען אין פּאַלֶקאַמענעם איינ-קלאַנג מיט דאָס געלעזענע. אייניגע מאָל נור האָט א גאַנץ שטאַרקער הוסט איהם געשטערט; אין מיטען ארטיקעל איז ער זעהר הייזעריג געוואָרען. די אויסערגעווענהליכע באַנייטערונג וועלכע האָט איהם באַהערשט אלץ מעהר און מעהר, וואָס ווייטער ער האָט געלעזען, האָט צום סוף דערגרייכט די העכסטע שטופע, פונקט אזוי אויך דער קרענק-ליכער איינדרוק אויף די לעזער. אָט איז דער גאַנצער ארטיקעל:

„מייַן נויטיגע ערקלערונג.

“Après moi le deluge”

„נעכטען איז ביי מיר געווען דער פירשט; צווישען אנדערעם האָט ער מיך איינגערעדט איד זאָל זיך אריבער קלייבען אויף זיין דאַטשע. איד האָב גלייך פארשטאנען אז ער וועט אויף דערויף באַ-שמעהן און איד בין געווען זיכער, אז ער וועט מיר גלייך ארויספלאַך צען אז מיר וועט אויף דער דאַטשע זיין „גרינגער צו שטאַרבן צוויי-שען מענשען און בויער“ ווי ער דריקט זיך אויס, נור היינט האָט ער ניט געזאָגט „שטאַרבען“ נור ער האָט געזאָגט: „אז עס וועט זיין לייכטער צו דורכלעבען.“ א זאך וואָס איז, פונדעסטוועגען כמעט איינס און דאָס זעלבע, אין מייַן צושטאַנד. איד האָב איהם געפרעגט, וואָס „מייַנט ער אונטער דעם וואָרט „בוימער“ און צו וואָס בינדט ער מיר אַז די דאַזיגע „בוימער“ — און איד האָב מיט פאָרוואונד-דערונג זיך דערוואוסט פון איהם, אז איד אליין האָב זיך דוכט זיך אויסגעדריקט, אז איד בין געקומען אין פאָוואָוסק צום לעצטען מאָל א קוק טאָן אויף די בויער. ווען איד האָב איהם באַמערקט, אז עס איז דאָך דאָס זעלבע זאך צו שטאַרבען, אונטער די בויער, און קור קענדיג איז פענסטער אויף מייַנע ציגעל, און אז צוליב צוויי וואָכען לוינט זיך ניט מאַכען קיין טומעל, האָט ער גלייך איינגעשטימט; נור די גרינס און די ריינע לופט, וועלען לויט זיין מייַנונג אונבאַדינגט מאַכען אין מיר א וועלכע ניט איז פיזישע ענדערונג און מייַן אויפֿרע-גונג און מייַנע חלומות וועלען זיך ענדערן און אפשר אויך גרינגער

ווערען. און ווידער האָב איך איהם לאַכענדיג באַמערקט, אז ער רעדט ווי אַ מאַטעריאַליסט, האָט ער מיר געענטפערט מיט זיין שמיכעל, אז ער איז אלע מאָל געווען אַ מאַטעריאַליסט, און אזוי ווי ער זאָגט קיינמאָל ניט קיין ליגען. מוזען די ווערטער עפעס וואָס באַדייטען. זיין שמיכעל איז אַ פיינער; איך האָב איהם איצט באַטראַכט אויפֿ־ מערקזאַם. איך ווייס ניט האָב איך איהם איצט ליעב אָדער ניט; איצט האָב איך דערפאַר קיין צייט ניט צו נאָכדענקען. מיין פינף מאָנאַטליכער האָט צו איהם, דאַרף מען באַמערקען, האָט דעם לעצט־ טען מאָנאַט כמעט אין גאַיצען אויפֿגעהערט. ווער ווייס, אַפּשר בין איך געקומען אין פּאַוּלאָווסק, די הויפּט זאך אום איהם צו זעהן... אבער... פּאַרוואָס האָב איך דאָן פּאַרלאָזען מיין צימער? א צום טויט פּאַראַורטיילטער דאַרף ניט פּאַרלאָזען זיין ווינקעל, און ווען איך וואַלט זיך ענדליך אויף עפעס ניט באַשלאָסען, און איך וואַלט זיך באַשלאָסען דעם געגענטהייל, צו וואַרטען אויף דער לעצטער שטונדע, וואַלט איך זיכער, ניט פּאַרלאָזען מיין צימער און איך וואַלט בשום אופן ניט אַנגענומען דעם פּאַרשלאַג אַריבערצוקלייבען זיך צו „שטאַר־ בען“ ביי איהם אין פּאַוּלאָווסק.

„איך דאַרף זיך צוּאַיילען און פּאַרענדיגען מיין גאַנצע „ער־ קלעהרונג“ אונבאַדינגט ביז מאַרגען. אַלזא הייסט עס, אז עס וועט מיר ניט בלייבען קיין צייט אויף איבערצולעזען און פּאַרריכטען; כּוועל איבערלייענען מאַרגען, ווען איך וועל ליינען דעם פּירשט און נאָך א צוויי, דריי עדות, וועלכע איך דענק ביי איהם צו טרעפען. אזוי ווי דאָ וועט ניט זיין קיין איין וואָרט ליגען, נור בלוז דער ריינער אמת, דער לעצטער און טריאומפּירענדער, בין איך שוין איצט נייגע־ ריג, וואָס פאַר אַן איינדרוק זי וועט מאַכען אויף מיר אַליין, אין יענער צייט, אין יענער מינוט, ווען איך וועל עס איבערלייענען? איבער־ גענס, האָב איך אומזיסט אַנגעשריבען די ווערטער: „דער לעצטער און טריאומפּירענדער אמת“, צוליב צוויי וואָכען לוינט זיך אזוי אויך ניט צו זאָגען קיין ליגען, ווייל לעבען צוויי וואָכען לוינט אויך ניט; דאָס איז דער סאַמע בעסטער באַווייז אַז איך וועל אַנשרייבען בלוז דעם אמת. (ג. ב. מען דאַרף ניט פּאַרגעסען דעם געדאַנק: בין איך אַפּט אין דער מינוט, דאָס הייסט מינוטענווייז ניט משוגע? מיר האָט מען געזאָגט אויף זיכער, אַז שווינדזוכטיגע ווען זיי האַלטען ביי דער

לעצטער מדרגה, געהען אָפּטמאַל אַרונטער פון זינען, אויף א געוויסער צייט. מען דארף אין דעם זיך איבערצייגען מאַרגען, לויט דעם אייני-דרוק וואָס ער וועט מאַכען אויף די צוהערער. אָט די דאָזיגע פּראָגע וועט אונבאדינגט ענטשיידען אין איהר פּולער פינקטליכקייט, ווען ניט, קען מען זיך צו גאַרנישט ניט נעהמען).

„מיר דוכט זיך, אז איד האָב אַט ערשט אַנגעשריבען א שרעקליכע נאַרישקייט. נור פאַרריכטען עס, האָב איד קיין צייט ניט, פאַרפאלען. אויסער דעם, גיב איד זיך דאָס וואָרט אומישנע ניט צו פאַרריכטען אין דעם דאָזיגען מאַנסקריפט, קיין איין שורה ניט. אפילו ווען איד וואָלט אליין באַמערקט, אז איד ווידערשפרעך זיך אויף יעדער פינפטער שורה. איד וויל טאַקע פעסטשטעלען מאַרגען ביים לעזען, צו איז ריכטיג דער לאַגישער גאַנג פון מיינע געדאַנקען; צו באַמערק איד מיינע טעות'ן, און אויב ס'איז אמת, אלעס דאָס וואָס איד האָב אין פאַרלויף פון די זעקס מאַנאַטען איבערגעטראַכט אין דעם דאָזיגען צי-מער אדער איז דאָס בלויז א רעדען פון הייז.

„ווען מיר וואָלט מיט צוויי מאַנאַטען צוריק אויסגעקומען ווי איצטער, צו פאַרלאָזען אין גאַנצען מיין צימער, און זיך זעגענען מיט מעיערעווס וואַנט, וואָלט איד געווען זיכער, אז עס וואָלט מיר געווען טרויערדיג. איצט אבער פיהל איד גאַרנישט, און דאך פאַרלאָז איד מאַרגען מיין צימער און די וואַנט, א ו י ב י ג ! דאן הייסט עס, אז מיין איבערצייגונג, אז צוליב צוויי וואָכען לוינט זיך שוין ניט צו באַדויערען עפעס, אדער איבערגעבען זיך צו וועלכע ס'ניט איז ווייכקייטען, האָט געזיגט איבער מיין נאַטור און זי קען שוין איצט באַפעלען איבער אלע מיינע געפיהלען. איז דאָס ניט אזוי? איז דאָס אמת, אז מיין נאַטור איז איצט אין גאַנצען באַזיגט געווארען? ווען מען וואָלט מיך איצט גענומען פייניגען, וואָלט איד זיכער אַנגעהויבען שרייען, און איד וואָלט ניט געזאָגט, אז עס לוינט זיך ניט צו שרייען און פיהלען וועהטאַג, ווייל ס'איז מיר בלויז געבליבען צוויי וואָכען צו לעבען.

„נור איז דאָס דען ריכטיג אז מיר איז בלויז געבליבען צוויי וואָכען צו לעבען און ניט מעהר? דאן, אין פאַולאָווסק האָב איד געזאָגט א ליגע: ב—ו האָט מיר גאַרנישט געזאָגט און מיך קיינמאַל

ניט געזעהן; נור מיט א וואָך צוריק האָט מען צו מיר געבראכט דעם סטודענט קיסלאָראָדאָו; לויט זיינע איבערצייגונגען, איז ער א מאַך טעריאַליסט, א טעאיסט און ניהיליסט, אַט דערפאר האָב איך איהם דאָס גערופען: איך האָב געדארפט האַבען א מענשען, וואָס זאָל מיר ענדליך זאָגען, דעם נאַקעטען אמת אַהן וויכקייטען און אַהן צערעמאַך נייעס. און אזוי האָט ער געטאָן, און ניט נור מיט בערייטוויליקייט און אַהן צערעמאַניעס נור אפילו מיט א געוויסען פארגעניגען (וואָס איז לויט מיין מיינונג, שוין אן איבעריגע זאך). ער האָט מיר גלייך ארויסגעזאָגט, אז מיר איז געבליבען צו לעבען נאָך ביי א מאַנאַט, אפשר עפעס מעהר, ווען עס וועלען זיין גוטע אומשטענדען; נור ס'קען געבען אז איך זאָל שטאַרבען אסך פריהער אױך. לויט זיין מיינונג, קען איך שטאַרבען פלוצלינג, אפילו צום ביישפיעל, מאָרגען: אועלכע פאקד מען זיינען געווען און ערשט מיט דריי טעג צוריק איז איין יונגע פרוי, א שווינדזיכטיגע און איז דעם זעלבען צושטאַנד ווי איך, אין קאַלאַנע, זיך געקליבען געהן אין מאַרק, איינקויפען עסענוואַרג, נור מיט אַמאָל האָט זי דערפיהלט שלעכט, זיך געלעגט אויפ'ן דיוואן א קרעכץ געטאָן און איז געשטאַרבען. דאָס אלעס האָט מיר קיסלאָראָדאָו דערצעהלט אפילו מיט א געוויסער עלעגאַנטקייט פון געפיהלאָזיקייט און אונז פאַרזיכטיקייט, און אזוי ווי ער וואָלט מיר מיט דעם אנגעטאָן אן עהרע, דאָס הייסט, מיט דערמיט באווייזענדיג, אז ער געהט מיך אן פאר זאז אלץ אַפלייקענדען העכערען וועזען ווי ער אליין איז, פאר וועלכען שטאַרבען פארשטעהט זיך, איז א גאַרנישט, סוף כל סוף איז דער פאקט א גאַנצער קלאָהרער: א מאַנאַט און ניט מעהר! אז ער האָט אין דעם ניט געמאַכט קיין טעות בין איך גאַנץ זיכער.

„מיך האָט זעהר פאַרוואונדערט, פאַרוואָס האָט דער פירשט פריהער געטראפּען, אז איך זעה „שלעכטע חלומות“ ער האָט בוכט שטעבליך געזאָגט, אז אין פאַוולאָוסק וועלען „מיין אויפּרעגונג און חלומות זיך איבערבייטען“, און פאר די חלומות? ער איז אדער א מעדעצינער, אדער ער האָט טאַקע אן אויסערגעווענהליכען פאַרשטאַנד און קען זעהר פיעלעס טרעפען (נור אז ער איז סוף כל סוף דאָך אן „אידיאָט“ אין דערין איז נאר ניטאָ קיין צווייפעל). ווי אומישנע האָב איך איידער ער איז געקומען געזעהן זעהר א פיינעם חלום. (אי-בעריגענס פון די וועלכע חלום'ען זיך מיר, אין די הונדערטער). איך

בין איינגעשלאָפּען — איך דענק, מיט א שטונדע איידער ער איז גע-
 קומען — און איך האָב געזעהן, אז איך בין אין א צימער (נור ניט
 אין מיינעם). דער צימער איז א גרעסערער און א העכערער פון מיי-
 נעם, בעסער אויסגעמעבלירט, א ליכטיגער, א שאַפע, א קאַמאַד, א
 דיוואַן און מייז בעט, א גרויסע און א ברייטע און איבערגעדעקט מיט
 א גרינעם זיידענעם געוועבטען בעט־דעק. נור איז דעם דאָזיגען צימער
 האָב איך באַמערקט איין גרויסע באַשעפעניש עפעס א מין חיה. זי
 איז געווען עפעס א מין סקאַרפּיאַן און ניט סקאַרפּיאַן, נור אסך עקעל־
 האַפטער און שרעקליכער, און דוכט זיך טאַקע הויפטזעכליך מיט דעם
 וואָס אזעלכע באַשעפענישען האָט ניט די נאַטור. און אז זי איז אומיש-
 נע ערשינען ביי מיר, און אז איז דעם אַליין ליגט עפעס א געהיימי-
 נים. איך האָב זי זעהר גוט באַטראַכט: זי איז געווען א ברוינער
 שאַלעכדיג באַדעקטער פּוּזענדער שרץ. די לענג פון א ווערשאַק פּיער
 ביים קאַפּ די דיק אויף צוויי פינגער. צום עק צו אביסעל דינער, אזוי
 דאַס דער סאַמע ענד פּונ'ם עק איז ניט מעהר ווי א צעהנטיג־חלק
 פון א ווערשאַק. אויף א ווערשאַק פון קאַפּ, פון קערפּער קומען ארויס
 אונטער'ן ווינקעל און פינג און פּערציג גראַד, צוויי לאַפּעס, צו איי-
 נער פון יעדען זייט, צו צוויי ווערשאַק די לענג, אזוי דאַס גאַנצע חיה
 קוקט אויס, ווען מען זאָל קוקען פון אויבען, אין דעם געשטאַלט פון
 א דרייצאַק. דעם קאַפּ האָב איך ניט געזעהן, נור באַמערקט צוויי
 וואַנסעלאַד, ניט קיין לאַנגע, ווי צוויי גרויסע נאָדלען, אויך ברוינע,
 אזעלכע צוויי וואַנסעלאַד אויפ'ן ענד פון עק און אויפ'ן ענד פון יעדער
 לאַפע, אין גאַנצען גענומען זיינען געווען אַכט וואַנסעלאַד. די באַשע-
 פעניש איז אַרומגעלאַפּען איבער'ן צימער זעהר שנעל, אַנשפּאַרענדיג
 זיך אויף די לאַפּעס און עק און ווען זי איז געלאַפּען האָט דער גאַנצער
 קערפּער און די לאַפּעס זיך געדריעהט ווי שלאַנגען, מיט אן אונגע-
 וועהנליכער שנעלקייט, ניט קוקענדיג אויף דער שאַלעכץ, און אויף
 דעם איז געווען זעהר עקעלהאַפט צו קוקען. איך האָב שרעקליך
 מורא געהאַט אז זי זאָל מיר ניט א בים טאַן; מיר האָט מען דער-
 צעהלט, אז זי איז גיפטיג, נור מעהר פון אַלץ האָב איך זיך געפּייניגט
 מיט דעם. ווער האָט עס זי געקענט צושיקען צו מיר אין צימער, וואָס
 וויל מען מיר טאַן, און איז וואָס ליגט דאָ די געהיימינים? זי האָט זיך
 באַהאַלטען אונטער'ן קאַמאַד, אונטער שאַפע, אוועקגעפּוּזט אין די

ווינקלען. איך האָב זיך געזעצט מיט די פיס אויף א שטוהל און זיי פארלעגט אונטער זיך. זי איז האַסטיג דורכגעלאָפּען אין דער קרים דעם גאנצען צימער און איז ערגעץ פארשוואַנדען ארום מיין שטוהל. איך האָב זיך אומגעקוקט מיט שרעק, נור אזוי ווי איך בין געזעסען מיט פארלעגטע פיס, האָב איך געהאַפּט אז זי וועט ניט ארויפפויזען אויפ'ן שטוהל. פּלוצלינג האָב איך דערהערט הינטער מיר, כמעט ארום מיין קאפּ עפעס א קלאַפּענדיגען שאַרשען. איך האָב זיך אומגע- דרעהט און דערזעהן, אז דער שרץ קריכט אויפ'ן וואַנט און ער איז שוין גלייך מיט מיין קאפּ, און ער ריהרט שוין אפילו אַן מייע האַר מיט זיין עק, וועלכער האָט זיך געדרעהט און געשלענגעלט מיט א גוואל- דיגער האַסטיקייט. איך בין אויפגעשפרונגען און אויך די באַשע- פעניש איז פארשוואַנדען. אויפ'ן בעט האָב איך זיך מורא געהאט לַענען, כדי זי זאָל ניט אונטערקריכען אונטער'ן קישען. אין צימער זיינען אריינגעקומען מיין מוטער און עפעס איהרער א באַקאַנטער. זיי האָבען אַנגעהויבען כאַפּען דעם שרץ, נור זיי זיינען געווען פיעל רוהיגער ווי איך און אפילו ניט געשראַקען זיך אויך, נור זיי האָבען גאָר ניט פארשטאַנען. פּלוצלונג איז דער שרץ ווידער ארויסגעקראָ- כען; דיזען מאָל איז ער געקראָכען זעהר שטיל און ווי מיט עפעס א באַזונדערן צוועק, לאַנגזאַם זיך דרעהענדיג, וואָס איז געווען נאָך עקעלאַפּטער, ווידער אין דער קרים פון צימער, צום טהיר צו. דאָ האָט מיין מוטער אויפגעעפענט די טהיר און א רוח געטאָן נאָרמען, אונזער הונט — א גרויסער הונט, א שוואַרצער און א האַריגער נע- פּגער'ט מיט ניין יאָהר צוריק. ער האָט זיך א וואָרף געטאָן אין ציי- מער און געבליבען שטעהן איבער'ן שרץ ווי א צוטומעלטער עס האָט זיך אויך אַפּגעשטעלט דער שרץ, נור אלץ זיך נאָך דרעהענ- דיג און קלאַפּענדיג איבער'ן דיל מיט די שפיצען פון די לאַפּ- קעס און עק. חיות קענען ניט פיהלען קיין מיסטישען שרעק, אויב איך מאַך קיין טעות ניט, נור אין דער מינוט האָט זיך מיר אויס- גערופּט, אז איז נאָרמעס שרעק, איז געווען עפעס וואָס אונגעווענהלי- כעס, ווי אויך כמעט מיסטישעס, און דאָן מיינט עס, אַז אויך ער פיהלט פאַראויס ווי איך, אז אין דער חיה איז עפעס דאָ געהיימיספולעס. ער האָט פאַמעלער, זיך אַפּגערוקט אויף צוריק פאר דעם שרץ, וועלכער האָט שטיל און פאַרויכטיג געפויזעט צו איהם. ער האָט דוכט זיך.

געוואַלט פֿלוצלינג איהם באַפאַלען און אַ ביס טאָן. נור ניט קוקענדיג אויפֿ'ן גאַנצען שרעק, האָט נאַרמא דאָך געקוקט זעהר בעז, כאַטש ער האָט געציטערט מיט אלע גלידער, פֿלוצלונג האָט ער לאַנגזאַם אויפֿ-געדעקט זיינע שרעקליכע ציין, אויפֿגעפענט זיין גאַנצען גרויסען רויטער מויל, זיך אויסגעגלייכט, מוטהיג געווארען, זיך ענטשלאָסען און אַנגעכאַפט דעם שרץ מיט די ציין. עס ווייזט אויס אז דער שרץ האָט זיך זעהר שטאַרק אַ ריס געטאָן אום זיך צו ראַטעווען, אזוי דאָס נאַרמא האָט איהם אַנגעכאַפט נאָך אַמאָל. שוין לויפֿענדיג, און צוויי מאָל מיט'ן גאַנצען מויל איהם אַריינגעכאַפט אין זיך, אלץ לויפֿענדיג, פֿונקט ווי ער וואָלט געשלאָנגען. די שאַלעכץ האָט אַנגעהויבען טרעשט-שען אונטער די ציין. דער עקעל און די לאַפעס פֿון דעם שרץ וועלכע האָבען אַרויסגעשטעקט פֿון מויל האָבען זיך געשאַקעלט מיט אַ גוואַל-דיגער שנעלקייט. פֿלוצלינג האָט נאַרמא וואָינענדיג זיך צוקוויטשעט דער שרץ האָט דאָך אויספֿעיעט אַ ביס צו טאָן איהם אין צונג. מיט אַ קוויטש און וואָיען האָט ער פֿון וועהטאָג פֿאַנאַנדערנגעפענט דעם מויל, און איד האָב דערזעהן, אז דער האַלב אויפֿגעפרעסענער שרץ האָט זיך נאָך געריהרט, ליגענדיג ביי איהם אין מויל, אַרויסלאָזענדיג פֿון זיין האַלב דערשטיקטען קערפֿער אויף זיין צונג אסך ווייסען זאַפט, עהנליך אויף דעם זאַפט פֿון אַ צוקוועטשטען שוואַרצען וואַנץ... דאָ האָט איד זיך אויפֿגעכאַפט און ס'איז אַריינגעקומען דער פֿירשט.

— מיינע העררן, האָט געפרעגט איפֿאַליט, פֿלוצלינג זיך אַפֿריי-סענדיג פֿונ'ם לעזען און אפֿילו שיעור ניט פֿאַרשעמטערהייט — איד האָב דאָס ניט איבערגעלעזען, נור מיר דוכט זיך, אז איד האָב טאַקע אַנגעשריבען אסך איבעריגע זאַכען. דער דאָזיגער חלום...

— איז טאַקע, האָט זיך געאיילט אַריינזאָגען האַניאַ.

— דאָס איז צופֿיעל פֿערזענליכעס, איד שטים איין, דאָס הייסט אייגענטליך וועגען מיר...

דאָס זאָגענדיג, האָט איפֿאַליט געהאַט אַ מיעדען אפֿגעשוואַכטען אויסזעהן און האָט אפֿגעווישט דעם שווייס פֿון שטערען מיט אַ טי-כעל.

— יע, איהר אינטערעסירט זיך שוין אַכיסעל צופֿיעל מיט זיך אַליין. — האָט אַרויסגעשיפעט לעבעדעו.

— איד ווידערהאַל, מיינע העררן, איד צווינג קיינעם ניט; ווער
עס וויל ניט, יענער קען אוועקגעהן.

— ער טרייבט אַרויס... פון א פרעמד הויז, — האָט קוים, וואָס
מען האָט געקענט הערען אַרויסגעמוּרמעלט ראַגאַזשין.

— און וואָס וועט זיין, ווען מיר וועלען טאַקע אַלע אויפשטעהן
און אוועקגעהן? — האָט אונערוואַרטעט אַרויסגעזאַגט פּערדיטשענקאָ,
וועלכער האָט איבעריגענס, ביז איצט ניט געוואַגט אויסצורעדען אין
דער הויך קיין וואָרט.

איפּאָליט האָט פּלוצלינג אַראָפּגעלאָזט די אויגען און זיך געכאַפּט
פאַר'ן מאַנסקריפט; נור אין דער זעלבער רגע האָט ער ווידער אויפֿ-
געהויבען דעם קאַפּ און בליצענדיג מיט די אויגען, מיט צוויי רויטע
פּלעקען אויף די באַקען, האָט ער אַרויסגערעדט, קוקענדיג מיט עקשנות
אויף פּערדיטשענקאָ — איהר האָט מיר שוין טאַקע גאָר ניט ליעב!
עס האָט אויסגעבראַכען א געלעכטער; איבעריגענס, די מעהרהייט
האַט ניט געלאַכט, איפּאָליט איז שרעקליך רויט געוואָרען.

— איפּאָליט, — האָט געזאָגט דער פירשט — מאַכט צו אייער
מאַנסקריפט און גיט איהם איבער מיר, און אליין לענט זיך שלאָפּען
דאָ אין מיין צימער. מיר וועלען פאַר'ן שלאָף און מאַרגען א רעד טאָן
וועגען דעם. נור מיט דעם אויסרייד, אז איהר זאָלט קיינמאַל מעהר
ניט פּאַנאַדערנעהמען די דאָזיגע בלעטלאַך. שטימט איהר איין?

— איז דאָס דען מעגליך? — האָט אויף איהם איפּאָליט א קוק
געטאָן מיט אמת'ער פאַרוואַונדערונג — מיינע העררן, — האָט ער
ווידער אויסגעשריען, פיבעריש קומענדיג צו זיך — ס'איז א נאַרישער
עפּיזאָד, אין וועלכען איד האַב זיך ניט געוואוסט ווי צו האַלטען. מעהר
איבעררייסען דאָס לעזען וועל איד שוין ניט. ווער עס וויל הערען —
זאָל הערען...

— ער האָט אַמשנעלסטען א שלונג געטאָן וואָסער פון גלאָז, אַמ
שנעלסטען זיך אָנגעשפּאַרט אויפֿן שטוהל, כדי צו באַהאַלטען זיך
פון אלעמענס בליקען, און מיט עקשנות פּאַרטגעזעצט דאָס לעזען. אי-
בעריגענס, איז דאָס שעחמען זיך באלד פּאַראַיבער...

„דער געדאַנק וועגען דעם (האַט ער פּאַרטגעזעצט צו לעזען), —
אז עס לוינט זיך ניט לעבען עטליכע וואָכען, האָט מיר גענומען באַ-

הערשען אויף א ריכטיגען אופן, איד דענק, מיט א מאָנאַט צוריק, ווען מיר איז נאָך געבליבען בלוז צו לעבען פיער וואָכען, נור איז גאַנצען באַהערשט האָט ער מיר נור מיט דריי טאָג צוריק, ווען איד בין גע- קומען צוריק פון יענעם אווענט אין פאָולאָוסק. דער ערשטער מאָד מענט פון פאַלקאַמענעם אריינלעבען זיך אין דעם דאָזיגען געדאַנקען איז פאַרנגעקומען ביים פירשט אויף דער טעראַסע, טאַקע איז יענער מינוט, ווען איד האָב געוואָלט מאַכען די לעצטע פּראָבע אין לעבען, געוואָלט זעהן מענשען און בויער (זאָל זיין אז איד אליין האָב עס געזאָגט), האָב זיך געהיצט, באַשטאַנען אויף בורדאָוסק'ס, „מיין פריינדס“, רעכט, און האָב געטרוימט, אז אלע וועלען מיט אַמאָל צו- שפּרייטען זייערע הענט און מיר ארייננעהמען אין זייערע אַרעמס, און בעמען ביי מיר פאר עפעס וואָס מחילה, און איד ביי זיי; מיט איין וואַרט, איד האָב געענדיגט, ווי א טאַלאַנטלאָזער נאַר. און אַט אין די דאָזיגע מינוטען האָט אין מיר ערוואַכט „די לעצטע איבערצייגונג“. איצט וואונדער איד זיך, ווי אזוי האָב איד געקענט די גאַנצע זעקס מאָנאַטען לעבען אַהן דער דאָזיגער „איבערצייגונג!“ איד האָב גע- וואוסט אויף זיכער, אז איד האָב שווינדזוכט, און די אונגעהיילבאַרע דערצו, איד האָב זיך ניט גענאַרט און די זאך פאַרשטאַנען גאַנץ קלאָהר. נור וואָס קלעהרער איד האָב עס פאַרשטאַנען, אלץ שטאַרקער האָט זיך מיר געוואָלט לעבען; איד האָב זיך אַנגעכאַפט אָן יעדען שטיקעל לע- בען און געוואָלט לעבען ווי אזוי און וואָס עס זאָל ניט געשעהן. איד שטים איין, אז איד האָב דאָן געקענט זיין אין כעס אויף דעם פינס- טערען און טויבען שיקזאַל וועלכען האָט זיך פאַרוואָלט מיך צוקוועד- טשען ווי א פליעג און זיכער, ניט וויסענדיג צוליב וואָס; נור פאר וואָס האָב איד דאָן ניט געענדיגט בלוז מיט מיין כעס? פאַרוואָס האָב איד טאַקע אויף אַ ז א מ ת ז אַנגעהויבען לעבען, וויסענדיג, אז איד טאַר שוין ניט אַנפאַנגען; געפּרובירט, וויסענדיג, אז איד האָב שוין ניט וואָס צו פרובירען? און אין דער זעלבער צייט האָב איד אפילו אויפגעהערט לייענען ביכער: צו וואָס לייענען און וואָס לוינט זיך צו דערוויסען זיך בלוז פאר זעקס מאָנאַטען? אַט דער דאָזיגער געדאַנק האָט מיר געצוואונגען ניט איינמאַל צו אוועקוואַרפען א בוך. „יע, די דאָזיגע מעיעראַווים וואנט קען אסך דערצעהלען! פיעלעס האָב איד אויף איהר אַנגעשריבען. ס'איז ניטאָ קיין פלעק אויף דער

דאָזיגער שמוציגער וואַנט, וועלכען איד זאָל ניט קענען. א פארשאַל־טענע וואַנט! און פונדעסטוועגען איז זי מיר טייערער פון אלע פאָרן לאָווסקער בוימער, דאָס הייסט, זי דאַרף זיין פון אלעם טהייערער, ווען מיר וואָלט איצט ניט געווען אלץ איינס.

„איד דערמאָהן זיך איצט מיט וואָס פאר א דורשטיגען אינטערעס האָב איד דאן גענומען נאָכקוקען זי י ע ר לעבען. אזא אינטערעס האָב איד פריהער ניט געהאט. איד האָב מיט אומגעדולד און זידלעך ריי אָפט געווארט אויף קאַליאַן, ווען איד בין אליין געווען אויף אַזוי פיעל קראַנק, אַזוי, אז איד האָב ניט געקאָנט פאַרלאָזען דעם צימער איד האָב אויף אַזוי פיעל אַרײַנגעדונגען אין אלע קלייניגקייטען, זיך געאינטערעסירט מיט אלע קלאַנגען, דאָס מיר דוכט, אז איד בין גע-וואָרען א רכילות־טרייבער. איד האָב, צום ביישפּיל, ניט פאַרשטאַנען, ווי אַזוי אַט די דאָזיגע מענשען, האָבענדיג אַזוי פיעל לעבען, קענען ניט ווערען רייך. (איבעריגענס, פאַרשמעה איד דאָס איצט אויך ניט). איד האָב געקענט און אַרימאָן, וועגען וועלכען מען האָט מיר נאָכדעם דער-צעהלט, אי ער איז געשטאַרבען פון הונגער, און איד געדענק, אז דאָס האָט מיר אויפגעבראַכט: ווען מען וואָלט דעם דאָזיגען אַרימאָן געקענט מאַכען לעבעדיג, וואָלט איד איהם, דוכט זיך, הינגעריכטעט. מיר פלעגט אָפטמאָהל אויף עטליכע וואָכען ווערען גרינגער, און איד פלעג קענען אַרויסגעהן אין גאַס; נור ענדליך האָט די גאַס אָנגעהויבען אַרויסרופען אין מיר אזאַ בייזקייט, אז איד פלעג גאַנצע טעג אומישנע בלייבען זיצען פאַרשפאַרט, כאַטש איד האָב געקאָנט אַרויסגעהן ווי אלע. איד האָב ניט געקענט פאַרטראָגען די דאָזיגע האַווענדע, אומ-לויפערנע שטענדיג פאַרזאַרגטע, אָנגעכמורעטע און אומרוהיגע מענ-שען, וועלכע זיינען דורכגעלאָפּען פאַרביי מיר אויף די טראַטואַרען. פאַר וואָס זיינען זיי אַזוי שטענדיג פאַרטרויערט, פאַרוואָס זיינען זיי אַזוי אייביג פאַרהאוועט און פאַרשמאַיעט. אייביג אַזוי בייז? (ווייל זיי זיינען שלעכט, שלעכט, שלעכט), ווער איז זיי שולדיג, וואָס זיי זיינען אומגליקליך און ווייטען ניט ווי אַזוי צו לעבען, האָבענדיג פאַראַויס פאַר זיך זעכציג יאָהר? פאַרוואָס האָט זאַרניצין זיך דער-לאָזען צו שטאַרבען פון הונגער, האָבענדיג זעכציג יאָהר פאַראַויס פאַר זיך? און יעדער איינער ווייזט אויף זיינע טראַנטעס, אויף זיינע אַרבייט־ערהענט, איז בייז און שרייט: „מיר אַררייטען ווי אַקסען,

מיר מיהען זיך און מיר הונגערען ווי הינט און זיינען אָרעם! אנדערע ארבייטען ניט און מיהען זיך ניט און זיי זיינען רייך!" (אָן אייביגער רעפרעז). איז איין שורה מיט זיי לויפט און טומעלט זיך פון דער פריה ביז נאכט עפעס אן אומגליקליכער פון די „מיוחסים", אינוואן פאַמיטש סוריקאָוו—און איז אונזער הויז, איבער אונז וואוינט ער, — שטענדיג מיט צוריסענע עלענבויעגענס, מיט אָפגעפאלענע קנעפלאך, ער געהט גאַנגען פאר פאַרשיעדענע מענשען, פאר פרעמדע, און דערצו נאך פון דער פריה ביז'ן אָווענט. צורעדט זיך מיט איהם: „אן אַרײַ מאן, א קבצן, א דלפון, די ווייב איז ביי איהם געשטאַרבען, ניט געדווען פאר וואָס צו קויפּען מעדעצין, און ווינטער האָט מען פאַרפּרויערן צום טויט אן עופּה'לע; די עלטסטע טאכטער איז אוועק פאר א דינסט..." שטענדיג באקלאָגט ער זיך, אייביג וויינט ער! א, איד האָב ניט קיין שום מיטלייך צו די דאָזיגע נאַראָנים, ניט איצטער, ניט פריה הער, — איד זאָג עס מיט שטאַלץ! פאר וואָס איז ער ניט געוואָרען קיין ראַטשילד? ווער איז איהם שולדיג, אז ער האָט ניט קיין מיליאָד גען, ווי ראַטשילד, וואָס ער האָט ניט קיין בערג מיט אימפעריאלען און גאַלדענע מטבעות אַזאַ באַרג, פונקט אַזאַ באַרג ווי אויף דער „פוטער" וואָד" אונטער די באַלאַגאַנען! ווען ער לעבט דאָן, מיינט עס, אז ער האָט אלע מעגליכקייטען! זוער איז שולדיג, וואָס ער פאַרשטעהט עס ניט?

„א, איצט איז מיר שוין אלץ איינס, איצט האָב איד שוין קיין צייט ניט בייז צו זיין, נור דאן, דאן ווידערהאַל איד, האָב איד בוכ' שטעכליך געביסען איז די נעכט די קיסען און געריסען די קאַלדרע פון רציחה. א, ווי איד האָב דאָן געטרוימט, ווי האָב איד געוואָלט, ווי אז מישנע האָב איד געוואָלט, אז מען זאָל מיר דעם אכצעניעהריגען, א כמעט נאַקעטען, א כמעט בלויען, ארויסטרייבען פּלוצלינג אויפ'ן גאס און איבערלאָזען אין גאַנצען איינעם אליין, אַהז א קוואַרטיר, אַהז אַרבייט, אַהז א שטיקעל ברויט, אַהז קרובים, אַהז קיין באקאַנטען מענשען, אין דער גרעסטער שטאָדט, א הונגעריגען, א דערשלאָגענעם (דאָס איז בעסער!) נור א געזונטען און דאָ וואָלט איד באַוויזען...

— וואָס וואָלטו באַוויזען?

— צו דען מיינט איהר, אז איד ווייס ניט, אז איד האָב זיך שוין

אזוי אויך גענוג זיך ערנידעריגט מיט „מיין ערקלעהרונג!“ נו, ווער וועט עם מיר ניט פאַררעכענען פאר א שנעק, וועלכער ווייס ניט דאס לעך בען, פאַרגעסענדיג, אז מיר איז שוין אכצעהן יאָהר; פאַרגעסענדיג, אז אזוי לעבען ווי איך האב געלעבט אין די דאָזיגע זעקס מאָנאַטען. מיינט, האבען גרויע האָר! נור זאָל מען לאכען און זאָגען, אז דאָס אַלץ זיינען באַבע־מעשיות. איך האב מיט דעם אָנגעפילט מיינע גאנץ צע נעכט כסדר; איך גערענק זיי איצט אַלע.

„נור צו דען דארף איך זיי איצט נאַכאַמאָל איבערדערצעהלען, — איצט, ווען אויך פאר מיר איז שוין אוועק די צייט פון מעשיות? און דערצו, האָב איך דאָך דאן געפונען אין זיי א טרויסט, ווען איך האב קלאָהר געזעהן, אז מען האָט מיר אפילו פאַרבאָטען צו לערנען די גריי־כישע גראַמאַטיק, דאן איז עם מיר איינגעפאלען: „איך וועל שטאַר־בען נאָך איידער איך וועל צוקומען צום סינטאַקסיס.“ האָב איך א טראַכט געטאָן ביי דעם ערשטען זייטעל, און אַרונטערגעוואָרפען דעם בוך אונטער'ן טיש. ער וואַלנערט זיך איצט נאָך אויך דאָרטען. איך האב פאַרבאָטען מאַטערענען איהם אויפצוהויבען.

„זאָל יענער, וועמען עם וועט אַרײַנפאלען אין האַנט מיין „ער־קלעהרונג“, און ביי וועמען עם וועט קלעקען געדולד איהם איבער־צוליינען, מיר רעכענען פאר א משוגענעם, אדער אפילו פאר א גימער־נאַזיסט. אבער ריכטיגער פאר אַלץ פאר א צום טויט פאר'משפט'ען, וועלכען עם האָט זיך נאַטירליך אָנגעהויבען אַרויסווייזען, אז אַלע מענשען, אויסער איהם, האַלטען זעהר וועניג טהייער דאָס לעבען, האָר בען זיך גענומען אויף א צו ביליגען אופן איהם אוועק'פטר'ן. צופיעל פויל, צופיעל אהן געוויסען באַנוצען זיך מיט איהם. און דאָס מיינט, אז אַלע ביז איינעם זיינען איהם ניט ווערטה! און וואָס איז דערפון? איך ערקלעהר, אז מיין לעזער מאַכט א טעות, און אז מיין איבערציי־גונג איז אַין גאַנצען אונאַבגעניג פון מיין טויט־אַרטטהייל. פרעגט, פרעגט זיי נור, ווי אזוי זיי אַלע, אַלע ביז איינעם, פאַרשטעהן, וואָס ס'מיינט גליק? א, איהר מענט זיין זיכער, אז קאַלומבוס איז געווען גליקליך, ניט דאן ווען ער האָט ענטדעקט אמעריקא, נור ווען ער איז געווען אויפ'ן וועג זי צו ענטדעקען; זייט זיכער, אז דער סאַמע העכסטער מאַמענט פון זיין גליק איז געווען, מעגליך דריי טאַג פאר

דער ענטדעקונג פון דער נייער וועלט, ווען די צוכונטעוועטע מאנשאפט האָט פון פארצווייפלונג שיעור ניט פארקירעוועט די שיף צוריק אין אייראָפּא! ניט וועגען דער נייער וועלט האנדעלט זיך דאָ, אפילו ווען ער ענטדעקט זי ניט. קאלומבוס איז געשטאַרבען, כמעט ניט אַנקור קענדיג איהר, און אין דער ווארהייט ניט וויסענדיג, וואָס ער האָט ענטדעקט. דאָ האנדעלט זיך די הויפטזאך וועגען לעבען, בלויז ווער נען לעבען, — אין איהרע אונאויפהערליכע און אייביגע ענטדעקונגען. אבער ניט אין דער ענטדעקונג! נור וואָס איז דאָ צו רעדען! איד פאַרדעכטיג, אז דאָס אלץ וואָס איך רעד איצט, איז אזוי עהנליך אויף די אלגעמיינע פראַזע, אז מען וועט מיך זיכער פאַררעכענען פאַר א שילער פון די נידעריגע קלאַסען. וועלכער מאַכט זיין „ווערק“ ווער נען „זונען-אויפגאנג“, אָדער מען וועט זאָגען, אז אפשר האָב איד געוואָלט עפּס ארויסזאָגען, נור ביי מיין גאַנצען ווילען האָב איד ניט געקאַנט... „זיך ערקלעהרען“. אבער פונדעסטוועגען וועל איד צוגעבען, אז אין יעדען געניאלען אָדער נייעם מענשליכען געדאַנק, אָדער איינפאַך אפילו אין יעדען ערנסטען מענשליכען געדאַנק, וועלכער ווערט געבוירען אין וועמענס ס'איז קאַפּ, בלייבט שטענדיג עפּס-וואָס איבער, וואָס מען קען ניט איבערגעבען צו אנדערע מענשען, כאַטש איהר וואָלט האָבען אָנגעשריבען גאַנצע בענדער און געקעלט אייער געדאַנק גאַנצע פינף און דרייסיג יאָהר; אימער וועט בלייבען אַזוינס, וואָס וועט בשום אופן ניט וועלען אַרויסגעהן פון אייער קאַפּ און וועט בלייבען מיט אייך אייביג; מיט דעם וועט איהר שטאַרבען, ניט איר בערגעבענדיג, קען געבען, קיינעם ניט, דעם הויפט אינהאַלט פון אייער אידעע. נור אויב איד האָב איצטער אויך ניט געקענט איבערגעבען דאָס אלץ וואָס האָט מיך געפייניגט די לעצטע זעקס מאַנאַטען, וועט מען לבל הפחות פאַרשטעהן, אז דערגרייכענדיג מיין איצטיגע „לעצטע איבערצייגונג“ האָב איד מעגליך צו טהייער באַצאָהלט דערפאַר; אָט דאָס האָב איד געפונען פאַר נויטיג, צוליב מיר באַקאַנטע צוועקען, מאַכען באַקאַנט אין „מיין ערקלעהרונג“.

נור פונדעסטוועגען זעץ איד פאַר.

זעקסטער קאפיטעל.

איד וויל ניט זאָגען קיין ליגען: די ווירקליכקייט האָט מיך אויך געוואַלט כאַפּען אויף איהר האַקען, אין די דאָזיגע זעקס מאָנאַטען, און אויף אזוי פּיעל אַרײַנגעשלאַפּט, אז איד האָב פאַרגעסען וועגען מיין אורטהײל, אדער בעסער געזאָגט, ניט געוואַלט וועגען איהם טראַכטען און אפילו זיך גענומען פאַראינטערעסירען אין געוויסע אַנִי געלעגענהייטען. ביי דער געלעגענהייט, וועל איד איד דערצעהלען וועגען מיין דאמאָלסדיגען שטייגער פון לעבען: ווען איד בין מיט אַ מאָנאַטען אַכט שוין געוואָרען זעהר קראַנק, האָב איד איבערגעריסען אַלע מײַנע באַציהונגען און איבערגעלאָזט אַלע מײַנע געוועזענע חברים. אזוי ווי איד בין שטענדיג געווען א מענש א זעהר פאַרצאָד רענטער, האָבען די חברים מיך לײכט פאַרגעסען; געוויס וואָלטען זיי מיך פאַרגעסען אַהן דער אורזאַכע אויך. מיין צושטאַנד אין דער היים, דאַס הייסט אין „דער פאַמיליע“ אין אויך געווען זעהר אַן אײַנזאַמער. מיט פינף מאָנאַטען צוריק האָב איד זיך אײַנמאַל פאַר אַלע מאָל פאַר־שלאָסען אײַנוועניג און זיך אָפּגעטיילט פון די פאַמיליע אין גאַנצען. מיך האָט מען שטענדיג געפּאָלגט, און קײנער האָט ניט געוואָגט ארײַנד צוקומען צו מיר, אויסער נור אין דער באַשטימטער צײַט, צוצוקליי־בען דעם צימער, און ברענגען מיר עסען. מיין מוטער האָט זיך גע־טרייסעלט פאַר מײַנע באַפּעהלען, און זי פלעגט אפילו פאַר מיר ניט וואַגען צו מאַכען פּיסקעס, ווען איד האָב זי אָפּטמאַהל ערלויבט ארײַנד צולאָזען צו מיר. די קינדער האָט זי שטענדיג צוליב מיר געשלאָגען. אז זיי זאַלען ניט טומלען און מיך ניט באַאומרוהיגען; איד פלעג זיך דאן גאַנץ אָפּט באַקלאָגען אויף זײער טומעל; אַך, מוזען זיי עס מיך איצט ליעב האָבען! דעם „געטרייען קאַליא“, ווי איד האָב איהם גערופּען, דענק איד, אז איד האָב אויך גענוג געפּײַניגט. די לעצטע צײַט האָט ער מיך אויך געפּײַניגט: דאַס אַלץ אין געווען נאַטירליך, מענשען זײנען באַשאַפּען געוואָרען כּדי אײַנע די צווייטע צו פּײַנד גען. נור איד האָב באַמערקט, אז ער טראַגט איבער מײַנע משוגע־תּן אויף אזא אויפן, ווי ער וואַלט זיך פּריהער געגעבען א וואָרט צו האָבען מיטלײַד מיט אַ קראַנקען. נאַטירליך, אז דאַס האָט מיך אויפּגעגערעגט.

נור מיר דוכט זיך, אז ער האָט געוואָלט נאָכמאכען דעם פירשט אין „קריסטליכער גוטסקייט“, א זאך, וואס איז שוין געווען אביסעל קאַמיש. דער דאָזיגער אינגעל איז א יונגער און היציגער, און געוויס מאכט ער אלעמען נאָך; נור מיר האָט זיך אָפט אויסגעדוכט, אז שוין צייט ער זאָל אָנהויבען לעבען מיט אייגענעם שכל. איד האָב איהם זעהר ליעב. געפייניגט האָב איד אויך סוריקאווען, וועלכער וואוינט איבער אונז, און וועלכער לויפט טאָג און נאָכט מיט פרעמדע שליחות'ן; איד האָב איהם שטענדיג באוויזען, אז ער איז אליין שולד-דיג אין זיין אַרימקייט, אזוי דאָס ער האָט זיך ענדליך איבערגעשראַקען און אויפגעהערט קומען צו מיר. דאָס איז זעהר אן אונטערטהע-ניגער מענש. די אונטערטהעניגסטע באשעפעניש. (נ. ב. מען זאָגט, אז אונטערטהעניגקייט איז זעהר א שרעקליכע קראפט; מען דארף פרעגען וועגען דעם ביים פירשט, דאָס איז זיין אייגענער אויסדרוק).

נור ווען איד בין אין דעם מאָנאַט מערץ ארויף צו איהם אין דער הויך, אום א קוק צו טאָן, ווי אזוי זיי האָבען לויט זיינע ווערטער „פאַרפיריען צום טויט“ א קינד, און איד האָב אונווילענדיג א שמייד-כעל געמאַן אויף דעם קערפער פון זיין עופה'לע, ווייל איד האָב ווידער אָנגעהויבען ערקלעהרען סוריקאווען, אז ער „אליין איז שולדיג“, האָבען ביי דעם דאָזיגען גאַרנישט, פלוצלינג אָנגעהויבען ציטערען די ליפען און ער האָט מיט איין האנט מיך אָנגעכאפט ביים אקסעל, מיט דער צווייטער מיר אָנגעוויזען די טהיר און שטיף, דאָס הייסט שיעור ניט שעפטשענדיג, א זאָג געטאָן: „געהט אייד!“ איד בין ארויס, און מיר איז דאָס זעהר געפעהלען געוואָרען, אפילו אין דער מינוט, ווען ער האָט מיך ארויסגעפיהרט; נור זיינע ווערטער האָבען דערנאָכדעם, ווען איד האָב זיך אָן זיי דערמאָהנט, געמאכט אויף מיר א שווערען איינדרוק, פון עפעס א מאָדנער צו איהם פאַראַכטענדער רחמנות, וועלכע איד האָב גאר ניט געוואָלט פיהלען, אפילו אין דער מינוט פון אַזאָ באַלעדיגונג (איד פיהל דאָך, אז איד האָב איהם באַלעדיגט, כאַטש איד האָב דאָס גאר ניט געוואָלט), אפילו אין אַזאָ מיר נוט האָט דער דאָזיגער מענש ניט געקענט אין כעס ווערען! די ליפען האָבען ביי איהם דאָן אָנגעהויבען ציטערען, גאר ניט פון כעס, איד קען דערויף שווערען, און געכאפט האָט ער מיך פאר'ן האנט און ארויסגעזאָגט זיין פראַכטפאלען: „געהט אייד“ גאר אַהן כעס. עהר

ווירדיגקייט איז געווען אפילו א סך, און ס'האָט איהם אפילו ניט געדאָרט (אַזוי דאָס אין אמת'ן איז דאָ געווען זעהר פיעל קאָמישעס). נור קיין כעס איז ניט געווען. מעגליך, אז ער האָט פלוצלינג איינפאָר מיך אָנגעהויבען פאראכטען. פון דאן אָן האָב איך איהם צוויי־דריי מאָל באַגעגענט אויף די טרעפּ, און ער האָט פלוצלינג אָנגעהויבען פאר מיר אַרונטערנעמען די היטעל, א זאך, וואָס ער האָט פריהער ניט געטאָן, נור דערפאר האָט ער זיך שוין ניט אָפגעשטעלט ווי פריהער, נור דורכגעלאָפּען א פארשעהמטער פאַרביי. אויב ער האָט מיך פאַר־אַכטעט, האָט ער דאָס פינדעסטוועגען געטאָן אויף זיין אופן: ער האָט „פאַראַכטעט מיט אונטערטהעניגקייט“. און אפשר האָט ער אַרונטערנענומען די היטעל איינפאַר פון מורא, ווי פאַר דעם זון פון דער, וואָס באַרגט איהם געלט, ווייל ער האָט שטענדיג געדאַרמט געלט ביי מיין מוטער און בשום אופן ניט געקענט זיך אַרויס־קאַראַבקען פון חובות, און דאָס איז הפנים די ריכטיגע אַרזאָכע. איך האָב געוואָלט זיך מיט איהם דורכשמועסען, און איך ווייס אויף זיך כער, אז ער וואָלט אין צעהן מינוט אַרום ביי מיר גענומען בעטען ענטשולדיגונג, נור איך האָב באַרעכענט, אז בעסער זאָל איך איהם ניט טשעפּען.

„אַט די גאַנצע צייט, דאָס הייסט אַרום דער צייט, ווען סוריקאָוו האָט „פאַרפּוירען צום טויט“ זיין קינד, אַרום האַלבען מערץ, איז מיר פלוצלינג געוואָרען אַסך בעסער, און אַזוי האָט עס אָנגעהאַלטען אַ פאַר וואַכען. איך האָב אָנגעהויבען אַרויסצוגעהן אממעהרסטענס, צו אַווענט צו, איך האָב ליב געהאַט די מערץ־פאַרנאַכטען, ווען עס הויבט אָן ווערען קאַלט, און מען צינדט אָן די לאַמפּען; געהן פלעג איך אָפט זעהר ווייט. איינמאָל האָט מיך אויף דער „שעסטי לאַ" וואַטשנאי" מיך אָנגעיאָגט אין דער פינסטער עפעס איינער פון די „עהרווירדיגע“, איך האָב איהם גוט ניט געקענט באַטראַכטען; ער האָט געטראָגען עפעס וואָס איינגעוויקעלט אין אַ פאַפּיר און געקליידט איז ער געווען אין עפעס אַ מאַוסען מאַנטעל, — ניט לויט'ן סיזאַן נאָר, זעהר אַ לייכטער. ווען ער האָט זיך אויסגעגליכען מיט דער לאַמטערנע, צעהן טריט פון מיר, האָב איך באַמערקט, אז ביי איהם איז עפעס אַרויסגעפאַלען פון קעשענע. איך האָב זיך געאייגלט אויפֿ־צוהויבען — און פּונקט אין צייט, ווייל ס'איז שוין אונטערגעשפּרונגען

עפעס איינער אין א לאנגען קאפטען, נור דערזעהנדיג די זאך אין מיינע הענט, האָט ער גאַרנישט געזאָגט, האָט פארביילויפּענד ארייַן געקוקט אויף מיינע הענט און איז פאַרשוואונדען. די זאך איז געווען אַ גרויסער, סאפּיאַנאווער, אן אַלטהאַדישער און שטאַרק אָנגעפּילמער טייסטער; נור איד ווייס ניט פאַר וואס, נור מיר האָט גלייך פון אַנר הויב געזאָגט דאָס הארץ, אז אין איהם איז דאָ אַלץ וואָס מען וויל, אַ חוץ געלט. דער מאן, וואס האָט עס פאַרלאָרען, איז שוין געווען אַ פּערציג טריט פאַראַוויס מיר, און באלד איז ער פאַרלאָרען גענאַנגען אין פּובליקום. איד האָב גענומען לויפּען און איהם רופּען, נור אזוי ווי אויסער „עי!“ האָב איד גאַר נישט ניט געהאַט וואס צו רופּען, האָט ער זיך ניט אומגעקוקט. פּלוצלינג האָט ער זיך פאַרקירעוועט לינקס, אין די טויערען פון איין הויז. ווען איד בין אריינגעלאָפּען אין טויער, וואו ס'איז געווען זעהר פינסטער, איז שוין קיינער ניט געווען. די הויז איז געווען א גרויסע, איינע פון יענע גרויסע הייזער, וועלכע ווערען געבויט פון אפּעריסטען פאַר קליינע וואוינונגען; אין אייניגע פון אזעלכע הייזער, געפינט זיך אַמאָל איבער הונדערט וואוינונגען. ווען איד בין אריבערגעלאָפּען די טויערען, האָט זיך מיר געדוכט, אז אין דעם רעכטען, הינטערשטען ווינקעל פון דעם גרויסען הויף, געהט, דוכט זיך, א מענש, כאַטש צוליב דער פינסטערניש איז געווען שווער צו זעהן. צוליפּענדיג ביז'ן ווינקעל, האָב איד דערזעהן אן ארייַן גאַנג אויף טרעפּ. די טרעפּ זיינען געווען שמאַלע, זעהר שמוציגע און גאַר ניט קיין באַלויכטענע, נור ס'האַט זיך געהערט, אז אין דער הויך, איז נאָך ארויפגעלאָפּען א מענש איבער די טעפּלאַד, און איד האָב זיך געלאָזען אויף די טרעפּ, רעכענענדיג, אז בין וואנען מען וועט איהם אויפּעפענען, וועל איד איהם אַניאַגען. אזוי איז טאקע געשען. די טרעפּ זיינען געווען קלייניקע, צו זייער צאָהל האָט ניט גענומען קיין סוף, אזוי דאָס ס'איז מיר שווער געווען אַפּצוכאַפּען דעם אַטהעם; די טהיר האָט מען אויפגעפּנעט און ווידער פאַרשאַסען אויף דעם פינפטען גאַרען, איד האָב דאָס נאָך געטראָפּען מיט דריי טרעפּ ניר דערינגער, אין דער צייט ווען איד בין געלאָפּען, בין וואנען איד האָב אַפּגעכאַפּט דעם אַטהעם אויפ'ן בריקעל, בין וואנען איד האָב געזוכט דעם גלעקעל, זיינען אוועק עמליכע מינוט. ענדליך, האָט מיר גערעפּענט אן אַלטע פרוי, וועלכע האָט אין אַ קליינטשינקער קיין געמאַכט

דעם סאַמאָוואַר; זי האָט אויסגעהערט שווייגענדיג מיינע פראגען. האָט געוועהנליך גאר ניט פארשטאַנען, און האָט שווייגענד מיר אויפֿ-געעפענט די טהיר צו א צווייטען צימער, אויך א קליינינקער, א שרעק-ליך נידעריגער, מיט דעם נויטיגסטען מעבעל, און מיט א ברייטער גרויסער בעט אונטער פאַרהאַנגלאך, אויף וועלכער ס'איז געלעגען „טערענטיש“ (אַזוי האָט איהם גערופען די אלטע), מיר האָט זיך אויסגעדוכט, א שיכור'ער. אויפ'ן טיש האָט געהאַלטען ביים אויס-ברענען זיך א ליכטעל אין אן אייזערנעם נאַכט־לעמפעל און ס'איז געשטאַנען א גרויסע פלאש כמעט א פוסטע. טערענטיש האָט צו מיר עפעס ליגענדיג, ארויסגעמעקעט, און אַנגעוויזען אויף נעקסטער טהיר און די אלטע איז אוועק אַזוי, דאָס מיר איז קיין אנדער ברירה ניט געבליבען, ווי צו עפענען די דאָזיגע טהיר. אַזוי האָב איך אויך געמאַן און אריין אין נעקסטען צימער.

דער צימער איז געווען נאָך אן ענגערער ווי דער פריהערדיגער, אַזוי דאָס איך האָב אפילו ניט געוואוסט וואו זאָל איך זיך דאָ א דרעה טאָן. א שמאַלע בעט פאר איין מענשען איז געשטאַנען אין ווינקעל און פאַרנומען שרעקליך צופיעל פלאץ, די איבעריגע מעבעל איז באשטאַנען פון דריי פראָסטע שטוהלען, פאַרלעגטע מיט אלערליי שמאַ-טעס און א זעהר פראָסטער הילצערנער קיך־טיש, פאר אן אלטיטשקען קליענטשאַטען דיוואַן, אַזוי דאָס צווישען טיש און דיוואַן האָט מען כמעט ניט געקאָנט דורכגעהן. אויפ'ן טיש האָט געברענט אויך אזא אייזערנער נאַכט־לעמפעל מיט א חלב־ליכטעל, פונקט ווי אין יענעם צימער, און אויפ'ן בעט האָט געפישטשעט א פיצעלע קינד, אורטהיי-לענדיג לויט דעם געשריי, ניט מעהר ווי א דריי־וואַכעדיגעס; איהם האָט געוויקעלט א קראַנקע און בלאַסע פרוי, דוכט זיך, א יונגע איז א שטאַרקען נעגליזשע, און וועלכע איז אפשר ערשט אויפגעשטאַנען פון קימפעט. נור דאָס קינד האָט זיך ניט בארוהיגט און געשריען אין ער-ערווארטונג אויף דער מאַמעס מאַגערער ברוסט. אויפ'ן דיוואַן איז געשלאָפּען א צווייטע קינד, א דריי יאָהריגע מיידעלע, צוגעדעקט, דוכט זיך, מיט א רעקעל. ביים טיש איז געשטאַנען א מאַן אין א זעהר אן אָפּענטראַגענעם סורטוק (ער האָט שוין אַרונטערגענומען דעם מאַנטעל און ס'איז געלעגען אויפ'ן בעט) און האָט פאַנאַנדערגענומען א בלויען פאַפיר, אין וועלכען ס'איז געווען איינגעוויקעלט א קאַרע־ברויט פון

א פונט צוויי, און צוויי קליינע ווארשטלאך. אויפ'ן טיש, איז אויסער דעם, געווען א טשאניק מיט טהיי און ס'האָבען זיך געוואלגערט שטיקלאך ברויט. פון אונטער'ן בעט האָט ארויסגעקוקט א ניט פאַר- שלאָסענער טשעמאַדאן, און עס האָבען זיך ארויסגעשטעקט צוויי פעק-לאך מיט שמאטעס.

„מיט איין וואָרט, ס'איז געווען א שרעקליכע אונאַרדנונג, מיר האָט זיך פון ערשטען קוק אויסגעוויזען, אז זיי ביידע, אי דער מאן, אי די פרוי, — זיינען מענשען אנשטענדיגע, נור דורך אַרימקייט גע-בראכט צו דעם גידעריגען צושטאַנד, און וועלכע די אונאַרדנונג בא-הערשט ענדליך יעדען פארזוך מיט איהר צו קעמפפּען און זי ברענגט אפילו מענשען צו דער ביטערער נויטווענדיגקייט צו געפינען אין דער דאָזיגער אונאַרדנונג, וועלכע איז געוואָרען גרעסער פון טאָג צו טאָג, עפעס א ביטערען און אזא ראכע'נעהמענדען געפיהל פון פארגעניגען.

ווען איך בין אריינגעקומען, האָט דער דאָזיגער מאן, וועלכער איז נור וואס אריין פאר מיר, און וועלכער האָט פאנאַדערגענומען זיינע זאַפּאַסען, זיך וועגען עפעס האַסטיג און היציג דורכנערעדט מיט דער פרוי; יענע, כאַטש זי האָט נאָך ניט געענדיגט דאָס וויקלען, נור זי האָט שוין אוספּעיעט צו מאכען פּיסקעס. די נייעס, וואָס ער האָט געבראכט, זיינען הפנים געווען שלעכטע, ווי דער שטייגער איז. דער געזיכט פון דעם דאָזיגען הערר, וועלכער האָט אויסגעקוקט צו זיין א מאן פון א יאָהר אכט און צוואנציג, איז געווען דונקעל און טרוקען און ארומגערינגעלט מיט שוואַרצע באקענבארדען, מיט אן אָפּגעראַ-זירטער ביז צום גלאַנצען, מאַרדע, האָט זיך מיר אויסגעוויזען צו זיין זעהר אן אנשטענדיגער און אפילו אן אנגענעהמער. ער איז געווען אַנ-געכמורעט, מיט א שווערען בליק, נור עפעס ווי מיט א קרענקליכען סמן פון גאוח, וועלכע ווערט זעהר שנעל אויפגערגט. ווען איך בין אריינגעקומען, איז פאַרגעקומען א מאַדנע סצענע.

„עס זיינען דאָ מענשען, וועלכע געפינען אין זייער אויפגערגענטען באַלידיגונגס-געפיהל א גרויסען פאַרגעניגען. און הויפטזעכליך ווי ער גרייכט ביי זיי (וועלכע פאַסירט זעהר האַסטיג). ביי דער העכסטער שטופע, איז דעם אויגענבליק, דוכט זיך זיי אפילו, אז ס'איז פאַר זיי פיעל אנגענעהמער צו זיין באַלעדיגט ווי ניט באַלעדיגט. אַט די אויפ-“

גערעגנטע מענשען מוטשען זיך נאָכדעם שרעקליך מיט חרטה, ווען זיי זיינען קלוגע, און זיי זיינען אימשטאנד צו פארשטעהן, אז זיי האבען זיך צוהיצט אויף צעהן מאהל אזוי פיעל מעהר ווי מען באַדאַרף. דער דאָזיגער הערר האָט א געוויסע צייט אויף מיר געקוקט מיט פארוואונדערונג, און די פרוי מיט שרעק, אזוי ווי דאָס וואָלט געווען א שרעקליכער וואונדער, אז צו זיי האָט געקענט עמיצער אריינקומען. נור פלוצלינג איז ער ארויפגעפאלען אויף מיר שיעור ניט מיט ווילדקייט; איך האָב נאָך ניט אוספיעט צו ארויסרעדען א וואָרט און ער, דער הויפט דערזעהנדיג, אז איך בין אַנגעמאָן אנשטענדיג, האָט ער, ווייזט אויס, זיך שטאַרק באַלעדריגט, וואס איך האָב געוואגט אריינקוקען אין זיין ווינקעל און דערזעהן די גאנצע עקעלהאפטע ווימשאפט, פאר וועלכער ער האָט זיך אזוי געשעהמט. געוויס, האָט ער זיך דערפרעהט מיט דעם פאל וואס ער האָט כאַטש אויף וועמען ס'איז געקענט אויסלאָזען זיין כעס פאר זיין שלימזל. איין ווילע האָב איך אפילו געדענקט, אז ער וועט זיך נעהמען שלאָגען; ער איז בלייד געוואָרען אזוי ווי איז א פרויען-היסטעריקע און האָט שרעקליך איבערגעשראָקען דער ווייב.

„—ווי האָט איהר געוואגט אריינקומען? — אַרויס! — האָט ער געשריען, ציטערענדיג און אפילו קוים אויסרעדענדיג די ווערטער. נור פלוצלינג האָט ער דערזעהן אין מיין האנט זיין טייסטער.

— דוכט זיך, איהר האָט עס פארלאָרען, — האָב איך ווי מעגליך געזאָגט וואס רוהיגער און טרוקענער (אזוי איבעריגענס, האָט מען אויך געדארפט).

„יענער איז געשטאנען פאר מיר אין אמת'ן שרעק און א געוויסע צייט האָט אויסגעזעהן, אזוי ווי ער וואָלט מיך גאָר ניט פארשטאַנען; דערנאָך האָט ער זיך האסטיג א כאַפ געמאָן פאר זיין זייטען-קעשענע, פון שרעק אויפגעמענט דעם מויל און זיך געגעבען א קלאַפ מיט'ן האנט אין שטערען.

„גאט מיינער! וואו האָט איהר עס געפונען? ווי אזוי?

„איך האָב ערקלעהרט מיט די סאמע קורצסטע ווערטער און וווגעגליך נאָך טרוקענער, ווי אזוי איך האָב אויפגעהויבען דעם טייסטער, ווי אזוי איך בין געלאָפּען און איהם גערופען און ווי ענדליך לויט אז

איינפאל און כמעט טאפענדיג בין איך איהם נאָכגעלאָפּען אויף די טרעפּ.

„א, גאָל מיינער! — האָט ער אויסגעשריען, זיך ווענדענדיג צו דער ווייב — דאָ זיינען אלע אונזערע דאָקומענטען, דאָ זיינען מיינע לעצטע אינסטרומענטען, דאָ איז אלץ... א, געהרטער הערר, ווייסט איהר וואָס איהר האָט פאר מיר געטאָן? איך וואָלט דאָר געווען א פאר-לאָרענער מענש!

„איך האָב זיך דערווייל געכאפט פאר דער הענטעל פון טהיר, אום אוועקצוגעהן אַהן אן ענטפער; נור מיר אליין האָט געפעהלט אַטהעם און פּלוצלינג האָט מיין אויפרעגונג אויסגעפלאצט אין אַזא שטארקען הוסט, אזוי אז איך האָב קוים געקענט איינשטעהן. איך האָב געזעהן ווי דער מאן האָט זיך געוואָרפען אין אלע זייטען אום צו גע-פינען פאר מיר א לעדיגען שטוהל, ווי ער האָט ענדליך אראָפּגעכאפט פון איין שטוהל די שמאַטעס, א וואָרף געטאָן זיי אויפ'ן די, און איי-לענדיג מיר דערלאנגט א שטוהל, פאַרויכטיג מיך אוועקגעזעצט. נור איך האָב פאַרטגעזעצט צו הוסטען נאָך א מינוטען דריי. ווען איך בין געקומען צו זיך, איז ער שוין געזעסען לעבען מיר אויף א צווייטען שטוהל, פון וועלכען ער האָט אויך אודאי ארונטערגעוואָרפען די שמאַ-טעס אויפ'ן די, און האָט זיך אין מיר שטארק איינגעקוקט.

„איהר דוכט זיך... ליידעט? — האָט ער ארויסגערעדט אין יענעם טאָן מיט וועלכען עס רעדען געוועהנליך דאָקטוירים, צוקומענדיג צו א חולה, — איך אליין... בין א מעדעצינער... (ער האָט ניט גע-זאָגט, דאָקטאָר) און דאָס ארויסזאָגענדיג האָט ער צוליב עפעס-וואָס מיר אָנגעוויזען מיט'ן האנט אויף'ן צימער, אזוי ווי פראַטעסטירענדיג געגען זיין איצטיגען צושטאַנד — איך זעה, אז איהר...

„איך האָב שווינדזוכט, — האָב איך געזאָגט ווי מעגליך קיר-צער, און זיך אויפגעשטעלט.

„ער איז אויך גלייך אויפגעשפרונגען.

„אפשר מאכט איהר עס גרעסער ווי דאָס איז, און... אנגעה-

מענדיג מיטלען...

„ער איז געווען זעהר צוטומעלט און אזוי ווי ער וואָלט נאָך אלץ

ניט געקאָנט קומען צו זיך; דעם טייסטער האָט ער געהאלטען אין דער לינקער האנט.

„א, באַאומרוהיגט זיך ניט, — האָב איד ווידער איבערגעד
שלאַגען, כאַפּענדיג זיך פאר דער הענטעל פון טהיר — מיר האָט לעצ
טע וואָך באַטראַכט ב—ן (ווידער האָב איד דאָ אַריינגעמישט ב—ן), —
און מיין שיקזאַל איז באַשלאָסען, ענטשולדיגט...“

„איד האָב ווידער געוואָלט עפּענען די טהיר און איבערלאָזען מיין
פאַרשעהמטען, אַרענטליכען דאָקטאָר, נור דער פאַרשאַלטענער הוסט
האַט מיך פונקט ווידער אָנגעכאַפּט. דאָ האָט מיין דאָקטאָר מיך געד
צוואונגען איד זאָל זיך ווידער צוזעצען אפּרוהען; ער האָט זיך געד
ווענדט צו דער פרוי און יענע ניט לאָזענדיג איהר פלאַץ, האָט מיר
אַ זאָג געטאָן עטליכע פיינע און אנגענעהמע ווערטער. דערביי האָט זי
זיך זעהר פאַרשעהמט, אזוי דאָס אפילו די פאַרב האָט זיך צושפּילט
אויף איהר בליידגעלע, טרוקענע באַקען. איד בין געבליבען נור מיט
אַזאַ אויסזעהן, וועלכער האָט יעדע רגע געוויזען, אז איד שרעק זיך
זעהר זיי מאַכען אונבאַקוועם (אַזוי האָט מען געדאַרפט) מיין דאָקט
טאָרס חרטה האָט איהם ענדליך פאַרמוטשעט, איד האָב דאָס געזעהן.
„—אויב איד... — האָט ער אָנגעהויבען אלע וויילע איבערריי
סענדיג און פאַרהאַקענדיג זיך — איד בין אייך אַזוי דאַנקבאַר און איד
פיהל זיך אַזוי שולדיג קעגען אייד... איד... זעהט איהר... — ער האָט
ווידער אָנגעוויזען אויפ'ן צימער — אין דער איצטיגער מינוט געפינ
איד זיך אין אַזאַ לאַגע...“

„א, — האָב איד געזאָגט — ס'איז דאָ ניט דאָ וואָס צו זעהן;
ס'איז אַ באַקאַנטע זאַך; איהר האָט אוראיי געמוזט פאַרלירען אַ פלאַץ
און איהר זייט געקומען מאַכען ערקלעהרונגען און ווידער זוכען אַ
פלאַץ? —“

„פון וואָגען... ווייכט איהר דאָס? — האָט ער געפרעגט מיט
פאַרוואַנדערונג.“

„—מען זעהט עס פונ'ם ערשטען בליק, — האָב איד געענטפּערט
ניט ווילענדיג מיט שפּאַט, — אהער קומען פיעלע פון דער פּראַווינץ
מיט האַפּענונגען, זיי לויפּען אום און אָט אַזוי לעבען זיי.
„ער האָט פּלוצלינג זיך צורעדט מיט היץ און מיט ציטערדיגע
ליפּען, ער האָט אָנגעהויבען באַקלאַגען זיך, גענומען דערצעהלען און
איד בין זיך מודה, ער האָט מיך פאַראינטערעסירט; איד בין ביי איהם
אַפּגעזעסען כמעט אַ שטונדע. ער האָט מיר דערצעהלט די געשיכטע פון

זיין לעבען; איבעריגענס א זעהר געוועהנליכע. ער איז געווען א דאָקט־טאָר אין א גובערניע, געהאט א רעגירונגס־שטעלע, נור דאָ האָבען זיך אָנגעהויבען אינטריגען, אין וועלכע מען האָט אפילו אריינגעמישט זיין פֿרוי. ער האָט זיך צוהיצט. עס איז פאָרגעקומען אן ענדערונג אין דער גובערנסקער נאָטשאַלסטווא צו גונסטען פון זיינע פֿריינד. איהם האָט מען אונטערגעגראָבען, פאָר'מסר'ט, ער האָט פארלאָרען זיין פֿלאַץ און אויף די לעצטע געלט געקומען אין פעטערבורג צו מאַכען אן ערקלעהרונג; אין פעטערבורג, פֿאַרשטעהט זיך, האָט מען איהם אַ לאַנגע צייט ניט געוואָלט אויסהערען, דערנאָך האָט מען איהם אויס־געהערט, דערנאָך האָט מען איהם געענטפערט מיט אן ענטזאָגונג. דערנאָך פֿאַרמאניעט מיט צוזאָגונגען, דערנאָך געענטפערט מיט שטרענגקייט, דערנאָך האָט מען איהם געהייסען עפעס־וואס אנשריי־בען אלס ערקלעהרונג, דערנאָך האָט מען זיך אָפגעזאָגט אָנגעהמען דאָס וואס ער האָט אויפגעשריבען. מען האָט איהם געהייסען דערלאַנגען א ביטע. — ער איז ארומגעלאָפֿען שוין דעם פינפטען מאָנאָט. האָט אלץ אויפגעגעסען; דער ווייבס לעצטע שמאַטעס זיינען פֿאַר־זעצט געוואָרען און דאָ איז געבאָרען געוואָרען א קינד און, און... היינט האָט ער געקראָגען די ענדליכע ענטזאָגונג אויף דער דערלאַנגטער ביטע און איד האָב כמעט קיין ברויט ניט, איד האָב גאר נישט ניט, די ווייב האָט געבוירען. איד, איד...

„ער איז אויפגעשפּרונגען פון אָרט און זיך אָפגעקעהרט. די ווייב האָט געוויינט אין ווינקעל, דאָס קינד האָט ווידער אָנגעהויבען פיש־טשען. איד האָב ארויסגענומען מיין נאָטיי־ביכעל און גענומען אין איהם פֿאַרשרייבען. ווען איד האָב געענדיגט, איז ער געשטאַנען פֿאַר מיר און געקוקט מיט שרעקעדיגער נייגעריגקייט.

„— איד האָב פֿאַרשריבען אייער נאָמען, — האָב איד איהם גע־זאָגט — נו, און דאָס איבעריגע: אייער דיענסט־פֿלאַץ, דעם נאָמען פון אייער גובערנאַטאַר, דעם דאָטום, די מאָנאַטען. איד האָב א חבר, נאָך פון שוהלע באַכמוטאָוו, און ער האָט אן אַנקעל פעטער מאַטוויי־איוויטש באַכמוטאָוו, אן אמת'ער סטאַטסקער ראטהגעבער און ער דינט אלס דירעקטאָר...

„פעטער מאַטווייעוויטש באַכמוטאָוו! — האָט אויסגעשריען

מיין דאָקטאָר, שיעור ניט טרייסלענדיג זיך — פון איהם טאקע ווענדט זיך דאָד כמעט די גאנצע זאך!

אין דער אמת'ן אין דער געשיכטע פון מיין דאָקטאָר און אין איהר אויסלאָז, וועלכע איד האָב ניט ווילענדיג ארויסגעהאַלפּען, האָט זיך אלץ צוזאַמענגעטראַפּען און צוזאַמענגעלעגט גלייך, ווי מען וואָלט עס אומישנע צוגעגרייט, פונקט ווי אין אַ ראַמאָן. איד האָב געזאָגט די דאָזיגע אַרימע מענשען, אז זיי זאָלען זיך מיהען, ניט צו לעגען אויף מיר קיין האַפּענונגען, אז איד אליין בין אַן אַרימער גימענאָזיסט (איד האָב אומישנע פאַרגרעסערט די ערנידערונג, כאָטש איד האָב שוין לאַנג געענדיגט דעם קורס און איד בין שוין גיט געווען קיין גימענאָזיסט), און אז מיין נאָמען איז פאַר זיי ניט גויטיג צו וויסען, נור אז איד וועל שוין אוועק אויף דעם וואַסילעווסקי אינזעל, צו מיין חבר באַכמוטאָוו, און אזוי ווי איד ווייס אויף זיכער, אז מיין אַנקעל, דער אמת'ער סטאַטסקער ראַטהעגבער, איז אַ בחור און האָט ניט קיין קינדער און ער האָט זעהר ליב זיין פּלעמיאַניק, זעהענדיג אין איהם די לעצטע צווייג פון זיין פּאַמיליע, דאָן, „קען געבען, אז מיין חבר וועט עפעס קענען טאָן פאַר איד און פאַר מיר, ביי זיין אַנקעל“...

„דער עיקר, אז מען זאָל מיד לאָזען זיך דורכרעדען מיט זיין עקסעלענץ! ווען מען זאָל מיר נור געבען די עהרע צו זאָגען אַ פּאַאַר ווערטער! האָט ער אויסגעשריען, ציטערענדיג ווי אין פיבער און מיט בליצענדע אויגען. ווידערהאַלענדיג אַ צווייטען מאָל, אז די זאך וועט זיכער פּלאַצען און אלץ וועט זיך ארויסווייזען אַלס דומהייט, האָב איד צוגעגעבען, און אויב איד וועל מאַרנען אין דער פּריה, צו זיי ניט קומען, דאָן מיינט עס, אז די זאך איז געענדיגט און אז זיי האָבען ניט אויף וואָס צו וואַרטען. זיי האָבען מיד באַגלייט מיט ווינשונגען. זיי זיינען כמעט געווען געריהרט פון זינען. איד וועל קיינמאָל ניט פאַר-געסען דעם אויסדרוק פון זייערע געזיכטער. איד האָב גענומען אַ פּור-מאָן און איד בין גלייך אוועק אויף וואַסילעווסקען אינזעל.

„מיט דעם דאָזיגען באַכמוטאָוו'ן בין איד אין גימענאָזיע אין פאַרלויה פון אייניגע יאָהרען, געווען שטענדיג צוקריגט. ער האָט זיך ביי אונז גערעכענט אַלס אַריסטאָקראַט. אַמוווינציגסטענס, האָב איד איהם אזוי גערופּען: ער האָט זיך רייך געקליידט, פּלעגט קומען צופּאָהרען אויף אייגענע פּערד, אבער ער האָט זיך ניט געהאַלטען

גרויס און איז שטענדיג געווען א גוטער חבר. שטענדיג געווען אויך סערגעוועהנליך פרעהלאך און אייניגע מאָל אפילו זעהר שאַרפזיניג, כאַטש ער איז ניט געווען קיין גרויסער חכם, ניט קוקענדיג דערויף וואָס ער איז שטענדיג געווען דער ערשטער שילדער אין קלאַס; איד אבער בין איך גאַרנישט קיינמאָל ניט געווען דער ערשטער. אלע חברים האָבען איהם ליעב געהאַט, אויסער איד איינער. ער איז פיעל מאָל אין פארלויר פון די יאהרען צוגעקומען צו מיר, נור איד האָב שטענדיג ביז און אָנגעבלאָזען פון איהם זיך אָפגעקעהרט. איצט האָב איד איהם שוין ניט געזעהן ביי א יאָהר; ער איז געווען אין אונטערזיך טעם. ווען איד בין א זיגער נייען אריינגעקומען צו איהם (דערביי מיט גרויסע צערעמאָניעס; וועגען מיר האָט מען געמאַלדען), האָט ער מיר אַפריהער באַגעגענט מיט פארוואונדערונג, גאָר ניט העפליך, נור גלייך איז ער פרעהליכער געוואָרען און קוקענדיג אויף מיר, האָט ער זיך פלוצלינג צעלאַכט.

„וואָס איז דאָס אייך איינגעפאלען צו קומען צו מיר, טערענ-טיעווע? — האָט ער אויסגערופען, מיט זיין שטענדיגער ליבליכער גוטמוטיגקייט, אַפט חוצפה'דיגע, נור קיינמאָל ניט קיין באַלעדיגענדע, וועלכע איד האָב אין איהם אַזוי ליב געהאַט און פאר וועלכער איד האָב איהם אַזוי פיינט געהאַט. — נור וואָס איז דאָס — האָט ער אויסגעשריען א דערשראָקענער — איהר זייט אַזוי קראַנק!

„דער הוסט האָט מיר ווידער אויסגעמוטשעט, איד בין אריינגער-פאלען אין א שטוהל און קוים געקענט אפכאַפען דעם אַטעם.

„— באַאומרוהיגט זיך ניט, איד האָב שווינדזוכט, — האָב איד געזאָגט, — איד קום צו אייך מיט א בקשה.

„ער האָט זיך אוועקגעזעצט מיט פארוואונדערונג און איד האָב גלייך פאר איהם אויסגעלעגט די גאַנצע געשיכטע מיט דעם דאָקטאָר און ערקלעהרט, אז ער אליין, האָבענדיג א גרויסען איינפלוס אויפ'ן אַנקעל, וואָלט אפשר עפעס געקענט טאָן.

„— איד וועל טאָן, זיכער טאָן און מאַרגען שוין וועל איד באַ-פאלען דעם אַנקעל! איד בין אפילו צופרידען און איהר האָט עס גוין שעהן דערצעהלט... נור ווי אַזוי איז דאָס טערניטעווען אייך פאַרט איינגעפאלען זיך ווענדען צו מיר?

„— און אייער אַנקעל ווענדט זיך דאָ פיעלעס און דערצו, זיינען

מיר באַכמוטאוו אלע מאל געווען פיינד, און אזוי ווי איהר זייט א מענש אן אַרענטליכער, האָב איך א טראַכט געטאָן, אז איהר וועט א פיינד ניט אַפּזאָגען, — האָב איך צוגעגעבען מיט איראַני.

„— פונקט ווי נאַפּאַלעאָן האָט זיך געווענדט צו ענגלאַנד! — האָט ער אויסגעשריען צעלאַכענדיג זיך — איך וועל טאָן, טאָן! איך וועל אפילו שוין גלייך געהן, אויב מעגליך! — האָט ער צוגעגעבען, זיך איילענדיג, דערזעהנדיג, אז איך שמעה ערנסט און שטרענג אויף פון שטוהל.

„און אין אמת'ן, האָט די זאך, גאָר אונערוואַרטעט ביי אונז זיך אַפּגעטאָן ווי מען דארף ניט בעסער. אין אנדערהאַלבען מאָנאַטען ארום האָט אונזער דאָקטאָר ווידער געקראָגען א פּלאַץ אין א צווייטער גר בערניע, האָט געקראָגען די הוצאות, וואָס ער האָט געמאַכט, און אפילו שטיצע. איך פאַרדעכטיג, אז באַכמוטאוו, וועלכער האָט זעהר ליב באַקומען זיי צו באַזוכען (אין דער צייט ווען איך האָב אומישנע אויפגעהערט געהן צו זיי און איך האָב אויפגענומען דעם דאָקטאָר, וועלכער פלעגט מיר באַזוכען פון צייט צו צייט כמעט טרוקען). באַכמוטאָוו, ווי איך פאַרדעכטיג, האָט אפילו איינגערעדט דעם דאָקטאָר ער זאל ביי איהם געהמען א גמילות חסד. מיט באַכמוטאָוו'ן האָב איך זיך געזעהן א פאָר מאל, אין די זעקס מאָנאַטען, און א דריטען מאל, ווען מיר האָבען באַגלייט דעם דאָקטאָר. די באַגלייטונג האָט באַכמוטאוו געמאַכט טאקע ביי זיך אין הויז, אין דער פאַרם פון א מיטאג מיט שאַמפּאַניער, אויף וועלכען ס'איז אויך געווען דעם דאָקטאָרס פרוי; איבעריגענס, איז זי זעהר שנעל אוועקגעפאָהרען צום קינד. דאָס איז געווען אין אַנפאַנג מאי. דער אָווענט איז געווען א קלאָהרער. דער גרויסער קונגעל, די זון, האָט זיך אַרונטערגעלאָזט אין ים. באַכמוטאוו האָט מיר אפּגעהירט אהיים; מיר זיינען אוועק מיט דעם ניקאַלאַד יעווסקען בריק; מיר ביידע זיינען געווען אביסלע באַטרונקען. באַכמוטאָוו האָט גערעדט וועגען זיין שמחה, וואָס די זאך האָט זיך אזוי פּיין געענדיגט, האָט מיר געדאַנקט דערפאַר, ער האָט ערקלעהרט, ווי אנגעעהם ס'איז איהם איצט נאָך אזא גוטע טהאַט. האָט מיר פאַרזיכערט, אז דער גאַנצער פאַרדינסט באַלאַנגט צו מיר. און אז אומזיסט לערנען איצט פיעלע און פּרעדיגען, אז אן איינצעלנע גוטע טהאַט איז גאַרנישט ווערט. מיר האָט זיך אויך שרעקליך געוואַלט שמועסען.

„—ווער עס מאכט א פאַרשווערונג געגען איינצעלנע „הילף“.
האָב איד אָנגעהויבען — דער מאכט א פאַרשווערונג אויף דער מענש-
ליכער נאַטור און פאַראַכטעט זיינע פּערזענליכע מעלות. נור די אָרגאָ-
ניזירונג פון „אַלגעמיינע צדקה“ און די פראַגע וועגען פּערזענליכע
פרייהייט — זיינען צוויי באַזונדערע פראַגען, וועלכע שטערען ניט
איינער דעם צווייטען. די איינצעלנע גוטע טהאַט וועט בלייבען שטענ-
דיג, ווייל דאָס איז די נויטווענדיגקייט פון דירעקטען איינפלוס פון
אייז פּערזאָן אויף דער צווייטער. אין מאַסקווע האָט געלעבט אן אַל-
טיטשקער, א גענעראַל, דאָס הייסט אן אמת'ער סטאַטסקער ראַטה-
געבער, מיט א דייטשען נאָמען; ער האָט זיין גאַנצען לעבען זיך אַרומ-
געשלאָפּט איבער אַסטראָגען און מיט פאַרברעכער; יעדע אַריבער-
געשיקטע קאַמפּאַניע אין סיביר האָט שוין פריהער געוואוסט, אז אויף
די „וואַראַביעווער בערג“ וועט זי באַזוכען „דער אַלטיטשקער גענע-
ראַל“, ער האָט געטאָן זיין זאך אויף דעם העכסטען אָפּן, ערנסט און
פרום; ער איז געקומען, דורכגעגאַנגען די רייען פון די פאַרשיקטע,
וועלכע האָבען איהם אַרומגערינגעלט, האָט זיך אָפּגעשטעלט פאַר יעד-
דען איינעם, יעדען איינעם האָט ער געפּרעגט וואָס איהם פּעהלט, קיין
לעקציעס האָט ער כמעט קיינמאַל ניט געגעבען. האָט זיי אַלעמען גע-
רופּען „טהייערינקע“. האָט געטהיילט געלט, צוגעשיקט נויטיגע זאַ-
כען. — זאַקען, לייזענט, אייניגע מאַל צוגעשיקט נשמה-עראָלויזענדע
ביכלאַד, און האָט זיי איינגעטהיילט צו יעדען, וואָס קען לעזען. מיט
דער פּולער איבערצייגונג, אז זיי וועלען זיי אין וועג לייענען, און אז
דער וואָס קען לייענען, וועט זיי לייענען דעם וואָס קען ניט. וועגען
פאַרברעכענס האָט ער זעהר וועניג פאַנאַנדערגעפּרעגט, בלויז נור אויס-
געהערט. ווען דער פאַרברעכער האָט איהם אליין דערצעהלט. אלע פאַר-
ברעכער זיינען פאַר איהם געווען גלייך, קיין אונטערשייד האָט ער
ניט געמאַכט. ער האָט מיט זיי גערעדט ווי מיט ברידער, נור זיי
האַבען צום סוף איהם אויך אָנגעהויבען רעכענען פאַר א פאַטער. ווען
ער האָט באַמערקט עפעס א פאַרשיקטע פרוי מיט א קינד אויף די
הענט. איז ער צוגעקומען, געגלעט דאָס קינד, צו איהם געמאַכט
חז'דלאַר, כדי יענער זאָל לאַכען, אזוי האָט ער געהאַנדעלט פיעלע יאָה-
רען ביז זיין טויט; עס איז געקומען דערצו, אז מען האָט איהם גע-
ענט איבער גאַנץ רוסלאַנד און איבער גאַנץ סיביר. דאָס הייסט אַלס

פאַרברעכער. מיר האָט דערצעהלט איינער, וואָס איז געווען אין סי' ביר, אז ער אליין האָט געזעהן, ווי די סאמע פאַרהארטעוועטע פאַר- ברעכער האָבען דערמאָהנט דעם גענעראַל, און אונטערדעסען, האָט דער גענעראַל, באזוכענדיג אַ קאָמפּאָניע פאַרברעכער, קיים געקענט צו- טהיילען ניט מעהר ווי צוואַנציג קאָפּיקעס אויף אַ ברודער. אין אמת'ן האָט מען איהם ניט דערמאָהנט, אזוי צו זאָגען, מיט היץ אָדער צופיעל ערנסט. איינער פון די „אומגליקליכע“, וועלכער האָט דער'הרג'עט וועלכע וואָסערע צוועלף נפשות און געקוילעט זעקס קינדער, בלויז נור צוליב זיין פאַרגעניגען וועגען, אזעלכע זאָגט מען, זיינען זיי גע- ווען, האָט פּלוצלינג, מיר ניט, דיר ניט, ווען ניט איז און אפשר בלויז איין מאָל אין וועלכע ס'ניט איז צוואַנציג יאָהר, מיט אמאָל אַ קרעכץ געטאָן און געזאָגט: און וואָס מאַכט ערגעץ דער אַלטיטשקער, דער גענעראַל, לעבט ער נאָך? און דערביי אַ שמייכל געטאָן — ניט מעהר! וואָס פאַר אַ זאָמען עס האָט פאַרזעט אין זיין נשמה אַט דער אַלטיטשקער גענעראַל, וועלכען ער האָט ניט פאַרגעסען אין די גאַנצע צוואַנציג יאָהר? פון וואַנען ווייסט איהר, באַכמוטאוו, וואָס פאַר אַ ווערטע עס וועט האָבען די באַהעפטונג פון איין פּערזאָן מיט דער צווייטער צו דער פאַראַייניגונג פון דער פּערזענליכקייט? דאָ ליגט דאָך דאָס גאַנצע לעבען און אַן אונזעהליגע מאַסע באַהאַלטענע פאַרצוויי- גונגען. דער סאמע בעסטער שאַד-שפּילער, דער סאמע שאַרפּסטער פון זיי קען בלויז אויסרעכענען פאַראויס עטליכע גאַנגען; וועגען איין פּראַנצוויזישען שפּילער, וועלכער האָט געקענט אויסרעכענען צעהן גאַנגען פאַראויס, האָט מען געשריבען ווי זענען אַ וואונדער. וויפיעל זשע זיינען שוין דאָ פאַראַן גאַנגען און וויפיעל אונבאַקאַנטע? פאַר- זיענדיג אייער זאָמען, וואַרפענדיג אייער „נדבה“, אייער גוטע טהאַט אין אַזאַ אָדער אַזאַ פאַרם, גיט איהר אוועק אַ טהייל פון אייער פּער- זענליכקייט, און נעהמט אין זיך אַריין אַ טהייל פון אַ צווייטער פּער- זענליכקייט; איהר באַהעפט זיך געמיינשאַפטליך איינער מיט'ן צוויי- טען; נאָך אַביסעל אויפּמערקזאַמקייט און איהר ווערט שוין באַלוינט מיט שכל, מיט די סאמע אונערוואַרטעטע ענטדעקונגען. איהר וועט אונבאַדינגט ענדליך אָנהויבען קוקען אויף אייער טהאַט ווי אויף אַ וויסענשאַפט; זי וועט פאַרכאַפּען אייער נאַנץ לעבען און קען אָנפילען אייער גאַנץ לעבען. פון דער צווייטער זייט, וועלען אייערע געדאַנקען,

אלע פון אייד פארזעטע זאמען אפשר שוין פון אייד פארגעסענע, קריגען בלוט און פלייש און אויסוואקסען; דער וואס האָט געקראָגען פון אייד, וועט איבערגעבען א צווייטען, און פון וואנען ווייסט איהר וואָס פאר א חלק איהר וועט האָבען אין דער צוקונפטיגער ענטשייד-דונג פון דעם שיקזאל פון דער מענשהייט? ווען אבער דאָס וויסען און דאָס גאנצע לעבען פון דער ארבייט, וועלען אייד אויפהויבען אויף אַזוי פיעל, אז איהר וועט האָבען די מעגליכקייט צו וואַרפען גרויסע זאמען, איבערלאָזען דער וועלט, אלס ירושה, א גרויסען געדאנק, דאָז... אָט אזוי ווייטער. איד האָב דאָן זעהר פיעל גערעדט.

„— און דערביי דאַרף מען וויסען, אז אייד האָט מען עס אָפּ געזאָגט דאָס לעבען! — האָט מיט א היציגען פאַרוואורף צו עמיצען אויסגעשריען באכמוטאון.

„אין דער מינוט זיינען מיר געשטאַנען אויפ'ן בריק, אנשפאַר רענדיג זיך אויף די אנלעהנונגען, און געקוקט אויף דער נעווא.

„— און ווייסט איהר וואָס מיר איז איינגעפאלען, — האָב איד געזאָגט נאָר מעהר איינבוויגענדיג זיך איבער די אנלעהנונגען.

„— אפשר זיך ארייננווארפען אין וואסער? — האָט אויסגעשריען באכמוטאון, שיעור ניט אין שרעק, — אפשר האָט ער איבערגעלייענט מיין געדאנק אויף מיין געזיכט.

„— ניין, דערווייל בלוז איין געדאנק, אָט איז ער! אָט בלייבט מיר איצט צו לעבען צוויי מאָנאַטען, אפשר דריי, נון, פיער; אָבער למשל, ווען עס וועט מיר בלוז בלייבען צוויי מאָנאַטען, און ווען איד וואָלט שרעקליך געוואָלט טאן איין „גוטע טהאַט“, וועלכע עס וואָלט געדאָרפט ארבייט, א לויפעניש, און כלאַפאטען, אָט למשל ווי דער עסק פון אונזער דאָקטאר, וואָלט איד דאָך אין אזא פאל געמוזט זיך אָפּ זאָגען פון דעם, צוליב דעם מאַנגעל אין צייט און אויסזוכען זיך א צווייטע „גוטע טהאַט“, א קלענערע, און וועלכע איז פאר מיינע פלייד צעס, (ווען איד וואָלט שוין געמוזט טאן א גוטע טהאַט) איהר וועט דאָך איינשטימען, אז דאָס איז א טשיקאווער געדאנק!

„דער אַרימער באכמוטאון האָט זיך באאומרוהיגט פאר מיר; ער האָט מיך צוגעפיהרט ביז'ן סאַמע הויז און איז געווען אַזוי עדעל, אז ער האָט קיינמאַל ניט געמאַכט קיין פארזוך מיר צו טרייסטען און ער

האַט כמעט כסדר געשוויגען. זיך זענענדיג מיט מיר, האָט ער מיר הייס געדריקט די האנט און געבעטען די ערלויבעניש מיך צו באזוך כען. איד האָב איהם געענטפערט, אז ווען ער וועט קומען צו מיר ווי א „טרייסטער“ (ווייל אפילו זוען ער וואָלט אפילו געשוויגען, וואָלט ער אלץ געקומען ווי א טרייסטער, איד האָב איהם דאָס ערקלעהרט), איז וועט ער דאָך אלזא יעדען מאָל, מיך נאָך מעהר דערמאָהען און טויט. ער האָט א ציה געטאָן מיט די אקסלען, נור ער האָט מיט מיר איינגעשטימט; מיר האָבען זיך צושיידט זעהר עהרווירדיג, א זאך, וואָס איד האָב אפילו ניט ערוואַרטעט.

„נור אין דעם אַווענט און אין דער נאכט איז פאַרזעט געוואָרען דער ערשטער זאַמען פון מיין „לעצטער איבערצייגונג“. איד האָב זיך מיט גרויס חשק אנגעכאַפט אָן דעם דאָזיגען נ י י ע ם געדאַנק, מיט דורשט פאַנאַנדערגעקליבען אין זיך אין אלע זיינע קלויניגקייט טען אין אלע זיינע געשטאַלטען (איד האָב ניט געשלאָפען א גאַנצע נאכט), און וואָס מעהר איד האָב זיך אין איהם פאַרטיפט, אלץ מעהר האָב איד איהם אריינגענומען אין זיך, און אלץ מעהר האָב איד זיך געשראַקען. א שרעקליכע מורא איז מיך ענדליך באַפאַלען און מיך ניט פאַרלאָזען אין די נאַכפאַלגענדע טעג. אייניגע מאָל דענקענדיג זענען דעם דאָזיגען שטענדיגען שרעק מיינעם, בין איד האַסטיג פאַרגליווערט געוואָרען פון א נייעם שרעק; לויט דעם דאָזיגען שרעק האָב איד גע-קענט דרינגען, אז מיין „לעצטע איבערצייגונג“ האָט זיך צו ערנסט פאַרזעצט אין מיר, און זי וועט אונבאַדינגט קומען צו איהר לייזונג. נור פאַר דער לייזונג האָב איד ניט געהאַט קיין מוטה. דריי וואַכען שפעטער איז אלץ געווען געענדיגט און מוטה איז געקומען, נור צוליב זעהר א מאַרנעם אומשטאַנד.

„דאָ איז מיין ערקלעהרונג באַצייכען איד אָט די אלע ציפער און דאַטומס. פאַר מיר וועט עס זיכער זיין דאָס זעלבע, נור א י י צ ט (און עס קען געבען בלוז אין דער מינוט) ווינש איד אז די וועלכע זועלען אורטהיילען זענען מיין האַנדלונג, האָבען געקענט קלאַהר זעהן, פון וואָס פאַר א קייט פון לאַגישע אויספיהרונגען איז אויסגעוואַקסען מיין „לעצטע איבערצייגונג“, איד האָב ערשט אויבען אַנגעשריבען, אז דעם ענדליכען מוטה, וועלכער האָט מיר אויסגעפעהלט צו דער ער-פילונג פון מיין „לעצטער איבערצייגונג“ איז אין מיר, דוכט זיך, פאַר-

געקומען גאר ניט פון קיין לאַגישער אויספיהרונג, נור פון עפעס א מאַדנעם שטויס, פון עפעס א מאַדנעם אומשטאַנד, אפשר אַזא, וועל-
 כער איז גאַרנישט פאַרבונדען מיט דעם גאַנג פון דער זאך. מיט א טאַג צעהן צוריק איז צו מיר פאַרגאַנגען ראַגאַזשין צוליב זיינס אן
 אנגעלעגענהייט, וועגען וועלכער ס'איז דאָ איבעריג צו פאַנאַנדער-
 שפּרייטען זיך. איך האָב קיינמאַל ראַגאַזשיןען ניט געזעהן, נור געהערט
 פון איהם האָב איך זעהר פיעל. איך האָב איהם געגעבען אלע נוי-
 טיגע אויסקינפטע און ער איז באלד אוועקגעגאַנגען, און אזוי ווי ער
 איז בלויז געקומען צוליב אויסקינפטע, איז מיט דערמיט האָט זיך די
 זאך צווישען אונז ערלעדיגט. נור ער האָט צופיעל מיך פאַראינטערע-
 סירט, און יענעם גאַנצען טאַג בין איך געווען אונטער דעם איינפלוס
 פון מאַדנע געדאַנקען, אזוי דאָס איך האָב אויף מאַרגען באַשלאָסען
 געהן צו איהם מיט א באַזוך. ראַגאַזשין, ווייזט אויס, איז מיט מיר
 ניט געווען צופרידען, און ער האָט אפילו „עדעל“ געגעבען אַנצוהערע-
 ניש, אז מיר האָבען ניט צו וואָס צו פאַרטועצען אונזער באַקאַנטשאַפט.
 נור פונדעסטוועגען האָב איך פאַרבראַכט זעהר אן אינטערעסאַנטע
 שטונדע און, ס'איז צו גלויבען, אז ער אויך. מיר זיינען געווען
 אזעלכע קאַנטראַסטען, וועלכע האָבען זיך געמוזט וואַרפען אין די אוי-
 גען, דערהויפּט מיר: איך בין געווען א מענש, וועמענס לעבענס-טעג
 זיינען געצעהלטע, און ער — א מענש, וועלכער לעבט מיט דעם סאַמע
 פולען אונמיטעלבאַרען לעבען, מיט דער איצטיגער מינוט, אַהן קיין
 שום זאָרג וועגען „די לעצטע אויספיהרונגען און ציפּער, אָדער וועגען
 וואָס עס זאָל ניט געשעהן, וואָס עס געהערט ניט דאָס אויף וואָס... אויף
 וואָס... נו, כאַטש אויף דעם וואָס ער איז משוגע. זאָל מיר דער הערר
 ראַגאַזשין מוחל זיין דעם דאָזיגען אויסדרוק, כאַטש ווי צו א שלעכטען
 שרייבער, וועלכער קען ניט אויסדריקען זיינע געדאַנקען. ניט קוקענ-
 דיג אויף זיין גאַנצער אומפריינדליכקייט, האָט זיך מיר אויסגעדוכט,
 אז ער איז א מענש מיט פאַרשטאַנד, און ער קען פיעלעס פאַרשטעהן.
 כאַטש איהם אינטערעסירען אזוי וועניג זיימיגע זאַכען. איך האָב
 איהם ניט געגעבען קיין אַנצוהערעניש וועגען מיין „לעצטער איבער-
 צייגונג“, נור מיר האָט זיך, כ'ווייס ניט פאַרוואָס, אויסגעדוכט, אז ער
 האָט הערענדיג מיר, דאָס געטראַפען. ער האָט געשוויגען. ער איז
 א שרעקליכער שווייגער. איך האָב איהם פאַר'ן אוועקגעהן געגעבען

אַנצוהערעניש, אז ניט קוקענדיג אויף דעם גרויסען אונטערשייד צוויי
 שען אונז, און אויף אלע געגענזעצע *Les extremités se touch*
 (איד האָב איהם דאָס געגעבען צו פאַרשטעהן אין רוסיש), אזוי, דאָס
 עס קען געבען, אז ער אליין, ווייזט אויס, איז אויך ניט אזוי ווייט
 פון מיין „לעצטער איבערצייגונג“. אויף דעם האָט ער מיר געענט
 פערט מיט זעהר א בייזער און זויערער מינע, האָט זיך אויפגעשטעלט,
 האָט אליין אויפגעזוכט מיין היטעל, מאכענדיג דעם אַנשטעל, אזוי
 ווי איד וואָלט אליין אוועקגעגאנגען און ער האָט גאר איינפאך מיר
 אַרויסגעפיהרט פון זיין אומעטיגער הויז, מיט דעם אויסוועהן, אזוי
 ווי ער וואָלט מיר באַגלייט פון פיינקייט וועגען. זיין הויז האָט מיר
 ערשטוינט; זי איז עהנליך צו א בית־עולם און איהם דוכט זיך גע
 פעחלט עס. א זאך, וועלכע איז איבעריגענס, גאנץ פאַרשטענדליך:
 אזא פולער אונמיטעלכארער לעבען וועלכען ער לעבט, איז שוין צו
 פיעל אליין אינטערעסאנט, אום זי זאָל זיך נויטיגען אין דעקאָראַציע.
 דער דאָזיגער באַזוך ביי ראַנאזשינען האָט מיר זעהר מיעד גע
 מאכט. הויך דעם האָב איד נאָך פון אין דער פרייה אָן זיך געפיהלט ניט
 גוט. צו אַווענט צו בין איד זעהר אַפגעשוואכט געוואָרען און זיך גע
 לעגט אין בעט, און צייטענווייז געפיהלט א שטאַרקע היץ און אייניגע
 מינוטען אפילו גערשרט פון היץ. קאַליא איז מיט מיר אַפגעווען ביז
 עלף אזויגער, און פונדעסטוועגען געדענק איד אלץ וועגען וואָס ער
 האָט גערעדט און וועגען וואָס מיר האָבען גערעדט. נור ווען מינוטעני
 ווייז האָבען זיך צוגעשלאָסען מיינע אויגען, האָט זיך מיר אלץ פאַר
 געשטעלט איוואן פאַמיטש, ווי ער וואָלט געקראָגען א מיליאָן רובעל,
 ער האָט אלץ ניט געוואוסט וואו זיי אהינצוטאָן, זיך געבראַכען דעם
 קאַפּ, געציטערט פון שרעק, מען זאָל זיי ניט צו'גנב'ענען, און ענדליך
 האָט ער ווי באַשלאָסען זיי צו באַגראַבען אין דער ערד. איד האָב ענר
 לִיך איהם געראַטען אַנשטאט צו באַגראַבען אזא גרויסען באַרג מיט
 גאלד אומזיסט אין דער ערד, זאָל ער בעסער פון דעם גאַנצען באַרג
 אויסגיסען א גאַלדענעם אַרזן פאַר דעם „פאַרפרוירענעם“ קינד און
 צוליב דעם זאָל ער אויסגראַבען דאָס קינד. דעם דאָזיגען שפּאַס האָט
 סוריקאווי ווי אויפגענומען מיט טרערען פון דאַנקבאַרקייט, און איז
 גלייך צוגעטראַטען צו דער אויספיהרונג פון דעם פּלאַן, איד האָב ווי
 א שפּיי געטאָן און בין פון איהם אוועק. ווען איד האָב זיך אויפגע-

כאפט, האָט קאליא מיד פאַרזיכערט, אז איד האָב נאר ניט געשלאָגן פּען, און אז איד האָב די גאנצע צייט גערעדט מיט איהם וועגען ס'ר יקאו'ן. מינומענווייז בין איד געווען אין א שרעקליכען טרויער און צומישונג, אזוי דאָס קאליא איז אוועק אן אומרוהיגער. ווען איד בין אליין אויפגעשטאַנען, כדי צו פארשליסען נאָר איהם די טהיר אויפ'ן שלאָס, האָט זיך מיר פּלוצלינג דערמאָהנט א בילד, וועלכען איד האָב אנומעלט געזעהן ביי ראַגאזשינען, אין איינע פון די אומעטיגסטע זאָלען פון זיין הויז, איבער די טהירען. ער האָט זי מיר אליין געוויזען פאַרבייגעהענדיג; איד בין, דוכט זיך, געשטאַנען פאַר איהם א מינוט פינף. אין איהם איז גאָר ניט געווען קיין שעהנעם פון מאהלערישען שטאַנדפּונקט, נור ער האָט אויף מיר אַנגעווארפען א מאָדנע אומ-רוהיגקייט.

„אויף דעם דאָזיגען בילד איז געווען אויסגעמאָהלען קריסטוס גלייך נור ווי מען האָט איהם אַרונטערגענומען פון צלם. מיר דוכט זיך, אז די מאהלער האָבען זיך געוועהנליך איינגעוואוינט צו אויסמאַלען קריסטוס'ן אויפ'ן צלם, און אן אַרונטערגענומענעם פון צלם, אלץ נאָר מיט א צייכען פון אויסערגעוועהנליכער שענקייט אויפ'ן געזיכט; אַט די דאָזיגע שענקייט זוגען זיי צו באהאַלטען פאַר איהם אפילו אין די שטאַרקסטע ליידען. אבער אין ראַגאזשין'ס בילד איז וועגען שעני-קייט גאָר קיין רעד ניט; דאָס דער אמת'ער אויסזעהן פון א מענש-ליכען פּג, וועלכער האָט איבערגעלימען אונענדליכע ליידען נאָר ביז'ן צלם, וואונדען, פייניגונגען, קלעפּ פון די וועכטער, קלעפּ פון פּאַלק, ווען ער האָט געטראָגען אויף זיך דעם צלם און איז געפאַלען אונטער'ן צלם און ענדליך, די צלם-פייניגונגען אין פאַרלוף פון זעקס שטונד-דען (אזוי איז אמוינציגסטענס לויט מיין רעכענונג). אמת, דאָס איז א געזיכט פון א מענשען, וועלכען מען האָט נור וואָס אַרונט-טערגענומען פון צלם, דאָס הייסט א מענש, וועלכער האָט נאָר אין זיך אסך לעבעדיגעס, ווארימעס; גאַרנישט האָט נאָר ניט אוספּעיעט צי פאַרגליווערט ווערען, אזוי דאָס פון געזיכט פון דעם פאַרשטאַרבע-נעם קוקען ארויס ליידען, ליידען וועלכע ער פיהלט נאָר איצט (דאָס איז זעהר גוט געצייכענט געוואָרען פון דעם מאהלער). אָבער דאָך האָט ער דעם פנים ניט פאַרהייליגט; דאָ איז בלויז די נאַטור, און אין אמת'ן דאַרף אזוי זיין. דער פּג פון א מענשען נאָך אזעלכע פייני-

גונגען, ווער ער זאל ניט זיין. איד ווייס, אז דער קריסטליכער קלויס-
 מער האָט נאָך אין די ערשטע דורות באשטימט, אז קריסטוס האָט
 געליטען אין דאָרום געווען אונטערוואָרפען אויפ'ן צלם נאָר אין גאָנ-
 קערפער אין דאָרום געווען אונטערוואָרפען אויפ'ן צלם נאָר אין גאָנ-
 צען אלע נאָטורגעזעצען. אויפ'ן בילד אין דער דאָזיגער פנים שרעק-
 ליד צוקלאַפּט, אן אנגעשוואַלענער, מיט שרעקליכע אָנגעשוואַלענע
 און פאָרבלוטיגטע סיניאקעס, די אויגען אָפּען, די ווייסלען פון אויג
 גלאַנצען מיט אזא טויטען, גלעזערנעם גלאַנץ. נור מאַדנע, ווען דו
 קוקסט אויף דעם דאָזיגען פּגל פון דעם פאָרפייניגטען מענשען, ווערט
 געבוירען איין באַזונדערע און מערקווירדיגע פראַגע: ווען טאַקע אזא
 פּגל (און ער האָט אונבאָדינגט געדאַרפט זיין אַזאַ) האָבען געזעהן זיינע
 תּלמידים, זיינע שפּעטערדיגע הויפט אפּאסטאָלען, עס האָבען געזעהן
 די פרויען, וועלכע זיינען איהם נאָכגעגאַנגען און וואָס זיינען געשטאַ-
 נען לעבען צלם. די אלע וועלכע האָבען אין איהם געגלויבט און פאָר-
 געטערט, אז ווי אזוי האָבען זיי געקענט גלויבען, קוקענדיג אויף אַזאַ
 פּגל, אז דער דאָזיגער מאַרטירער וועט אויפֿלעבען? דאָ קומט, ניט ווי-
 לענדיג, דער געדאַנק, אז ווען דער טויט איז אַזוי שרעקליך און די נאָ-
 טורדיגעזעצען זיינען אזוי שטאַרק, איז ווי קען מען זיי באַזיגען? ווי
 קען מען זיי באַזיגען, ווען עס האָט זיי איצט אפּילו ניט באַזיגט ער,
 ו ו ע ל כ ע ר האָט ביי זיין לעבען באַזיגט אי די נאַטור, וועמען זי
 האָט זיך אונטערגעגעבען: מיידעל, שמעה אויף! — און די מיידעל
 איז אויפגעשטאַנען, „לאַזאַר, קום ארויס“ און ס'איז אַרויס דער טוי-
 מער! קוקענדיג אויף דער בילד, דוכט זיך אויס, אז די נאַטור איז
 אַ גרויסע אַכזריות'דיגע און שטומע חיה, אָדער ריכטיגער געזאַגט,
 כאַטש ס'קוקט אויס מאַדנע — ווי אַ ריזיגע מאַשין פון די מאַדערנסטע,
 וועלכע האָט אַהן שכל פאָרכאַפּט, צושטויסען און אַריינגעשלונגען אין
 זיך טויב און אַהן געפיהל אַ גרויסען און אונגעצבאַרען וועזען —
 אַזאַ וועזען, וועלכער איז אַליין ווערטה געווען די גאַנצע נאַטור אין
 אַלע איהרע געזעצען, די גאַנצע ערד, וועלכע איז אפּשר נור באַשאַפּען
 געוואָרען, כדי צו מאַכען מעגליך די ערשיינונג פון דעם דאָזיגען ווע-
 זען! מיט דעם בילד איז ווי עס וואַלט באשטימט אויסגעדיקט גע-
 וואָרען דער באַגריף וועגען אַ פינסטערער, הוצפּה'דיגער און אַהן
 שכל'דיגע אייביגע קראַפּט, וועלכער ס'איז אַלץ אונטערוואָרפען, און

דאָס גיט זיך אייך ניט ווילענדיג איבער. אָט די דאָזיגע מענשען, וועלכע רינגלען ארום דעם טויטען, וועלכע זיינען דאָ אויפ'ן בילד ניטאָ, האָבען אין יענעם אָווענט געדארפט דערפיהלען א שרעקליכען אומעט און אומרוה, וועלכער האָט מיט איין מאָל צוקלאַפט אלע זיי ערע האַפענונגען און גלויבונגען. זיי האָבען זיך געדארפט פאַנגעדער געהן אין דעם שרעקליכסטען שרעק, כאַטש יעדערער פון זיי האָט אין זיך אוועקגעטראָגען א ריזיגען אַעדאנק, וועלכען מען האָט שוין קיינ מאָל ניט געקענט ארויסרייסען פון זיי. און ווען דער דאָזיגער פֿעלדער הינריכטונג, איז וואַלט ער אפשר נאָר ניט אזוי ארויף אויפ'ן צלם, און ניט אזוי געשטאַרבען ווי איצט? די דאָזיגע פראגע קומט דיר אויך אנווילענדיג, ווען דו קוקסט אויפ'ן בילד.

„דאָס אלץ איז מיר געקומען אויפ'ן זינען שטיקלעכווייז, אפשר טאקע אין אמת'ן צווישען א רעדען פון היי, אייניגע מאָל אפילו אין בילדער. גאנצע אנדערהאלבען שטונדען נאָך קאַליא'ס אוועקגעהן, קען זיך ווייזען אין געשטאַלטען דאָס, וואָס האָט ניט קיין געשטאַלט? נור מיר האָט זיך צייטענווייז ווי אויסגעדוכט, אז איך זעה, אין עפעס אַזאָ מאָדער און אונגעגליכער פאַרם, אָט די דאָזיגע אונגעגליכע קראַפט, דעם דאָזיגען טויבען פינסטערען און שטומען וועזען. איך געדענק ווי עמיצער וואַלט מיר געפיהרט ביים האנט, מיט א ליכט אין די הענט, און מיר באַוויזען עפעס אַ ריזיגען עקעלהאפטען טאַראַנטול, און מיר גענומען פאַרזיכערן, אז דאָס איז די זעלבע פינסטערע טויבע און אלמעכטיגע באַשעפעניש און פון מיר געלאכט מיט כעס. אין מיין צימער, פאר דער איקאַנע, צינדט מען שטענדיג אַן אויף דער נאַכט אַ לעמפּעל. — האָס ליכט איז א דונקעלע און א גאַרנישטדיגע, נור דאָד קען מען אלץ זעהן, און אונטער'ן לעמפּעל קען מען אפילו לייט נען. איד דענק, אז עס איז געווען דער אַנפאַנג פון איינס אזויגער; איד האָב גארנישט געשלאָפען און געלעגען מיט אַפענע אויגען; פֿלוצ-לינג האָט זיך די טהיר פון מיין צימער געעפענט און ס'איז אריינגעקומען ראַנאזשין.

„ער איז אריין, פארשלאָסען די טהיר, שווייגענדיגערהייט אויף מיר א קוק געטאָן און איז שוויץ אוועק צום ווינקעל, צו יענעם שטוהל,

וועלכער שטעהט כמעט אונטער'ן לעמפעל. איך האָב זיך זעהר געדוואנדערט און געקוקט אין ערוואַרטעניש. ראַגאַזשין האָט זיך אָנגעדשפּאַרט אויפ'ן טישעל און גענומען שווייגענדיגערהייט קוקען אויף מיר. אזוי זיינען פאַראיבער א מינוט צוויי־דריי, און איך געדענק, אז זיין שווייגען האָט מיר זעהר באַליידיגט און וועה געמאַן. פאַר וואָס זשע וויל ער ניט רעדען? דאָס, וואָס ער איז געקומען אזוי שפעט, האָט מיר אודאי אויסגעקוקט מאַדנע, נור איך געדענק, אז איך בין ניט געווען גאַט ווייסט ווי ערשטוינט דערפון, אין געגענטהייל אפילו: כאַטש איך האָב אין דערפריה ניט אַרויסגעזאָגט קלאַהר מיין געדאַנק, נור איך ווייס, אז ער האָט איהם פאַרשטאַנען, און דער דאָזיגער געדאַנק איז געווען פון אזא סאַרט, אז צוליב איהם, האָט מען געקענט קומען א שמועס טאַן נאַכאַמאַל, כאַטש אפילו זעהר שפעט. איך האָב טאַקע אזוי געדענקט, אז ער איז געקומען צוליב דעם. מיר האָבען זיך אין דער פריה פאַנאַנדערגעגאַנגען אביסעלע פיינדליך און איך געדענק אפילו, אז ער האָט א פאַר מאַל אויף מיר א קוק געמאַן מיט שפּאַט. אַט דעם דאָזיגען שפּאַט האָב איך איצט ארויסגעלייענט פון זיין בליק, און אַט דאָס טאַקע האָט מיר אויך באַלעדיגט, אין דעם, אז דאָס איז טאַקע כאַמת ראַגאַזשין אליין און ניט קיין געשפענסט, האָב איך פון אַנפאַנג נאר ניט געצווייפעלט. ס'איז מיר אפילו אויפ'ן זינען ניט געקומען צו צווייפלען.

„און אין דער זעלבער צייט האָט ער אלץ פאַרטגעזעצט צו זיצען און קוקען אויף מיר מיט דעם זעלבען שפּאַטישען שמיכעל. איך האָב זיך ביזן איבערגעדערהט אויפ'ן בעט, האָב זיך אויך אָנגעשפּאַרט אויפ'ן קישען און האָב אויך באַשלאָסען אומישנע צו שווייגען, כאַטש מיר זאָלען אזוי דאַרפען אַפּזיצען די גאַנצע צייט. איך האָב עס אונט באַדינגט געוואַלט, אז ער זאָל אָנהויבען דער ערשטער. איך דענק, אז אזוי זיינען פאַראיבער א מינוט צוואַנציג. פּלוצלונג איז מיר איינגעדפּאַלען: און וואָס איז, אויב דאָס איז ניט ראַגאַזשין, נור א געשפענסט? „ניט אין מיין קראַנקהייט, און ניט פריהער האָב איך קיינמאַהל נאָר ניט געזעהן קיין שום געשפענסט; נור מיר האָט זיך אלע מאַל אויסגעדוכט, נאָר אין דער צייט, ווען איך בין געווען אַ אינגעל און אפילו נאָר איצט אויך, דאָס הייסט ניט לאַנג, אז ווען איך וועל כאַטש איין מאַל אין מיין לעבען דערזעהן א געשפענסט, דאן וועל איך גלייך

אויפ'ן פלאץ שטאַרבען, ניט קוקענדיג אפילו וואָס איך גלויב ניט אין קיינע געשפענסטער, נור ווען ס'איז מיר געקומען אויפ'ן געדאַנק, אז דאָס איז ניט ראַגאָזשין, נור בלוז א געשפענסט, דאן דענק איך, אז איך האָב זיך גאָר ניט איבערגעשראַקען. און נאָך מעהר, איך בין אפילו ביז געוואָרען אויך. מאַדנע איז אויך דאָס, אז די לייזונג פון דער פראַגע צו איז דאָס א געשפענסט צו ראַגאָזשין אליין, האָט מיר גאָר ניט געאינטערעסירט און באַאומרוהיגט, ווי עס וואָלט דוכט זיך געדאַרפט געשעהן; מיר דוכט זיך, אז איך האָב דאן גאָר וועגען עפעס אנדערש געדענקט. מיר האָט צום ביישפּיל פיעל מעהר געאינטערעסירט, פאר וואָס ראַגאָזשין, וועלכער איז פריהער געווען אין היימישען שלאַפראַק און אין טופּלעס, איז איצט אין א פראַק און אין א ווייסען וועסט, און ווייסען קראַוואַט? עס האָט אויך דורכגעבליצט א געדאַנק: אויב דאָס איז א געשפענסט, און איך שרעק זיך ניט פאר איהם, טאָ פאר וואָס זאָל איך ניט אויפשטעהן און צוגעהן צו איהם און זיך ניט איבערצייגען? ס'קען געבען, איבעריגענס, אז איך האָב ניט געוואַנט און זיך געשראַקען, נור גלייך ווי איך האָב נור א טראַכט געמאַן אז איך שרעק זיך, האָט מיר פּלוצלינג דורכגענומען א קעלט. איך האָב דערפיהלט א פראַסט איבער'ן פלייצע און מיינע קניע האַבען אָנגע-הויבען ציטערן. אין דער זעלבער צייט, הפנים פארשטעהענדיג, אז איך שרעק זיך, האָט מיר פּלוצלינג דורכגענומען א קעלט. איך האָב דער-פיהלט א פראַסט איבער'ן פלייצע און מיינע קניע האַבען אָנגעהויבען ציטערן. אין דער זעלבער צייט, הפנים פארשטעהענדיג, אז איך שרעק זיך, האָט ראַגאָזשין אוועקגענומען זיין האַנט, אויף וועלכער ער האָט זיך אָנגעשפּאַרט, האָט זיך אויסגעגלייכט און גענומען עפענען זיין מויל, פונקט ווי צוגרייטענדיג זיך צו לאַכען; ער האָט געקוקט אויף מיר פון דער זייט, עס האָט מיר אָנגעכאַפט אזא רציחה, אז איך האָב זיך באַמת געוואָלט אויף איהם ארויפּוואַרפען, נור אַזוי ווי איך האָב זיך געגעבען א שבועה, אז איך זאָל ניט אָנהויבען רעדען דער ערש-טער, בין איך געבליבען אויפ'ן בעט, און מעהר פון אלץ, אז איך בין נאָר אלץ ניט געווען זיכער, צו איז דאָס ראַגאָזשין אליין אָדער ניט? „איך ווייס ניט אויף זיכער וויפיעל צייט דאָס האָט גענומען; איך געדענק אויך ניט אויף זיכער, צו בין איך צייטענוויזן אריינגע-פאלען אין אַנמאַכט צו ניט? נור ענדליך, איז ראַגאָזשין אויפגעשטאַ-

נען, אויך אזוי לאַנגזאַם און דורכדרינגליך מיד באַטראַכט ווי פּריהער, ווען ער איז אריין, נור שפּאַטיש שמייכלען האָט ער אויפּגעהערט, און שטיל, כמעט אויף די שפּיץ־פינגער איז ער צוגעגאַנגען צום טהיר, זי געעפּענט, צוגעמאַכט און איז ארויס. איך בין ניט אויפּגעשטאַנען פון בעט; איך געדענק ניט וויפּיעל נאָך צייט בין איך אזוי אָפּגעלעגען מיט אפּענע אויגען און אלץ געטראַכט; גאָט ווייסט וועגען וואָס איך האָב געטראַכט. איך געדענק אויך ניט ווי איך האָב איינגעדרימעלט. אויף מאַרגען האָב איך זיך אויפּגעכאַפט, ווען מען האָט צעהן אזויגער גע־קלאַפט צו מיר אין טהיר. ביי מיר איז אזוי אָפּגעמאַכט, אז ווען איך עפען אליין ניט די טהיר בין צעהן אזויגער און רוה ניט, אז מען זאָל מיר דערלאַנגען טהיי, דאָן דאַרף מאַטערענאַ אליין אָנקלאַפען צו מיר. ווען איך האָב איהר געעפּענט די טהיר, האָב איך זיך גלייך דער־מאַהנט, ווי אזוי האָט ער געקענט אריינקומען ווען די טהיר איז געווען פאַרשלאָסען? איך האָב זיך נאָכגעפּרעגט און זיך איבערצייגט אז דער אמת'ער ראַגאַזשין האָט ניט געקענט אריינקומען, ווייל אלע אונזערע טהירען ווערען פאַרשלאָסען אויף דער נאַכט אויפ'ן שלאָס.

„אַט דער באַזונדערער פּאַל, וועלכען איך האָב אזוי באַשריבען מיט אלע איינצעלהייטען, איז געווען די אורזאַכע וואָס איך האָב זיך אין גאַנצען „ענטשלאָסען“, און דאָס הייסט, אז דער ענדליכער ענט־שלאָסענהייט האָט געהאַלפּען ניט די לאַגיק, ניט די לאַגישע איבער־צייגונג — נור די פאַראַכטונג. מען קען ניט בלייבען לעבען אין אַ לעבען, וועלכעס נעהמט אַז אַזעלכע מאַדנע פאַר מיר באַליידיגענדע פאַרמען; אַט דער געשפּענסט האָט מיר ערנידעריגט. איך קען זיך ניט אונטערגעבען צו אַ פינסטערער מאַכט, וואָס נעהמט אָן דעם אויסזעהן פון אַ טאַראַנטול. מיר איז נור דאָן, ווען איך האָב פאַר־נאַכט צו ענדליך דערפיהלט פון זיך די ענדליכע ענטשלאָסענהייט, געוואָרען גרינגער. דאָס איז נור געווען אויפ'ן ערשטען מאַמענט; צו־ליב'ן צווייטען מאַמענט בין איך געפּאַהרען אין פּאוּל־אָווסק, נור ווע־גען דעם איז שוין גענוג ערקלעהרט געוואָרען.“

זיבעטער קאפיטעל.

„איד האָב געהאט א קליינעם קעשענע פיסטאַלעט; איד האָב איהם אנגעשמעלט, נאָך דאָ ווען איד בין געווען א קינד, אין יענעם קאַמישען עלטער, ווען ס'הויבט אייך פּלוצלינג אָן געפעהלען צו ווע-רען געשיכטעס וועגען דועלען, וועגען גזל'ישע אנפאלען, וועגען דעם ווי מען וועט מיך ארויסרופען אויף א דועל, און ווי ווירדיג איד וועל שטעהן אונטער'ן פייער. מיט א מאַנאַט צוריק האָב איד איהם בא-קוקט און צוגעגרייט. אין דער קעסטעל וואו ער איז געלעגען האָבען זיך אָפּגעזוכט צוויי קוילען און אין דער פּולווער-בייטעלע, פּולווער אויף א דריי שאַסען. דער דאָזיגער פיסטאַלעט איז א שלעכטער, ער שיסט אָן א זייט און איז גאנצען אויף וועלכע ס'ניט איז פּופצען טראַט; נור ער קען ראַד געוויס פאַררעהען א מענשען די קאַפּ אָן א זייט, ווען מען זאָל איהם צושטעלען שטייף צו די שלייפען.

„איד האָב באשלאָסען צו שטארבען אין פּאולאָווסק, ביי זונען-אויפגאַנג, און ארונטערגעהענדיג אין פּאַרק, כדי קיינעם אויף דער דאַטשע ניט באַאומרוהיגען. מייזן „ערקלעהרונג“ וועט גענוג ערקלעה-רען די זאך צו דער פּאַליציי. די וואס האָבען חשק צו פּסיכאָלאָגיע און די יעניגע, וועלכע דאַרפען, קענען פון איהם דרינגען וואָס זיי ווי-לען. איד וואָלט פונדעסטוועגען ניט געוואָלט אז דער דאָזיגער מאַ-נוסקריפט זאל איבערגעגעבען ווערען צו דער עפענטליכקייט. איד בעט דעם פירשט באהאַלטען איין עקזעמפּליאַר פאַר זיך און א צוויי-טען איבערגעבען אַגלאַיאַ איוואַנאוואַ עפּאַנטשין. אזוי פאַרלאַנג איד. איד לאָז איבער מייזן סקעלעט צו דער מעדעצינישער אַקאַדעמיע פאַר וויסענשאַפּטליכע צוועקען.

„איד אַנערקען ניט קיין ריכטער איבער זיך און איד ווייס, אז איד בין איצט אויסער די הערשאַפט פון א געריכט. נאָך גאָר ניט לאַנג האָט מיך געמאַכט צום לאַכען דער געדאַנק, אז ווען מיר וואָלט איצט פּלוצלינג איינגעפאלען עמיצען ערמאָרדען, כאַטש צעהן מענ-שען מיט אַמאַל, אָדער טאָז עפעס וואָס איז אמשרעקליכסטען, וואָס

עס רעכענט זיך נור פאר דאָס סאמע שרעקליכסטע אויף דער וועלט, איז מיט וואס פאר א נאָז וואלט געבליבען שטענדיג דער געריכט פאר מיר, מיט מיינע צוויי—דריי וואַכען לעבען? איך וואָלט געשטאַרבען מיט קאַמפּאַרט ביי זיי אין האַספּיטאַל, אין וואַרימקייט און מיט אן אויפּמערקזאמען דאָקטאָר ביים זייט, און ס'קען געבען, אז אסך אנגע- נעהמער און וואַרימער ווי ביי זיך אין דער היים. איך פארשטעה ניט פאר וואס מענשען אין אַזאַ צושטאַנד ווי מיינעם, פאלט ניט איין אַזאַ געדאַנק, כאַטש אפילו בלויז פאר א שפּאַס? און אפשר, איבעריגענס פאלט עס זיי יע איין; פרעהליכע מענשען געפינט מען ביי אונז אויך.

„נור כאַטש איך אנערקען ניט קיינע ריכטער איבער זיך, איז פונדעסטוועגען וויים איך, אז מען וועט מיר משפּט'ען, ווען איך וועל שוין זיין א טויבער און שטומער באשולדיגטער. איך וויל ניט אוועק געהן איידער איך לאָז א וואָרט אלס ענטפּער — א וואָרט א פּרויעס און ניט קיין ארויסגעצוואונגענעם, — ניט אום זיך ריין צו ווא- שען — אָ, ניין! בעטען פאַרצייאונג פאר עפעס האָב איך ניט ביי קיינעם, — נור אַזוי ווייל איך וויל דאָס אליין.

„ערשטענס, קומט דאָ א מאַדנער געדאַנק: וועמען, און אין נאָך מען פון וועלכען רעכט, אין נאָמען פון וועלכער איבערצייגונג וואָלט עמיצען איינגעפאלען צו באשטרייטען מיין רעכט אויף דעם דאָזיגען צוויי-דריי וואַכענדיגען טערמין? וועלכער געריכט קען דאָ האָבען א דעה? ווער דאַרף עס נויטיג, אז איך זאָל ניט נור זיין פאַראורטהיילט נור איך זאָל גוטמוטיג אויסהאַלטען דעם פאַראורטהיילונגס-טערמין? איז דען טאַקע באמת מעגליך אז עמיצער נויטיגט זיך אין דערין? צו- ליב מאַראַל? איך וואָלט עס נאָך פאַרשטאַנען ווען איך וואָלט אין דער בליהונגס-צייט פון געזונט און קראַפט, געוואָלט זיך נעהמען דאָס לעבען, „וועלכעס האָט געקענט ברענגען נוצען מיינע מיט-מענשען“ א. א. וו. יענע מאַראַל וואָלט נאָך געקענט מיר פאַרוואַרפען, לויט דער אַלטער רומינע, דערפאַר וואָס איך האָב געבאַלעבאַטעוועט איבער מיין לעבען אַהן קיין ערלויבעניש. אבער איצט, איצט ווען מיר איז שוין פאַרגעליענעט געווארען דער טערמין פון דער פאַראורטהיילונג? וואָס פאר א מאַראַל דאַרף מען נאָך האָבען וואָס זאָל שטעהן העכער איבער אייער לעבען און לעצטען כּריפּ, אין וועלכען איהר גיט אוועק

אייער לעצטען אַטאָם פֿון אייער לעבען ? אויסהערענדיג די טרויס־
טונגען פֿון פֿירשט וועלכער וועט אונבאדינגט דערגרייכען אין זיינע
קריסטליכע באווייזע ביז דעם גליקליכען געדאנק, אז אין אמת'ן איז
גאר פֿיעל בעסער וואָס איהר שטאַרבט (אזעלכע קריסטען ווי ער דער־
געהן שטענדיג ביז דער דאָזיגער אידעע, דאָס איז זייער באַליבטער
פֿערדעל). און וואָס באַצוועקען זיי מיט זייערע פֿאוולאָוסקער בוימער?
פֿארזיסען די לעצטע שטונדען פֿון מיין לעבען ? צו דען פֿארשטעהן זיי
ניט, אז וואָס מעהר איד וועל זיך פֿארגעסען, אלץ מעהר וועל איד זיך
איבערגעבען דעם דאָזיגען לעצטען שאַטען פֿון לעבען און ליבע, מיט
וועלכען זיי ווילען מיר פֿארשטעלען מיין מעיעראַוווס וואָנט און אלץ
וואָס איז אויף איהר אזוי אַפען און איינפֿאך אָנגעשריבען, אז אלץ
מעהר ווילען זיי מיר אומגליקליכער מאַכען ? צו וואָס טויג מיר זיי־
ער נאַטור, אייער פֿאוולאָוסקער גאַרטען, אייערע זונען אויפֿגאנגען און
אונטערגאנגען, אייער בלויער הימעל און אייערע צופֿרידענע געזיכטער,
אז אַט די גאַנצע שמחה, וועלכע האָט ניט קיין ענד, האָט אָנגעהויבען
דערפֿון, אז נור מיר איינעם האָט זי געפֿונען פֿאַר אן איבעריגען ?
וואָס האָב איד פֿון דער דאָזיגער גאַנצער שענקייט, ווען איד מוז און
ביז געצוואַנגען יעדע מינוט, יעדע רגע, צו וויסען, אז אַט אפֿילו אַט
די קליינטשינקע פֿליגעלע וועלכע זשוזשעט ארום מיר אין די שטראַה
לען פֿון דער זון, איז אפֿילו יענע נעהמט אנטהייל אין דער גאַנצער
שמחה און כאַר. זי ווייס איהר פֿלאַץ, האָט איהם ליבע און זי איז
גליקליך, און איד איינער בין אן ארויסגעוואַרפענער, און נור צוליב
מיין מוטלאַזיקייט האָט איד דאָס ניט געקענט פֿארשטעהן ביז איצט !
אַ, איד ווייס דאָך, ווי דעם פֿירשט און אלע איבעריגע וואַלט זיך גע־
וואַלט, דערפֿיהרען מיר ביז דעם, אז אויך איד זאָל אַנשטאַט די אלע
„פֿאַלשע און בעזע“ רעדעס אויך זינגען פֿון גוטע זימען און פֿאַר דעם
טריאומף פֿון דער מאַראַל, דעם באַריהמטען קלאַסישען פֿערז פֿון
מילוואַאָ :

“O, puissent voir votre beaute sachee,

Tont da'his, sourds à mes adieux!

Quils meurent pleins de Jours que leur mort soit
pleuree,

Qu um ami leur ferme les yeux!

„אבער גלויבט נאָאוינע מענשען, אז אין דעם מאָראַלישען פערן, אין דער דאָזיגער אַקאַדעמישער ברכה צו דער וועלט, אין דער דאָזיגער פראַנצויזישער ליעד איז דאָ אזוי פיעל באַהאַלטענע נאַל, אזוי פיעל ניט שלום־מאַכענדעס, א זיד אליין אין גראַמען פאַרזיסענדע בעזקייט אז אפילו דער פּאַעט אליין, קען געבען, האָט געמאַכט א טעות און אַנגע״ נומען די דאָזיגע בעזקייט, פאַר האַרצענס־טרערען און דערמיט איז ער אוועקגעשטאַרבען; רוהען זאָל ער אין קבר! ווייסט, אז עס איז דאָ איז באַוואוסטזיין, אזא גרענעץ צו דער שאַנדע פון אייגענער נישטיקייט און שוואַכקייט, ווייטער פון וועלכער א מענש קען שוין ניט געהן און פון וועלכער ער הויבט אַן פיהלען אין זיין שטאַנד אליין דעם ריזיגסטען פאַרגעניגען... נו, געוויס, אונטערטעניקייט איז א גרויסע מאַכט, אין דעם זינען, פאַרשטעה איד עס — כאַטש ניט אין דעם זינען אין וועל־כע רדי רעליגיאָן נעהמט אַן די אונטערטעניקייט אַלס א מאַכט.

„רעליגיאָן! דאָס אייביגע לעבען באַגרייף איד און אפּשר האָב איד שטענדיג באַגריפען. זאָל דער באַוואוסטזיין זיין אַנגעצונדען מיט דעם ווילען פון דער העכערער קראַפט זאָל זי זיד אַרומקוקען אויף דער וועלט און זאָגען: „אַט בין איד!“ און זאָל איהם מיט אַמאַל זיין פאַרשריבען פון דער דאָזיגער העכערער מאַכט, אז ער מוז זיד אויפלייזען, ווייל דאָרטען דאַרף מען צוליב עפעס — און אפילו אַהן אן ערקלעהרונג פאַר וואָס — זאָל זיין! איד לאַז עס צו, נור טאַקע דאָ בלייבט ווידער די אייביגע פראַגע צו וואָס דאַרף מען דאָ מייז אונטערטעניקייט? קען מען דען מיד איינפאַד ניט אויפּעסען, ניט פאַדערענדיג פון מיר קיין לויב־געזאַנגען צו יענעם וואָס האָט מיד אויפגעגעסען? איז דען טאַקע מעגליך אז דאָרטען זאָל זיד עמיצער אויף אן אמת באַלעדיגען, פאַר דאָס וואָס איד וויל ניט וואַרטען צוויי וואַכען? איד גלויב דאָר ניט; און מען קען שוין זיכערער דענקען, אז דאָ דאַרף מען נויטיג האָבען מייז נישטיגען לעבען, א לעבען פון אז אַטאַם, אום אויסצופילען עפעס אן אַלגעמיינע האַרמאָניע צוליב עפעס אזא פּליוס און מינוס, פאַר עפעס אזא קאַנטראַסט און א. א. וו. פונקט ווי מען דאַרף טאַג טעגליך אַלס קרבנות מיליאָנען לעבענס, אַהן וועמענס טויט די איבעריגע וועלט קען ניט עקזיסטירען. (כאַטש מען דאַרף באַמערקען אז דאָס איז זעהר א גראַסמוטיגער געדאַנק און און פאַר זיד). אבער מילאַ זאָל שוין זיין אזוי! איד שטים איין אז

אנדערש דאָס הייסט, אז אַהן א געמיינשאַפֿטליכע אויפֿפרעסען פֿון איינעם דעם צווייטען האָט מען די וועלט ניט געקענט איינארדנען; איד ביו אפילו גרייט איינצושטימען אז איד קען גאָר ניט פֿארשטעהן אין דער דאָזיגער איינארדנונג; אָבער דערפֿאר ווייס איד איין זאָך אויף זיכער: אויב מען האָט מיר שוין איינמאַל געגעבען צו פֿארשטעהן „אז איד עקזעסטר“, איז וואָס געהט מיר אָן, וואָס די וועלט איז אייביגעאַרדענט געוואָרען מיט טעות'ן און אז אנדערש קען זי ניט עקזיסטירען? ווער-זשע און פֿאַר וואָס וועט מען מיר דערנאָכדעם אורטהייבֿלעך? ווי איהר ווילט, דאָס אלץ איז אונמעגליך און ניט גערעכט.

„און איז דער זעלבער צייט האָב איד קיינמאַל ניט, ניט קוקענדיג אויף מיין גאנצען חשק, ניט געקענט זיך פֿאַרשטעלען, אז עס איז ניטאָ קיין צוקונפֿטיגעס לעבען און קיין העכערע מאַכט? ניין, לאָמיר שוין בעסער אַפֿלאָזען די רעליגיאָן.

„און גענוג שוין, ווי איד וועל צוקומען צו די דאָזיגע שורות וועט שוין זיכער אויפֿגעהן די זון און זיך „צוקלינגען איבער'ן הימעל“ און עס וועט זיך א גאָס טאָן א ריווע, אַז אונגעמאַסטענע קראַפט אונטער דער זון. זאָל עס! איד וועל שטאַרבען, קוקענדיג גלייך אויף דעם קוואַל פֿון קראַפט און לעבען, און איד וועל ניט וועלען דאָס דאָזיגע לעבען! ווען איד וואָלט געהאט א מאַכט ניט צו געבוירען ווערען, וואָלט איד זיכער ניט אַנגענומען דאָס לעבען אויף אזעלכע קאַמישע באַדינגונגען. אָבער מיר איז נאָך געבליבען די מאַכט, צו שטאַרבען, כאַטש איד גיב שוין אַפֿ א פֿאַרטיגע זאָך. ס'איז ניט קיין גרויסע מאַכט און ניט קיין גרויסער בונט!

מיין לעצטע ערקלעהרונג: איד שטאַרב, ניט דערפֿאַר, ווייל איד ביו ניט בכח איבערצוטראַגען די דריי וואַכען; א, ביי מיר וואָלט גע-קלעקט כח! און ווען איד וואָלט געוואָלט, וואָלט איד שוין געווען גע-טרויסט מיט בלוז דעם באַוואוסטזיין פֿון דער באַלעדיונג; נור איד ביו ניט קיין פֿראַנצויזישער דיכטער און איד ווייל ניט אזא טרויסט. און ענליך לאָקט מיר אויך אָן דאָס: די נאַטור האָט אויף אזוי פֿיעל באַגרענצט מיין טהעטיקייט מיט איהר דריי וואַכיגען אורטהייבֿל, און עס קען זיין, אז דער זעלבסטמאַרד איז די איינציגע זאָך, וועלכע איד קען נאָך אוספֿעיען אַנצוהויבען און פֿאַרענדיגען לויט מיין אייגענעם ווילען. וואָס זשע איז דער וואַונדער וואָס איד ווייל זיך באַנוצען מיט

דער לעצטער מעגליכקייט פון זיין טהעטיג? א פראַטעסט אין אַפּט-
מאַהל א גרויסע זאך..."

די „ערקלעהרונג" איז געווען געענדיגט, ענדליך האָט איפּאָליט
אויפגעהערט צו לעזען...

עס גיט אין די ערגסטע מאָמענטען אזא לעצט־שטופיגע, צינישע
אַפּענהערציגקייט, ווען א נערוועזער מענש געהט ארויס פון די כלים,
האַט שוין קיין מורא פאר גאַרנישט ניט, און איז גרייט אויף יעדען
סקאַנדאַל, און איז אפילו צופרידען מיט דעם. ווארפט זיך אליין אויף
מענשען, האבענדיג דערביי ניט קיין קלאָהרען, נור פעסטען צוועק,
אונבאַדינגט א ווילע שפעטער, ארונטערוואַרפען זיך פון גלאַקעווד
טהורעם און דערמיט מיט איין קלאַפּ צו ענטשיידען אלע אונאַנגענעמד
ליכקייטען, ווען אזעלכע וועלען דערביי זיין. אַלס צייכען פון אזא
צושטאַנד איז געוועהנליך די אַנקומענדע פאַרשווונדונג פון די פיזישע
כחות. די אויסערגעוועהנליכע, כמעט אומנאַטירליכע אנשטרענגונג,
וועלכע האָט ביז איצט אויפגעהאַלטען איפּאָליטען, האָט דערגרייכט
איהר העכסטע שטופע. אליין פאר זיך איז אַט דער אכצעהנאַהריגער
אויסגעמוטשעטער פון דער קראַנקהייט אינגעל, געווען שוואַך ווי א
ציטערדיג בלעמעל אַפּגעריסען פון א בוים; נור גלייך ווי ער האָט
אוספּיעט ווארפען אַז אויג אויף זיינע צוהערער — צום ערשטען
מאַל איז פאַרלוירן פון דער לעצטער שטונדע — ווי תיכף האָט אין זיין
בליק און שמייכל זיך אויסגעדריקט זיין גאַנצער גרויסהאַלטערישער
און פאַראַכטענדער האַס. ער האָט זיך געאַיילט מיט זיין ארויסרוף.
אַבער אויך די צוהערער זיינען געווען זעהר אויפגעבראַכט. אלע זיי-
נען מיט טומעל און ערגערניש אויפגעשטאַנען פון טיש. די מירעקייט
וויין, די אנשטרענגונג האַכען פאַרגרעסערט די אומאַרדנונג און אויך
דעם בלאַטיגען איינדרוק, אויב מען קען זיך אויסדריקען.

מיט אַמאָל איז איפּאָליט האַסטיג אויפגעשפרונגען פון שטוהל,
פונקט ווי ער וואָלט זיך אַפּעגריסען פון פלאַץ.

— די זון איז אויפגעגאַנגען! האָט ער אויסגעשריען, דערזע-
הענדיג די גלאַנציגע שפיצען פון די בוימער און אנווייזענדיג דעם
פירשט אויף זיי, פונקט ווי אויף א וואונדער — אויפגעגאַנגען!

— און וואָס האָט איהר געדענקט, אז זי וועט ניט אויפגעהן?
— האָט באַמערקט פאַרדישטשענקא.

— עם וועט ווידער זיין זעהר א הייסער טאָג, האָט מיט ערגער
ניש אויסגעמורמעלט האַניא, האַלטענדיג אין האַנט די הוט, ציהענדיג
זיך און גענעצענדיג — ס'איז א טריקעניש אויף א מאַנאַט! פטיצין
געהען מיר אָדער ניט?

איפאָליט האָט זיך צוגעהערט מיט א פארוואַנדערונג וועלכע האָט
געגרייכט ביז פארגליווערונג; פלוצלינג איז ער שרעקליך בלאַס געווא-
רען און אין גאַנצען זיך אַנגעהויבען טרייסלען.

— איהר ווייזט ארויס זעהר ניט פיין אייער גלייכניגליטיגקייט,
כדי מיר צו באַלעדיגען, האָט ער זיך געווענדט צו האניען, קוקענדיג
אויף איהם עקשנות'דיג. — איהר זייט א נידערטרעכטיגער מענש!
— נו, דאָס איז שוין דער טיוועל ווייס וואָס, אזא חוצפה! —
האָט זיך צוגוואַלדעוועט פערדישטשענקא — וואָס פאר א וואַנדער-
ליכע שוואַכקייט!

— ער איז איינפאד א נאַר, האָט געזאָגט האַניא.

איפאָליט איז אביסעל געקומען צו זיך.

— איד פארשטעה, מיינע העררן, האָט ער אַנגעהויבען, אויף דעם
פריהערדיגען שטייגער, צימערענדיג און פארהאקענדיג זיך אויף יעדען
וואַרט. — אז איד האָב געקענט פארדינען אייער פערזענליכע נקמה
און... מיר טוט לייד וואָס איד האָב איך פארמוטשעט מיט דער דאָ-
זיגער פלוידעריי, (ער האָט אַנגעוויזען אויפ'ן מאַנסקריפט) און איבע-
ריגענס, טוט מיר לייד וואָס איד האָב איך אין גאַנצען ניט פאר-
מוטשעט... (ער האָט זיך נאַרישעוואטע צושמייכעלט) איד האָב איך
פארמוטשעט עוונעני פאוואָזויטש? איז ער פלוצלינג אריבערגע-
שפרונגען צו איהם מיט א פראגע — האָב איד איך פארמוטשעט אדער
ניט? זאָגט!

— ס'איז אביסעל צופיעל אויסגעצויגען, אבער איבעריגענס...

— זאָגט אלץ! לייגט ניט כאַטש איינמאָל אין אייער לעבען!

האָט געציטעט און באַפוילען איפאָליט.

— א, מיר איז בוכשטעבליך אלץ איינס! טוט א טובה, איד

בעט איך און לאַזט מיר צורוה, האָט זיך מיט פאראכטונג אַפּער-
קעהרט פון איהם עוונעני פאוואָזויטש.

— א גוטע נאַכט, פירשט, איז צוגעגאַנגען צום פירשט פטיצין.

— אבער ער וועט זיך דאָך באַלד שיסען, וואָס־זשע שווייגט איהר! קוקט איהם נור אָן! האָט אויסגעשריען ווערא און האָט זיך אין גרויס שרעק א רים געטאָן צו איפּאָליט'ן און זי האָט איהם אפילו אַנגענומען ביי די הענט — ער האָט דאָך געזאָגט, אז ווי די זון וועט אויפגעהן וועט ער זיך שיסען, וואָס־זשע שווייגט איהר!

— ער וועט זיך ניט שיסען! האָבען בעזוויליג ארויסגעמורמעלט עטליכע שטימען צווישען זיי אויך האַניאַ.

— מיינע העררן, זייט פארזיכטיג! האָט אויסגעשריען קאַליאַ, אויך אַננעהמענדיג איפּאָליטען ביים האַנט — איהר ניט נור אויף איהם א קוק! פירשט! פירשט, וואָס שווייגט איהר? ארום איפּאָליטען האָבען זיך צוזאמענגעשטויסען ווערא, קאַליאַ, קעלער און בורדאווסקי. אלע פיער האָבען איהם אַנגעכאַפט ביי די הענט.

— ער האָט דאָס רעכט. דאָס רעכט! ... האָט געמורמעלט בורדאווסקי, וועלכער איז איבעריגענס אויך אליין געווען ווי צומישט. — ערלויבט מיר פירשט, וואָס הייסט איהר דאָ אָן? איז צום פירשט צוגעגאנגען לעבעדעו, א שיכורער און א דערצאָרענטער ביז גאר.

— וואָס זאָל איד הייסען?

— ניין. ערלויבט מיר, איד בין דער בעל הבית כאָטש איד וויל ניט אויסמיידען מיין אכטונג צו איד... לאָמיר זאָגען אז אויך איהר זייט בעל הבית, אבער איד וויל ניט, אז מען זאָל אזוי אין מיין איד־גענער הויז... אַט אזוי...

— ער וועט זיך ניט שיסען. דאָס אינגעל שפילט זיך! האָט אונערווארטעט מיט כעס און באטאָנונג אויסגעשריען גענעראַל איד־וואַלגין.

— אי איז דאָס א גענעראַל! האָט איהם געלויבט פערדישט־שענקאַ.

— איד ווייס אז ער וועט זיך ניט שיסען, גענעראַל, פיל געאכט־טעטער גענעראַל, אבער פונדעסטוועגען... איד בין דאָך פאַרט בעל הבית.

— הערט נור הערר טערענטיעוו, האָט פּלוצלינג געזאָגט פטיצין, זעגענענדיג זיך מיט'ן פירשט און דערלאַנגענדיג די האַנט איפּאָליט'ן

— איהר רעדט, דאכט זיך, איז אייער העפט וועגען אייער סקעלעט און איהר זאגט איהם אָפּ צו דער אַקאדעמיע? איז רעדט זיך עס טאַקע וועגען אייער סקעלעט, דאָס הייסט איהר זאָגט אָפּ אייערע אייגענע ביינער?

— יע, מינע ביינער...

— אזוי, אזוי, ווייל מען קען דאָך מאַכען א טעות; מען זאָגט אז אַזא זאך האָט שוין פּאַסירט...

— וואָס רייצט איהר איהם אויף? האָט פּלוצלינג אויסגעשריען דער פּירשט.

— מען האָט איהם געמאכט צום וויינען, האָט צוגעגעבען פּער-דישטשענקא.

נור איפּאָליט האָט גאָר ניט געוויינט. ער האָט זיך געווען א ריהר געטאן פּונ'ם אָרט, נור די פּיער וועלכע האָבען איהם ארוםגערינגעלט, האָבען איהם פּלוצלינג מיט אַמאָל געכאַפּט פּאַר די הענט. עס האָט זיך דערהערט א געלעכטער.

— דאָס האָט ער דאך געווילט, אז מען זאָל איהם האַלטען ביי די הענט, צוליב דעם האָט ער אויך איבערגעלעזען די העפט, האָט באַמערקט ראַגאזשין — בלייב געזונט פּירשט. אוי האָבען מיר זיך אָנ-געזעסען; ס'ברעכען אזש די ביינער.

— אויב איהר טרענעווען האָט זיך ווירקליך געוואָלט שיסען, האָט זיך צעלאַכט עווגעני פּאַוולאָוויטש — איז וואָלט איד אויף אייער פּלאַץ שוין נאָך אזוי פּיעל קאָמפּלימענטען, זיך אומישנע געשאַסען, זיי אויף צו להכעיס.

— זיי ווילט זיך שרעקליך זעהן ווי אזוי איד וועל זיך דערשיסען!
— האָט זיך אויף איהם ארויפגעוואָרפען איפּאָליט.
ער האָט גערעדט פּונקט ווי ער וואָלט זיך אויף עמיצען ארויפ-געוואָרפען.

— זיי טוט לייד וואָס זיי וועלען ניט זעהן.

— איז הייסט עס, אז אויך איהר דענקט, אז זיי וועלען ניט זעהן?

— איד רייץ אייך ניט אויף; איד פּאַרקעהרט דענק, אז ס'קען געבען אז איהר וועט זיך יע שיסען. די הויפט זאך זייט ניט איז

כעס... האָט אַרויסגעזאָגט עווגעני פּאַוולאָוויטש שוין־מעסיג אויסצייִ
הענדיג זיינע ווערטער.

— אָט ערשט איצט זעה איד, אז איד האָב געמאַכט א שרעק־
ליכען טעות, וואָס איד האָב זיי געלעזען די העפט! האָט אַרויסגע־
זאָגט איפּאַליט, קוקענדיג פּלוצלינג מיט אזא צוטרויליכען אויסזעהן
אויף עווגעני פּאַוולאָוויטש, ווי ער וואָלט געבעטען ביי א חבר, א חבר־
שע עצה.

— דער צושטאַנד איז א מאַדנער אבער... איד ווייס כאַמת ניט
וואָס פאַר אן עצה איד זאָל אייד געבען, האָט געענטפּערט מיט א
שמייכעל עווגעני פּאַוולאָוויטש.

איפּאַליט האָט שטרענג און עקשנות'דיג אָהן אן אויפהער אויף
איהם געקוקט, און געשוויגען. מען האָט געקענט דענקען, אז מינר־
טענווייז האָט ער זיך גאר אין גאַנצען פאַרגעסען וואָס מיט איהם איז.
— ניין, ערלויבט מיר, וואָס איז דאָס פאַר א מאַניער אזא, האָט
געזאָגט לעבעדעוו — „איד וועל זיך שיסען אין פאַרק, כדי קיינעם
ניט צו באַאומרוהיגען.“ דאָס דענקט ער אז ער וועט קיינעם ניט באַ־
אומרוהיגען, ווען ער וועט אראָפּ פון די טרעפּ דריי טריט אין גאַר־
טען.

— מיינע העררן... האָט עפעס געוואָלט זאָגען דער פירשט.
— ניין, ערלויבט מיר, פיעל געאַכטעמער פירשט, האָט זיך מיט
כעס אנגעכאַפּט לעבעדעוו — אזוי ווי איהר אליין זעהט, אז דאָס
איז ניט קיין שפּאַס, און אזוי ווי אמווינציסטענס א העלפט פון אייערע
געסט, איז פון דעם זעלבען מיינונג; אז איצט, נאָך דעם אלעם וואָס
איז דאָ געזאָגט געוואָרען, וועט ער זיך שוין אומבאַדינגט דערשיסען,
צוליב זיין עהרע וועגען, איז ערקלעהר איד אלס בעל הבית און פאַר
עדות, און איד לאָד אייד איין צו העלפען!
— וואָס־זשע דאַרף מען טאָן לעבעדעוו? איד בין גרייט אייד
צו העלפען.

— אָט וואָס: ערשטענס, אז ער זאָל גלייך אפּגעבען זיין פּיס־
טאַלעט מיט וועלכען ער האָט זיך באַריהמט פאַר אונז. ווען ער וועט
אַרויסגעבען שטים איד איין ערלויבען איהם איבערצוגעכטיגען די נאַכט
דא אין הויז, נעמענדיג אין אנבאַטראַכט זיין קראַנקען צושטאַנד, און
מיט דעם אויסרייד, אז ער זאָל זיין אונטער מיינ אויפזיכט. אבער

מאָרגען מוז ער אונבאדינגט אוועק וואוהין ער וויל; ענטשולדיגט פירשט! ווען אבער ער וועט ניט ארויסגעבען די געוועהר, איז וועל איך גלייך איהם געהמען פאר'ן האַנט. איך פאר איין האַנט און דער גענעראל פאר דער צווייטער, און איך וועל גלייך שיקען לאַזען וויסען דער פּאָליציי און דאן וועט די זאך איבערגעהן צו דער פּאָליציי. הערד פערדישטשענקא, טוט א טובה ווי אז אלטען באקאנטען און געהט אריבער!

עס איז געווארען א טומעל. לעבעדעו האָט זיך געהיצט און איז ארויס פון די כלים; פערדישטשענקא האָט זיך געגרייט געהן אין דער פּאָליציי, האַניא האָט שטאַרק אַנגעדיידעט אויף דעם, אז קיינער וועט זיך ניט שיסען, עוונעני פאוולאָוויטש האָט געשוויגען. — פירשט, האָט איהר אמאל געפרוואווט ארונטערפליהען פון גלאַקען-טורעם? האָט פּלוצלינג ארויסגעשעפטשעט איפּאָליט. — נ'ניין... האָט נאָאיוו געענטפערט דער פירשט.

— האָט איהר דאן טאַקע באמת געדענקט, אז איך האָב ניט פאַראויסגעזעהן אַט דעם גאַנצען האַס! האָט ווידער ארויסגעשעפטשעט שעט איפּאָליט, בליצענדיג מיט די אויגען און קוקענדיג אויפ'ן פירשט, פונקט ווי ער וואַלט טאַקע אין אמת'ן פון איהם ערווארטעט אן ענטפער. — גענוג! האָט ער פּלוצלינג אויסגעשריען פאר'ן גאַנצען עולם. — איך בין שולדיג... מעהר פון אלעמען! ... לעבעדעו אַט איז דער שליסעל (ער האָט ארויסגענומען א פארטמאַנע און פון איהם א שטאַל לענעם רינגעל מיט דריי אדער פיער ניט קיין גרויסע שליסעלאך) אַט אַ דער, לעצטער... קאַליא וועט אייך ווייזען... קאַליא! וואו איז קאַליא? האָט ער אויסגעשריען קוקענדיג אויף קאַליא און איהם ניט זעהענדיג. — יע. איז אַט ער וועט אייך ווייזען; ער האָט צוזאמען מיט מיר נעכטען געפאַקט דעם רייזע-טאַש. געהט ווייזט איהם קאַליא. ביים פירשט איז קאַבינעט, אונטער'ן טיש... מיין רייזע-טאַש... מיט דעם שליסעלע אונטען, אין רייזע-טאַש. מיין פיסטאַלעט און זעקעלע מיט פולווער. ער האָט אליין נעכטען איינגעפאַקט. הערד לעבעדעו, ער וועט אייך ווייזען; נור מיט דעם אויסרייד, אז מאָרגען פריה ווען איך וועל אוועקפאהרען קיין פעטערבורג זאָלט איהר מיר אָפּגעבען דעם פיסטאַלעט צוריק. איהר הערט? איך טו עס צוליב'ן פירשט, ניט צוליעב אייך.

— אַט אזוי איז פיין! האָט זיך אָנגעכאַפּט אַן שליסעל לעבעדעו
און גיפטיג שמייכלענדיג איז ער אוועקגעלאָפּען אין צווייטען צימער.
קאַליא האָט זיך אויפגעשטעלט, געוואָלט מאַכען עפעס אַ כאַמערקונג
נור לעבעדעו האָט איהם אוועקגעשלעפּט נאָך זיך.

איפאַליט האָט געקוקט אויף די לאַכעדיגע געסט. דער פירשט
האָט כאַמערקט אז די ציין קלאַפּען ביי איהם ווי איז דעם גרעסטען
פּראָסט.

— וואָס פאַר אַ נידערטרעכטיגע מענשען, זיי זיינען דאָס אלע!
האָט איפאַליט מיט כעס ווידער אריינגעשושקעט צום פירשט. ווען
ער האָט גערעדט מיט'ן פירשט האָט ער זיך אלץ איינגעבויען און
געשעפּטשעט.

— לאַזט זיי צורוח. איהר זייט זעהר שוואַך...

— באַלד, באַלד... באַלד געה איד.

פּלוצלינג האָט ער ארומגענומען דעם פירשט.

— איהר, געפינט אפּשר אז איד בין משוגע? האָט ער אויף

איהם אַ קוק געמאָן, מאַדנע זיך צעלאַכענדיג.

— ניין, אבער איהר..

— באַלד, באַלד, שוויינט. רעדט גאר ניט. וואַרט... איד יויל

אַ קוק טאָן אין אייערע אויגען... שמעהט אזוי, איד וועל קוקען. איד
וועל זיך מיט אַ מענשען זעגענען!

ער איז געשטאַנען און געקוקט אויפ'ן פירשט, אַהן באוועגונג,
און שווייגנד אַ צעהן סעקונדען, זעהר אַ בלאַסער, מיט נאַסע פון
שוויים שלייפען און עפעס מאַדנע כאַפּענדיג דעם פירשט פאַר'ן גאַנט,
פונקט ווי ער וואָלט געציטערט זי אפּצולאָזען.

— איפאַליט, איפאַליט, וואָס איז מיט איד? האָט אויסגעשריען

דער פירשט.

— באַלד... גענוג... איד וועל זיך לעגען... איד וועל בלוין פאַר

דעם געזונט פון דער זון איין זופ טאָן... איד וויל, איד וויל, לאַזט
מיד!

ער האָט האַסטיג אַ כאַפּ געמאָן דעם באַקאַל פון טיש, זיך אַ
ריס געמאָן פון אַרט און איז אַן אויגענבליק איז ער צו געגאַנגען צום
ארויסגאַנג פון טעראַסע.

דער פירשט איז געווען נאָכגעלאָפּען נאָך איהם, גר עס האָט

זיך געמאכט, אזוי ווי אומישנע, אז אין דעם זעלבען אויגענבליק האָט עווגעני פּאַוולאָוויטש צו איהם אויסגעצויגען די האַנט, זענענדיג זיך. עס איז אוועק איין רגע און פּלוצלינג האָט זיך דערהערט אַן אלגעמיינער גער געשריי אויף דער טעראַסע.

און דירינאָד איז אָנגעקומען די מייזט פון גרויסען טומעל.

אַט וואָס עס האָט פּאַסירט :

צוקומענדיג צום סאַמע ארויסגאַנג פון טעראַסע האָט איפּאַליט זיך אָפּגעשטעלט, האַלטענדיג אין דער לינקער האַנט דעם באַקאַל און אפּלאַזענדיג די רעכטע האַנט אין דער זייטען־קעשענע פון זיין מאַנז טעל. קעלער האָט דערנאָך פּאַרזיכערט אז איפּאַליט האָט נאָך פּרי־הער אלץ געהאַלטען די האַנט אין דער רעכטער קעשענע, נאָך דאָן ווען ער האָט גערעדט מיט'ן פּירשט און איהם געכאַפט מיט דער לינד קער האַנט פּאַר'ן פּלייצע און פּאַר'ן קאַלנער און אַז די רעכטע האַנט איז קעשענע האָט אין איהם ערוועקט דעם ערשטען פּאַרדאַכט. ווי עס זאָל דאַרטען ניט זיין, נור א געוויסע אומרוהיגקייט האָט איהם גע־צוואונגען זיך לאַזען לויפּען נאָך איפּאַליטען. אבער אויך ער האָט ניט אוספּעיעט. ער האָט בלוז געזעהן ווי פּלוצלינג האָט אין איפּאַליטס רעכטע האַנט עפעס א גלאַנץ געטאָן און ווי אין דער זעלבער רגע האָט א קליינער קעשענע פּיסטאַלעט זיך געפונען שטייף לעבען זיין שליוף. קעלער האָט זיך א וואָרף געטאָן צו אַנכאַפּען איהם ביי דער האַנט, נור אין דער זעלבער רגע האָט איפּאַליט א ציה געטאָן דער „דריקער“. עס האָט זיך דערהערט א שאַרפּער, טרוקענער קלאַפּ פון „דריקער“. נור קיין שאַס איז ניט פּאַרגעקומען. ווען קעלער האָט אַרומגעכאַפט איפּאַליטען, איז יענער איהם געפּאַלען אויף די הענט, פונקט ווי אַהן זינען, מעגליך, אז ער האָט זיכער געדענקט, אז ער איז שוין א דער־הרג'עמער. דער פּיסטאַלעט איז שוין געווען אין קעלערס הענט. איפּאַליטען האָט מען אונטערגעכאַפט, אוועקגעזעצט און אלע האַבען זיך צוזאַמענגעשטויסען אַרום איהם. אלע האַבען געשריען, אלע האַבען געפּרעגט. אלע האַבען געהערט דעם קלאַפּ פון דעם „דריקער“ און געזעהן אז דער מענש לעבט, אפילו אַהן קיין שום קראַץ. איפּאַליט אליין איז געזעסען און ניט געוואוסט וואָס דאָ קומט פאַר און ער האָט געוואָרפּען אויף אלעמען א צומישטען בליק. אין דעם אויגענבליק זיי־נען אריינגעלאפּען לעבעדעוון און קאַליא.

— עס האָט זיך פארהאקט? האָט מען געפרעגט פון אלע זייטען.
— אפשר איז ער גאר ניט געווען אנגעלאָדען? האָבען אנדערע
געוואָלט טרעפּען.

— אָנגעלאָדען! האָט געלאָזט וויסען קעלער, באַקוקענדיג דעם
פּיסטאַלעט — אבער...

— איז עס טאקע א פארהאקונג?

— ס'איז קיין קאפּסיוול ניט געווען האָט געלאָזט וויסען קעלער.
עס איז שווער צו דערצעהלען די נאַכפּאַלגענדע סצענע. דער
ערשטער און אלגעמיינער שרעק האָט זיך אָנגעהויבען פאַרבייטען מיט
געלעכטער; אייניגע האָבען אפילו געלאכט הויך אויפ'ן קול. זיי האָט
בען איז דערין געפונען א בעזוויליגען פארגעניגען. איפאָליט האָט
געוויינט ווי איז א היסטעריקע, זיך געבראַכען די הענט, און זיך גע-
וואָרפען צו אלעמען, אפילו צו פערדישטשענקא, איהם געכאַפט מיט
ביידע הענט און זיך פאַר איהם געשוואָרען, אז ער האָט פארגעסען,
„גאר אומוילענדיג פארגעסען און ניט אומישנע“ צו אריינלעגען דעם
קאפּסיוול. „אַט די דאָזיגע קאפּסיוולען זיינען אלע אַט דאָ ביי איהם
איז דער וועסטלעקשענע א צעהן שטיק“ (ער האָט אלעמען געוויזען).
אז ער האָט ניט אָנגעלאָדען פריהער, מורא האָבענדיג פאַר ניט ווי-
לענדיגען אויסשאַס אין קעשענע, אז ער האָט גערעכענט, אז עס וועט
אלעמאַל זיין צייט צו אָנלאָדען און מיט אמאַל האָט ער פארגעסען.
ער האָט זיך געוואָרפען צום פירשט, צו עוונגעני פאולאָוויטש זיך געבע-
טען ביי קעלערן, אז מען זאָל איהם צוריק אָפּגעבען דעם פּיסטאַלעט,
אז ער וועט גלייך אלעמען באווייזען, „אז זיין עהרע איז אן עהרע“.
אז „ער איז ניט פאַרפאַשטקעט אויף אייביג!“...

ענדליך איז ער אנדערגעפאלען אין אַנמאַכט. מען האָט איהם
אוועקגעטראָגען אין דעם פירשט'ס צימער, און לעבעדעווי, וועלכער
האָט זיך שוין אין גאַנצען אויסגעניכטערט, האָט גלייך אוועקגעשיקט
נאָך א דאקטאר און ער אליין צוזאמען מיט דער טאַכטער, זוהן, בור-
דאווסקען און דעם גענעראַל זיינען געבליבען לעבען דער בעטעל פון
קראַנקען. ווען מען האָט ארויסגעטראָגען דעם גע'חלש'טען איפאָליט,
האָט קעלער זיך אוועקגעשטעלט אין מיטען צימער און געלאָזט וויסען
אז אלע זאַלען הערען, צוטהיילענדיג און אָפּמעסטענדיג יעדען וואָרט.
און אין אמת'ער שטימונג:

— מייע הערר, ווען איך וועל זעהן, אז עמיצער פון אייד וועט נאכיימאל אויפ'ן קול אָנהויבען צווייפלען, אז די קאפסיוֹל איז אומישנע פארנעסען געווארען און וועט אָנהויבען באהויפטען, אז דער אומר גליקליכער יונגער מענש האָט בלויז געשפילט א קאָמעדיע — וועט אָט דער דאָזיגער פון אייד האָבען וואָס צו טאָן מיט מיר!

נור קיינער האָט איהם ניט געענטפערט. די געסט זיינען זיך ענדליך פאָנאָנדערגעגאנגען מחנות'ווייז און איילענדיג. פטיצין, האָ ניצ און ראגאזשין זיינען אוועק צוואמען.

דער פירשט איז געווען זעהר פארוואונדערט, וואָס עוונעני פאָור לאָוויטש האָט געביטען זיין אביזכט און געהט ארום ניט מאָכענדיג די צוגעזאָגטע ערקלעהרונג.

— איהר האָט, דוכט זיך, מיט מיר געוואָלט עפעס רעדען ווען אלע וועלען זיך צוגעהן? האָט ער איהם געפרעגט.

— אמת, האָט געזאָגט עוונעני פאָולאָוויטש, פלוצלינג זיך זע צענדיג אויף א שטוהל און אוועקזעצענדיג דעם פירשט לעבען זיך. — נור איצט האָב איך פאר א צייט געענדרט מיין אביזכט. איך בין זיך פאר אייד מודה, אז איך בין אביסעל צוטומעלט, און איהר אויך. ביי מיר זיינען צושלאָגען געווארען די געדאנקען; אויסער דעם, איז דאָס, וועגען וואָס איך האָב זיך מיט אייד געוואָלט דורכשמועסען פאר מיר א צו וויכטיגע אנגעלעגענהייט און פאר אייד אויך. איהר זעהט פירשט מיר ווילט זיך כאָטש איינמאל אין לעבען טאָן אן אמת ארענט ליכע זאך, דאָס הייסט א זאך גאר אָהן קיינע הינטערגעדאנקען, נו, און איך דענק, אז איך בין איצט, אין דער מינוט, ניט גאר פעהיג צו טאָן אן ארענטליכע זאך און אפשר איהר אויך... נו, איז גלייכער...

אז מיר זאָלען זיך שפעטער דורכשמועסען. ס'קען געבען, אז די זאך וועט נאך דערפון געווינען אין קלאַהרקייט, אי פאר מיר, אי פאר אייד, ווען מיר וועלען אפּווארטען א טאָג דריי, אין וועלכע איך וועל איצט זיין אין פעטערבורג.

דא האָט ער זיך ווידער געזעצט, זיך אויפגעהויבען פון שטול, אזוי דאָס עס האָט אויסגעקוקט מאַדנע צו וואָס ער האָט זיך גאר געזעצט.

דעם פירשט האָט זיך אויך אויסגעדאכט, אז עוונעני פאָולאָ-

וויטש איז אויפגערעגט און ניט צופרידען און קוקט פיינדליך, אז זיין בליק איז נאָר א גאנץ אנדערער ווי נעכטען.

— און איהר איילט זיך דאָר אודאי צום ליידענדען ?

— יע... איד שרעק זיך, האט א זאג געטאָן דער פירשט.

— שרעקט זיך ניט, ער וועט נאָר געוויס לעבען א וואָך זעקס

און ס'קען נאָר געבען, אז ער זאָל זיך דאָ פארבעסערען אויך, נור דאָס גלייכסטע זאך איהר זאָלט איהם מאַרגען פון דאנען ארויסטרייבען.

— אפשר האָב איד איהם אָנגערעגט מיט דעם וואָס... איד

האָב גאָרנישט געזאָגט... ער האָט אפשר א טראכט געטאָן, אז אויך איד צווייפעל אין דעם אז ער וועט זיך דערשיסען ? ווי דענקט איהר

עווגעני פאָולאָוויטש ?

— ס'איז גאָרנישט. איהר זייט אזוי אויך צו גוט און וואָס זאָרנט

איהר זיך ? איד האָב וועגען דעם געהערט, נור קיינמאָל ניט געזעהן

אין דער ווירקליכקייט, ווי א מענש זאָל זיך אומישנע דערשיסען צו

ליב דעם כדרי מען זאָל איהם לויבען, אדער פון בעזקייט פאר וואָס

מען האָט איהם דערפאר ניט געלויבט. די הויפט זאך, איד קאָן ניט

גלויבען אין אַפּנהערציקייט אויס שוואַכקייט ! און פונדעסטוועגען

איז גלייכער אז איהר זאָלט איהם מאַרגען ארויסטרייבען.

— איהר דענקט אז ער וועט זיך נאָכאמאָל שיסען ?

— ניין, איצט וועט ער זיך שוין ניט שיסען. נור היט זיך אָט פון

גאַנצע היימישע לאַסענערס ! איד ווידערהאַל איד, אז א פאַרברעכען

איז א צו געווענהליכע זאך פאַר אַזאַ טאַלאַנטלאָזען איילענדיגען און

דורשטיגען גאָרנישט.

— איז ער דאן א לאַסענער ?

— ס'איז די זעלבע זאך, כאַטש ס'קען געבען, אז פון א באַר

זונדערער ראַליע. איהר וועט זעהן, אויב אָט דער דאָזיגער הערר איז

ניט פעהיג צו אוועקשיקען אויף יענער וועלט צעהן נפּאָות, בלויז נור

צוליב „א שפּאָס“ פונקט דאָס זעלבע וואָס ער האָט פריהער אַליין

פאַרגעלייענט אין זיין ערקלעהרונג. איצט וועלען מיר יענע ווערטער

זיינע שלאָפען ניט לאָזען.

— מעגליך, אז איהר באַאומרוהיגט זיך שוין אביסעלע צופיעל.

— איהר זייט א וואונדערליכער מענש, פירשט, איהר גלויבט ניט

אז ער איז א י צ ט פעהיג צו ערמאָרדען צעהן נפשות.

— איד שרעק זיך אייך צו ענטפערען; דאָס אַלץ איז אזוי מאַדנע,
אַבער...

— נו, ווי איהר ווילט, ווי איהר ווילט! האָט גערווען פארענדיגט
עווגעני פאולאָוויטש — דערצו זייט איהר דאך אזא העלדישער מענש,
זעהט נור, אז איהר אליין זאָלט ניט זיין צווישען די צעהן.
— עס גלויבט זיך מעהר פון אַלץ, אז ער וועט קיינעם ניט ער-
מאַרדען, האָט געזאָגט דער פירשט, פארטראכטערהייט סוקענדיג אויף
עווגעני פאולאָוויטש. יענער האָט זיך בעז צעלאַכט.
— אויפ'ס ווידערזעהן, שוין צייט! און האָט איהר באַמערקט,
אז ער האָט אָפגעזאָגט א קאַפּיע פון זיין וידוי צו אַנגלאַיאַ אוואַ-
נאַוואַ?

— יע, באַמערקט און... איד טראַכט וועגען דעם.
— אַט דאָס איז עס, אויפ'ן פאַל פון די צעהן נפשות, — האָט
זיך עווגעני פאולאָוויטש ווידער צעלאַכט און איז ארויס.
מיט א שטונדע שפעטער, שוין פיער א זייגער, איז דער פירשט
ארונטער אין פאַרק. ער האָט געפרוואווט איינשלאָפּען אין הויז, נור
ער האָט ניט געקענט, צוליב א שרעקליכער האַרץ-קלאַפּעניש. איבע-
ריגענס, איז אין הויז שוין געווען אַלץ איינגעאַרדענט און לויט דער
מעגליכקייט באַרוהיגט; דער קראַנקער איז איינגעשלאָפּען און דער
געקומענער דאָקטאר האָט ערקלעהרט אז קיין באַזונדערע געפאָהר אין
דאָ ניטאָ. לעבעדעוו, קאַליאַ, בורדאַווסקי, האַבען זיך געלעגט שלאָפּען
אין דעם קראַנקענס צימער, כדי צו בייטען זיך מיט דער וואַך; און
דאָס הייסט אז באַמרוהיגען זיך איז ניט געווען צוליב וואָס.
נור דעם פירשטס אומרוהיגקייט איז געוואַסען פון מינוט צו מי-
נוט. ער האָט געבלאַנדזשעט איבער'ן פאַרק, צוטראַגענערהייט קר-
קענדיג אין אלע זייטען און מיט פאַרוואַנדערונג האָט ער זיך אָפּגע-
שטעלט, ווען ער איז דערנאָנגען ביז צו דעם בריקעל אויפ'ן וואַנזאַל
און ער האָט דערזעהן א שורה לעדיגע בענקלאַך און סטענדרעס פאַר'ן
אַרקעסטער. איהם האָט דער פלאַץ ערשטוינט און זיך אויסגעוויזען
שרעקליך מיאָס. ער האָט זיך אומגעקעהרט צוריק און גלייך אויפ'ן
זועג מיט וועלכען ער איז נעכטען דורכגעגאַנגען מיט די עפּנאַטשיו'ס
אויפ'ן וואַנזאַל, איז ער צוגעגאַנגען צו דער גרינער באַנק, וועלכע איז
איהם באַשטימט געוואָרען אויף דער ראַנדעוואַו, האָט זיך אויף איהר

אונגעזעצט און פלוצלינג האָט ער זיך הויך צעלאַכט, צוליב וואָס ער איז תיכף שרעקליך אין כעס געווארען. זיין אומעט האָט איהם ניט פאַרלאָזען; איהם האָט זיך געוואַלט ערגעץ וואו אונגעזעהן... ער האָט ניט געוואוסט וואוהין. איבער איהם אויף א בוים האָט געזונגען א פויגעל, און ער האָט זי גענומען זוכען מיט די אויגען צווישען די בלעך טער; פלוצלינג איז די פויגעל אראָפּגעפלוויגען פון בוים און איז דער זעלבער מינוט האָט זיך איהם צוליב עפעס וואָס דערמאָנט יענע „פליג“ אין דעם „הייסען זונען-שטראַהל“ וועגען וועלכער עס האָט אַנ-געשריבען איפּאָליט „אז אויך זי ווייס איהר פלאַץ און איז אן אַנטייל נעהמערין אין דעם אלגעמיינעם כאָהר נור ער אליין איז אן אַרויסגע-וואַרפענער“. אָט די דאָזיגע פראגע האָט איהם ערשטוינט נאָך פרי-הער, און ער האָט איצטער וועגען איהר זיך דערמאָנט און אַ לאַנג שוין פארגעסענע עראינערונג האָט זיך א ריהר געמאָן אין איהם און מיט אַמאָל פלוצלונג קלאָהר געווארען.

דאָס איז געווען אין דער שווייץ, אין דעם ערשטען יאָהר פון זיין קורירונג, אפילו נאָך אין די ערשטע מאָנאַטען. דאן איז ער נאָך געווען אין גאַנצען ווי אן אידיאָט, אפילו גוט רעדען האָט ער ניט געקאָנט, און האָט אָפּט ניט געקאָנט פארשטעהן וואָס מען פאַדערט פון איהם, איז ער איינמאָל פאַרגאַנגען אין די בערג ס'איז געווען אין א קלאָהרען זוניגען טאָג און ער איז לאַנג ארומגעגאַנגען מיט איין פיינליכען נור בשום אופן ניט פארשטענדליכען געדאַנק. פאר איהם איז געווען א זויבערער הימעל, אונטען אן אזערא, ארום און ארום א האַרציגאַנט א ליכטיגער און אן אונענדליכער, וועלכער האָט קיין סוף ניט. ער האָט לאַנג געקוקט און זיך געפייניגט, איהם האָט זיך איצטער דערמאָהנט ווי אזוי ער האָט אויסגעשפרייט זיינע הענט אין דער דאָ-זיגער ליכטיגער אונענדליכער בלויקייט און געוויינט. געפייניגט האָט איהם דאָס וואָס ער איז צו אלעם דעם, א פרעמדער, וואָס-זישע איז דאָס פאר א שמחה, וואָס-זישע איז דאָס פאר א שטענדיגער גרויסער יום טוב וועלכער האָט קיין ענד ניט און צו וועלכען עס ציהט איהם שוין פון לאַנג. שטענדיג פון דער סאַמע יוגענד אָן צו וועלכען ער קען בשום אופן ניט צוקומען. יעדען פריהמאַרגען געהט ארויס פונקט אזא ליכ-טיגע זון; יעדען פריהמאַרגען באַווייזט זיך אויפ'ן וואסער פאַל א רעגענבויגען, יעדען אבענט, ברענט דער סאַמע הויכער מיט שנעע

באָדעקסטער באַרג, דאַרטען ווײַט, אויפ'ן עק הימעל מיט אַ פּורפּור פּלאַם, יעדע קלייניקע פּליגעלע וועלכע זשומעט אַרום איהם אין דעם הייסען זונען שטראַהל, איז אין אַט דעם גאַנצען כאַהר און אַנטהייל־נעהמעריז, ווײַס איהר אַרט, ליבט איהם און איז גליקליך. יעדעס גרעזעלע וואַקסט און איז גליקליך! און ביי יעדען איינעם איז זיין וועג, און אַלץ ווײַס זיין וועג, מיט אַ געזאַנג געהט עס אוועק און מיט אַ געזאַנג קומט עס; בלוזי נור ער איינער ווײַס גאַר ניט, פאַרשטעהט גאַר ניט, ניט קיין מענשען, ניט קיין קלאַנגען, ער איז פּרעמד צו אַלץ און און אַרױסגעוואַרפענער, אוראיי האָט ער דאן ניט געקענט רעדען מיט די דאָזיגע ווערטער און אַרױסזאָגען זיין פּראָגע; ער האָט זיך געפּייניגט טויב און שטום; נור איצט האָט זיך איהם געדוכט אז ער האָט דאָס אַלץ גערעדט אויך דאן; אַט די זעלבע ווערטער, און אַז וועלען דער דאָזיגער „פּליגעלע“ האָט אַיפּאַליט גענומען ביי איהם, — זיינע דאַמאַלסדיגע ווערטער און טרערען. ער איז אין דעם געײַען אַיבערצײגט און זיין האַרץ האָט פון דעם דאָזיגען געדאַנט גע־קלאַפּט... ער האָט אַיינגעדרימעלט אויפ'ן בענקעל, נור זיין אומריר היקייט האָט איהם ניט פאַרלאָזען אויך אין שלאָף. אַיידער ער איז אַיינגעשלאָפּען האָט ער זיך דערמאַנט, אז אַיפּאַליט וועט ערמאַרדען צעהן מענשען און ער האָט אַ שמייכלעל געטאַן פון דער אומגעלומט פּערטקייט פון דעם דאָזיגען געדאַנט. אַרום איז געווען אַ תּע־ליכע קלאַהרע שטיקלייט, מען האָט בלוזי געהערט דאָס גערויש פון די בלע־טער פון וועלכע עס איז דוכט זיך געוואָרען גאַר שטילער און אַיִני־זאַמער. איהם האָבען זיך גע'חלום'ט זעהר פּיעל חלומות און אַלץ אומרוהיגע פון וועלכע ער האָט אַלע ווײַלע אויפגעצײטערט. ענדליך איז צו איהם געקומען אַ פּרוי; ער האָט זי געקענט, געקענט ביז לײַ־דען; ער האָט זי שטענדיג געקענט אַנרופּען און אַנווייזען — נור מאַרדע — זי האָט איצט ווי געהאַט אַן אַנדער געזיכט, ניט דאָס גע־זיכט וועלכע ער האָט געקאַנט, און ער האָט מיט גרויס פּיין ניט גע־וואַלט צוגעבען אַז דאָס איז דער דאָזיגער פּרוי'ס געזיכט. אין דעם דאָזיגען געזיכט איז געווען אַזוי פּיעל חרטה און שרעק, אז עס האָט זיך געדוכט, — אז דאָס איז געווען אַ שרעקליכע פאַרבּרעכערין און זי האָט נור וואָס באַגאַנגען אַ שרעקליכען פאַרבּרעכען. טרערען האָ־בען געצײטערט אויף איהרע בלייכע באַקען; זי האָט איהם אַ רוף געטאַן

מיט'ן האַנט און צוגעלעגט אַ פינגער צו די ליפּען, ווי זי וואָלט איהם אויפגעפאָדערט נאַכנעהן נאָך איהר וואָס שטילער. זיין האַרץ איז אָפגעשטאַרבען; ער האָט בשום אופן ניט געוואָלט אַנערקענען אין איהר אַ פארברעכערין; נור ער האָט געפיהלט, אז באלד וועט פאָרקור מען עפעס שרעקליכעס, אויף זיין גאַנץ לעבען. זי האָט דאַכט זיך געוואָלט איהם עפעס ווייזען, דאָ טאַקע ניט ווייט אין פאַרק. ער איז אויפגעשטאַנען, אום צו געהן נאָך איהר, און מיט אמאָל האָט זיך דערהערט עמיצענס אַ ליכטיגער, פרישער געלעכטער; עמיצענס אַ האַנט האָט זיך געפונען אין זיין האַנט, ער האָט זי אַ פעסטען דריק געטאָן און זיך אויפגעכאַפט. פאַר איהם איז געשטאַנען און הויך געלאַכט אַגלאַיאַ.

אַכטער קאַפיטעל.

זי האָט געלאַכט, נור זי האָט אויך געברענט פון צאָרן.
— ער שלאָפט! איהר האָט געשלאָפען! האָט זי אויסגעשריען מיט פאַראַכטענדער פאַרוואַונדערונג.
— דאָס זייט איהר! האָט ארויסגעמורמעלט דער פירשט, נאָך ניט אין גאַנצען קומענדיג צו זיך און מיט פאַרוואַונדערונג דערקער נענדיג זי — אד, יע, דאָס איז אַ ראַנדעוואַן... איך בין דא געשלאָפּען.

— כ'האַב געזעהן.

— האָט מיך קיינער אויסער אייך ניט געוועקט? איז דאָ קיין נער אויסער אייך ניט געווען? איך האָב געמיינט אז דאָ איז געווען... אז אנדער פרוי...

ענדליך איז ער אין גאַנצען געקומען צו זיך.

— דאָס איז בלויז געווען אַ חלום, האָט ער געזאָגט פאַרטראַכט טערהייט, — ס'איז מאַדנע וואָס אין אזא מינוט זאָל זיך חלום'ען אַזא חלום... זעצט זיך!

ער האָט זי אנגענומען ביים האַנט און זי אוועקגעזעצט אויפ'ן בענקעל; אליין זיך געזעצט לעבען איהר און זיך פאַרטראַכט. אַגלאַיא האָט ניט אַנגעהויבען רעדען, נאָר האָט דורכדרינגליך באַטראַכט איהר מיטשפרעכער. ער האָט אויך אויף איהר געקוקט, נור אפּטמאָל אזוי ווי ער וואָלט זי גאָר פאַר זיך ניט געזעהן. זי האָט זיך אנגע-
הויבען רויטלען.

— אד, יע! האָט אויפגעצייטערט דער פירשט — איפאָליט האָט זיך דערשאַסען!

— ווען? ביי אייך? האָט זי געפרעגט, נור אַהן גרויס פאַר-
וואונדערונג — דוכט זיך אז נאָך נעכמען אווענט האָט ער געלעבט?
און ווי אזויזשע האָט איהר געקענט נאָך דעם אלעמען דאָ שלאָפען?
האָט זי אויסגעשריען ווערענדיג לעבעדיגער.

— אַבער ער איז דאָך ניט געשטאַרבען, דער פּיסטאַלעט האָט
ניט אויסגעשאַסען.

לויט דער באַשטעהני פון אַגלאַיא, האָט דער פירשט טאַקע
גלייך געמוזט דערצעהלען און אפילו מיט אלע איינצעלהייטען די
געשיכטע פון לעצטער נאַכט, זי האָט איהם אלע וויילע צוגעיאָגט אין
דער דערצעהלונג, נור אליין טאַקע איהם איבערגעשלאָגען מיט
אונאויפהעלריכע פראַגען און כמעט אלע וואָס האָבען ניט וואָס צו
טאן מיט'ן ענין. צווישען אנדערעס האָט זי מיט גרויס נייגעריקייט
אויסגעהערט וועגען דעם וואָס עס האָט גערעדט עווענני פאָולאָוויטש
און זי האָט אייניגע מאָל אפילו איבערגעפרעגט.

— נו, גענוג, מען דאַרף זיך איילען, האָט זי פאַרענדיגט אויס-
הערנדיג אלעס, — אין גאַנצען קענען מיר דא זיין בלויז א שטונדע,
ביז אַכט א זייגער, ווייל אַכט א זייגער דאַרף איך אונבעדינגט זיין
איז הויז, כדי מען זאָל זיך ניט דערוויסען, אז איך בין דאָ געזעסען,
און דערצו בין איך געקומען וועגען אז אינטערעס; איך דאַרף אייך
אסך זאָכען באַזאַכריכטען, נור איהר האָט מיר איצט אין גאַנצען צו-
טומעלט. וועגען איפאָליטען דענק איך, אז ביי איהם האָט טאַקע
דער פּיסטאַלעט ניט געדאַרפט אויסשיסען, דאָס פאַסט איהם בעסער.
אַבער איהר זייט זיכער אז ער האָט אונבאַדינגט געוואָלט זיך דער-
שיסען, און אז דאָ איז ניט געווען קיין באַטרוג?

— קיין באַטרוג.

— דאָס לאַזט זיך אויך בעסער גלויבען, האָט ער טאַקע אזוי אָנגעשריבען אז איהר זאָלט מיר ברענגען זיין וידוי ? פאַר וואָס-זשע האָט איהר עס ניט געבראַכט ?

— אָבער ער איז דאָך נאָך ניט געשטאַרבען ! איך וועל ביי איהם א פּרעג טאָן.

— ברענגט אומבאַדינגט און ס'איז נאָך ניטאָ וואָס צו פּרעגען. איהם וועט עס זיכער זיין זעהר אָנגענעהם, ווייל ער, קען געבען, האָט זיך טאַקע מיט דעם צוועק געשאַסען, כדי איד זאָל נאָכדעם איבער-לייענען דעם וידוי. איד בעט אייד, לאַכט ניט פון מינע ווערטער לעוו ניקאַלאַיעוויטש, ווייל אַזאָ זאָך קען זיכער פּאַסירען.

— איד לאַך ניט, ווייל איד בין אליין אויך זיכער, אז טהיילווייז קען אַזאָ זאָך פּאַסירען.

— איהר זייט זיכער ? איז דען מעגליך אז אויך איהר טראַכט אזוי ? האָט זיך פּלוצלינג שרעקליך פאַרוואַונדערט אַנלאַיא.

זי האָט געפּרעגט האַסטיג, גערעדט גיך, נור אזוי ווי זי וואָלט זיך גאַנץ אַפּט צוטומעלט און זי האָט ניט דעררעדט ; יעדע וויילע האָט זי זיך געאייילט וועגען עפעס לאַזען וויסען ; איז אַלגעמיין איז זי געווען אויסערגעוועהנליך אויפגערודערט און כאַטש זי האָט גע-קוקט זעהר העלדיש און אפילו ארויסרופעריש אָבער עס קען געבען, אז זי האָט זיך אביסעלע אונטערגעשראַקען. זי האָט געטראָגען א זעהר וואַכעדיגע איינפאַד קלייד, וועלכע האָט איהר זעהר געפּאַסט. זי האָט גאַנץ אַפּט אויפגעציטערט, זיך גערויטעלט און געזעסען אויפ'ן ברעג פון באַנק. דעם פירשטם באַשטעטיגונג, אז אַפּאָליט האָט זיך דערשאַסען צוליב דעם, כדי זי זאָל איבערלייענען דעם וידוי, האָט איהר זעהר פאַרוואַונדערט.

— נעוויס, האָט דער פירשט ערקלעהרט — האָט זיך איהם געוואָלט אז אויסער אייד זאָלען מיר אלע איהם אויך לויבען.

— וואָס הייסט, לויבען ?

— דאָס הייסט, דאָס... ווי זאָל איד אייד זאָנען ? דאָס איז זעהר שווער צו זאָנען, נור איהם האָט זיך זיכער געוואָלט, אז אלע זאָלען איהם ארומרינגלען און איהם זאָנען, אז מען ליבט און מען אַכטעט איהם זעהר, און אלע זאָלען איהם זעהר שטאַרק אַנהויבען בעטען אז ער זאָל זיך ניט געהמען דאָס לעבען. עס קען זעהר גע-

בען, אז אייד האָט ער געהאט מעהר פון אלעמען אין זינען, ווייל ער האָט אין אַזא מינוט וועגען אייד דערמאָנט... כאַטש ס'איז מעגליך אז ער אליין האָט ניט געוואוסט אז ער האָט אייד אין זינען.

— דאָס פארשטעה איך שוין נאר ניט: ער האָט געהאט אין זינען און האָט ניט געוואוסט אז ער האָט געהאט אין זינען. נור איך בעריגענט, דוכט זיך מיר, אז איך פארשטעה: ווייסט איהר אז איך אליין האָב אמאָל דרייסיג, נאָר ווען איך בין געווען א דרייצעהן יאהריגע מיידעלע, געדנקט זיך פאר'סם'ען, און וועגען דעם אַנשריי בען אין א בריף צו מיינע עלטערען און איך האָב אויך געקלעהרט, ווי אזוי איך וועל ליגען אין קאסטען, און אלע וועלען מיר באוויינען, און זיך אליין באַשולדיגען, וואָס זיי זיינען געווען צו מיר אזוי שלעכט... וואָס שמייכלט איהר ווידער, האָט זי האַסטיג צוגעגעבען אַנכמורענדיג די ברעמען, — וואָס דענקט איהר פאר זיך ווען איהר בלייבט אליין? אפשר דענקט איהר אז איהר זייט א פעלדמארשאַל אַדער אז איהר האָט צושלאָגען נאָפּאלעאָנען?

— נו, אויף מיין עהרען וואָרט, אז איך דענק וועגען דעם, דער- הויפט ווען איך דרימעל איין, האָט זיך צעלאַכט דער פירשט — נור איך צושלאָג ניט נאָפּאלעאָנען נור אלץ די עסטרייכער.

— איך וויל נאָר מיט אייד ניט מאַכען קיין שפּאַס, לעוו ניקאָד לאיעוויטש. מיט איפּאָליטען וועל איך זיך אליין זעהן; איך בעט אייד לאָזט איהם וויסען וועגען דעם. און פון אייער זייט, געפין איך אז דאָס איז זעהר ניט שעהן, ווייל דאָס איז זעהר גראַב אזוי צו קוקען און משפּט'ען א מענשליכע זעלע, ווי איהר משפּט איפּאָליטען. איך פּעהלט צערטליכקייט. בלוז זאָגען דעם אמת — איז אומגערעכט.

דער פירשט האָט זיך פאַרטראַכט.

— מיר דוכט זיך אז איהר זייט צו מיר אומגערעכט, האָט ער געזאָגט, — ווייל איך געפין ניט קיין שלעכטעס אין דעם, וואָס ער האָט אזוי געדענקט, ווייל אלע זיינען אזוי גענויגט צו דענקען; און דערצו קען געבען, אז ער האָט נאָר ניט געדענקט נור בלוז געוואַלט... איהם האָט זיך געוואַלט צום לעצטען זיך באַנענען מיט מענשען און זייער לייעבע און אַכטונג פאַרדינען; און דאָס זיינען דאָך אלץ שעהנע געפיהלען. נור צוליבע עפעס אַ אורזאכע איז דאָס ניט ארויס- געקומען; דאָ האָט געשטערט די קראַנקהייט און נאָך עפעס! און דערצו

קומט ביי אייניגע אלע מאָל ארויס גוט און ביי אנדערע געהט עס
ניט...

— דאָס האָט איהר אודאי זיך געמיינט? האָט באַמערקט
אַנלאַיא.

— יע, זיך. האָט געענטפערט דער פירשט ניט באַמערקענדיג
קיין שטאָד אין דער פראַגע.

— נור פונדעסטוועגען וואָלט איך אויף אייער פלאַץ אין קיין
שום פאַל ניט איינגעשלאָפּען, און דאָס מיינט, אז צו וואָס איהר ריהרט
זיך ניט צו, איז שלאָפט איהר שוין; דאָס איז זעהר ניט פיין פון אייער
זייט.

— אַבער איך האָב דאָך די גאַנצע נאַכט ניט געשלאָפּען, און
דערנאָך בין איך אומגעגאַנגען, אומגעגאַנגען, געווען ביי דער מוזיק...
— ביי וואָסער מוזיק?

— דאָרט וואו מען האָט געכטען געשפּילט און דערנאָך געקומען
אהער, זיך געזעצט, געטראַכט, געטראַכט און איינגעשלאָפּען.
— אזוי? דאָס ענדערט אביסעלע די זאך צו אייער גונסטען...
און צו וואָס זייט איהר געגעאַנגען צו דער מוזיק?

— איך ווייס ניט, אזוי זיך...
— גוט, גוט. דערנאָך, איהר שלאָגט מיר אלץ איבער. און וואָס
געהט עס מיך אָן אז איהר זייט געגאַנגען צו דער מוזיק? וועגען וואָס
פאַר א פרוי האָט זיך עס אייך גע'חלום'ט?

— דאָס... איז... וועגען... איהר האָט זי געזעהן...
— איך פאַרשטעה. איך פאַרשטעה גאַנץ גוט. איהר האָט זי
זעהר... ווי אזוי האָט זי זיך אייך גע'חלום'ט, אין וואָס פאַר א געד-
שטאַלט? אַבער איבעריגענס, וויל איך פון גאָר ניט וויסען, האָט זי
פּלוצלינג מיט ערגערניש אָפּגעהאַקט — שלאָגט מיר ניט איבער...
זי האָט אביסעל אָפּגעוואַרט, ווי אַננעהמענדיג זיך מיט מוטה
אָדער מיהענדיג צו פאַרטרייבען די ערגערניש.

— אַט וואָס איז דער גאַנצער עסק. צוליב וואָס איך האָב אייך
גערופּען; איך וויל אייך מאַכען א פאַרשלאָג צו זיין מיינס א פריינד.
וואָס האָט איהר אויף מיר פּלוצלינג אויסגעלאָצט די אויגען? האָט
זי צוגעגעבען כמעט מיט כעס.

דער פירשט האָט זיך טאַקע אויף איהר שטאַרק איינגעקוקט אין

דער מינוט, באַמערקענדיג אז זי האָט ווידער אָנגעהויבען שרעקליך רויט ווערען. אין די פּאַלען, איז וואָס מעהר זי האָט זיך גערויטעלט אַלץ מעהר האָט זיך געדוכט, האָט זי זיך דערפאַר גע'כעס'ט אויף זיך אליין, וואָס עס האָט זיך גאַנץ קלאַהר אָנגעזעהן אַז איהרע בליצענדע אויגען. געוועהנליך, האָט זי אין אַ מינוט שפעטער אויסגעגאַסען איהר כעס אויף דעם מיט וועמען זי האָט גערעדט, צו איז יענער געווען שולדיג אָדער ניט, און זי האָט אָנגעהויבען מיט איהם זיך קריגען. וויסענדיג און פיהלענדיג איהר גאַנצע ווילדקייט און שעמעווילדיגקייט, פלעגט זי זעהר וועניג געשפרעכען פיהרען און זי איז געווען פיעל שווייגענדער פון איהרע שוועסטער, אַפּטמאַל אפילו שוין צופיעל שווייגענדיג. נור ווען אין געוויסע פעלע האָט זי אומבאַדינגט געמוזט אַנ-הויכען רעדען, האָט זי אָנגעהויבען דעם געשפרעד מיט אויסערגעוועהנ-ליכער גאווה און אזוי ווי ארויסרופעריש. זי האָט שטענדיג געוואוסט פריהער ווען זי האָט אָנגעהויבען אָדער געדאַרפט אָנהויבען רויט ווע-רען.

— איהר ווילט אפשר קען געבען, ניט אָננעהמען מיין פאַר-שלאָג? האָט זי גאווה'דיג אַ קוק געמאַן אויפ'ן פירשט.
— אַ ניין. איד וויל. נור דאָס איז דאָך גאָר ניט נויטיג... דאָס הייסט, איד האָב גאָר ניט געדענקט אז מען דאַרף מאַכען אזא פאַר-שלאָג, האָט זיך פאַרשעהמט דער פירשט.

— און וואָס האָט איהר געדענקט? צו וואָס האָב איד אייך אהער גערופען? וואָס האָט איהר אויפ'ן זינען? איבעריגענס, איהר קען געבען, האַלט מיך פאַר אַ קליינעם גאָר ווי אלע אין דער היים האַלטען מיך?

— איד האָב ניט געוואוסט, אז מען רעכענט אייך פאַר אַ גאָר. איד... איד רעכען אייך ניט פאַר אזא.
— איהר רעכענט ניט? זעהר קלוג פון אייער זייט. דערהויפּט, זעהר קלוג ארויסגעזאַגט.

— לויט ווי איד דענק, זייט איהר, זייט איהר אַפּטמאַל אפילו שוין זעהר קלוג, האָט פאַרטגעזעצט דער פירשט — איהר האָט פריהער געזאַגט איין וואָרט זעהר אַ קלונס. איהר האָט געזאַגט וועגען מיין צווייפעל אין אַפּאַליט'ן: „דאָס איז בלויז נור אין אמת און דאָס איז שוין אומגערעכט.“ דאָס וועל איד געדענקען און באַטראַכטען.

אַנלאַיא האָט פּלוצלינג זיך פאַרשעהמט פון פאַרגעניגען. אָט די אלע ענדערונגען זיינען אין איהר פאַרגעקומען זעהר אָפען און מיט אויסערגעווענהליכער האַסטיקייט. דער פירשט האָט זיך אויך זעהר דערפרעהט און אפילו זיך צעלאַכט פון פרייד, קוקענדיג אויף איהר.

— הערט זשע מיד אויס, האָט זי ווידער אָנגעהויבען — איד האָב לאַנג אויף אייד געוואַרט אום אייד דאָס אלץ צו דערצעהלען, פון דאמאָלס אָן טאַקע געוואַרט, פון דאָן ווען איהר האָט מיר דעם בריעה אָנגעשריבען און אפשר נאָך פריהער... א העלפט האָט איהר נעכטען פון מיר געהערט: איד רעכען אייד פאר דעם סאַמע עהרליכסטען און פאר דעם סאַמע אמת'טען מענשען. עהרליכער און אמת'ער פון אלע מען און ווען מען זאָגט וועגען אייד, אז אייער שכל... דאָס הייסט, אז איהר זייט אָפטמאָל קראַנק אויפ'ן שכל, איז דאָס ניט ריכטיג; איד האָב אזוי באַשלאָסען, דאָס כאַטש איהר זייט אין אמת'ן קראַנק אויפ'ן שכל (איהר וועט געוויס דערפאר ניט ווערען אין כעס איד רעד פון דער העכסטער שטופע), איז דערפאר אייער הויפט שכל בעסער ווי ביי זיי אלעמען, אפילו אזא, וועלכער איז זיי קוונמאָל צו חלום ניט געקומען, ווייל עס זיינען דאָ צוויי שכל'ן: א הויפט שכל און ניט קיין הויפט שכל. אזוי? אַיא ס'איז אזוי?

— מעגליך אז עס איז אזוי, האָט קוים ארויסגערעדט דער פירשט: ביי איהם האָט שרעקליך געציטערט און געקלאַפט דאָס האַרץ.

— איד האָב טאַקע אזוי געוואוסט, אז איהר וועט פאַרשטעהן. האָט זי מיט וויכטיקייט פאַרטגעזעצט — פירשט שטש. און עוונעני פאַולאָוויטש פאַרשטעהן נאָר נישט וועגען אָט די צוויי שכל'ן. אלעקד סאַנדראַ אויך ניט, אָבער שטעלט זיך פאַר: די מאַמע האָט פאַרשטאַנען.

— איהר זייט זעהר געראַטען אין ליזאַוועטאַ פראַקאַפּיעוונאַ.

— ווי אזוי איז דאָס דען מעגליך? האָט זיך פאַרוואונדערט

אַנלאַיא.

— ביי נאָט, ס'איז אזוי.

— איד דאַנק אייד, האָט זי געזאָגט, א טראַכט טוענדיג — איד

בין זעהר צופרידען וואָס איד בין געראַטען אין דער מאַמען. אלזאַ

מיינט עס, אז איהר אַכטעט זי זעהר? האָט זי צוגעגעבען נאָר ניט באַמערקענדיג די נאַאיוויטעט פון דער פראַגע.

— זעהר, זעהר, און איד בין צופרידען, וואָס איהר האָט עס אזוי

גלייך פאַרשטאַנען.

— און איד בין אויך צופרידען. ווייל איד האָב אָפּטמאַל באַ-
מערקט ווי מען לאַכט פון איהר... נור הערט די הויפט־זאך: איד האָב
לאַנג נאָכגעדענקט און ענדליך האָב איד אייך אויסערוועהלט. איד
ווייל ניט מען זאָל אין דער היים פון מיר לאַכען; איד ווייל ניט אז מען
מיר רעכענען פאר א קלייניקען נאָר; איד ווייל ניט אז מען זאָל זיך
מיט מיר רייצען... איד האָב דאָס אלץ גלייך פאַרשטאַנען און אין גאַנץ
צען אָפּגעזאָגט עווגעני פּאַוולאָוויטש'ן, דערפאר ווייל איד ווייל ניט
אז מען זאָל מיר אונאויפהערליך חתונה מאַכען! איד ווייל... איד
ווייל... נן, איד ווייל אַנטלויפען פון הויז, און אייך האָב איד אויסגע-
קליבען איהר זאָלט מיר העלפען.

— אַנטלויפען פון הויז! האָט אויסגעשריען דער פירשט.

— יע, יע, יע. אַנטלויפען פון הויז! האָט זי פּלוצלינג אויס-
געשריען ווערענדיג אַנגעצונדען מיט אַן אויסערגעווענהליכען כעס.—
איד ווייל ניט, איד ווייל ניט אז מען זאָל מיר דאַרטען אייביג צווינגען
צו רויט ווערען. איד ווייל זיך ניט רויט ווערען ניט פאר זיי, ניט פאר
פירשט שטש, ניט פאר עווגעני פּאַוולאָוויטש, ניט פאר קיינעם ניט
און דאַרום האָב איד אויסערוועהלט אייך. מיט אייך ווייל איד אלץ,
אלץ רעדען. און אפילו וועגען דער הויפט זאך ווען איד וועל וועלען:
און איהר פון אייער זייט דאַרפט אויך פון מיר גאָרניט באַהאַלטען.
איד ווייל כאַטש מיט איין מענשען רעדען וועגען אלץ ווי מיט זיך
אליין. זיי האָבען מיט אַמאָל אַנגעהויבען רעדען אז איד וואָרט אויף
אייך, אז איד האָב אייך לייעב. דאָס איז נאָך געווען איידער איהר
זייט געקומען, און איד האָב זיי דעם בריעף ניט באַוויזען; און איצט
רעדען שוין אלע. איד ווייל זיין א געוואַנטע און פאר גאָרנישט קיין
מורא ניט האָבען. איד ווייל ניט פאָהרען צו זייערע בעלער, איד ווייל
ברענגען נוצען. איד האָב שוין לאַנג געוואַלט אוועקגעהן. איד בין שוין
צוואַנציג יאָהר ביי זיי פאַרשפאַרט און מען מאַכט מיר אלץ חתונה.
ווען איד בין נאָך געווען פערצען יאָהר אַלט האָב איד שוין געדענקט
פון אַנטלויפען, כאַטש איד בין געווען א נאַריש מידעל. איצט האָב

איך שוין אלץ באַרעכענט און געוואַרט אויף אייך, כדי אלץ צו פאַנאַני דערפּרעגען וועגען אויסלאַנד. איך האָב נאָך קיין איין גאַטישע קירכע ניט געזעהן. איך וויל זיין אין רוים, איך וויל אַלע געלעהרטע קאַבינעטען באַזוכען. איך וויל זיך לערנען אין פאַריז. איך האָב זיך דעם גאַנצען לעצטען יאָהר געגרייט און געלערנט און זעהר אסך ביכער דורכגעלייענט; איך האָב אַלע פאַרבאַמענע ביכער איבערגעלייענט. אַלעקסאַנדראַ און אדעלאַידאַ ליינען אַלע ביכער. זיי מאַגען, און מיר ערלויבט מען ניט אַלעס, אויף מיר גיט מען אַכטונג. איך וויל זיך מיט די שוועסטער ניט קריגען, נור דער מאַמען און דעם טאַמען האָב איך שוין לאַנג ערקלעהרט, אז איך וויל אין גאַנצען ענדערן מיין סאַ-ציאַלע לאַגע. איך האָב באַשלאָסען זיך צו פאַרנעהמען מיט ערציהונג, און איך האָב אויף אייך גערעכענט, ווייל איהר האָט געזאָגט, אז איהר ליעבט קינדער. קענען מיר צוזאַמען זיך פאַרנעהמען מיט ערציהונג אויב ניט איצט איז כאַטש אין דער צוקונפֿט? מיר וועלען צוזאַמען נוצען ברענגען. איך וויל ניט זיין אַ גענעראַל'ס אַ טאַכטער... זאָגט, איהר זייט זעהר אַ געלעהרטער מענש?

— גאָר ניט.

— ס'טוט מיר לייד, און איך האָב געדענקט... ווי אזוי זשע האָב איך עס געדענקט? פונדעסטוועגען וועט איהר זיין מיין פיהרער, ווייל איך האָב א י י ד אויסגעקליבען.

— דאָס איז אַ קרומע זאַך, אַגלאַיאַ איוואַנאָוואַ.

— איך וויל, איך וויל אַנטלויפען פון הויז! האָט זי אויסגעשריען און איהרע אויגען האָבען זיך ווידער צובליצט, — אויב איהר וועט ניט איינשטימען, דאָן וועל איך חתונה האָבען מיט גאַורילאַ אַרדאַליאַנאַ-וויטש. איך וויל ניט אז מען זאָל מיר אין דער היים רעכענען פאַר אַ שענדליכער פרוי און מיר באַשולדיגען גאָט וויים אין וואָס.

— זייט איהר ביים זינען? איז דער פירשט שיעור ניט אויפֿ-געשפרונגען פון פּלאַץ. — אין וואָס באַשולדיגט מען אייך, ווער באַ-שולדיגט?

— אין דער היים. אַלע, די מאַמע, די שוועסטער, דער טאַמע, פירשט שטש. אפילו אייער פאַסקודנער קאַליאַ! אויב זיי זאָגען עס ניט אָפּען, טראַכטען זיי אזוי. איך האָב זיי דאָס אלץ אין די אויגען געזאָגט, דער מאַמען און דעם טאַמען. די מאַמע איז אַ גאַנצען טאָג

קראַנק געווען; און אויפ'ן צווייטען טאָג האָבען מיר אלעקסאנדראַ און דער טאטע געזאָגט, אז איד פאַרשטעה אלליין ניט, אז איד זאָג ליגען. און איד האָב זיי דאָ גלייך אָפגעשניטען, אז איד בין שוין ניט קיין קלייניקע, אז איד האָב נאָך מיט צוויי יאָהר צוריק אומישד נע איבערגעלעזען צוויי ראַמאַנען פון פאַל-דע-קאַק, כדי וועגען אלץ זיך דערוויסען. די מאַמע ווי נור זי האָט עס דערהערט איז זי תיכף אין חלשות געפאלען.

ביים פירשט אין מוח האָט פלוצלינג אַ בליץ געטאָן אַ מאַדנער געדאַנק. ער האָט דורכדרינגער אַ קוק געטאָן אויף אַנגליאָן און אַ שמייכל געטאָן.

איהם האָט זיך אפילו ניט געגלויבט, אז פאַר איהם זיצט די זעלבע שטאַלצע מיידעל, וועלכע האָט אזוי שטאַלץ און גאוה'דיג איהם דאָן פאַרגעלייענט דעם בריעה פון גאוורילאַ אַרדאַליאַנאוויטש. ער האָט ניט געקענט פאַרשטעהן ווי אזוי האָט אין אזאַ גרויס-האַלטע-רישער, בעזער מיידעל געקענט זיך אַרויסווייזען אזאַ קינד. אפּשר טאַקע אַ קינד, וועלכע פאַרשטעהט ניט די באַדיטונג פון אַ ל ע ו ע ר ט ע ר.

— איהר האָט כסדר געלעבט אין דעם היים, אַנגליאַ אינוואַנאָיר-נאַ? האָט ער געפרעגט — איד וויל זאָגען, איהר זייט קיינמאַל אין קיין שוהלע ניט געגאַנגען, ניט געלערנט זיך אין אַן אינסטיטוט? — קיינמאַל און אין ערגעץ ניט געגאַנגען. איד בין כסדר אין הויז געזעסען, פאַרקאַרקעוועט ווי אין אַ פלעשיל, און פון פלעשיל וועל איד גלייך געהן הייראַטען; וואָס שמייכלעט איהר ווידער? איד באַמערק אז אויך איהר לאַכט פון מיר און האַלט מיט זיי, האָט זי שטרענג צוגעגעבען זיך אַנכמודענדיג — מאַכט מיר ניט בייז, איד ווייס אַהן דעם אויך ניט וואָס מיט מיר טוט זיך... איד בין איבער-צייגט, אז איהר זייט געקומען אַהער אין דער פּולער זיכערקייט, אז איד בין אין אייך פאַרליעבט און אייך גערופען אויף אַ ראַנדעוואו, האָט זי אָפגעשניטען מיט כעס.

— איד האָב נעכטען אין אַמת'ן דערפאַר מוראַ געהאַט, האָט נאַאיוו זיך אַרויסגערעדט דער פירשט (ער איז געווען זעהר צוטור-מעלט), נור היינט בין איד איבערצייגט, אז איהר... — וואָס? האָט אויסגעשריען אַנגליאַ און איהר אונטערשטע

ליפעל האָט מיט אמאָל אָנגעהויבען ציטערן — איהר האָט מורא געד
 האָט אז איד... איהר האָט געוואנט צו דענקען אז איד... נאָט מיינער!
 איהר האָט אוראי פאַרדעכטיגט, אז איד האָב אייד גערופען אהער צו
 ליעב דעם, כדי אייד ארײַנציהען אין נעץ און דערנאָך זאָל מען אונז
 דאָ כאַפען און מען זאָל אייד צווינגען מיט מיר חתונה האָבען...

— אַגלאַיאַ איוואַנאָוואַ! ווי שעהמט איהר זיך ניט! ווי האָט
 געקענט אזא שמוציגער געדאַנק געבוירען ווערען אין אייער ריינעם,
 אומשולדיגען האַרצען? איד קאָן זיך וועטען, אז איהר אַליין גלויבט
 ניט קיין איין וואָרט אייערען און... איהר ווייסט אַליין וואָס איהר
 רעדט!

אַגלאַיאַ איז געזעסען עקשנות'דיג אראַפלאַזענדיג דעם קאַפּ,
 פונקט ווי זי וואַלט אַליין זיך דערשראָקען פאַר דאָס וואָס זי האָט גע-
 זאָגט.

— איד שעהם זיך גאַרניט. האָט זי ארויסגעמורמעלט — פון
 וואַנען ווייסט איהר אז איד האָב אַן אומשולדיג האַרץ? ווי האָט איהר
 געוואַנט מיר דאָן א ליעבעס־בריעף צו שיקען?
 — א ליעבעס־בריעף? מיין בריעף — א ליעבעס בריעף? דאָס
 איז געווען א זעהר אַכטונגספאלער בריעף. דער דאָזיגער בריעף האָט
 זיך פון מיין האַרצען ארויסגעגאַסען אין דער סאַמע שווערער מינוט
 פון מיין לעבען! איד האָב זיך דאָן דערמאַנט אַן אייד, ווי אַן עפעס
 א ליכטיגקייט... איד...

— נו, גוט, גוט. האָט זי פלוצלינג איהם איבערגעשלאָגען, אָבער
 שוין גאָר ניט אין יענעם טאָג, נור אין פאַלקאַמענער חרטה און שיעור
 ניט אין שרעק, זי האָט זיך אפילו צו איהם צוגעבויען, זיך מיהענדיג
 נאָך אַלין ניט קוקען אויף איהם גלייך, און זי האָט איהם געוואַלט
 אַנריהרען ביים אַקסעל, כדי נאָך מעהר איבערצייגענד איהם בעטען
 ער זאָל ניט זיין אין כעס. — גוט, האָט זי צוגעגעבען שרעקליך פאַר-
 שעהמענדיג זיך. — איד פיהל אז איד האָב געברויכט זעהר א נאַר-
 שען אויסדרוק. דאָס האָב איד אזוי... כדי אייד אויסצופרוברען.
 געהמט עס אַן פונקט ווי איד וואַלט עס אייד ניט געזאָגט. אָבער אויב
 איד האָב אייד באַלעדיגט טאָ ענטשולדיגט ניר. איד בעט אייד, קוקט
 אויף מיר ניט אזוי גלייך, קעהרט זיך אָפּ אַביסעל. איהר האָט גע-
 זאָגט, אז דאָס איז זעהר א שמוציגער געדאַנק. אָבער איד האָב עס

אייד אומישנע געזאָגט, אום אייד א שטאָד טאָן. אָפּטמאָל שרעק אייד זיך אליין פאר דעם וואָס מיר ווילט זיך זאָגען, אָבער מיט אמאָל נעהם אייד און זאָג. איהר האָט ערשט געזאָגט אז איהר האָט אָנגעד שריבען דעם דאָזיגען בריעה אין דער שווערער מינוט פון אייער לעד בען. אייד ווייס אין וואָס פאר א מינוט דאָס איז געווען, האָט זי שטיל ארויסגערעדט, ווידער קוקענדיג אַרונטער צו דער ערד.

— א, ווען איהר וואָלט געקענט אַליץ וויסען!

— אייד ווייס אַליץ! האָט זי אויסגעשריען מיט נייער אויפרעד גונג — איהר האָט דאָן געוואוינט אין איינע צימערן, א גאַנצען מאָד נאָט, מיט דער דאָזיגער עקעלאָפטיגער פרוי, מיט וועלכער איהר זייט אַנטלאָפען...

דאָס אַרויסזאָגענדיג, איז זי שוין ניט רויט, נור בלאָס גע- וואָרען, און פּלוצלינג האָט זי זיך אויפגעשטעלט, פונקט ווי זי וואָלט פאַרגעסען וואָס מיט איהר טוט זיך, נור גלייך איז זי געקומען צו זיך און זיך ווידער געזעצט; איהר ליפעל האָט נאָך לאַנג פאַרטגעזעצט צו ציטערען.

דאָס שווייגען האָט זיך געצויגען ביי א מינוט. דער פירשט איז געווען שרעקליך ערשטוינט פון דער פּלוצליכקייט פון איהר אויפטוה, און ער האָט ניט געוואוסט צו וואָס ער זאָל עס צושרייבען.

— אייד האָב אייד נאָך ניט לייעב, האָט זי פּלוצלינג געזאָגט, פונקט ווי זי וואָלט אָפּגעשניטען.

דער פירשט האָט ניט געענטפערט; זיי האָבען א וויילע ווידער געשוויגען.

— אייד האָב לייעב גאָורילא אַרדאליאָנאוויטש... האָט זי ארויס- געזאָגט אויף שנעל, נור קוים וואָס מען האָט עס געקאָנט הערען און נאָך טיעפער אַראָפּגעבויגט דעם קאָפּ.

— דאָס איז ניט אמת, האָט ארויסגערעדט דער פירשט, אויך כמעט שעפטשענדיג.

— הייסט עס, אז אייד זאָג ליגען? דאָס איז אן אמת; אייד האָב איהם געגעבען מיין וואָרט, מיט דריי טאָג צוריק, טאָקע אויף דער זעלבער באַנק.

דער פירשט האָט זיך דערשראָקען און האָט אויף אן אויגענבליק זיך פאַרטראַכט.

— דאָס איז ניט אמת, האָט ער פעסט ווידערהאַלט — דאָס האָט
איהר אַלץ אויסגעטראַכט.

— גוואָלדיג עדעל. ווייסט איהר, אז ער האָט זיך געענדערט?
ער האָט מיד ליעב מעהר ווי זיין לעבען, ער האָט פאר מיר אין די
אויגען צוברענט זיין האַנט, כדי נור צו באַווייזען, אז ער האָט מיד
ליעב מעהר ווי זיין לעבען.

— צוברענט זיין האַנט?

— יע, זיין האַנט. גלויבט אָדער גלויבט ניט, מיר איז אַלץ
איינס.

דער פירשט האָט ווידער פאַרשוויגען. אַגלאַיא'ס ווערטער זיי-
נען ניט געווען קיין שפּאַס; זי איז געווען אין כעס.

— וואָס זשע, ער האָט אהער מיט זיך געבראַכט א ליכט, אויב
דאָס איז דאָ פאַרנעקומען? אנדערש קען איר ניט פאַרשטעהן.
— יע... א ליכט. לעגט זיך דען דאָס ניט אויפ'ן שכל?

— א גאַנצע, אָדער אין א לייכטער?

— נו יע... ניי... א האַלבע ליכט... א שטיקעל... א גאַנצע ליכט
— ס'איז אַלץ איינס, טשעפעט זיך אָפּ! און שוועבעלאַך, ווען איהר
ווילט, האָט ער אויך געבראַכט. און א גאַנצע האַלבע שטונדע האָט
ער געהאַלטען דעם פינגער אויף דער ליכט; איז דאָס דען אונמעגליך?
— איך האָב איהם נעכטען געזעהן, און אלע פינגער זיינען ביי
איהם געזונטע.

אַגלאַיא האָט פּלוצלינג אויסגעשאַסען א געלעכטער, פונקט נוי א.
קינד.

— ווייסט איהר פאר וואָס איר האָב אייך ערשט געזאַגט א ליי-
גען? האָט זי זיך מיט אַמאָל געווענדט צום פירשט מיט דער סאַמע
קינדערשער צוטרויליכקייט און נאָך מיט'ן געלעכטער וואָס האָט גע-
ציטערט אויף איהרע לייפען. — ווייל ווען דו זאַגסט א לייגען, איז ווען
מען קען דאָן אריינשמעלען עפעס וואָס גאָר אויסערגעווענהליכעס,
עפעס וואָס עקסצינאטרישעס, נו, ווייסט איהר, עפעס וואָס איז זעהר
וועניג דאָ, אָדער וואָס איז נאָר קיינמאָל ניטאָ. דאָן ווערט דער לייגען
אַסד וואַרהייטליכער. דאָס האָב איר באַמערקט. ביי מיר איז דאָס
נור ניט גוט ארויס, דערפאר ווייל איר האָב ניט געקאַנט...

פלוצלינג האָט זי זיך ווידער אָנגעכמורעט, ווי זי וואָלט זיך אָן עפעס דערמאָנט.

— ווען איר האָב דאָן, — האָט זי זיך געווענדט צום פירשט, קוקענדיג אויף איהם ערנסט און אפילו טרויעריג — ווען איר האָב אייך דאן פאַרגעלייענט וועגען דעם „אַרימען ריטער“, איז כאַטש איר האָב מיט דעם געוואָלט... לויבען אייך פאר איין זאך, נאָר דאָ טאַקע האָב איר אויך געוואָלט אייך אַפּשטעמפלען פאר אייער אויפפיהרונג און ווייזען אייך, אז איר ווייס אלעס...

— איהר זייט זעהר אומגערעכט צו מיר... צו יענער אומגליק־ליכער, אַגלאַיאַ, וועגען וועלכער איהר האָט זיך ערשט אַזוי שרעקליך אויסגעדריקט.

— ס'איז, ווייל מיר איז אלץ באוואוסט, אלץ, דערפאר האָב איר זיך אַזוי אויסגעשפּראַכען! איר ווייס ווי איהר האָט מיט א האלב יאהר צוריק, פאר אלעמען אין די אויגען איהר פאַרגעשלאָגען אייער האנט. שלאָגט ניט איבער, איהר זעהט דאָך, אז איר רעד אַהן קאָ-מענטארען; נאָך דער געשיכטע איז זי ענטלאָפען מיט ראַנאזשינ'ען; דערנאָך האָט איהר מיט איהר געלעבט אין עפעס א דאָרף, אָדער אין אַ שטאָדט און זי איז פון אייך אוועק צו עמיצען. (אַגלאַיאַ איז זעהר רויט געוואָרען.) דערנאָך האָט זי זיך ווידער אומגעקעהרט צו ראַנא-זשינען, וועלכער ליבט זי... ווי א וואהנזיניגער. און דערנאָך זייט איהר, אויך זעהר א קלוגער מענש, געקומען איצט צופליהען נאָך איהר אהער, תיכף ווי איהר האָט זיך דערוואוסט, אז זי האָט זיך אומגעקעהרט אין פעטערבורג. נעכטען אַווענט האָט איהר זיך געוואָרפען איהר צו באַשיצען, און אַט ערשט האָט איהר זי געזעהן אין חלום... איהר זעהט, אז איר ווייס אלץ; ס'איז דען ניט אמת, אז איהר זייט צוליב איהר, צוליב איהר אהער געקומען צופאַהרען?

— יא, צוליב איהר, — האָט שטיל געענטפערט דער פירשט, טרויעריג און פארטראכט אראַפלאָזענדיג דעם קאַפּ און ניט פארדעכ־טענדיג מיט וואס פאר א בליציגען בליק אַגלאַיאַ האָט אויף איהם א קוק געטאָן. — צוליב איהר, בלויז כדי צו דערוויסען זיך... איר גלויב ניט אין איהר גליק מיט ראַנאזשינען, כאַטש... מיט איין וואָרט, איר ווייס ניט, וואָס איר וואָלט דאָ פאר איהר געקענט טאָן און מיט וואָס העלפען, אַבער איר בין געקומען.

ער האָט א ציטער געטאָן און א קוק געטאָן אויף אַגלאַצ'אָן. יענע
האַט איהם געהערט מיט האָס.

— אויב איהר זייט געקומען ניט וויסענדיג צוליב וואָס, איז דאָן
מיינט עס, אז איהר ליבט זי שוין זעהר שטאַרק, — האָט זי ענדליך
אַרויסגערעדט.

— ניין, — האָט געענטפערט דער פירשט, — ניין, איך ליב ניט.
א, ווען איהר וואָלט געוואוסט מיט וואָס פאר א שרעק איך דערמאָחן
זיך אָן יענער צייט, וואָס איך האָב פאַרבראַכט מיט איהר!

ער האָט אפילו ביי די ווערטער א ציטער געטאָן.

— דערצעהלט אלעס! — האָט געזאָגט אַגלאַצ'אָן.

— דאָ איז נאָר ניטאָ אזעלכעס וואָס איהר וואָלט ניט געקענט
אויסהערען. פאר וואָס וואָלט איך געוואָלט בלוזן אייך דאָס דערצעהר
לען, נור אייך אליין — ווייס איך ניט; מעגליך, אז דערפאר, ווייל
איך האָב אייך אויף אן אמת'ן טאַקע ליב געהאַט. אָט די אומגליקליכע
פרוי איז טיעף איבערצייגט, אז זי איז די סאַמע געפאַלענסטע, די
סאַמע איבערגעפיהרטסטע באשעפעניש אויף דער וועלט. א, מאַכט
איהר ניט צו שאַנד. וואָרפט אין איהר ניט קיין שטיינער. זי האָט
צופיעל זיך אליין פאַרפייניגט מיט דעם באוואוסטזיין פון איהר ניט
פאַרדינטער שאַנדע! און מיט וואָס, גאָט מיינער, איז זי שולדיג! א,
זי שרייט אלע וויילע אין מינוטען פון צאָרן, אז זי אַנערקענט ניט
אויף זיך קיין זינד, אז זי איז א קרבן פון מענשען, א קרבן פון אן
אויסגעלאסענעם מאן און א מערדער; נאָר וואָס זי זאָל אייך ניט זאָר
גען, ווייסט, אז זי איז די ערשטע, וואָס גלויבט זיך ניט, און זי גלויבט
מיט איהר גאַנצען געוויסען אין דאָס פאַרקעהרטע, אז זי... איז אליין
שולדיג. ווען איך האָב געפרוואווט פאַנאַנדעריאָגען די דאָזיגע פינס-
טערניש, איז זי דערגאַנגען צו אזעלכע ליידען, אז ביז וואַנען איך וועל
געדענקען וועגען דער דאָזיגער שרעקליכער צייט, וועט מיין האַרץ
זיך קיינמאָל ניט פאַרהוילען. איך פיהל זיך, פונקט ווי מען וואָלט מיין
האַרץ דורכגעשטאַכען אויף אייביג. זי איז אַנטלאָפּען פון מיר, ווייסט
איהר פאַרוואָס? באשטימט בלוזן דערפאר, כדי צו באווייזען מיר, אז
זי איז — א געפאַלענע. נאָר שרעקליכער פון אלץ איז דאָס, אז זי
האַט אליין אפשר ניט געוואוסט, אז זי וויל עס מיר באווייזען. נאָר זי
איז געלאָפּען דערפאר, ווייל איהר האָט זיך אינערליך געוואָלט צו באַ-

געהן א מואס'ע טהאט. כדי זי זאל זיך אליין קענען זאָגען : „אָט ביסטו באגאנגען א מואס'ע טהאט. און דאָן, איז דאָד דאָס א באַווייז, אז דו ביסט א נידעריגע באַשעפעניש ! — מעגליך, אַגלאַיא, אז איהר וועט עס אפשר ניט פאַרשמעהן ! ווייסט איהר, אז אין דעם דאָזיגען אונד אויפהערליכען באַוואוסטזיין איז פאַר איהר אפשר פאַרבאָרגען אזא שרעקליכער אומנאַטירליכער פאַרגעניגען, אזוי ווי דער געפיהל פון נוקם זיין זיך אָן עמיצען. אייניגע מאָל האָב איך זי געבראַכט דערצו, אז זי האָט כמעט ווידער דערזעהן אַרום זיך א ליכטיגקייט ; אבער באלד איז זי ווידער אויפגעבראַכט געוואָרען און איז דערנאָנגען דער צו, אז זי האָט מיך טאַקע ביטער באשולדיגט פאַר דעם, אז איך שטעל זיך העכער איבער איהר (ווען איך האָב עס אפילו אין מיין זינען ניט געהאַט). און זי האָט מיר אָפּען ערקלעהרט, אז זי וויל ניט מיין הייִ ראַטס־פאַרשלאָג, אז זי פאָדערט פון קיינעם ניט קיין רחמנות און ניט קיין הילף און ניט קיין „אַרויפהויבונג צו זיך“. איהר האָט זי נעב־טען געזעהן, דענקט איהר טאַקע אין אמת'ן אז זי פיהלט זיך גליקליך מיט אזא קאַמפּאַניע, אז דאָס איז איהר געזעלשאַפּט ? איהר ווייסט ניט ווי אנטוויקעלט זי איז און ווי הויך זי קען דענקען ! זי פלעגט מיך אָפּט אפילו פאַרוואונדערן !

— איהר האָט איהר אויך דאָרטען געלעזען אזעלכע... דרשות ?
 — אָ, ניין, — האָט פאַרטראַכטערהייט געענטפערט דער פירשט ניט באַמערקענדיג דעם טאָן פון דער פראַגע — איך פלעג כמעט כסדר שווייגען. איך האָב אָפּט געוואָלט רעדען, נאָר איך האָב אין אמת'ן ניט געוואוסט וואָס צו זאָגען. ווייסט איהר, אז אין אייניגע פעלע איז פיעל בעסער ניט צו רעדען. אָ, איך האָב זי געליבט ; זעהר געליבט... אבער דערנאָד... דערנאָד... דערנאָד האָט זי אלץ פאַרשטאַָ גען.

— וואָס האָט זי פאַרשטאַָגען ?
 — אז איך האָב בלוין אויף איהר מיטלייד און אַז איך... האָב זי שוין מעהר ניט ליבט.
 — פון וואָגען ווייסט איהר, אפשר האָט זי זיך טאַקע איינגער־ליבט אין יענעם... גוטסבאָזיצער מיט וועלכען זי איז אוועק ?
 — ניין, איך ווייס אלץ ; זי האָט בלוין געמאַכט פון איהם שפּאַס.
 — און פון אייך האָט זי קיינמאָל ניט געשפּאַסט ?

— נִינִיו, זי האָט געלאַכט פֿון כּעס; אָ, דאָן האָט זי מיר שרעק־
ליד פֿאַרגעוואַרפֿען פֿון כּעס — און דערביי האָט זי אַליין געליטען!
אַבער... דערנאָך... אָ, דערמאָהנט מיר עס ניט, דערמאָהנט מיר עס
ניט!

ער האָט מיט די הענט פאַרדעקט דעם פֿנים.
— און ווייסט איהר, אז זי שרייבט מיר כּמעט יעדען טאָג בריף?
— הייסט עס, אז דאָס איז טאַקע אמת! — האָט דער פירשט
אויסגעשריען — איד האָב דאָס געהערט, אבער איד האָב נאָך אַלץ
ניט געוואָלט גלויבען.
— פֿון וועמען האָט איהר געהערט? — האָט אויפֿגעצייטערט
אַנלאַיאַ.

— ראַנאזשין האָט עס מיר נעכטען דערצעהלט, אבער ניט נאָך
קלאָהר.

— נעכטען? נעכטען אין דער פֿריה? ווען נעכטען? פֿאַר דער
מוזיק אָדער נאָכדעם?

— נאָכדעם; אין אָווענט, צוועלף אזייגער.
— אַיאַ, נו, ווען ראַנאזשין... און ווייסט איהר וואָס זי שרייבט
מיר אין די דאָזיגע בריף?

— איד וואונדער זיך אויף גאָרנישט; זי איז אַ וואַהנזיניגע.
— אָט זיינען די בריף (אַנלאַיאַ האָט ארויסגענומען פֿון קעשענע
דריי בריף, פֿון דריי קאָנווערטען און זיי אַ וואָרף געמאַן פֿאַר'ן פירשט).
אַט איז שוין אַ גאַנצע וואָך ווי זי בעט מיר, מיהט זיך צו איבער־
רעדען, אז איד זאָל פֿאַר איד הייראַטען... זי... — נו יע, זי איז קלוג,
כאָטש זי איז משוגע. און איהר זאָגט דעם אמת, אז זי איז אסך קליינער
פֿון מיר... זי שרייבט מיר, אז זי איז אין מיר פֿאַרליעבט, אז זי זוכט
יעדען טאָג אַ געלעגענהייט כאָטש צו אָנקוקען מיר פֿון ווייטען. זי
שרייבט, אז איהר האָט מיר ליעב, אז זי ווייסט עס, האָט שוין לאַנג
באַמערקט, און אז איהר האָט מיט איהר וועגען מיר דאָרטען גערעדט.
זי וויל איד זעהן אַ גליקליכען; זי איז איבערצייגט, אז נאָר איד קען
שאַפֿען אייער גליק... זי שרייבט אזוי ווילד... מאַדנע... איד האָב
קיינעם ניט געוויזען די בריף. איד האָב געוואַרט אויף איד. ווייסט
איהר וואָס דאָס מיינט? איהר שטויסט זיך נאָר ניט אָן?
— דאָס איז אַ משוגעת, אַ באַווייזן פֿון איהר משוגעת, — האָט

אַרויסגעזאָגט דער פירשט און זיינע ליפען האַבען אנגעהויבען צי-
טערען.

— אפשר וויינט איהר שוין?

— ניון, אַגלאַיאַ ניון, איד וויין ניט, — האָט אויף איהר א קוק

געטאָן דער פירשט.

— וואָס זשע דארף איד דאָ טאָן? וואָס ראַט איהר מיר? איד

קען דאָד ניט ערהאַלטען די ברייף!

— אַ, לאָזט איהר אַפּ, איד בעט אייד, — האָט אויסגעשריען

דער פירשט — וואָס קענט איהר טאָן אין דער דאָזיגער פינסטער-

ניש; איד וועל זעהן ווירקען, אז זי זאָל אייד מעהר ניט שרייבען.

— אויב אַזוי, דאן זייט איהר א מענש אָהן א האַרץ! — האָט

אויסגערופען אַגלאַיאַ — צי דען זשע זעהט איהר ניט, אז זי איז ניט

אין מיר פאַרליעבט, נאָר אין א י י ד, אז זי לייעכט בלוין אייד!

צי דען זשע האָט איהר אַלץ אין איהר באַמערקט, נאָר דאָס ניט?

ווייסט איהר וואָס דאָס איז, וואָס באַדייטען איהרע ברייף? דאָס איז

אייערזוכט; דאָס איז מעהר ווי אייערזוכט! זי... איהר דענקט, אז

זי וועט טאקע אין אמת'ן חתונה האַבען מיט ראַנאַזשינען, ווי זי

שרייבט דאָ אין די ברייף? זי וועט זיך גלייך דער'הרג'ענען, תיכף ווי

מיר וועלען חתונה האַבען!

דער פירשט האָט א שליידער געטאָן. זיין האַרץ איז אַפגעשטאַר-

בען. נאָר ער האָט מיט פאַרוואַנדערונג אַנגעקוקט אַגלאַיאַ; עפעס

האַט איהם אויסגעקוקט מאַדנע צו מודה זיין, אז דאָס דאָזיגע קינד

איז שוין לאַנג, לאַנג א פרוי.

— גאָט ווייסט, אַגלאַיאַ, אז אום אומצוקעהרען איהר די רוהיג-

קייט און מאכען זי גליקליך, וואָלט איד מיין לעבען אוועקגעגעבען.

אַבער... איד קען זי שוין מעהר ניט לייעב האַבען, און זי ווייסט עס!

— טא אַפפערט מיט זיך, דאָס פאסט דאָך אייד אַזוי גוט! איהר

זייט דאָד אַזא גוטער וואַלטהעטער, און רופט מיר ניט „אַגלאַיאַ“...

איהר האָט אויך פריהער מיר אַנגערופען איינפאך „אַגלאַיאַ“, איהר

מוזט, איהר זייט פאַרפליכטעט זי אויפצולעבען, איהר דאַרפט ווידער

מיט איהר אוועקפאַהרען, כדי צו ברענגען פריידען אין איהר האַרץ,

איהר האָט דאָך זי לייעב!

— איד קען ניט אַזוי אַפפערען מיט זיך, כאַטש איד האָב דאָס

איינמאָל געוואָלט און... אפשר וויל איד עם איצט אויך. נאָר איד ווייס אויף זיכער, אז זי וועט מיט מיר געהן צום גרונד, און דערפאר לאָז איד זי. איד האָב זי געדארפט זעהן היינט זיבען אזויינער, איד וועל אפשר איצט צו איהר ניט געהן. צוליב איהר שטאַלץ וועט זי מיר קיינמאָל ניט מוחל זיין מיין לייעבע — און מיר וועלען ביידע געהן צום גרונד! דאָס איז אומנאַטירליך, נאָר דאָ איז אלץ אומנאָטירליך. איהר זאָגט, אז זי האָט מיר לייעב, נאָר איז דען דאָס לייעבע? איז דען מעגליך אזא לייעבע, נאָכדעם אלעמען וואָס איד האָב זיך אָנגעליטען! ניין, דאָ איז עפעס אַנדערש אָבער ניט קיין לייעבע!

— ווי בלאָס איהר זייט געוואָרען! — האָט זיך פּלוצלינג דער-שראַקען אַנגלאָיא.

— ס'איז נאָרנישט, איד האָב וועניג געשלאָפען; איד בין אָפּגע-שוואַכט... מיר האָבען טאַקע, אַנגלאָיא, דאן וועגען אייך גערעדט... — איז דאָס טאַקע אן אמת? איהר האָט ווירקליך געקענט רעדען מיט איהר וועגען מיר און... ווי האָט איהר געקאָנט מיר לייעב באַקומען, ווען איהר האָט מיר געזעהן אין גאַנצען איינמאָל?

— איד ווייס ניט ווי אַזוי. אין מיין דאַמאָלסדיגער פינסטערניש האָט זיך מיר גע'חלומ'ט... אויסגעדוכט, אפשר א נייע אויפגעהענדע זון. איד ווייס ניט ווי אַזוי איד האָב וועגען דעם צום ערשטען א טראַכט געטאָן. איד האָב אייך דאָן געשריבען דעם אמת, אז איד ווייס ניט. דאָס אלץ איז געווען ניט מעהר ווי א טרוים, צוליב דעם דאַמאָלסדיגען שרעק... דערנאָך בין איד געוואָרען באַשעפטיגט. איד וואָלט דריי יאָהר אהער ניט געקומען...

— הייסט עס, אז איהר זייט געקומען צוליב איהר?
און עפעס האָט א ציטער געטאָן אין אַנגלאָיא'ס שטימע.
— יא, צוליב איהר.

עס זיינען אוועק א מינוט צוויי אין אומעטיגען שווייגען. פון בירדע זייטען. אַנגלאָיא האָט זיך אויפגעהויבען פון אַרט.
— אייב איהר זאָגט, — האָט זי אָנגעהויבען ניט מיט קיין פעס-טער שטימע — אויב איהר אליין גלויבט, אז די דאָזיגע... אייער פרוי... איז א משוגע'נע, איז וואָס האָב איד וואָס צו טאָן מיט איהרע משוגע'נע פאַנטאַזיעס... איד בעט אייך, לעוו ניקאָלאָיעוויטש, געה-

מען די דריי בריף און א וואָרף טאָן איהר אין מיין נאָמען! און אויב זי, האָט פּלוצלונג אויסגעשריען אנלאַיא — אויב זי וועט וואַגען נאָך אַמאָל מיר צו שיקען איין שורה, טאָ זאָגט איהר, אז איד וויל זיך פאַר-קלאַגען פאַר מיין פּאַטער און אז מען וועט זי אוועקפיהרען אין משוגעים־הויז...

דער פירשט איז אויפגעשפרונגען און מיט שרעק געקוקט אויף אנלאַיא'ס פּלוצליכען צאָרען, און פּלוצלינג איז ווי א נעבעל אַרונטער-געפאלען פון זיינע אויגען...

— איהר קענט אזוי ניט פיהלען... דאָס איז ניט אמת, — האָט ער געמורמעלט.

— דאָס איז אמת! אמת! — האָט געשריען אנלאַיא שיעור ניט וויסענדיג וואו זי איז אין דער וועלט.

— וואָס אזוינס איז אמת? וועלכער אמת? — האָט זיך דער-הערט ארום זיי א דערשראָקענע שטימע.

פאַר זיי איז געשטאַנען ליזאַוועטאַ פּראַקאַפּיעוונאַ.

— דאָס איז אמת, אז איד געה חתונה האָבען מיט גאָורילאַ אַר-דאַליאַנאַוויטש! אז איד האָב גאָורילאַ אַרדאַליאַנאַוויטש ליעב און איד לויף מיט איהם טאקע מאַרגען שוין, פון הויז! — איז אויף איהר אַרויפגעפאלען אנלאַיא. — איהר האָט געהערט? איז אייער נייגע-ריגקייט באַפרידיגט? זייט איהר מיט דעם צופרידען?

און זי איז אוועקגעלאָפּען אהיים.

— ניין, טאַטעלע, איהר געהט איצט שוין ניט אוועק — האָט ליזאַוועטאַ פּראַקאַפּיעוונאַ אָפּגעשטעלט דעם פירשט — טוט א טובה, קומט צו מיר זיך דורכשמועסען... וואָס איז דאָס פאַר אן אומגליק אזא, איד האָב דאָך א גאַנצע נאַכט ניט צוגעמאַכט די אויגען... דער פירשט איז איהר נאָכגעגאַנגען.

ניינטער קאפיטעל.

אריינקומענדיג צו זיך אין הויז, האט זיך ליזאוועטא פראקאד פיעוונא אפגעשטעלט שוין גלייך אין דעם ערשטען צימער. ווייטער געהן האט זי ניט געקענט און זי האט זיך ארונטערגעלאזט אויף דער סאפע, אינגאנצען אהן כחות, פארגעסענדיג אפילו בעמען דעם פירשט זיך זעצן. דאס איז געווען א גאנץ גרויסער זאך מיט א קיילעכדיגען טיש אין מיטען, מיט א קאמין, מיט אסך בלומען אויף עטוושערקעס ביי די פענסטער; און מיט א צווייטער גלעזערנער טהיר אין דער הינד טערשטער וואנט, וואס האט געפיהרט אין סאך. גלייך זיינען אריינגעקומען אדעלאאידא און אלעקסאנדרא, קוקענדיג פרעגענד און ערשטוינט אויף דעם פירשט און אויף דער מוטער.

די מיידלאך פלעגען געוועהנליך אויפשטעהן אויף דער דאטשע, ארום נייען אזויגער; איין אנגליא, האט די אין די לעצטע צוויי דריי טאג זיך איינגעוואוינט אויפצושטעהן אביסעל פריהער און זי פלעגט ארויסגעהן שפאצירען אין סאך, נאך אלץ ניט אום זיבען אזויגער, נאך אום אכט און אפילו שפעטער.

ליזאוועטא פראקאפיעוונא, וועלכע האט טאקע א גאנצע נאכט ניט געשלאפען, צוליב איהרע פארשיעדענע טרעוואגעס, האט זיך אויפגעהויבען ארום אכט אזויגער אומישנע צוליב דעם כדי צו באגען גענען אנגליא'ן אין סאך, רעכענענדיג אז יענע איז שוין אויפגעשטאנען; נאך זי האט זי ניט געפונען ניט אין סאך און ניט אין שלאף צימער. דא איז זי שוין אין אויף אן אמת'ן אומרוהיג געווארען און זי האט אויפגעוועקט די טעכטער. פון דער דיענסמיידעל האט מען זיך דערוואוסט אז אנגליא איז אנגענוואונא אין נאך אום זיבען אהר אוועק אין פארק. די מיידלאך האבען זיך צושמייכלעט פון דער ניידער פאנטאזיע פון זייער מיט פאנטאזיעס פולער שוועסטער און זיי האבען באמערקט דער מאמע, אז אנגליא וועט געוויס נאך ווערען אין כעס, ווען יענע וועט אוועק אין פארק זי זוכען, און אז זיכער זיצט זי איצט מיט א בוך אויף דער גרינער באנק, פון וועלכער זי האט נאך מיט דריי טעג צוריק גערעדט און פאר וועלכער זי האט זיך שיעור

ניט צוקריגט מיט פירשט שטש.. ווייל יענער האָט ניט געפונען אין דעם פּלאַץ און דער באַנק קיין באַזונדערס. אָבער ווען ליזאוועטא פּראַקאָפּיעוונא האָט גאָר געפונען א ראַנדעוואַ, און הערענדיג דער טאַכטערס מאַדנע רעד, האָט זי זיך איבערגעשראַקען צוליב אַסך אור־זאכען; נאָר ברענגענדיג איצט מיט זיך דעם פירשט, האָט זי זיך דער־שראַקען, וואָס זי האָט אין גאַנצען דעם עסק אָנגעהויבען: „פאַרוואָס האָט אַנלאַיא טאַקע ניט געקענט באַגעגענען זיך מיט'ן פירשט אין פאַרק און שמועסען מיט איהם, אפילו ווען עס וואָלט ביי זיי באַ־שטימט געוואָרען פריהער?“

— איהר דארפט ניט דענקען טאַטעלע, פירשט, — האָט זי זיך ענדליך אָנגענומען מיט מוטה — אן איד האָב אייך אהער געבראַכט אויף א פאַרהער... איד האָב מעגליך מיינ טהייערער, נאָר נעכטיגען אַווענט, לאַנג מיט דיר באַגעגענען זיך ניט געוואָלט... זי האָט זיך א וויילע פאַרהאַקט.

— נאָר פונדעסטוועגען וואָלט זיך אייך זעהר געוואָלט צו דער־געהן, ווי אזוי איד מיט אַנלאַיא'ן האָבען זיך היינט געטראָפען? — האָט גאַנץ רוהיג פאַרענדיגט דער פירשט.

— נו, איז וואָס, געוויס האָט זיך עס געוואָלט! — איז גלייך אין כעס געוואָרען ליזאוועטא פּראַקאָפּיעוונא, — איד וועל זיך ניט דערשרעקען אפילו פאַר אַפענע ווערטער, ווייל איד באַליידיג קיינעם ניט און איד וויל קיינעם ניט באַליידיגען...

— אָבער איד בעט אייך, אפילו אַהן א באַליידיגונג ווילט זיך נאַטירליך אויך וויסען; איהר זייט א מאמע. מיר מיט אַנלאַיא'ן האָ־בען זיך צוזאַמענגעקומען היינט ביי דער גרינער באַנק, פונקט זיבען אַזייגער אין דער פריה, לויט איהרער אַ נעכטיגער איינלאַדונג. זי האָט מיר נעכטען אווענט געלאָזט וויסען דורך א צעטעלע, אז זי דאַרף מיך זעהן, און זי דאַרף מיט מיר רעדען וועגען זעהר א וויכטיגען ענין. מיר האָבען זיך צוזאַמענגעקומען און מיר האָבען אָפגעשמועסט א גאַנ־צע שטונדע, וועגען זאכען וועלכע באַלאַנגען בלויז צו אַנלאַיא אַיוואַ־נאַוונא. אַט דאָס איז אלעס.

— געוויס אלעס, טאַטעלע, אַהן קיין שום צווייפעל אלעס, — האָט מיט ווירדע אַרויסגעזאָגט ליזאוועטא פּראַקאָפּיעוונא.
— זעהר פייז, פירשט, — האָט געזאָגט אַנלאַיא פּלוצלונג אַרייַן־

קומענדיג אין צימער, — איך דאנק אייך פון גאנצען הארצען, וואָס
איהר האָט פאַררעכענט אויך מיך אלס ניט פעהיגע דאָ צו ערנידעריגען
זיך ביז צו זאָגען א ליגען. זייט איהר צופריעדען, מאמע, אָדער איהר
זייט גרייט צו פאַרטזעצן דעם פאַרהער? ...

— דו ווייסט דאָך, אז איך האָב ביז איצט אנטקעגען דיר זיך ניט
וואָס צו שעהמען, כאָטש איך וואָלט, מעגליך, געווען צופריעדען מיט
דעם, — האָט געענטפערט אין א באַלעהרענדען טאָן ליזאוועטא פראַך-
קאָפּיעוונא, — פירשט, אדיע! ענטשולדיגט מיר, וואָס איך האָב אייך
באאומרוהיגט און איך האָף, אז איהר וועט בלייבען איבערצייגט אין
מיין שטענדיגער פריינדשאפט צו אייך.

דער פירשט האָט זיך באלד פאַרנייגט אין ביידע זיימען און איז
שווייגענדר ארויסגעגאנגען. אלעקסאַנדרא און אדעלאַאידא האָבען זיך
צושמייכלט און זיך וועגען עפעס א שושקע געטאָן צווישען זיך. לוי-
זאוועטא פראַקאָפּיעוונא האָט אויף זיי שטרענג א קוק געטאָן.

— אונז איז, מאמע, — האָט זיך צעלאכט אדעלאַאידא — בלויז
געווען אויפפאלענדר, וואָס דער פירשט האָט זיך אַזוי וואונדערליך גע-
זעגענט. אַפּטמאַל האַלט ער זיך גאָר ווי א זאַק און דאָ פּלוצלונג...
ווי... ווי עוונעני פאַוולאָוויטש.

— עדעלקייט און ווירדיגקייט לערנט אויס דאָס האַרץ זעלבסט,
און ניט קיין טאַנצמייסטער, — האָט אַפּמעסטענדיג יעדען וואָרט
אַרויסגעזאָגט ליזאוועטא פראַקאָפּיעוונא און איז אוועק צו זיך אוי-
בען, אפילו ניט א קוק טוענדיג אויף אַנגלאַיאָן.

ווען דער פירשט איז ארום צעהן אזויגער געקומען צו זיך אויף
דער דאָטשע, האָט ער געפונען אויף דער טעראַסע ווערא לוקיאַנאָווא
און די דינסט. זיי האָבען ביידע צוזאמען צוגעקליבען און אויסגע-
קעהרט נאָך דער נעכטיגער אונאַרדנונג.

— א דאָנק גאָט אונז איז געלונגען צו פאַרענדיגען ביז איהר
זייט געקומען! — האָט געזאָגט מיט פרייד ווערא.

— גוט מאָרגען! מיר דרעהט זיך אביסעל דער קאָפּ; איך האָב
שלעכט געשלאָפּען, איך וואָלט זיך צוגעלעגט.

— דאָ אויף דער טעראַסע, ווי נעכטען? גוט. איך וועל אַנזאָגען
אלעמען, אז מען זאָל אייך ניט וועקען. דער פאפא איז ערגעץ אוועק-
געגאָנגען.

די דיענסט איז אַרויס, ווערא איז געווען אוועק נאָך איהר, נאָר
 זי האָט זיך אומגעקעהרט און פאַרזאָרגט צוגענאַנגען צום פירשט.
 — פירשט, האָט מיטלייד מיט דעם דאָזיגען... אומגליקליכען און
 טרייבט איהם היינט ניט אַרויס.
 — איך וועל איהם אין קיין פאַל ניט אַרויסטרייבען. זאָל ער טאָן
 ווי איהם געפעהלט אמבעסטען.
 — ער וועט איצט גאָר ניט טאָן און... זייט ניט שטרענג צו
 איהם.

א. ניין.

— לאַכט ניט פון איהם, אַט דאָס איז דיהויפטזאך.
 — א. פון היינט אָן מעהר שוין קיינמאָל ניט.
 — איך בין א נאָר, וואָס איך רעד וועגען דעם צו אזא מענשען
 ווי איהר, — איז ווערא רויט געוואָרען, — און כאַטש איהר זייט
 מיעד, — האָט זי זיך צולאכט, האַלב איבערדרעהענדיג אום אוועק-
 צוגעהן — אבער איהר האָט איצט אזעלכע פיינע אויגען... גליקליכע.
 — טאקע גליקליכע? — האָט גאנץ לעבעדיג געפרעגט דער
 פירשט און זיך פּרעהליך צעלאכט.
 אבער ווערא, אן איינפאכע ווי א אינגעל, האָט זיך פּלוצלונג
 פאַרשעהמט, נאָך מעהר רויט געוואָרען, און פאַרטזעצענדיג נאָך מעהר
 צולאכען איז זי איילענדיג אַרויס פון צימער.
 — „וואָס... פאַר א טהייערע“... — האָט א טראַכט געטאָן דער
 פירשט און גלייך פאַרגעסען אָן איהר. ער איז צוגעגאַנגען ביז צום
 ווינקעל-טעראסע, וואו ס'איז געשטאַנען א סאָפּע, און פאַר איהר א
 מישעל, זיך געזעצט, צוגעדעקט מיט די הענט דאָס געזיכט און איז
 אָפּגעזעכען א מינוט צעהן; פּלוצלינג האָט ער איילענדיג און אומרו-
 היג אַרונטערגעלאָזט די האַנט אין דער זייטען-קעשענע און אַרויס-
 גענומען דריי בריף.
 נאָר ס'האָט זיך ווידער אויפגעפענט די טהיר און ס'איז אַריינג-
 געקומען קאַליאַ. דער פירשט האָט זיך אַזוי ווי דערפרעהט וואָס איז
 איהם אויסגעקומען אַריינצולעגען צוריק די בריף אין קעשענע און
 אָפּלעגען די מינוט.
 — נו, א פאַסירונג! — האָט געזאָגט קאַליאַ, אוועקזעצענדיג זיך

אויף דער סאָפּע און צוטערעמענדיג גלייך צום ענין ווי אלע פון זיין גלייכען. — ווי קוקט איהר איצט אויף איפאליט'ן, אָהן אכטונג?

— פאַרוואָס? ... אבער קאַליאַ, איך בין מיד... און דערצו איז צו טרויערדיג וועגען דעם ווידער אַנצופאַנגען... וואָס מאַכט ער פונדעסטוועגען?

— ער שלאָפּט און וועט נאָך אָפּשלאָפּען א פאַר שעה. איך פאַר-שטעה, איהר האָט ניט געשלאָפּען אין הויז, זייט געגאַנגען אין פאַרק... זיך אוראי אויפגערעגט... און נאָך ווי!

— פון וואנען ווייסט איהר, אז איך בין געגאַנגען אין פאַרק און ניט געשלאָפּען אין הויז?

— ווערא האָט ערשט דערצעהלט. איינגערעדט ניט אריינצוקוקן מען. איך האָב זיך ניט געקענט איינהאלטען, אָבער איך בין בלויז אויף א וויילע. איך האָב צוויי שטונדע געוואכט לעבען בעט; איצט האָב איך אוועקגעזעצט קאסמיא לעבערעוו'ן מיך איבערצובייטען. כורדאווסקי איז אוועקגעפאַהרען. נו, טאָ לעגט זיך שוין, פירשט. האָט אייך א רוהיגע... א רוהיגע טאָג!... נאָר ווייסט, איך בין ערשטוינט.

— געוויס... אַט דאָס אלץ וואָס האָט פאַסירט... — ניין, פירשט, ניין. איך בין ערשטוינט פון דעם „ווידו“, דער-

הויפט מיט יענעם פלאץ וואו ער רעדט וועגען גאָט און וועגען צו קונפטיגען לעבען. דאַרטען איז דאָ איין ריזיגער געדאַנק!

דער פירשט האָט מיט לעבע א קוק געטאָן אויף קאַליאַ, וועל-כער איז טאַקע נאָר צוליב דעם געקומען כדי וואָס שנעלער א שמועס טאָן וועגען דעם ריזיגען געדאַנק.

נאָר די הויפטאך ליגט ניט אין דעם איין געדאַנק, נאָר אין דער גאַנצער באהאַנדלונג. ווען דאָס שרייבט אָן, וואָלטער, רוסא, פרוואַן, לעז איך עס איבער, באַמערק, נאָר איך ווער ניט ערשטוינט אויף אזויפיל. נאָר א מענש, וועלכער ווייס אויף זיכער, אז איהם בלייבט ניט מעהר צו לעבען ווי צעהן טאָג און ער רעדט אזוי — דאָס איז דאָך שטאַלץ! דאָס איז די העכסטע אונאַבהענגיקייט פון אייגענער וויר-דע, דאָס הייסט דאָך מאַכען אן אָפענעם אָנפאַל... ניין, דאָס איז א גיגאַנטישע גייסטיגע קראַפט! און נאָך דאָס אלעס באַהויפטען, אז ער האָט אומישע ניט אריינגעלעגט דעם קאַפּסיל — איז געמיין און אומנאַטירליך! און ווייסט איהר, אז ער האָט נעכטען אָפּגענאַרט, זיך

איינגעקליגט. איד האָב איהם איבערהויפט ניט געהאַלפּען פּאקען און האָב קיין שום פּיסטאַלעט ניט געזעהן. ער אליין האָט אַלץ איינגעד פּאקט, אזוי דאָס ער האָט מיך פּלוצלינג צוטומעלט. ווערא זאָגט, אז איהר לאַזט איהם איבער דאָ; איד שווער איד, אז עס וועט ניט זיין קיין געפּאָהר און דערצו ווען מיר אַלע זיינען ארום איהם, כּסדר.

— און ווער פון אייד איז דאָרטען געווען ביינאכט ?

— איד, קאסמיא לעבעדעוו, בורדאָוסקי, קעלער איז געווען א וויילע, און דערנאָך איז ער אוועק שלאָפּען צו לעבעדעוו'ן, ווייל ביי אונז איז ניט געווען אויף וואָס צו לעגען זיך. פּערדיטשענקא איז אויך געשלאָפּען ביי לעבעדעוו'ן, און איז אום זיבען אזויגער אוועק. דער גענעראַל איז שטענדיג ביי לעבעדעוו'ן, איצט איז ער אויך אוועק... לעבעדעוו וועט מעגליך באלד זיין ביי אייך; איך ווייס ניט צו וואָס, נאָר ער האָט אייך צוויי מאָל געזוכט. זאָל מען איהם אריינ לאַזען אָדער ניט אריינלאַזען, ווען איהר וועט זיך לעגען שלאָפּען ? איד געה אויך שלאָפּען. יא, א, יע, איד וואָלט אייך געוואָלט דער צעהלען איין זאך. דער גענעראַל האָט מיך נעכטען פּארוואונדערט. בורדאָוסקי האָט מיך אום זיבען אזויגער כמעט טאַקע אום זעקס אי בערגעביטען אויף דעזשורסטווא. איד בין אויף א וויילע אהויס, און פּלוצלונג באַגעגען איד אַן דעם גענעראַל און נאָך אויף אזוי פיעל שיכור, אז ער האָט מיך ניט דערקאָנט. ער שטעהט פאר מיר, ווי א סלופ, און ווי ער איז געקומען צו זיך, האָט ער זיך אזוי א וואָרף גע טאן אויף מיר.

„וואָס מאכט עפעס דער קראַנקער ? איד בין גענאנגען זעהן וואָס ער מאכט“... איד האָב איהם אָפּגעגעבען א רעפּאָרט, דאָס, יע נעם... „דאָס איז אַלץ פיין, זאָגט ער, נאָר דערהויפט בין איד געגאנגען גען צוליב דעם אום דיר אויפּמערקזאם מאכען, איד האָב א גרונט צו דענקען, אז פאר פּערדישטשענקא'ן טאָר מען ניט אַלץ רעדען און... מען דארף זיך איינהאַלטען“, פּאַרשטעהט איהר, פירשט ?

— אזוי ? איבעריגענס... איז דאָס פאר אונז אַלץ איינס.

— געוויס, אָהן צווייפּעל איז אַלץ איינס. מיר זיינען ניט קיין מיטגליעדער פון א געהיימער געזעלשאַפּט ! אזוי דאָס איד האָב זיך אפילו פּארוואונדערט, אז דער גענעראַל איז צוליב דעם גענאנגען מיך וועלען ביינאכט.

— פערדישטשענקאָ, זאָגט איהר, איז אוועק?
 — אום זיבען אזויגער. ער איז פאַרבייגעהענדיג פאַרגאַנגען צו
 מיר: איד שטעה אויף דער וואַד. ער האָט געזאָגט, אז ער געהט פאַר-
 ענדיגען ביי ווילקינען — ס'איז דאָ אַ שיכור אזא וואָס הייסט ווילקין.
 נו, איד געה שוין! און אָט איז לוקיאַן טומאפיעוויטש... דער פירשט
 וויל שלאַפען, לוקיאַן טימאפיעוויטש. פאַרקערעוועט צוריק!

— בלוין נאָר אויף איין מינוט, פיעל געשעצטער פירשט, צוליב
 איין געוויסען אין מיינע אויגען זעהר וויכטיגען עסק — האָט אָנ-
 געצויגען, און אזוי ווי מיט אַ דורכגעפיהלטע שטימע, שטיל אַרויס-
 געזאָגט דער אַריינגעקומענער לעבעדעוון און האָט זיך פאַרנייגט מיט
 ווירדע. ער איז נאָר וואָס צוריקגעקומען און ער האָט נאָך אפילו
 ניט אוספיעט פאַרגעהן צו זיך, אזוי דאָס ער האָט נאָך אפילו די
 הוט געהאַלטען אין האַנט. זיין געזיכט איז געווען אַ פאַרזאָרגטעם, און
 מיט אַ געוויסען אויסערגעווענהליכען אויסדרוק פון אייגענע וויר-
 דינקייט. דער פירשט האָט איהם געבעטען זיצען.

— איהר האָט מיר צוויי מאָל געפרעגט? מעגליך, אז איהר באַ-
 אומרוהיגט זיך נאָך אלץ וועגען דער נעכטיגער פאַסירונג?...
 — איהר מיינט וועגען דעם נעכטיגען אינגעל, פירשט? אָ, ניין
 נעכטען זיינען מיינע געדאַנקען געווען אין אונאַרדנונג... נאָר היינט
 וויל איד כאַטש מיט עפעס קאַנטרעקאַריאָוען אייערע פאַראַויסזאָ-
 גונגען...

— קאַנטרעקאַ... ווי האָט איהר געזאָגט?

— איד האָב געזאָגט: קאַנטרעקאַריאָוען; דאָס איז אַ
 פראַנצויזיש וואָרט, ווי פיעלע ווערטער וועלכע זיינען אַריין אין דעם
 אוצר פון דער רוסישער שפראַך. נאָר באַשטעהן שטאַרק אויף איהם
 באַשטעה איד ניט.

— וואָס זייט איהר, לעבעדעוון, היינט אזא וואַזשנער און אַקור
 ראַטנער און רערט אזוי אויסגעגלעט, — האָט אַ שמייכלע געמאַן
 דער פירשט.

— ניקאַלי אַרדאַליאַנאוויטש! — האָט לעבעדעוון שיעור ניט
 מיט אַ רחמנות־שטימע זיך געווענדט צו קאַליאַן — איד דאַרף באַ-
 נאַכריכטען דעם פירשט וועגען אַן ענין, וועלכער געהערט זיך אַן בלוין...

— נו, געוויס, פארשטעהט זיך, ניט מיין עסק! אויפ'ס ווידער-
זעהן פירשט! — איז זיך קאָליא גלייך אַוועק.

— איד ליב דאָס קינד פאר זיין פארשטאַנד, — האָט אַרויס-
געזאָגט לעבעדעוון נאַכקוקענדיג איהם — דאָס אינגעל איז אַ פעהיגער
כאַטש אפילו א דערעסיגער. א גרויס אומגליק איז אויסגעפאלען אויף
מיר פירשט, נעכטען ביי נאַכט, אָדער היינט פארטאַג... איד קען נאָר
זיכער ניט באַשטימען די ריכטיגע צייט.

— וואָס איז ?

— א פאַרלוסט פון פיער הונדערט רובעל פון דער זייטען-קעשע-
נע, פיעל געשעצטער פירשט. מען האָט מיך בא'גנב'עט! — האָט
מיט א זויערען שמייעל צוגעגעבען לעבעדעוון.

— איהר האָט פאַרלאָרען פיער הונדערט רובעל? דאָס איז אן
עברה.

— און דערהויפּט פאר אַזאַ אַרימען, פון זיין ארבייט, עהרליך
לעבענדיג מענשען.

— געוויס, געוויס. ווי אזוי איז דאָס אָבער געשעהן ?

— צוליב די וויין. איד דערצעהל אייך אַלץ ווי פאר גאַט, פיעל
געשעצטער פירשט. די סומע פיער הונדערט רובעל האָב איד נעכטען
ערהאַלטען אום נייען א זייגער אין דער פריה פון א בעל-חוב, און איד
ביז געקומען מיט'ן צוג אָהער. דעם טייסטער האָב איד געהאַט אין
קעשענע. איבערבייטענדיג דעם וויצע-מונדיר אויף אַ סורטוס האָב
איד איבערגעלעגט די געלט אין סורטוס, האָבענדיג אין זינען האַלטען
זיי ביי זיך, רעכענענדיג אין אַווענט זיי אַוועקצוגעבען, ווארטענדיג
אויפ'ן אַדוואַקאַט.

— אַז עס איז שוין געקומען צו רייד וויל איד אייך טאקע פרעגען,
לוקיאן טימאָפּיעוויטש, איז דאָס אמת, אַז איהר האָט אַנאַנסירט
אין די צייטונגען, אַז איהר לייחט געלט אויף זילבערנע און גאָלדנע
זאַכען ?

— דורך אַז אַדוואַקאַט. מיין אייגענעם נאָמען האָב איד אונטער
דעם אַררעס ניט אַנגעגעבען. האָבענדיג א קליינעם קאַפיטאַל און
געהמענדיג אין אַנבאַטראַכט די פאַרגרעסערונג פון מיין פאַמיליע,
וועט איהר אַלײן צושטימען, אַז אַן עהרליכער פראָצענט...

— נו געוויס, נו געוויס. איך האָב בלויז געפרעגט צוליב איני פאַרמאַציע. ענטשולדיגט וואָס איך האָב אייך איבערגעשלאָגען.

— דער אַדוואַקאַט איז ניט געקומען. און דערווייל האָט מען געבראַכט דעם אומגליקליכען; איך בין שוין געווען אין א געהויבער נער שטימונג. אָפּעסענדיג מיטאַג, זיינען געקומען די געסט, האָט מען אויסגעטרונקען... טיי און... און איך בין אויף מיין אומגליק פריילאָכער געוואָרען, ווען ס'איז געוואָרען שוין שפעט, און ס'איז אריינגעקומען קעלער און האָט אָנגעזאָגט וועגען אייער יום טוב'דיגען טאָג און וועגען אייער אָנזאָג וועגען שאַמפּאַניער, דאָן האָב איך, פיעל געשעצטער פירשט, פאַרמאַגענדיג א האַרץ (א זאָך וואָס איהר האָט שוין געוויס באַמערקט, ווייל איך פאַרדין עס). פאַרמאַגענדיג א האַרץ, איך וועל ניט זאָגען א פיהלענרעם אָבער אַן אַרענטליכעס, מיט וואָס איך שטאַלציר — איז מיר, אום צו מאַכען נאָך מעהר יום-טוב'דיג די פון מיר צוגערייטע באַגעגעניש און אין דער ערוואַרטונג איך פער-זענליך צו באַגריסען, איינגעפאלען געהן איבערבייטען מיין אַלטען סורטוק אויף מיין פריהער אויסגעטאַנענעם וויצע-מונדיר, און אז איך האָב אַזוי געטאָן האָט איהר, פירשט, געוויס באַמערקט, זעהענדיג מיך א גאַנצען אַווענט אין וויצע-מונדיר. פון איבערבייטענדיג די קליי-דער האָב איך פאַרנעסען אין סורטוק דעם טייסטער... ס'איז שוין אַזוי ווען גאָט וויל שטראַפּען געהמט ער א פריהער צו דעם שכל. און נאָר היינט, שוין האַלב זיבען, אויפכאַפּענדיג זיך, בין איך אויפגע-שפרונגען ווי האַלב משוגע, און זיך געכאַפּט די ערשטע זאָך פאַר'ן סורטוק — און איך האָב געפונען בלויז א פוסטע קעשענע! דער טייסטער איז ווי אין דער ערד אריין.

— אַך, דאָס איז אונאַנגענעהם!

— זיכער אונאַנגענעהם, און איהר האָט מיט אמת'ן טאַקע גלייך געפונען דעם ריכטיגען אויסדרוק. — האָט ניט אַהן פאַלשקייט צוגע-געבען לעבעדעו.

— אָבער פונדעסטוועגען ווי אזוי... — האָט זיך נאָך א וויילע דענקען באַאומרוהיגט דער פירשט — דאָס איז דאָך אַן ערנסטע זאָך.

— אָבער אַן ערנסטע. — דאָס איז נאָך אַ פאַסענדער געפונענער וואַרט, פירשט, צו באַצייכענען...

— אַך, הערשט שוין אויף, לוקיאַן טימאָפּעוויטש, וואָס איז

דאָ צו געפינען? די זאָד באַשמעהט ניט אין ווערטער... דענקט
איהר ניט, אַז איהר האָט געקענט שיכור/ערהייט פאַרלירען פון קע-
שענע?

— האָב געקענט. אַלץ איז מעגליך שיכור/ערהייט, ווי איהר
האָט זיך אויפריכטיג אויסגעשפּראַכען, פיעל געשעצטער פירשט!
נאָר איד בעט איך אורטהיילט אליין: ווען איד האָב אויסגעטרייסעלט
דעם טייסטער איבערבייטענדיג דעם סורטוק, דאַרף דאָך די אויסגע-
טרייסעלטע זאָד בלייבען ליגען דאָ אויפ'ן דיף. א וואו זשע איז דאָס?
— האָט איהר עס אפשר פאַרלעגט ערגעץ וואו אין שופלאָד,
אין טיש?

— איד האָב אומערדם איבערגעזוכט, איבערגעקוקט, און אין דער
צייט ווען איד האָב אין ערגעץ ניט באַהאַלטען און קיין שופלאָד ניט
אויפגעפענט, אַ זאָד וואָס איד געדענק זעהר גוט.
— אין שאַפקעלע האָט איהר געקוקט?

— די ערשטע זאָד, און אפילו עטליכע מאָל, היינט... און ווי אזוי
האָב איד געקענט פאַרלעגען אין שאַפקעלע, מיינ אין אמת'ן געשעצטער
פירשט?

— איד בין זיך מודה, לעבעדעוו, אַז דאָס באַאומרוהיגט מיד.
דאָן הייסט עס, אַז עמיצער האָט עס געפונען אויפ'ן דיף?

— אָדער האָט עס ארויסגענומען פון קעשענע!
— מיד באַאונרוהיגט עס זעהר, ווייל ווער קען דאָס זיין... אַט
דאָס איז די פראַגע!

— אַהן קיין צווייפּעל, אַז דאָס איז די הויפט פראַגע; איהר
געפינט וואונדערליך פינקטליך ווערטער און געדאַנקען און באַשטימט
אַ לאַגע, ליכטיגער פירשט.

— אַד, לוקיאַן טימאָפּיעוויטש, הערט אויף אייער אַפּשפּאַטונג,
דאָ...

— אַפּשפּאַטונג! — האָט אויסגעשריען לעבעדעוו און אַ פאַטש
געטאַן מיט די הענט.

— נו, נו, נו, גוט. איד בין דאָך ניט ברוגז. דאָ איז נאָר עפעס
אַנדערש... איד האָב מורא פאַר מענשען. וועמען פאַרדעכטיגט
איהר?

— ס'איז זעהר אַ שווערע פראַגע און אַ פאַרפלאַנטעטע! די

דיענסט קען איד ניט פארדעכטיגען; זי איז געזעסען ביי זיך אין קיר. די אייגענע קינדער אויך ניט.

— געוויס ניט.

— דאָז מיינט עס, עמיצען פון די געסט.

— נאָר איז דען דאָס מעגליך?

— נאָר ניט און אויף דער העכסטער שטופע אונמעגליך. נאָר דאָס דאָרף אונבאדינגט אזוי זיין. איד שטים אפילו איין צוצולאָזען און בין אפילו איבערצייגט, אז ווען עס איז געווען א גנבה איז זי געשעהן ניט אין אַווענט, ווען אַלע זיינען דאָ געווען, נאָר שוין ביי נאַכט אַדער פאַר טאָג, פון עמיצען וואָס איז געבליבען נעכטיגען.

— אַד, גאָט מיינער!

— בורדאָוסקי און ניקאָלאַי אַרדאָיאָנאָוויטשען שלים איד נאָ-

טירליך אויס, זיי זיינען צו מיר ניט אריינגעקומען.

— און אפילו ווען זיי וואָלטען אריינגעקומען! ווער האָט ביי איד גענעכטיגט?

— רעכענעדיג מיט מיר, האָבען ביי מיר גענעכטיגט פיער, אין די צוויי שבנ'ישע צימערען: איד, דער גענעראַל, קעלער און דער הערר פערדיטשענקאָ. הייסט עס, אז איינער פון אונז פיער!

— דאָס הייסט פון דריי; נאָר ווער זשע?

— איד האָב צוגערעכענט אויך זיך צוליב גערעכטיקייט און צוליב אַרדנונג; נאָר שטימט איין פירשט, אז איד האָב זיך אליין בא'גנב'ענען ניט געקאָנט, כאָטש אזעלכע זאָכען האָבען שוין אויף דער וועלט פאַסירט...

— אַד, לעבעדעוו, ווי נודנע דאָס איז! — האָט אומגעדולדיג

אויסגעשריען דער פירשט — צו דער זאך. וואָס ציהט איהר? ...

— בלייבען הייסט עס, דריי, און צום ערשטען דער הערר קעלער, אַ מענש ניט קיין געזעצטער, אַ מענש אַ שיכור און אייניגע פאַלען אַ ליבעראַל. דאָס הייסט אויפ'ן חשבון פון דער קעשענע; אין אַנדער רע זאָכען, מיט נייגונגען שוין מעהר אַלטרײטערליכע, אזוי צו זאָגען, ווי ליבעראַלע, ער איז דאָ געבליבען נעכטיגען ביים קראַנקען אין ציר מער, און ערשט ביי נאַכט האָט ער זיך אַריבערגעקליבען צו אונז, מיט דעם אויסרייד, אז אויף דעם בלוזען דיל איז האַרט צו שלאָפען.

— איהר פארדעכטיגט איהם?

— האָב פארדעכטיגט. ווען איד בין זיבען א זייגער אין דער פריה אויפגעשפרונגען ווי האַלֶב משוגע און זיד געכאפט מיט'ן האַנט פאר'ן שטערען, האָב איד גלייך אויפגעוועקט דעם גענעראַל, וועלכער האָט געשלאָפּען מיט אַן אומשולדיגען שלאָף. געהמענדיג אין אַכט די מאַדנע פארשווינדונג פון פערדיטשענקא, וואָס דאָס אליין האָט שוין אין אונז אויפגעוועקט דעם פארדאַכט, האָבען מיר זיד ענטשלאָסען צו אונטערזוכען קעלער'ן, וועלכער איז געלעגען ווי... ווי... כמעט ווי א טשוואַק. מיר האָבען איהם גוט אַרומגעזוכט: אין די קעשענעס האָט ער ניט געהאט קיין איין קאַפּיקע און אפילו איין גאנצע קעשענע האָבען מיר ניט געפונען. א נאַזטיבעל בלוין, א געקעסטעלטע, א פאפירענע זעהר אין ניט קיין אנשטענדיגען צושטאַנד. ווייטער א ליבעס־צעטעלע פון עפעס א קאַמער־מיידעל, מיט געלט פאַדערונגען און סטראַשונקעס און שטיקלאַד פון דעם איד באַקאַנטען פעליטאַן. דער גענעראַל האָט באַשלאָסען, אַז ער איז אומשולדיג. אום צו קרי־גען מעהר אויסקינפטע האָבען מיר איהם אליין אויך אויפגעוועקט. קוים מיט צרות אויפגעריסען; ער האָט קוים פארשטאַנען וועגען וואָס דאָ האַנדעלט זיד; ער האָט צעפענט דעם מויל, דער אויסזעהן א שיכור'ער, דער אויסדרוק פון געזיכט א נאַרישער און אן אומשול־דיגער, — הייסט עס אז ניט ער!

— נו בין איד צופרידען! — האָט פרעהליך אָפּגעאַטעמט דער פירשט — איד האָב זיד טאקע פאר איהם דאָס געשראַקען!
 — געשראַקען? הייסט עס, אז איהר האָט געהאט אויף דערויף א גרונד?
 — האָט צוזאַמענגעדריקט די אויגען לעבעדעוון.
 — א ניין, איד האָב זיד גלאַט אַזוי — האָט זיד דער פירשט פארהאַקט. — איד האָב שרעקליך נאַריש זיד אויסגעדריקט, אז איד האָב זיד געשראַקען. טוט מיר א טובה, לעבעדעוון, און דערצעהלט עס קיינעם ניט...

— פירשט! פירשט! אייערע ווערטער בלייבען נאָר ביי מיר אין האַרצען... אין דער טיפעניש פון מין האַרצען! דאָרטען איז א קבר! — האָט פאַטעטיש אַרויסגעזאַגט לעבעדעוון, צודריקענדיג די הוט צום האַרצען.

— גוט, גוט... הייסט עס, אז פערדיטשענקא? דאָס הייסט איד וויל פרעגען, אז איהר פארדעכטיגט פערדיטשענקא'ן?

— וועמען זשע אנדערש? — האָט שטיל אַרויסגעזאָגט לעבעדעוון, קוקענדיג צודרינגליך אויפ'ן פירשט.

— נו, געוויס, פארשטעהט זיך... וועמען זשע אנדערש... דאָס הייסט טאַקע ווידער וועלכע באַווייזע האָט איהר? ...

— באַווייזע זיינען דאָ. ערשטענס, דאָס פארשווינדען אום זיבען א זייגער.

— איך ווייס, מיר האָט עס קאַליא געזאָגט, אז ער איז פאַרגאַנג-גען צו איהם און איהם געזאָגט, אז ער געהט צו נעכטיגען צו... איך האָב פאַרגעסען צו וועמען, צו איינעם א פריינד...

— צו ווילקינען. הייסט עס, אַז ניקאַלאי אַדראַליאַנאָוויטש האָט שוין אייך דערצעהלט?

— ער האָט וועגען דער גנבה גאָר ניט דערצעהלט.

— ער ווייס נאָך ניט, ווייל איך האָלט דערווייל די זאַך בסוד.

און אזוי געהט ער צו ווילקינען. עס דוכט זיך, וואָס איז דאָ דער וואונדער, אַז אַ שיכור געהט צו נאָך אַזאַ שיכור ווי ער אליין איז, כאַטש אפילו פאַר טאַג און אַהן קיין שום אורזאַכע? נאָר דאָ הויבט זיך אַן דער שפור: אַוועקגעהענדיג לאַזט ער איבער אַן אַדרעס...

איצט, פירשט, געהמט פאַנאַנדער די פראגע: צו וואָס האָט ער איר בערגעלאָזט דעם אַדרעס? פאַר וואָס פאַרגעהט ער אומישנע צו ניקאַלאי אַדראַליאַנאָוויטש, אַנלעגענדיג וועג, און גיט איהם איבער: „אז איך געה הייסט עס, צונעכטיגען צו ווילקינען.“ און וועמען אינ-

טערעסירט עס, וואָס ער געהט אַוועק און נאָך אונבאדינגט צו ווילקינען? צו וואָס דאָס אַנזאָגען? ניין, דאָ איז אַ כיטרעקייט, אַ גנבה'שע כיטרעקייט!! דאָס מיינט: „אַט קוקט! איך באהאלט אומישנע

ניט מיינע שפורען איז וואָס זשע בין איך נאָך דעם אַלעמען פאַר אַ גנב? זאָגט דען אַ גנב אַז וואוהין ער געהט אַוועק?“ דער איבעריגער זאַרג צו אַפּפיהרען דעם פאַרדאַכט און אזוי צו זאָגען באַהאַלטען זיינע שפורען איז זאַמד... האָט איהר מיך פאַרשטאַנען, מיין פיעל געשעצ-טער פירשט?

— איך האָב פאַרשטאַנען. זעהר גוט פאַרשטאַנען, אַבער דאָס

איז דאָך ווינציג?

— דער צווייטער באַווייז איז דער: עס שמעלט זיך אַרויס,

אַז דער שפור איז אַ פאַלשער און דער אַנגעגעבענער אַדרעס ניט קיין

ריכטיגער. אַ שטונדע שפעטער, דאָס הייסט, אום אכט א זייגער האָב איד שוין געקלאַפּט ביי ווילקינען; ער וואוינט דאָ אויף דער פינפטער גאָס און מען קען איהם אפילו אויך. קיין פערדיטשענקאָ אין דאָרט ניט געווען. כאַטש איד האָב ארויסגעקראָנען פון דער דיענסט, אין גאַנצען א טויבע, אַז מיט אַ שטונדע צוריק האָט אין אמת'ן טאקע עמיצער געקלאַפּט אין טהיר און אפילו זעהר שטאַרק, אַזוי דאָס ער האָט אַזש אָפגעריסען דעם גלעקיל. נאָר די דינסט האָט ניט געעפענט, ניט וועלענדיג וועקען דעם הערר ווילקיין און אפשר אויך אליין ניט וועלענדיג אויפשטעהן. דאָס פאסירט.

— און דאָס זיינען אלע אייערע באווייזע? דאָס איז ווינציג.
 — פירשט, נאָר וועמען זאָל מען פארדעכטיגען, זאָגט אליין?
 האָט מיט געפיהל פארענדיגט לעבעדעוון און עפעס כיטרעס האָט ארויס-געקוקט פון זיין שפאַטישען שמייכעל.
 — איהר האָט געדארפט נאָכאמאָל באזוכען די צימערען און די שופלאָדען — האָט נאָר אַ ווילע טראַכטען, פאַרזאָרגט ארויסגעזאָגט דער פירשט.

— איד האב שוין גענוג באקוקט! — האָט נאָר געפיהלפולער א קרעכץ געטאָן לעבעדעוון.

— חמ! ... און צו וואָס, צו וואָס האָט איהר געדארפט איבער-בייטען דעם דאָזיגען סורטוק! — האָט אויסגעשריען דער פירשט און פון ערגעניש א קלאַפּ געטאָן אין טיש.

— די פראַגע איז פונקט ווי פון אַן אלטער קאַמעדיע. נאָר מיין הארציגסטער פירשט! איהר נעהמט שוין צופיעל צום הארצען מיין אומגליק! איד בין דאָס ניט ווערטה. דאָס הייסט, איד אליין בין דאָס ניט ווערטה; נאָר איהר ליידיט אויך פאר דעם פארברעכער... פאר דעם נישטיגען הערר פערדיטשענקאָ?

— נו, יע, יע, איהר האָט מיד טאקע געמאַכט צום זאַרגען, האָט צעטראָגען און מיט אונצופרידענהייט איהם איבערגעריסען דער פירשט — אַלזאָ וואָס זייט איהר גרייט צו טאָן? ... אויב איהר זייט טאקע אַזוי זיכער אז דאָס איז פערדישטשענקאָ?

— פירשט, פיעל געשעצטער פירשט, ווער זשע אנדערש? — האָט מיט וואקסענרען געפיהל זיך גערעהט לעבעדעוון. — דאָס ניט האַכען קיין צווייטען אַזיף אַזעמען צו דענקען, און אַזוי צו זאָגען, די

פֿלע אונמעגליכקייט צו פֿאַרדעכטיגען עמיצען אַנדערש אויסער הערר פֿערדיטשענקאָ, דאָס אזוי צו זאָגען איז דאָך נאָך אַ באַווייז געגען הערר פֿערדיטשענקאָ, שוין אַ דריטער באַווייז, וויייל עס שטעלט זיך ווידער די פֿראַגע: ווער זשע אַנדערש? איד קען דאָך ניט פֿאַרדעכט טיגען דעם הערר בורדאָווסקי, כע־כע־כע?

— נו רעדט ניט קיין נאַרישקייטען!

— אויך ענדליך, ניט דעם גענעראַל, כע־כע־כע!

— וואָס פֿלוידערט איהר? — האָט כמעט מיט כעס אַרויסגע־

רעדט דער פֿירשט, מיט אומגעדולד זיך דרעהענדיג אויפֿ'ן פֿלאַץ.

— געוויס איז דאָס אַ פֿלוידעריי! כע, כע, כע! און דער מאַן

האַט עס מיד געמאַכט צום לאַכען, דאָס הייסט, דער גענעראַל! מיר

געהען מיט איהם פֿריהער אויף די הייסע שפורען צו ווילקינען... און

איד דאַרף אייך באַמערקען, אז דער גענעראַל איז נאָך געווען מעהר

ערשטוינט ווי איד, ווען איד האָב נאָך דעם פֿאַרלוסט, די ערשטע זאָך,

איהם אויפגעוועקט, האָט ער זיך אפֿילו אין געזיכט איבערגעביטען,

רויט געוואָרען, בלייב געוואָרען און ענדליך איז ער אַריין אין אַזאַ

שווערען און ווירדיגען צאַרן, אז איד האָב עס אפֿילו ניט ערוואַרטעט.

ער איז דער סאַמע עהרליכסטער מענש! ער זאָגט אָהן אַן אויפהער

ליגען, צוליב שוואַכקייט. נאָר ער איז אַ מענש פֿון די העכסטע געפֿיהר

לען, דערביי אַ מענש וואָס דענקט וועניג, און וועלכער געווינט אייער

פֿילסטען צוטרויען מיט זיין אומשולדיגקייט. איד האָב איד דאָך שוין

געזאָגט, פֿיעל געשעצטער פֿירשט, אז איד האָב צו איהם ניט נאָר אַ

אַ שוואַכקייט נאָר אפֿילו אַ ליבע. פֿלוצלונג, שטעלט ער זיך אָפֿ אויפֿ'ן

מיטען גאַס, שפּיעלעט פֿאַנאַנדער דעם סורטוק, דעקט אָפֿ די ברוסט:

„אונטערזוך מיר, זאָגט ער, דו האָסט קעלער'ן אונטערזוכט, פֿאַר וואָס

זשע אונטערזוכסטו מיר ניט? דאָס פֿאַדערט, זאָגט ער די גערעכט

טיגקייט!“ און ביי איהם אליין טרייסלען זיך די הענט און די פֿיס,

ער איז אפֿילו אין גאַנצען בלייב געוואָרען, און בייז האָט ער דערביי

אויסגעקוקט. איד האָב זיך צולאַכט און זאָג: הערר, זאָג איד, גע

נעראַל, ווען אַן אַנדערער וואָלט עס מיר געזאָגט וועגען דיר, וואָלט

איד דאָ טאַקע מיט מיינע אייגענע הענט מיין קאַפֿ אַרונטערגענומען,

זי אוועקגעלעגט אויף אַ גרויסן טעלער און וואָלט זי אליין צוגעטראָגען

אויפֿ'ן טעלער צו די אַלע וואָס צווייפלען; אַט איהר זעהט אַ דעם

קאַפּ, וואָלט אַיך אַט מיט דעם אייגענעם קאַפּ, פאַר איהם גוטגעזאַגט, און ניט נור מיט דעם קאַפּ, נאָר אַיך וואָלט פאַר איהם אין פייער גע-
 גאַנגען! אַט אַזוי זאַג אַיך, בין אַיך גרייט פאַר דיר גוט זאַגען!
 דאָ האָט ער זיך געוואָרפען צו מיר אין די אַרעמס, אין מיטען
 גאַס, זיך צעוויינט, און ער האָט מיך אַזוי פעסט צוגעדריקט צום
 האַרצען, אז אַיך האָב קוים זיך אָפּגעהוסט; „דו, זאַגט ער, ביזט דער
 איינציגער פּריינד, וועלכער איז מיר געבליבען אין מיין אומגליק!“
 ער איז אַ פּרעהיליכער מענש! נו, פאַרשטעהט זיך, אז טאַקע אויפ'ן
 וועג האָט ער מיר דערצעהלט אַן אַנעקדאָט וועגען דעם, אז מען האָט
 איהם אַמאָל אויף, נאָך אין דער יוגענד, פאַרדעכטיגט אין אַ פינף
 טויזענד רובעלדיגער גנבה, און אז ער האָט אויפ'ן צווייטען טאַג זיך
 געוואָרפען אין פייער פון דער ברענענדער הויז און ארויסגעשלעפט
 פון פייער דעם גראָף, וואָס האָט איהם פאַרדעכטיגט און נינא אַלעק-
 סאַנדראַווא, וועלכע איז נאָך געווען אַ מיידעל. דער גראָף האָט איהם
 אַרומגענומען און אויף אזא אופן איז ביי איהם פאַרגעקומען די חתונה
 מיט נינא אַלעקסאַנדראַווא, און אויף מאָרגען האָט מען אין די אָפּגע-
 ברענטע חורבות געפונען די קעסטעל מיט די פאַרלאָרענע געלט; די
 קעסטעל איז געווען אַן אייזערנע, געמאַכט אין ענגלאַנד, מיט אַ געהיי-
 מען שלאָס, און זי האָט זיך איינגעבראַכען אין דיל, אַזוי דאָס קיינער
 האָט ניט באַמערקט און נאָר צוליב דעם דאָזיגען פייער האָט זי זיך
 אָפּגעזוכט. אַן אויסגעטראַכטע מעשה. נאָר ווען ער האָט זיך וועגען
 גינא אַלעקסאַנדראַווא צורעדט האָט ער זיך אפילו צוכניקעט. זי איז
 זעהר אַ פיינע פּערזאָן די נינא אַלעקסאַנדראַווא, כאָטש אויף מיר איז
 זי בייז.

— איהר זייט ניט כאַקאַנט?

— כמעט ניט. אַיך וואָלט מיט'ן גאַנצען האַרצען געוואָלט,
 כאָטש צוליב דעם כדי זיך צו ריין וואַשען פאַר איהר. נינא אַלעקסאַנ-
 דראָווא האָט צו מיר טענות, אַזוי ווי אַיך וואָלט איהר מאַן געשלעפט
 שיכור'ן. נאָר ניט נאָר אַיך שלעפּ איהם ניט, נאָר גיכער האַלט אַיך
 איהם נאָך אָפּ; מעגליך, אז אַיך, קען געבען, ציה איהם נאָך אָפּ פון
 שלעכטע קאַמפּאַניע. און דערצו איז ער נאָך מיין פּריינד, און אַיך
 בין זיך פאַר אייך מודה, אז איצט וועל אַיך איהם קיינמאָל ניט פאַר-
 לאָזען. דאָס הייסט, אפילו אויף אַזוי פּיעל, אז וואו ער אַהין אויך אַיך.

ווייל איהם קען מען נאָר בלויז מיט געפיהל נעהמען. איצט באזוכט ער אפילו נאָר ניט זיין קאפיטאנשע, כאָטש אין דער שטיף רייסט ער זיך צו איהר און אָפט אפילו קרעכצט ער נאָך איהר. דערהויפּט יעדען פריהמאָרגען, אויפשטעהענדיג און אַנטווענדיג די שיד, איד ווייס ניט פאַר וואָס עפעס דוקא נאָר אין דער דאָזיגער צייט. קיין געלט האָט ער ניט, אָט דאָ איז דער אומגליק, צו יענער קען מען אָהן געלט ניט קומען. האָט ער ביי איד, פיעל געשעצטער פירשט, געבעטען געלט? — ניין, ניט געבעטען.

— ער שעהמט זיך. ער האָט געווען געוואָלט; ער האָט זיך מיר אפילו מודה געווען, אז ער וויל איד באַאומרוהיגען, נור ער שעהמט זיך, ווייל איהר האָט איהם ניט לאַנג געליהען, און אויסער דעם רעכענט ער, אז איהר וועט ניט געבען. ער האָט עס מיר ווי א פריינד פארטרויט.

— און איהר ניט איהם ניט קיין געלט?

— פירשט! פיעל געשעצטער פירשט! ניט נור געלט, נאָר פאַר דעם מענשען בין איד אזוי צו זאָגען, אפילו גרייט צו אָפּפערען מיט'ן לעבען... איבעריגענס, וויל איד ניט איבערכאָפּען די מאָס — ניט מיט'ן לעבען, נאָר אזוי צו זאָגען מיט א פיבער, מיט א געשוויר אַ וועלכען ס'ניט איז, אָדער אפילו א הוסט — איז ביי גאָט, אז איד בין גרייט עס איבערצוטראָגען פאַר איהם, ווייל איד רעכען איהם פאַר א גרויסען כאָטש אַ פאַרלאָרענעם מענש! אָט ווי אזוי! ניט נאָר מיט געלט!

— הייסט עס, אז געלט ניט איהר?

— ניינן, קיין געלט האָב איד ניט געגעבען, און ער ווייס אליין, אז איד וועל ניט געבען, נאָר איד טוה דאָס איינציג בלויז דערפאַר, ווייל איד וויל איהם אויסבעסערען. איצט האָט ער זיך אָנגעטשעפעט אַז מיר, אז איד זאָל איהם נעהמען קיין פעטערבורג; איד פאָהר דאָך אין פעטערבורג, כדי צו כאָפּען דעם הערר פערדיטשענקאָ, אויף די סאַמע הייסע שפורען, ווייל איד ווייס זיכער, אז ער איז שוין דאַרטען. מיין גענעראַל קאָכט זיך אזש, נאָר איד פאַרדעכטיג, אז אין פעטער-בורג וועט ער פון מיר ארויסגליטשען זיך, כדי צו באַזוכען זיין קאַ-פיטאַנשע. איד בין זיך מודה, אז איד וועל איהם אפילו אומישנע אפלאָזען פון זיך, ווי מיר האָבען שוין אָפּגערעדט, אז גלייך ביים אַנ-

קומען זאלען מיר זיך פאנאנדערנעהן אין פארשידענע זיימען, כדי בער סער צו כאפען דעם הערר פערדיטשענקאָ. איז אַט אזוי וועל איך איהם אַפלאַזען און פּלוצלונג וועל איך אַרונטערפאלען ווי פון הימעל, און איהם כאפען ביי דער קאפיטאנשע. — אבזיכטליך צוליב דעם, כדי איהם צו פארשעהמען, אלס א פאמיליען־מענש און אלס א מענשען אין אלגעמיין.

— נאָר מאַכט ניט קיין טומעל, לעבעדעוו, ביי גאָט מאַכט ניט קיין טומעל. — האָט שטיל און אין שטאַרקען אומרוה אַרויסגעזאָגט דער פירשט.

— א, ניין, בלויז מיט דער איינציגער אבזיכט איהם צו פארשעהמען און א קוק טאן וואָס פאר א פיזאָנאָמיע ער וועט מאַכען — ווייל מען קען פיעל דרינגען פון איינעמס פיזאָנאָמיע, פיעל געשעצטער פירשט, און דערהויפּט ביי אזא מענשען! אד, פירשט! כאַטש מיין אייגענער אומגליק איז זעהר גרויס, פונדעסטוועגען קען איך אפילו איצט ניט פארגעסען וועגען די דער אויסבעסערונג פון זיין מאָראַל. איך האב א וויכטיגע ביטע צו אייך, פיעל געשעצטער פירשט, איך בין זיך אפילו מודה, אז צוליב דעם בין איך דאָס געקומען: מיט זייער הויז זייט איהר דאָך באקאנט, איהר האָט אפילו ביי זיי געוואוינט; איז אויב איהר, גוט־הערציגער פירשט, וואָלט געוואָלט מיר קומען צו הילף, בלויז נאָר צוליב דעם גענעראַל און פאר זיין גליק נאָר...

לעבעדעוו האָט אפילו אויפגעלעגט די הענט ווי אין א תפלה.

— וואָס זשע? ווי אזוי העלפּט מען עס? זייט זיכער, אז איך וויל אייך זעהר פארשטעהן, לעבעדעוו.

— בלויז טאקע מיט דער זיכערקייט בין איך דאָס צו אייך געקומען! מען קאן דאָס אויספיהרען דורך נינא אַלעקסאנדראָווא; בעאַבאַכטענדיג און אזוי צו זאָגען, נאָכשפירענדיג אין דעם שוים פון זיין אייגענער פאמיליע. איך בין צום אומגליק ניט באקאנט... און דערצו איז דאָך אויך ניקאָלאַי אַרדאַליאַנאָוויטש, וועלכער פארגעטערט אייך, אזוי צו זאָגען, מיט אלע פעדים פון זיין יונגער נשמה, ער וואָלט אוראָי געקענט אַרויסהעלפּען...

— נניין... נינא אַלעקסאנדראָוונען טאָר מען אין דעם ניט אַריינשלעפּען... גאָט באַהיט! און קאַליען אויך ניט... איבעריגענס, פארשטעה איך אפשר נאָר ניט גאַנץ קלאַר, לעבעדעוו.

— דאָ איז נאָר ניטאָ וואָס צו פארשטעהן! — איז אפילו אונז
טערגעשפרונגען אויף זיין שטוהל לעבעדעוון — דאָ איז בלויז דאָ גער
פיהל און פריינדשאפט — אַט דאָס איז די איינציגע רפואה פאר אונז
זער קראנקען. איהר וועט מיר ערלויבען, פירשט, איהם רעכענען פאר
א קראנקען?

— דאָס באווייזט אפילו אייער עדעלקייט און שכל.

— איך וועל צוליב קלאַרקייט ערקלעהרען מיט א ביישפיעל, גע-
נומען פון ערפאהרונג. ווייסט איהר וואס דאָס איז פאר א מענש?
ער האָט א שוואַכקייט צו דער קאפיטאנשע, צו וועלכער ער קען אָהן
געלט זיך ניט יאָווען, און ביי וועלכער איך וויל איהם היינט כאַפּען,
צוליב זיין גליק טאקע. נאָר לאַמיר זאָגען, אז דאָס איז נאָר די קאַ-
פיטאנשע, און זאָל ער אפילו באַנעהן אן אמת'ן פארברעכען, נו, זאָל
זיין דארט א מואסע האַנדלונג אַזא (כאָטש ער איז נאָר אויף דעם ניט
פעהיג), איז אויך דאָ, זאָג איך, קען מען בלויז מיט פיינקייט צו
איהם צוקומען, ווייל ער איז זעהר א הארציגער מענש! גלויבט מיר,
אז ער וועט ניט אויסהאַלטען קיין פינף טאָג און ער וועט אליין אויס-
זאָגען, וועט זיך צעוויינען און זיך מודה זיין, — און דערהויפּט, ווען
מען זאָל ארבייטען קלוג און פיין, דורך דער פאַמיליע און אונטער
אייער אויפזיכט איבער אלע זיינע טהאַטען... א, וואָהלמעטיגער
פירשט! — איז לעבעדעוון אויפגעשפרונגען אין גרויס באַגייסטע-
רונג — איך וויל ניט באהויפטען, אז ער האָט זיכער... איך, אזוי צו
זאָגען, בין גרייט פאר איהם מיין בלוט פאַרגיסען כאָטש איצט שוין,
כאָטש איהר וועט מיט מיר איינשטימען, אז אונאַנעהאַלטענקייט און
שיכרות און די קאפיטאנשע, און דאָס אלץ צוזאַמען גענומען קענען
צו אלעם ברענגען.

— אזא ציעל בין איך אימער גרייט צו העלפען — האָט געזאָגט
דער פירשט, זיך אויפשטעלענדיג. — נאָר איך בין זיך מודה פאר
איך, לעבעדעוון, איך בין שרעקליך אומרוהיג; זאָגט, איהר האַלט
דאָך נאָך אלץ... מיט איין וואָרט, איהר זאָגט דאָך אליין, אז איהר
פאַרדעכטיגט, דעם הערר פערדיטשענקאָ?

— וועמען זשע אנדערש זאָל איך פאַרדעכטיגען? וועמען זשע
אַנדערש, אַפּענהערציגער פירשט — האָט לעבעדעוון ווידער אויפגע-
לעגט די הענט ליבליך שמייכלענדיג.

דער פירשט האָט זיך אָנגעוואַלקענט און זיך אויפגעהויבען פון פּלאַץ.

— זעהט איהר לוקיאן טימאָפּעיוויטש, דאָ איז שרעקליך צו מאַכען אַ טעות. דער דאָזיגער פּערדיטשענקאָ... איד וואָלט וועגען איהם ניט געוואָלט רעדען קיין שלעכטעס... נאָר דער דאָזיגער פּערדיטשענקאָ, דאָס הייסט, ס'איז ניט זיכער, נאָר ווער ווייס, אפשר איז דאָס טאָקע ער!... איד וויל זאָגען, אז אפשר איז ער טאָקע איז אמת'ן פּעהיגער דערצו ווי... ווי אַן אנדערער... לעבעדעו האָט אָנגעשטעלט אויגען און אויערען.

— זעהט איהר, — האָט זיך פּאַרפּלאַנטעט און אַלץ מעהר און מעהר זיך אָנגעוואַלקענט דער פירשט, אַרומשפּאַצירענדיג הין און צוריק איבער'ן צימער און מיהענדיג זיך ניט צו קוקען אויף לעבעדעו'ן — מען האָט מיר געזאָגט וועגען דעם הערר פּערדיטשענקאָ, אז ער איז אויסער אַלע זאַכען, אַזאַ מענש, פּאַר וועלכען מען דאַרף זיך היטען און ניט רעדען... קיין איבעריגעס, — איהר פּאַרשטעהט? איד רעד דאָס צוליב דעם, אז עס קען געבען, אז אפשר איז ער טאָקע פּעהיגער ווי אַן אנדערער... איד רעד צוליב דעם, ווייל מען דאַרף זיך היטען ניט צו מאַכען קיין טעות, אַט וואָס איז די הויפּט זאַך. פּאַרשטעהט איהר? — און ווער האָט עס אייך דערצעהלט וועגען דעם הערר פּערדיטשענקאָ? — האָט זיך ווי אַרויפגעוואָרפען לעבעדעו.

— מען האָט עס מיר פּאַרטרויט. איבעריגעס, גלויב איד איז דעם אַליין ניט... מיר טוט זעהר באַנג, וואָס איד בין געווען גע' צוואונגען דאָס אויסצוזאָגען, נאָר איד פּאַרזיכער אייך, אז איד גלויב אַליין ניט אין דעם... דאָס איז אַ נאַרישקייט... פּוי, ווי נאַריש איד האָב געהאַנדעלט!

— זעהט איהר, פירשט, — האָט אפילו אָנגעהויבען זיך טרייס' לען לעבעדעו — דאָס איז וויכטיג, זעהר וויכטיג איצט, דאָס הייסט ניט וועגען הערר פּערדיטשענקאָ, נאָר וועגען דעם, ווי אזוי האָט צו אייך דערנרייכט די דאָזיגע נאַכריכט. (דאָס זאָגענדיג, איז לעבעדעו נאַכגעלאָפּען נאָכ'ן פירשט, אַרויף און אַראָפּ מיהענדיג מיט איהם זיך צו אויסגלייכען). אַט וואָס, פירשט. איד וועל אייך איצט עפעס פּאַרטרויען: פּריהער האָט דער גענעראַל, ווען מיר זיינען גענאַנגען מיט איהם צו דעם דאָזיגען ווילקינען, נאַכדעם ווי ער האָט מיר שוין

דערצעהלט וועגען פייער, און דערביי פארשטעהט זיך זידענדיג פון כעס, האָט ער פֿלוצלונג מיר אויך אָנגעהויבען געבען די זעלבע אנצור־ הערעניש וועגען פערדיטשענקאָ, נאָר סתם אָהן א טאָלק און אָהן אַז אַרדנונג, אַז איד האָב ניט ווילענדיג איהם געשטעלט עטליכע פראגען, און דורך די פראגען האָב איד זיך אין גאנצען איבערצייגט, אַז די דאזיגע גאנצע נאַכריכט איז בלויז נאָר די ערפינדונג פון זיין עקסער־ לענץ... אייגענטליך, בלויז פון גוט־הארציגקייט... ווייל ער זאָגט אויך ליגען בלויז נאָר צוליב דעם וואָס ער קען זיך ניט איינהאַלטען, צוליב פיינקייט... איצט לאָמיר זעהן: אויב ער האָט געזאָגט א ליגען, און איד בין אין דעם איבערצייגט, אַז אויף וואָס פאַר א וועג האָט ער זיך דערפון געקאָנט דערוויסען? פאַרשטעהט מיך, פירשט, דאַס איז ביי איהם געשעהן אין א מינוט פון באַגייסטערונג — איז ווער, הייסט עס, האָט עס אייד איבערגעגעבען? דאַס איז וויכטיג... זעהר וויכטיג... און אזוי צו זאָגען...

— מיר האָט עס ערשט געזאָגט קאַליאַ, און איהם האָט עס פריהער געזאָגט דער פאַטער, וועלכען ער האָט באַגעגענט אום זעקס א זייגער, אַדער אום זיבען, אין פאַרהויז, ווען ער איז צוליב עפעס וואָס אהין אַרויס.

און דער פירשט האָט איבערגעגעבען אלע איינצעלהייטען.

— נו, דאַס הייסט א שפור! — האָט רייבענדיג די הענט, איז זיך געלאַכט לעבעדעו. — אַט אזוי האָב איד אויך געדענקט! דאַס הייסט, אַז זייער עקסעלענץ האָבען אומישנע איבערגעריסען זייער אומשולדיגען שלאָף, אום זעקס א זייגער, כרי צו געהן אויפֿוועקען זייער געליבטען זוהן און אַנזאָגען איהם וועגען דער גרויסער געפאַהר צו זיין אין שכנות מיט דעם הערר פערדיטשענקאָ! און וואָס פאַר א געפעהרליכער מענש דער פערדיטשענקאָ מוז דאַס זיין! און וואָס פאַר א פאַטערליכע אומרוהיגקייט עס פאַרמאָגט עס זיין עקסעלענץ, כע־כע־כע!

— הערט מיר אויס, לעבעדעו — איז דער פירשט אין גאנצען צוטומעלט געוואָרען — הערט מיך אויס, איהר ארבייט שטיף! מאַכט ניט קיין טומעל! איד בעט אייד, לעבעדעו, איד בעט אייד... אין אזא פאַל, שווער איד אייד, אַז איד וועל אייד מיטחעלפען, נאָר עס זאָל בלייבען בסוד. עס זאָל קיינער ניט וויסען!

— זייט זיכער, פיינסטער, אָפּענהערציגסטער און עהרווירדיג סטער פירשט — האָט אויסגעשריען לֵעבעדעו אין אמת'ער באנייס'טערונג — זייט זיכער, אז דאָס אלעס וועט שטאַרבען אין מיין אָרענט ליכסטען הארצען! מיט מיינע שטילע טריט צוזאמען! איד וועל אפילו מיין גאנץ בלוט.... ליכטיגסטער פירשט, איד בין געמיין אי אין דער נשמה, אי אין גייסט, נאָר פרעגט יעדען איינעם, אפילו דעם נידערטרעכטיקסטען מענשען ניט נאָר דעם געמיינעם מענשען: מיט וועמען ס'איז בעסער צו האָבען אַן עסק, מיט אזא נידערטרעכטיגען מענשען ווי ער, אָדער מיט דעם אָרענטליכסטען מענשען, מיט אזא ווי איהר, אָפּענהערציגסטער פירשט? און ער וועט איד ענטפערען, אַז מיט דעם אָרענטליכסטען מענשען. און דאָ ליגט דער טריאומף מאַר דער אָרענטליכקייט! אויפ'ס ווידערזעהן, פיעל געשעצטער פירשט! איד וועל האַנדלען שטיל... איד וועל געהן מיט שטילע טריט און... צוזאמען מיט איד...

צעהנטער קאפיטעל.

דער פירשט האָט ענדליך פארשטאנען, פאר וואָס האָט איהם יעדען מאָל דורכגענומען א קעלט, ווי נאָר ער האָט זיך צוגעריהרט צו די דאָזיגע דריי בריי, און פאר וואָס האָט ער דערווייטערט די מינוט פון לֵעזען זיי, ביז סאַמע אַווענט. ווען ער איז פריהער, אין דער פריה, איינגעשלאָפּען מיט אַ שווערען שלאָף אויף דער סאַפע, נאָר אלץ ניט באשליסענדיג זיך צו עפענען איינעם פון די דריי קאַנדידעטען, האָט זיך איהם ווידער גע'חלומ'ט אַ שווערער חלום. און ווידער איז צו איהם געקומען די זעלבע „פארברעכעריין“. זי האָט ווידער געקוקט אויף איהם מיט גלאַנציגע טרערען אויף די גלאַנצע ברעמען, זי האָט איהם ווידער גערופּען נאָר זיך און ווידער האָט ער

זיך אויפגעכאפט, ווי פריהער, מיט פיון, דערמאָהנענדיג זיך אן איהר געזיכט. ער האָט געוואָלט זעהן צו איהר טאקע שוין גלייך, אָבער ער האָט ניט געקאָנט; ענדליך האָט ער כמעט אין פארצווייפלונג אויפֿגעפענט די בריף און אָנגעהויבען ליינענען.

די דאָזיגע בריף זיינען אויך געווען עהנליך צו אַ חלום. אָפֿט מאָל חלום'ען זיך שרעקליכע חלומות אונמעגליכע און אומנאָטירליכע; אויפכאפּענדיג זיך געדענקט איהר זיי קלאָהר און איהר וואונדערט זיך אויף דעם מאָדנעם פּאָסט. איהר געדענקט פריהער פאר אַלץ, אז דער פארשטאנד האָט אייך ניט פארלאָזען אין פארלויה פון אייער גאַנצען חלום; איהר געדענקט אפילו, אז איהר האָט געהאנדעלט גאַנץ כיטרע און לאַגיש, אַט אין דער גאַנצער לאַנגער, לאַנגער צייט, ווען עס האָבען אייך אַרומגערינגעלט מערדער, ווען זיי האָבען מיט אייך געכיטערעוועט, באַהאַלטען זייער צוועק, אייך פריינדליך באַהאַנדעלט, אין דער צייט ווען ביי זיי איז שוין געווען אָנגעגרייט דאָס געוועהר. און זיי האָבען בלויוז געוואָרט אויף עפעס אַ צייכען; איהר געדענקט אפילו, ווי כיטרע איהר האָט זיי ענדליך אָפּגענאָרט, זיך פון זיי באַהאַלטען; דערנאָך האָט איהר זיך דערוואוסט, אַז זיי קענען אויף אויסוועניג אייער גאַנצען שווינדעל, און זיי מאַכען זיך בלויוז ניט וויסענדיג, אז זיי ווייסען ניט וואו איהר האָט זיך באַהאַלטען; נאָך איהר האָט זיך געקלינגט און זיי אָפּגענאָרט נאָך אַמאָל. דאָס גערעדענע איהר זעהר קלאָהר. נאָך פאר וואָס האָט אין דער זעלבער צייט אייער שכל געקענט שלום מאַכען מיט אזעלכע אָפּענע אומגעלומ־פּערטקייטען און אונמעגליכקייטען, מיט וועלכע עס איז געווען איבער־געפולט אייער חלום? איינער פון אייערע מערדער האָט זיך פארקלייניקען, זיי אינען פארוואנדעלט אין אַ פרוי, און פון אַ פרוי אין אַ קלייניקען, כיטרען, מיאוס'ען קאַרליק, — און איהר האָט דאָס אלעס צוגעלאָזט גלייך, ווי אַן אמת'ען פּאָסט, כמעט אַהן קיין שום חידוש, און טאקע אין דער זעלבער צייט ווען פון דער צווייטער זייט איז אייער שכל געווען אין דער שטאַרקסטער אַנשטרענגונג, אַרויסגעווייזען אַ גוואַלדיגע קראַפט, כיטרעקייט, איינפאַל און לאַגיק? און פארוואָס ווען מען כאַפט זיך אויף פון שלאָף און שוין אין גאַנצען קומענדיג צו זיך, פיהלט מען כמעט יעדען מאָל און אָפּטמאָל מיט אַן אונגעווענהליכער קראַפט דעם איינדרוק, אַז מען לאָזט איבער צוזאָר־

מען מיט'ן חלום עפעס-וואָס אונענטשיידענעס. איהר לאַכט פון די נאַרישקייטען מיט וועלכע ס'איז געווען פול אייער חלום און אין דער זעלבער צייט פיהלט איהר, אז אין דעם פלאַנטער פון די דאָזיגע נאַ-רישקייטען, ליגט עפעס א זינן, און טאקע אן אמת'ער זינן, עפעס וואָס עס באלאנגט צו ווירקליכען לעבען, עפעס וואָס עקזיסטירט און ס'האָט עקזיסטירט אין אייער הארצען; עפעס ווי מיט אייער חלום וואָלט אייד געזאָגט געוואָרען עטוואָס נייעס, פראַפעטישעס, אויף וואָס איהר האָט געוואָרט; אייער איינדרוק איז שטאַרק, ער איז אָדער א פרעה-ליכער אָדער א פיינליכער, נאָר אין וואָס ער באשטעהט און וואָס איז אייד דורך איהם געזאָגט געוואָרען — קענט איהר ניט פארשטעהן און ניט דערמאָהנען זיך.

כמעט האָס זעלבע איז געשעהן מיט'ן פירשט מיט די דאָזיגע ברייף. נאָר אייער ער האָט זיי פאנאנדערגענומען האָט דער פירשט דערפיהלט, אז שוין אליין דער פאקט פון זייער עקזיסטענץ און מעג-ליכקייט איז עהנליך צו א קאָשמאַר. ווי אזוי האָט זי זיך בא-שלאָסען א י ה ר צו שרייבען, האָט ער זי געפרעגט, אומוואַגלעך-דיג איז אַווענט איינער אליין (אַפּטמאַל ניט וויסענדיג אליין וואו ער געהט), ווי אזוי האָט זי געקאָנט ווערן דעם שרייבען, און ווי אזוי האָט געקאָנט זיאַ משונגענער געדאַנק געבוירען ווערען ביי איהר אין קאַפּ? נאָר דער געדאַנק האָט שוין עקזיסטירט, און וואונ-דערליכער פון אלץ איז פאר איהם געווען דאָס, אז ביז וואנען ער האָט געלעזען די דאָזיגע ברייף האָט ער אליין געגלויבט אין דער מעגליכ-קייט און אפילו אין דער בארעכטיגונג פון דעם דאָזיגען געדאַנק. יע, געוויס איז דאָס געווען א חלום, א קאָשמאַר און אן אומזין; נאָר דאָ איז אויך געלעגען עפעס אזוינס, וואָס איז געווען אמת'דיג פיינ-ליך און ווירקליך ליידענד. א זאך וואָס האָט באשטעטיגט אי דעם קאָשמאַר אי דעם אומזין. עטליכע שטונדען כסדר איז זיין הארץ געווען פארנומען מיט דעם, וואָס ער האָט געלייענט, ער האָט וויילע-ווייז זיך דערמאָהנט אַן שטיקלאַך, זיך אויף זיי אָפּגעשטעלט, אויף זיי פארטראַכט. אַפּטמאַל האָט זיך איהם אפילו געוואָלט אליין זאָגען, אַז ער האָט עס אלעס פאַראַויסגעפיהלט און פאַראַויסגעזעהן נאָך פריהער; עס האָט זיך איהם אפילו געדוכט, ווי ער וואָלט עס אלעס געלייענט שוין לאַנג לאַנג צוריק און אלץ דאָס נאָך וואָס ער האָט

געבענקט פון דאָן אָן, אַלץ דאָס מיט וואָס ער האָט זיך געפֿיניגט און פֿאַר וואָס ער האָט זיך געשראַקען — אַלץ איז געלעגען אין די פֿון איהם שוין פֿון לאַנג איבערגעלייענטע בריִף.

„ווען איהר וועט עפענען דעם דאָזיגען בריִף (אזוי האָט זיך אָנגעהויבען דער ערשטער בריִף), גיט פֿריהער פֿון אַלץ אַ קוק אויפֿ'ן אונטערשריפט. דער אונטערשריפט וועט אייך דערצעהלען אַלץ און ערקלעהרען אַלץ, אזוי דאָס איד האָב זיך גאַרנישט צו פֿאַרענטפֿערען פֿאַר איד, און קיינע ערקלעהרונגען צו מאַכען. ווען איד וואָלט כאָטש מיט וואָס ס'ניט איז געקענט זיין אייער גלייכען, וואָלט איהר זיך נאָך געקאָנט באַלעדיגען פֿאַר אזא חוצפּה; נאָר ווער בין אַ יד און ווער זייט אַי הַר? מיר זיינען אזעלכע צוויי געגענזעצע, און איד בין אזוי ווייט פֿאַרשיידען פֿון איד, אז איד קען אייך מיט נאָר נישט ניט באַלעדיגען, אפֿילו ווען איד וואָלט עס געוואָלט.“

און אין אַ צווייטען פֿלאַץ האָט זי געשריבען:

„רעכענט ניט מיינע ווערטער פֿאַר אַ קרענקליכע שמחה פֿון אַ קראַנקען מוח — אָבער איהר זייט פֿאַר מיר אַ פֿאַלקאָמענהייט! איד האָב אייך געזעהן און זעה אייך יעדען טאָג. איהר פֿאַרשטעהט, איד שאַץ אייך ניט. איד בין ניט מיט'ן שכל דערנאָנגען צו דעם, אז איהר זייט אַ פֿאַלקאָמענהייט; איד בין איינפֿאַך איינגעגלויבט. נאָר איד האָב זיך אויך פֿאַרזינדיגט געגען אייך: איד האָב אייך ליב. אַ פֿאַלקאָמענהייט טאָר מען דאָך ניט ליבען, אויף אַ פֿאַלקאָמענהייט מעג מען נאָר קוקען, ווי אויף אַ פֿאַלקאָמענהייט, איז דאָס ניט אזוי? און דאָך בין איד אין אייך פֿאַרליבט. כאָטש ליבע גלייכט מענשען אויס, אָבער זייט רוהיג, איד האָב אייך גלייך מיט זיך ניט געשמעלט, אפֿילו אין מיינע פֿאַרבאָרגענסטע געדאַנקען. איד האָב אייך אָנגעשריבען: „זייט רוהיג, קענט איהר זיך דען באַאומרוהיגען? ... ווען איד וואָלט געקאָנט וואָלט איד געקושט די שפּורען פֿון אייערע טריט. אַ, איד שטעל זיך ניט גלייך מיט איד! ... קוקט אויפֿ'ן אונטערשריפט, קוקט שנעלער אויפֿ'ן אונטערשריפט!“

„אָבער דאָך באַמערק איד (האָט זי געשריבען אין אַן אנדער בריִף), אז איד פֿאַראייניגט איד מיט איהם, און איד האָב קיין איין מאָל נאָך ניט געפֿרעגט, צו האָט איהר איהם ליב? ער האָט אייך ליב באַקומען, איד זעהענדיג אַנומעלט. ער האָט וועגען אייך גערעדט ווי וועגען אַ

„ליכטיגקייט“; דאָס זיינען זיינע אייגענע ווערטער, איך האָב זיי געהערט פון זיין מויל. נאָר איך האָב אַהן ווערטער פארשטאנען, און איהר זייט פאר איהם א ליכטיגקייט. איך האָב לעבן איהם געוואוינט אַ גאַנצען מאָנאַט, און דאָ האָב איך פארשטאַנען, אַז אויך איהר האָט איהם ליב; איהר און ער זייט פאר מיר איינס און דאָס זעלבן.

וואָס איז דאָס? (שרויבט זי נאָך) נעכטען בין איך דרוכגעגאנגן גען פארביי איהר, און איהר האָט זיך ווי פארשעהמט? עס איז אונגעגליך, מיר האָט זיך עס בלוין אזוי געדוכט. ווען מען זאָל איך ברענגען אין דעם סאַמע שמוציגען פריטאָן און איך צייגען די נאָר קעמע זינד, טאַרט איהר ניט רויט ווערען; איהר קאַנט אין קיין פאַל ניט ווערען אין כעס פאַר אַ באַלעדיגונג. איהר קענט האַסען אַלע נידערטרעכטיגע און נידעריגע אַבער ניט פאַר זיך, נאָר פאַר אַנדער־רע, פאַר יענע וועמען זיי באַליידיגען. ווייסט איהר, אַפּט דוכט זיך מיר, אַז איהר דאַרפט מיך אפילו ליב האַבען. פאַר מיר זייט איהר אויך דאָס זעלבן וואָס פאַר איהם אַ ליכטיגער גייסט, אַ מלאַך קען ניט פיינט האַבען און ער קען ניט, ניט ליב האַבען. קען מען ליב האַבען אַלעמען, אַלע מענשען, אַלע אַנדערע באַקאַנטע — האָב איך זיך אַפּט געשטעלט די דאָזיגע פראגע? געוויס ניט, דאָס איז אפילו אומנאַטירליך. אין פלאַטאָנישער ליב צו דער מענשהייט האַסטו כמעט שטענדיג בלוין ליב זיך אליין. נאָר דאָס איז פאַר אונז אונט־מעגליך. אַבער איהר זייט עפעס אַנדערש; ווי קענט איהר ניט ליבן יעדען איינעם, ווען איהר קענט זיך מיט קיינעם ניט פאַרגלייבן כען, און ווען איהר שטעהט העכער פון יעדער באַלעדיגונג, העכער פון יעדען פערזענליכען צאַרן? איהר נאָר אליין קענט ליב האַבען אַהן ענגאָזום, איהר אליין קענט ליב האַבען ניט פאַר זיך זעלבסט, נאָר פאַר יענעם וועמען איהר ליבסט. אַ, ווי ביטער ס'איז געווען מיר צו דערוויסען זיך, אַז איהר פיהלט צוליב מיר בויש אַדער צאַרן! דאָ איז אייער אונטערנאַנג איהר שטעלט זיך אויף איין שטופע מיט מיר...

„נעכטען נאָכדעם ווי איך האָב איך באַגעגענט, בין איך געקור מען איהיים, און אויסגעטראַכט אַ בילד. קריסטוסען מאַהלען די מאַהד לער אַלץ נאָר די עוואַנגעלישע לעגענדעס; איך וואָלט איהם אַנדערש געמאַהלען: איך וואָלט אויסגעמאַהלט איהם אליין — עס פלעגען

דאָר די תלמידים זיינע אמאָל איהם לאָזען אליין. איך וואָלט בלויז געלאָזען מיט איהם איין קליין קינד. דאָס אינגעל שפיעלט זיך ארום א י ה ם. אפשר האָט ער אויף זיין קינדיש לשון א י ה ם עפעס דערצעהלט. קריסטוס האָט איהם אויסגעהערט, נאָר איצט האָט ער זיך פאַרטראַכט; זיין האַנט איז אומוויילענדיג געבליבען ליגען אויף דעם קינדס ליכטיג קעפעל. ע ר קוקט אין דער ווייט, אין האָריר זאָנט; א געדאַנק גרויס ווי די גאַנצע וועלט רוהט אין זיין בליק; דאָס געזיכט א טרויערדיגעס. דאָס קינד איז אַנטשוויגען געוואָרען, האָט זיך אַנגעשפאַרט אויף ז י י ז קניע און אונטערשפאַרענדיג מיט'ן הענטעל די באַק, האָט ער אויפגעהויבען דעם קאַפּ און פאַרטראַכטער הייט, אויפ'ן שטייגער ווי קינדער פאַרטראַכטען זיך אָפּט, קוקט ער אויף איהם צודרינגליך. די זון פאַרנעהט... אַט דאָס איז מיין בילד! ... איהר זייט אומשולדיג און אין אייער אומשולד ליגט אייער גאַנצע פאַלקאַמענהייט. געדענקט, אז נאָר אין דעם! וואָס אַרט איך מיין ליידענשאפט צו אייך? איהר זייט שוין איצט מיינע, איך וועל שוין מיין גאַנצע לעבען זיין ארום אייך... איך וועל אין גיכען שטאַרבען"... און ענדליך אין דעם גאָר לעצטען בריף איז אזוי געווען געשריבן:

„ביי גאָט, טראַכט וועגען מיר קיין שלעכטעס, דענקט אויך ניט אז איך ערנידעריג זיך מיט דעם וואָס איך שרייב צו אייך, אָדער דאָס וואָס איך באלאַנג צו אַזעלכע וועזענס וועלכע האָבען הנאָה ווען זיי ערנידעריגען זיך אליין, כאַטש זיי טוען דאָס צוליב גאָה. ניין, איך האָב זיך מיין טרויסט; נאָר מיר איז שווער אייך דאָס צו ערקלעהר רען. מיר וואָלט אפילו געווען שווער זיך דאָס אליין קלאָהר מאַכען. כאַטש איך לייך דערפון. נאָר איך ווייס, אז איך קען זיך אפילו צו ליב גאָה אויך ניט ערנידעריגען. און אויף זעלבסטערנידערונג צוליב דער ריינקייט פון האַרצען בין איך ניט פעהיג, און דאָס מיינט, אז איך ערנידעריג זיך גאָר ניט.

„פאַרוואָס וויל איך אייך פאַראייניגען? פאַר אייך אָדער פאַר זיך? פאַר זיך, פאַרשמעהט זיך, דאָ זיינען אלע מיינע לויזונגען, אזוי האָב איך זיך שוין לאַנג געזאָגט... איך האָב געהערט, אז אייער שוועס-טער אדעלאַאירא האָט דאָ געזאָגט וועגען מיין פאַרטרעם, אז מיט זאָז שעהנקייט קען מען די וועלט איבערקעהרען. נאָר איך האָב זיך

אפגעזאָגט פון דער וועלט; אייד קוקט אויס קאַמיש צו הערען עס פון מיר, באַגענדיג מיך אין זייד און אין בריליאַנטען, מיט שיכורים און פאַסקורניקעס? קוקט ניט אויף דעם, איד עקזעסטר שוין כמעט ניט, און איד ווייס דאָס; גאָט ווייסט וואָס עס לעבט אויף מיין פלאַץ אין מיר. איד לעז עס יעדען טאָג אין די צוויי שרעקליכע אויגען, וועל-כע קוקען שטענדיג אויף מיר, אפילו דאן ווען זיי זיינען ניטאָ פאר מיר. אַט די דאָזיגע אויגען ש ו ו י ג ע ן איצט (זיי שווייגען כסדר). נאָר איד ווייס זייער סוד. ער האָט א הויז א פינסטערע, אן אומעטיגע און אין איהר ליגט דער סוד. איד בין זיכער, אן ביי איהם אין קאסטען ליגט באהאלטען א ראזיר-מעסער ארומגעוויקעלט מיט זייד, ווי ביי יענעם מאסקווער מערדער; יענער האָט אויך גע-וואוינט צוזאמען מיט זיין מוטער אין איין הויז, און האָט אויך ארומ-געבונדען דעם ראזיר-מעסער מיט ז י י ד, כדי איבערצושניידען א געוויסע האַלז. די גאַנצע צייט, וואָס איד בין געווען ביי זיי אין הויז, האָט זיך מיר אַלץ געדוכט, אן ערגעץ וואו, אונטער'ן די, האָט נאָר מעגליך זיין טאַטע, באהאלטען א טויטען און איהם איבערגע-דעקט מיט א קלעיאַנקע, ווי יענער מאסקווער, און אויך אזוי ארומ-געשטעלט מיט פלעשלאַך סם, איד וואָלט אייך אפילו אָנגעצייגט דעם ווינקעל. ער האַלט אין איין שווייגען, אָבער איד ווייס דאָך, אן ער ליעבט מיך שוין אויף אזוי פיעל, אן ער מוז מיך שוין האַסען. אייער חתונה און מיין חתונה צוזאמען: אזוי האָבען מיר מיט איהם אָפגע-רעדט. איד פאַרבאָרג פון איהם נאָר ניט. איד וואָלט איהם ערמאָר-דעט אויס מורא... נאָר ער וועט מיך פריהער ערמאָרדען... ער האָט זיך ערשט צעלאַכט און געזאָגט, אן איד רעד פון היץ; ער ווייס, אן איד שרייב צו אייד."

און אסך אסך איז געווען אזא רעדען פון היץ, אין די דאָזיגע

בריה.

דער פירשט איז ענדליך ארויס פון דונקעלען פאַרק אין וועלכען ער האָט זיך ווי געכטען, לאַנג ארומגערעהט. די ליכטיגע און דורכ-זיכטיגע נאכט האָט זיך איהם אויסגעוויזען צו זיין נאָר ליכטיגער ווי געוועהנליך. „קען דען זיין, אן עס איז נאָר אזוי פריה?" האָט ער אַ טראַכט געטאָן. (דעם זייגער האָט ער פאַרגעסען מיטצונעהמען). פון ערגעץ וואו האָט זיך צו איהם ווי דערמאָגען א ווייטער שפילען

פון מוזיק „אוראי מוז עם זיין אויפ'ן וואגזאל“, האָט ער ווידער א טראַכט געמאָן — געווים זיינען זיי היינט אהין ניט געגאנגען.“ דאָס א טראַכט טוענדיג, האָט ער דערזעהן אז ער שטעהט סאמע לעבען זייער דאטשע. ער האָט געוואוסט, אז ער דארף זיך ענדליך אומבא- דינגט געפינען דאָ, און מיט שרעק איז ער אַרויף אויף דער טעראסע. קיינער האָט איהם ניט באַגעגענט. די טעראסע איז געווען אַ לעדיגע. ער האָט צוגעווארט און אויפגעפענט די טהיר וואָס פיהרט אין זאָל. „אַט די טהיר שליסט זיך ביי זיי קיינמאָל ניט צו“, האָט ביי איהם אַ בליץ געמאָן. נאָר אויך די זאָל איז געווען אַ פוסטע, אין איהר איז געווען כמעט פינסטער. מיט אמאָל האָט זיך געעפענט די טהיר און עם איז אריינגעקומען אַלעקסאנדראַ איוואַנאוואַ מיט אַ ליכט אין האנט. דערזעהנדיג דעם פירשט האָט זי זיך פארוואונדערט און האָט זיך פאר איהם אַפגעשטעלט ווי מיט אַ פראגע. ווי עם ווייזט אויס איז זי בלוזי דורכגעגאנגען דעם צימער, פון איין טהיר אין דער צווייטער, נאָר ניט דענקענדיג עמיצען דאָ צו טרעפען.

— וואָס טוט איהר דאָ? — האָט זי ענדליך אַרויסגעזאָגט.

— איד... בין פארגאנגען.

— די מאמע איז ניט ביים גאנצען געזונט. אַגלאַיאַ אויך. אַדער

לאַאיראַ לענט זיך שלאָפען. איד געה אויך. מיר זיינען היינט דעם

גאנצען אַווענט אַפגעזעסען אַליין אין הויז. דער פאַפּאָ און דער פירשט

זיינען אין פעטערבורג.

— איד בין געקומען... איד בין געקומען צו איד... איצט...

— ווייסט איהר וויפיעל ס'איז איצט דער זייגער?

— כִּנְיִין...

— האַלב איינס. מיר לעגען זיך שטענדיג איינס.

— אַד, איד האָב געדענקט... אז עם איז האַלב צעהן.

— ס'מאכט ניט אויס!... — האָט זי זיך צעלאַכט — און פאר

וואָס זייט איהר ניט געקומען פריהער? מעגליך, אז מען האָט איד

ערוואַרטעט...

— איד... האָב געדענקט... — האָט ער געשטאַמעלט אוועקער-

הענדיג.

— אויסס ווידערזעהן! מאַרגען וועל איד אַלעמען מאכען צו לאַ-

כען!

ער איז אוועק מיט'ן וועג, וועלכער פיהרט פארביי דעם פארק, צו זיין דאטשע. זיין הארץ האט געקלאפט. די געדאנקען האבען זיך גע- פלאנטעט און אלץ ארום איהם האט אויסגעזעהי ווי א חלום. און פלוצלינג, פונקט ווי פריהער, ווען ער האט זיך צוויי מאל אויפגעכאפט פון איין און דער זעלבער זעהונג, — האט זיך איהם יענע זעהונג ווי- דער געוויזען. די זעלבע פרוי איז ארויס פון פארק און זיך געשטעלט פאר איהם, פונקט ווי זי וואלט איהם ערווארטעט. ער האט א ציטער געטאן און זיך אפגעשטעלט; זי האט אָנגעכאפט זיין האנט און זי פעסט א דריק געטאן. ניין, דאָס איז ניט קיין זעהונג!

און אַט איז זי ענדליך געשטאַנען מיט איהם פנים אל פנים, דיים ערשטען מאל נאָך זייער צושיידונג; זי האט צו איהם עפעס גערעדט, נאָר ער האט שווייגענד געקוקט אויף איהר. זיין הארץ איז פול גע- ווארען אַז? אָנגעהויבען שמערצען פון וועהטאג. אַ, קיינמאָהל נאָכ- דעם האט ער ניט געקאנט פארגעסען די דאָזיגע באַגעגעניש מיט איהר, און ער האט עס שטענדיג דערמאָנט מיט'ן זעלבען וועהטאָג. זי איז געפאלען פאר איהם אויף די קניע, דאָ טאקע אויפ'ן גאס, ווי א משוגע'נע; ער האט אין שרעק אָפגעטראָטען, נאָר זי האט געכאפט זיין האנט, כדי זי צו קושען. און פונקט דאָס זעלבע ווי פריהער אין חלום, האָבען טרערען געגלאַנצט אויף איהרע ברעמען.

— שטעה אויף! שטעה אויף! האט ער גערעדט מיט א ציטער- דיגען שעפטשען, זי אויפהויבענדיג. — שטעה אויף שנעלער!

— דו ביזט גליקליך? גליקליך? האט זי געפרעגט — זאג מיר נור איין ווארט, ביזטו גליקליך איצט? היינט, אַט איצט? ביי איהר? וואס האט זי געזאגט?

זי האט זיך ניט אויפגעהויבען, זי האט איהם ניט געפאלגט; זי האט געפרעגט איילענדיג און זיך געאיילט צו רעדען פונקט ווי עמיצער וואלט איהר נאכגעיאָגט.

— איד פאַר מאַרגען, ווי דו האַסט געהייסען. איך וועל ניט... איד זעה דאָר דיד צום לעצטען מאל, צום לעצטען! איצט איז דאָס שוין טאקע נאָר צום לעצטען מאל!

— באַרוהיג זיך, הויב זיך אויף! האט ער ארויסגעזאָגט פאַר- צווייפעלט.

זי האט זיך דורשטיג איינגעקוקט אין איהם, אַנכאַפּענדיג זיך אַז זיינע הענט.

— זיי געזונד! האט זי ענדליך געזאגט, זיך אויפהויבענדיג און איז שנעל אוועק פון איהם, כמעט אנטלאָפּען. דער פירשט האט געזעהן אז ארום איהם האט זיך פלוצלינג געפונען ראַגאַזשין, זי אונטערגעכאַפּט אונטער'ן אַרײַם, און אוועקגעפיהרט.

— ווארט אויף פירשט, האט אויסגערופען ראַגאַזשין, — איך וועל אין פינף מינוט ארום זיך אומקעהרען.

אין פינף מינוט ארום איז ער ווירקליך געקומען. דער פירשט האט אויף איהם געווארט אויפ'ן זעלבן פלאץ.

— איך האב זי אריינגעזעצט אין קארעט, האט ער געזאגט, —

דארט אויפ'ן ראַג האט די קארעט געווארט פון 10 א זיינער אָן. זי האט טאַקע אזוי פאַרשטאַנען אז דו וועסט א גאַנצען אווענט זיין ביי יענער. דאס וואס דו האסט מיר אַנגעשריבען, האב איך פינקטליך איבערגעגעבען. שרייבען צו יענער וועט זי שוין מעהר ניט. זי האט צוגעזאגט. און זי וועט פון דאנען, לויט דיין פאַרלאַנג, אוועקפאַהרען. זי האט זיך געוואלט זעהן פאר'ן אוועקפאַהרן, כאַטש דו האסט זיך ענטזאגט; דא אויף דעם פלאץ האבען מיר זיך אָפּגעווארט, ווי דו וועסט זיך אומקעהרען, אַט אויף יענער באַנק.

— זי האט זיך אליין מיט זיך גענומען?

— און וואס איז? האט געשמייכעלט ראַגאַזשין — האב געזעהן דאס וואס איך האב געוואוסט. די בריף האסטו אודאי איבער געלייענט?

— און דו האסט זיי דען אויף אַן אמת'ן געלייענט? — האט געפרעגט דער פירשט, ערשטוינט פון דעם דאָזיגען געדאַנק.

— נאך ווי! יעדען בריף האט זי מיר אליין געווויען. וועגען דעם ראַזיר-מעסער געדענקטו, כע, כע!

— זי איז א משוגענע! האט אויסגעשריען דער פירשט, פאַרברעכענדיג די הענט.

— ווער ווייס עס, מעגליך, אז ניט, האט שטיף ווי פאר זיך, ארויסגערעדט ראַגאַזשין.

דער פירשט האט ניט געענטפערט.

— נו זיי געזונד, האט געזאגט ראַגאַזשין — איך פאַהר דאך אויך, מאַרגען. געדענק מיר ניט צום שלעכטען! און פאַר וואָס

האַסטו איהר, ברודער, — האָט ער האַסטיג אומדרעהענדיג זיך, צוגע-
געבען — פאר וואָס האַסטו איהר אלס ענטפער גאָר ניט געזאָגט?
„ביזטו גליקליך צו ניט“?

— ניין, ניין, ניין! האָט אויסגעשריען דער פירשט מיט גרענצ-
לאָזען טרויער.

— איד האָב גאָר ניט ערוואַרטעט אז דו זאָלסט זאָגען „יע“, האָט
בעז זיך צעלאַכט ראַגאָזשין און איז אוועק ניט אומקוקענדיג זיך.

(שלוס פון דריטען טהייל.)

פיער טער טהיי 5.

ערשטער קאפיטעל.

עס איז אוועק א וואך נאך דעם ראנדעוואו פון די צוויי פערזאן
נען פון אונזער ערצעהלונג, אויף דער גרינער באַנק. אין איין ליכטיג
גען פריהמאָרגען, ארום האַלב עלף האָט זיך וואַרוואַר אַרדאַליאַנאַוואַ
פּטיצין, וועלכע איז אַרויסגעגאַנגען באַזוכען עמיצען פון איהרע באַ-
קאַנטע, אומגעקעהרט אַהיים שטאַרק און אומעטיג פאַרטראַכט.
עס זיינען פאַראו מענשען, וועגען וועלכע, עס איז שווער צו
זאַגען עפעס אזוינס, וואָס זאָל זיי פאַרשטעלען מיט איין מאָל אין
גאַנצען, אין זייער טיפישען און כאַראַקטערנעם קעשטאַלט. דאַס זיי-
נען די מענשען, וועלכע מען רופט געוועהנליך, „געוועהנליכע“, „די
מעהרהייט“, און וועלכע שטעלען באַמת צוזאַמען דעם גרעסטען טהייל
פון יעדער געזעלשאַפט. שרייבער אין זייערע ראַמאַנען און ערצעהר
לונגען מיהען זיך אַמעהרסטען, נעהמען געזעלשאַפטליכע טיפען און
זיי פאַרשטעלען בילדליך און מאַהלעריש — טיפען וועלכע מען באַ-
געגענט זעהר וועניג אין דער ווירקליכקייט, און וועלכע זיינען דאָך
ווירקליכער ווי די ווירקליכקייט זעלבסט. פאַדקאַליאַסין אין זיין
טיפישען געשטאַלט, איז מעגליך, אפילו אַן איבערטרייבונג, אָבער
קיינמאַל ניט קיין זאך וואָס האָט ניט עקזיסטירט. וויפיעל קלוגע
מענשען, דערוויסענדיג זיך פון גאַנאַל'ן וועגען פאַדקאַליאַסינען, האַ-
בען גלייך אַנגעהויבען אויסגעפינען, אַן צעהנדליגער און הונדערטער
פון זייערע באַקאַנטע און פריינד זיינען שרעקליך עהנליך צו פאַר-
טאַליאַסינען. זיי האַבען אויך ביז גאַנאַל'ן געוואוסט אַז אַט די דאָ-
זיגע פריינד זייערע זיינען אַזעלכע ווי פאַדקאַליאַסין, נור זיי האַבען
ניט געוואוסט אַז זיי רופען זיך טאַקע אזוי. אין דער ווירקליכקייט
שפּרינגען זעהר וועניג חתנים אַרויס פון די פענסטער אַ טאַג פאַר

זייערע חתונות, ווייל דאָס איז שוין ניט רעדענדיג וועגען אנדערע זאכען, גאר ניט אנגענעהם אויך; פונדעסטוועגען וויפיעל חתנים, אפילו מענשען אנשמענדיגע און קלוגע זיינען גרייט פאר דער חופה מיט ריינעם געוויסען זיך אליין אַנצורופען פאַדקאַליאַסינס. אויך ניט אלע מענער שרייען אויף יעדען טראַט: *tu L'as Voulu George Dandin* נור גאָט מיינער, וויפיעל מיליאָנען און מיליאָנען מאל איז פון די מענער פון דער גאַנצער וועלט ווידערהאַלט געוואָרען דער דאָזיגער האַרציגער געשריי, נאָך זייער האַניג-מאַנאַט, און ווער ווייסט, אפשר טאָקע שוין אויף מאַרגען נאָך דער חתונה!

און אזוי, ניט אַפגעבענדיג זיך מיט מעהר ערנסטער ערקלעה-רונגען, וועלען מיר בלוז זאָגען, אז אין דער ווירקליכקייט ווערט די טיפֿליכקייט פון מענשען ווי פאַרוואַסערט און אז די אלע זשאַרזש-דאַנדינס און פאַדקאַליאַסינס עקזיסטירען אין דער אמת'ן, האָווען און לויפען אום פאר אונזערע אויגען טאַג-טעגליך, נור עפעס ווי אין א פליסיגען צושטאַנד.

און ענדליך, אום צו פאַרפאַלקאַמען די וואַהרהייט, מוז מען זאָ-גען, אז אויך דער גאַנצער זשאַרזש-דאַנדען, ווי עס האָט איהם באַ-שאַפען מאַליער, קען מען אויך באַגעגענען אין דער ווירקליכקייט, כאַטש זעהר וועניג. דערמיט וועלען מיר פאַרענדיגען אונזער באַטראַכ-טונג, וועלכע הויבט אָן צו ווערען עהנליך אויף א זשורנאַל-קריטיק. פונדעסטוועגען, בלייבט נאָך אַלץ פאר אונז א פראַגע: וואָס זאָל א ראַמאַניסט טאָן מיט די איינפאַכע מענשען, מיט די גאַנץ „געוועהנליכע“ און ווי אזוי זאָל ער זיי ארויסשטעלען פאַר'ן לעזער, כדי צו מאַכען זיי כאַטש ווי ס'ניט איז אינטערעסאַנט? אין גאַנצען אויסלאָזען זיי פון אַן ערצעהלונג קען מען ניט, ווייל די איינפאַכע מענשען זיי-נען אלע וויילע און אין זייער מעהרהייט א נויטיגער רינג אין דער קייט פון לעבענס-פאַסירונגען; אויסמיידענדיג זיי, הייסט: צושטע-רען די וואַהרהייטליכקייט. אַנפילען דעם ראַמאַז בלוז מיט טיפען און אפילו איינפאַד צוליב אינטערעסאַנטקייט, מיט מענשען אויסער-געוועהנליכע און ניט דאָ-געוועזענע וואַלט געווען ניט וואַרהייטליך און אפילו אויך ניט אינטערעסאַנט. לויט אונזער מיינונג, דאַרף א שרייבער זיך מיהען אויסצוזוכען אינטערעסאַנטע און באַלעהרענדע שטריכען אפילו אין די געוועהנליכע מענשען און ווען צום ביישפּיעל,

דער גאַנצער עקזיסטענץ פון די אַלטעגליכע מענשען, באַשטעהט טאַקע בלויז נור אין זייער אַלטעגליכער אָנפאַרענדערטער אַלטעגליכקייט, אָדער, וואָס איז נאָך בעסער, ווען ניט קוקענדיג אויף אלע זייערע גרויסע באַמיהונגען צו ארויסגעהן פון דער דאָזיגער אַלטעגליכקייט, און געוועהנליכקייט, ענדיגען זיי פונדעסטוועגען דערמיט וואָס זיי בלייבען אייביג נור מיט זייער אַלטעגליכקייט, דאָן קריגען די דאָזיגע מענשען טאַקע נאָר אַ געוויסע טיפֿ'ליכקייט — ווי אן אַלטעגליכקייט, וואָס וויל בשום אופן ניט בלייבען דאָס וואָס זי איז, און זי וויל מיט אלע כחות ווערען אַריגינעל און זעלבסטשטענדיג ניט האַבענדיג דערצו די מיטלען.

צו דעם דאָזיגען מין געוועהנליכע אָדער „אַלטעגליכע“ מענשען באַלאַנגען אויך אייניגע פּערזאָנען פון אונזער ערצהעלונג, וועלכע זיי נען ביז איצט (איד בין אין דעם מודה), וועניג קלאַר פאר'ן לעזער. דאָס זיינען וואַרוואַר אַרדאָליאָנאָונאַ פּטיצין, איהר מאן, דער הערר פּטיצין און גאָוורלאַ אַרדאָליאָנאָוויטש, איהר ברודער.

אין אמת'ן איז ניטאָ קיין ערגערליכע זאך, ווי צו זיין, צום בייך שפיל רייך, פון פיינער פאַמיליע, פון שעהנעם אויסזעהן, ניט שלעכט געבילדעט, ניט נאָריש, אפילו אויך גוט, און אין דער זעלבער צייט ניט האַבען קיין שום טאַלאַנט, קיין אַריגינאַליטעט, אפילו קיינע משוגעת'ן, קיין איין אייגענעם געדאַנק, זיין אין גאַנצען „ווי אלע“. אַ רייכטהום איז דאָ — אבער ניט קיין ראַטשילדרייכטהום; די פאַמיליע איז אן אַרענטליכע, נאָר זי האָט זיך מיט גאַרנישט ניט אויסגע- צייכענט; דער אויסזעהן איז אַ שעהנער, אָבער אַהן קיין באַזונדערן אויסדרוק. אַ בילדונג אַ ניש'קשה'דיגע, נאָר דו ווייסט ניט אויף וואָס דאָס צו באַנוצען; שכל איז דאָ, נאָר אַהן אייגענע געדאַנקען, אַ האַרץ איז דאָ, נאָר אַהן גרויסמוטיגקייט א. א. ז. ו. א. א. וו. אין אלע באַ- ציהונגען. אַזעלכע מענשען זיינען אויף דער וועלט זעהר פיעל און אפילו מעהר ווי ס'דוכט זיך; זיי טהיילען זיך ווי אלע מענשען אויף צוויי הויפט סאַרטען: איינע זיינען באַשרענקט, און די צווייטע זיי נען „אַביסעלע קליגער“, די ערשטע זיינען גליקליכער. דעם באַ- שרענקטען „געוועהנליכען מענשען“ איז צום ביישפיעל ניטאָ קיין לייכטערע זאך ווי צו איינשמועסען זיך, אַז ער איז אן אומגעוועהנלי-

כער און אַריגינעלער מענש און דערפון הנאָה האַבען אַהן קיין שום צווייפעל.

אייניגע פון אונזערע מיידלאך האַבען מעהר ניט געדאַרפט זיך אַפּשערען די האָר, אנטאָן בלויע ברילען און זיך אַנרופען ניהיליסט קעס, כדי גלייך זיך צו איבערצייגען, אז אַנטוענדיג בלויע ברילען, האָר בען זיי גלייך געקראָגען זייערע אייגענע „איבערצייגונגען“, איינער האָט ניט מעהר געדאַרפט ווי א קאַפּיטשקע דערפיהלען אין זיין האָר צען עפעס פון יענע אַלגעמיינ מענשליכע און גוטע געפיהלען, כדי זיך גלייך צו „איבערצייגען“, אז קיינער פיהלט שוין נאָר ניט אַזוי ווי ער, אַז ער איז א פאַרווערטס־געהער אין דער אַלגעמיינער ענטוויקלונג. איינער האָט מעהר ניט געדאַרפט אויפכאַפען עפעס א געדאַנק אָדער איבערלעזען א זייטעל פון עפעס א ביכעל אַהן אַז אַנפאַנג און אַהן אַז ענדע, כדי גלייך אַנצוהויבען גלויבען, אַז דאָס זיינען „זיינע אייגענע געדאַנקען“ און זיי זיינען געבוירען געוואָרען אין זיין אייגענעם מת. די נאַאיווע חוצפּה, ווען מען קען זיך אַזוי אויסדריקען, דער גרויכט אין אַזעלכע פעלע, ביז וואונדער. דאָס אלעס איז אומגלויב־ליך, נאָר מען באַגעגענט עס אלע וויילע. אַט די דאָזיגע נאַאיווע חוצפּה, אַט דער דאָזיגער אומצווייפעלהאַפּטער גלויבען פון דעם נאָרי־שען מענשען אין זיך און אין זיין טאַלאַנט, איז אויסגעצייכענט אַרויסגעשטעלט געוואָרען פון גאַנאַל'ן אין דעם וואונדערליכען טיפּ פון דעם אַפּייער פיראַנאַוו. דער פיראַנאַוו צווייפעלט אפילו ניט אין דעם, אַז ער איז א געניע, אפילו העכער פון יעדען געניע; אויף אַזוי פיעל צווייפעלט ער ניט, אַז ער שטעלט זיך אפילו קיינע פראַגען ניט; איבעריגענס, עקזעסטירען פאַר איהם קיין פראַגען ניט. דער גרויסער שריפטשטעלער איז ענדליך געווען געצוואונגען איהם אַפּ־צושיימען צוליב דער באַפרידיגונג פון דעם מאַראַלישען געפיהל, פון זיין לעזער, נאָר דערזעהענדיג, אַז דער גרויסער מענש האָט זיך בלוין א טרייסעל געטאַן און פאַר דער פאַרשטאַרקונג פון זיינע קרעפטען נאָר דער פייניגונג האָט ער אויפגעגעסען א פיראַזשקע, פון פאַרוואונ־דערונג צופיהרט די הענט און אַזוי האָט ער איבערגעלאָזען זיינע לע־זער. מיר האָט שטענדיג באַנג געטאַן, וואָס דער גרויסער פיראַנאַוו איז גענומען געוואָרען פון גאַנאַל'ן אין אַזאַ קליינעם טשין, ווייל פיר ראַנאַוו איז אויף אַזוי פיעל זעלבסט־באַפרידיגט, אַז פאַר איהם אין

ניטא קיין גרינגערעס ווי פאַרשטעלען זיך, לויט די עפאלעמען, וועלכע ווערען גרעסער מיט די יאהרען, אלס פעלד־מאַרשאַל אפילו ניט נאָר פאַרשטעלען זיך, נאָר איינפאך ניט צווייפלען אין דעם: אז מען האָט מיר געמאַכט פאר א גענעראל איז פאר וואָס ניט אויך אלס פעלד־מאַרשאַל? און וויפיעל דורכפעלע קומען דערפון אַרויס אויפ'ן שלאַכט־פעלד? און וויפיעל זיינען געווען פיראגאָווס צווישען אונזערע ליד־טעראַטען געלעהרטע, און פראַפּאָנאָנדיסטען? איד זאָג „געווען“, נאָר געוויס איז נאָך יעצט אויך פאַראַן...

די האַנדלענדע פּערזאָן פון אונזער ערצעהלונג, גאוורילא אַרדאַ־ליאַנאוויטש אייוואַלגין, האָט געהערט צום צווייטען סאַרט; ער האָט באַלאַנגט צו יענעם סאַרט מענשען, וועלכע זיינען „אַביסעל קליגער“, כאַטש ער איז געווען פול פון קאַפּ ביז די פּיס מיט חשק צו אַריגי־נאַליטעט. נאָר דער דאָזיגער סאַרט, ווי מיר האָבען אויבען באַמערקט, איז פיעל אומגליקליכער ווי דער ערשטער. דאָס איז דאָך די זאך, אז ווען א קלוגער „געוועהנליכער“ מענש וואָלט אפילו פאַרביי־געהענדיג געמיינט (און אפילו זיין גאַנצען לעבען) אז ער איז א גע־ניאלער און אַריגינעלער מענש, דאָך וואָלט ביי איהם אין האַרצען געבליבען א וואַרים פון צווייפעל, וועלכער ברענגט דערצו, אז דער קלוגער מענש ענדיגט אַפט אין אמת'ע פאַרצווייפלונג. און ווען ער גיט זיך אונטער, איז דאָס ווייל ער איז שוין פאַרגיפטעט פון פוסטען שטאַלין. איבעריגענס, האָבען מיר אלענפאלס גענומען אן עקסטרם: ביי דער גרעסטער מערהייט פון דעם דאָזיגען קלוגען סאַרט מענשען קומט די זאך פאַר גאָר ניט אזוי טראַניש; אפשר ווערט צו די עלטערע יאהרען, מעהר אַדער וועניגער, דער לעזער איבערגעפיהרט, דאָס איז אלץ. נאָר פונדעסטוועגען איידער זיי גיבען זיך אונטער און מאַכען שלום, ליידען זיי זיך גענוג אָן, אָנהויבענדיג פון דער יוגענד, ביז דער אונטערטהעניגסטער עלטער און אלץ צוליב'ן חשק צו זיין אַריגינעל. עס טרעפען זיך אפילו מאַדנע פעלע: צוליב דעם חשק צו זיין אַרי־גינעל אזי אַפּטמאַל אן עהרליכער מענש גרייט צו באַנעהן נידעריג־קייטען; עס טרעפט אפילו אזוי, אז איינער פון די דאָזיגע אומגליק־ליכע איז ניט נאָר עהרליך, נאָר אפילו גוט, דער שוץ פון זיין פאַ־מיליע, ער האַלט אויס און שפּייזט דורך זיין מיה, ניט נאָר זיינע אייגענע, נאָר אויך פרעמדע און דאָך? קען ער זיין גאַנץ לעבען זיך

ניט באַרוהיגען! ער קען זיך גאָר ניט באַרוהיגען און טרויסמען מיט דעם געדאַנק, אז ער האָט אזוי גוט ערפילט זיינע מענשליכע חובות; אין געגענטייל אפילו, אָט דאָס טאקע ערגערט איהם: „אַט אויף וואָס איר האָב אוועקגע'הרג'עט מיין גאַנצען לעבען, אָט וואָס עס האָט מיר געבונדען די הענט און די פיס, אָט וואָס עס האָט מיר געשטערט צו ענטדעקען פולווער! ווען דאָס וואָלט ניט געווען, וואָלט איר, אפשר, אונבאַדינגט ענטדעקט — אָדער פולווער, אָדער אמעריקא — איר ווייס נאָך ניט אויף זיכער וואָס, נאָר איר וואָלט ענטדעקט!“ כאַראַקטערטישער פון אלץ איז ביי די דאָזיגע העררן, וואָס זיי קענען באַמת, אין זייער גאַנץ לעבען ניט דערגעהן אויף זיכער, וואָס באַשטימט, זיי דאַרף דאָס ענטדעקען אין זייער לעבען: פולווער אָדער אמעריקא? לויט די ליידען זייערע, און בענקשאַפט נאָך דער ענטדעקונג, וואָלט זיכער פון זיי געקענט ווערען א קאַלאַמבוס אָדער א גאַלילעי.

גאַורילאַ אַרדאַליאַנאוויטש האָט אויף אַזאַ אופן אָנגעהויבען; נאָר ער האָט טאקע נאָר אויף אַזאַ אופן אָנגעהויבען. ער האָט נאָך געהאַט גענוג אויסצושטעהן. א טיפער און אומאויפהערליכער געפיהל, אַז ער איז טאַלאַנטלאָז און אין דער זעלבער צייט, אַז אומבאַגרייפלייכער חשק צו איבערצייגען זיך אין דעם, אז ער איז א מענטש א זעלבסט־שטענדיגער, האַבען טיף פאַרוואונדערט זיין האַרץ. אפילו נאָך אין די ערשטע קינדערשע יאָהרען. דאָס איז געווען א יונגער מאַן מיט אייפערזיכטיגע און האַסטיגע פאַרלאַנגען און עס האָט זיך אויסגע־דוכט, אז ער איז געבאַרען געוואָרען מיט אויפגערודערטע גערווען.

די האַסטיגקייט פון זיינע פאַרלאַנגען האָט ער אָנגענומען אלס זייער קראַפט. ביי זיין ליידענשאַפטליכען פאַרלאַנג צו אויסצייכענען זיך, איז ער אַפט געווען גרייט אויף דעם סאַמע אומזיניגען שפּרונג; נאָר ווי די זאך האָט דערגרייכט ביז דעם אומזיניגען שפּרונג, שטעלט זיך אַרויס, אַז אונזער העלד איז געווען צו קלוג, אויף דעם זיך צו באַשליסען. דאָס האָט איהם געערגערט ביז גאָר. מעגליך, אז ער וואָלט זיך אין א געוויסען פאַל ענטשלאָסען אפילו אויף זעהר א נידע־ריגע זאך אויך, אבי נאָר צו דערגרייכען עפעס וואָס איהם ווילט זיך. נאָר ווי אומישנע, ווי ער איז נאָר געקומען צו דער ליניע, האָט ער זיך שטענדיג אויסגעוויזען אלס צו אַרענטליך צו באַגעהן א נידעריגע

טהאט. (איבעריגענס, אויף א קליינער נידעריגער טהאט איז ער שמענדיג געווען גרייט). מיט פאראכטונג און האס האָט ער געקוקט אויף דער אַרימקייט און געפאַלענקייט פון זיין פאמיליע. אפילו מיט דער מוטער האָט ער זיך באנומען פון דער הויך און מיט פאראכטונג, ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס ער אליין האָט גוט פאַרשטאַנען, אז די רעד פוטאַציע און דער כאַראַקטער פון זיין מוטער איז דערווייל געווען דער הויפט אַנשפאַר פון זיין קאַריערע. אַנקומענדיג צו עפאַנטשין, האָט ער זיך תיכף געזאָגט: „ווען מען מוז שוין זיין נידערטרעכטיג, דאַרף מען שוין זיין נידערטרעכטיג ביז'ן סוף, אבי נאָר געווינען.“ אין — ער האָט כמעט קיינמאָל ניט גענידערטרעכטיגט ביז צום סוף. און פאַר וואָס האָט זיך איהם אויסגערודכט, אז ער וועט אומבאַדינגט דאַרפן באַגעהן נידערטרעכטיגקייטען? פאַר אַנלאַיא'ן האָט ער זיך דאָן איינפאַך דערשראַקען, נאָר האָט די זאך ניט אויפגעגעבען, נאָר געצויגען, אויף יעדען פאַל, כאַטש ער האָט קיינמאָל ערנסט ניט געגלויבט, אז זי וועט זיך אַרונטערלאָזען צו חתונה האָבען מיט איהם. דערנאָך, אין דער צייט פון זיין היסטאָריע מיט נאַסטאַסיא פיליפאָנוא, האָט ער מיט אַמאָל אַנגעהויבען דענקען, אז די דערגרייכונג פון אַלץ ליגט אין געלט. „אויב שוין זיין נידערטרעכטיג, איז נידערטרעכטיג“, האָט ער זיך דאָן געזאָגט יעדען טאָג מיט זעלבסטצופרידענהייט, כאַטש מיט עטוואָס שרעק. „אויב שוין זיין נידערטרעכטיג, דאַרף מען דערקלע- טערען ביז'ן סאַמע שפיין, האָט ער זיך אַלע וויילע אונטערגעגעבען חשק. א געוועהנליכער מענש וואָלט זיך אין אַזאַ פאַל איבערגעשראַ- קען, אבער מיר ניט!“

פאַרשפילענדיג אַנלאַיא'ן און זייענדיג דערשטיקט פון די אומ- שטענרען, האָט ער אין גאַנצען פאַרלאָרען דעם מוטה און האָט אין אמת'ן געבראַכט צום פירשט די געלט, די געלט וואָס די וואַהנזיניגע פרוי האָט איהם דאָן צוגעוואָרפען, און וועלכער עס האָט אויך גע- בראַכט א וואַהנזיניגער מענש. אויף דעם דאָזיגען צוריקגעבען פון די געלט, האָט ער דערנאָך טויזענט מאָל חרטה געהאַט, כאַטש ער האָט אַהן אויפהער שטאַלצירט מיט דעם. ער האָט אין אמת'ן דאָן גע- וויינט דריי טאָג, ביז וואַנען דער פירשט איז געבליבען אין פעטער- בורג, נאָר איז די דאָזיגע דריי טאָג האָט ער אוספּעיעט צו פיינט קריי- גען דעם פירשט, פאַר דעם, וואָס יענער האָט אויף איהם געקוקט שוין

צופיעל רחמנות'דיג, אין דער צייט, ווען דער פאקט, אז ער האט אומגעקעהרט אזעלכע געלדער, „וואלט ניט יעדערער זיך ענטשלאָגן סען דאָס צו טאָן“, נאָר די אַרענטליכע זעלבסט-באשטימונג אין דעם, אַז זיין גאַנצער אומעט איז נאָר אַן אומאויפהערליך-שטיקענדע כבוד-זוכעניש, האָט איהם שרעקליך געפייניגט. נאָר שוין אַ לאַנגע צייט נאָכדעם, האָט ער זיך אַרומגעקוקט און זיך איבערצייגט, ווי ערנסט עס האָט זיך ביי איהם געקאַנט אויסלאָזען מיט אַזאַ אומשולדיגען און מאַדנעם וועזען ווי אַגלאַיאַ. דער חרטה-געפיהל האָט איהם גע-פרעסען; ער האָט געלאָזען די שטעלע און איז אַריינגעפאלען אין אַר-מעט און נידערשלאָגענקייט. ער האָט געוואוינט ביי פטיציען אויף יענעם קאַסטען, מיט טאַטע און מאמע, און האָט אָפּען פאַראכטעט פטיציען, כאַטש אין דער זעלבער צייט האָט ער זיך צוגעהערט צו זיינע עצות. און ער איז געווען אויף אַזויפיעל פאַרניפטיג, אז ער האָט זיי ביי איהם שטענדיג געפרעגט. צום ביישפּיל, גאַורילאַ אַרדאַ-ליאַנאַוויטש איז געווען אין כעס, אז פטיצין דענקט נאָר ניט צו זיין אַ ראַטשילד און שטעלט זיך עס נאָר ניט פאַר זיין ציעל. „אויב שוין אַ פּראַצענטניק, טאָ געה שוין ביזן צום סוף, דריק מענשען, מאַך פון זיי געלט, ווער אַן עפעס, ווער אַ אירישער קיזער“. פטיצין איז גע-ווען באשיידען און שטיל; ער האָט נאָר צוגעשמייכעלט, נאָר איין מאַל האָט ער אפילו געפונען פאַר נויטיג צו דורכשמועסען זיך ערנסט מיט גאַורילאַ אַרדאַליאַנאַוויטש און ער האָט עס אפילו דורכגעפיהרט מיט אַ געוויסער ווירדיגקייט. ער האָט באַוויזען האַניאַן, אז ער טוט נאָר ניט קיין אומעהרליכעס, אַז אומזיסט רופט איהם יענער אַן זשיד; אַז ווען געלט האָט אַזאַ ווערטה, איז ער ניט שולדיג; אַז ער האַנדעלט אמת'דיג און עהרליך, און אין אמת'ן איז ער ניט מעהר ווי אַן אַגענט פון די געשעפטען, און ענדליך, אַ דאַנק זיין אַקוראַטיקייט אין געשעפט, איז ער שוין באַקאַנט געוואָרען פון דער בעסערער זייט, צו בעסערע מענשען, און זיינע געשעפטען וואַקסען. „קיין ראַטשילד וועל איד ניט ווערען, און איד דאַרף עס אויך ניט, האָט ער צוגעגעב-בען לאַכענדיג — אבער אַ הויז אויף דער ליטענער גאַס וועל איד האַבען, און אפּשר אויך צוויי און מיט דערמיט וועל איד ענדיגען“. „און ווער ווייסט אפּשר אויך דריי!“ האָט ער געטראַכט פאַר זיך, נאָר האָט עס קיינמאַל ניט אַרויסגעזאָגט אין דער הויך. די נאַטור

האַט לייעב און גלעט אזעלכע מענשען: זי וועט באַלוינען פטיצינען ניט מיט דריי, נאָר זיכער מיט פיער הייזער, און טאקע דערפאר, ווייל ער האָט שוין פון סאמע קינדהייט אָן געוואוסט, אז קיין ראַטשילד וועט ער ניט זיין. נאָר דערפאר וועט די נאַטור ווייטער ווי מיט פיער הייזער ניט געהן, און פטיצין וועט דערמיט ענדיגען.

שוין נאָר אַן אנדער פּערזאָן איז געווען די שוועסטער פון גאוו־רילא אַרדאליאנאָוויטש. זי האָט אויך פאַרמאָגט שטאַרקע פאַרלאַנגן גען, נאָר מעהר עקשנות'דיגע, אידער האַסטיגע. זי האָט באַזעסען אַסך פאַרשטאַנד, ווען די זאך איז דערגאַנגען ביז דער לעצטער ליניע, נאָר זי האָט זיך ניט אָפּגעלאָזט אויך ביז דער ליניע. אמת, זי איז אויך גע־ווען אין דעם צאָהל פון די „געוועהנליכע“ מענשען, נאָר דערפאר האָט זי גאַנץ שנעל אָספּעיעט צו אנערקענען, אז זי פאַרמאָגט ניט קיין טראַפּען אַריגינאַליטעט, און זי האָט וועגען דעם וועניג געטרויערט — ווער ווייס אפשר צוליב אַ געוויסען מיין שטאַלץ. זי האָט געמאַכט איהר ערשטען פּראַקטישען שריט מיט פיעל ענטשלאַסענהייט, חתונה האַבענדיג פאַר'ן הערר פטיצינען; נאָר חתונה האַבענדיג האָט זי זיך נאָר ניט געזאַרגט: „אויב זיין נידערטרעכטיג, דאַרף מען שוין זיין באַמת נידערטרעכטיג, בלויז אום צו דערגרייכען דעם ציעל.“ ווי עס וואָלט אין אַזאַ פאַל ניט פאַרפּעהלט צו אויסשפּרעכען זיך גאַוו־רילא אַרדאליאנאָוויטש (און ער האָט זיך עס שיעור ניט אויסגערעדט אפילו פאַר איהר אליין, ווען ער האָט ווי אַן עלטערער ברודער, גוט געהיירטען איהר ענטשלאַס), אין גאַנצען פאַרקעהרט: ווארוואַר אַרדאליא־נאָוונא האָט חתונה געהאַט נאָכדעם, ווי זי האָט זיך דורכאויס אַי־בערצייגט, אַז איהר צוקונפטיגער מאַן איז אַ מענש אַ באַשיידענער, אַן אַנגענעהמער, כמעט אַ געביִרדעטער און קיין גרויסע נידערטרעכ־טיגקייטען וועט ער קיינמאַל ניט באַגעהן. אויף קליינע נידערטרעכ־טיגקייטען האָט ווארוואַר אַרדאליאנאָוונא ניט געקוקט. זי האָט זיי באַטראַכט אַלס קלייניגקייטען; און וואו זיינען ניטאָ אזעלכע קליי־ניגקייטען? מען זוכט דאָך ניט קיין אידעאל! דערצו נאָך האָט זי געוואוסט, אַז מיט איהר חתונה, גיט זי אַ ווינקעל איהר מוטער, פאַ־טער און ברודער. זעהענדיג אַז איהר ברודער איז אומגליקליך, האָט זי איהם געוואָלט העלפּען, ניט קוקענדיג אויף אַלע פריהערדיגע פאַ־מיליע מיספאַרשטענדעניסע. פטיצין האָט אייניגע מאָל געמריבען

האַניאַז, אויף א פריינדליכען אופן פאַרשמעהט זיך, צו געהן אין דינסט. „אַט פאַראכטעסטו אי די גענעראַלען, אי די גענעראַלסטווא, האָט ער צו איהם אַמאָל געזאָגט מיט א שפּאַס — און קוק, „זי י“ אַלע ענדיגען דערמיט, אז זיי וועלען אויך ווערען גענעראַלען, וועסט דערלעבען, וועסטו זעהן.“ „אבער פון וואָס זיי דרינגען אַרויס, אז איך האָב פיינט גענעראַלסטוואָ און גענעראַלען?“ האָט סאַרקאַסטיש געטראַכט פאר זיך, האַניאַ. כדי צו קומען צו הילף דעם ברודער, האָט ווארוואַרא אַרדאַליאַנאַוואַ זיך ענטשלאָסען צו פאַרגרעסערען איהר קרייז פון טהעטיגקייט; זי האָט זיך אַריינגעריסען צו די עפּאנטשין'ס, אין וואָס עס האָבען איהר פיעל אַרויסגעהאַלפּען די קינדערשע עראַיי נערונגען, אי זי, אי דער ברודער האָבען אין דער קינדשהייט זיך געשפּילט מיט די עפּאנטשיןס. דאָ וועלען מיר באַמערקען, אז ווען ווארוואַרא אַרדאַליאַנאַוואַ וואָלט מיט איהרע ווייטען ביי די עפּאנטשיןס פאַר פאַלגט א געוויסען אומגעווענהליכען טרוים, וואָלט זי, אפּשר, מיט דעם אַליין גלייך ארויס פון יענעם סאַרט מענשען, צו וועלכע זי האָט באַ לאַנגט; נאָר זי האָט פאַרפאַלגט ניט קיין טרוים; דאָ איז אפילו געווען פון איהר זייט א גאַנץ באַגרינדעטער השבון: זי האָט עס באַגרינדעט אויף דעם כאַראַקטער פון דער דאָזיגער פאַמיליע. און אַנלאַיא'ס כאַראַקטער האָט זי געשטודירט אַהן אויפהער. זי האָט זיך געשטעלט די אויפגאַבע צו צוזאַמענפיהרען זיי ביידען, דעם ברודער מיט אַנלאַיאַ. מעגליך, אז זי האָט אפּשר טאַקע עטוואס דערגרייכט; און אפּשר האָט זי געמאַכט א טעות, בויענדיג צום ביישפּיעל, צופיעל אויפ'ן ברודער און ערוואַרטענדיג פון איהם דאָס, וואָס ער האָט קיינ מאָל און אין קיין פאַל ניט געקאַנט געבען. אַלענפאַלס, האָט זי געאַר בייט ביי די עפּאנטשיןס גאַנץ פעהיג: גאַנצע וואָכען האָט זי ניט דער מאַהנט דעם ברודער, איז שטענדיג געווען זעהר וואַרהאַפטיג און אַפּענר הערציג, געהאַלטען זיך איינפאַך נאָר מיט ווירדע, אין וואָס עס גערט זיך די טיפּעניש פון איהר געוויסען, האָט זי קיין מורא ניט גער האט אהין אַריינצוקוקען, און זי האָט אין גאַרנישט זיך ניט געקאַנט באשולדיגען. דאָס טאַקע האָט איהר צוגעגעבען מוטח. איין זאך בלויז האָט זי אַפּט באַמערקט אין זיך, אז אויך זי ווערט ביי, אז זי האָט זעהר אסך אייגענליעבע, און שיעור אפילו ניט דערשטיקטען אייפער. דערהויפּט האָט זי דאָס באַמערקט אין אייניגע מינוטען, כמעט יערען

מאָל. ווען זי האָט זיך צוריקגעקעהרט פון די עפאנטשינס.
 און אַט איצט האָט זי זיך צוריקגעקעהרט פון זיי טאקע, און זוי
 מיר האבען שוין געזאָגט, אין אומעטיגער פארטראכטקייט. פון דער
 פארטראכטקייט האָט ארויסגעקוקט עפעס ביטערעס, אַפלאַכענדעס.
 פטיצין האָט געוואוינט אין פאולאָווסק אין ניט קיין שעהנער, נאָר
 היבשער היִלצערנער הויז, וועלכע איז געשטאַנען אויף א שטויביגער
 גאַס, און וועלכע האָט אין גיכען געזאָלט ווערען זיין פּוֹלע אייגענטהום,
 אזוי דאָס ער האָט שוין זי אויך געהאַלטען אין פארקויפען צו עמיִ
 צען. אויפהויבענדיג זיך אויף די טרעפּ, האָט זי ווארוואַ אַרדאַליאָ
 נאָונאַ דערהערט א שטאַרקען טומעל אין דער הויז אין הויז, און זי
 האָט דערקענט די שרייענדע שטימען פון איהר ברודער און פאטער,
 אריינקומענדיג אין זאָל און דערזעהענדיג האַניאָ'ן אַרומלויפענדיג
 אַרויף און אַראָפּ איבער'ן צימער, בלייב פון רציחה, און שיעור ניט
 רייסענדיג פון זיך די האָר, האָט זי זיך אָנגעוואַלקענט און מיט א מיר
 דען אויסזעהן זיך אַרונטערגעלאָזען אויפ'ן דיוואן, ניט אַרונטערנעה
 מענדיג דאָס היטעלע. וויסענדיג זעהר גוט, אז ווען זי וועט שווייגען
 נאָר א וויילע און ניט פרעגען דעם ברודער, פארוואס ער לויפט אַזוי
 אַרום, וועט יענער זיכער ווערען אין כעס, האָט וואַריאַ ענדליך אַרויס־
 גערעדט אין דער פאַרם פון א פראגע:

— אַלץ דאָס זעלבע?

— וואָס איז דאָ דאָס זעלבע? — האָט אויסגעשריען האַניאַ —
 דאָס זעלבע! ניין, דאָ ווייס שוין בלויז דער טייפּעל וואָס דאָ קומט
 פאַר, אבער ס'איז ניט דאָס זעלבע! דער אַלטער איז דערנאָנגען בין
 רציחה... די מאַמע יאַמערט, גלויב מיר, וואַריאַ, ווי דו ווילסט, נאָר
 איר וועל איהם אַרויסטרייבען פון הויז אַדער... אַדער איר וועל אליין
 פון אייך אוועק, — האָט ער צוגעגעבען, אודאי דערמאָהנענדיג זיך,
 אז מען קען ניט אַרויסטרייבען קיין מענשען פון א פרעמדער הויז.
 — מען דאַרף האָבען איינזעהעניש, — האָט אַרויסגעמורמעלט
 וואַריאַ.

— צו וואָס איינזעהעניש? צו וועמען? — האָט זיך אָנגעצונדען
 האַניאַ — צו זיינע שוויינערייען? ניין, ווי דו ווילסט זיך, אַזוי קען
 דאָס ניט בלייבען! ניין! ניין! ניין! און אויף וואָס פאַר אן אופן ער
 באַגעהט זיך! ער אליין איז שולדיג און ער האָט נאָר די העזה:

„איך וויל ניט געהן אין טויער, נעהם פאָנאָנדער דעם פלוּיט!“ וואָס זיצטו אַזאָ דערשלאָגענע? דיין פנים האָט זיך אינגאנצען פארעני דערט!

— ס'איז גאָרנישט, — האָט מיט אומצופרידענהייט געענטפערט וואַריאַ.

האַניאַ האָט זיך נאָך אויפמערקזאמער צוגעקוקט צו איהר.

— ביזט געווען דאָרטען? — האָט ער פלוצלונג געפרעגט.

— יע.

— הער, מען שרייט שוין ווידער! וואָס פאר אַ שאַנדע, און נאָך

אין דער צייט!

— וואָס איז דאָס פאר אַ צייט אזאָ? ס'איז גאָר ניטאָ אזאָ זאָר.

האַניאַ האָט נאָך אויפמערקזאמער באַטראַכט דער שוועסטער.

— האָסט זיך עפעס דערוואוסט? — האָט ער געפרעגט.

— קיין אינטערעסאנטעס. איך האָב זיך דערוואוסט, אז דאָס

אַלץ איז ריכטיג. מיין מאַן איז געווען גערעכטער פון אונז ביידען;

ווי אַזוי ער האָט פאראויסגעזאָגט פון סאַמע אָנהויב, אַזוי האָט זיך

אויך אויסגעלאָזט. וואו איז ער?

— ער איז ניטאָ אין דער היים. וואָס האָט זיך אויסגעלאָזט?

— דער פירשט איז אַ פאָרמעלער חתן. די זאָך איז אַ באַשטימטע.

מיר האָבען עס געזאָגט די עלטערע שוועסטער. אַגלאַיאַ האָט איינגע-

שטימט; מען האָט דאָס שוין אפילו אויפגעהערט האַלטען פאר אַ

סוד (דאָרטען איז דאָך ביז איצט אַלץ געווען פול מיט סודות). אדער-

לאַאידע'ס חתונה האָט מען ווידער אָפגעלעגט. כדי צו מאַכען צוויי

חתונות צוזאַמען, אין איין טאָג. אָט וואָס פאר אַ פאָעזיע! עהנליך

ווי אַ פאָעמא, דו בעסער פאָרפאָס אַ ליעד צו דער חתונה, איידער

אומזיסט און אומנישט איבער'ן צימער אַרומלויפען. היינט אַווענט

וועט ביי זיי זיין די בעלקאַנסקאַיאַ. זי איז גראַד געקומען צו פאָררען;

עס וועלען זיין געסט. מען וועט איהם פאָרשטעלען פאר דער בעל-

קאַנסקאַיאַ, כאָטש ער איז שוין מיט איהר באַקאַנט; עס דוכט זיך.

אַז מען וועט לאָזען וויסען פאר אַלעמען וועגען דעם שידוך. מען האָט

בלויז מורא, אז ער זאָל עפעס ניט אַרונטערלאָזען און צוברעכען, ווען

ער וועט אַריינקומען אין צימער און דערזעהן די געסט. אָדער ער זאָל

אַליין ניט אומפאלען. פון איהם קען מען אַלץ ערוואַרטען.

האַניאָ האָט אויסגעהערט זעהר אויפּמערקזאַם, נאָר צו דער שוועסטערס פּאַרוואַנדערונג, האָט, דוכט זיך, די דאָזיגע ערשטוי- נענדע נאַכריכט אויף איהם נאָר ניט געמאַכט קיין ערשטויגענדען איינדרוק.

— וואָס איז דאָ דער וואַנדער, ס'איז געווען קלאָר, — האָט ער נאָך אַ ווילע דענקען, געזאָגט. — הייסט עס, אַז עס איז שוין אַן ענד! — האָט ער צוגעגעבען, מיט עפעס אַזאַ מאַדנעם שמייכעלע, כימער אַרײַנקוקענדיג דער שוועסטער אין פנים אַרײַן און נאָך אַלץ פּאַרט- זעצענדיג אַרומצוגעהן הין און צוריק איבער'ן צימער, נאָר שוין פּיעל שטילער.

— ס'איז כאַטש גוט, וואָס דו געהמסט עס אויף ווי אַ פּילאָזאָפּ.

איד בין זעהר צופריעדען, — האָט געזאָגט וואַריאַ.

— געוויס, עס איז אַרונטער אַ יאָר פון די פלייצעס, פון דיניען אַמווינציגסטענס.

— מיר דאַכט זיך, אַז איד האָב דיר געדיענט זעהר אויפריכטיג, ניט פּרעגענדיג קיין קשיות און ניט דערעסענדיג; איד האָב דיר ניט געפּרעגט וואָס פאַר אַ גליק האַסטו געוואָלט זוכען ביי אַגלאַיאָ'ן.

— האָב איד דען געזוכט גליק ביי אַגלאַיאָ'ן?

— נו, איד בעט דיר, קריד ניט אין פּילאָסאָפּיעס! געוויס איז דאָס אַזוי. עס האָט זיך געענדיגט און ס'איז גענוג פאַר אונז צו שפּיר לען זיך אין נאַראַנים. איד האָב אויף דער זאַר, בין איד זיך מודה פאַר דיר, קיינמאַל ניט געקוקט ערנסט, נאָר „אויף אַלענפאַלס“ האָב איד זיך גענומען פאַר דעם, רעכענענדיג אויף איהר קאַמישען כאַראַקטער, און די הויפטזאַך, כדי דיר צו טרויסטען; עס זיינען געווען ניינציג שאַנסען, אַז עס וועט פּלאַצען. איד ווייס אפילו אַליין בין איצט ניט וואָס איד האָב דאָרט געוואָלט.

— איצט וועט איהר מיט אייער מאַן זיך געהמען מיך טרײַנען צו געהן אין דינסט, לײַענען לעקציעס וועגען עקשנות און ווילענס- קראַפט, אַז מען טאָר מיט קלייניגקייטען זיך ניט וואַרפען, איד ווייס עס אויף אויסוועניג, — האָט זיך צעלאַכט האַניאַ.

„עפעס נײַעס פּיקט זיך שוין ביי איהם אין מוח!“ האָט אַ טראַכט געטאַן וואַריאַ.

— וואָס זשע הערט זיך דאָרטען? די עלטערען זיינען צופריד-
דען? — האָט פּלוצלינג געפרעגט האַניאַ.

— דוכט זיך, אז ניין. איבעריגענס, קענסט אלײן פאַרשטעהן:
איוואן פּיאָדאַראָוויטש איז צופרידען; די מוטער שרעקט זיך. נאָך
פריהער האָט זי אויף איהם ווי אַלס חתן מיט עקעל געקוקט. ס'איז
אַ באַקאַנטע זאך.

— איך רעד ניט וועגען דעם; א חתן איז דאָס אַן אונמעגליכער,
דאָס איז קלאָר. איך פרעג וועגען דער איצטיגער לאַגע, ווי עס האָלט
איצט דאָרטען? זי האָט געגעבען אַ פאַרמעלע צושטימונג.

— זי האָט ביז איצט נאָך ניט געזאָגט: „ניין“ — אָט דאָס איז
אַלעס; נאָך פון איהר קען מען קיין אנדער זאך ניט ערוואַרטען. דו
ווייסט דאָך ביז וואָס פאַר אַ משוגעת עס האָט ביז איצט דערנרייכט
איהר שעהמעוודיגקייט און צוריקגעצויגענקייט. נאָך אַלס קינד פלעגט
זי זיך באַהאַלטען אין שאַפּע און פלעגט דאָרטען אַפּזיצען צו צוויי-
דריי שטונדען, כדי נאָך ניט ווייזען זיך צו די געסט. זי איז אויסגע-
וואַקסען אַ פּלאַקען, און זי איז איצט אויך די זעלבע. ווייסט, איך
דענק, אז אפילו פון איהר זייט מוז דאָרט אויך זיין עפעס ערנסטעס.
פון פירשט, זאָגט מען, לאַכט זי מיט אלע כחות, פון דער פריה ביז
נאַכט, נאָך דאָס מאַכט זי זיך בלוין. אָבער אין דער שטיל זאָגט זי
איהם געוויס יעדען טאָג עפעס אנגענעהמעס, ווייל ער געהט אום ווי
אויפ'ן זיבעטען הימעל און שיינט... מען זאָגט, ער קוקט אויס שרעק-
ליך קאַמיש. איך האָב דאָס טאַקע פון זיי געהערט. מיר האָט זיך
אויך אויסגעדוכט, אז זיי האַבען פון מיר פאַר מיר אין די אויגען גע-
לאַכט, די יעלטערע שוועסטער מיינט עס.

האַניאַ האָט זיך ענדליך אָנגעוואַלקענט. מעגליך, אז וואַריאַ האָט
זיך אומישנע פאַרטיפּט אין דער דאָזיגער טהעמאַ, כדי אַריינצודרינג
גען אין זיינע ריכטיגע געדאַנקען. נאָך פון דער הויך האָט זיך ווידער
דערהערט אַ געשריי.

— איך וועל איהם אַרויסטרייבען! — האָט אַרויסגעפלאַצט ביי
האַניאַ'ן גלייך ווי ער וואַלט זיך דערפרעהט וואָס עס וועט זיין צו
וועמען אויסלאַזען דעם כעס.

— און דאָן וועט ער ווידער, ווי נעכטען, אונז אַנמאַכען בזיונות!

— וואָס, ווי נעכטען? וואָס מיינט עס: ווי נעכטען? — האָט
 ער דען... — האָט זיך האַניאָ פֿלוצלינג שרעקליך דערשראָקען.
 — אַד, גאָט מיינער, צו דען ווייסטו ניט? — האָט זיך זואַריאָ
 געכאַפּט.

— וואָס... איז דען טאַקע ריכטיג, אז ער איז געווען דאָרטען? —
 האָט אויסגערופּען האַניאָ, רויט ווערענריג פון בושה און רציחה. —
 גאָט מיינער, אבער דו קומסט דאָד ערשט פון דאָרטען! האָסטו זיך
 פון עפעס דערוואוסט? איז דער אַלטער דאָרטען געווען? געווען אַדער
 ניט?

און האַניאָ האָט זיך אַ לאָז געטאָן צום טהיר. וואַריאָ האָט זיך
 אַ וואַרף געטאָן צו איהם און איהם אָנגעכאַפּט מיט ביידיע הענט.
 — וואָס איז מיט דיר? וואוהיין לויפסטו? — האָט זי געזאָגט —
 דו וועסט איהם איצט ארויסלאָזען, וועט ער נאָך ערגערעס אָפּטאָן. ער
 וועט אינגאַנצען ווילך ווערען!

— וואָס האָט ער דאָרטען אָפּגעטאָן? וואָס האָט ער גערעדט?
 — זיי האָבען אליין ניט געקענט דערצעהלען און זיי האָבען
 טאַקע ניט פאַרשטאַנען אויך. ער האָט זיי בלויז אַלעמען אָנגע-
 שראָקען. ער איז געקומען צו איוואן פיאָדאָראָוויטש — איז יענער ניט
 געווען אין דער היים. האָט ער אַרויסגעפאַדערט ליזאוועטאַ פראָקאָ-
 פיעוונאַ. אַפריהער האָט ער ביי איהר געבעטען אַ שטעלע, ער וויל
 אַנקומען דיענען, דערנאָך האָט ער זיך גענומען באַקלאָגען אויף אונז,
 אויף מיר, אויף מיין מאַז, דערהויפּט, אויף דיר... ער האָט דאָרט
 גענוג אָנגעפלוידערט!

— דו האָסט גאָר ניט געקענט דערגעהן? — האָט געציטערט ווי
 אין היסטעריקע, האַניאָ.

— ווי אַזוי זאָל איך דערגעהן? ער האָט אליין קוים פאַרשטאַ-
 נען וואָס ער האָט גערעדט, און מעגליך, אז מען האָט מיר ניט אַלץ
 איבערגעגעבען.

האַניאָ האָט זיך געכאַפּט פאַר'ן קאַפּ, און איז אוועקגעלאָפּען צום
 פענסטער. וואַריאָ האָט זיך געזעצט ביים צווייטען פענסטער.
 — זי איז אַ קאַמישע, די אַגלאַיאָ, — האָט זי פֿלוצלינג באַ-
 מערקט — זי שטעלט מיך אָפּ און זאָגט: „ניט איבער אין מיין נאָמען
 אַ באַזינדער פּערווענליכען אַכטונגפולען גרום אייערע עלטערען, איך

וועל זיכער, היינטיגע וואָך געפינען צייט צו זעהן זיך מיט אייער פאפא... און זי רעדט אזוי ערנסט. ס'קוקט אויס זעהר מאָדנע...

— האָט זי עס ניט געמיינט אויף א שפּאַס? אויף א שפּאַס?

— אַט דאָס איז דאָך וואָס ניט. אַט אין דערין ליגט דאָך די

מאָדנעקייט.

— האָט זי געהערט אַדער ניט געהערט וועגען דעם אַלטען, ווי

דענקסטו?

— אַז ביי זיי אין הויז ווייס מען ניט, אין דערין איז ניטאָ קיין

צווייפעל; נאָר דו האסט מיך אנגעשטויסען אויף א געדאַנק: אז אַז
לאַיז ווייס אפשר יע. זי איינע נאָר ווייס, ווייל אויך די שוועסטער
האַבען זיך פאַרוואַנדערט ווען זי האָט אזוי ערנסט איבערגעגעבן אַ
גרום צום פאטער. און פאר וואס גראד איהם? ווען זי ווייס, האָט עס
איהר דער פירשט איבערגעגעבן.

— מען דאַרף נאָר ניט לאַנג קלעהרען, צו וויסען ווער עס האָט

עס איהר איבערגעגעבן? אַ גנב! נאָך דאָס האָט געפעהלט! אין אונז
זער פאַמיליע אַ גנב! „דער קאַפּ פון דער פאַמיליע!“

— ס'איז א פוסטע זאך! — האָט אויסגעשריען וואריא, אין

כעס ווערענדיג, — ס'איז א שיכור'ע געשיכטע, מעהר ניט! און ווער
האָט עס אויסגעטראכט? לעבעדעוו, דער פירשט... זיי אליין זיינען
דאָס די פיינע לייט. א גוואלד, וויפיעל שכל זיי פארמאָגען עס! איך
רעכען זיך מיט דערמיט גאַרנישט.

— דער אַלטער איז אַ גנב און אַ שיכור, — האָט גאַליג פאַרט

געזעצט האניא, — איך בין אן אַרימאן, דער שוועסטערס מאן איז אַ
פראַצענטניק, — אַגלאַיא האָט זיך געהאַט אויף וואָס צו קוואפען!
מען קען ניט זאָגען, אַ שעהנע חברה!

— דער דאָזיגער שוועסטערס מאן, דער פראַצענטניק, טוט דיר...

— וואָס? שפייזט מיך. צערעמאָניע זיך ניט, ביטע, זאָג!

— וואָס כעס'טו זיך? — האָט זיך געכאַפט וואריא — דו פאַר

שמעחסט נאָר ניט, פונקט ווי אַ חדר-אינגעל. דו דענקסט, אז דאָס אלעס
האָט דיר געקענט שאדען ביי אַגלאַיא'ן? קענסטו ניט איהר כאַראַקט
טער; זי וועט זיך פון בעסטען חתן אַפּקעהרען און צו אַ וועלכען
ס'ניט איז סטודענטעל וועט זי לויפען מיט פאַרגעניגען צו שטאַרבען
פון חונגעל, ערנען אויף אַ בוי'רים, — אַט דאָס איז אַ טרוים! דו

האַסט קיינמאָל אפילו פאַרשטעהן ניט געקאַנט, מיט וואָס דו וואָלסט געקאַנט ביי איהר אין די אויגען געווינען, ווען דו וואָלסט מיט פעסטקייט און שטאַלץ געקאַנט איבערטראַגען אונזער לאַגע. דער פירשט האָט איהר טאַקע מיט דעם געכאַפט אין נעץ. ערשטענס, ווייל ער איז זי גאָר ניט געגאַנגען כאַפּען, און צווייטענס, ווייל אלע רע-כענען איהם פאַר אַן אידיאָט. שוין דאָס אליין וואָס זי קען אָנמאַ-כען א טומעל אין איהר פאַמיליע — אָט דאָס אליין איז איהר איצט ליעב. ע-ער! איהר פאַרשטעהט גאָר גאַרנישט!

— נו, מיר וועלען נאָר זעהן, צי מיר פאַרשטעהן אָדער פאַר-שטעהן ניט, — האָט געהוימניספּול אַרויסגעמורמעלט האַניאַ — פונ-דעסטוועגען וואָלט איד ניט געוואָלט, אז זי זאָל זיך דערוויסען וועגען אַלטען. איד האָב געדענקט, אז דער פירשט וועט זיך איינהאַלטען און ניט דערצעהלען. ער האָט דאָך לֵעבעדעוו'ן אויך איינגעהאַלטען; ער האָט אויך מיר ניט געוואָלט אלץ דערצעהלען, ווען איד בין צוגע-שטאַנען...

— הייסט עס דאָך, אז דו זעהסט אליין, אז אָהן איהם ווייס מען אויך אלץ. און וואָס מאכט עס דיר איצט אויס? אויף וואָס האַפּסטו? ווען עס וואָלט נאָך געבליבען א האַפענונג, וואָלט עס דיר בלוז גע-וויזען אין איהרע אויגען אלס ליידענדען, און ניט מעהר.

— פאַר א סקאַנדאַל וואָלט זי זיך אויך איבערגעשראַקען. ניט קוקענדיג אויף איהר גאַנצער ראַמאַנטישקייט. אלץ איז בלוז בין א געוויסער ליניע, און אלע געהען בלוז בין א געוויסער ליניע. אלע זייט איהר אַזוי.

— אַנגאַיא, הייסט עס, וואָלט זיך איבערגעשראַקען? — האָט אויסגעשאַכען וואַריאַ, מיט פאַראכטונג א קוק טוענדיג אויפ'ן ברור דער — נאָך אלעמען, פאַרכאַנסטו זעהר א קלייניקע נשמה'לע! איהר זייט אלע גאַרניט ווערטה. לאָז זיין, זי איז א קאַמישע און א טוש-דאַטשקע, אבער דערפאַר איז זי טויענט מאָל ארענטליכער ווי מיר אַלע.

— נו, גאַרנישט, גאַרנישט, זיי ניט אין כעס, — האָט מיט זעלבסט צופרידענהייט ווידער אַרויסגעמורמעלט האַניאַ.

— מיר טוט וועה דאָס האַרץ בלוז פאַר דער מאַמען, — האָט

פאַרטגעזעצט וואַריא — איד האָב מורא, אז די דאָזיגע געשיכטע מיט'ן טאַטען, זאָל צו איהר ניט גרייכען, אַד, ווי איד שרעק זיך!
— און זי האָט שוין געוויס דערגרייכט, — האָט באַמערקט האַניאַ.

וואַריא האָט זיך געווען אויפגעשטעלט, כדי אַרויפצוגעהן אוי־בען צו נינא אלעקסאַנדראַווא, נאָר זי האָט זיך אָפגעשטעלט און אויפ־מערקזאַם א קוק געטאָן אויפ'ן ברודער.

— ווער זשע האָט עס איהר געקאַנט דערצעהלען?
— איד גלויב, אז איפאָליט. גלייך ווי נאָר ער האָט זיך צו אונז אַריבערגעקליבען, האָט ער געפונען אלס זיין ערשטען חוב דאָס אי־בערצוגעבען.

— פון וואַנען אבער, זאָג מיר, כ'בעט דיר, ווייס ער דאָס? דער פירשט און לעבערעווי האָבען באַשלאָסען קיינעם ניט דערצעהלען. קאָ־ליאַ ווייס אפילו נאָר ניט.

— איפאָליט? ער האָט זיך אליין דערוואוסט. דו קענסט זיך נאָר ניט פאַרשטעלען, אויף וויפיעל דאָס איז א כיטרע באַשעפּעניש; וואָס פאַר א ריכיל'ניק דאָס איז, וואָס פאַר א נאָז ער האָט עס, כדי צו דערשמעקען אלץ וואָס איז מואס, און סקאַנדאַליעזן! דו קענסט זיך גלויבען אַדער ניט, נאָר איד בין איבערצייגט, אז ער האָט שוין אַריינגענומען אין זיינע הענט אַגלאַיאָן! און אויב ער האָט נאָך ניט אַריינגענומען, וועט ער אַריינגעהמען. ראַנאַזשין האָט מיט איהם אויך פאַרבינדונגען. ווי אַזוי באַמערקט עס דער פירשט ניט! און ווי ווילט זיך איהם דאָס מיר טאָן אויף צו להכעיס! ער רעכענט מיך פאַר זיין פערזענליכען פיינד, איד האָב דאָס לאַנג פאַרשטאַנען. און צו וואָס פאַרשטעה איד ניט דאַרף ער עס אלץ, ער וועט דאָך באַלד אלץ איינס שטאַרבען! נאָר איד וועל איהם אַנפּייפען; דו וועסט זעהן, אז ניט ער מיר נאָר איד איהם.

— טאָ צו וואָס האָסטו איהם אַריבערגענומען צו זיך, ווען דו האָסט איהם אַזוי פיינט? און לוינט זיך עס דען, מיט איהם פאַר מעסטען?

— דו האָסט עס דאָך נאָר געראַטען, אז מיר זאָלען איהם אַרי־בערנעהמען צו זיך.

— איד האָב געדענקט, אז ער וועט צונויז קומען, און ווייסטו, אז

ער אליין האָט זיך איצט פאַרליבט אין אַנגליאַ'ן און צו איהר געשרי-
בען בריעף? מען האָט מיך וועזען דעם געפרעגט... ער האָט שיעור
אויך ניט געשריבען צו ליזאוועטא פראַקאָפּיעוונא!

— אין דעם זין איז ער ניט געפּעהרליך! — האָט האַניא גע-
זאָגט, צולאַכענדיג זיך. — איבעריגענס, איז זיכער, עפעס ניט דאָס,
דאָס אז ער איז פאַרליעבט, דאָס קען זעהר געבען, ווייל ער איז נאָך
אַ אינגעל! אבער... אז ער זאָל אנהויבען שרייבען אַנאַנימע בריעף צו
דער אלטיטשקער! דאָס איז אַזאַ בעזע, גאַרנישטדיגע, זעלבסט-ציר-
פרידענע מיטעלמעסיגקייט!... איך בין איבערצייגט, איך ווייס אויף
זיכער, אז ער האָט מיך פאַר איהר אַרויסגעשטעלט אַלס אינטריגאַנט,
מיט דעם האָט ער אָנגעהויבען. איך בין זיך מודה, אז איך האָב אין
אַנפאַנג, ווי א נאָר זיך פאַר איהם אויסגערעדט; איך האָב געדענקט,
אז ער וועט בלויז אויס ראכע צום פירשט זיך אָננעהמען פאַר מיינע
אינטערעסען; ער איז אַזאַ כיטרע באַשעפעניש! אַ, איך האָב איהם
איצט שוין אינגאַנצען צוקייט. און וועגען דער דאָזיגער גנבה האָט ער
עם טאַקע פון זיין מוטער דער קאַפיטאַנשע געהערט. דער אלטער, ווען
ער האָט זיך שוין ענטשלאָסען אויף דעם, איז דאָס נאָר צוליבע דער
קאַפיטאַנשע. פלוצלינג לאָזט ער מיך, מיר ניט דיר ניט, וויסען, אז
דער גענעראַל האָט צוגעזאָגט זיין מוטער פיער הונדערט רובעל. דאָ
איז מיר אַלץ קלאָהר געוואָרען, און ער קוקט מיר אזוי אין די אויגען,
מיט א פאַרגעניגען אַזאַ; דער מאַמע האָט ער געוויס אויך געזאָגט, מיט
דעם איינציגען צוועק איהר אַנצוטאָן יסורים. און באַר וואָס, זאָג מיר,
כ'בעט דיר, שטאַרבט ער ניט? ער האָט זיך דאָך אונטערגענומען צו
שטאַרבען איז דריי וואָכען ארום און דאָ איז ער נאָר געוואָרען דיקער!
ער האָט אויפגעהערט צו הוסטען, נעכמען אווענט האָט ער אליין גע-
זאָגט, אז שוין דעם צווייטען טאָג ווי ער הוסט ניט מיט בלוט.

— טרייב איהם אַרויס!

— איך האָב איהם ניט פיינט, נאָר איך פאַראַכטע איהם, —

האָט שטאַלץ געזאָגט האַניאָ — נאָר זאָל זיין, אז איך האָב איהם
פיינט, זאָל זיין! — האָט ער פלוצלינג אויסגעשריען מיט אונגע-
וועהנליכען צאַרען — און איך וועל איהם דאָס אין די אויגען זאָגען,
אפילו דאָ, ווען ער וועט האַלמען ביים שטאַרבען אויף זיין קישען!
ווען דו וואַלסט געלייענט זיין ודוי — גאָט מיינער, וואָס פאַר א נאָר

איווע חוצפה! דאָס איז דער אָפּיצער פּיראָנאָוו, דאָס איז אַנאָדרעוו
 אין דער טראַגעדיע! און די הויפּט-זאך, ס'איז אַ אינגעל! אָ, מיט
 וואָס פאַר אַ פאַרגעניגען איד וואָלט עס איהם דאן אָפּגעשמיסען, בלויז
 מיט דעם צוועק כדי ער זאָל זיך פאַרוואַנדערען, איצטער נעהמט
 ער גאָר נקמה פאַר עס האָט זיך איהם דאן ניט איינגעגעבען... נאָר
 וואָס איז דאָס? דאָרטען איז ווידער אַ טומעל! וואָס וועט דאָ ענדליך
 זיין? איד וועל דאָס מעהר ניט דולדען, פּטיצין! — האָט ער אויס-
 געשריען צו דעם אַריינקומענדען אין צימער. פּטיצין — וואָס איז
 דאָס? און וואָס וועט דערפון ביי אונז זיין? דאָס איז... דאָס איז...
 נאָר דער טומעל האָט זיך האַסטיג דערנעהענטערט, און מיט
 אַמאָל האָט זיך די טהיר צועפענט און דער אַלטער איזוואַלגין, אין כעס,
 אַ רויטער, אַן אויפגעגענטער, אויסער זיך, האָט זיך אויך אַרויפגע-
 וואָרפען אויף פּטיצין. נאָכ'ן אַלען זיינען נאָכגעגאנגען ניט אַלעס
 סאַנדראַווא, קאַליא און הינטער אַלעמען אַפּאָליט.

צווייטער קאַפיטעל.

שוין פינף טאָג ווי אַפּאָליט האָט זיך באַזעצט ביי פּטיצין איז
 הויז. דאָס האָט פאַסירט אזוי נאַטירליך, אַהן קיינע באַזונדערע רעד
 און אַהן קיין קריגע צווישען איהם און דעם פירשט; ניט נור האָבען
 זיי זיך ניט צוקריגט, נור אויבען אויף, האָבען זיי זיך אויך צושיידט
 ווי פריינד.

גאַוורילאַ אַרדאַליאַנאַוויטש וועלכער איז אין יענעם אווענט גע-
 ווען אזוי פריינדליך צו אַפּאָליטען, איז אליין געקומען איהם געוואָר
 רע ווערען, איבעריגענס, שוין אַפּו'ן דריטען טאָג, נאָך דער פאַסירונג,
 געפיהרט צו דעם, פון אַ נייעם פּלוצליכען איינפאַל. צוליב עפעס
 וואָס, האָט אויך ראַגאַזשין אָנגעהויבען קומען צום קראַנקען. די
 ערשטע צייט, האָט דעם פירשט זיך אויסגעוויזען, אַז דעם אַרימען

אינגעל וועט אפילו זיין בעסער ווען ער וועט זיך ארויסקלייבען פון זיין הויז. נור אפילו אין דער צייט פון איבערקלייבען זיך, האָט איפאָליט זיך אויסגעדריקט, אז ער קלייבט זיך אריבער צו פטיצינען, „וועלכער איז אזוי גוט, אז ער גיט איהם א ווינקעל,“ און ער האָט קיין איינמאל, פונקט ווי אומישנע, זיך ניט אויסגעדריקט, אז ער קלייבט זיך אריבער צו האַניען, כאַטש האַניא האָט עס באַשטאַנען, אז מען זאָל איהם צונעהמען צו זיי אין הויז. אויך האַניא האָט עס באַמערקט און האָט עס מיט באַלעדיגונג פאַרשלאָסען ביי זיך אין האַר-צען.

ער איז געווען גערעכט, ווען ער האָט געזאָגט דער שוועסטער, אז דער קראַנקער האָט זיך געבעסערט. אין אמת'ן, איפאָליט'ן איז געווען אביסעל בעסער ווי פריהער, א זאך, וואָס מען האָט געקאָנט דערקאָנען פונ'ם ערשטען בליק אויף איהם. ער איז אריין אין צימער אהן איילעניש, הינטער אלעמען, מיט א שפאָטישען און ניט גוטען שמייכעל. נינא אלעקסאנדראָווא איז אריינגעקומען זעהר אַן איבער-געשראָקענע. (זי האָט זיך שטאַרק געענדערט אין דעם דאָזיגען האַלבען יאהר, מאַגערער געוואָרען. חתונה מאַכענדיג דער טאַכטער, און ארי-בערקלייבענדיג זיך צו איהם וואוינען, האָט זי אויסערליך כמעט אויפ-געהערט זיך מישען אין די קינדער'ס אינטערעסען). קאָליא האָט אויסגעקוקט פאַרזאָרגט און אביסעלע צוטומעלט; ער האָט פיעלעס אין דעם, גענעראל'ס משוגעת" ניט געקאָנט פאַרשטעהן, לויט ווי ער האָט זיך אַליין אויסגעדריקט, ניט וויסענדיג די אורזאָכע פון דעם נייעם טומעל אין הויז. איין זאך איז איהם געווען קלאָהר, אז דער פאַטער באַגעהט אלע וויילע שוין אזוי פיעל נאַרישקייטען, און ער האָט זיך אויף אזוי פיעל געענדערט, אז ער איז כמעט גאָר אין גאַנץ צען געוואָרען אַן אנדער מענש. באַאומרוהיגט האָט איהם אויך דער פאַל, וואָס דער אַלטער האָט פאר די לעצטע דריי טאָג אין גאַנצען אויפגעהערט שיכור'ן. ער האָט געוואוסט, אז ער איז זיך פאַנאַנדער-געגאַנגען און אפילו זיך צוקריגט מיט לעבעדעוו'ן און מיט'ן פירשט. קאָליא איז נור וואָס געקומען אהיים, מיט א פלאַש בראַנפען וועל-כע ער האָט געקויפט אויף זיינע אייגענע געלט.

— איך זאָג דיר מאַמע, האָט ער איינגעשמועסט דער מאַמען נאָך אין דער הויז, — אז כ'לעבען ס'איז בעסער ער זאָל אויסטרינקען.

אַט איז שוין דריי טאָג ווי ער האָט זיך ניט צוגעריהרט; בענקט ער אודאי. אויף מיין וואַרט, ס'איז בעסער. איר פלעג איהם טראָגען אויך אין דער „חובות-אפטהיילונג...“

דער גענעראַל האָט ברייט פאַנאַנדערנגעעפענט די טהיר און איז געבליבען שטעהן אויפ'ן שוועל ווי צימערענדיג פון כעס. — גנעדיגער הערר! האָט ער א געשריי געמאָן מיט דונער-שטימע צו פטיצינען, — אויב איהר האָט אין אמת'ן באַשלאָסען צו אַפּפערן מיט אַן עהרווירדיגען אַלטען מאַן און אייער פאַטער פאר דעם אינגעל, און אַטעאיסט, דאָס הייסט אַמוניציגסטענס, מיט דעם פאַטער פון אייער פרוי, מיט אַ מאַן וואָס האָט זיך פאַרדינט געמאַכט ביי זיין קייסער, דאָן וועט מיין פוס, טאַקע אַט שוין מעהר ניט באַטרעטען אייער הויז! קלייבט אויס מיין האַרד, קלייבט אויס גלייך: אָדער איר אָדער אַט דער... עגבער! יע עגבער! ביי מיר האָט זיך עס אַרויסגעכאַפט, נור דאָס איז אַן עגבער! ווייל ער לעכערט מיט אַן עגבער מיין נשמה און אַהן קיין שום אַכטונג!...

— אַפּשר אַ קאַרקען-ציהער? האָט באַמערקט איפּאַליט.

— ניין, ניט קיין קאַרקען-ציהער, ווייל איר בין א גענעראַל און ניט קיין פּלאַש. איר האָב צייכענס, צייכענס פיר אויסצייכענען זיך... און דו האַסט א פייג... אָדער ער אָדער איר! באַשליסט מיין הערר שוין, גלייך, איצט! האָט ער ווידער מיט כעס א געשריי גע-מאָן צו פטיצינען. דאָ האָט איהם קאַליא אונטערגעטראָגען א שטוהל און ער האָט זיך אויף איהם אראַפּגעלאָזט כמעט אַהן כחות.

— אויף מיין וואַרט, פאר איר וואַלט פיעל געזינטער געווען ווען איהר לעגט זיך צו אביסעל... האָט א מורמעל געמאָן דער צוטור מעלגט געוואַרענער פטיצין.

— און ער סטראַשעט נאָד! האָט האַניא שטיל געזאָגט צו דער שוועסטער.

— זיך צו לעגען שלאָפען! האָט אויסגעשריען דער גענעראַל — איר בין מיין גנעדיגער הערר ניט שיכור, און איהר באַלעדיגט מיר. איר זעה — האָט ער פאַרטגעזעצט זיך ווידער אויפהויבענדיג — אַז דאָ איז אַלץ געגען מיר, אַלץ און אַלע! איר געה אוועק... נור ווייסט גנעדיגער הערר, ווייסט...

מען האָט איהם ניט געלאָזט ענדיגען און ווידער אוועקגעזעצט;

מען האָט איהם אָנגעהויבען איינבעמען, אז ער זאָל זיך באַרוהיגען.
האַניא איז דערצאָרענטער אָפּגעטראָטען אין א ווינקעל. נינא אַלעק-
סאנדראַווא האָט געציטערט און געוויינט.

— אָבער וואָס האָב איך איהם געטאָן? אויף וואָס באַקלאַגט
ער זיך? האָט אויסגעשריען איפּאָליט, שטשורענדיג די ציין.

— איהר ווילט זאָגען, אז איהר האָט איהם גאָר ניט געטאָן?
האַט פּלוצלינג באַמערקט נינא אַלעקסאדראַוונא — כ'לעבען, איהר
דאַרפט זיך שעהמען... און ס'איז אונמעגליך פון אייער זייט צו
פייניגען אַן עלטערען מענשען... און נאָך אין אייער לאַגע...

— ערשטענס, מיין האַררינטע, איז וואָס איז דאָס פאַר אזא לאַגע!
איך שעץ אייך זעהר, אייך טאַקע, פּערזענליך, אָבער...

— דאָס איז אַן ענגער! האָט געשריען דער גענעראַל — ער עג-
בערט מיין נשמה און האַרץ! איהר ווילט איך זאָל אָנהויבען גלויב-
בען אין אַטעאיזם! ווייס, דו אינגעל, אז ווען דו ביזט נאָך ניט
געבוירען געוואָרען, ביז איך שוין געווען באַשאַטען מיט עהרע; און
דו ביזט נור אַן אייפּערזוכטיגער וואַריס, וועלכער איז צושניטען אויף
צווייען, מיט א הוסט... און וועלכער שטאַרבט פון כעס און אומד-
גלויבען... און צו וואָס האָט דיך גאוורילאַ אהער אריבערגעבראַכט?
אַלע אויף מיר, פון א פּרעמדען ביז אן אייגענעם זון!

— אָבער גענוג שוין מיט אייער טראַגעדיע! האָט אויסגעשריען
האַניא — כאַלט איהר בעסער אונז ניט מאַכען צו שאַנדע איבער'ן
גאַנצען שטאַדט!

— ווי? איך מאַך דיך צו שאַנדע! אינגעל וואָס דו ביזט!
איך? איך קען דיר בלויז אַנטאָן כבוד און ניט מאַכען דיר צו שאַנ-
דע!

ער איז אויפגעשפרונגען און מען האָט איהם שוין מעהר ניט
געקאָנט איינהאַלטען; אָבער גאוורילאַ אַרדאָיאַנאוויטש איז אויך
קענטיג אַרויס פון די כליים.

— ער רערט נאָך אויך פון כבוד! האָט ער בעז אויסגעשריען.

— וואָס האַסטו געזאָגט? האָט זיך צודונערט דער גענעראַל,

ווערענדיג בלייב און צוקומענדיג צו איהם.

— איך האָב געזאָגט דאָס... אז איך דאַרף מעהר ניט ווי א

פּיפּס טאָן כדי, האָט ער זיך פּלוצלינג צוגוואַלדעוועט און ער האָט ניט

דערעדט. ביידע זיינען געשטאנען איינער אנטקעגען דעם צווייטען, זעהר און זעהר אויפגערעגטע, דערהויפט האניא.
 — האניא, וואס איז מיט דיר? האט אויסגעשריען נינא אלעק-סאנדראווא, זיך ווארפענדיג אפצושטעלען דעם זון.
 — וואס איז דאס פאר א דומהייט פון אלע זייטען! האט מיט כעס אפגעשניטען וואריא — הערט אויף מאמע! האט זי איהר אָנ-געכאפט ביים האנט.
 — בלוז צוליעב דער מאמע וויל איד ניט רעדען, האט טראגיש ארויסגעזאגט האניא.

— רעד! האט ארויסגערעוועט דער גענעראל אין גוואלדיגען צארען. — רעד, ווען ניט וועל איד דיר פארשעלטען... רעד!
 — א גוואלד ווי איד האב זיך דערשראקען פאר אייער פאר-שילטען! און ווער איז שולדיג וואס איהר געהט שוין דעם אכטען טאג ארום ווי משוגע? דעם אכטען טאג! ווי איהר זעהט ווייס איד אפילו פון דאטומ'ס... גיט אכטונג אז איהר זאלט מיך ניט מאכען אריבער געהן דעם גרעניץ; איד וועל אלץ אויסזאגען... צו וואס האט איהר זיך נעכטען צו די עפאנטשין'ס געשלעפט? איהר רופט זיך נאך עלטערער מענש, מיט גרויע האר, און א פאטער פון א פאמיליע!
 א פיינער פאטער איז דאס!
 — שווייג האנקא! האט אויסגעשריען קאליא — שווייג דו נאר!

— אבער מיט וואס, מיט וואס האב איד איהם באלעדיגט? האט אלץ גע'טענה'ט איפאליט, נור אלץ מיט יענעם שפאטישען טאן — פאר וואס רופט ער מיך ענגער, איהר האט געהערט? אליין איז ער צו מיר צוגעשטאנען, געקומען און גלייך פארפיהרט א געשפרעך ווע-גען עפעס א קאפיטאן עראפענאו. איד וויל נאר ניט אייער קאמ-פאניע, גענעראל! איד האב זי אויך פריהער אויסגעמידען, איהר ווייסט דאך דאס אליין. וואס געהט מיך אן דער קאפיטאן עראפע-נאו. זאנט אליין? איד האב ניט צוליעב דעם קאפיטאן עראפענאו אהער זיך אריבערגעקליבען. איד האב בלוז איהם אין דער הויך, אויסגעדריקט מיין מיינונג, אז מעגליך, אז דער דאזיגער קאפיטאן עראפענאו איז נאר קיינמאל אויף דער וועלט ניט געווען. איז ער דערפאר געווארען אָנגעצונדען.

— אהן קיין שום צווייפעל, אז ער איז אויף דער וועלט ניט געווען! האָט אָפּגעשניטען האַניא.

נור דער גענעראַל איז געשטאַנען ווי אַ צודולטער און ער האָט אונזיניג געקוקט אין אַלע זייטען. די ווערטער פון זיין זון האָבען איהם ערשטוינט מיט זייער אָפּענקייט. אין דעם ערשטען אויגענ-בליק האָט ער אפילו ניט געקענט עפענען דעם מויל. נור, ענדליך, ווען איפאליט האָט זיך צעלאַכט אלס ענטפער צו האַניא'ן און האָט אויסגערופען: „נו, אַט האָט איהר דאָך געהערט, אז קיין קאַ-פיטאַן עראָפּעגאַוו איז גאַר קיינמאַל אויף דער וועלט ניט געווען.“ — דאַן האָט דער אַלטער ארויסגעמורמעלט אין גאַנצען צוטומעלט:

— קאַפיטאַן עראָפּעגאַוו און ניט קאַפיטאַן... קאַפיטאַן... און אויסגעדינטער פּאַרפּאַלקאָוויק עראָפּעגאַוו... קאַפיטאַן.

— אויך קיין קאַפיטאַן איז ניט געווען! איז שוין אין גאַנצען בעז געוואָרען האַניא.

— פאַר... וואָס איז ניט געווען? האָט ארויסגעמורמעלט דער גענעראַל און די פאַרב איז איהם אין פנים אריין.

— אַבער גענוג שוין! האָבען זיי איינגעשטילט פטיצין און וואַריאַ.

— האַנקאַ, שווייג! האָט ווידער אויסגעשריען קאַליאַ.

נור דאַס וואָס מען האָט זיך פאַר איהם אָנגענומען האָט געבראַכט צום זינען דעם גענעראַל.

— וואָס הייסט ניט געווען? פאַר וואָס האָט ער ניט עקזיס-טירט? האָט ער זיך שטרענג אָנגעפאַלען אויפ'ן זון.

— אזוי, ווייל עס איז ניט געווען. ס'איז ניט געווען און גאַר! און עס איז גאַר ניט מעגליך אויך! אַט האָט איהר איד. טשעפעט זיך אָפּ זאַג איד אייך!

— און דאַס איז אַ זון... דאַס איז מיין אייגענער זון וועלכען איד... אַ גאַט מיינער! עראָפּעגאַוו, עראָשקאַ עראָפּעגאַוו איז ניט געווען!

— אַט איז עראָשקאַ, און אַט קאַפיטאַשקאַ! האָט אריינגעזאַגט איפאליט.

— קאַפיטאַשקאַ, מיין הערר, קאַפיטאַשקאַ און ניט עראָשקאַ! קאַפיטאַן, קאַפיטאַן אַלעקסעיעוויטש, דאַס הייסט קאַפיטאַן... אַ פאַר-

פאַלקאָוויק... אן אויסגעינימער... האָט חתונה געהאַט מיט מאַריאַ... מיט מאַריאַ פעטראָווא סו... סו... א פריינד און א חבר... סוטוגאווא... אפילו פון סאַמע יונקער שוהל. איד האָב פאר איהם פאַרגאַסען... איד האָב זיך פאר איהם אָנגענומען... ער איז דער'הרג'עט געוואָרען... קאַפיטאַשקא עראָפּעגאַוו איז ניט געווען! ניט עקזיסטירט!

דער גענעראַל האָט אין גרויס צאַרען געשריען, נור אזוי דאָס מען האָט געקענט דענקען, אז געשמעסט האָט זיך דאָ וועגען איין זאַך און דער געשריי איז וועגען א צווייטער זאַך. אמת, אין אנדער צייט וואָלט ער געוויס איבערגעטראָגען אפילו גרעסערע באַלידיגונג ווי די נאַכריכט וועגען דער גענצליכער ניט עקזיסטענץ פון קאַפיטאַן עראָפּעגאַוו. ער וואָלט זיך אָנגעשריען, וואָלט ארויס פון די כלים, און וואָלט פונדעסטוועגען ענדליך אוועק צו זיך אין דער הויך, שלאָג פּען. נור איצט צוליעב דער גוואַלדיגער זוואונדערליכקייט פון דער מענשליכער נשמה, האָט אזוי פאַסירט, אז טאַקע נור אזא באַלעדיגונג ווי דער צווייפּעל איז עראָפּעגאַוו'ן האָט איבערפיהלט די מאַס. דער אַלטער איז רויט געוואָרען, אויפגעהויבען די הענט און אויסגעשריען: — גענוג! מיין פלוך! מיין פוס זאָל מעהר ניט זיין אין דעם דאָך

זינען הויז! ניקאַלי, נעהם מיין טשעמאַדאַו, איד געה...

ער איז ארויס, איילענדיג און אין גרויס צאַרען. נאָך איהם האָט בען זיך געלאָזען נינא אַלעקסאַנדראָווא, קאַליאַ און פּטיצין.

— נו, זעה וואָס דו האַסט איצט אָנגעאַרבייט! האָט וואַריאַ געזאַגט צום ברודער — ער וועט אודאי ווידער זיך אוועקשלעפּען אהין. וואָס פאר א שאַנדע! א שאַנדע!

— נו, טאָ זאָל ער ניט גנב'ענען! האָט אויסגעשריען האַניאַ, שיעור ניט דערשטיקט ווערענדיג פון בעזקייט; פּלוצלינג האָט זיך זיין בליק באַגעגענט מיט אַפּאָליט'ן. האַניאַ האָט זיך שיעור ניט אָנגעהויבען טרייסלען. — און איהר גנעדיגער הערר, האָט ער אויס געשריען — האָט געדאַרפט געדענקען, אז איהר זייט פונדעסטוועגען איז א פרעמדער הויז און... איהר באַנוצט זיך מיט גאַסטפריינד־ליכקייט און ניט אויפצורעגען דעם אַלטען, וועלכער איז ווי עס ווייזט אויס פון זינען ארונטער...

אויך אַפּאָליטען האָט ווי דורכגענומען, נור ער האָט זיך שנעל קאַנטראָלירט.

— איד בין מיט אייך ניט אין גאַנצען איינפערשטאַנען, אז אייער פאַטער איז פון זינען אַרונטער, האָט ער רוהיג געענטפערט — מיר דוכט זיך, פאַרקעהרט, אז ער האָט אין דער קעצטער צייט גאָר צוגעקראָגען מעהר שכל, אויף מיין וואָרט. איהר גלויבט ניט? ער איז געוואָרען אזא פאַרזיכטיגער, אַנגעשראַקענער, האַלט אַלץ אין איין אויספּרעגען, וועגט יעדען וואָרט... וועגען דעם דאָזיגען קאַפּיר טאַשאַק האָט ער זיך מיט מיר צושמועסט מיט אַ געוויסען צוועק. שטעלט זיך פאַר ער האָט געוואָלט מיך אַרויפּפּיהרען אויף...

— צום טייוועל! וועמען אַרט עס אויף וואָס ער האָט אייך געוואָלט אַרויפּפּיהרען! איד בעט אייך ניט צו כיטרעווען, און ניט פּראַווען מיט מיר קיין שטיק, מיין הערר! האָט אויסגעקוויטשעט האַניאַ — אויב איהר ווייסט אויך די אמת'ע אַרזאַכע, פאַר וואָס דער אַלטער איז אין אזא צושטאַנד (און איהר האָט מיך אזוי געשפּיאַנירט די פינגער טעג איז זיכער ווייסט איהר), האָט איהר גאַרניט געדאַרפט אויפּרייצען... דעם אומגליקליכען און פּייניגען מיין מוטער מיט דער פאַרגרעסערונג פון דער זאַך, ווייל די גאַנצע זאַך איז אַ נאַרישקייט. בלויז נור אַ שיכור'ע געשיכטע, מעהר גאָר ניט. עס איז אפילו מיט גאַרנישט ניט באַוויזען געוואָרען... איד האַלט דערפון אויף אַט אזוי פיעל! ... אַבער איהר דאַרפט גיפטען און שפּיאַנירען... ווייל איהר זייט... איהר...

— אַז עגבער, האָט אַ שמיכעל געטאַן אפּאַליט.

— ווייל איהר זייט אַ גאַרנישט. אַ האַלבע שטונדע האָט איהר געפּייניגט מענשען, דענקענדיג זיי איבערצושרעקען אז איהר וועט זיך דערשיסען מיט אייער אַנגעלאָדענעם פּיסטאַלעט, מיט וועלכען איהר האָט אזוי שטאַלצירט, איהר פאַלשער זעלבסטמערדער, צוגאָר סענע גאַל... אויף צוויי פּיס! איד האָב אייך געשענקט גאַסטפּריינדל'יכקייט, איהר זייט פולער געוואָרען, הוסטען אויפּגעהערט און איהר באַצאַהלט דערפאַר...

— ערלויבט מיר בלויז אַ פאַר ווערטער; איד בין ביי וואָרד וואָרד אַרדאַליאַנאַוונאַ און ניט ביי אייך; איהר האָט מיר קיין גאַסט פּריינדל'יכקייט ניט געשענקט, און איד דענק אפילו, אז איהר אליין באַנוצט זיך אויך מיט דער גאַסטפּריינדל'יכקייט פון הערר פּטיצין. מיט פיער טאַג צוריק האָב איד געבעטען מיין מוטער אַפּצונוכען פאַר

מיר אין פּאַוּלאָווסק א קוואַרטיר און זי זאָל זיך אויך איבערקליי-
בען, ווייל איד פיהל זיך אין דער אמת'ן דאָ אסך לייכטער כאַטש איד
בין גאָר ניט דיקער געוואָרען און איד הוסט נאָך אלץ. מיין מוטער
האַט מיר נעכטען אווענט געלאָזט וויסען, אז זי האָט שוין א קוואַר-
טיר, און איד אייל זיך אייד צו לאָזען וויסען, פון מיין זייט, אז
אפּדאַנקענדיג אייער מוטער און שוועסטער, וועל איד היינט טאָקע
זיך אריבערקלייבען צו זיך, א זאך וואָס איד האָב שוין באַשלאָסען
נאָך נעכטען אווענט. ענטשולדיגט, איד האָב אייך איבערגעריסען,
איהר האָט דוכט זיך געוואָלט זאָגען נאָך אסך זאָכען.

— א, אויב אזוי... האָט זיך געטרייסעלט האַניא.

— און אויב אזוי, טאָ ערלויבט מיר זיך צו זעצען, האָט צוגע-
געבען איפּאָליט גאַנץ רוהיג אוועקזעצענדיג זיך אויפ'ן שטוהל, אויף
וועלכען ס'איז פריהער געזעסען דער גענעראַל — נאָך אלעמען בין
איד דאָר אלץ א קראַנקער; נו איצט בין איד גרייט אייך אויסצו-
הערען. און נאָך מעהר, ווען דאָס איז אונזער לעצטער געשפרעך און
מעגליך אפילו, אונזער לעצטע באַגעגעניש.
האַניא האָט זיך פּלוצלינג פאַרשעהמט.

— גלויבט מיר, אז איד וועל זיך ניט ערנידעריגען בין צו מאַ-
כען חשבונות מיט אייך — האָט ער געזאָגט — און אויב איהר...
— אומזיסט רעדט איהר אזוי פון דער הויך, האָט איהם איבער-
געשלאָגען איפּאָליט — איד פון מיין זייט, האָב נאָך אין דעם ערשטען
טאָג פון מיין אריבערקלייבען זיך אהער, זיך געגעבען דאָס וואָרט,
ניט אַפּזאָגען זיך פון דעם פאַרגעניגען צו אריינזאָגען אייך אויף דעם
אַפענסטען אופן, ווען מיר וועלען זיך געזעגענען. און איד בין
גרייט דאָס צו ערפילען טאָקע אונבאָדינגט היינט, פאַרשטעהט זיך,
נאָכדעם ווי איהר וועט אַפּרעדען.

— איד בעט אייך צו פאַרלאָזען דעם צימער.

— בעסער רעדט, ווייל אייך וועט באַנג טאָן וואָס איהר האָט
זיך ניט ארויסגעזאָגט.

— הערט אויף, איפּאָליט, דאָס אלץ איז דאָך שרעקליך מיאוס.
טוט א טובה, הערט אויף! האָט געזאָגט וואַריאַ.
— איד טוה דאָס בלויז נור צוליעב א דאַמע האָט זיך צעלאַכט
איפּאָליט און האָט זיך אויפגעהויבען. — וואַרוואַר אַרדאליאָנאָווא,

צולײַעב אייד בין איד גרייט מאַכען קירצער. אָבער נור קירצער, ווייל א געוויסע ערקלעהרונג איז צווישען מיר און אייער ברודער געווארען זעהר נויטיג. איד וועל פאר קיין זאך אין דער וועלט, ניט באַשליסען אוועקצוגעהן, לאַזענדיג ניט ערקלעהרט.

— ס'איז גאנץ איינפאך, איהר זייט א רבילות'ניק — האָט אויסגעשריען האניא — דערפאר קענט איהר זיך ניט באַשליסען אוועק צו געהן אָהן רבילות.

— אָט זעהר איהר, — האָט קאלטבלוטיג באַמערקט איפּאָליט — איהר האָט זיך שוין ניט געקענט איינהאַלטען, אויף מיין וואָרט, איהר וועט נאָכדעם חרטה האָבען, וואָס איהר האָט זיך ניט אַרויסגעזאָגט. נאָך אַמאָל לאַז איד אייד פריהער רעדען, איד וועל ווארטען. גאוורלא ארדאליאנאָוויטש האָט געשוויגען און געקוקט מיט פאַראכטונג.

— איהר ווילט ניט, איהר ווילט צייגען, אז איהר האָט כאַראַקטער — ס'איז אייער זאך. איד פון מיין זייט וועל זיין קורץ ווי מעגליך. צוויי אָדער דריי מאָל האָב איד היינט געהערט אן אויסרייד אין גאסטפריינדליכקייט, דאָס איז אומגערעכט. איינלאַדענדיג מיר צו אייד, האָט איהר מיר אליין געוואָלט כאַפּען אין נעץ; איהר האָט גערעכענט, אז איד וויל זיך נוקם זיין אָן דעם פירשט. דערצו האָט איהר דערהערט, אז אַגלאַיא איוואַנאָוונא האָט גענומען אן אַנטהייל אין מיר און זי האָט איבערגעלייענט מיין וידוי, רעכענדיג אז איד וועל זיך אין גאנצען איבערגעבען פאַר אייערע אינטערעסען. האָט איהר געהאַפּט צו געפינען אין מיר א הילף. איד וועל מעהר ניט מאַכען קיינע ערקלעהרונגען! און איד פאַדער אויך ניט קיינע ערקלעהרונגן גען און באַשטעטיגונגען פון אייער זייט; ס'איז גענוג דאָס, אז איד לאַז אייד איבער מיט אייער געוויסען, און אז מיר פאַרשטעהן איצט אויסגעצייכענט איינער דעם צווייטען.

— נאָר איהר מאַכט פון א געוועהנליכער זאך נאָט ווייסט וואָס!

— האָט אויסגעשריען וואַריאַ.

— איד האָב דאך דיר געזאָגט, אז דאָס איז א רבילות'ניק און

א אינגעל, — האָט אַרויסגעזאָגט האניא.

— ערלויבט מיר, וואַרוואַרא ארדאליאנאָוונא, איד זען פאַר. דעם

פירשט געוועהנליך, קען איד ניט ליבען און ניט אַכטען, אָבער ער

איז זעהר א גוטער מענש, כאָטש א היבשלאַך קאָמישער... אבער פיינט האָבען איהם האָב איך ניט פאר וואס; איך האָב זיך געמאכט ניט וויסענדיג, ווען אייער ברודער האָט מיר אליין אָנגערייצט אויפ'ן פירשט. איך האָב באשטימט גערעכענט צום סוף פון איהם מאכען חזק. איך האָב געוואוסט אז אייער ברודער וועט זיך פאר מיר אויס-ריידען און וועט דורכפאלען. און אזוי האָט פאַסירט... איך בין איצט גרייט איהם שוינען נאָר בלויז צוליב אייער כבוד וועגען, וואַרוואַרא ארדאליאנאָווא. נאָר מאכענדיג איך קלאָהר, אז מיר קען מען ניט אזוי לייכט כאפען אין נעץ, וועל איך איך אויך ערקלעהרטן דאָס, פאַרוואָס האָט זיך מיר זעהר געוואָלט צו מאכען אייער ברודער צום נאָר. ווייסט, אז איך האָב דאָס דורכגעפיהרט אויס האָס. איך בין זיך אין דעם מודה. שטאַרבנדיג (ווייל איך וועל דאָך פונדעסטוועגען שטאַרבען, כאָטש איהר ווילט האָבען, אז איך האָב זיך פאַרבעסערט) שטאַרבנדיג, האָב איך דערפיהלט, אז איך וועל אריין אין ג'עדן אסד רוהיגער, ווען מיר וועט געלינגען צו מאכען צום נאָר כאָטש איין פאַרשטעהער פון דעם אונצאהליגען מין מענשען, וועלכער האָט מיר פאַרפאָלט מיין גאנץ לעבען, וועלכען איך האָב פיינט געהאט מיין גאנץ לעבען, און פון וועלכען אייער פיעל געאַכטעטער ברודער דיענט אַלס כאַראַקטעריסטישע בילד. איך האָב איך פיינט, גאוורילא אר-דאליאנאָוויטש, איינציג בלויז דערפאר — איך וועט זיך עס אויס-וויזען מאָרנע) איינציג בלויז דערפאר, ווייל איהר זייט דער טיפ און פאַרקערפערונג, פאַרקערפערונג און באשטעטי-גונג פון דער העכסטער, פון דער סאַמע פרעכער, סאַמע זעלבסט-צופרי-דענער, סאַמע נידעריגער און מואס'ער אַלטעגליכקייט. איהר זייט אַן אַלטעגליכקייט אַן אָנגעבלאָזענע, אַן אַלטעגליכקייט, וואָס צוויי פעלט ניט, און אַן אַלימפיש באַרוהיגטע, איהר זייט די גרעסטע רוטינע פון רוטינעס! קיין צייכען פון אַן אייגענעם געדאַנק איז ניט באשערט קיינמאָל צו באַזעצען זיך אין אייער מוח און ניט אין אייער האַרצען. נאָר איהר זייט אַ גרויסער ניט פאַרגינער. איהר זייט פעסט איבערצייגט, אז איהר זייט דער גרעסטער געניע, נאָר אַ צווייפעל באַזוכט איך דאָך פון צייט צו צייט, אין די שוואַרצע מינוטען, און איהר זייט בעז און פאַרגינט ניט. אַ, איהר האָט נאָך אסך שוואַרצע פיינטלאַך אויפ'ן האַרציאָנט; נאָר זיי וועלען פאַראיבער, ווען איהר

וועט אין גאנצען פארטעמפט ווערען. א זאך, וואָס איז ניט ווייט צו וואַרטען. נאָר פונדעסטוועגען שמעהט פאַר אייך פאַר א פאַרשידענ-אַרטיגער וועג, ניט קיין פּרעהליכער, און דאָס פּרעהט מיך. ערשמענס, זאָג איך אייך פאַראַוים, אז איהר וועט די באַוואוסטע פּערזאָן ניט גרייכען...

— נו, דאָס איז אונערטרעגליך! — האָט אויסגעשריען וואַריאַ — וועט איהר שוין אמאָל ענדיגען סם/עלע וואָס איהר זייט!
האַניאַ איז בלאַס געוואָרען, געצימערט און געשוויגען. איפאַליט האָט זיך אָפגעשמעלט, האָט דורכדרינגליך און מיט פאַרגעניגען אויף איהם א קוק געטאָן, איבערגעטראָגען זיינע אויגען אויף וואַריאַ'ן, א שמייכלע געטאָן, זיך פאַרנויגט און איז אַרויס געווען ניט צוגעבענדיג קיין וואַרט.

גאוורילאַ אַרדאַליאַנאָוויטש האָט זיך מיט רעכט געקאָנט באַקלאָ-גען אויפ'ן שיקזאַל און אויף זיין מיסערפאַלג. אַ היבש ביסעל צייט האָט וואַריאַ ניט געוואַגט אָנהויבען מיט איהם צו רעדען. זי האָט אפילו אויף איהם ניט געקוקט, ווען ער האָט דורכגעשפּרייזט פאַר איהר מיט גרויסע טריט; ענדליך, איז ער אָפגעטראָמען צום פענסטער און זיך געשמעלט צו איהר מיט'ן פלייצע. וואַריאַ האָט געטראַכט וועגען דעם רוסישען ווערטעל: „יעדער שמעקען האָט צוויי עקען“. פון אויבען האָט זיך ווידער דערהערט א טומעל:

— רז געהסט? — האָב זיך פּלוצלינג צו איהר אומגערעהט האַ-ניאַ. דערהערענדיג אז זי הויבט זיך אויף פון פּלאַץ, — וואַרט אויף. גיב נאָר א קוק אויף דעם.

ער איז צוגעקומען און א וואַרף געטאָן פאַר איהר אויפ'ן שטוהל אַ קליין פּאפירעל. אויפגעלעגט ווי אַ קליין צעמעלע.

— גאָט מיינער! — האָט אויסגעשריען וואַריאַ און א פאַטש געטאָן מיט דער האַנט.

דאָס צעמעלע האָט געהאַלטען פונקט זיבען שורות:

„גאוורילאַ אַרדאַליאַנאָוויטש! איבערצייגענדיג זיך אין אייער גוטער פּריינדשאַפט צו מיר, באַשלים איך זיך, צו פּרעגען אייך אַ ראַטה אין אַ זעהר פאַר מיר וויכטיגער זאך. איך וואַלט געוואַלט אייך באַגעגענען מאַרגען, פונקט זיבען אַ זייגער אין דער פּריה, אויף דער

גרינער באַנק. דאָס איז ניט ווייט פון אונזער דאטשע. וואַרוואַרא אַר-
דאליאַנאָווא, וועלכע מוז א ו מ ב א ד י נ ג ט אייך באַגלייטען,
ווייס גוט דעם דאָזיגען פלאץ. א. ע."

— היינט געה נאָך דעם אלעמען און רעכען זיך מיט איהר! —
האָט צעפיהרט מיט די הענט ווארוואַרא אַרדאליאַנאָווא.

אויף וויפיעל האַניא'ן האָט זיך אין דער מינוט ניט געוואַלט זיך
גרויס האַלטען, נאָר ער האָט דאָך ניט געקאָנט באהאַלטען דיין זיעג,
און דערצו נאָך די ערנידעריגענדע פאראויסזאָנוגען פון איפאָליט'ן.
אַ זעלכסט צופרידענער שמייכל האָט אָפּען זיך צושפיעלט אויף זיין
פנים און אויך וואריא האָט ווי אויפגעשיינט פון פרייד.

— און דאָס איז אין דעם זעלבען טאָג, ווען מען ערקלעהרט ביי
זיי די פאַרלאָבונג! היינט געה נאָך דעם אלעמען, און רעכען זיך
מיט איהר!

— וועגען וואָס דענקסטו, קלייבט זי זיך מאַרגען רעדען? —
האָט געפרעגט האַניא.

— דאָס איז אלץ איינס, די הויפט זאך, איז וואָס זי האָט פאַר-
לאַנגט זיך זעהן צום עשטען מאָל נאָך זעקס מאַנאַטען. הער זשע
מיך אויס, האַניא: וואָס דאָרטען זאָל ניט געשעהן, ווי אזוי עס זאָל
זיך ניט אויסלאָזען, ווייס, אז דאָס איז ו ו י כ ט י ג! זעהר וויכ-
טיג! בלאָז זיך ווידער ניט אָן, און מאַך ניט קיין טעות, און זעה,
שרעק זיך ניט אָפּ! האָט זי דען ניט געקענט פאַרשטעהן צוליב וואָס
איך האָב זיך אַ האַלבען יאָהר אהין געשלעפּט? און שטעל זיך פאַר:
אַז זי האָט מיר היינט קיין וואָרט ניט געזאָגט, און זיך גאָר ניט וויי-
סענדיג געמאַכט. איך בין דאָך צו זיי אויך פאַרגאנגען באהאַלטע-
נערהייט, די אלטע האָט ניט געוואוסט, אז איך זיך, ווען ניט וואַלט
זי אפּשר אַרויסגעיאָגט. איך האָב איינגעשטעלט צוליב דיר און גע-
גאַנגען, כּדי עפעס וואָס צו דערגעהן...

ווידער האַבען זיך דערהערט קולות פון אויבען. עטליכע מענשען
זיינען אַרונטער פון די טרעפּ.

— אויף קיין פאַל טאָר מען עס איצט ניט דערלאָזען! — האָט
אויסגעשריען וואריא איילענדיג און דערשראָקען — עס טאָר קיין
שאַטען פון קיין סקאַנדאַל ניט זיין! געה, בעט פאַרציייהונג!

נאָר דער פאטער פון דער פאמיליע איז שוין געווען אויפ'ן גאס.
 קאליא האָט נאָר נאָר איהם נאָכגעשלאָפּט דעם טשעמאָראָן. נינא
 אלעקסאנדראָוואַ איז געשטאַנען אויפ'ן באַלאַן און געוויינט; זי האָט
 געוואָלט נאָך איהם נאָכלויפּען, נאָר פּטיצין האָט ניט געלאָזען.
 — איהר וועט איהם דערמיט נאָך מעהר אויפרייצען, — האָט
 ער געזאָגט צו איהר — ער האָט ניט וואוהיזן צו געהן, אין א האַלבע
 שטונדע ארום, וועט מען איהם ווידער ברענגען אהער, איר האָב שוין
 גערעדט מיט קאליא'ן. לאָזט איהם אביסעל זיך נאָריש מאכען!
 — וואָס קוראזשעט איהר זיך, וואוהיזן וועט איהר דאָס געהן! —
 האָט געשריען פון פענסטער, האניא — איהר האָט דאָך ניט וואוהיזן
 צו געהן!
 — קעהר זיך אום פאפא, — האָט געשריען וואריא — די יעכנים
 הערען.

דער גענעראל האָט זיך אָפּגעשטעלט, זיך אומגעדריעהט, אויסגע-
 שפּרייט די הענט און אויסגערופּען:
 — זאל פאלען מיין קללה אויף דער דאָזיגער הויז!
 — און אומבאדינגט מיט א טעאטער-ניגון! — האָט אַרויסגע-
 מורמעלט האניא און מיט א טומעל פאַרהאַקט דעם פענסטער.
 די שכנים האָבען טאַקע געהערט. וואריא איז אַרויסגעלאָפּען
 פון צימער.
 ווען וואריא איז אַרויס, האָט האניא גענומען פון טיש דעם צע-
 טעלע, איהם א קוש געטאָן, צוגעקלאַפּט מיט'ן צונג און האָט געמאַכט
 אַן אנטראַקט.

דריטער קאַפיטעל.

דער טומעל מיט'ן גענעראל וואָלט זיך אין אנדער צייט געענ-
 דיגט מיט גאַרנישט. אויך פריהער פלעגען מיט איהם טרעפען צייטען
 פון משוגעט'ן פון אַזא מין. כאַטש אפילו גאַנץ וועניג. ווייל אין אַל-
 געמיין רעדענדיג, איז דאָס געווען א מענש א פרידליכער מיט כמעט

גוטע נייגונגען. ער איז שוין אפשר הונדערט מאל אריינגעטראָמען אין קאמף מיט דער אונאַרדנינג וואָס האָט איהם באהערשט די לעצטע יאָהרען. ער האָט מיט אמאָל זיך דערמאָנט, אז ער איז „דער פּאָטער פון דער פּאַמיליע“, האָט געמאַכט שלום מיט דער ווייב, אויפריכטיג געוויינט. ער האָט ביז פאַרנעטערונג געאַכטעט נינאַ אַלעקסאַנדראָוו נא, דערפאַר, ווייל זי האָט איהם אזוי פיעל און שווייגענד מוחל גע-ווען, און איהם אפילו ליעב געהאַט אין זיין פּאַיאַצקען און ערנידע-ריגענדען אויסזעהן. נאָר דער וואַלטהעטיגער קאַמפּף מיט דער אונ-אַרדנינג האָט געוועהנליך געדויערט ניט לאַנג. דער גענעראַל איז אויך געווען א מענש אן אויפגעגענטער, כאָטש אויף זיין שטייגער. ער האָט געוועהנליך ניט געקאָנט אויסהאַלטען דעם תשובה פולען און פּוּכטען לעבען אין זיין פּאַמיליע און ער האָט געענדיגט מיט א בונט; ער פלעגט אריינפאַלען אין רציחה, פאַר וועלכער ער פלעגט, מעגליך, טאָר קע אין די זעלבע מינוטען חרטה האָבען. נאָר ער האָט זיך ניט גע-קענט באהערשען: ער האָט זיך געקריגט, האָט אָנגעהויבען רעדען אָנגעבליאָזען און שעהן רעדנעריש, האָט געפאַדערט אונמעגליכע אַכ-טונג צו זיך און און סוף כל סוף פלעגט ער פאַרשווינדען פון הויז, אפּט אפילו אויף פיעל צייט. אין די לעצטע יאָהרען האָט ער געוואוסט וואָס עס טוט זיך אין זיין פּאַמיליע אפשר נאָר אין אַלגעמיין, אדער פון הערען; אבער אין איינצעלע היימען האָט ער זיך אויפגעהערט אינטע-רעסירען, ניט פיהלענדיג דערצו קיין באַרוף.

נאָר דעם מאל איז אין דעם טומעל מיט דעם גענעראַל, איז ערשיען נען עפעס אונגעוועהנליכעס; אַלע האָבען ווי וועגען עפעס געוואוסט, און אַלע האָבען ווי פאַר עפעס זיך געשראַקען צו זאָגען. דער גענעראַל האָט זיך „פאַרמעל“ געוויזען אין דער פּאַמיליע, דאָס הייסט צו נינאַ אַלעקסאַנדראָווא, אין גאַנצען ערשט מיט דריי טאָג צוריק, נאָר ניט אונטערטעהניג און ניט מיט קיין חרטה ווי עס פלעגט פּאַסירען שטענדיג ביי די פריהערדיגע „יאַווענישען“, נאָר אין געגענטהייל — מיט אונגעוועהנליכער נערוועזיטעט. ער איז געווען רעדעוודיג, אומרוהיג, האָט פאַרפיהרט געשפרעכען מיט אַלע, וועמען ער האָט אָנגעטראָפּען, מיט היץ און עס האָט אויסגעקוקט ווי ער וואַלט זיך אויף א מענשען אַרויפגעוואָרפען. נאָר אַלץ וועגען אַזעלכע פאַרשידענע און אונער-וואָרטעטע זאַכען, אזוי אז מען האָט אין קיין פאַל ניט געקעמט דער-

געהן קיין טאַלק פון וואָס ער איז אין אמת'ן אזוי אומרואַהיג.
צייטענווייז איז ער געווען פרעהלאַך, נאָר מעהרסטענס איז ער
געווען פאַרטראַכט, איבעריגענס, אליין ניט וויסענדיג באַשטימט פון
וואָס; מיט אמאָל פלעגט ער אָנהויבען וועגען עפעס־וואָס דערצעהלען
— וועגען די עפאנטשינס, וועגען פירשט, וועגען לעבעדעווי'ן — און
פלוצלינג פלעגט ער איבעררייסען און איז גאנצען אויפהערען ריידען.
און אויף די ווייטערדיגע פראגען האָט ער בלויז געענטפערט מיט אַ
טעמפען שמייכעל, איבעריגענס, אפילו ניט באַמערקענדיג, אז מען
פרעגט איהם, און ער שמייכעלט גאָר.

די לעצטע נאכט האָט ער פאַרבראַכט קרעכצענדיג און אויסקענדיג
און ער האָט פאַרמוטשעט נינא אַלעקסאַנדראָווא, וועלכע האָט איהם
צוליב עפעס וואס געווארימט ווארימע טיכער; אויף טאָג צו איז ער
פלוצלינג איינגעשלאָפען, איז אָפגעשלאָפען פיער שטונדען און זיך
אויפגעכאַפט אין דעם שטאַרקסטען און אונאַרדינגסטען אָנפאַל פון
איפאחאנדריע, וועלכער האָט זיך געענדיגט מיט אַ קריג מיט איפא־
ליט'ען און מיט „א קללה צו דער דאָזיגער הויז“. מען האָט אויך
באַמערקט, אז אין די דאָזיגע דריי טאָג איז ער אונאויפגהערליך ארייניג
געפאלען אין דעם שטאַרקסטען עהרנייז און צוליב דעם אין אויסער
געוועהנליכער עמפּינדליכקייט. קאליא איז באַשטאַנען אויף זיינס,
פאַרזיכערענדיג דער מוטער, אז דאָס אלעס איז פון בענקשאַפט נאָר אַ
שנאַפּס, און אפשר אויך נאָר לעבעדעווי'ען, מיט וועלכען דער גענע-
ראַל האָט אין דער לעצטער צייט זיך זעהר באַפריינדעט. נאָר מיט דריי
טאָג צוריק האָט ער זיך פלוצלינג מיט לעבעדעווי'ן צוקריגט און זיי
זיינען זיך פאַנגערענגעגאַנגען אין שרעקליכען צאָרו; אפילו מיט'ן
פירשט איז אויך ביי איהם ארויסגעקומען עפעס אַ סצענע, קאליא
האָט געבעטען ביי דעם פירשט אַן ערקלעהרונג און ער האָט ענדליך
אַנגעהויבען פאַרדעכטיגען, אז יענער וויל אויך עפעס פון איהם פאַר-
באָרגען. ווען, ווי עס געדענקט האניא, צווישען איפאָליט'ן און נינא
אַלעקסאַנדראָווא, איז פאַרגעקומען עפעס אַן אויסערגעוועהנליכער
געשפּרעך, איז אַ חידוש וואָס דער דאָזיגער בייזער הערר, וועלכען
האניא האָט גלייך אָנגערופען רכילות'ניק, האָט ניט געפונען קיין פאַר-
געניגען אויף אַ וועלכען ס'איז אופן אויך וועגען דעם געבען צו פאַר-
שטעהן קאליא'ן. מעגליך, אז ער איז גאָר ניט געווען אזאַ שלעכטער

אינגעל, ווי עס האָט איהם באטיטעלט האניא, נאָר א שלעכטס פון עפעס אן אנדער סאָרט; און ס'איז אויך א ספק אויב ער האָט פאָר טרויט אויך צו נינא אלעקסאנדראָווא, בלוז מיט דעם „צוצווייטען איהר דאָס האַרץ“. מען דאַרף ניט פאַרגעסען, אז די אורזאכען פון מענשליכע טהאטען זיינען געוועהנליך פיעל קאמפליצירטער ווי מיר ערקלעהרען זיי שטענדיג דערנאָך, און מען קען זיי וועניג באשטימט באצייכענען. בעסער פון אלץ איז אז דער ערצעהלער זאָל זיך באגרע- נעצען מיט דער איינפאכער ראַרלעגונג פון די געשעהענישען. און אזוי וועלען מיר אויך טאָן, אין דער ווייטערער ערקלעהרונג פון דער איצטי- גער קאטאסטראַפּע מיט'ן גענעראַל. ווייל, ווי מיר האָבען ניט געוואָלט זיינען מיר געווען געצוואונגען צו איינטהיילען אויך דעם דאָזיגען צווייטען ראנגיגען פּערזאָן פון אונזער ערצעהלונג, אביסעלע מעהר אויפּמערקזאמקייט און פּלאַץ ווי מיר האָבען פריהער געדענקט. די דאָזיגע געשעהענישען האָבען געפּאָלגט איינע נאָך דער צוויי- טער אין אַזאַ אַרדנונג:

ווען לעבעדעוו האָט נאָך זיין רייזע אין פעטערבורג צו אויסנע- פינען פּעריטשענקאָ'ן זיך אין דעם זעלבען טאָג אומגעקעהרט צוריק, צוזאמען מיט'ן גענעראַל, האָט ער קיין באזונדערעס דעם פירשט ניט געלאָזט וויסען. ווען דער פירשט וואָלט אין יענער צייט, ניט געווען צופיעל פאַרנומען מיט אנדערע פאַר איהם וויכטיגע איינדריקע, וואָלט ער געקענט שנעל באמערקען, אז אויך אין די נאָכפּאָלגענדע צוויי טאָג האָט לעבעדעוו איהם ניט געגעבען קיינע ערקלעהרונגען, נאָר אין גע- גענטהייל אפילו, ער האָט ווי אליין אויסגעמידען זיך מיט איהם צו באַגעגענען. ווען דער פירשט האָט ענדליך זיך דאָס אַרומגעזעהן, האָט ער זיך פאַרוואונדערט, וואס אין די דאָזיגע צוויי טעג, ביי די צו- פעליגע באַגעגענישען מיט לעבעדעוו'ן, האָט ער איהם באמערקט ניט אנדערש ווי אין דער סאַמע לויטערער שטימונג און כמעט שטענדיג צוזאמען מיט'ן גענעראַל. ביידע פריינד האָבען זיך שוין מעהר ניט צושיידט. דער פירשט האָט אַפּטמאַל געהערט צו איהם פון אויבען דערגרייכערדע הויכע און האסטיגע געשפּרעכען, א לאכענדיגער, פּרעה- ליכער שמועס; און איינמאַל אפילו שפּעט ביינאַכט, האָבען זיך צו איהם דערטראָגען קלאנגען פון א פּלוצלינג אַנגעהויבענער מיליטעריש- וואקאנאלישער ליעד, און ער האָט גלייך דערקאָנט דעם הייזעריגען

באָס פון גענעראַל. נאָר די אָנגעהויבענע ליעד האָט לאַנג ניט געדויר-
ערט און האָט אויפגעהערט. דערנאָך האָט זיך געהערט נאָך ביי
א שטונדע דער שטאַרק־באַגייסטערטער און לויט אלע סמנים שיכור'ער
געשפרעד. מען האָט זיך געקענט אָנשטויסען, אז די פריינד וואָס האָב
בען פאַרבראַכט דאָרט אויבען, האָבען זיך אומאַרעמט און אז עמיר
צער האָט זיך ענדליך אויך צעוויינט, דערנאָך האָט נאָכגעפאַלגט א
שטאַרקער קריג וועלכער האָט אויך האַסטיג און שנעל אויפגעהערט.
אַט די גאַנצע צייט איז קאַליא איז געווען אין א באַזונדער פאַרזאָרגטער
שטימונג. דער פירשט איז די מעהרסטע צייט ניט געווען אין הויז און
ער האָט אומגעקעהרט צו זיך אַפּטמאַל זעהר שפעט. מען האָט
איהם שטענדיג איבערגעגעבען, אז קאַליא האָט איהם א גאַנצען טאָג
געזוכט און געפרעגט. נאָר ווען זיי האָבען זיך באַגעגענט, האָט קאַליא
קיין באַזונדערעס ניט געקענט דערצעהלען, אויסער דאָס, אז ער איז
באַמ'דיג „אומצופרידען“ מיט'ן גענעראַל און זיין איצטיגע אויפ־
פיהרונג: „זיי שלעפען זיך ארום, שיכור'ען דאָ ניט ווייט אין טראַק
טיר, זיי נעהמען זיך ארום און זידלען זיך אין גאַס, זיי גיבען איינער
דעם צווייטען אונטער חשק און קאָנען זיך ניט צושיידען.“ ווען דער
פירשט האָט איהם באַמערקט, אז אויך פריהער האָט דאָס אויך שיעור
ניט פאַסירט יעדען טאָג, האָט קאַליא אין גאַנצען ניט געוואוסט וואָס
אויף דערויף צו ענטפערען, אין זוי אזוי צו ערקלעהרען, פון וואָס באַ-
שטימט עס געהמט זיך זיין אומרוהיגקייט.

אין דער פריה, נאָך די שיכור'ע ליעדער, און קריגרייען, ווען
דער פירשט איז ארום עֶלף א זייגער, ארויס פון הויז, איז פאַר איהם
פלוזלינג ערשיענען דער גענעראַל, עפעס א זעהר אויפגעבראכטער,
כמעט אן אויפגערודערטער.

— איד האָב שוין לאַנג געזוכט די עהרע און געלעגנהייט צו באַ-
געגענען זיך מיט אייד, פיעל געשעצטער, לעוו ניקאָלאָיעוויטש, שוין
לאַנג, זעהר לאַנג, האָט ער ארויסגעמורמעלט, זעהר פעסט, כמעט ביז
וועהטאָג דריקענדיג דעם פירשט'ס האַנט — שוין זעהר זעהר לאַנג.

דער פירשט האָט איהם געבעטען זיך זעצען.

— ניין, איד וועל זיך ניט זעצען, און דערצו פאַרהאַלט איד דאָר
אייד, איד — וועל אן אנדערש מאַל. מיר דוכט, אז דערביי קען איד

אייד גראַטולירען מיט... דער ערפילונג... פון אייער האַרצענס-
וואונש.

— וואָס פאר אַ האַרצענס-וואונש?

דער פירשט האָט זיך צוטומעלט, איהם ווי פיעלע מענשען אין
זיין לאַגע, האָט זיך געדוכט, אז קיינער זעהט גאַר ניט, שטויסט זיך
ניט אָן און פאַרשטעהט ניט.

— זייט רוהיג! זייט רוהיג! איך וועל ניט אַנריהרען די ערעלס-
טע געפיהלען. איך האָב אלליין דאָס דורכגעלעבט, און איך ווייס אלליין,
ווען אַ פרעמדער... אזוי צו זאָגען שטעקט אַ נאָז... לויט דעם ווערטעל,
דאָרט וואו מען בעט איהם ניט. איך לעב עס דורך יעדען פריהמאָר-
גען. איך בין געקומען צוליב אַן אנדער זאך, צוליב אַ וויכטיגער זאך,
צוליב אַ זעהר וויכטיגער זאך, פירשט.

דער פירשט האָט איהם נאָכאמאָל געבעטען זיך זעצען, און זיך
אַליין געזעצט.

— אפּשר בלויז אויף איין סעקונדע... איך בין געקומען נאָך אַ
ראַטה. איך לעב געוועהנליך אַהן פראַקטישע צוועקען, נאָר אַכטענדיג
זיך אלליין און... די טיכטיגקייט, וועלכע עס מיסברויכט אזוי דער
רוסישער מענש. רעדענדיג אין אלגעמיין... וויל איך אוועקשטעלען זיך,
דער פרוי מיינער, און די קינדער מיינע אין אַ לאַגע... מיט איין וואָרט,
פירשט, איך זוד אַ ראַטה.

דער פירשט האָט היים אונטערשטיצט זיין אכזיכט.

— נו, דאָס זיינען אלץ נאַרישקייטען, — האָט האַסטיג איבער-
געריסען דער גענעראַל — איך בין געקומען דערהויפּט ניט צוליב
דעם, נאָר וועגען עפעס אנדערש, וויכטיגערעס, און איך האָב גראד זיך
ענטשלאָסען דאָס אייד צו ערקלעהרען, לעוו ניקאָלאַיעוויטש, זוי צו
אַ מענשען אין וועמענס אויפריכטיגקייט און עהרווירדיגקייט איך בין
זיכער, ווי... ווי... איהר וואונדערט זיך ניט אויף מיינע ווערטער,
פירשט?

דער פירשט האָט, אויב ניט מיט אַ באַזונדער פארוואונדערונג,
אין מיט פיעל אויפמערקזאמקייט און נייגערדיגקייט נאָכגעפאַלגט דעם
נאָסט. דער אלטער איז געווען אביסעל בלייד, זיינע ליפען האָבען פון
צייט צו צייט אויפגעציטערט, די הענט האָבען ווי ניט געקענט פאר
זיך געפינען אַ רוהיגען פלאַץ. ער איז געזעסען בלויז עטליכע מינוט.

און ער האָט שוין א פאָר מאָל אוספּעיעט, צוליב עפּעס וואָס פּלוצלינג זיך אויפהויבען פון שטוהל און פּלוצלינג זיך ווידער זעצען, ווי עס ווייזט אויס, ניט שענקענדיג די קלענסטע אויפּמערקזאמקייט צו זיינע מאַנעוורעס. אויפ'ן טיש זיינען געלעגען ביכער; האָט ער גענומען א בוך, דערביי פארטזעצענדיג צו רעדען, האָט אריינגעקוקט אין דעם פארבויגטען בלאַט, גלייך ווידער אויפגעלעגט און אוועקגעלעגט אויפ'ן טיש, געכאַפּט א צווייטען בוך וועלכען ער האָט שוין ניט אויפגעפענט, נור געהאַלטען די נאנצע צייט אין דער רעכטער האַנט, פאַכענדיג מיט איהם אַהן אויפהער אין דער לופט.

— גענוג! האָט ער מיט אַמאָל אויסגעשריען — איך זעה אן איך האָב אייך שטאַרק באַאמרוהיגט.

— אז איך זאָג אייך אז ניט אויף קיין האַר, אין געגנטהיל, איך הער זיך איין, און וויל טרעפען...

— פירשט! איך וויל זיך אוועקשמעלען אין אכטונגפולער לאַג — גע... איך וויל אַכטען זיך אליין און... מיינע רעכטע.

— א מענש מיט אזעלכע וואונשען איז שוין דערמיט אליין, ווערט אַכטונג.

דער פירשט האָט ארויסגעזאָגט זיין פראַזע ווי פון א שריפט און מיט דער פעסטער זיכערקייט, אז זי וועט מאַכען א פיינע ווירקונג. ער האָט זיך ווי אינסטינקטיוו אָנגעשטויסען, אז מיט א וועלכער ס'ניט איז עהנליכער פּוסט-קלינגענדרער, נור שענהער פראַזע, געזאָגט איז צייט, קען מען פּלוצלינג מאַכען אונטערטהעניג און איינשטילען די נשמה פון אזא סאַרט מענשען, און דערהויפּט א מענשען אין אזא לאַגע ווי דער גענעראַל. איז אלע פעלע, האָט מען אזא גאַסט גע- דאַרפט אַפּלאַזען מיט א פאַרגרינגערט האַרץ, און אין דעם איז באַ- שטאַנען די אויפגאַבע.

די פראַגע האָט געווירקט, געטראַפען אין פּונקט און איז זעהר געפעהלען געווארען: דער גענעראַל איז מיט אַמאָל געריהרט געוואר- רען, אויגענבליקליך איבערגעביטען דעם טאַן, און האָט זיך אוועקגע- לאַזען אין ענטזיקענדע לאַנגע ערקלעהרונגען. נור אויף וויפּיעל דער פירשט האָט זיך ניט אָנגעשטרענגט, וויפּיעל ער האָט זיך ניט איינ- געהערט, האָט ער בוכשטעבליך גאַר נישט ניט געקענט פארשטעהן. דער גענעראַל האָט גערעדט א מינוט צעהן, הייס, האַסטיג, אזוי ווי

ניט האַבענדיג קיין צייט ארויסצורעדען זיינע געדאנקען וועלכע האָר
בען זיך געשטויסען אין מאַסען; צום סוף, האָבען אפילו טרערען א
גלאַנץ געטאָן אין זיינע אויגען. נור דאָך זיינען עס געווען בלויז
פראַזען אָהן אן אָנהויב און אן ענדע, אונערוואַרטעטע ווערטער און
אונערוואַרטעטע געדאַנקען, וועלכע האָבען זיך האַסטיג און אונער-
וואַרטעט ארויסגעריסען און איבערגעשפרונגען איינע די צווייטע.

— גענוג! איהר האָט מיך פאַרשטאַנען, און איך בין רוהיג,
האָט ער פֿלוצלינג אויפשטעלענדיג זיך, פארענדיגט — אזא האַרץ
ווי איהר פארמאָגט קען ניט ניט פאַרשמעהן א ליידענדען. פירשט איהר
זייט עהרווירדיג ווי אן אידעאל! וואס האָבען א ווערט א ווערט די אנדערע
אנטקעגען אייך? נור איהר זייט יונג, און איך בענט אַיך. און ענד-
ליך בין איך געקומען אייך בעמען, צו באַשטימען פאַר מיר א שטונדע
פאַר א וויכטיגען געשפּרעך און אַט אויף וואָס עס שטיצט זיך מיין
הויפט האַפּענונג. איך זוד בלויז פריינדשאַפט און א האַרץ פירשט!
איך האָב קיינמאָל ניט געקענט מאַכען שלום מיט די פאַדערונגען פון
מיין האַרצען.

— נור פאַר וואָס ניט איצט? איך בין גרייט אויסצוהערען...
— ניין, פירשט, ניין! האָט מיט היץ איבערגעריסען דער געד-
נעראַל — ניט איצט! איצט איז דאָ א טרוים! דאָס איז זעהר, זעהר
וויכטיג! די דאָזיגע שטונדע פון רעדען וועט זיין די שטונדע פון מיין
פאַרענדיגטען שיקזאַל. דאָס וועט זיין מ י י ז שטונדע! און איך
וואָלט ניט געוואָלט, אז אין אַזאַ הייליגער מינוט, זאָל אונז קענען
שמערען יעדער ערשט אריינגעקומענער, יעדער ערשטער עזות פנים,
און צייטענווייז אזא עזות פנים — האָט ער זיך פֿלוצלינג אָנגעבויגען
צום פירשט מיט א מאַדנער געהיימניספולען און כמעט איבערגעשראָד
קענעם שעפּטשען — אזא עזות פנים וועלכער איז ניט ווערט דעם
זויל... פון אייער פוס, פיעל געליכטער פירשט! אַ, איך זאָג ניט:
פון מיין פוס! דערהויפּט באַמערקט זיך דאָס, אז איך האָב ניט דער-
מאָגט וועגען מיין פוס; ווייל איך אכטע זיך צופיעל אום דאָס ארויס-
צוזאָגען אָהן א הינטער-געדאַנק. נור בלויז איהר איינער זייט פעהיג
צו פאַרשמעהן, אז פאַרשטויסענדיג אין אַזאַ פאַל מיין זויל, ווייז איך,
מעגליך, ארויס א סך שטאַלץ און ווירדיגקייט. אויסער אייך וועט עס
קיינער ניט פאַרשמעהן, און ער איז דער שפּיץ פון אַלעמען. ע

פארשטעהט גארנישט פירשט; ער איז נאר ניט פעהיג צו פארשטעהן!
מען מוז פארמאָגען א הארץ אום צו פארשטעהן!
צום שלום האָט זיך דער פירשט אפילו כמעט איבערגעשראָקען,
און ער האָט דעם גענעראַל באשטימט א צייט צו זעהן זיך, אויף מאָר-
גען אין דער זעלבער שטונדע. יענער איז אַרויס א מוסהיגער, זעהר א
געטרויסטער און כמעט א באַרוהיגטער. אין אָווענט, אום זיבען אַזי-
גער, האָט דער פירשט געשיקט רופען צו זיך אויף א ווילע לעבע-
דעו'ן.

לעבערעווייניק איז געקומען זעהר איילענדיג, האָט עס „פאררעכענט
פאַר אז עהרע“, ווי ער האָט זיך גלייך ביים אריינקומען אויסגעדריקט
און ער האָט זיך אין גאַנצען געמאַכט ניט וויסענדיג, אז ער האָט דריי
טאַג ווי זיך אויסבאהאַלטען און קענטיג אויסגעמידען זיך צו באַגעגנע-
נען מיט'ן פירשט. ער האָט זיך געזעצט אויפ'ן ברעג שטוהל, מיט
גרימאַסען, שמייכלען, מיט לאַכעדיגע אויגעלאַך, מיט הענט־רייבע-
ניש, און מיט דעם אויסזעהן פון דער נאַאיווסטער ערוואַרטונג צו הע-
רען עפעס אזעלכעס, צום ביישפיעל אזא ריווגע נייעס, א לאַנג ער-
וואַרטעטע. דעם פירשט האָט עס ווידער דורכגענומען: איהם איז
געוואָרען קלאָהר, אז אלע האָבען מיט אַמאָל גענומען ערוואַרטען פון
איהם, אז אלע קוקען אַרויס אויף איהם, ווי וועלענדיג איהם מיט
עפעס באַגריסען, קוקען אויף איהם מיט אַנצוהערענישען שמייכלען
און אונטערווינקונגען. קעלער איז שוין אַמאָל דריי אריינגעלאָפּען
אויף א מינוט און אויך מיט דעם קענטיגען חשק צו באַגריסען; ער
האָט יעדען מאָל אַנגעהויבען מיט ענטציקונג און ניט קלאָהר, האָט
גאַרנישט ניט פאַרענדיגט און האָט האַסטיג זיך אָפּגעשראַקען. (די
לעצטע צייט האָט ער שטאַרק גע'שיכור'ט און געטומעלט אין עפעס
אַ ביליאַרד־הויז). אפילו קאַליאַ, ניט קוקענדיג אויף זיין טרויער,
האָט אויך שוין א פאַר מאָל אַנגעהויבען צו פאַרפיהרען א שמועס ווע-
גען עפעס גאַנץ ניט קלאָרעס.

דער פירשט האָט גלייך און אביסעלע מיט נערוועזיטעט, גע-
פרעגט לעבערעווייניק וואָס ער דענקט וועגען דעם איצטיגען צושטאַנד
פון דעם גענעראַל, און פאַר וואָס איז יענער אזוי אומרוהיג? אין עט-
ליכע ווערטער האָט ער איהם איבערגעגעבען די פריהערדיגע סצענע.
— יעדער האָט זיך זיין אומרוהיגקייט, פירשט, און... דערהויפּט

אין אונזער מאָדנעם אומרוהיגען יאָהרהונדערט; אַזוי איז עס, — האָט מיט אַ געוויסער טרוקענקייט געענטפערט לעבעדעו און איז אַ באַליי- דיגטער אַנטשוויגען געוואָרען, מיט דעם אויסזעהן פון אַ מענשען, וועלכער איז שטאַרק אָפּגענאַרט געוואָרען אין זיינע ערוואַרטונגען.

— וואָס פאַר אַ פּילאָסאָפּיע! — האָט אַ שמייכלעך געמאָן דער

פירשט.

— אַ פּילאָסאָפּיע דאַרף מען האָבען, האָט מען זעהר געדאַרפט

האַבען אין אונזער יאָהרהונדערט, פאַר פּראַקטישען געברויך, נאָר מען פאַרשטויסט זי, אָט וואָס! פון מיין זייט, פּיעל געשעצטער פירשט, איך כאַטש איך בין געווען באַעהרט מיט אייער צוטרויען צו מיר, אין אַ גע- וויסער צו אייך באַוואוסטער אַנגעלעגענהייט, נאָר אַלץ בין אַ געווי- סען פונקט און ניט ווייטער, פון די אומשטענדען וועלכע געהערען צו יענעם פונקט... דאָס פאַרשטעה איך און איך באַקלאַג זיך גאָר ניט...

— לעבעדעו, איהר זייט ווי פאַר עפעס ברוגז?

— ניין, קיין ברוגז, פּיעלגעשעצטער און ליכטיגסטער פירשט,

קיין ברוגז! — האָט ער מיט ענציקונג אויסגערופען, צולעגענדיג די האַנט צום האַרצען, — נאָר אין געגענטהייל, איך האָב גלייך פאַר- שטאַנען, אז ניט אין מיין שטאַנד אין דער וועלט, ניט מיט מיין ענט- וויקלונג פון פאַרשטאַנד און האַרצען, ניט מיט דעם אויפזאַמלען פון רייכטהימער, ניט מיט מיין פּריהערדיגער אויפּפיהרונג, און מעהר פון אַלץ ניט מיט מיינע קענטעניסע — מיט גאָרנישט האָב איך אייער עהרווירדיגען צוטרויען ניט פאַרדינט; און ווען איך קען אייך דינען איז בלויז אַלס אַ קנעכט און שקלאַף, ניט אַנדערש... איך בין ניט ברוגז נאָר מיר טוט וועה.

— וואָס רעדט איהר לוקיאָן טימאפּיעוויטש!

— ניט אַנדערש! אַזוי אויך איצט, אַזוי אויך אין איצטיגען

פאַל! באַגענענדיג אייך און נאָכפּאַלגענדיג אייך מיט האַרץ און גע- דאַנק, האָב איך געזאָגט צו זיך אַליין: קיין אַנזאַונגען ווי מען זאָגט אָן אַ פּריינד בין איך ניט ווערטה, נאָר מעגליך, אַלס בעל-הבית פון דער קוואַרטיר, קען איך ערהאַלטען, אין דער נויטיגער צייט, צו דעם באַשטימטען טערמין, אַזוי צו זאָגען, אַ צושריפט, אָדער בעסער אַ נאָכ- ריכט, נעהמענדיג אין אַנבאַטראַכט די באַוואוסטע פאַרשטעהענדע און ערוואַרטעטע ענדערונגען...

דאָס אַרויסזאָגענדיג האָט זיך לעבעדעווי אַזוי איינגעגעסען מיט זיינע שאַרפע אויגעלאַך אויף דעם אויף איהם מיט פאַרוואַנדערונג קוקענדען פירשט; לעבעדעווי האָט נאָך אַלץ ניט פאַרלאָרען די האַפּע-נונג צו ערפילען זיין נייגירדע.

— איד פאַרשטעה אבסאָלוט גאָר ניט, — האָט אויסגעשריען דער פירשט, שיעור ניט מיט צאָרען — און... איהר זייט דער שרעק-ליכסטער אינטריגאַנט! — האָט ער זיך פּלוצלינג צולאכט מיט דעם סאַמע אויפריכטיגסטען געלעכטער.

אויגענבליקליך האָט זיך אויך צעלאכט לעבעדעווי, און זיין אויפ-שיינענדער בליק האָט טאַקע אויסגערריקט, אז זיינע האַפּענונגען זיי-נען געוואָרען קלעהרער, און אפילו פאַרשטאַרקט געוואָרען.

— און ווייסט איהר, וואָס איד וועל אויך זאָגען, לוקיאַן טומאַ-פעיעוויטש? איהר זייט נאָר אויף מיר ניט אין כעס, נאָר איד וואונ-דער זיך אויף אייער נאַאיוויטעט, און ניט נאָר בלוין אייערע! איהר ערוואַרטעט עפעס מיט אזא נאַאיוויטעט פון מיר, אָט טאַקע באשטימט איצט, אין דער מינוט, אז איד שעהם זיך אפילו פאַר איד, וואָס איד האָב נאָר ניט מיט וואָס איד זאָל איד קענען צופרידענשטעלען. נאָר איד שווער זיך איד, אז עס איז אבסאָלוט גאָר ניטאָ.

דער פירשט האָט זיך ווידער צעלאכט.

לעבעדעווי האָט זיך אויסגעגלייכט. דאָס איז אמת, אז ער איז אַפּטמאַל געווען שוין צופיעל נאַאיוו און דערעסליך מיט זיין נייגער רינגקייט, נאָר אין דער זעלבער צייט איז דאָס געווען א מענש א גאַנץ כיטרער און לאַווקער, אין אייניגע פעלע אפילו שוין צופיעל א פאַלש-שווייגענדער. מיט זיינע אונאַויפהערליכע אַפּשטויסונגען האָט דער פירשט אין איהם שיעור ניט געקראָגען א שונא. נאָר דער פירשט האָט איהם אַפּגעשטויסען פון זיך ניט ווייל ער האָט איהם פאַראַכטעט, נאָר ווייל די טהעמאַ פון זיין נייגער־ינגקייט איז געווען א צו דעליקאַטע. אויף אייניגע פון זיינע חלומות האָט דער פירשט, מיט עטליכע טאַג צוריק נאָך געקוקט ווי אויף א פאַרבּרעכען, און לוקיאַן טימאַפּעיע-וויטש האָט אָנגענומען די ענטזאָגונגען פון פירשט, בלוין נור פאַר א פּערזענליכען ווידערווילען און אומצוטרויען צו איהם, און ער פלעגט אַוועקנעהן מיט אַ פאַרוואַנדעט האַרץ און ער איז געווען אייפּער-זיכטיג ניט נאָר אויף קאַליאַ'ן און קעלערו, נאָר אפילו אויף זיין איי-

גענער טאָכטער זוערא לוקיאנאווא, אפילו אָט אין דער זעלבער צייט האָט ער אויפריכטיג געוואלט דערצעהלען דעם פירשט וועגען איין זעהר אינטערעסאנטע נייעס פאר'ן פירשט, נאָר ער האָט בעז פאר- דריקט די ליפען און האָט גאָר ניט דערצעהלט.

— מיט וואָס זשע אייגענטליך קען איך אייך דיענען, פיעל גע- שעצטער פירשט, ווייל איהר האָט דאָך נאָך אלעמען, מיך צוליב עפעס גערופען? ... — האָט ער ענדליך אַרויסגעזאָגט, נאָכדעם ווי ער האָט א וויילע געשוויגען.

— איך האָב אייגענטליך געוואָלט פרעגען וועגען גענעראל, — האָט דער פירשט וועלכער האָט זיך אויך אויף א וויילע פארטראַכט, געזאָגט — און... וועגען אייער גנבה וועגען וועלכער איהר האָט מיר פארטרויט...

— וועגען וואָס?

— איצט קוקט אויס ווי איהר וואָלט שוין מ י ד ניט פאר- שטאַנען! אד, גאָט מיינער, לוקיאן טימאָפיעוויטש, וואָס פאר א טע- אַטער שפילט איהר עס! וועגען די געלט, געלט, די פיער הונדערט רובעל, וועלכע איהר האָט דאן פארלאָרען אין טייסטער, און וועגען וועלכע איהר זייט געקומען אהער דערצעהלען, אין יענעם פריהמאָר- גען, ווען איהר זייט געפאָהרען קיין פעטערבורג — האָט איהר ענדליך שוין פארשטאַנען?

— א, איהר מיינט עס וועגען יענע פיער הונדערט רובעל! — האָט אויסגעצויגען לעבעדעוו, מיט אַזא מינע, פונקט ווי ער וואָלט זיך ערשט וועגען דעם אַנגעשטויסען — ס'איז זעהר ניט קיין קליינע זאַך פאַר אן אַרימען מענשען, וועלכער לעבט פון זיין מיה, מיט א פיעל- קעפיגער פאַמיליע פון יתומים...

— אָבער איך רעד ניט וועגען דעם! ס'פאַרשטעהט זיך, אז איך בין מיט דעם צופרידען, וואָס איהר האָט געפונען, — האָט זיך גע- איילט צו פאַרריכטען דער פירשט — אָבער... ווי אזוי האָט איהר עס געפונען?

— זעהר איינפאַך, איך האָב עס געפונען אונטער'ן שטוהל, אויף וועלכען עס איז געווען אויפגעהאַנגען דער ראַק, אזוי, דאָס עס ווייזט אויס, אז דער טייסטער האָט זיך אַרויסגעגליטשט פון קעשענע אויפ'ן דיף.

— וואָס הייסט אונטער'ן שטוהל? ס'איז אונמעגליך, איהר האָט דאָך מיר געזאָגט, אז איהר האָט אויסגעזוכט אין אלע ווינקעלאך, ווי אזוי זשע האָט איהר דעם הויפט פלאץ דורכגעלאָזט?

— דאָס איז טאקע די מעשה וואָס איך האָב געקוקט! איך גע-
דענק שוין זעהר גוט אז איך האָב געקוקט! אויף די קניע געפויזעט,
געטאָפּט אויף דעם פלאץ מיט די הענט, לאָזענדיג דעם שטוהל, די
אייגענע אויגען ניט טרויענדיג. און איך זעה, אז עס איז גאָרנישט
ניטאָ, בלויז א פוסטער און גלאַטער פלאץ, אָט אזוי ווי מיין האַנט-
פלאַך און פונדעסטוועגען זען איך פאָר צו טאַפּען. אַזאַ שוואַכקייט
ווידערהאַלט זיך מיט יעדען מענשען, ווען ער וויל זעהר אָפּזוכען
עפעס... ביי גרויסע טרויערדיגע פאַרלוסטען: ער זעהט, אז עס איז
גאָרנישט ניטאָ, דער פלאַץ איז פוסט און פונדעסטוועגען זוכט ער
דאָרט אַמאָל פופצען.

— זאָל זיין אז עס איז אזוי, אבער ווי אזוי פאַרט? איך פאַר-
שטעה נאָך אלץ ניט, — האָט געמורמעלט דער צוטומעלטער פירשט—
פריהער האָט איהר געזאָגט, אז דאָ איז ניט געווען, און אז איהר האָט
אויף דעם פלאַץ געזוכט און פלוצלינג האָט זיך עס דאָ אָפּגעזוכט?
— און דאָ האָט זיך עס פלוצלינג אָפּגעזוכט!

דער פירשט האָט מאָדנע אָנגעקוקט לעבעדעוין.

— אין דער גענעראַל? — האָט ער פלוצלינג געפרעגט.

— וואָס האָט עס וואָס צו טאָן מיט'ן גענעראַל? — האָט ווידער
ניט פאַרשטאַנען לעבעדעוין.

— אד, גאָט מיינער! איך פרעג, וואָס האָט געזאָגט דער גענע-
ראַל, ווען איהר האָט אָפּגעזוכט אונטער'ן שטוהל דעם טייסטער?
ווייל איהר האָט דאָך פריהער צוזאַמען געזוכט.

— יע, פריהער צוזאַמען, נאָר דעם מאָל, בין איך זיך מודה, אז
איך האָב געמאַכט אַ שווייג און ניט געפונען פאַר גויטיג איהם ער-
קלעהרען, אז דער טייסטער האָט זיך שוין אָפּגעזוכט פון מיר אַליין.

— פאַר... פאַר וואָס זשע? און די געלט איז אין גאַנצען?

— איך האָב געעפענט דעם טייסטער, אלע זיינען דאָ. ביז איין
רובעל.

— וואָלט איהר כאַטש מיר געקומען אַנזאַגען, — האָט פאַר-
טראַכטערהייט באַמערקט דער פירשט.

— איך האָב מורא געהאט פּערזענליך צו באַאומרוהיגען אייד, פירשט, ביי אייערע פּערזענליכע און מעגליך וויכטיגע אזוי צו זאָגען איינדריקע; און אויסער דעם, האָב איך זיך אַליין אויך געמאכט, ווי איך וואָלט ניט געפונען. דעם טייסטער האָב איך אויפגעעפענט, באַ-קוקט, דערנאָך פאַרמאכט און ווידער אַוועקגעלעגט אונטער'ן שטוהל. — צוליב וואָס?

— אַט אזוי זיך, צוליב ווייטערדיגער נייגעריגקייט — האָט פּלוץ-לונג אַ כּיכיקע געטאָן לעבעדעו, דערביי רייבענדיג די הענט.

— און ער ליגט נאָך איצט אויך דאָרטען פון פאַרגעסטערן אָן?
— אַ, ניין! ס'איז בלויז אַפּגעלעגען אַ טאַג, איד, זעהט איהר, האָב טיילווייז געוואָלט, אז דער גענעראַל זאָל עס אַפּזוכען. ווייל ווען איך האָב ענדליך געפונען, טאָ פאַר וואָס זאָל אויך דער גענעראַל ניט באַמערקען, אַ זאך אזוי צו זאָגען, וואָס וואַרפט זיך אין די אויגען, און שטעקט אונטער'ן שטוהל. איך האָב אייניגע מאָל אויפגעהויבען דעם שטוהל און איבערגעשטעלט, אזוי דאָס דער טייסטער האָט זיך נאָר געפונען אַפען פאַר אַלעמענס אויגען, נאָר דער גענעראַל האָט אַלץ ניט באַמערקט. אזוי האָט זיך עס געצויגען גאַנצע טעג. עס ווייזט אויס, אז ער איז זעהר צוטראַגען, ווער ווייס צוליב וואָס; ער רעדט, דערצעהלט, לאַכט, כאַכאטשעט, און דאָ פּלוצלינג ווערט ער אויף מיר שרעקליך אויפגעבראכט, איך ווייס ניט פאַר וואָס. ענדליך האָבען מיר אָנגעהויבען ארויסגעהן פון צימער, איך לָאָז אומישנע איבער די טהיר אָן אַפענע; איהם האָט זיך אזוי עפעס געוואָלט זאָגען. געוויס האָט ער זיך דערשראָקען פאַר דעם טייסטער מיט אזוי פיעל געלט, נאָר פּלוצלינג איז ער שרעקליך אין כּעס געוואָרען און נאָר ניט גער זאָגט; מיר זיינען ניט אַפּגענאַנגען צוזאַמען אויפ'ן גאַס קיין צוויי טריט, אז ער האָט מיד געלאָזט און איז אריבער אויף דעם צווייטען זייט. נעכטען ערשט האָבען מיר זיך צוזאַמענגעטראַפען אין טראַקט-טיר.

— נאָר צום סוף האָט איהר דאָך צוגענומען דעם טייסטער פון אונטער'ן שטוהל?

— ניין, און אין דער זעלבער נאכט איז ער פאַרלאָרען גענאַנגען פון אונטער'ן שטוהל.

— אוואו זשע איז ער איצט, אוואו?

— אַט דאָ, — האָט זיך לעבעדעו פּלוצלינג צעלאַכט, אויפהוי-
בענדיג זיך ווי הויך ער איז, און פריינדליך קוקענדיג אויפ'ן פירשט.
— ער האָט זיך פּלוצלינג אפגעזוכט אין דער פּאַלע פון מיין אייגע-
נעם סורטוק, אַט קענט איהר אליין זעהן, טאַפּט עס אָן.

איז אמת'ן איז אין דער לינקער פאלע פון סורטוק, טאַקע גלייך
פון פאַרענט, ענטשטאַנען אזוי ווי א גאַנצער זאַק, און ווען מען האָט
א טאַפּ געמאַן האָט מען גלייך געקאַנט דערקאַנען, אז דאָ ליגט א לע-
דערנער טייסטער, וועלכער איז אהער אריינגעפאלען פון דער צווי-
סענער קעשענע.

— איד האָב אַרויסגענומען און באַקוקט, ערשט אלץ איז גאַנץ.
האַב ווידער אַרונטערגעלאָזט און אזוי געה איד אום פון נעכטען אין
דער פריה אָן, און טראָג עס אין פּאַלע, עס קלאַפּט אפילו אין די פיס.

— און איהר באַמערקט גאָר ניט ?

— און איד באַמערקט גאָר ניט, כע, כע! און שטעלט זיך פאַר
פיעל געשעצטער פירשט — כאַטש די זאך איז ניט ווערטה אַזאַ באַ-
זונדערע אויפמערקזאַמקייט אייערע, — שטענדיג זיינען ביי מיר די
קעשענעס גאַנצע און דאָ מיט אַמאָל פאַר איין נאַכט אַזאַ לאַך! איד
האַב זיך גענומען איינקוקען אויפמערקזאַמער — ערשט איד זעה, אז
עמיצער האָט עס ווי מיט א קליין מעסערעל דורכגעשניטען; עס ווילט
זיך אפילו ניט גלויבען...

— און... דער גענעראַל ?

— א גאַנצען טאַג האָט ער זיך גע'כעס'ט, אי נעכטען, אי היינט.
ער איז זעהר ניט צופרידען. דאָס איז ער פרעהלאַך און וואַקאָנאַ-
ליש, אפילו ביז חניפה — און דאָ מיט אַמאָל ווערט ער געריהרט ביז
טרערען און דאָ פּלוצלינג ווערט ער אין כעס, אזוי, אז איד הויב זיך
אָן אפילו צו שרעקען. ביי גאָט! איד ביז דאָך, פירשט, נאָך אלעמען
ניט קיין מיליטערישער מענש. נעכטען זיצען מיר אין טראַקטיר, און
ביי מיר האָט זיך אומוויילענדיג א פּאַלע אויסגעשטעלט. זיך אַנגע-
בלאָזען ווי א באַרג. קוקט ער אָן, קרימט זיך און כעס'ט זיך. גלייך
אין די אויגען קוקט ער מיר שוין לאַנג ניט, סידען נאָר ווען ער איז
שוין זעהר שיכור. נאָר נעכטען האָט ער א פאַר מאָל א קוק געמאַן
אזוי, אז א פּראַסט איז איבער'ן פלייצע אריבער. איבעריגענס. בין

איד מאָרגען גרייט אויסצוזוכען דעם טייסטער, און ביז מאָרגען וויל
איד מיט איהם אָפהוילען אן אָווענט.

— פאַרוואָס פייניגט איהר איהם אזוי? — האָט אויסגעשריען
דער פירשט.

— איד פייניג איהם ניט, פירשט, איד פייניג איהם ניט, —
האָט מיט היץ אונטערגעכאפט לעבעדעו — איד האָב איהם אויפריכט
טיג ליעב און... אכטע; און איצט גלויבט יע, אָדער גלויבט ניט, איז
ער מיר געוואָרען נאָך טהייערער, איד האָב איהם אָנגעהויבען נאָך
מעהר שעצען! ...

לעבעדעו האָט עס אַרויסגערעדט אויף אזוי פיעל ערנסט און
אויפריכטיג, אן דער פירשט איז אזש אין כעס געוואָרען.

— איהר האָט איהם ליעב און פייניגט איהם אזוי פיעל! קענט
איהר דען ניט זעהן, אז דערמיט שוין אליין, וואָס ער האָט אזוי אָפּען
איוועקגעלענט די גנבה, אונטער'ן שטוחל און אין סורטוק, האָט ער
שוין מיט דעם אליין געוואלט איד גלייך באַווייזען, אז ער וויל ניט
כיטעווען מיט איד, נאָך ער בעט ביי איד איינפאך ענטשולדיגונג.
איהר הערט: ער בעט ענטשולדיגונג! ער האָט זיך, ווייזט אויס, פאַר-
לאָזען אויף די עדעלקייט פון אייערע געפיהלען, הייסט עס, אז ער
גלויבט אין אייער פריינדשאפט צו איהם, און איהר ברענגט צו אַזאַ
ערנדערונג אזא... עהרליכסטען מענשען!

— דעם עהרליכסטען פירשט, דעם עהרליכסטען! — האָט אונט-
טערגעכאפט לעבעדעו בליצענדיג מיט די אויגען, — און טאַקע נאָך
איהר אליין, עהרווירדיגסטער פירשט, זייט אין דער מעגליכקייט צו
זאגען אזא וואָרען וואָרט! דערפאַר בין איד אייך איבערגעבען בין
פאַרגעטערונג אפילו, כאַטש איד בין פאַרפּוילט פון פאַרשיעדענע
זינד! עס איז באַשלאָסען! איד וועל אָפּזוכען דעם טייסטער איצט
שוין, טאַקע גלייך שוין און ניט מאָרגען; אַט נעהם איהם אַרויס שוין
פאַר אייערע אויגען; אַט איז ער! אַט איז די געלם, אַלע דאָ. אַט נעמט
עס עהרווירדיגסטער פירשט און באהאלט עס ביז מאָרגען. מאָרגען
אָדער איבערמאָרגען וועל איד עס נעהמען. און ווייסט איהר, פירשט,
ווי עס ווייזט אויס, איז ער ערגעץ ביי מיר אין סעדעל אונטער א
שטיין אָפּגעלעגען די ערשמע נאכט פון דעם פאַרלוסט, ווי דענקט
איהר?

— זעהט זשע, זאָגט איהם ניט גלייך אין די אויגען, אז איהר האָט געפונען דעם טייסטער, זאָל ער איינפאך דערזעהן, אז אין פאָלע איז שוין מעהר גאַרנישט ניטאָ און ער וועט פאַרשטעהן.

— אזוי דענקט איהר? אפשר איז גלייכער זאָגען, אז איך האָב געפונען, און זיך מאכען, אז איך האָב ביו איצט זיך ניט געכאַפּט.

— נניין, — האָט זיך פאַרטראַכט דער פירשט — נניין, איצט איז שוין שפעט; דאָס איז געפעהרליכער. אויף מיין וואָרט, ס'איז גלייכער איהר זאָלט גאָר ניט זאָגען! און מיט איהם זייט פרינדליך, אָבער... שטרענגט זיך צו פיעל ניט אָן... און... ווייסט...

— איך ווייס, פירשט, איך ווייס, דאָס הייסט, איך ווייס, אז איך וועל עס ניט ערפילען, ווייל דאָ דארף מען האָבען אַזאָ האַרץ ווי איי-ערע, און דערצו איז ער אַליין גערוועזן און ער קוקט שוין צופיעל ארום-טער אויף מיר, דאָס כליפעט ער און געהמט זיך ארום, און דאָס מיט אמאָל הויבט ער אָן ערנידעריגען און מיט פאַראַכטונג באַליידיגען, און דאָ וועל איך זיך ניט קענען איינהאַלטען און וועל אומישנע אויסשטע-לען די פאָלע. כע, כע! אויפ'ס ווידערזעהן, פירשט! ווייל ווי עס ווייזט אויס, פאַרהאַלט איך אייד און שטער, אזוי צו זאָגען, די אינד-טערעסאַנטסטע געפיהלען...

— אָבער ביי גאָט, עס מוז בלייבען א סוד ווי פריהער!

— מיט שטילע טריט, מיט שטילע טריט!

נאָר כאַטש די זאך איז געווען ערלעדיגט, איז דער פירשט דאָ געוואָרען נאָך פאַרזאָרגטער ווי פריהער. ער האָט מיט אומגעדרולד גע-וואָרט אויף זיין מאָרגענדיגען צוזאַמענקונפט מיט'ן גענעראַל.

פיערטער קאַפיטעל.

די באַשטימטע שטונדע איז געווען צוועלף, נאָר דער פירשט האָט נאָנץ אונערוואַרטעט פאַרשפעטיגט. אומקעהרענדיג זיך אהיים, האָט ער געטראָפען ביי זיך דעם גענעראַל, וואָס האָט איהם ערוואַרטעט.

פון ערשטען בליק האָט ער באַמערקט, אז יענער איז אומצופרידען, און מעגליך טאָקע מיט דעם וואָס איהם איז אויסגעקומען וואַרטען. בעמענדיג ענטשולדיגונג, האָט דער פירשט געאיילט זיך זעצען, נאָר עפעס מיט מאַדנעם ציטער, אַזוי ווי זיין גאסט וואָלט געווען פון פארפאָר און ער וואָלט יעדע מינוט געציטערט, אז ער זאָל איהם ניט צוברעכען. פריהער האָט ער זיך קיינמאָל ניט געשראָקען פאַר'ן געדערלאָ, און עס איז איהם דאָס נאָר קיינמאָל ניט איינגעפאלען אויך. כאָלד האָט דער פירשט זיך ארומגעקוקט, אז דאָס איז נאָר אן אנדער מענש, ניט דער וואָס נעכטען: אַנשטאט צוטומעלטיקייט און צוטראַג גענטקייט האָט אַרויסגעקוקט עפעס אן אונגעוועהנליכע איינגעהאלטע טענקייט; מען האָט געקענט שליסען, אז דאָס איז אַ מענש, וועלכער האָט זיך אויף עפעס פעסט ענטשלאָסען. איבעריגענס, איז די רוהיגקייט געווען מעהר אן אויסערליכע איידער אַ ווירקליכע. נאָר אַלענפאלס, איז דער גאסט געווען עהרווירדיג אונגעצוואונגען, כאַטש מיט איינגעהאלטענער ווירדיגקייט; ער האָט אפילו פון אַנפאַנג זיך געווענדט צום פירשט מיט אַזאַ אויסזעהן ווי ער וואָלט איהם געטאָן אַ טובה, — אַט אַזוי זיינען אַפט עהרווירדיג אונגעצוואונגען אייניגע שטאַלצע נאָר באַלעדיגטע מענשען. ער האָט גערעדט ליבליך, כאַטש ניט אַהן געוויסע טרויער־נאַטקעס.

— דאָס איז אייער בוד, וועלכען איד האָב ביי איד נעכטען געדומען — האָט ער מיט וויכטיגקייט אַ שאַקעל געטאָן אין דער זייט פון דעם פון איהם געבראכטען בוד, וועלכער איז געלעגען אויפ'ן טיש, — איד דאַנק אייד.

— אד יע, האָט איהר איבערגעלעזען דעם דאָזיגען אַרטיקעל, געדערלאָ? ווי געפעהלט ער אייד? יע, ער איז אינטערעסאַנט? — האָט זיך דער פירשט דערפרעהט מיט דער מעגליכקייט אַנצוהויבען אַ געדערלאָ אויף אַ זייטיגער טהעמא.

— יע, אינטערעסאַנט, אבער גראַב, און נאַריש, מעגליך, אז עס איז אויך ליגען.

דער געדערלאָ האָט גערעדט מיט אַ פלאַמב און אפילו אביסעל אויסציהענדיג די ווערטער.

— אד, דאָס איז אַזאַ איינפאַכע ערצעהלונג; אן ערצעהלונג פון אַן אַלטען סאַלדאַט, וואָס האָט אלץ געזעהן מיט זיינע אייגענע אוי-

גען, וועגען די פראנצויזען וואָס זיינען געווען אין מאַסקווע. אייניגע זאכען זיינען אויסגעצייכענט, און דערצו איז יעדע שריפט פון א מענשען וואָס האָט עס אַליין געזעהן, אן אייגענס, ווער עס זאָל ניט זיין דער זעהער, איז דאָס ניט וואהר?

— ווען איד בין א רעדאקטאָר, וואָלט איד עס ניט געדרוקט, און וואָס עס געהערט זיך אין אלגעמיין די דערצעהלונגען פון מענשען, וואָס האָבען עס אַליין געזעהן, וועלען זיי גלויבען גיכער א גראַבען לייגער, נאָר א חברה־מאן איידער א מענשען א ווירדיגען און ארענטליי־כען, איד ווייס אייניגע דערצעהלונגען וועגען דעם צוועלפטען יאָהר, וועלכע... איד האָב באַשלאָסען, פירשט, איד לאָז די דאָזיגע הויז. — די הויז פון דעם הערר לעבעדעוו.

דער גענעראַל האָט מיט גרויס וויכטיגקייט א קוק געטאָן אויפ'ן פירשט.

— איהר האָט דאָך אייער קוואַרטיר, אין פאוואָלוסק ביי... ביי אייער טאַכטער... — האָט ארויסגעזאָגט דער פירשט, ניט וויסענדיג וואָס צו זאָגען. ער האָט זיך דערמאָהנט אז דער גענעראַל איז דאָך געקומען נאָך אן עצה, פאר זעהר א וויכטיגער געלעגענהייט, פון וועל־כער ס'הענגט אָפּ זיין שיקזאַל.

— ביי מיין פרוי; מיט אנדערע ווערטער, ביי זיך אין הויז און אין דער הויז פון מיין טאַכטער...

— ענטשולדיגט, איד...

— איד פארלאָז לעבעדעוו'ס הויז, ווייל ליבער פירשט, ווייל איד האָב מיט דעם דאָזיגען מענשען איבערגעריסען; איבערגעריסען נעכ־טען אווענט, מיט א פאַרדרוס וואָס איד האָב עס ניט געטאָן פריהער. איד פאָדער אכטונג, פירשט, און איד ווייל עס קריגען אפילו פון די מענשען, וועלכע איד שענק, אזוי צו זאָגען, מיין האַרץ. פירשט, איד שענק אָפט אוועק מיין האַרץ און כמעט שמענדיג בלייב איד גענאָרט. דער דאָזיגער מענש איז ניט ווערטה מיין מתנה.

— ער איז פול מיט אונאַרדנונג, — האָט איינגעהאַלטען באַ־מערקט דער פירשט — אין אייניגע שטריכען... נאָר אין דעם אלע־מען מערקט זיך אויך א האַרץ. א כיטרער און אָפט שפּיל־עוודיגער שכל.

די דינקייט פון די אויסדריקע און דער ווירדיגער טאָן זיינען

ווייזט אויס געפעלען געוואָרען דעם גענעראַל. כאָטש ער האָט נאָך אלץ פון צייט צו צייט געקוקט מיט פּלוצליכער אומצוטרויליכקייט... נאָר דעם פירשט'ס טאָן איז געווען אזא נאַטירליכער און אויפריכטיגער, אז מען האָט ניט געקענט צווייפלען...

— אַז ער פארמאָגט אויך פיינע מעלות, — האָט אונטערנגעד כאַפט דער גענעראַל — האָב איך דער ערשטער דאָס ערקלעהרט שיעור ניט שענקענדיג איהם מיין פריינדשאַפט. אבער איך נויטיג זיך ניט אין זיין הויז און אין זיין גאָסט־פריינדליכקייט, ווייל איך האָב אן אייגענע פאַמיליע. איך וויל ניט ריין וואַשען מיינע חסרונות; איך בין ניט געצוימט. איך האָב מיט איהם גע'שכור'ט און איצט, מעגליך, פאַרדריסט עס מיך. אבער איך האָב דאָך ניט בלויז צוליב שיכרות (ענטשולדיגט פירשט, די גראַבע אָפּענהערציגקייט פון אן אויפגע־רעגטען מענשען.) ניט בלויז צוליב שיכרות האָב איך זיך מיט איהם באַפריינדעט? מיר האָט נעמליך טאַקע געצויגען צו איהם צוליב זיינע מעלות. נאָר אלץ איז ביז א געוויסען גרעניץ, אפילו מעלות אויך: און ווען ער האָט די העזה מיט אַמאָל צו פאַרזיכערען אין די אויגען, אַז אין דעם יאָהר 1812, נאָך זייענדיג א קינד, האָט ער פאַרלאָרען זיין לינקע פּוס און ער האָט זי באַגראָבען אויף דעם וואַגאַנקאווסקען בית־עולם אין מאַסקווע, איז דאָס געהט שוין אריבער אלע גרענעצען. צייגט עס מיטאכטונג, ווייזט עס חוצפה...

— אפשר איז דאָס בלויז געווען א שפּאַס, צום לאַכען?

— איך פאַרשטעה, אן אומשולדיגער ליגען, כדי מאַכען צום לאַך כען. מעג ער זיין כאָטש א גראַבער, וועט ניט באלעדדיגען א מענשענס האַרץ. איינער, ווען איהר ווילט, זאָגט טאַקע ליגען בלויז צוליב פריינד־שאַפט, כדי צו פאַרשאַפען מיט דעם פאַרגעניגען זיין מיטשפרעכער. נאָר ווען עס לויבט ארויס א מיסאַבטונג, ווען מען וויל טאַקע מיט אַזאַ מיט אַזאַ מיספאַראַכטונג באַווייזען, אַז די פריינדשאַפט איז א לאַסט, בלייבט פאר אן אַרענטליכען מענשען בלויז זיך אָפּקעהרען און אַיִבעררייסען דעם בונד, באַווייזענדיג דעם באלעדדיגער זיין ריכטיגען פּלאַץ.

דאָס זאָגענדיג איז דער גענעראַל אפילו רויט געוואָרען.

— יע, לעבעדעו האָט ניט געקאַנט זיין אין דעם צוועלפטען יאָהר אין מאַסקווע, ער איז דערצו צו יונג. דאָס איז קאַמיש.

— ערשמענס, טאקע דאָס; נאָר לאַמיר זאָגען, אז ער האָט דאָן שוין געקאָנט געבוירען ווערען. נאָר ווי קען מען וועלען מאכען צו גלויבן בען א צווייטען, אז א פראנצויזישער סאַלדאט האָט איהם צוגערופען, האָט אויף איהם אָנגעשטעלט א הארמאט און איהם אָפגעשאַסען א פוס, אַזוי זיך צוליב פּרעהליכקייט וועגען; און אז ער האָט די פוס אויפגעהויבען און אוועקגעטראָגען אהיים און דערנאָך זי באגראבען אויף דעם וואנאנקאווסקען בית-עולם און ער זאָגט, אז ער האָט אויף איהר אוועקגעשטעלט א מאָנומענט, אויף וועלכער ער האָט אויף איין זייט אָנגעשריבען: „דאָ ליגט באגראָבען די פוס פון קאלעזשעסקי אסע-סאָר לעבעדעוו“ און אויף דער צווייטער זייט: „רוה ליבער שטויב ביז דעם פריידיגסטען פריהמאָרגען“. און ביז ענדליך, האלט ער נאָך איהר יעדען יאהר א טויטענ-מעסע (וואָס דאָס איז שוין א גאַמס-לעסטערונג), און אז צוליב דעם פאָהרט ער יעדען יאהר קיין מאָסקווע. אַלס באווייזן רופט ער מען זאָל מיט איהם פאָהרען קיין מאָסקווע, כדי צו באווייזען דעם קבר, און אפילו דעם זעלבען פראנצויזישען הארמאט אין קרעמעל, וועלכער איז אריינגעפאלען אין געפאָנגענשאפט; ער פאָרזיכערט, אז ער איז דער עלפטער פון טויער, א פראנצויזישער הארמאט פון אלטער איינריכטונג.

— און דערצו האָט ער דאָך ביידע פיס! — האָט זיך צעלאַמט דער פירשט — איך פאָרזיכער אייד, אז דאָס איז אן אומשולדיגער שפּאַס; זייט ניט ברוגז.

— אָבער ערלויבט מיר אויך צו פארשמעהן, וועגען דער פוס וואס זי איז דאָ — איז דאָס, לאַמיר זאָגען, אויך ניט נאָר אומגלויבליך, ער פאָרזיכערט, אז טשערנאָסוויטאווסקעס פוס...

— אַד, יע, מיט טשערנאָסוויטאווסקעס פוס קען מען טאַנצען.

— איך ווייס עס ווען טשערנאָסוויטאוּו האָט ערפונדען זיין פוס, איז ער די ערשטע זאך געקומען צולויפען צו מיר זי ווייזען. נאָר משער-נאסוויטאוּו פוס איז ערפונדען געוואָרען אסך שפעטער... און דערצו פאָרזיכערט ער, אז אפילו זיין פאָרשטאַרבענע פרוי, האָט אין פאָר-לויף פון זייער פאַמיליען-לעבען, ניט געוואוסט, אז איהר מאן האָט א הילצערנע פוס. „ווען דו, זאָגט ער, ווען איך האָב איהם באמערקט אויף די אַלע אומגעלומפערטקייטען, — ווען דו ביזט אין דעם צוועלפ-

טען יאָהר געווען א קאמער-פאזש ביי נאפאלעאָנען, טאָ ערלויב מיר צו באַגראָבען מיין פוס אויף דעם וואַגאָנאָסאָסען בית-עולם."

— האָט איהר דען... — האָט דער פירשט אָנגעהויבען און זיך פארשעהמט. דער גענעראַל האָט זיך אויך שיעור ניט פאַרשעהמט, נאָר אין דעם זעלבען אויגענבליק האָט ער א קוק געטאָן אויפ'ן פירשט פון דער הויך און שיעור, שיעור ניט מיט שפּאַט.

— פאַרענדיגט, פירשט, — האָט ער זעהר פליסיג אַרויסגעזאָגט — פאַרענדיגט! איך בין א ווייכער מענש, רעדט אלעס: זייט זיך מודה, אז איך קוקט אויס אפילו קאַמיש דער געדאַנק צו זעהן פאר זיך א מענשען אין זיין וואַהרער ערנידערונג און... אוננצוליקייט, און אין דער זעלבער צייט הערען, אז דער דאָזיגער מענש אין געווען א פערזענליכער עדות... פון די גרויסע פאַסירונגען... — האָט ער נאָך נאָר קיין צייט ניט געהאַט איך אַנצו'רכילות'ן?

— נין, איך האָב פון לעבעדעווען גאָר ניט געהערט — אויב איהר רעדט וועגען לעבעדעווען.

— המ... איך האָב געדענקט פאַרקעהרט. אייגענטליך האָט זיך דער גאַנצער געשפּרעך ביי אונז גענומען אלץ צוליב דעם דאָזיגען... מאַדנעם אַרטיקעל פון ארכיוו. איך האָב באַמערקט זיין אומגעלומד פערטקייט און אַזוי ווי איך בין אליין געווען א פערזענליכער עדות... איהר שמייכלט, פירשט, איהר קוקט אויף מיין געזיכט?

— ננין, איד...

— איך קוק אויס יונג, — האָט געצויגען די ווערטער דער גער-נעראַל, — נאָר איך בין אביסעל עלטער ווי איך קוק אויס אין דער אמת'ן. אין דעם צוועלפטען יאָהר בין איך געווען אלט א יאָהר צעהן אָדער עלף. מיינע ריכטיגע יאָהרען ווייס איך אליין ניט. אין דעם דינסט-ליסט אין וועניגער; איך אליין האָב אויך געהאַט א שוואַכ קייט צו מאַכען זיך וועניגער די יאָהרען.

— איך פאַרזיכער איך, גענעראַל, אז איך געפין עס גאָר ניט פאַר מאַדנע, וואָס איהר זייט אין דעם צוועלפטען יאָהר געווען אין מאַסקווע... און געוויס, קענט איהר דערצעהלען... ווי אלע געוועזענע. איינער פון אונזערע אויטאָביאָגראַפֿען הויבט אַן זיין בוך טאַקע מיט דעם, אז אין דעם צוועלפטען יאָהר האָט מען איהם אַ זויגיקינד, די פראַנצויזישע סאָלאַטען, געקאַרמעט מיט ברויט.

— אָט זעהט איהר, — האָט נאָכזיכטליך צוגעשטימט דער גענע-
 דאל — דער פאל וואָס האָט פאסירט מיט מיר איז ניט פון די גע-
 וועהנליכע, אבער ער ענטהאלט אויך ניט אין זיך קיין אויסערגע-
 וועהנליכעס. אָפטמאָל קומט עס אויס אונמעגליך. א קאמערפאזש!
 ס'איז מאָדנע דאָס צו הערען. נאָר די פאסירונג מיט א צעהן יאהריגען
 אינגעל, קען טאקע נאָר ערקלעהרט ווערען דורך זיין עלטער. מיט א
 פופצען יאהריגען וואָלט עס שוין ניט געקענט פאסירען, און דאָס איז
 אונבאדינגט אזוי, ווייל אלס א פופצען יאהריגער וואָלט איך ניט
 אנטלאָפען פון אונזער הילצערנער הויז אויף דער אלטער באסמאנע,
 אין דעם טאָג ווען נאָפאלעאָן איז אָנגעקומען אין מאָסקווע, פון מין
 מוטער, וועלכע האָט פארשפּעטיגט צו קומען קיין מאָסקווע און וועלכע
 האָט געציטערט פון שרעק. אלס א פופצען יאהריגער וואָלט איך זיך
 דערשראָקען, און אלס צעהן יאהריגער האָב איך זיך פאר גאָרנישט ניט
 דערשראָקען און זיך דורכגעשלאָגען דורך אן עולם צו די סאמע טרעפּ,
 אין דער צייט ווען נאָפאלעאָן איז ארונטער פון פּערד.

— אָהן קיין צווייפּעל, — האָט איהר אויסגעצייכענט באמערקט,
 — אז טאָקע נאָר א צעהן יאהריגער קען זיך ניט איבערשרעקען... —
 האָט נאָכגעזאָגט דער פירשט, ציטערענדיג און מוטשענדיג זיך מיט'ן
 געדאַנק, אז ער וועט באלד רויט ווערען.

— אָהן קיין צווייפּעל, און אלץ איז פאָרגעקומען אזוי איינפאך
 און נאָטירליך, ווי עס קען טאָקע פאָרקומען אויף אן אמת'ן. לאָז זיך
 דערפאר נעהמען א ראמאניסט וואָלט ער אָנגעפלוידערט אומגלויבליכע
 זאַכען און פלוידערייען.

— א, דאָס איז אזוי! — האָט אויסגערופען דער פירשט — דער
 געדאַנק איז מיר אויך איינגעפאלען, און אפילו ערשט ניט לאָנג. איך
 ווייס איין אמת'ען מאָרד צוליב א זייגער, איצט שמעהט עס שוין אין
 די צייטונגען. ווען דאָס וואָלט אויסגעטראכט א פאַרפאסער — וואָל-
 טען די קענער פון פאָקס-לעבען און קריטיקער גלייך אויפגעהויבען
 א געשריי, אז דאָס איז אומגלויבליך; און ווען זיי לייענען עס איבער
 אין די צייטונגען ווי א פאקט, פיהלט איהר אז טאָקע פון אזעלכע
 פאקטען קען מען לערנען די רוסישע ווירקליכקייט. איהר האָט עס נומ
 באמערקט, גענעראל! — האָט מיט היץ פארענדיגט דער פירשט,

שרעקליך זיך דערפרעהענדיג וואָס ער האָט געקאָנט אויסמיידען פון קריגען פאַרב אין פנים.

— איז דאָס דען ניט ריכטיג? ניט ריכטיג? — האָט אויסגע־שריען דער גענעראַל, ביי וועמען אפילו די אויגען האָבען זיך צופינד קעלט פון פאַרגעניגען — א קינד, א אינגעל, וועלכער פאַרשטעהט ניט וואָס עס מיינט געפאהר, שטויסט זיך דורך דורכ'ן עולם, כדי צו זעהן גלאַנץ, מונדירען, א סוויטע, און ענדליך א גרויסען מענשען, וועגען וועלכען ער האָט זיך אזוי פיעל אָנגעהערט. ווייל דאן האָט מען עטליי־כע יאָהר כסדר בלויז געטומעלט וועגען איהם. די וועלט איז געווען פול מיט דעם דאָזיגען נאָמען; איד האָב איהם, אזוי צו זאָגען, מיט די מילך איינגעזויגען. נאָפאלעאָן דורכגעהענדיג צוויי טריט פון מיר, באַמערקט מיין בליק; איד בין דאָך געגאנגען אָנגעטאָן אין די קליי־דער פון א פריצ'ישען אינגעל, מיך האָט מען געקליידט פּיין. איינער בין איד אזא אין דעם גאַנצען עולם, שטימט אליין צו...

— אָהן קיין צווייפּעל, אז דאָס האָט איהם געדארפט ערשטוינען, און עס האָט איהם באַוויזען, אז ניט אלע זיינען ארויסגעפאַהרען, אז עס זיינען אויך געבליבען אדעליגע מיט קינדער.

— זיכער, זיכער! ער האָט געוואָלט צוציהען די אדעליגע! ווען ער האָט אויף מיר געוואָרפען זיין אדל־ער־בליק, האָבען מיינע אויגען, ווייזט אויס, צו איהם א בליץ געטאָן מיט אן ענטפער: "Viola un garden bein eveile! Qui estton pere?" אדער ענטפערט, כמעט זיך שטיקענדיג פון אויפֿרעגונג: א גענעראַל, וועלכער איז געפאלען אויפ'ן שלאַכטפּעלד פון זיין פאַטערלאַנד. "Le fils dun boyard et dun brave pardessus le marche! Joime les boyards maïmes—tu petit?"

גע האָב איד איהם אויך האַסטיג געענטפערט: „א רוסישע האַרץ קען אפילו איי דעם סאַמע פיינד פון זיין פאַטערלאַנד אונטער־שיידען א גרויסען מענשען!“ דאָס הייסט, אייגענטליך, געדענק איד ניט, צי האָב איד זיך טאַקע אזוי בוכשטעבליך אויסגעדריקט... איד בין געווען א קינד... נאָר דער געדאַנק איז זיכער געווען דער זעלבער! נאָ־פאַלעאָן איז געווען ערשטוינט, ער האָט א טראַכט געטאָן און געזאָגט צו זיין סוויטע: מיר געפעהלט דער שטאַלץ פון דעם דאָזיגען קינד, נאָר ווען אלע רוסישע דענקען אזוי ווי דאָס קינד, דאן... ער האָט ניט

דעררעדט און איז אריין אין פאלאץ. איך האָב זיך גלייך פארמישט אין דער סוויטע און בין איהם נאָכגעלאָפּען. אין דער סוויטע האָט מען שוין פאר מיר אָפּגעטראָטען און געקוקט אויף מיר ווי אויף אַ ליבלינג... נאָר דאָס אלץ איז ווי פארבייגעלאָפּען... איך געדענק בלויז, אַז אריינקומענדיג אין דעם ערשטען זאַל, האָט זיך דער אימפּעראַטאָר מיט אמאָל אָפּגעשטעלט פאר דעם פּאַרטרעט פון דער אימפּעראַטע־ריצע יעקאַטערינאַ, לאַנג געקוקט אויף איהם פּאַרטראַכט, און ענדליך אויסגערופּען: „דאָס איז געווען א גרויסע פרוי!“ און איז פאַרביי געגאַנגען. אין א פּאַר טאַג ארום האָבען מיר שוין אלע אין פאלאץ גע־קענט און אין קרעמעל, און גערופּען „La petit boyard“ איך פלעג בלויז געהן נעכטיגען אהיים. אין דער היים איז מען שיעור פון זינען ניט ארונטער. נאָר אין א פּאַר טאַג שטאַרבט אוועק נאַפּאָלעאָנאַס קאָ־מער־פּאַזש באַראָן דע־באַזאַנקור, וועלכער האָט ניט געקענט אַריבער־טראַגען דעם פעל־צוג. נאַפּאָלעאָן האָט זיך דערמאַנט אַז מיר; מען האָט מיר גענומען, געבראַכט צו פיהרען, ניט ערקלעהרענדיג צו וואָס, אַנגעמאַסטען אויף מיר דעם מונדיר פון דעם פאַרשטאַרבענעם אינ־געל, וועלכער איז געווען אלט א יאהר צוועלף, און ווען מען האָט מיר שוין געבראַכט אין א מונדיר צום אימפּעראַטאָר און ער האָט צו מיר א שאַקעל געטאָן מיט'ן קאַפּ, האָט מען מיר ערקלעהרט, אַז איך בין באַווירדיגט געוואָרען און געמאַכט געוואָרען אלס קאַמער־פּאַזש פון זיין עקסעלענץ. איך בין געווען צופרידען, איך האָב אין דער אמת'ן געפיהלט צו איהם, און שוין לאַנג, א הייסע סימפּאַטיע... נו, און אוי־סער דעם, וועט איהר דאָך איינשטימען, אַז א גלאַנציגער מונדיר איז פאַר א קינד אלעס... איך בין געווען אַנגעטאָן אין א דונקעל־גרינעם פּראַק מיט לאַנגע און שמאַלע פאַלדען; גילדערנע קנעפּ, רויטע זויענען אויף די אַרבעל מיט גאָלד־גענעה. א הויכער מיט גאָלד־גענעהטער קאָל־נער, אלץ מיט פאַלדען. ווייס איינגעצויגענע הויזען, א ווייסע זיידענע זשילעטקע, זיידענע זאַקען, שיד מיט שנעלען... און אין דער צייט פון שפּאַציער, פלעגט דער אימפּעראַטאָר זיצען אויפ'ן פּערד, און ווען איך האָב גענומען אַנטהייל אין דער סוויטע, פלעג איך געהן אין הויכע באַטפּאַרטען. כאַטש די לאַגע איז געווען ניט זעהר קיין גלענצענדע און עס האָבען זיך שוין געפיהלט גרויסע אומגליקען, אָבער די עטי־קעטע האָט מען לויט דער מעגליכקייט געהאַלטען. און אפילו אלץ

מעהר פינקטליכער, וואָס נעהענטער ס'זיינען געוואָרען די אומגליקען.
— זיכער, געוויס... — האָט ארויסגעמודמעלט דער פירשט, כמעט מיט א פארלאָרענעם אויסזעהן — אייערע מעמוואָרען וואָלטען געווען... אויסערגעווענהליך אינטערעסאנט.

דער גענעראל האָט זיכער איבערגעגעבען אלץ וואָס ער האָט נעכט טען דערצעהלט לעבערעו'ן, און ער האָט, ווייזט אויס, איבערגעגעבען פליסיג, נאָר האָט ער ווידער מיט אומצוטרויען קרום א קוק געטאן אויפ'ן פירשט.

— מיינע מעמוואָרען, — האָט ער אויסגערופען מיט דאָפּעלטען שטאַלץ — אַנשרייבען מיינע מעמוואָרען? דאָס האָט מיר ניט אָנגע-לאַקט, פירשט! ווען איהר ווילט זיינען מיינע מעמוואָרען שוין אָנגע-שריבען אבער... זיי ליגען ביי מיר. לאָז זיין ווען מען וועט פארשיטען מיינע אויגען מיט ערד, לאָזען זיי דאן ערשיינען, און אָהן צווייפעל איבערזעצט ווערען אויף אנדערע שפראַכען, ניט צוליב זייער ליטע-ראַרישען ווערט, ניין, נאָר צוליב דער וויכטיגקייט פון די גוואַלדיגע פאַקטען, פון וועלכע איד בין געווען אן עדות, כאַטש א קינד; נאָר דאָס איז טאַקע בעסער: ווי א קינד בין איד אריינגעדרונגען אין דער סאַמע אינטימער אזוי צו זאָגען, אין שלאָף-צימער פון דעם „גרויסען מענשען!“ איד האָב אין די נעכט געהערט די קרעכצען פון דעם דאָ-זיגען „ריז אין אומגליקען“. ער האָט ניט געקענט שעהמען זיך צו קרעכצען און וויינען פאַר א קינד, כאַטש איד האָב שוין פאַרשטאַנען, אז די אורזאַכען פון זיינע ליידען — איז דאָס שווייגען פון אימפעראַ-טאָר אלעקסאַנדער...

— יע, ער האָט דאָך טאַקע געשריבען בריף... מיט פרידענס-פאַר-שלעגען... — האָט ציטערדיג איינגעשטימט דער פירשט.
— אייגענטליך איז אונז ניט באַקאַנט וועגען וואָס פאַר א פאַר-שלעגען ער האָט געשריבען. ער האָט געשריבען יעדען טאַג, יעדע שטונדע, און בריף נאָך בריף! ער איז געווען שרעקליך אויפגערגעט! איינמאַל ביינאַכט, ווען מיר זיינען געווען אליין, האָב איד זיך צו איהם געוואָרפען מיט טרערען: (אַ, איד האָב איהם ליב!) בעט, בעט ענט-שולדיגונג ביי דעם אימפעראַטאָר אלעקסאַנדער! “האָב איד צו איהם געשריען. דאָס הייסט, איד האָב זיך געדאַרפט אויסדריקען: מאַכט שלום מיט דעם אימפעראַטאָר אלעקסאַנדער!” נאָר ווי א קינד האָב

איד נאַאיוו ארויסגעזאָגט אלץ וואָס איד דענק. אָ, קינד מיינס! — האָט ער געענטפערט — ער איז אומגעגאנגען היז און צוריק איבער'ן צימער, — אָ, קינד מיינס! — ער האָט דאן ווי ניט באמערקט, אַז מיר איז צעהן יאָהר און ער האָט ליעב געהאט צו פאַרברענגען מיט מיר — אָ, קינד מיינס, איד בין גרייט צו קושען די פיס פון אימפע־ראַטאָר אלעקסאנדער, אבער דערפאַר האָב איד צום פרייסישען קויזער, און צום עסטרייכישען אימפעראַטאָר אן אייביגען האַס... און... ענד־ל'ד... וואָס פארשטעהסטו אין פאַליטיק?" ער האָט פלוצלינג ווי זיך דערמאָהנט מיט וועמען ער רעדט און איז אנטשוויגען געוואָרען, נאָר זיינע אויגען האָבען נאָר לאַנג געשאַסען מיט פונקען. נו, ווען איד נעהט און באשרייב איהם אָט די אלע פאקטען — איד בין געווען דער עדות פון די גרויסע פאקטען — ווען איד זאָל זיי איצט אַרויסגעבען, וועלען זיך אָט די אלע קריטיקער, אָט די אלע ליטעראַרישע פוסט־שטאַלצייג־קייטען, אָט די אלע אייפערזיכטיגקייטען, פאַרטייען און... ניין, איד דאַנק אייד!

— וועגען די פאַרטייען האָט איהר געוויס ריכטיג באמערקט, איד שטים מיט אייד איוו, — האָט שטיל נאָך א קאפיטשקע שווייגען געענטפערט דער פירשט. — אָט האָב איד אויך גאָר ניט לאַנג איבער־געלייענט שאַראַסעס בוך וועגען דער מלחמה ביי וואַטערלאָו, דער בוך איז ווייזט אויס, אַן ערנסטער און די ספעציאליסטען פאַרזיכערן, אַז ער איז אָנגעשריבען מיט אסך קענטעניס פון דער זאך, נאָר עס קוקט אַרויס פון יעדען זייט, די פרייד מיט נאַפּאָלעאָנען ערנידערונג און ווען מען וואָלט געקענט אוועקנעהמען ביי נאַפּאָלעאָנען יעדען צייג־כעז פון טאַלאַנט אויך איז אַנדערע מלחמות, וואָלט שאַראַס, דוכט זיך, געווען דערמיט זעהר צופרידען; און דאָס איז שוין ניט שעהן אין אַזאַ ערנסט ווערק, ווייל דאָס איז דער גייסט פון פאַרטייען. זייט איהר דאן זעהר געווען פאַרנומען אין אייער דיענסט ביים... אימפעראַטאָר? דער גענעראַל איז געווען אין גרויס פרייד. דעם פירשט'ס באַ־מערקונג האָט מיט איהר ערנסטקייט און איינפאַכקייט צוטריבען די לעצטע שטיקלאך פון זיין ניט צוטרויליכקייט.

— שאַראַס! אָ, איד אליין בין אויך געווען אויפגעבראכט! איד האָב דאן געשריבען צו איהם אבער... איד געדענק שוין אייגענטליך ניט... איהר פרענט, צי בין איד געווען פאַרנומען אין דיענסט? אָ,

ניין! מיד האָט מען אָנגערופען קאמער-פאזש, נאָר איד האָב שוין דאָן דאָס ניט געדענקט, אז דאָס איז ערנסט, און דערצו האָט נאָפאלעאָן זעהר גיך פארלאָרען זיין יעדע האָפענונג צו דערנעהנטערן צו זיך די רוסען, און ער וואָלט געוויס אויך פארגעסען אַז מיר, וועלכען ער האָט דערנעהנטערט צוליב פּאָליטיק ווען... ווען ער וואָלט מיד פּערזענליך ניט לייעב באקומען, איד זאָג דאָס איצט מיט דרייסט. אויך מיין הארץ האָט צו איהם געצויגען. וועגען דיענסט האָט זיך דאָ ניט געשמעסט; מען האָט געדארפט אָפטמאָל ערשיינען אין פּאַלאַץ און... באַנגלייטען רייטענדיג דעם אימפעראַטאָר אויף זיינע שפּאַצירען, אָט דאָס איז אלץ, איד בין געפּאָהרען נאָנץ גוט רייטענדיג. פּאָהרען פּלעגט ער פאר מיטאָג, איז דער סוויטע פּלעגען געוועהנליך זיין, דאוואו, איד, מאַד מעליק רוסטאָן...

— קאנסטאן, — האָט זיך ניט ווילענדיג אַרויסגעכאפט ביים

פירשט.

— נניין, קאנסטאן איז דאָן ניט געווען; ער פּלעגט דאָן ארום פּאָהרען מיט די ברייף... צו דער אימפעראַטעריצע זשאַזעפינע; נאָר אויף זיין פּלאַץ פּלעגען זיין צוויי ארדינאַרצעס, עטליכע פּוילישע און לאַנען... נו, אָט דאָס איז די גאַנצע סוויטע, פאַרשטעהט זיך אָהן די גענעראַלען און מאַרשאַלען, וועלכע נאָפּאלעאָן פּלעגט נעהמען מיט זיך, כדי צוזאַמען מיט זיי באַקוקען די פּלעצער, דעם לאַגער פון די סאַלדאַטען, זיך באַראַטען... מעהר פון אלעמען פּלעגט זיך מיט איהם געפינען דאוואו, וועלכען איד געדענקט ווי איצטער; א גרויסער, א פּור לער, א קאַלטבלוטטיגער מענש, אין ברילען, מיט א מאַדנעם בליק, מיט איהם פּלעגט זיך מעהר ווי מיט אלעמען זיך באַראַטען דער אימפעראַטאָר. ער האָט געשעצט זעהר הויך זיינע געדאַנקען. איד געדענקט, ווי זיי האַבען זיך שוין באַראַטען עטליכע טאָג כּסדר. דאוואו פּלעגט קומען אי אין דער פּריה, אי אין אווענט, אָפט פּלעגען זיי זיך ארום קריגען; ענדליך האָט נאָפּאלעאָן ווי גענומען איינשטימען. זיי זיין נען געווען אין צווייען אין קאַבינעט, איד א דריטער, כמעט פון זיי און באַמערקטער. פּלוצלינג פּאַלט נאָפּאלעאָנס בליק צופעליג אויף מיר, א מאַדנער געדאַנק שוועבט דורך פאר זיינע אויגען: קינד! זאָגט ער צו מיר מיט אַמאָל — ווי דענקסטו; ווען איד וועל אַנג נעהמען דעם פּראַוואַסלאָוונעם גלויבען און וועל באַפרייען אייערע

קנעכט, וועלען די רוסען געהן נאך מיר אָדער ניט" ? — „קיינמאל
 "ניט"! — האָב איד אויסגעשריען מיט כעס. נאָפּאלעאָן איז געווען
 ערשטוינט. איז די אויגען פון דעם קינד וועלכע האָבען אָנגעהויבען
 גלאַנצען מיט פּאַטריאָטיזם, האָט ער געזאָגט, — האָב איד איבער-
 געלייענט די מיינונג פון דעם גאַנצען רוסישען פּאָלק. גענוג דאוואַן!
 דאָס איז אַלץ איז ניט מעהר ווי א פּאַנטאַזיע! לעגט פאַר אייער צוויי-
 טען פּראַיעקט!"

— יע. אַבער אויך דער פּראַיעקט האָט געהאַט א פּעסטען גע-
 דאַנק! האָט געזאָגט דער פירשט, קענטיג פאַראַינטערעסירט. — איהר
 שרייבט הייסט עס צו דעם דאָזיגען פּראַיעקט אַלס דאוואַן'ס אַרבייט?
 — אַמווינצינגסטענס האָבען זיי זיך צוזאַמען באַראַטען. ס'פאַר-
 שטעהט זיך, אז דער געדאַנק איז געווען א נאָפּאלעאָנישער, אַן אָר-
 לערגעדאַנק, נור דער צווייטער פּראַיעקט איז אויך געווען א גרוי-
 סער געדאַנק... דאָס איז טאַקע יענער באַריהמטער ליאַנערידאַטה,
 ווי נאָפּאלעאָן אַליין האָט אָנגערופען דעם דאָזיגען ראַטה פון דאוואַן.
 דער פּראַיעקט איז געווען דער, מען זאָל זיך פאַרשליסען אין קרע-
 מעל, מיט דער גאַנצער אַרמיי, אויפּשטעלען באַראַקען, זיך איינגראַ-
 בען אין פּעסטונגען, צושטעלען האַרמאַטען. אויסהרג'ענען לויט דער
 מעגליכקייט, וואָס מעהר פּערד, איינזאַלצען זייער פּלייש. לויט דער
 מעגליכקייט קריגען וואָס מעהר ברויט און איבערווינטערן ביז פּרייה-
 לינג; און איז פּרייהלינג זיך דורכרייסען צווישען די רוסען. דער
 דאָזיגער פּראַיעקט, איז זעהר שטאַרק געפּעהלען געוואָרען נאָפּאלעאָנען.
 מיר פּלעגען אַלע טאַג פּאַהרען אַרום די קרעמעל'ווענט, ער האָט אָנ-
 געוויזען וואו ברעכען, וואו בויען, וואו א ליונעט, וואו א ראוועלין,
 אוואו א שורה פון בלאַק-הייזער, — א בליק, א שנעלקייט, א קלאַפּ.
 ענדליך איז אַלץ באַשלאָסען געוואָרען; דאוואַן איז צוגעשטאַנען פאַר
 אַן ענדגילטיגען באַשלוס. ווידער זיינען זיי געבליבען אַליין, און איד
 א דריטער. ווידער איז נאָפּאלעאָן אַרומגעגאַנגען איבער'ן צימער,
 מיט אויפגעלענטע הענט. איד האָב זיך ניט געקאַנט אפּרייסען פון
 זיין געזיכט, מיין האַרץ האָט געקלאַפּט. „איד געה" — האָט געזאָגט
 דאוואַן. „וואוהין?" האָט געפרעגט נאָפּאלעאָן. „זאַלצען די פּערד",
 האָט געזאָגט דאוואַן. נאָפּאלעאָן האָט א ציטער געטאַן, עס האָט זיך
 באַשלאָסען דער שיקזאַל. „קינד, האָט ער מיר פּלוצלינג געזאָגט —

„וואס דענקסטו וועגען אונזער פלאן?“ פארשטעהט זיך, אז ער האט עס מיר געפרעגט, ווי עס טרעפט אָפּט, אז א מענש מיט דעם גרעס־טען פארשטאַנד, ווענדט זיך אין לעצטען אויגענבליק צו אן אַדלער אָדער צו א רעשאַטקע. אָנשטאַט צו נאַפּאַלעאָנען ווענד איד זיך צו דאָוואו און רעד ווי אין א נבואה: „לויפט אהיים גענעראל!“ דער פראיעקט איז צושטערט געוואָרען. דאָוואו האָט א דריק געטאָן מיט די אַקסלען און ארויסגעהענדיג האָט ער געזאָגט שעפטשענדיג: Bah! Le devient superstitieux! און אויף מאַרגען איז שוין ערקלערט געוואָרען א צוריקטריט.

דאָס אַלעס איז זעהר אינטערעסאַנט — האָט ארויסגעזאָגט דער פירשט שרעקליך שטיל — אויב דאָס אַלץ איז טאַקע אזוי געווען... דאָס הייסט, איד וויל זאָגען... האָט ער געאיילט צו פאַרריכטען. — א, פירשט! האָט אויסגערופען דער גענעראַל, באַררוישט פון זיין ערצהלונג, אויף אזוי פיעל, איז מעגליך, אז ער האָט זיך שוין ניט געקאַנט אָפּשטעלען פאַר קיין זאַך — איהר זאָגט: „אז דאָס אַלץ איז געווען!“ נור איד פאַרויכער אייד, אז ס'איז געווען מעהר, געווען פיעל מעהר! דאָס זיינען אַלץ מיזערנע פאַקטען, פאַליטישע. נור איד ווידערהאַל דאָך אייד, אז איד בין געווען דער עדות פון ביי נאַכטיגע טרערען און קרעכצען פון דעם דאָזיגען גרויסען מענשען; און דאָס האָט שוין קיינער ניט געזעהן חוץ מיר! אמת, צום שלום, האָט ער שוין ניט געוויינט, ס'זיינען שוין ניט געווען קיין טרערען, נור ער האָט פון צייט צו צייט געקרעכצט; און זיין געזיכט האָט זיך אַלץ מעהר און מעהר פאַרצויגען אין פינסטערניש. פונקט ווי די אייביגקייט האָט איהם שוין אַרונטערגענומען אונטער איהרע פליגלען. אָפּטמאַל איז די נעכט, האָבען מיר פאַרבאַכט גאַנצע שטונדען אליין, שווייגענדיגערהייט — מאַמעליוק רוסטאָן האָט געווען געכראַפּעט איז דעם צווייטען צימער; אָער דאָזיגער מענש האָט געהאַט זעהר א שווערען שלאָף. „דערפאַר איז ער געווען טריי מיר און דער דינאַס־טיע,“ פלעגט וועגען איהם זאָגען נאַפּאַלעאָן. איינמאַל איז מיר גע־ווען שרעקליך פאַרדריסליך, און פלוצלינג האָט ער באַמערקט טרערען איז מייע אָנגען; ער האָט אויף מיר א קוק געטאָן מיט ליבשאַפּט: „דו האָסט מיטלייד מיט מיר?“ האָט ער אויסגערופען. „דו ביזט א קינד, מיין זון Le roi de rome! די איבעריגע האָבען מיר אַלע

אַלע פיינט. און די ברידער וועלען מיר די ערשטע פארקויפן אין אַן אומגליק!" איד האָב זיך צעוויינט און זיך אַ וואַרף געטאָן צו איהם; דאָ האָט ער ניט אויסגעהאַלטען; מיר האָבען זיך אַרומגענו- מען און אונזערע טרערען האָבען זיך צוזאַמענגעמישט. „שרייבט אָן שרייבט אָן אַ בריף צו דער אימפּעראַטעריצע זשאַזעפינע!" האָב איד איהם געזאָגט וויינענדיג. נאַפּאַלעאָן האָט אַ ציטער געטאָן, אַ טראַכט געטאָן און מיר געזאָגט: „דו האַסט מיר דערמאַהנט אָן אַ דריטען האַרץ, וועלכעס לייעבט מיר, איד דאַנק דיר פּריינד מיינער!" און דאָ אויפ'ן פּלאַץ האָט ער זיך געזעצט און אַנגעשריבען יענעם בריף צו זשאַזעפינען מיט וועלכען ער האָט אויף מאַרגען אוועקגעשיקט קאַנסטאַנען.

— איהר האָט געטאָן אַ פיינע זאַך, האָט געזאָגט דער פירשט — צווישען די שלעכטע געדאַנקען, האָט איהר איהם אַרויפגעפיהרט אויף אַ גוטען געפיהל.

— געוויס איז דאָס אזוי, פירשט, און ווי פיינ איהר ערקלעהרט עס, איז איינקלאַנג מיט אייער אייגען האַרץ! האָט מיט פּריינד אויסגעשריען דער גענעראַל, און מאַדנע, טאַקע אמת'ע טרערען האָבען אַ בלישטע געטאָן אין זיינע אויגען — יע, פירשט, יע, דאָס איז גע- ווען אַ גרויסע שוישפּיל! און ווייסט איהר, אַז איד בין שיעור ניט אוועקגעפאַהרען מיט איהם קיין פאַרזי און איד וואָלט געוויס געטהיילט מיט איהם, דעם „הייסען אינזעל פון תּפיסה." נור אוי וועה! אונ- זערע שיקזאַלס זיינען געווען פאַרשיידען! מיר זיינען זיך פאַנאַנ- דערנעגאַנגען: ער אויפ'ן „הייסען אינזעל," וואו ער האָט כאַטש איינ- מאַהל איז מינומען פון שרעקליכען טרויער, זיך מעגליך, דערמאַהנט וועגען די טרערען, פון דעם אַרימען אינגעל, וועלכער האָט איהם אַרומ- גענומען און זיך מיט איהם געזעגענט איז מאַסקווע; און איד בין אוועקגעשיקט געוואָרען אין דעם קאַדעטישען קאַרפּוס, וואו איד האָב געפונען בלוז אַ מושטיראַווקע, אַ גראַבע באַנעהמונג פון חברים, און.... אוי וועה! אַלץ איז אוועק מיט'ן רויך! „איד וויל דיר ניט אוועקנעהמען פון דיין מוטער און נעהם דיר ניט מיט!" האָט ער מיר געזאָגט אין דעם טאַג פון זיין צוריקטריט, „נאַר איד וואָלט געוואָלט עפעס וואָס טאָן פאַר דיר." ער זעצט זיך שוין אויפ'ן פּערד: שרייבט

מיר עפעס אַז אין מיין שוועסטער'ס אַלכאַם, צום אַנדערנקען, "האַב איד ארויסגעזאָגט, מיט ציטערניש, ווייל ער איז געווען זעהר צוטראַג גען און אומעטיג. ער האָט זיך אומגעקעהרט, געבעטען ברענגען א פּעדער, גענומען דעם אַלכאַם: ווי אַלס איז דיין שוועסטער?" האָט ער מיר געפרעגט שוין האַלמענדיג די פּעדער. „דריי יאָהר,“ האָב איד געענטפּערט. "Petite fille alors" און ער האָט געגעבען אַ שרייב אַרײַן אין אַלכאַם: "Napoleon", "Ne mentez jamais", "votre ami sincere."

— יע, דאָס איז אינטערעסאַנט.

זואַ ראַטה איז אזא מינוט, וואָס זאָגט איהר דערויף פירשט? — די דאָזיגע בלעטעל, אין א גאַלדענעם רעמיל, אונטער א גלאַז, איז דעם גאַנצען לעבען געהאַנגען ביי דער שוועסטער אין גאַסט־צימער, אויף דעם סאַמע אַנגעזעהענעם פּלאַץ, ביז איהר טויט — געשטאַרבען איז זי אין א קימפּעט; וואו איז ער איצט — ווייס איד ניט... אבער... אַד גאַט מיינער! ס'איז שוין צוויי א זינער! אוי ווי איד האָב אייך פאַרהאַלטען, פירשט! דאָס איז א פאַרבּרע־כען!

דער גענעראַל האָט זיך אויפּגעהויבען פון שטוהל.

— א, פאַרקעהרט! האָט ארויסגעשטאַמעלט דער פירשט — איהר האָט מיר אזוי אונטערהאַלטען און... ענדליך... אין דאָס אזוי אינטערעסאַנט; איד בין אייך אזוי דאַנקבאַר!

— פירשט! האָט געזאָגט דער גענעראַל, ווידער צונויפּדריקענדיג זיין האַנט ביז וועהטאַג און קוקענדיג אויף איהם דורכדרינגענדי מיט בליצענדע אויגען, פונקט ווי ער וואַלט אליין וואַלט ערשט גע־קומען צו זיך, און פונקט ווי פאַרטויבט און א פּלוצליכער אידעע: פירשט! איהר זייט אויף אזוי פיעל גוט, אויף אזוי פיעל רייז־האַר־ציג; אַז איד קריג אַפּט מיטלייך מיט אייך. איד קוק אויף איד מיט געפיהל; אַ בענש אייך גאַט! זאָל אייער לעבען זיך אָנהויבען און אויפּבליהען... אין ליבע. מיין לעבען אי זאַבער איז שוין צו ענדע! א, פאַרצייט מיר! פאַרצייט מיר!

ער איז האַסטיג ארויס, פאַרדעקענדיג מיט די הענט דאָס געזיכט. אין דער אופּריכטיגקייט פון זיין אויפּדעגונג האָט דער פירשט ניט

געקענט צווייפלען. ער האט אויך פארשטאנען, אז דער אלטער איז ארויס פארשיכור'ט פון זיין ערפאלג; נור ער האט פונדעסטוועגען פאראויסגעפיהלט, אז דאס איז געווען איינער פון יענעם סארט ליג-נער, וועלכע כאטש זיי זאגען ליגען ביז לידענשאפט און אפילו ביז זעלבסטפארגעסענהייט, נור ווען זיי קומען צו דעם העכסטען פונקט פון זייער שיכרות, הויבען זיי דאך אן צו פארדעכטיגען פאר זיך אליין, אז מען גלויבט זיי פארט ניט, און מען קען זיי ניט גלויבען. אין דעם איצטיגען צושטאנד זיינעם, האט דער אלטער געקאנט זיך דערמאנהען, און שטארק זיך פארשעהמען, פארדעכטענדיג דעם פירשט אז ער האט גרויסען מיטלייד מיט איהם. „האב איד אפשר ניט גוט געטאן, וואס איד האב איהם געבראכט צו אזא באגייסטערונג?“ האט זיך באאומרוהיגט דער פירשט, און פלוצלינג האט ער ניט אויסגע-האלטען און זיך זעהר שטארק צעלאכט, א מינוט צעהן. ער האט געווען אָנגעהויבען זיך פארצוואווארפען פאר דעם דאזיגען געלעכטער; נור דא האט ער גלייך פארשטאנען, אז ער האט זיך אין גארנישט ניט פארצוואווארפען, ווייל ער האט זעהר רחמנות אויפ'ן גענעראל.

זיין פאראויסגעפיהל האט זיך ארויסגעוויזען אלס ריכטיג. שוין אין אווענט האט ער ערהאלטען א מאַדנעם צעטלע, א קורצען, נור אז ענטשלאָסענעם. דער גענעראל האט געלאָזט וויסען, אז ער שייַדט זיך מיט איהם אויף אייביג, אז ער אַכטעט איהם און איז איהם דאַנק-באַר, נור ער וועט אפילו פון איהם ניט אָננעהמען, „קײַן סמנים פון מיטלייד, וועלכע ערנידעריגען די ווירדיגקייט פון דעם שוין אזוי אויך גענוג ערנידעריגען מענשען.“ ווען דער פירשט האט דערהערט, אז דער אלטער האט זיך פארשלאָסען ביי נינא אלעקסאַנדראָווא, האט ער זיך כמעט באַרוהיגט פאר איהם. נור מיר האָבען דאך גע-זעהן, אז דער גענעראל האט אָנגעמאַכט צרות ביי ליזאוועטאַ פראַ-קאַפּיעוונאַ, מיט ביטערע אַנדייטונגען אויף האַניאַן האַט ער זי גע-בראַכט אין צאַרען. מען האט איהם מיט שאַנדע ארויסגעפיהרט. אט פאר וואָס ער האט עס פארבראַכט אַזאַ נאַכט און אזא פריה-מאַרגען, ער איז אין גאַנצען צורעהט נעוואָרען און איז ארויסגעלאָ-פען אין גאַס שיעור ניט אין א וואָהנזיניגען צושטאַנד.

קאַליאַ האט נאָך אַלץ ניט פארשטאנען וואָס דאָ טוט זיך און ער האט געדענקט צו ווירקען מיט שטרענגקייט.

— נו! אוואוהיו וועלען מיר זיך איצט שלעפען, ווי דענקט איהר גענעראל? האט ער געזאגט — געהן צום פירשט ווילט איהר ניט, מיט לעבעדעווען האט איהר זיך צוקריגט, קיין געלט האט איהר ניט, און איר האב קיינמאל ניט: נו אט זיצען מיר אויף באב אין מיטען גאס.

— ס'איז פיעל אנגענעהמער צו זיצען מיט באב, ווי אויף באב, האט ארויסגעמורמעלט דער גענעראל — מיט דעם דאזיגען קאלאמב בור, האב איר ארויסגערופען עקסטאז... אין דער אפיצערסקער געזעלשאפט... אין דעם פיער און פערציגטען... טויזענד אכטהונדערט... פיער און פערציגטען יאהר. יע!... איר געדענקט ניט... א, דערמאָהן מיר ניט! דערמאָהן מיר ניט! א וואו איז מיין יונגענד! וואו איז מיין פרישקייט! ווי עס האט אויסגערופען... ווער האט ער אויסגערופען, קאליא?

— ביי גאנאל', אין די „טויטע נפשות“ פאפא, האט געענטפערט קאליא און האט מיט שרעק געקוקט אויפ'ן פאטער.
— די „טויטע נפשות“! א יע, די טויטע! ווען דו וועסט מיר באגראבען, שרייב אן אויף מיין ספר: „דא ליגט א טויטער נפש!“
„א שאנדע פאלגט מיר נאך!“

ווער האט דאס געזאגט, קאליא?

— איר ווייס ניט פאפא.

— עראפענגאוו איז ניט געווען! עראשקא עראפענגאוו!... האט ער אויסגעשריען אין גרויס צארן, אפשטעלענדיג זיך אין גאס — און דאס איז א זון, א לייכליכער זון! עראפענגאוו, א מענש וועלכער האט פארנומען ערף מאנאטען דעם פלאץ פון א ברודער, פאר וועלכען איר האב אויף א דועל... זיצענדיג ביי א פלעשעל שנאפס, רופט זיך צו איהם אן פירשט וויגארעצקי, אונזער קאפיטאן: „דו, גרישא, וואו האסטו דיין אגנא געקראגען, זאג נור אקארשט?“ — „אויף די פעלדער פון מיין פאטערלאנד, אט וואו איר האב עס געקראגען!“ איר זאג: „בראָווא גרישא!“ נו איז דא ארויסגעקומען א דועל, און דער-נאך האט ער חתונה געהאט מיט... מאריא פעטראוונא סו... סטיגנינא. און איז גע'הרג'עט געווארען אויף די פעלדער... א קויל איז אָפּגע-שפרונגען פון מיין צלם אויפ'ן הארצען און איהם גלייך געטראָפּען איז שטערן: „איר וועל אייביג ניט פארגעסען!“ האט ער אויסגע-

שריען און איז געפאלען אויפ'ן אָרט, איד... האָב געדענט עהרליך, קאַליאַ; איד האָב געדענט אַרענטליך נור די שאַנדע — „די שאַנדע פאַלנט מיך נאָר!“ דו און נינאַ וועט איהר קומען צו מיר אויפ'ן קבר'ל... „אַרימע נינאַ!“ איד האָב זי פריהער אזוי גערופען, קאַליאַ, שוין לאַנג, נאָר אין דער ערשטער צייט, און זי האָט אזוי געליבט... נינאַ! נינאַ! וואָס האָב איד געטאָן מיט דיר? פאַר וואָס קענסטו מיר ליבען, געדולדיגע נשמה! דיין מאַמע האָט א נשמה פון א מלאך, קאַליאַ, דו הערסט? פון א מלאך!

— דאַס ווייס איד פאַפּא, פאַפעלע טהייערער, קומט לאַמיר געהן צוריק א היים, צו דער מאַמע! זי איז אונז נאַכגעלאָפּען. נו, וואָס האָט איהר זיך אָפּגעשטעלט? פונקט ווי איהר וואָלט ניט פאַרשטאַ-נען? נו, וואָס זשע וויינט איהר, וואָס? קאַליאַ אליין האָט אויך געוויינט און געקושט דעם פאַטערס הענט.

— דו קושט מיר די הענט, מיר!

— נו יע, איד, איד. נו, וואָ סאיז דאָ צו וואונדערן זיך? נו, וואָס האָט איהר זיך צוויאַמערט אויפ'ן מיטען גאַס, און איהר רופט זיך נאָר גענעראַל. א מיליטערישער מענש, נו קומט!
— בענש דיר גאַט, טהייערע קינד וואָס דו האָסט זיך אויפ-געפיהרט עהרווירדיג מיט א שענדליכען — יע! מיט דעם שענדליכען אַלטיטשקען, דעם פאַטער דיינעם... זאל דיר גאַט אויך בענשען מיט אזא קינד... „Le roi de rome“ א, „א פלוך, א פלוך אויף דער דא-זינער הויז!“

— וואָס זשע טוט זיך דאָ טאַקע אויף אז אמת'ן! איז פלוץ-לינג אויפגעזאָדען קאַליאַ — וואָס האָט דאָ פאַסירט? פאַר וואָס ווילט איהר איצט ניט אומקעהרען זיך אהיים? פאַר וואָס זייט איהר משוגע געוואָרען?

— איד וועל ערקלעהרען, איד וועל דיר ערקלעהרען... איד וועל דיר דערצעהלען אלעס: שריי נישט, מען וועט דעהערען... Le roi de Rome... א, ס'איז מיר ניט גוט! א, ס'איז מיר טרויערדיג!
„ניאַנע, וואו איז דיין קבר?“

— ווער האָט עס אויסגערופען, קאַליאַ?

— איד ווייס ניט, איד ווייס ניט ווער עס האָט אויסגערופען!

קומט שוין אהיים! שוין! איד וועל האַנקא'ן אַנשלאַגען ווען ס'איז
 נויטיג... אבער וואוהין קריכט איהר עם ווידער?
 נור דער גענעראל האָט איהם געצויגען צו די טרעפ פון א נאָ-
 הענטער הויז.

— וואוהין שלעפט איהר? דאָס איז א פרעמדע הויז!
 דער גענעראל האָט זיך געזעצט אויף די טרעפ און האָט אַלץ צו-
 געצויגען קאָליאַ'ן פאַר'ן האַנט.

— בויג זיך אָן, בויג זיך אָן! האָט ער געמורמעלט — איד
 וועל דיר אַלץ דערצעהלען... ס'איז א שאַנדע... בויג זיך אָן... מיט'ן
 אויער, אויער... איד וועל דיר זאָגען אויפ'ן אויער...

— אבער וואָס ווילט איהר! האָט זיך שרעקליך דערשראָקען
 קאָליאַ און האָט דאָך אונטערגעשטעלט דעם אויער.

Le roi de Rome... — האָט ארויסגעשעפטשעט דער גענעראל,
 און דערביי אויך ווי געצימערט...

— וואָס? און וואָס ווילט איהר פון דעם Le roi de Rome?
 וואָס?

— איד... איד... האָט ווידער אָנגעהויבען שעפטשען דער גענע-
 ראַל אַלץ פעסטער און פעסטער זיך אָנהענגענדיג אויפ'ן אַקסעל פון
 זיין אינגעל, — איד... וויל... איד וועל דער... אַלץ, מאַריאַ, מאַריאַ...
 פעטראַוונאַ סו—סו—סו...

קאָליאַ האָט זיך אויסגעריסען, האָט געכאַפט דעם גענע-
 ראַל פאַר'ן פלייצע און ווי א וואהנזיניגער געקוקט אויף איהם. דער
 אַלטער איז רויט געוואָרען, זיינע ליפען זיינען בלווי געוואָרען, קליינע
 צוקונגען זיינען נאָך דורכגעלאָפען אויף זיין געזיכט. מיט אַמאָל האָט
 ער זיך אָנגעבויגען און האָט אָנגעהויבען פאַמעליך צו פאַלען אויף
 קאָליאַ'ס הענט.

— אַז אַפּאַלעקסיע! האָט יענער אויסגעשריען איבער'ן גאַנ-
 צען גאַס, ענדליך זיך אָנשטויסענדיג וואָס דאָ טוט זיך.

פיפטער קאפיטעל.

אין דער אמת'ן, האָט וואַרוואַרצ אַרדאָליאָנאָונא, אין דעם גע-
 שפּרעך מיט'ן ברודער, אביסעל פאַרגרעסערט די פינקטליכקייט פון
 איהרע נאַכריכטען וועגען דעם פירשט שדכן/ענען זיך צו אַגלאָיא
 עפאַנטשין. מעגליך ווי א ווייט בליקענדע פרוי, האָט זי פאַראויס-
 געזעהן דאָס, וואָס עס האָט געזאָלט פאַסירען אין דער נאַהענטער צו-
 קונפט; מעגליך, אז נעהמענדיג זיך צום האַרצען פאַר די מיט'ן רויך צו-
 פלוֹיגענע חלומות (אין וועלכע, זי האָט אין אמת'ן, אַליין ניט גע-
 גלויבט), האָט זי ווי א מענש, ניט געקאַנט זיך אַפּזאָגען אין דעם פאַר-
 געניגען פון פאַרגרעסערען דעם אומגליק, צוצוגיסען נאָך אביסעלע
 גיפט אין דעם ברודערס האַרץ, וועלכען זי האָט איבעריגענס, אויפ-
 ריכטיג און מיט רחמנות געליבט. נור אַלענפאַלס, האָט זי ניט גע-
 קענט קריגען פון איהרע פריינדיגעס, די עפאַנטשינס, אַזעלכע פינקט-
 ליכע נאַכריכטען; עס זיינען געווען בלוז אַנדייטונגען, ניט קיין דער-
 זאָגטע ווערטער, פאַרשווייגונגען, רעטענישען. און מעגליך, אז אַג-
 לאָיא'ס שוועסטער האָבען זיך אומישנע עפעס אַרויסגערעדט, כדי זיי
 זאָלען אַליין עפעס אַרויסקריגען פון וואַראַוואַרצ אַרדאָליאָנאָונא;
 ענדליך, האָט געקענט פאַסירען אויך דאָס, אז אויך זיי האָבען ניט
 געוואָלט זיך ענטזאָגען אין דעם ווייבערשען פאַרגעניגען, אביסעלע א
 רויך טאָן זיך מיט א פריינדין, כאָטש בלוז א פריינדין פון קינדהייט:
 זיי האָבען דאָך ניט געקענט ניט דערזעהן, פאַר אזוי פיעל צייט,
 כאָטש א קליין שטיקעלע פון איהרע באַצוועקונגען.

פון דער צווייטער זייט האָט אויך דער פירשט, כאָטש ער אין
 געווען אין גאַנצען גערעכט, פאַרזיכערענדיג לעבעדעוו'ן, אז מיט איהם
 האָט גאַרנישט פאַסירט, האָט ער קען געבען, אויך געמאַכט א טעות.
 אין דער אמת'ן, איז מיט אַלעמען פאַרגעקומען עפעס וואָס וואַונדער-
 ליכעס: עס האָט גאַרנישט ניט פאַסירט און אין דער זעלבער צייט
 האָט ווי עפעס פיעלעס פאַסירט. דאָס לעצטע האָט וואַרוואַרצ

אדראַליאָנאוונא געטראָפּען מיט איהר ריכטיגען פרויען אינסטינקט. — ווי אזוי אָבער עס איז פאַרגעקומען, וואָס ביי די עפּאָנטש'ן האָבען זיך אַלע מיט אַמאָל זיך געפרעגט איין פּראָגע, וועגען דעם, אז מיט אַגלאַיאָן האָט פּאַסירט עפעס גרויסעס און אז עס ענטשייד דעם זיך איהר שיקזאַל — דאָס איז זעהר שווער צו דערצעהלען אין אַרדונג. נור גלייך ווי דער געדאַנק האָט אויפגעבליצט ביי אַלעמען מיט אַמאָל, ווי גלייך האָבען זיי זיך אָפּגעשטעלט אויף דעם, אז שוין לאַנג האָבען דאָס אַלע געזעהן, און האָבען דאָס אַלעס פאַראויסגעזעהן; אז דאָס אַלעס איז נאָך געווען פון דעם „אַרימען ריטער" פון און נאָך אפילו פריהער. נור דאָן האָט מען נאָך ניט געוואָלט גלויבן בען אין אַזאָ ווילדע זאַך. אזוי האָבען באַהויפטעט די שוועסטער; געוויס האָט אויך ליזאוועטא פּראַקאָפּיעוונא פריהער פון אַלעמען פאַראויסגעזעהן און זיך דערוואוסט און שוין לאַנג האָט איהר „וועה געטאָן דאָס האַרץ", נור לאַנג, צו ניט — איצט איז דער געדאַנק וועגען פירשט איהר פּלוצלינג זעהר ניט געפעהלען געוואָרען, און די הויפט זאָך דערפאַר ווייל עכ האָט איהר צעטומעלט. דאָ איז ענטשטאַנען א פּראָגע, וועלכע מען האָט געדאַרפט שוין, גלייך ענטשיידען; נור ניט נור האָט זי איהר ניט געקענט ענטשיידען, נור אפילו די פּראָגע אַליין, האָט ליזאוועטא פּראַקאָפּיעוונא זיך ניט געקאַנט שמען לען אין איהר פּלעך קלאַרהייט, אויף וויפּיעל זי האָט זיך ניט אָנגעשטרענגט. די זאָך איז געווען א שווערע: „איז דער פירשט גוט אָדער ניט גוט? איז דאָס אַלץ גוט אָדער ניט גוט? אויב ניט גוט (וואָס דאָס איז אונצווייפּעלהאַפּט), איז מיט וואָס אייגענטליך איז דאָס ניט גוט? און אויב ס'איז אפּשר יע גוט (וואָס איז אויך מעגליך) איז מיט וואָס איז דאָס גוט?" אויך דער פּאַטער פון דער פּאַמיליע אינוואַן פּיאַדאַראַוויטש אַליין, איז פריהער פון אַלץ, פאַרשמעהט זיך, געווען פאַרוואונדערט, נור דערנאָך האָט ער פּלוצלינג זיך מודה געווען, אז „ביי גאָט, איהם האָט דאָס אַלעס, די גאַנצע צייט געשוועבט פאַר די אויגען, ניין, ניין, און פּלוצלינג פלעגט עס איהם א שוועב טאָן פאַר די אויגען". ער איז גלייך אַנטשוויגען געוואָרען אונטער דעם פירכטיכען בליק פון זיין פרוי, אָבער אַנטשוויגען איז ער געוואָרען אין דער פריה, און איז אווענט, ווען ער איז געבליבען אַליין מיט דער פרוי. און איז ווידער געווען געוואונגען צו רעדען, האָט ער

מיט אמאל און ווי מיט א באַזונדערער מוטהייקייט, ארויגעזאָגט עט־ליכע אונעררוואַרטעטע געדאַנקען: „אַז אין דער אמת'ן איז דאָס גאָר ניט אזוי שרעקליך? (א שטיף שווייגען). געוויס, קוקט עס אויס זעהר מאַדע, אויב דאָס איז נור אַן אמת, ער וויל גאָר ניט דעבאַטירען, אַבער...“ (ווידער א שטיף שווייגען). „און פון דער צווייטער זייט, אויב קוקען אויף זאָכען ניכטער, איז דער פירשט, ביי גאָט, א וואונדערליכער יונגער מאַן, און... און, און — נו און ענדליך איז דאָר זיין נאָמען, אונזער פאַמיליע־נאָמען, און דאָס וועט אויסקוקען, אזוי צו זאָגען, ווי א מין אויפהאַלטען פון דעם אייגענעם נאָמען, וועלכער געפינט זיך אין ערנידערונג, אין די אויגען פון דער געזעלשאַפט. דאָס הייסט, קוקענדיג פון דעם דאָזיגען שטאַנדפונגט, דאָס הייסט, ווייל... געוויס איז די געזעלשאַפט א געזעלשאַפט, נור פון דעס טוועגען איז דאָר דער פירשט ניט גאָר קיין אַרימאָן, כאַטש אויך ניט קיין גרויסער גביר, ער פאַרמאָגט... און... און... און...“ (אַ לאַנגער שטיף שווייגען און אַפּהאַקונג).

אויסהערענדיג דעם מאַן איז ליזאוועטא פראַקאָפּיעוונא ארויס לויט איהר מיינונג, איז דאָס אַלץ וואָס איז פאַרגעקומען „אן אונענטשולדיגענדע און אפילו פאַרברעכערישע נאַרישקייט, א פאַר טאַטטישע בילד אזא, א נאַרישע און אומגעלומפערטע!“ פריהער פאַר אַלץ דאָס וואָס „דער דאָזיגער פירשטעל — איז א קראַנקער אידאָט, דאָס צווייטע, — א נאַר, וועלכער קאָן ניט די וועלט, און האָט קיין פלאַץ ניט אויף דער וועלט; און דערצו וועמען קען מען איהם ווייִגען? און צו וואָס קען מען איהם צושטעקען? עפעס א דעמאָקראַט אזא א משוגענער, אפילו קיין טשין האָט עס ניט, און... און... וואָס וועט זאָגען די בעלקאַנסקאָיא? און צו דען אזא, אזא מאַן האָט מען געדענקט און געוואונשען צו קריגען פאַר אנלאיען?“ דער לעצטער ארגומענט איז פאַרשטעהט זיך געווען דער סאַמע שטאַרקסטער. דער מוטערס האַרץ האָט געציטערט פון דעם דאָזיגען געדאַנק, זיך באַנאַסען מיט בלוט און טרערען. כאַטש אין דער זעלכער צייט האָט זיך עפעס באַוועגט אין דעם דאָזיגען האַרץ, עפעס וואָס האָט צו איהר פלוצלינג געזאָגט: „און מיט וואָס איז דער פירשט ניט אזא וועלכען איהר דאַרפֿט.“ און טאַקע אַט די רייד פון איהר אייגענעם האַרצען, זיינען געווען די ערנסטע פאַר ליזאוועטא פראַקאָפּיעוונא.

אנלאיעם שוועסטער איז צוליב עפעס-וואָס גראַדע געפעהלען געווארען דער געדאנק וועגען פירשט; און עס האָט זיך אויסגעדוכט אז עס איז גאָר ניט אזוי קרום. מיט איין וואָרט, זיי האָבען פלוצ-לינג געקענט זיך געפונען אפילו אין גאנצען אויף זיין צייט. נור זיי ביידע האָבען באשלאָסען צו שווייגען. ס'איז שוין איינמאָל זעהר גוט באַמערקט געווארען אין דער פאמיליע, אז וואָס איינגעשפארטער און עקשנות'דיגער, עס זיינען אַפּטמאָל ענטשטאַנען, אין אַ וועלכען ס'ניט איז אלגעמיינעם און דיספּוטירענדען פאמיליען פונקט, ליזאוועטא פראַקאַפּיעוונעס טענות און ווידערשפרעכונגען, אלץ מעהר האָט עס פאר אַלעמען געדיענט אַלס צייכען, אז זי האָט, מעגליך, שוין אויף דעם דאָזיגען פונקט איינגעשטימט. נור איבעריגענס, האָט אַלעקס סאַנדראַ איוואנאָוואַ ניט געקאָנט אין גאנצען שווייגען, אנערקענענדיג זי שוין פון לאַנג אַלס איהר ראַטהעבערין, האָט די מאַמע זי אַלע וויילע, איצט געשיקט רופען און געפאָדערט איהר מיינונג און דער-הויפט — עראינערונגען, דאס הייסט: „ווי אזוי זשע האָט דאס אַלעס פאסירט“ פאר וואָס האָט עס קיינער ניט באַמערקט? פאר וואָס האָבען זיי דאן ניט געזאָגט? וואָס האָט דאן געמיינט דער פאסקוד-נער „אַרימער ריטער?“ און פאר וואָס איז זי אַליין, ליזאוועטא פראַקאַפּיעוונאַ, פאראוטהיילט צו זאָרגען וועגען אַלעמען, אַלץ באַמערקען און פאַראויסזעהן, און אַלע איבעריגע — זיינען נור פאַרנומען בלויז מיט צעהלען ראָבען? און אזוי ווייטער, אז. וו. אַלעקסאַנדראַ איז וואנאָוואַ איז פון אַנהויב געווען פאַרזיכטיג און זי האָט בלויז באַ-מערקט, אז איהר דוכט, אז דער פאַפּאַ האָט רעכט, וועגען דעם, אז פ... דער וועלט, מעגליך, קען אויסקוקען זעהר צופרידענשמעלענד דער אויסוואהל פון פירשט מישקין אַלס מאן פאר איינע פון די עפאני-טשינס. ביסלעכווייז, ביסלעכווייז זיך אָנוואַרימענדיג, האָט זי אפילו צוגעגעבען, אז דער פירשט איז גאר ניט קיין „נאַרעלע“ און איז דאָס קיינמאָל ניט געווען. און וועגן וויכטיגקייט — איז ווייס איין גאָט, וואָס אין עטליכע יאָהר ארום וועט מיינען וויכטיקייט פון אן אנשמענדיגען מענשען, ביי אונז אין רוסלאַנד; צו וועט דאס זיין אין די פרי-הערדיגע ערפאָלגען אויף א רעגירונגס-שמעלע צו אין עפעס אנדערש? אויף דעם אַלעמען, האָט די מאַמע גלייך אריינגעזאָגט: אז אַלעקס סאַנדראַ איז „אַ פריידענקערין“ און אז דאָס איז אַלץ זייער פרויען-

פראגע" און דערנאָך אין א האלבע שטונדע ארום איז זי אוועק אין שטאָט און פון דאָרטען אויף דעם „שטיינערנעם אינזעל", כדי צו טרעפען די בעלקאנסקאיא, וועלכע האָט זיך ווי אומישנע אין יענער צייט געפונען אין פעטערבורג, און וועלכע, איבעריגענס, האָט באַלד געדארפט אַבפּאַהרען צוריק. די בעלקאנסקאיא איז געווען אַגלאיאס טויף-מוטער.

די אלטע בעלקאנסקאיא האָט אויסגעהערט אלע פיבערישע און פארצווייפעלטע ערקלעהרונגען פון ליזאוועטא פראָקאָפּיעוונא און זי איז גאַרניט געריהרט געוואָרען פון די טרערען פון דער צוטומעלטער פאמיליען-מוטער, זי האָט זי אפילו שפּאַטיש אָנגעקוקט, דאָס איז געווען א שרעקליכע דעפאסטיון, אין פריינדשאַפט און אפילו פון די סאַמע יונגע יאָהרען, האָט זי ניט געקאָנט פארטראָגען קיין גלייכ-הייט. און אויף ליזאוועטא פראָקאָפּיעוונא האָט זי געקוקט ווי אויף איהר פראָטעזשע, ווי מיט פינג און דרייסיג יאָהר צוריק, און זי האָט בשום אופן ניט געקאָנט שלום מאַכען מיט דער שאַרפקייט און זעלבסטשטענדיגקייט פון ליזאוועטא פראָקאָפּיעוונא'ס כאַראַקטער. צווישען אנדערעס, האָט זי באַמערקט, „אז איהר דוכט זיך, אז זיי אלע האָבען לויט זייער שטענדיגען שטייגער צופיעל פארלאָפּען פאַראויס, און פון א פליעג געמאַכט א העלפאַנט, און אז וו. און אז וו.

הייסט עס, אז עס איז אויסגעקומען אזוי, אז מען דארף זיך באַ-רוהיגען, קוקען קאַלט-בלוטיג און וואַרטען, נור אוי וועה, די רוהיקייט האָט אפילו ניט אָנגעהאַלטען קיין צעהן מינוט. דער ערשטער קלאַפּ איז געגעבען געוואָרען צו דער קאַלטבלוטיגקייט דורך די נאַכריכטען וועגען דעם, וואָס עס איז פאָרגעקומען אין דער צייט פון דער מאַמעס אַפּוועזענהייט אויף דעם „שטיינערנעם אינזעל", (עליזאַבעטאַ פּראַ-קאַפּיעוונאַ'ס רייע איז פאָרגעקומען אויפ'ן צווייטען פריהמאָרגען, נאַכדעם ווי דער פירשט, איז געכטען געקומען אום איינס אזויגער בינאַכט אַנשטאַט צעהן.) אויף די אומגעדולדיגע פראגען פון דער מוטער האָבען די שוועסטער גענטפערט מיט א סך איינצעלהייטען, אז ערשטענס, איז כמעט, דוכט זיך, גארנישט אין דער צייט פון איהר אַפּוועזענהייט, ניט פאָרגעקומען, אז דער פירשט איז געקומען, און אז אַגלאיאַ איז לאַנג צו איהם ניט ארויסגעקומען אזוי, ארום אַ האַלבע שטונדע, און דערנאָך איז זי ארויסגעקומען, און ווי זי איז

ארויסגעקומען האָט זי גלייך פאָרנעלעגט דעם פירשט צו שפילען אין שאָד; און אז אין שאָד קען דער פירשט ניט מאַכען קיין גאנג, און אַנאַליאָ האָט איהם גלייך באַזיעגט; אז זי איז געוואָרען זעהר פּרעהליך און האָט שרעקליך געמאַכט צו שאַנד דעם פירשט פאר זיין ניט קענען, האָט שרעקליך געלאַכט פון איהם, אזוי אז אויף דעם פירשט איז געווען א רחמנות צו קוקען. דערנאָך האָט זי פאָרגע-לעגט צו שפילען אין קאָרטען, אין „דוראַטשקעס“, נאָר דאָ איז גע-וואָרען פארקעהרט: דער פירשט האָט זיך ארויסגעשטעלט צו זיין אַזאַ בריה אין „דוראַטשקעס“ ווי... ווי א פּראָפּעסאָר; ער האָט גע-שפילט ווי אַ קינסטלער; אַנאַליאָ האָט געפרובירט פאַלשעווען און זי האָט אפילו קאָרטען אונטערגעשטעקט, און אין די אויגען איהם באַגאַנוועט, און פונדעסטוועגען האָט ער זי אלע מאָל געמאַכט צום נאָר; אַ מאָל פינף נאָכאַנאַנד. אַנאַליאָ איז שרעקליך אין כעס געוואָרען און האָט זיך אין גאַנצען פאָרגעסען; זי האָט אָנגערעדט דעם פירשט אַזעלכע שטעכווערטלאַך און פּרעכקייטען, אזוי, דאָס ער האָט שוין אפילו אויפגעהערט לאַכען און ער איז אין גאַנצען בלאָס געוואָרען, ווען זי האָט איהם ענדליך געזאָגט, „אז איהר פוס וועט ניט זיין אין דעם דאָזיגען צימער, ביז וואַנען ער וועט דאָ זיצען, און ס'איז אפילו ניט שעהן פון זיין זייט נאָר דאָס אלעס וואָס האָט פאָ-סירט, צו געהן צו זיי, און נאָך דערצו אין מיטען נאַכט, אום איינס אַזויגער. און דערנאָך האָט זי אַ קלאַפ געטאָן מיט דער טיר און איז אַרויס. דער פירשט איז אוועקגעגאַנגען ווי פון אַ לוייה, ניט אַכטענדיג אויף אלע זייערע טרויסטרעד. פּלוצלינג, אין א פּערטיל שטונדע ארום ווי עס איז אוועק דער פירשט, איז אַנאַליאָ אַרונטערגע-לאָפען אויף דער טעראַסע, און איז אַזאַ איילעניש, דאָס זי האָט אפילו די אויגען ניט אויסגעווישט און די אויגען זיינען ביי איהר געווען פאָרוויינטע; און אַרונטערגעלאָפען איז זי צוליב דעם ווייל עס איז געקומען קאָליאָ און געבראַכט אַ איגעל. זיי אלע האָבען גענומען באַטראַכטען דעם איגעל; אויף זייערע פראַגע האָט קאָליאָ ער-קלעהרט, אז דער איגעל איז ניט זיינער, און אז ער נעהט עס איצט צוזאַמען מיט אַ צווייטען גימנאַזיסט, קאַסטיאָ לעבעדעווי, וועלכער איז געבליבען שטעהן אויפ'ן גאַס און שעהט זיך אריינגעהן צוליב דעם ווייל ער טראַגט אַ האַק; און אז דער איגעל און די האַק האָבען

זיי געקויפט אָט ערשט ביי א פארבייגענדען פויער. דעם אינגעל האָט דער פויער פארקויפט און גענומען פאר איהם פופציג קאָפיקעס, און די האק האָבען זיי איהם אַליין איינגעשמועסט צו פארקויפען ווייל עס איז זעהר א גוטע האק. דאָ האָט אַנאַליא פלוצלינג גענומען שרעקליך צושטעהן צו קאַליא'ן, אז ער זאָל איהר טאַקע שוין פאר-קויפען דעם אינגעל, זי איז געווען אויסער זיך, האָט אפילו קאַליא'ן אָנגערופען „ליבינקער“. קאַליא האָט לאנג ניט געוואלט צושטימען, נאָר שנדליך האָט ער ניט אויסגעהאלטען און אַ רוף געטאָן קאסטיא לעבעדעווען, וועלכער איז טאַקע אריינגעקומען מיט אַ האק און האָט זיך זעהר פארשעהמט. נאָר דאָ האָט זיך נאר אונערווארטעט אַרויסגעשטעלט, אז דער אינגעל באַלאַנגט נאר ניט צו זיי, נאָר צו עפעס אַ דריטען אינגעל, פעטראָוו, וועלכער האָט זיי ביידען געגע-בען געלט אז זיי זאָלען פאר איהם קויפען ביי עפעס אַ פירטען אינגעל, שלאָסערס געשיכטע, וועלכער יענער, נויטיגענדיג זיך אין געלט, פארקויפט פאר זעהר ביליג, און אז זיי זיינען אוועק קויפען שלאָסערס געשיכטע, נאָר זיי האָבען זיך ניט געקענט באהערשען און געקויפט דעם אינגעל, אזוי דאָס עס קומט אויס, דאָס דער אינגעל און די האק געהערען נאר צו יענעם דריטען אינגעל, צו וועמען זיי טראָגען עס איצטער, אַנשטאָט שלאָסערס געשיכטע. נאָר אַנאַליא איז אזוי צוגעשטאַנען, דאָס ענדליך, האָבען זיי זיך נעמשלאָסען און איהר פארקויפט דעם אינגעל. גלייך נאָכדעם ווי אַנאַליא האָט אריינגע-קראָגען דעם אינגעל, האָט זי איהם תיכף, מיט קאַליא'ס הילף, אריינגע-געלעגט אין אַ געפלאַכטענער קערבעל, צוגעדעקט מיט אַ סאַלפּעטקע, און גענומען בעטען קאַליא'ן, אז ער זאָל טאַקע שוין, און אין ערגיץ ניט פארנעהענדיג, איהם אפּטראָגען צום פירשט, אין איהר נאָמען וועגען, מיט אַ ביטע אַנצוגעהמען „אַלס צייכען פון איהר טיפּסטער אַכטונג“. קאַליא האָט מיט פרייד איינגעשטימט און געגעבען דאָס וואָרט, אז ער וועט צושטעלען, נאָר באַלד האָט ער גענומען צושטעהן, „וואָס מיינט עס אַן אינגעל אַלס מתנה?“ אַנאַליא האָט איהם גע-ענטפערט, אז דאָס איז ניט זיין עסק. ער האָט גענטפערט, אז ער איז איבערצייגט, אז דאָ ליגט באַהאַלטען עפעס אַן אלעגאָריע. אַנאַליא איז געווארען אין כעס, און איהם אָפּגעשניטען, אז ער איז אַ אינגעל און ניט מעהר. קאַליא האָט איהר גלייך געענטפערט, אַז

ווען ער וואָלט זיך מיט איהר ניט גערעכענט ווי מיט אַ פרוי, און דערצו אויך מיט זיינע איבערצייגונגען, וואָלט ער איהר באַלד באַ-וויווען, אז ער קען ענטפערען אויף אזא באַליידיגונג. איבעריגענס, האָט זיך עס געענדיגט דערמיט וואָס קאָליא איז מיט שמחה אוועק מיט דעם איגעל און נאָך איהם איז אוועקגעלאָפּען אויך קאסטיא לעבעדעוו. אַנאָליא האָט ניט אויסגעהאַלטען, און דערזעהענדיג אז קאָליא שאַקעלט צופיעל מיט דער קערבעל, האָט זי איהם נאָכגעשריען פון טעראַסע: „איד בעט איד קאָליא טייערער, לאָזט עס ניט איין!“ פונקט ווי זי וואָלט זיך מיט איהם אַט ערשט גאר נישט געקריגט; קאָליא האָט זיך אפגעשטעלט און האָט אויך פונקט ווי ער וואָלט זיך ניט געקריגט, זיך צושריען מיט דעם גרעסטען רעספעקט: „ניין, אַנאָליא אייוואַנאוואַ איד וועל עס ניט איינלאָזען, איהר מעגט זיין גאַנץ רהיג!“ און האָט ווידער גענומען שטאַרק לויפּען. אַנאָליא האָט זיך נאָכדעם שרעקליך צולאָכט און איז אוועקגעלאָפּען צו זיך, זעהר א צופרידענע און אַ גאַנצע טאַג דערנאָך איז זי געווען זעהר פרעהלאַך.

אַזא נאַכריכט האָט אין גאַנצען צוטומעלט ליזאוועטא פּראַ-קאַפּיעוונאַ. דוכט זיך וואָס איז דאָ געשעהן? נאָר קענטיג, אז אזא שטימונג איז אויף איהר אַנגעקומען. איהר אומרוהיגקייט איז געווען זעהר פּערשטאַרקט און דערהויפּט — דער איגעל, וואָס מיינט אז איגעל? וואָס פאַר אַן אפמאד שטעקט דעין? וואָס קען מען אין דעם פאַרשטעהן? וואָס איז דאָס פאַר אַ צייכען? וואָס פאַר אַ טעלעגראַם? און דערצו האָט דער ארימער איוואַן פּיאַראַוויטש וועלכער איז אַנוועזענד געווען ביי דעם פאַרעהר, האָט אין גאַנצען איבערפיהרט דעם עסק מיט זיין ענטפער. לויט זיין מיינונג, איז דאָ קיין טעלעגראַם ניטאָ. און אז דער איגעל, איז בלויז אַן איגעל און אויסער דעם אפשר באַצייכענט עס אויך, פּריינדשאפט, דאָס פאַר געסען פון אַ באַליידיגונג און אַ שליסונג פון פּריעדען. מיט איין וואָרט, דאָס אלעס, איז ניט מעהר ווי אַ שטיפּעריי, נאָר אלענפאַלס, אַן אומשולדיגע און אַ פאַרצייבאַרע.

מיר וועלען באַמערקען אין קלאַמערען אז ער האָט טאַקע גע-טראַפּען. דער פירשט איז קומענדיג אהיים פון אַנאָליא'ן, פאַר-לאַכט און ארויסגעטריבען פון איהר, שוין ביי אַ האַלבע שטונדע געזעסען איז זעהר אַ פינסטערער פאַרצווייפּלונג, ווען פּלוצלינג איז

ערשיענען קאליא מיט'ן איגעל. גלייך האט זיך דער הימעל אויסגע-
לייטערט, דער פירשט איז ווי פון טויט לעבעדיג געווארען; ער
האט פאנאדערגעפרענט קאליא'ן, געמאסטען יעדען ווארט זיינעם,
איבערגעפרענט צו צעהן מאָל, געלאַכט ווי א קינד און אלע וויילע גע-
דריקט די הענט פון די ביידע לאכענדיגע אינגלעך. עס קומט אויס.
הייסט עס, אז אַנאַליא פארצייעט און דעם פירשט איז שוין ווידער
ערלויבט צו קומען צו זיי היינט אין אָווענט, און פאר איהם איז דאָס
ניט נאָר געווען די הויפט זאך, נאָר אלעס.

— עך, קאליא, וואָס פאר א קינדער מיר זיינען נאָך! און...
און... ווי גוט עס איז וואָס מיר זיינען נאָך קינדער! האָט ער מיט
ענטציקונג ענדליך אויסגערופען.

— ס'איז נאנץ איינפאך, זי איז אין אייך פארליבט, פירשט,
און מעהר גאר נישט!! האָט מיט אויטאָריטעט געענטפערט קאליא.
דער פירשט איז רויט געווארען, נאָר דעם מאָל האָט ער גאר
ניט געזאָגט, און קאליא האָט בלויז געכאכאַטשעט און געפאַטשט אין
די הענט; איז א מינוט אַרום האָט זיך אויך צולאכט דער פירשט.
און דערנאָך ביו איז אָווענט האָט ער יעדע פינף מינוט געקוקט אויפ'ן
זייגער, צי איז שוין א סך אוועק, און וויפיעל איז נאָך געבליבען ביז
אָווענט.

נאָר די שטימונג האָט געזיעגט: ליזאוועטא פראַקאָפיעוונאַ
האָט ענדליך ניט אויסגעהאַלטען און זיך אונטערגעגעבען א היסטערי-
שער מינוט. ניט קוקענדיג אויף אלע טענות פון מאַן און טאכטער,
האָט זי גלייך געשיקט נאָך אַנאַליא'ן, מיט דעם צוועק, כדי איהר צו
שמעלען די לעצטע פראגע און פון איהר ארויסקריגען דעם סאַמע
קלאָרען און לעצטען ענטפער. „מען מוז דאָס אלעס גלייך ענדיגען
און ארוינטערוואַרפען פון די פלייצעס, אזוי אז מען זאָל עס אפילו
ניט דארפֿען מעהר דערמאָהנען!“ און ווען ניט—האָט זי ערקלעהרט—
וועל איר ניט דערלעבען ביז אָווענט!“ און דאָ ערשט האָבען זיך אלע
געכאַפט צו וואָס פאר א צושטאַנד זיי האָבען די זאך געבראַכט.
אויסער געמאַכטע פארוואַנדערונג, כעס, געלכטער און שפּאַס איבער'ן
פירשט און איבער אלע די וואָס האָבען איהר געשמעלט די פראגע —
האָט מען פון אַנאַליא'ן נאָר נישט געקענט ארויסקריגען. ליזאוועטא
פראַקאָפיעוונאַ האָט זיך אַריינגעלעגט אין בעט און איז ארויס נאָר

צום טיי, צו יענער צייט ווען מען האָט ערווארטעט דעם פירשט. דעם פירשט האָט זי ערווארטעט מיט ציטערניש און ווען ער איז ער-שיענען, האָט זי ווידער שיעור ייט געקראָגען היסטעריקע.

און דער פירשט אַליין איז אויך אריינגעקומען מיט שרעק, כמעט גארנישט זעהענדיג ארום זיך, מאַדנע שמייכלענדיג, אריינקוקענדיג אַלעמען אין די אויגען, און ווי אַלעמען פארנעבענדיג א פראַגע, ווייל אַנאַליא איז ווידער ניט געווען אין צימער, פון וואָס ער האָט זיך תיכף דערשראָקען. אין דעם אַווענט איז קיינער פון די זיימיגע ניט געווען, בלויז נור מיטגלידער פון דער פאַמיליע. פירשט שטש. איז נאָך געווען אין פעטערבורג צוליב דעם עסק מיט יעוונעני פאַולאָוויטש'עם אַנקעל. „ווען ער וואָלט כאַטש געווען און עפעס געזאגט“, האָט גע'דאָנה'ט וועגען איהם ליזאוועטא פראַקאָפיעוונא. אייוואן פיאָדאָ-ראָוויטער איז געזעסען מיט זעהר א פאַרזאָרגטען אויסזעהן; די שוועסטער זיינען געווען ערנסט און ווי זיי וואָלטען אומישנע גע-שוויגען. ליזאוועטא פראַקאָפיעוונא האָט ניט געוואוסט פון וואָס אַנצוהויבען דעם געשפרעך. ענדליך האָט זי ענערניש אויסגעזידעלט די אייזענבאַהן און א קוק געטאָן אויפ'ן פירשט מיט אן ענטשלאָסענעם ארויסרוף.

אוי וועה! און אַנאַליא איז נאָך אלץ ניט ארויסגעקומען און דער פירשט איז געווען א פאַרלאָרענער. קוים קוים געפליסטערט און צוטומעלטערהייט, האָט ער ארויסגעזאָגט די מיינונג, אז צו פאַר-ריכטען די אייזענבאַהן ליגע איז זעהר נוצליך, נאָר אדעלאַאידא האָט זיך פלוצלינג צולאַכט און דער פירשט האָט זיך ווידער פאַרלאָרען. אין דעם זעלבען אויגענבליק איז אריין אַנאַליא רוהיג און ווירדיג, זי האָט מיט צערעמאַניע זיך א נויג געטאָן צום פירשט, און האָט פייערליך פארנומען דעם סאַמע אַנגעזעהענעם פלאץ ארום דעם קיי-לעכדיגען טיש. זי האָט פרעגענד א קוק געטאָן אויפ'ן פירשט. אלע האָבען פארשטאַנען אז עס איז געקומען די צייט ווען עס וועלען ענט-שיידעט ווערען אלע מיספאַרשטענדניסען.

— האָט איהר ערהאַלטען מיין איגעל? האָט זי פעסט און כמעט צאַרענדיג געפרעגט.

— ערהאַלטען, האָט גענטפערט דער פירשט רויט ווערענדיג און מיט א פאַרכאַפטען אַטעם.

— ערקלעהרט זשע גלייך, וואָס דענקט איהר וועגען דעם? דאָס איז נויטיג פאר דער מאַמעס און דער גאנצער פאמיליעס רוהיגקייט.
— הער אויס אַגלאַיאַ... איז דער גענעראַל פּלוצלונג אומרוהיג געוואָרען.

— דאָס איז אַהן קיין שום גרענעץ!! — האָט זיך פּלוצלונג פאר עפעס דערשראָקען ליזאוועטא פּראַקאָפּיעוונא.

— קיין שום גרעניצען זיינען דאָ ניטא, מאַמע, האָט שטרענג און אויפ'ן אָרט גענטפערט די טאַכטער. — איך האָב היינט דעם פירשט געשיקט א איגעל און איד וויל וויסען זיין מיינונג. נו איז וואָס פירשט?

— דאָס הייסט, וואָס פאר א מיינונג ווילט איהר, אַגלאַיאַ איזאָנאוונא?

— וועען איגעל.

— דאָס הייסט... איך דענק אַגלאַיאַ איזאָנאוונא, אז איהר ווילט זיך דערוויסען, ווי אזוי איך האָב אויפגענומען... דעם איגעל... אָדער בעסער געזאָגט, וואָס איז מיין בליק אויף דער דאָזיגער מתנה... פון דעם איגעל הייסט עס... איז אזא פאַל דענק איד, אז מיט איין וואָרט...

איהם האָט פארפעהלט אַטעם און ער איז אנטשוויגען געוואָרען.
— נו, איהר האָט ניט פיעל געזאָגט, האָט אפגעווארט א פינף סעקונדען אַגלאַיאַ — גוט איד בין צופרידען לאָזען דעם איגעל, נאָר איד בין זעהר צופרידען וואָס איד קען ענדליך מאַכען אז ענד צו די אלע אַנגעקליבענע מיספארשטענדניסען. ערלויבט מיר ענדליך צו דערוויסען זיך פון איך פּערזענליך אליין: שדכו'ענט איהר זיך צו מיר אָדער ניט?

— אד גאָט מיינער! האָט זיך ארויסגעריסען ביי ליזאווטא פּראַקאָפּיעוונא.

דער פירשט האָט א ציטער געטאָן און זיך א וואָרף געטאָן אויף צוריק; איזאָן פיאַדראָוויטש איז פארגליווערט געוואָרען: „רי שוועסטער האָט זיך אַנגעוואַלקענט.

— זאָגט ניט קיין ליגען פירשט, בלויז דעם אמת. צוליב אייך פארפאלגט מען מיך מיט מאַדנע פארהערענישען; האַכען דאָך די דאָזיגע פארהערענישען עפעס א גרונד? נו!

— איד האָב זיך צו אייד ניט גע'שדכן'ט, אַגלאַיאַ איװאָנאַװנאַ, האָט אַרױסגעװאַנט דער פירשט, מיט אַ מאָל אױפֿלעבענדיג — אָבער... איהר ווייסט דאָך אַליין ווי איד ליעב אייד און גלויב אין אייד... אפילו איצט...

— איד האָב אייד געפרעגט: בעט איהר מיין האַנט אדער ניט?

— איד בעט, האָט מיט אפּשטאַרבנדען האַרץ געענטפערט דער פירשט.

— דאָס אַלץ איז ניט אזוי, ליבער פריינד, האָט אַרױסגעװאַנט אױװאַן פּיאָדאַראַװיטש, איז שטאַרקער אױפֿרעגונג — דאָס... דאָס איז כמעט אונמעגליך, ווען דאָס איז אזוי, גלאַשאַ... ענטשולדיג פירשט, ענטשולדיגט טייערער מיינער! ליזאוועטאַ פּראָקאַפּיעװאַ! האָט זי זיך געװענדעט צום מאַן נאָך הילף — מען האָט געדאַרפֿט אַרײַן־דרינגען...

— איד ענטזאג זיך, איד ענטזאג זיך!! האָט זיך צושאַקעלט מיט די הענט ליזאוועטאַ פּראָקאַפּיעװאַ.

— ערלויבט זשע מאַמע, איד מיר עפעס צו זאָגען; איד אַליין האָב דאָך איד עפעס אַ שטיקעל שייכות צו דער דאָזיגער אַנגעלעגענהייט עס ענטשיידעט זיך די גרויסע מינוט פון מיין שיק זאל, (אַגלאַיאַ האָט זיך טאַקע באשטימט אזוי אױסגעדריקט) און איד וויל זיך אַליין דערוויסען און אױסער דעם, ביז איד צופירדען וואָס דאָס ווערט געמאַכט פאַר אַלעמענ'ס אױגען... ערלויבט זשע מיר צו פרעגען אייד פירשט, ווען איהר פאַרמאָגט אַזעלכע ציעלען, טאָ מיט וואָס באשטימט, דענקט איהר צו צונויפשטעלען מיין גליק?

— אויף מיין וואָרט אַגלאַיאַ, איד ווייס ניט, וואָס זאָל איד אייד ענטפערען; דאָ... וואָס קען מען דאָ ענטפערען? און צו... איז דאָס נויטיג?

— מיר דוכט, אז איהר האָט זיך פאַרשעהמט און עס פעהלג אייד אַטעם; רוהט זיך אָפּ אַביסעל און קלייבט אָן נייע כחות! טרינקט אױס אַ גלאַז וואַסער; איבעריגענס, וועט מען אייד באַלד געבען טי.

— איד האָב אייד ליעב, אַגלאַיאַ איװאָנאַװנאַ, איד האָב אייד

זעהר ליעב; איד האָב אייך איינער בלויז ליעב און שפּאַסט ניט כ'בעט אייך, איד האָב אייך זעהר ליעב.

— אָבער פונדעסטוועגען איז דאָך דאָס אַ וויכטיגער ענין; מיר זיינען ניט קיין קינדער, און מען דארף קוקען מיט באשטימטהייט... גיט זיך איצט די מיה צו ערקלעהרען אין וואס באשטעהט אייער אייגענטום?

— נו, נו, אנלאיא! וואָס איז מיט דיר! דאָס טוט זיך ניט אזוי, ניט אזוי... האָט איז שרעק געמורמעלט איוואן פיאָדאָראָ-וויטש.

— ס'איז אַ שאַנדע! האָט הויך ארויסגעשעפטשעט ליזאוועטאַ פראַקאָפּיעוונאַ.

— זי איז פון זינען אַרונטער! האָט אויך אזוי הויך ארויס-געשעפטשעט אלעקסאַנדראַ.

— אייגענטום... דאָס הייסט, געלט? האָט זיך פארוואונדערט דער פירשט.

— דאָס מיין איד טאַקע.

— איד פארמאָג... איד פארמאָג איצט הונדערט און פינף און דרייסיג טויזענט, האָט ארויסגעמורמעלט רויט ווערענדיג, דער פירשט.

— ניט מעהר? האָט הויך און אָפען זיך פארוואונדערט אנלאיאַ, גאַרניט רויט ווערענדיג — איבעריגענס, ס'מאַכט ניט אויס; איבער-הויפט ווען מען זאָל לעבען מיט אַ רעכענונג... זייט איהר גרייט אַנ-צונעהמען אַ רעגירונגס-שטעלע?

— איד האָב געוואָלט האַלטען עקזאַמען אויף אַ הויזלעהרער... — גאַנץ פאַסיג; געזויס, וועט עס פאַרגרעסערען אייער איי-גענטום. דענקט איהר ווערען אַ קאַמער-יונקער?

— אַ קאַמער-יונקער? איד האָב וועגען דעם קיינמאַל ניט געדענקט, אָבער...

נאָר דאָ האָבען ביידע שוועסטער שוין מעהר ניט געקאַנט אויס-האַלטען און אויסגעשאַסען אַ געלכטער. אַדעלאַידאַ האָט שוין לאַנג באַמערקט אויף אנלאיאַ'ס געזיכט צייכענס פון האַסטיגען און אונ-קאַנטראַלירבארען געלעכטער, וועלכען זי האָט דערווייל מיט אַלע קרעפטען איינגעהאַלטען. אנלאיאַ האָט געוואָלט שטרענג אַ קוק טאָן

אויף די לאַכענדע שוועסטער, נאָר באלד האָט זי אליין ניט אויסגעדי האַלטען און זי האָט גענומען לאַכען מיט דעם סאַמע וואַהנזינגען כמעט היסטערישען געלעכטער; ענדליך, איז זי אויפגעשפרונגען און איז ארויסגעלאָפֿען פֿון צימער.

— איך האָב טאַקע אזוי געוואוסט, אז דאָס איז ניט מעהר ווי א געלעכטער! האָט אויסגעשריען אדעלאַאירא — פֿון סאַמע אַנהויב מיט'ן איגעל.

— ניין, אָט דאָס וועל איך שוין מעהר ניט ערלויבען, ניט ער לויבען! איז פֿלוצלינג אויפגעזאָדען פֿון כעס ליזאוועטאַ פֿראַקאַפֿ יענא און איז האַסטיג ארויסגעלאָפֿען נאָך אַנגלאַיאַ'. נאָך איהר זיי נען באלד אויך נאָכגעלאָפֿען די שוועסטער, אין צימער זיינען געבליבען דער פירשט און דער פֿאַטער פֿון דער פּאַמיליע.

— דאָס, דאָס... האָסטו זיך געקענט פּאַרשטעלען עפּעס אזוינס, לעוו ניקאָלאַיעוויטש? האָט שאַרף אויסגעשריען דער גענעראַל, קעני טיג אליין ניט פּאַרשטעהענדיג וואָס ער וויל זאָגען — ניין, ערנסט, ערנסט גערעדט?

— איך זעה, אז אַנגלאַיאַ איוואַנאַוואַ האָט פֿון מיר געלאַכט, האָט טרויעריג גענטפערט דער פירשט.

— וואַרט אויס ברודער, איך וועל געהן און דו וואַרט... ווייל... ערקלעהר דו כאַטש מיר, לעוו ניקאָלאַיעוויטש, ווי אזוי האָט עס אַלעס פּאַסירט, און וואָס דאָס אַלעס מיינט, און אַלץ, אזוי צו זאָגען? דו וועסט דאָך ברודער מיט מיר אליין איינשטימען — איד בין א פּאַטער; פֿונדעסטוועגען בין איד דאָך פּאַרט א פּאַטער! ווייל איד פּאַרשמעה דאָ גאַרנישט, טאָ ערקלעהר כאַטש, דו מיר!

— איך האָב ליעב אַנגלאַיאַ איוואַנאַוואַ, זי ווייס עס און... זי ווייס עס דוכט זיך, שוין לאַנג.

דער גענעראַל האָט געהויבען מיט די אַקסלען.

— מאַדנע, מאַדנע... און ביזט זעהר פּאַרליעבט?

— זעהר.

— מאַדנע, מאַדנע קוקט עס מיר אַלץ אויס... דאָס הייסט אזא סורפרייז און קלאַפּ, וואָס... פּאַרשטעהסט מיין טייערער איד רעד ניט וועגען דיין אייגענטום (כאַטש איד האָב ערוואַרטעט אז דו פּאַר מאַנסט מעהר), אַבער... מיר איז דאָס גליק פֿון דער טאַכטער... ענדי

ליד... ביזטו דען פעהיג אזוי צו זאָגען צו פאַרשאַפּען דאָס... דעם דאָזיגען גליק הייסט עס? און... און... וואָס איז דאָס: אַ שפּאַם אָדער אַן אמת פון איהר זייט? דאָס הייסט ניט מון דיין זייט נאָר פון איהרען?

פון הינטער דער טיר האָט זיך דערהערט אַלעקסאַנדראַ איוואַד נאָוואַ'ס שטימע, מען האָט גערופּען דעם פּאָטער.

— וואָרט צו ברודער, וואָרט צו! וואָרט צו און בעדענק זיך און איד וועל באַלד.. האָט ער אַרויסגערעדט איילענדיג און כמעט אין שרעק האָט ער זיך געווענדט נאָך אַלעקסאַנדראַ'ס רופּ.

ער האָט געפונען דער פרוי און דער טאָכטער איינער ביי דער צווייטער אין די אַרעמס און באַניסענדיג איינע די צווייטע מיט טרערען, דאָס זיינען געווען טרערען פון גליק, ליבשאַפט און פרידען. אנלאַיאַ האָט געקושט דער מוטערס הענט, באַקען, ליפּען; ביידע האַבען זיך הייס צוגעדריקט איינע צו דער צווייטער.

— נו, אַט קוק זי נאָר אַז, איוואַן פּיאַדאַרוויטש, אַט איז זי די ריכטיגע אנלאַיאַ! האָט געזאָגט ליזאוועטאַ פּראַקאַפּיעוואַ.

אַנלאַיאַ האָט אומגעדריעהט איהר גליקליך — און פאַרוויינט — געזיכט פון דער מאַמעס ברוסט, אַ קוק געטאָן אויפ'ן פּאָטער, זיך הויך צולאָכט, צו איהם אַ שפרונג געטאָן, פעסט אַרומגענומען און עמליכע מאַל אַ קוש געטאָן. דערנאָך האָט זי זיך ווידער געוואַרפּען צו דער מאַמע און האָט שוין אין גאַנצען איינגעגראָבען איהר געזיכט אין איהר ברוסט, כדי קיינער זאָל ניט זעהן און האָט זיך ווידער צע-וויינט. ליזאוועטאַ פּראַקאַפּיעוואַ האָט זי איבערגעדעקט מיט דעם עק פון איהר פאַטשיילע.

— נו, וואָס זשע טוסטו דאָ מיט אונז, וואָס זשע טוסטו, דו שלעכטע מיידעלע, אַט וואָס!! — האָט זי אַרויסגעזאָגט נאָר שוין מיט פרייד, פונקט ווי איהר וואָלט מיט אַמאָל געוואָרען גרינגער צו אַטעמען.

— אַ שלעכטע! יע אַ שלעכטע! האָט פּלוצלינג אונטערנער כאַפט אנלאַיאַ, אַ נאַרנישט! אַ צובאַלעוועטע!! זאָגט דאָס דעם פאַפּאַשאַ! אַ, ער איז דאָך גאר דאָ! פאַפּאַ איהר זייט דאָ? איהר הערט! האָט זי געלאַכט מיט טרערען אין די אויגען.

— דו טויערע מיינע, דו נעץ מיינער! האָט איהר געקושט דער

אין גאנצען פון גליק אויפשיינענדער גענעראל. (אנלאיא האָט די האנט ניט אוועקגענומען). הייסט עס, אז דו האָסט ליעב דעם דאָר זיגען... יונגען מענשען?

— נור-נור! איד קען ניט דולדען... אייער יונגען מענשען. קען ניט דולדען! האָט פלוצליג אויפגעזאדען אנלאיא און אויפ- געהויבען דעם קאָפּ — און ווען איהר טאָטע, וועט נאָר אמאָל וואַגען... איד זאָג עס אייך ערנסט; איהר הערט; איד זאָג עס ערנסט! און זי האָט טאָקע גערעדט ערנסט: זי איז אפילו אין גאנצען רויט געווארען און די אויגען האָבען געגלאַנצט. דער פאָטער האָט זיך אפגעשטעלט און זיך דערשראָקען, נאָר ליזאוועטא פראַקאפּ- יעוונא האָט איהם געגעבען א צייכען פון הינטער אנלאיא'ן און ער האָט פאַרשטאַנען, אז מען דארף ניט „פאַנאָדערפּרעגען“.

— אויב ס'איז אזוי, מלאַך מיינער, איז ווי דו ווילסט, ס'איז דיין ווילען, ער ווארט דאָרט אליין, אפשר זאָל מען איהם געבען צו פאַרשטעהן, אזוי אויף אן ערדלעך אופן, אז ער זאָל אוועקגעהן? דער גענעראל האָט אויך א וואונק געטאָן צו ליזאוועטא פראַך קאָפּיעוונא.

— ניין, ניין, דאָס איז שוין איבעריג; דערהויפּט ווען „אויף אן ערדלעך אופן“, געהט איהר אליין צו איהם ארויס; איד וועל אינטערקומען דערנאָך, באלד. איד וויל ביי דעם דאָזיגען... יונגען מענשען בעטען ענטשולדיגונג, ווייל איד האָב איהם באליידיגט. — און זעהר שטאַרק באליידיגט, האָט מיט ערנסט באַשטע- טיגט איוואן פיאָדאָראָוויטש.

— נו זאָל זיין אזוי... בלייבט בעסער איהר אלע דאָ, און איד וועל אפריהער געהן אליין, און איהר וועט גלייך נאָך מיר אונטער- קומען, גלייך זאָלט איהר אונטערקומען, אזוי איז בעסער. זי איז שוין צוגעקומען צום טהיר, נאָר פלוצלונג האָט זי זיך אומגעקעהרט.

— איד וועל זיך צולאָכען! איד וועל שטאַרבען פון געלעכ- טער! האָט זי טרויעריג געזאָגט. נאָר איז דער זעלבער סעקונדע האָט זי זיך אומגערעהט און איז אוועקגעלאָפּען צום פירשט.

— נה וואָס זשע איז דאָס אזוינס? וואָס דענקסטו? האָט אויף שנעל ארויסגערעדט איוואן פּיאָדאַראָוויטש.

— איך האָב מורא ארויסרעדען, האָט אויך אזוי אויף שנעל געענטפערט ליזאוועטאַ פּראָקאַפּיעוונאַ — נאָר לויט ווי איך פאר-שטעה, איז קלאָר.

— און לויט ווי איך דענק, איז אויך קלאָר, קלאָר ווי דער טאַג, אז זי האָט איהם ליעב.

— ניט נאָר זי האָט ליעב נאָר זי איז פארליעבט! האָט זיך אָנגערופען אַלעקסאַנדראַ איוואַנאָוונאַ. נאָר אין וועמען האָט זי זיך עס פארליעבט מישטיינס געזאגט?

— זאָל איהר גאָט בענשען. אויב דאָס איז איהר שיקזאַל! האָט פרום זיך איבערגע'צלמ'ט ליזאוועטאַ פּראָקאַפּיעוונאַ.

— איהר שיקזאַל הייסט עס, און פון שיקזאַל קען מען ניט אנטלויפען, האָט באַשטעטיגט דער גענראַל.

און אלע זיינען אוועק אין גאַסט-צימער און דאַרטען האָט זיי ווידער ערווארטעט א סוהפּריז.

אַגלאַיאַ האָט זיך ניט נאָר ניט צולאַכט, צוגעהענדיג צום פירשט, ווי זי האָט דערפאר מורא געהאַט, נאָר זי האָט אפילו שיעור ניט מיט שרעק צו איהם געזאגט:

— ענטשולדיגט א נאַרישער, שלעכטער און צעבאַלעוועמער מיידעל (זי האָט איהם אָנגענומען פאר'ן האנט). און זייט זיכער, אז מיר האָבען צו אייך גרענצלאָזע אכטונג. און ווען איך האָב געדוואָגט צו מאכען צו שפאַט אייער פיינע... גוטע אפּענהערציגקייט, טאָ פאַרצייט מיר ווי צו א קינד פאר דער שטיפּעריי; פאַרצייט מיר וואָס איך האָב אויף אייך ארויפגעצוואונגען א נאַרישקייט, וועלכע קען געוויס, ניט האָבען די קלענסטע פאַלגען...

די לעצטע ווערטער האָט אַגלאַיאַ ארויסגערעדט מיט א באַ-זונדער באַטאָנונג.

דער פאַטער, די מוטער און די שוועסטער, אלע האָבען געאַיילט אריין אין גאַסט-צימער, כדי דאָס אלעס צו זעהן און צו הערען און אלעמען האָבען ערשטיינט די „נאַרישקייט וועלכע קען געוויס ניט האָבען די קלענסטע פאַלגען“. און נאָר מעהר אַגלאַיאַ'ס ערנסטע שטימונג, מיט וועלכער זי האָט זיך ארויסגעזאגט וועגען דער דאָזי-

גער נאַרישקייט. אלע האָבען זיך פרעגענד איבערגעקוקט; נאָר דער פירשט, האָט דוכט זיך, די ווערטער ניט פאַרשטאַנען און ער איז געווען איבערגליקליך.

— צו וואָס רעדט איהר עס אזוי, האָט ער געמורמעלט, — צו

וואָס... בעט איהר.. פאַרצייהונג..

ער האָט אפילו געוואלט ארויסרעדען, אָז ער איז ניט ווערטה אָז מען זאָל ביי איהם בעטען פאַרצייאונג. ווער ווייסט, אפשר האָט ער באַמערקט די באַדייטונג פון די ווערטער וועגען דער „נאָר רישקייט וועלכע קען געוויס ניט האָבען די קלענסטע פאַלגען“, נאָר ווי א מאַדנער מענש האָט ער זיך אפשר נאָר מיט די ווערטער ניט דערפרעהט. ס'איז זיכער, אָז פאַר איהם איז שוין געווען גענוג גליק דאָס אליין וואָס ער וועט ווידער אונגעשטערט קענען קומען צו אַנגלאַיאָ, וואָס מען וועט איהם ערלויבען מיט איהר צו רעדען, זיצען, שפּאַצירען, און ווער ווייסט, מעגליך אָז ער וואָלט מיט דעם אליין געבליבען צופרידען, אויף זיין גאַנצען לעבען. (אָט פאַר דער דאָזיגער צופרידענקייט, האָט ביי זיך אין האַרצען ליזאוועטאַ פּראַ-קאַפּיעוואַ, ווי ס'דוכט זיך מעהר פון אלץ געשראַקען. זי האָט עס פאַראויסגעזעהן, פאַר א סך זאַכען האָט זי זיך געשראַקען ביי זיך אין האַרצען, זאַכען וועגען וועלכע זי האָט ניט געקענט ארויסזאָגען).

עס איז שווער זיך פאַרצושטעלען ביז וואָס פאַר א שטופע דער פירשט האָט אויפגעלעבט און זיך ערמוטיגט אין דעם דאָזיגען אַווענט. ער איז געווען אזוי פרעהלאך, אָז קוקענדיג אויף איהם איז געוואָרען פרעהלאך — אזוי האָבען זיך נאָכדעם אויסגעדריקט אַנגלאַיאָ'ס שוועסטער. ער האָט זיך צורעדט, און דאָס האָט מיט איהם ניט פאַסירט זינט יענעם פריהמאָרגען, ווען ס'איז מיט א האַלב יאָהר צוריק פאַרגעקומען זיין ערשטע באַקאַנטשאַפט מיט די עפאַנטשינס; ווען ער האָט זיך אָבער צוריקגעקעהרט אין פעטער' בורג איז ער געווען א שווייגענדער. און נאָר ניט לאַנג, האָט ער זיך אויסגעדריקט פאַר פירשט שטש. אָז ער דאַרף זיך אַיינהאַלטען און שווייגען, ווייל ער האָט ניט קיין רעכט צו ערנידעריגען די געדאַנקען, ווען ער זאָגט זיי ארויס. דעם גאַנצען אַווענט האָט ער אַליין בלוז כמעט גערעדט, און א סך דערצעהלט; קלאַר און מיט אַיינצעלהייטען געענטפערט אויף פראַגען, אבער איבעריגענס האָט

פון זיינע ווערטער גארנישט ארויסגעקוקט דאָס וואָס זאָל זיין עהנליך צו אַ ליעבעם געשפרעד. דאָס זיינען אלץ געווען אזעלכע ערנסטע און אפילו קלוגע געדאנקען. דער פירשט האָט אפילו ארויס-געזאגט אייניגע פון זיינע בליקען אויף זאכען, זיינע אייגענע גע-היימע באַטראַכטונגען, אזוי אז דאָס אלץ וואָס האָט אפילו אויס-געקוקט קאָמיש, ווען עס וואָלט ניט אזוי גוט אויסגעדריקט געוואָרען. אזוי האָבען איינגעשטימט דערנאָך אלע די וואָס האָבען עס צעגע-הערט. דער גענעראַל כאַטש ער האָט ליעב געהאט ערנסטע גע-שפרעד-טעמעס, נאָר ער און ליזאוועטא פראַקאָפּיעוונא האָבען גע-פונען פאר זיך, אז דאָ איז שוין צופיעל געלעהרזאמקייט, אזוי דאָס זיי זיינען צום סוף פון אַווענט אפילו געוואָרען אומעטיג. איבע-ריגענס איז צום סוף דער פירשט דערנאָנגען ביז דעם, אז ער האָט דערצעהלט עטליכע זעהר וויציגע אנעקדאָטען, פון וועלכע ער אַלרין האָט געלאַכט דער ערשטער. אזוי, דאָס אויך די אנדערע האָבען געלאַכט מעהר פון זיין פרעהליכען לאַכען ווי פון דעם אַנעק-דאָט זעלבסט. און וואָס עסגעהערט זיך אַנלאַיאַן, האָט זי כמעט נאָר ניט גערעדט דעם גאַנצען אַווענט; דערפאר האָט זי אַהן אויפ-הער, געהערט לעוו ניקאָלאַיעוויטש, און ניט נאָר איהם געהערט, נאָר אויך אויף איהם געקוקט.

— זי האַלט אזוי אין איין קוקען, נעהמט די אויגען ניט אַרונ-טער, מעסט און נוענט יעדען וואָרט זיינעם; זי האָט איינפאך גע-שלאָנגען יעדען וואָרט! אזוי האָט דערנאָך גערעדט ליזאוועטא פראַקאָפּיעוונא צו איהר מאן — אַבער פרוואו איהר זאָגען אז זי האָט איהם ליעב וועט זיך די וועלט איבערקעהרען!

— וואָס זאָל מען טאָן, ס'איז אזא מזל! האָט געצוקט מיט די אַקסלען דער גענעראַל און לאַנג נאָך דעם זאָט ער ווידערהאַלט דעם איהם געפעהלען געווארענעם ווערטעל. לאַמיר צוגעבען, אז ווי אַ פראַקטישען מענשען, איז איהם אויך זעהר פיעלעס ניט גע-פעהלען געוואָרען, אין דער איצטיגער לאַגע פון די אלע זאכען, און דערהויפּט די ניט באַשטימטהייט פון דער זאך; נאָר ביז אַ צייט האָט ער זיך אויך ענטשלאָסען צו שווייגען און קוקען... אין די אויגען פון ליזאוועטא פראַקאָפּיעוונא.

די פרעהליכע שטימונג פון דער פאמיליע האָט אָנגעהאלטען

ניט לאנג, אויף מאַרגען האָט זיך אנלאָיאַ ווידער צוקרינט מיט'ן פירשט, און אזוי האָט עס אָנגעהאלטען אַהן אויפהער אין די אַלע נאַכפּאָלגענדע טעג. אויף גאַנצע שטונדען האָ טזי געמאַכט דעם פירשט צו געלעכטער, און איהם שיעור ניט פארוואנדעלט אין א פאַיאַץ. אמת, זיי זיינען אָפט אפגעזעסען צו שטונדע און צו צוויי, אין זייער היימישען סערעל, אין דער בעסערקע, נאָר מען האָט באַ- מערקט אז אין דער צייט לייענט דער פירשט כמעט שטענדיג אנלאַיאַ'ן צייטונגען אָדער אַ בוך.

— ווייסט איהר, האָט איהם איינמאַל אנלאַיאַ געזאגט איבער- רייסענדיג דאָס לעזען — איך האָב באַמערקט, אז איהר זייט שרעק- ליד אונגעבילדעט; איהר ווייסט גארנישט ניט אויף ריכטיג, ווען מען פרעגט ביי אַיך: ניט ווער, ניט אין וועלכען יאָהר, ניט אין וועלכען טראַקטאַט. מען מוז מיט אַיך האָבען מיטלייך.

— איך האָב אַיך געזאגט, אז איך בין ניט קיין גרויסער גע- לעהרטער, האָט געענטפערט דער פירשט.

— איז וואָס זשע נאָר אַלעמען, באַזיצט איהר פאַרט? ווי אזוי זשע נאָר אלעמען, קען איך אַיך אַכטען? לייענט ווייטער; און איבעריגענס, ניט נויטיג, הערט אויף לייענען.

און ווידער האָט אין יענעם אָווענט דורכגעשוועבט עפעס-וואָס זעהר געהיימיניספולעס פון איהר זייט. עס האָט זיך אומגעקעהרט דער פירשט שמש. אנלאַיאַ איז געווען צו איהם זעהר פריינדליך א סך פאַנאנדערגעפרעגט וועגען עווגעני פאולאָוויטש, (דער פירשט לעוו ניקאָלאַיעוויטש איז נאָך געווען ניט געקומען), פלוצלינג האָט דער פירשט שמש. זיך ערלויבט צו געבען אן אָנצוהערעניש, אויף דער נאָהענטער און נייער איבערקעהרעניש אין דער פאַמיליע, בויענדיג אויף עמליכע ווערטער וועלכע האָבען זיך ארויסגעגליטשט ביי ליזאוועטא פראַקאָפיעוונא, אז מעגליך, מען וועט ווידער אפ- לעגען אַדעלאַאיראַס חתונה, כדי בירדע חתונות זאלען אויסקומען צוזאַמען. ס'איז זיך שווער צו פאַרשטעלען ווי עס האָט אויפגעזאָ- רען אנלאַיאַ „אויף די אלע נאַרישע פלענער“ און דערביי, האָט זיך ביי איהר ארויסגעריסען א וואָרט, אז „זי איז נאָך ניט גרייט צו פאַרנעהמען דעם פלאַץ פון עמיצענס ליובאַוויצעס.“

אַט די דאָזיגע ווערטער האָבען אלעמען ערשטוינט, נאָר די

הויפט די עלטערען. ליזאוועטא פראַקאָמיעוונא האָט אין א גע-
 היימען ראטה מיט'ן מאן באַשטאַנען אויף דעם, אז מען זאָל זיך
 מיט'ן פירשט קלאָר דורכרעדען וועגען נאַסטאַסיא פיליפּאָוונאַ.
 איוואן פיאַדאַראָוויטש האָט זיך געשוואָרען אז דאָס איז ניט
מעהר ווי „א גענגעל“ אזא, און דאָס נעהמט זיך פון אנלאַיא'ס „שע-
מעוודינקייט“ אז ווען פירשט שמש. וואָלט ניט אנגעהויבען רעדען
 וועגען חתונה וואָלט קיין „גענגעל“ ניט געווען ווייל אנלאַיאַז ווייס
 אַליין, וואָס אויף זיכער, איז דאָס אלעס ניט מעהר ווי א בלבל פון
 שלעכטע מענשען און אז נאַסטאַסיא פיליפּאָוונאַ געהט חתונה האָבען
 מיט ראנאזשין; אז דער פירשט האָט דאָרט ניט וואָס צו טאָן,
 מען רעדט שוין ניט פון פארבינדונגען, און אז ער האָט גאר קינימאָל
 ניט געהאַט קיינע פארבינדונגען. אויב מען זאָל שוין זאָגען דעם
 ריכטיגען אמת.

און דער פירשט האָט פון גארנישט ניט געוואוסט און ער האָט
 פארטגעזעט צו זיין גליקליך. געוויס, האָט ער אויך אפטמאָל באַ-
 מערקט עפעס-וואָס פינסטערעס און אומגעדולדיגעס אין אנלאַיאַס
 בליקען; נאָר ער האָט מעהר געגלויבט אין עפעס אנדערש און די
 פינסטערניש איז פון זיך אַליין פארשוואונדען. איינמאָל אטהוי-
 בענדיג גלויבען, האָט שוין קיין צווייפעל מיט קיין זאך איהם ניט
 געקענט ריהרען. מעגליך אז ער איז שוין געווען צופיעל רוהיג;
 אזוי אַמווינציגסטענס, האָט זיך אויך אויסגעדוכט איפּאָליטען וועל-
 כער האָט זיך מיט איהם איינמאָל, צופעליג באַגעגענט אין פארק.

— נו, איז דען ניט ריכטיג, וואָס איד האָב דאן געזאגט, אז
 איהר זייט פארליבט — האָט ער אָנגעהויבען אַליין צוקומענדיג צום
 פירשט און איהם אפשטעלענדיג. יענער האָט איהם דערלאנגט די
 האנט און איהם באַגריסט מיט דעם וואָס „ער קוקט אויס אזוי גוט“.
 דער קראנקער האָט אויסגעקוקט אויך אַליין צו זיין ערמוטיגט, א
 זאך וואָס איז אין נאָטור פון שווינדזיכטיגען.

ער איז טאַקע צוליב דעם צוגענאנגען צום פירשט, כדי איהם
 אַריינגעגען עפעס גיפטיגעס וועגען זיין גליקליכען אויסזעהן, נאָר
 גלייך איז ער אַרונטער פון וועג און האָט אָנגעהויבען רעדען וועגען
 זיך, ער האָט זיך גענומען באַקלאַגען, און זיך באַקלאַגט א סך און
 לאַנג און גאַנץ אַהן א טאַקט.

— איהר וועט ניט גלויבען, האָט ער פארענדיגט — ביז וואָס פאר אַ שטופע זיי זיינען דאָרט אויפגערגעגט, קליינליך, עגאָאיסטיש, פוסט-גאוה'דיג און אלטעגליך; גלויבט איהר, אז זיי האָבען מיר אַרײַנגענומען צו זיך מיט דער באַדינגונג אז איך זאָל וואָס שנעלער שטאַרבען און אָט זיינען זיי אַלע אויפגעבראכט, וואָס איך שטאַרב ניט, און וואָס מיר איז אין געגענטייל בעסער. א קאַמעדיע! איך וועט זיך מיט אייך, אז איהר גלויבט מיר ניט?

דער פירשט האָט ניט געוואָלט ווידערשפרעכען.

— איך דענק אפילו אייניגע מאָל זיך ווידער צו אייך אריבער-קלייבען, האָט צוגעגעבען איפאָליט, — הייסט עס אז איהר רעכענט זיי ניט פאר פעהיג אויפצוגעהמען א מענשען מיט דער באַדינגונג, אז ער זאָל אונבאדינגט וואָס שנעלער שטאַרבען?

— איך דענק, אז זיי האָבען אייך איינגעלאָרען צוליב אַנדערע

אויסזיכטען.

— עהע! איהר זייט דאָך גאר ניט אזוי איינפאך ווי איהר רעקאָמענדירט זיך! איצט איז ניט די צייט, ווען ניט וואָלט איך אייך עפעס אויסגעזאגט וועגען דעם האנאטשקע און וועגען זיינע האַפּענונגען. אונטער אייך גראַבט מען זיך אונטער, פירשט, מען גראַבט זיך אונטער אַהן רחמנות און... עס טוט אפילו לייך וואָס איהר זייט אזוי רעהיג. אבער אוי וועה — איהר קענט דאָך אַנדערש ניט!

— אָט וועגען וואָס אייך טוט לייך!! האָט זיך צולאכט דער

פירשט — וואָס זשע איז לויט אייער מיינונג וואָלט איך געווען גליקליכער ווען איך וואָלט געווען אומרוהיגער?

— ס'איז בעסער צו זיין אומגליקליך און וויסן ע ז איידער

גליקליך און לעבען אין טעות... איהר דוכט זיך, גלויבט גאָר ניט אז מיט אייך פארמעסט מען זיך און... פון יענער זייט.

— אייערע ווערטער וועגען פארמעסטען זיך, זיינען אביסעל

ציניש, איפאָליט; מיר טוט לייך וואָס איך האָב ניט קיין רעכט אייך צו ענטפערן. וואָס עס געהערט זיך אָבער גאוורילא אַרדאליאנאוויטש, טאָ שטימט אליין איין, קען ער דען בלייבען רעהיג נאך דעם אַלעמען וואָס ער האָט פאַרלאָרען, ווען איהר ווייסט כאַטש, טיילווייז, פון זיינע אינטערעסען? מיר דוכט זיך, אז

ס'איז גלייכער א קוק צו טאן פון דעם שטאנדפונקט. ער וועט נאך צייט האבען זיך ענדערן; ער דארף נאך א סך לעבען און דאס לעבן איז רייך... און איבריגענס... איבעריגענס... האָט זיך דער פירשט פלוצלונג פארלאָרען — וועגען די אונטערנאָבונגען... ווייס איד אפילו ניט וועגען וואָס איהר רעדט דאָ; נאָר לאָמיר אויפגעבען דעם דאָזיגען געשפרעך, איפאָליט.

— אויפגעבען ביז א צייט; און דערצו איז דאָך אונמעגליך אז איהר זאָלט זיך באַגעהן אַהן עדעלקייט. יא פירשט, איהר דארפט אַליין מיט'ן פינגער אַנטאָפּען כדי ווידער ניט גלויבען, כאַטאָ! און ווי דענקט איהר, איהר פאַראכטעט מיך איצט זעהר?
— פאַר וואָס? דערפאַר ווייל איהר האָט מעהר פון אונז אלע-מען געליטען און ליידט?

— ניין, נאָר דערפאַר ווייל איד ביז ניט ווערט מיינע ליידען.
— ווער עס קען ליידען מעהר פון אלעמען, דער, הייסט עס, איז ווערט צו ליידען מעהר. אנלאַיאַ איוואַנאווא, ווען זי האָט דורכגעליענט אייער וידוי, האָט זי איד געוואָלט זעהן, אַבער...
— זי לעגט אָפּ... זי טאָר ניט, איד פארשטעהט, פארשטעהט... האָט איבערגעשלאָגען איפאָליט, ווי מיהענדיג זיך וואָס שנעלער אויסמיידען דעם געשפרעך — ביי דער געלעגענהייט, מען זאָגט, אַז איהר אַליין האָט איהר דורכגעליענט אויפ'ן קול די גאַנצע פלויד דעריי, וועלכע איז אין אמת'ן אַנגעשריבען געוואָרען אין א הייד צושטאַנד... און איד פארשטעהט ניט, אויף וויפיעל דארף מען זיין — איד וועל ניט זאָגען האַרטע רציג (דאָס איז פאַר מיר אַז ערנידערונג) — נאָר קינדיש און ראַכע-זיכטיג אַז מען זאָל מיר קענען פאַרוואַרפען מיין וידוי און איהר אויסנוצען געגען מיר ווי א געוועהר! באַאומ-רוהיגט זיך ניט, איד רייך ניט אויף אייער רעכענונג...

— נאָר מיר טוט לייד, איפאָליט, וואָס איהר זאָגט זיך אָפּ פון אייער וידוי, ער איז אַן אויפריכטיגער, און ווייסט, אַז אפילו זיינע גרעסטע קאָמישע זייטען, און זיי זיינען דאָ פיעל, (איפאָליט האָט זיך שטאַרק אַ קנייטש געמאַן) זיינען אויך אויסגעקניפט מיט ליידען, ווייל זיך מודה זיין אין זיי מיינט אויך ליידען און... אפשר אויך גרויס העלדישקייט. דער געדאַנק וואָס האָט איד אַ שטויס געטאָן האָט אומבאַרינגט געהאַט אַן אַרענטליכען גרונד. וואָס ווייטער, אַלץ

קלעהרער זעה איד דאָס, איד שווער אייד, איד אורטייל אייד ניט, איד רייד בלויז כדי זיך ארויסצוזאָגען און מיר טוט לייך וואָס איד האָב דאן געשוויגען...

איפאָליט האָט אויפגעפלאַמט. ביי איהם האָט אַ בליץ געטאָן א געדאַנק, אז דער פירשט פאַרשמעלט זיך און וויל איהם כאַפּען; נאָר איינקוקענדיג זיך אין זיין געזיכט, האָט ער ניט געקענט ניט גלויבען אין זיין אויפריכטיגקייט, זיין פנים האָט אויפגעשווינט.

— און פונדעסטוועגען דארף איד פאַרט שטאַרבן, האָט ער ארויסגערעדט שיעור ניט צוגעבענדיג: „אַז מענש ווי איד!“ — און שמעלט זיך פאַר ווי עס קריכט מיר אַרײַן אין די ביינער אייער האַנעטשאַק; ער האָט אויסגעטראַכט, אז עס איז מעגליך אז דריי פיער, פון יענע וואָס האָבען געהערט מיין וידוי וועלען שטאַרבן פריהער פאַר מיר! וואָס זאָגט איהר דערויף? ער דענקט, אז דאָס איז פאַר מיר א טרויסט כאַ-כאַ! ערשמענס, זיינען זיי נאָר ניט געשטאַרבן, איז וואָס פאַר א טרויסט איז דאָס פאַר מיר, זאָגט אַליין! ער אורטיילט נאָר זיך. איבעריגענס, איז ער נאָר אַוועק ווייטער, איינפאַד ער זידעלט זיך איצט. ער זאָגט, אז אן אַכ שטענדיגער מענש שטאַרבט אין אַזאַ פאַל שטילערהייט, און אן אין דעם אַלעמען איז פון מיין זייט בלויז געווען איין עגאָאיזם און ניט מעהר! וואָס זאָגט איהר דערויף? ניין, דאָס איז בלויז אן עגאָאיזם פון זיין זייט! וואָס פאַר א דינקייט, אָדער בעסער געזאָגט, אן אַקסענע גראַבֿקייט פון עגאָאיזם, וועלכע זיי מערקען נאָר ניט ביי זיך! האָט איהר געלייענט, פירשט, וועגען דעם טויט פון סטעפּאַן גלעבאָוו איז אַכצעהנטען יאהרהונדערט? איד האָב צופעליג נעכטען איבערגעלייענט...

— וועלכען סטעפּאַן גלעבאָוו?

— מען האָט איהם אַרויפגעזעצט אויף א פּלאַקען אין פעטער'ס צייטען.

— אַד גאַט מיינער, איד ווייס! ער איז אפגעזעסען פופּצעהן שטונדען אויפ'ן פּלאַקען, אין אַ פּראָסט, אין אַ פּוטער און איז גע- שטאַרבן גרויסמוטיג; ווי זשע דען? איד האָב געלעזען... און וואָס ווילט איהר דערמיט זאָגען?

— גיט דאָר גאַט אַזעלכע פיינע טויטען צו מענשען, און אונז

ניט! איהר דענקט אפשר אז איד בין ניט פעהיג צו שטארבען ווי גלעבאוּ? ?

— איד דענק דאָס גאר ניט, האָט זיך פארשעהמט דער פירשט
— איד האָב בלוין געוואָלט זאָגען אז איהר... דאָס הייסט ניט דאָס,
אז איהר וואָלט ניט געווען עהנליך צו גלעבאוּ'ן אָבער... אז איהר...
אז איהר וואָלט גיכער דאָן געווען...

— איד שטויס זיך אָן: איד וואָלט געווען אַן אַסטערמאן און
ניט קיין גלעבאוּ — דאָס ווילט איהר זאָגען?
— וואָס פאר אַן אַסטערמאן? — האָט זיך פארוואונדערט דער
פירשט.

— אַסטערמאן, דער דיפלאָמאַט אַסטערמאן, פעטראָוסקי אַס-
טערמאן, האָט אַרויסגעמורמעלט איפּאָליט פּלוצלינג פּאַרלירענדיג
זיך. עס האָט נאָכגעפּאָלגט אַ געוויסע מיספּאַרשטענדיגס.
— אַ, ניי, נין! איד האָב ניט דאָס געוואָלט זאָגען, האָט
נאָך אַ וויילע שוויגען אַרויסגעזאָגט דער פירשט — איהר וואָלט
דוכט זיך מיר... קיינמאָל ניט געווען קיין אַסטערמאן.
איפּאָליט האָט זיך אָנגעוואָלקענט.

— איבעריגענס, באַהויפטע איד דאָס דערפאַר, האָט פּלוצלינג
אונטערגעכאַפט דער פירשט, וועלענדיג קענטיג אויסבעסערען זיך —
ווייל די אַמאָליגע מענשען (איד שווער אַייד אז מיד האָט עס
שטענדיג ערשטוינט) זיינען אפשר גאר ניט געווען די זעלבע מענ-
שען וואָס מיר, ניט דער שטאַם וואָס איצט, אין אונזער דור, פונקט
ווי עס וואָלט גאר אַן אַנדער ראַסע געווען... דאָן זיינען די מענשען
געווען ווי פון איין אידעע, און איצט זיינען זיי גערוועזער, ענט-
וויקעלטער, פיהלענדער, און פול מיט אַ וועלכע ס'איז צוויי דריי
אידעען מיט אַמאָל... דער היינטיגער מענש איז ברייטער — און
איד שווער איד, אז דאָס טאַקע שטערט איהם צו זיין אַ מענש פון
איין שניט, אַזוי ווי די מענשען פון יענע דורות... איד... איד האָב
דאָס איינציג דערפאַר געזאָגט און ניט...

— איד פארשטעהט, פאר דער נאַאיוויטעט פון וועלכער איהר
האָט מיט מיר ניט אַיינגעשטימט, קריכט איהר מיר איצט צו טרויס-
טען, כאַטאַ! איהר זייט אַן אמת'ע קינד, פירשט. פונדעסטוועגען
באַמערק איד אַז איהר אלע באַהאַנדעלט מיך ווי.. א כלי פון פאַר-

פאַר... ס'איז גאַרנישט, גאַרנישט, איד בין ניט אין כעס, אלענפאלס, איז ביי אונז זעהר א קאַמישער געשפרעד אַרויסגעקומען; איהר זייט אַפּטמאַל אַן אמת'ע קינד, פירשט. איבעריגענס, ווייסט, אז איד וואָלט מעגליך געוואָלט זיין עפעס וואָס בעסערס ווי אַסטערמאַן; כדי צו זיין אַן אַסטערמאַן איז ניט ווערטה פון טויט לעבעדיג ווערען... און איבעריגענס, זעה איד, אז איד דאַרף וואָס שנעלער שטאַרבען, ווען ניט וועל איד אַליין אויך... לאַזט מיר אַפּ. אויפ'ס ווידערזעהן! נו, פיי, נו, זאַגט מיר אַליין, ווי איז לויט אייער מיינונג פאַר מיר בעסער צו שטאַרבען? עס זאַל אַרויסקומען ווי מעגליך... וואָל-טעמיגער... דאָס הייסט... נו, זאַגט שוין!

— געהט אונז פאַרביי און פאַרצייט אונז אונזער גליק! האָט אַרויסגעערדט מיט אַ שטילער שטימע דער פירשט.
— כאַ! כאַ! כאַ! אַט אזוי האָב איד אויך געדענקט! האָב אונבאַדינגט ערוואַרטעט עפעס אזא זאַך פון דעם סאַרט! פונדעסט-וועגען זייט איהר... פונדעסטוועגען זייט איהר... נו, נו! שעהר רעדעוודיגע מענשען! אויפ'ס ווידערזעהן, אויפ'ס ווידערזעהן!

זעקסטער קאַפיטעל.

וועגען דער אַווענט-פאַרזאַמלונג אויף דער דאַטשע פון די עפאַנטשונס, אויף וועלכער מען האָט ערוואַרטעט די בעלקאַנסקאַיא, האָט וואַרוואַראַ אַרדאַליאַנאַוונאַ אויך ריכטיג איבערגעגעבען דעם ברודער; מען האָט טאַקע ערוואַרטעט די געסט אין דעם זעלבען טאַג, אין אַווענט; נאַר ווידער האָט זיך זיך אויסגעדריקט וועגען דעם אַ סך שאַרפער ווי מען האָט באַדאַרפט. אמת, די זאַך איז אַרויסגעקוקען זעהר שנעל, און אפילו מיט אַ געוויסער גאַנץ אונט-נויטיגער אויפגעגונג און דערהויפט דערפאַר ווייל אין דער דאָזיגער פאַמיליע „האַט זיך אַלץ געטאַן ווי ניט ביי אלעמען.“ אַלץ האָט

זיך ערקלעהרט, מיט דער איילענדיגקייט, פון דער ניט „וועלענדיגער מעהר צו צווייפלען“ ליזאוועטא פראָקאָפיעוונא און מיט דער היציגער שרעקעניש פון די עלטערענס הערצער וועגען דעם בליק פון דער געליעבטער טאכטער. און דערצו האָט די בעלקאנסקאָיא אין אמת'ן טאָקע זיך געאייילט אָפצופאַהרען; און אזוי ווי איהר פראָמטער ציע האָט געוויס אַ סך באדייטעט אין דער וועלט, און אזוי ווי מען האָט געהאַפּט. אז זי וועט זיין צום פירשט גוט גענויגט, האָבען די עלטערען אויסגערעכענט אז די „וועלט“ וועט אויפגעהמען אנלאָיאס התן גלייך פון די הענט פון דער אלמעכטיגער „אַלטר פרוי“, און דאָס מיינט, ווען עס וועט אין דעם עפעס אויסקוקען מאַדנע, איז אונטער אזא שוץ וועט עס אויסקוקען אַ סך וועניגער מאַדנע. אין דעם איז באַשטאַנען דער גאַנצער ענין, וואָס די עלטערען האָבען אַליין כּשום אופן ניט געקענט באַשליסען; „איז דאָ איז דער זאד אַ מאַחנעקייט אָדער ניט?“ אַ פריינדליכע און אַ אָפּענע מיינונג פון אויטאָריטעטע און קאַמפּעטענמע מענשען וואָלט איצט גוט צוניץ געקומען, ווען, אַ דאנק אנלאָיא'ן איז נאָך אויף דעם גארנישט באַ-שטימט געוואָרען. אלענפאלס, פריה אָדער שפעט, דעם פירשט האָט מען געדארפט אריינפיהרען אין דער וועלט, וועגען וועלכען ער האָט ניט געהאַט דעם מינדסטען באַגריף. קורץ, מען האָט איהם געוואָלט „צייגען“. דער אָווענט איז פונדעסטוועגען גאַפלאַנעוועט געוואָרען צו זיין אַ גאַנץ געוועהנליכער; מען האָט ערוואַרטעט בלוין די „הויז-פריינד“ און אין זעהר אַ קליינעם צאָהל. אויסער דער בעלקאָנ-סקאָיא, האָט מען ערוואַרטעט אַ דאמע, אַ פרוי, פון זעהר אַ וויכ-טיגען פרייץ און טשינאָוויק. פון יונגע מענשען האָט מען בלוין גערעכענט שיעור ניט ווי דעם איינעם עווגעני פאולאָוויטש, ער האָט געדארפט קומען, באַגלייטענדיג די בעלקאנסקאָיא.

וועגען דעם אז עס וועט זיין בעלקאנסקאָיא האָט דער פירשט זיך דערוואוסט שיעור ניט מיט דריי טעג ביז'ן אָווענט; וועגען דעם אָווענט אָבער האָט ער זיך ערשט דערוואוסט נעכטען. ער האָט פאַר-שטעהט זיך באַמערקט אז דעם פאַרזאַרנטען אויסזעהן פון די מיטגלי-דער פון דער פאמיליע און אפילו פון אייניגע אנדייטענדרע און פאַר-זאַרנטע רעד, ער האָט פאַרשטאַנען, אז מען שרעקט זיך פאַר דעם איינדרוק וואָס ער קען מאַכען. נאָר ביי די עפאַנטשינס איז כמעט ביי

אַלע ביז איינעם געווען אפגעמאַכט אז ער איז זיין פראַסטקייט קען בשום אופן ניט פארשטעהן אז מען איז צוליעב איהם אומרוהיג. דערום האָבען אַלע קוקענדיג אויף איהם געווען אינערליך פארזארגט. איבעריגענס, האָט ער טאַקע אין אמת'ן ניט צוגעגעבען קיין גרויסע באדייטונג דער פארשטעהענדער געשעהעניש; ער איז געווען גאר פארנומען מיט עפעס אנדערש: אנלאַיאַ איז מיט יעדער שטונדע געווארען אַלץ קאפּריוזנער און אומעטיגער — דאָס האָט איהם דער-שלאָגען. ווען ער האָט זיך דערוואוסט אז מען ערווארטעט אויך עוונעני פאָולאָוויטש, האָט ער זיך זעהר דערפרעהט און האָט גע-זאָגט, אז ער האָט שוין לאַנג ערווארטעט איהם צו זעהן. צוליעב עפעס אן אורזאכע, זיינען די דאָזיגע ווערטער קיינעם ניט געפעלען געווארען; אנלאַיאַ איז ארויס אין ערגערניש פון צימער און נאָר שפעט אין אָווענט, אזויגער צוועלף, ווען דער פירשט האָט שוין גע-האַלטען ביים אוועקגעהן, האָט זי אריינגעכאַפט איהם צו זאָגען עטליכע ווערטער אין דער צייט ווען זי האָט איהם באַגלייט.

— איך וואָלט געוואלט, אז איהר זאָלט מאַרנען א גאנצען טאָג ניט קומען צו אונז, נאָר איהר זאָלט בלויז קומען אין אָווענט, ווען עס וועלען זיך שוין צונויפקלייבען די דאָזיגע... געסט. איהר ווייסט דאָך אז עס וועלען זיין געסט.

זי האָט גערעדט מיט אומגעדולד און אנגעשטרענגט; צום ערשטען מאָל האָט זי זיך צורעדט וועגען דעם „אָווענט“; אויך פאר איהר איז דער געדאַנק וועגען די געסט געווען איבערדריסיג. דאָס האָבען אַלע באַמערקט; מעגליך, אז זי האָט צוליב דעם זעהר שטאַרק געוואלט זיך צוקריגען מיט די עלטערען, נאָר דער שטאַל-און די שעהמעוודיגקייט האָבען איהר געשטערט. דער פירשט האָט גלייך פארשטאַנען, אז אויך זי שרעקט זיך פאר איהם (און זי וויל זיך ניט מודה זיין, אז זי שרעקט זיך), און מיט אמאָל האָט ער זיך אַליין אויך דערשראַקען.

— יע, איך בין איינגעלאָדען, האָט ער געענטפערט.

איהר איז קענטיג געען שווער צו פארטזעצען.

— קען מען דען מיט אייך אמאָל רעדען ערנסט וועגען עפעס? כאַטש איינמאָל אין לעבען? איז זי פלוצלונג שטאַרק אין כעס גע-וואָרען. ניט וויסענדיג פארוואס, און ניט קענענדיג זיך קאָנטראַלירען.

— מען קען. און איד הער אייד אויס, איד בין זעהר צופרידען.
האָט געמורמעלט דער פירשט.
אַנלאַיאַ האָט ווידער געשוויגען אַ ווילע און האָט אָנגעהויבען
מיט קענטיגער פאראכטונג.

— איד האָב ניט געוואלט מיט זיי פאר דעם קריעגען זיד;
אין אנדערע פעלע קען מען זיי גאר ניט אויפקלעהרען. עקעלהאפט
האָבען אין מיינע אויגען שטענדיג אויסגעקוקט די רעגלען וועלכע זיי-
נען אנגענומען ביי מיין מוטער. וועגען פאטער רעד איד ניט, צו
איהם קען מען גארנישט האָבען, די מאַמאָ אין געוויס אַן אַרענטליכע
פּרוי; וואָנט איהר צו פאַרלעגען עפעס וואָס נידעריגעס און איהר
וועט זעהן. נו און פאר דער דאָזיגער... גארנישט — בוקט זי זיד.
איד רעד ניט וועגען דער בעלקאנסקאָיאַ: א פאסקורנע אלטיטשקע
מיט אַ פאַסקורנעם כאַראַקטער, אָבער זי איז קלוג און זי קען זיי אלע-
מען האַלטען אין איהרע הענט. גוט אי דאָס. אַ, וואָס פאר אַ ער-
נידעריגונג! און ס'קוקט אויס לעכערליך: מיר זיינען אלע מאַס
געווען מענשע פון מיטעלען קרייז, דער סאַמע מיטעלער, וועלכער איז
נאָר מעגליך, פאַרוואָס זשע דאַרף מען קריכען אין דעם דאָזיגען הויך-
וועלטיגען קרייז? די שוועסטער קריכען אויך אַהין; דאָס האָט
פירשט שטש. זיי אלעמען צוטומעלט. פאַרוואָס פרעהט איהר זיד
וואָס עוונעני פאוולאָוויטש וועט זיין?

— הערט מיך אויס אַנלאַיאַ, האָט געזאָגט דער פירשט —
מיר דוכט זיד, אַז איהר שרעקט זיד זעהר פאַר מיר, אַז איד זאָל
מאַרגען ניט דורכפאַלען... אין דער דאָזיגער געזעלשאַפט?

— פאר אייד? שרעק אי ד זיד? האָט אַנלאַיאַ אין גאַנצען
אויפגעפלאַמט — וואָס האָב איד זיד צו שרעקען פאר אייד, כאַטש
איהר זאָלט אפילו אין גאַנצען זיד מאַכען צו שאַנדע? וואָס אַרט
עס מיך? און ווי קענט איהר אַזעלכע ווערטער באַנוצען? וואָס
מיינט „דורכפאַלען“? דאָס איז אַ מיאום וואָרט, א פאַסקורנעס.
— דאָס איז... אַ שולע-וואָרט...

— נו יע, אַ שולע-וואָרט! אַ מיאום וואָרט! איהר זייט
געוויס גרייט מאַרגען צו רעדען אַלין אַזעלכע ווערטער. זוכט זיי
אויס אין דער היים, נאָר מעהר, אין אייער לעקסיקאָן, איהר וועט
זעהן, וואָס פאר אַן עפעקט דאָס וועט מאַכען! אַן עבירה וואָס איהר

קענט אזוי פיין אריינגעהן, וואו האָט איהר זיך דאָס אויסגעלערענט?
וועט איהר קענען נעהמען און אויסטרינקען אן אנשטענדיגע גלאָז
טהיי, ווען מען וועט אויף אייך אומישנע קוקען?
— איך דענק, אז איך וועל קענען.

— דאָס טוט מיר לייד; ווען ניט וואָלט איך געהאט פון וואָס
צו לאָכען. צוברעכט אמווינציגסטען די כינעזישע וואזע אין נאסט-
צימער! זי קאָסט זעהר א סך, איך בעט אייך צוברעכט; זי איז
אַ געשענקטע. די מאַמע וועט פון זינען אַרונטער און וועט פאר
אַלעמען אין די אויגען זיך צעוויינען — אזוי, איז זי ביי איהר טייער.
מאָכט א וועלכען ס'ניט זשעסט, ווי איהר מאָכט שטענדיג, ניט אַ
וואָרף און צוברעכט; זעצט זיך אומישנע ניט ווייט פון דער וואזע.
— אין געגענטיל, איך וועל זיך מיהען צו זעצען ווי מעגליך

ווייטער, אַ דאנק וואָס איהר האָט מיר אויפמערקזאם געמאכט.
— הייסט עס, אז איהר שרעקט זיך שוין באַצייטענס, אז איהר
יועט מאָכען גרויסע זשעסטען. איך וועל זיך וועמען, אז איהר וועט
זיך צורעדען וועגען עפעס א „טעמאַ“, וועגען עפעס ערנסטעס, גע-
לעהרטעס, ערהאבענעס, אַ, ווי אנשטענדיג דאָס וועט זיין!
— איך דענק, אז דאָס וואָלט געווען נאָריש, און ניט אַם

פלאַץ.

— הערט מיך אויס, איינמאָל פאר אלע מאָל, האָט ענדליך
אַנלאַיאַ ניט אויסגעהאַלטען — ווען איהר וועט אָנהויבען רעדען
וועגען עפעס, צום ביישפּיעל, טויט-שטראַף, אָדער וועגען רוסלאַנד'ס
עקאָנאָמישען צושטאַנד, אָדער וועגען דעם אַז „שעהנקייט וועט ראַ-
טעווען די וועלט“ דאָ... וועל איך זיך זיכער פרעהען און לאָכען,
אַבער איך וויל מאָכען אייך אויפמערקזאם פאראויס: איהר זאָלט
זיך מיר מעהר אין די אויגען ניט ווייזען! איהר הערט: איך רעד
ערנסט! דאָסמאָל רעד איך ערנסט!

זי האָט טאַקע אין אמת'ן אַרויסגערעדט ערנסט איהר סטרא-
שונאַק, אזוי, דאָס אפילו עפעס אונגעווענהליכעס האָט זיך דערהערט
אין איהרע ווערטער, און אַרויסגעקוקט פון איהר בליק, א זאך וואָס
דער פירשט האָט פריהער ניט באַמערקט און וואָס איז טאַקע ניט
געווען עהנליך צו אַ שפּאַס.

— נו, איהר האָט געמאָכט אזוי, אז איך וועל איצט אונבאַדינגט

אָנהויבען רעדען, און אפילו מעגליך... אז איך זאָל אויך צוברעכען די וואַזע... פריהער האָב איך זיך פאר גארנישט ניט געשראַקען און איצט שרעק איך זיך פאר אלעס, איך וועל אונבאַדינגט דורכפאלען.

— טאָ שווייגט, זיצט און שווייגט.

— מען וועט ניט קענען. איך בין איבערצייגט, אז איך וועל זיך פון שרעק צורעדען, און פון שרעק וועל איך אויך צוברעכען די וואַזע, אפשר וועל איך פאלען אויפ'ן גלאַטען דיל אָדער עפעס עהנליכעס וועט ארויסקומען, ווייל אזוינע זאָכען האָבען שוין מיט מיר פאסירט! מיר וועט זיך עס חלום'ען היינט א גאנצע נאכט; צו וואָס האָט איהר אָנגעהויבען דערפון רעדען?

— אַגלאַיאַ האָט אויף איהם טריב א קוק געטאָן.

— ווייסט איהר גאָר וואָס: איך וועל מאָרגען גאָר ניט קומען, איך וועל אָפגעבען א רעפארט אז איך בין קראַנק און א סוף! — האָט ער ענדליך באַשלאָסען.

אַגלאַיאַ האָט א טופע געטאָן מיט'ן פוס און איז פון כעס אזש בלאַס געווארען.

— גאָט מיינער! האָט דען ווער באַגעגענט אזא זאך! ער וועט ניט קומען ווען מען מאַכט אבזיכטליך צוליעב איהם און... גאָט מיינער! אַט נאָט אייך א פאַרגעניגען צו האָבען וואָס צו טאָן מיט אַזאַ... צודרעהטען מענשען ווי איהר!

— נו, וועל איך קומען, וועל קומען! האָט וואָס שנעלער איר בערגעשלאָגען דער פירשט — און איך גיב אייך מיין עהרען וואָרט, אז איך וועל אפזיצען דעם גאַנצען אַווענט ניט אויסרעדענדיג קיין וואָרט, איך וועל טאַקע אזוי טאָן.

— איהר וועט טאן זעהר פּיין. איהר האָט ערשט געזאָגט: „איך וועל אָפגעבען א רעפארט אז איך בין קראַנק“; וואו נעהמט איהר אין אמת'ן אזעלכע אויסדרוקען? וואָס פאר א נאַטור האָט איהר צו רעדען צו מיר מיט אזעלכע ווערטער? רייצט איהר זיך מיט מיר, צי וואָס?

— איך בין שולדיג. דאָס איז אויך א שולע-וואָרט, איך וועל שוין מעהר ניט. איך פארשטעה גאַנץ גוט אז איהר... שרעקט זיך פאר מיר, (אַבער כעס'ט זיך נאָר ניט!) און איך בין זעהר צו פרידען פון דעם. איהר וועט ניט גלויבען ווי איך שרעק זיך איצטער

און פרעה זיך מיט אייערע ווערטער. נאָר אט דער גאַנצער שרעק. שווער איד אייד, איז א קלייניגקייט און א נאַרשיקייט. ביי גאַט, אַנלאַיא! און די פרייד וועט בלייבען! איד האָב שרעקליך לייעב וואָס איהר זייט אזא קינד, אזא פיינע און גוטע קינד! אד, אַנלאַיא. ווי שעהן איהר קענט אויסקוקען!

אַנלאַיא וואָלט געוויס אין כעס געווארען און זי האָט שוין גער וואָלט אויך, נאָר פּלוצלינג, אונערווארטעט פאר איהר זעלבסט, האָט א געפיהל אויגעבליקליך ארומגעכאפט איהר הארץ.

— און איהר וועט מיר ניט פאַרוואַרפען מיינע היינטיגע גראַבע ווערטער... אַמאַל... נאָכרעם? האָט זי פּלוצלינג געפרעגט.

— וואָס רעדט איהר! וואָס רעדט איהר! און וואָס זייט איהר ווידער אין כעס געווארען?... אַט קוקט איהר שוין ווידער אויס אומעטיג! איהר האָט צופיעל, אַפּטמאַל אָנגעהויבען קוקען אומעטיג, אַנלאַיא. אַמאַל האָט איהר אזוי ניט געקוקט. איד ווייס פאר וואָס דאָס איז...

— שווייגט, שווייגט!

— ניין, בעסער זאָגען. איד האָב שוין לאנג געוואלט זאָגען, איד האָב שוין געזאגט, אָבער... דאָס איז וועניג... ווייל איהר האָט מיר ניט געגלויבט. צווישען אונז שטעהט דאָך א וועזען...

— שווייגט, שווייגט, שווייגט, שווייגט! האָט איהם מיט אַמאַל איבערגעשלאָגען אַנלאַיא איהם פעסט פעסט אַנכאַפּענדיג ביים האַנט און שיעור ניט מיט גרויל קוקענדיג אויף איהם. אין דער מינוט האָט מען איהר א רוף געמאַן; פונקט ווי זי וואָלט זיך דער-פרעהט, האָט זי איהם איבערגעלאָזט און איז אַנטלאָפּען.

דער פירשט האָט א גאַנצע נאַכט געפיבערט. מאַדנע, שוין עטליכע נעכט כסדר האָט ער געהאט פיבער. דאָס מאַל, אין א האַלבען רעדען פון היץ איז איהם געקומען א געדאַנק אין מוח: וואָס וועט זיין ווען מאַרגען, פאר אלעמען איז די אויגען וועט ער קריגען אן אַנפאַל? האָט ער דאָך געקראָגען אַנפּעלע אויף דער וואַך? און דער דאָזיגער געדאַנק האָט אויף איהם אָנגעיאַגט אַ קעלט. א גאַנצע נאַכט האָט ער זיך געזעהן אין עפעס אזא מאַדנער ווילדער געזעל-שאפט, צווישען עפעס אזעלכע מאַדנע מענשען. די הויפט זאך איז דאָס, אז ער האָט זיך „צורעדט“; ער האָט געוואוסט, אז מען דאַרף

ניט רעדען, נאָר ער האָט די גאַנצע צייט גערעדט, ער האָט זיי אין עפעס געוואַלט איינשמעסען. עוונעני פּאַוּלאָוויטש און איפּאַליט זיינען אויך געווען צווישען די געסט און עס האָט זיך אויסגעדוכט אז זיי זיינען שטאַרק באַפריינדעט.

ער האָט זיך אויפגעכאַפט ניין אַזייגער, מיט א קאַפּ-שמערצען, מיט אן אונאַרדנונג אין די געדאַנקען, מיט מאַדנע איינדריקע, איהם האָט זיך גוואַלדיג פאַרוואַלט זעהן ראַנאַזשינ'ען; זעהען און א סך רעדען מיט איהם — וועגען וואָס באשטימט, האָט ער אַליין ניט געוואוסט; דערנאָך האָט ער זיך אין גאַנצען געווען באַשלאָסען צו געהן פאַר עפּעס-וואָס צו איפּאַליט'ען. עפעס דונקעלעס איז גע-לעגען אין זיין האַרצען, אויף אזוי פיעל, אז די פאַסירונגען, וועלכע האָבען געטראָפּען מיט איהם אין דעם דאָזיגען פרייהמאַרגען, האָבען אויף איהם געמאַכט, כאַטש זעהר א שטאַרקען, אָבער פונדעסטוועגען עפעס אזא ניט גאַנצען איינדרוק. איינע פון די דאָזיגע פאַסירונגען איז באַשטאַנען אין לעבעדעו'ס א וויזיט.

לעבעדעווי איז געקומען זעהר פריה, אין אַנהויב פון צעהן אַזייגער, און כמעט אין גאַנצען א שיכור'ער. כאַטש דער פירשט האָט די לעצטע צייט, זעהר שוואַך באַמערקט זאכען, נאָר איהם האָט זיך גלייך געווארפען אין די אויגען, אז זינט דער גענעראַל איוואַלגין האָט זיך פון זיי ארויסגעקליבען, אַט איז שוין אין דעם, דריי טעג, האָט לעבעדעווי זיך אַנגעהויבען שלעכט אויפצופיהרען. ער איז מיט אַמאָל געווארען זעהר נאַכלעסיג אין די קליידער, דער קראַוואַט האָט זיך פאַרדרעהט אין אַ זייט, און דער קאַלנער פון סורטוק איז געווען אַנגעריסען. אין זיינע צימערען האָט ער אפילו געבושעוועט, און דאָס האָט מען געקענט הערען דורכ'ן הויפעל. ווערא איז איינ-מאָל געקומען א פאַרווייניטע און האָט עפעס דערצעהלט. איצט קור מענדיג, האָט ער עפעס זעהר מאַדנע אַנגעהויבען רעדען, דערביי האָט ער זיך געקלאַפט אין האַרצען, און אין עפעס זיך באַשולדיגט...

— איד האָב געקראַגען... געקראַגען א באַליוונג פאַר מיין פאַרראַט און נידערטרעכטיגקייט... איד האָב געכאַפט א פאַטש! האָט ער ענדליך טראַגיש פאַרענדיגט.

— א פאַטש? פון וועמען? און אזוי אין דער פריה?

— אין דער פרייה? האָט סאַרקאַסטיש אַ שמייעל געטאָן
לעבעדעו — צייט האָט דאָ גאר ניט וואָס צו טאָן... אפילו פאר
פּיזישער באַלוינונג... נאָר איך האָב געכאַפט אַ מאַראַלישען, אַ
מאַראַלישען פאַטש און ניט קיין פּיזישען...

פּלוצלונג האָט ער זיך אַהן צערעמאַניעס געזעצט און אָנגעהויבן
בען דערצעהלען. זיין ערצעהלונג איז געווען אַ פאַרפּלאַנטערטע.
דער פירשט איז געווען אָנגעברונז'ט און געוואַלט אוועקגעהן, נאָר
מיט אַמאָל האָבען איהם עטליכע ווערטער ערשטוינט. ער איז ווי
פאַרשטיינערט געוואָרען פון פאַרוואַנדערונג... מאַדנע זאַכען האָט
דער הערר לעבעדעו דערצעהלט.

פון אָנפאַנג האָט זיך ווייזט אויס געשמוסט, וועגען עפעס אַ
בריעף; עס איז דערמאָנט געוואָרען אַגלאַיאַ אַ יוואַנאַוונאַ'ס נאַמען.
דערנאָך האָט לעבעדעו מיט ביטערקייט גענומען באַשולדיגען דעם
פירשט זעלבסט; מען האָט געקענט זיך אָנשטויסען אז ער איז פון
פירשט באַליידיגט געוואָרען. פון אָנפאַנג האָט איהם דער פירשט
געמאַכט פאַר אַ פאַרטרויענס-מענש אין דער אָנגעלעגענהייט מיט
דער באַקאַנטער פּערסאָנאַזש, (מיט נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוונאַ), נאָר
דערנאָך האָט ער אין גאַנצען מיט איהם איבערגעריסען און איהם
אוועקגעטריבען פון זיך מיט שאַנדע, און אפילו אין אזא שטאַרקער
באַליידיגונגס-פאַרם, אז דעם לעצטען מאָל האָט ער אויף אַ גראַבען
אופן צוריקגעוויזען, די אומשולדיגע פראַגע וועגען „די נאַהענטע
ענדערונגען אין הויז“. מיט שיכור'ע טרערען האָט זיך לעבעדעו
„מודה געווען, אז נאָך דעם האָט ער שוין מעהר ניט געקאָנט אַרײַ-
בערטראַגען, און מעהרער פון אלץ ווען ער האָט אַ סך געוואוסט...
זעהר אַ סך... אי פון ראַגאַזשינ'ען, אי פון נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוונאַ
און פון נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוונאַ'ס פּריינדין, און פון וואַרוואַראַ
אַרדאַליאַנאַוונאַ... אליין טאַקע... און אפילו אליין פון אַגלאַיאַ אײַ-
וואַנאַוונאַ. קענט איהר זיך דאָס פאַרשטעלען, אז דורך ווערן אַ
פאַרמיטלונג, דורך מיין טאַכטער, מיין געליעבטער ווער, מיין אייני-
ציגע... אזוי איז דאָס.. און איבעריגענס, ניט קיין איינציגע, ווייל איך
האָב זיי דריי. און ווער האָט געלאָזט וויסען מיט בריעף ליזאוועטאַ
פּראַקאַפּיעוונאַ, אין דער טיפּסטער געהיימניס אפילו, כע-כע! ווער
האָט איהר באַשריבען וועגען אלע באַציהונגען און וועגען די באַווע-

גונגען פון פערסאנאזש, נאסטאסיא פיליפאָווא, כע, כע! ווער איז דער דאָזיגער אַנאַנים, ערלויבט מיר צו פרעגען?
— איז דען מעגליך אז דאָס זייט איהר? האט אויסגעשריען דער פירשט.

— געוויס, האט מיט ווירדע געענטפערט דער שיכור, — און היינט טאקע, האלב נאך צעהן, ערשט מיט א האלבע שטונדע צוריק... ניו, מיט דריי פערטעל שטונדע, האב איר געלאזט וויסען דער עהרווידניגער מוטער, אז איר דארף איהר איבערגעבען איין פאסיר רונג... זעהר א וויכטיגע... איר האב איהר דאָס איבערגעגעבען דורך א צעטלעך מיט דער מידעל, פון די הינטערשטע טרעפ. זי האט אויפגענומען.

— איהר האט ערשט געזעהן ליזאוועטא פראקאפיעוואנא?
האט געפרעגט דער פירשט, קוים טרויענדיג זיינע אייגענע אויערען.
— ערשט געזעהן און געקראָגען א פאטש... א מאַראַלישען... זי האט אומגעקעהרט צוריק דעם בריעה, זי האט מיר צוריקגעווארפען און איהם אפילו ניט פאנאנדערגעפענט... און מיר האט זי ארויס-געטריבען... איבעריגענס, נאָר מאַראַליש און ניט פיזיש... און איבע-ריגענס, כמעט אויך פיזיש, ס'האט פיעל ניט געפעהלט!...
— וועלכען בריעה האט זי אייך צוריקגעווארפען, ניט קיין פאנאנדערגעפענטען?

— איז דען מעגליך... כע! כע! כע! איר האב דאָך אייך נאָך ניט געזאגט! און איר האב געדענקט אז איר האב שוין גע-זאגט... איר האב געקראָגען אזא בריוועל צו איבערגעבען...
— פון וועמען? צו וועמען?

נאָר אייניגע „ערקלערונגען“ פון לעבעדעוו איז געווען זעהר שווער צו פארשטעהן, דער פירשט האט פונדעסטוועגען פארשטאנען אויף וויפיעל ער האט געקאנט, אז דער בריעה איז געווען איבערגע-געבען אין פרייה-מאָרגען מיט דער דיענסט-מידעל, צו ווער א לעבע-דעוו, אום איהם איבערצוגעבען אויפ'ן אדרעס... „פונקט ווי פריעהר... פונקט ווי פריעהר, צו דער באַוואוסטער פערסאנאזש און פון דער זעלבער פערזאן... (ווייל איינער פון זיי באַצייכען איר מיט דעם נאָמען „פערזאן“ און די צווייטע בלוז מיט „פערסאנאזש“, צוליב ערנידערונג און כדי צו מאַכען אז אונטערשייד; ווייל עס איז דאָ

א גרויסער אונטערשייד צווישען אן אומשולדיגער און הויך-וויירדיגער גענעראל'ס א טאכטער און... א קאמעלען-דאמע) און אזוי הייסט עס, אז דער בריעה איז געווען פון דער „פערזאן“ וועלכע הויבט זיך אָן מיט דער בושטאב א...“

— ווי איז דאָס מעגליך? צו נאָסטאָסיא פיליפאָווא? ס'איז א דומהייט! האָט אויסגעשריען דער פירשט.

— עס איז געווען, געווען, און אויב ניט צו איהר, איז צו ראנא-זשיני'ען, און אפילו צום הערר טערענטיעוו איז אויך געווען, אויף איבערצוגעבען, ניט לאנג, פון דער פערזאן מיט דער בוכשטאב א... האָט אונטערגעוואונקען און געשמייכלט לעבעדעוו.

אזוי ווי ער האָט זיך צו אָפט צומישט און האָט פארגעסען וואָס ער האָט אנגעהויבען רעדען, איז אויך דער פירשט אנטשוויגען געווארען, כדי צו געבען איהם די מעגליכקייט זיך ארויסצוזאָגען, נאָר פונדעסטוועגען איז געווען זעהר ניט קלאָר: צי זיינען די בריעה געגאנגען באַשטימט נאָר דורך איהם, אָדער דורך ווערא'ן? אויב ער האָט אליין פארזיכערט, „אז צו ראנאזשיני'ען, איז דאָסזעלבע ווי צו צו נאָסטאָסיא פיליפאָווא“, איז מיינט עס, עס לעגט זיך אויפ'ן שכל, אַז די בריעה זיינען געגאנגען ניט דורך איהם, אויב עס זיינען איר בערהויפט נאָר געווען בריעה. דער פאל אויף וואָס פאר אַז אופו עס איז צו איהם איצט אַריינגעפאלען דער בריעה, איז געווען אן אמת'ע רעטעניש; זיכערער פון אלץ האָט מען געדארפט דענקען, אַז ער האָט אויף אַ וועלכען ס'ניט אופן עס אוועקגענומען ביי ווערא'ן... ער האָט שטילערהייט אוועקגע'ננב'עט און האָט עס אוועק געטראָגען מיט עפעס א צוועק צו ליזאוועטא פראָקאָפיעווא, אזוי האָט ענדליך זיך דערקלעהרט און פארשטאנען דער פירשט.

— איהר זייט פון זינען ארונטער, האָט ער אויסגעשריען אין גרויס צוטומלונג.

— ניט נאָר אינגאנצען, פיעל געשצטער פירשט, האָט ניט אַהן בייזקייט געענטפערט לעבעדעוו — אמת, איד האָב עס געוואלט איבערגעבען איד, איד איז די אייגענע הענט, כדי איד א טובה צו טאָן, נאָר איד האָב זיך באַרעכענט, אז בעסער זאָל איד טאָן א טובה צו יענע און לאָזען וויסען דער עהרווירדיגער מוטער... אזוי ווי איד האָב פריהער, אנומעלט, שוין געלאָזט וויסען ווייך אן אנאָנימע

בריעף; און ווען איד האָב פריהער אנגעשריבען אויף א פאפירעל און געבעטען מען זאָד מיר אויפגעהמען, אום אכט אהר און צוואַנציג מינוט און זיך אונטערגעשריבען „אײער געהיימיספולער קאַרעס־פאַנדענט“, האָט מען מיר גלייך צוגעלאָזט, אפילו זעהר שענל, דורך דעם הינטערשטען אריינגאנג... צו דער עהרווירדיגער מוטער...

— נו?

— און דאָ ווייסט איהר דאָך שוין, אז זי האָט מיר שיעור ניט אָנגעשלאָגען, דאָס הייסט שיעור, שיעור, אזוי אז מען קען אפילו רעכענען אז זי האָט כמעט ווי אָנגעשלאָגען, און דעם בריעף האָט זי מיר אַ וואָרף געטאָן. אמת, זי האָט איהם געוואָלט לאָזען ביי זיך — איד האָב עס געזעהן און באַמערקט — נאָר זי האָט זיך באַדענקט און אַ וואָרף געטאָן: „אויב מען האָט אזעלכען ווי דיר פארטרויט איר בערצוגעבען טאָ גיב איבער“... זי האָט זיך אפילו באַליידיגט אויך. אויב זי האָט זיך שוין פאר מיר ניט געשעהמט אזוי צו זאָגען, מיינט עס, אז זי האָט זיך באַליידיגט. זיי האָבען זעהר אַ היציגען כאַ־ראַקטער!

— וואו זשע איז דער בריעף איצט?

— נאָר אלץ ביי מיר, אַט איז ער!

ער האָט איבערגעגעבען דעם פירשט אַנלאַיא'ס צעמעלע צו נאוורילא אַרדאליאָוויטש, דעם זעלבען צעמעלע וועלכער יענער האָט זיעגערש, אין דעם זעלבען פריהמאָרגען, מיט צוויי שטונדען שפעטער, געוויזען דער שוועסטער.

— דער דאָזיגער בריעף טאָר ניט בלייבען ביי איד.

- - איד! איד! איד! גיב יאָר איהם אוועק, האָט מיט היץ אונטערגעכאפט לעבעדעוו, — איצט בין איד ווידער אייערער, אין גאַנצען פון קאַפּ ביז'ן האַרצען אייערער, נאָר אַ קלייניקען פאַר־ראַט! „באַשטראַפּט דאָס האַרץ, אָבער שוינט די באַרד“, ווי האָט געזאָגט טאַמאַס מאַרוס... אין ענגלאַנד און אין גרויס בריטאַניען, *mea culpa, Me culpa* ווי עס זאָגט דער רוימישער פאַפּסט.

— דעם דאָזיגען בריעף דאַרף מען גלייך אַפּשיקען, האָט דער פירשט געזאָגט, — איד וועל איבערגעבען.

— וואָלט אַפּשר ניט געווען גלייכער, גלייכער, בעסט ערצוויי גענער פירשט, וואָלט ניט געווען גלייכער... דעם דאָזיגען!...

לעבעדעוון האָט געמאכט א מאָדנע ליבליכע גרימאסע; ער האָט פּלוצלינג גענומען זיך שרעקליך דרעהען אויפ'ן פּלאץ, פּונקט ווי מען וואָלט איהם פּלוצלינג מיט אַ נאָדעל אַ שטאָך געטאָן, און ביטרע אונטערווינקענדיג מיט די אויגען, האָט ער געמאכט און באַד וויזען עפעס מיט די הענט.

— וואָס מיינט עס? האָט שטרענג געפרעגט דער פּירשט.
— אפּריהער דארף מען עס עפענען! האָט ער ארויסגעשעפּט טשעט אזוי ווי געהימניספּול.

דער פּירשט איז אויפגעשפרונגען מיט אַזאַ כּעס, אז לעבעדעוון האָט זיך אַזש געלאָזט לויפען; נאָר דערלויפענדיג צום טור, האָט ער זיך אפּגעשטעלט, אפּווארטענדיג אפּשר וועט יענער ווייכער ווערען.
— ער, לעבעדעוון! קען מען, קען מען דערגעהן ביז אַזאַ נידעריגער אונאַרדנונג, צו וועלכען איהר זייט דערגאנגען? האָט טרוירערדיג אויסגעשריען דער פּירשט. לעבעדעוון'ס פנים האָט אויפגעשיינט.

— איד ביז געפאלען זעהר נירעריג! זעהר נידעריג! האָט ער זיך גלייך דערנעהענטערט מיט טרערען, קלאפּענדיג זיך אין הארצען.

— דאָס איז אַ שענדליכע טאַט!
— געוויס, אַ שענדליכע טאַט, דאָס איז דער ריכטיגער וואָרט דערפּאר!

— און וואָס איז דאָס ביי אַיך פּאַר אַ שטייגער אזוי... אזוי צו האַנדלען? איהר ווייסט, איהר זייט דאָך אַן איינפאַכער שפּיאָן! פאַרוואָס האָט איהר געשריבען אַנאַנימע בריעף און באַאומרוהיגט... אַזאַ אַרענטליכע און גוטע פּרוי? און ענדליך, פאַר וואָס טאַר אַגלאַיאַ אַיוואַנאַוונאַ ניט שרייבען צו וועמען זי וויל? איהר זייט איהר געגאנגען פאַרקלאַגען, צו וואָס? וואָס האָט איהר געהאַט דאָרט צו קריגען דערפּאַר? וואָס האָט אַיך געבראַכט צו געהן מסור'ן?

— אַיינציג בלוז פון אַנגענעהמער ניגערדיגקייט און... צוליבע באַדינען אַן עהרווירדיגער נשמה. אזוי איז דאָס! האָט געמורמעלט לעבעדעוון — אַיצט אַבער ביז אַיך אינגאַנצען אַייערע, ווידער אין גאַנצען! כאַטש הענט מיך!

— איהר זייט אין אזא צושטאַנד ווי איצט אויך ערשינען פאַר ליזאוועטא פראַקאָפּיעוונא? איז מיט ווידערווילען געווען נייגעריג צו וויסען דער פירשט.

— נייז... געווען אַביסעלע פרישער... און אפילו אנשטענדיג גער... דאָס האָב איך שוין נאָך דער ערנידערונג דערגרייכט מיין איצטיגען אויסזעהן...

— זאָל שוין זיין גענוג. איהר קענט שוין געהן.

איבעריגענס, האָט מען די דאָזיגע ביטע געדארפט ווידערהאַלען אייניגע מאָל, איידער דער גאסט האָט זיך ענטשלאָסען אייזקצוגעהן. ער האָט שוין געווען אין גאַנצען געעפענט די טיר, נאָר האָט זיך ווידער אומגעקעהרט, דערגאַנגען אויף די שפיץ פינגער ביז'ן מיטען צימער, און האָט ווידער גענומען מאַכען צייכענס מיט די הענט. ווייזענדיג, ווי מען עפענט אויף אַ בריעף; אבער אַרויסזאָגען זיין עצה מיט'ן מויל האָט ער זיך ניט ענטשלאָסען; דערנאָך איז ער אַרויסגעגאַנגען, שטיל און ליעבליך שמייכלענדיג.

דאָס אלעס איז געווען זעהר שווער צו הערען, אז פון דאָס אַלץ האָט זיך אַרויסגעשטעלט איין גרויסער הויפט־פונקט: אז גלאַיאַ איז געווען זעהר אין גרויס אומרוהיגקייט, אין גרויסער אונענטשלאָסעניג קייט, אין גרויסע ליידען צוליעב עפעס־וואָס (אויס „אייפערזוכט“ האָט אַ שעפטשע געטאָן פאַר זיך דער פירשט), עס האָט זיך אויך אַרויסגעשטעלט, אז איהר האָבען אויך צוטומעלט ניט קיין גוטע מענשען, און ס'איז געווען זעהר מאַדנע וואָס זי האָט זיך זיי אַנג פאַרטרויט. געוויס זיינען אין אַט דעם אונערפּאַהרענעם, נאָר היציגען און שטאַלצען קעפעל צייטיג געוואָרען עפעס באַזונדערע פלענער, אפשר אויך שלעכטע און אויף נאָרנישט ניט עהנליכע... דער פירשט איז געווען זעהר איבערגעשראַקען און אין זיין צוטומ־לונג האָט ער ניט געוואוסט אויף וואָס זיך צו באַשליסען. מען האָט אונבאַדינגט געדארפט עפעס פאַרלויפען דעם וועג, ער האָט עס געפיהלט. ער האָט נאָכאמאָל אַ קוק געטאָן אויפ'ן אַדרעס פון דעם פאַרמאָאכטען בריעף: אַ, דאָ זיינען פאַר איהם ניט געלעגען קיינע ספּקוט און אומרוהיגקייטען, ווייל ער האָט געגלייבט: איהם האָט באַאומרוהיגט גאר עפעס אַנדערש אין דעם דאָזיגען בריעף: ער האָט ניט געגלייבט גאוורילא אַרדאליאַנאָוויטש. און דאָך האָט ער

געווען זיך באַשלאָסען אז ער אליין זאָל איהם איבערגעבען דעם בריעה פּערזענליך, און איז שוין צוליעב דעם ארויס פון הויז, נאָר אויפ'ן וועג האָט ער חרטה געהאט. כמעט לעבען פטיציו'ס הויז האָט זיך איהם ווי אומישנע אנגעטראָפּען קאַליא, און דער פירשט האָט איהם געשיקט איבערצוגעבען דעם בריעה אין די הענט פון זיין ברודער, פונקט ווי געשיקט דירעקט פון אנלאיא'ן. קאַליא האָט ניט געשטעלט קיינע פראגען און האָט צוגעשטעלט דעם בריעה, אזוי דאָס האניא'ן איז גאר ניט איינגעפאלען אז דער בריעה איז דורכגעגאנגען אזוי פיעל סטאַנציעס. אומקעהרענדיג זיך אהיים האָט דער פירשט פּעשיקט רופען צו זיך ווערא לוקיאָנאווא, האָט איהר דערצעהלט וואָס מען האָט געדארפט דערצעהלען, און זי באַרוהיגט, ווייל זי האָט נאָך אַלץ געווען אַרומגעזוכט דעם בריעה און געוויינט. זי איז אַריינגע-פאלען אין גרויס שרעק, ווען זי האָט זיך דערוואוסט, אז דעם בריעה האָט אוועקגע'גנב'עט דער פּאַטער. (דער פירשט האָט שוין זיך דערנאָך פון איהר דערוואוסט, אז זי האָט ניט איינמאָל געדיענט אין דער שטיבל, ראנאושינ'ען און אנלאיא איוואנאווא. איהר איז גאר ניט איינגעפאלען, אז דאָ קען זיין עפעס א זאך וואָס קען שאַדען דעם פירשט).

און דער פירשט איז ענדליך געווארען אויף אזוי פיעל צוטראַג גען, אז ווען אין א פאָר שטונדען ארום, איז צו איהם געקומען צו-לויפּען א שליח פון קאַליא'ן מיט דער נאָכריכט וועגען דעם פּאַטער'ס קראַנקהייט, האָט ער אין דער ערשטער מינוט כמעט ניט פארשטאַ-נען וועגען וואָס דאָ שמועסט זיך נאָר די דאָזיגע נאָכריכט האָט איהם אויך פיעל געהאַלפּען, ווייל זי האָט איהם שטאַרק אוועקגע-צויגען פון זיין צוטראַקענקייט. ער איז אָפּגעווען ביי נינא אַלעס סאַנדראָווא, (וואוהין מען האָט זעלבסטפארשטענדליך אריבערגע-טראָגען דעם קראַנקען), כמעט ביז עס איז געווארען נאכט. ער האָט ניט געבראכט קיין שום נוצען, נאָר עס זיינען דאָ מענשען, וועלכע ס'איז צוליעב עפעס, אָנגענעהם צו זעהן ארום זיך אין געוויסע שווערע מאָמענטען. קאַליא איז געווען זעהר געטראָפּען, האָט גע-וויינט היסטעריש, נאָר פונדעסטוועגען איז ער די גאַנצע צייט אַרומ געלאָפּען אין שליוות'ן: ער איז געלאָפּען נאָך איין דאָקטאָר און קאָט געבראכט דריי. איז געלאָפּען אין אַפּטייק, צום שערער. דעם

גענעראַל האָט מען געבראַכט צום לעבען, נאָר ניט צו זיך. די דאָקט־טוירים האָבען זיך אויסגעדריקט: „אַז אַלענפאַלס איז דער פּאַר־ציענט אין געפּאהר“, וואַריא און נינא אַלעקסאַנדראַווא זיינען פון קראַנקען ניט אפּגעטראָטען. האַניאַ איז געווען צוטומעלט און צו־טרייסעלט, נאָר ער האָט ניט געוואלט אַרויפּגעהן צום קראַנקען און אפּילו זיך געשראַקען אויף איהם א קוק צו טאָן; ער האָט זיך געבראַכען די הענט, און איז א געשפרעך מיט'ן פּירשט, האָט זיך איהם איינגעגעבען זיך אויסצודריקען, „אַז אַט האָט גראַד אזאַ אומ־גליק געדאַרפט פּאַסירען אין אזאַ צייט!“ דעם פּירשט האָט זיך אויסגעדוכט, אַז ער פּאַרשטעהט אויף זיכער, וועגען וועלכער צייט האַניאַ האָט עס גערעדט. אַיפּאַליט'ען האָט שוין דער פּירשט ניט געפונען ביי פּטיצינ'ען אין הויז. צו אַווענט צו איז געקומען צו־לויפען לעבעדעו וועלכער איז נאָר דער פּריהמאַרגענדיגער „עֶר־קלעהרונג“ ביז איצט געשלאָפען אַהן אן איבעררייס. איצט איז ער כמעט געווען ניכטער און האָט געוויינט איבער'ן קראַנקען מיט אמת'ע טרערען, פונקט ווי אויף זיינעם א לייבליכען ברודער. ער האָט זיך באַשולדיגט אויפ'ן קול, דאָך ניט ערקלעהרענדיג, וועגען וואָס דאָ האַנדעלט זיך, און איז צוגעשטאַנען צו נינא אַלעקסאַנד־ראַווא, פּאַרויכערענדיג איהר אַלע וויילע, „אַז דאָס ער, ער אַליון, איז די אורזאַכע און קיינער אויסער איהם... איינציג בלויז צוליבע אנגענעהמער נייגעריגקייט, און אַז דער „פּאַרשטאַרבּענער“, (אזוי האָט ער צוליבע עפעס־וואָס, עקשנות'דיג אַנגערופּען דעם נאָך לעבע־דיגען גענעראַל איז אפּילו געווען דער געניאַלסטער מענש!) ער האָט באַזונדער ערנסט אנגעדריקט אויף דער געניאַליטעט, אזוי ווי דורך דעם קען איז דעם איצטיגען מאַמענט ברענגען אן אויסערגע־וועהליכער נוצען. נינא אַלעקסאַנדראַווא, דערזעהענדיג זיינע אויפּריכטיגע טרערען, האָט איהם ענדליך א זאָג געטאָן, אַהן קיין שום פּאַרוואַרף און שיעור ניט מיט ליעבליכקייט: „נו, גאָט איז מיט אַיך, גענוג שוין וויינען, נו גאָט וועט אַיך פּאַרנעבען!“ לעבעדעו איז אויף אזוי פּיעל געווען ערשטווינט פון די דאָזיגע ווער־טער און טאָן, אַז ער האָט שוין אַ גאַנצען אַווענט ניט געוואָלט אפּ־טרעטען פון נינא אַלעקסאַנדראַווא. (און איז אַלע נאָכפּאַלגענדע טעג, ביז דעם סאַמע גענעראַל'ס טויט איז ער כמעט פון דער פּריה ביז

נאכט אָפגעזעסען ביי זיי אין הויז). אין פארלויר פון טאָג איז צוויי מאָל געקומען צו נינאָ אַלעקסאנדראָוואַ אַ שלוח פון ליזאוועטא פראַקאָפיעוונא זיך צו ערקונדיגען וועגען דעם קראַנקענ'ס געזונד. ווען אָבער שוין אין אָווענט, ארום ניין אזייגער, איז דער פירשט ערשיענען אין גאסט־צימער פון די עפאנטשינס, וועלכער איז שוין געווען פול מיט געסט, האָט ליזאוועטא פראַקאָפיעוונא גלייך גענומען פאָנאנדערפרעגען וועגען דעם קראַנקען מיט סימפאטיע, און האָט מיט ווירדיגקייט געענטפערט דער באַלאַקאָנסקאָיאַ אויף איהר פראַגע: „ווער אזוינס איז דער קראַנקער, און ווער אזוינס איז נינאָ אַלעקסאָנדראָוונאָ?\" דעם פירשט איז דאָס זעהר געפעהלען געווארען. ער אליין דורכשמועסענדיג זיך מיט ליזאוועטא פראַקאָפיעוונא האָט גע־רעדט „שעהו\", ווי עס האָבען זיך אויסגעדריקט דערנאָך אַנגאַיאַ'ס שוועסטער: „כאַשיידען, שטיל, אַהן איבעריגע ווערטער, אַהן זשעס־טען, מיט ווירדע; אריינגעקומען איז ער פיין, געקליידט איז ער געווען אויסגעצייכענט, און ניט נאָר, איז ער ניט געפאלען אויפ'ן גלאַטען דיל\", ווי ער האָט זיך נעכטען געשראָקען — נאָר קענטיג אַז ער האָט אפילו געמאכט אויף אלעמען א גוטען איינדרוק.

ער, פון זיין זייט, אוועקזעצענדיג זיך און ארומקוקענדיג זיך, האָט גלייך באַמערקט, אַז די גאַנצע פאַרזאַמלונג איז גאר ניט געווען עהנליך אויף די נעכטיגע געשפּענסטער, מיט וועלכע עס האָט איהם אַנגעשראָקען אַנגאַיאַ, אָדער אויף די קאַשמאַרען, וועלכע האָבען זיך איהם גע'חלומ'ט ביינאכט. צום ערשטען מאָל איז לעבען האָט ער דערזעהן א ווינקעל פון דעם, וואָס עס רופט זיך מיט דעם שרעקליכען נאָמען „הויכע געזעלשאַפט\". ער האָט שוין לאַנג צוליעב אייניגע באַזונדערע צוועקען, געדאַנקען און שטרעבונגען געדורשט אַריינצו־דרינגען, אין דעם דאָזיגען פאַר'כישופ'טען קרייז פון מענשען און דאָרום איז ער געווען שטאַרק פאַראינטערעסירט מיט דעם ערשטען איינדרוק. דער דאָזיגער ערשטער איינדרוק זיינער איז אפילו געווען א באַצויבערענדער, עפעס האָט זיך איהם גלייך און מיט אַמאָל אויס־געדוכט, אַז די אַלע מענשען זיינען ווי געבוירען געווארען צו זיין צוזאַמען; אַז די עפאנטשינס האָבען גאר קיין שום „אָווענט\" ניט און קיינע געלאַדענע געסט, אַז דאָס זיינען אַלץ „אייגענע מענשען\" און ער אליין איז שוין זעהר לאַנג, זייערער אַז איבערגעבענער פריינד

און געזינגנס-מענש, און ער האָט זיך דאָס צו זיין אומגעקעהרט נאָך א קורצער צושיידונג. דער צויבער פון די גלענצענדע מאניערען, איינפאכקייט און אויבענאויפיגע ריין-הערציגקייט, איז כמעט געווען א וואונדערליכער. איהם האָט גאר אויפ'ן זינען ניט געקאָנט קומען, אַז די דאָזיגע איינפאכקייט און עדעל־קייט, שארפזינגקייט און זעלבסט-ווירדיגקייט זיינען מעגליך בלויז א שעהנע קינסטלערישע אויסארבייטונג. די מערהייט פון די געסט זיינען ניט קוקענדיג אויף דער אויסערליכער ווירדיגקייט, באַשטאָנען פון גאנץ פוסטע מענשען, וועלכע האָבען איבעריגענס, אַליין ניט געוואוסט, אין זייער זעלבסטצופרידנהייט אַז פיעלע פון זייערע שעהנקייטען — זיינען ניט מעהר ווי געקינצעלטע, און אין וועלכע זיי זיינען גאר ניט שולד'דיג, ווייל זיי זיינען צו זיי געקומען אונבאוואוסטזיניג און בירושה. אַט דאָס האָט דער פירשט אפילו ניט געקאָנט פאררעכטיגען, זייענדיג אונטער דעם צויבער און פראכט פון זיין ערשטען אינדרוק. ער האָט צום ביישפיעל געזעהן, אַז אַט דער דאָזיגער אַלמער מאן, דער דאָזיגער ווירדיגער באַאמטער, וועלכער האָט לויט זיינע יאָהרען, געדארפט זיין זיין זיידע, רייסט אפילו איבער זיין געשפרעך, כדי אויסצוהערען איהם, אַזא יונגען און אונערפאהרענעם מענשען און ניט נאָר הערט ער איהם אויס, נאָר קענטיג אַז ער שעצט זיין מיינונג, אין צו איהם אזוי מילד, אזוי אויפריכטיג גוטשערציג, און דאָך זיינען זיי פרעמדע און זעהען זיך ערשט צום ערשטען מאָל. מעגליך, אַז אויף דעם פירשט'ס איינדריןקליכקייט האָט מעהר פון אַלץ געווירקט די דינקייט פון דער דאָזיגער העפליכקייט. מעגליך, אַז ער איז פון פריהער געווען צופיעל אויפגעלעגט און אפילו אויך צוגעגרייט צו אַזאַ גליקליכען איינדרוק.

און אין דער זעלבער צייט זיינען אַט די אַלע מענשען — כאַטש זיי זיינען געוועהנליך געווען „הויז-פריינד“ — פונדעסטוועגען ניט געווען אזעלכע פריינד ניט צו דער הויז, ניט צווישען זיך, ווי עס האָט זיי פארשטאָנען דער פירשט ווען מען האָט איהם נאָר-וואס פארגעשטעלט און באַקענט מיט זיי. דאָס זיינען געווען מענשען וועלכע וואַלטען פאַר קיין זאך אין דער וועלט ניט אנערקענט די עפאנטשינס כאַטש אויף וויפיעל ס'ניט איז גלייך צו זיי. דאָ זיינען געווען מענשען וועלכע האָבען גאר פיינט געהאַט איינע די צווייטע:

די אלטע בעלקאנסקאָיאַ האָט איהר גאַנצען לעבען פאַראַכטעט די פרוי פון דעם, „אַלטען ווירדיגען באַאָמטען“. און יענע האָט אויף איהר שטייגער ניט שטאַרק ליעב געהאַט ליזאוועטאַ פּראָקאַפּיעוונאַ. דער דאָזיגער „באַאָמטער“, איהר מאן, וועלכער האָט זיך, מען ווייס ניט פאַר וואָס, גערעכענט אַלס דער באַשיצער פון די עפאַנטשינס, פון זייער סאַמע יוגענד אָן, און וועלכער איז דאָ אַנוועזענד געווען, איז ביי איוואן פּיאָדאַראָוויטש געווען פאַררעכענט אַלס אַזאַ הויכע פּער־זענליכקייט, צו וועלכער אויסער עהרפּורכט האָט ער מעהר אין זיין אַנוועזענהייט ניט געקאַנט פּיהלען, און ער וואָלט זיך אפילו אויפ־ריכטיג פאַראַכטעט, ווען ער וואָלט כאָטש אין מינוט געפּראַוואַרט זיך רעכענען גלייך צו איהם, און איהם ניט אַלס אַ יופּיטער. עס זיינען דאָ געווען מענשען, וועלכע האָבען זיך ניט באַגעגענט איינער מיט'ן צווייטען צו עטליכע יאָהר און וועלכע האָבען איינער צום צווייטען אויסער גלייכגילטיגקייט, (אויב ניט פאַראַכטונג) גאַרנישט ניט גע־פּיהלט, נאָר וועלכע האָבען זיך איצט באַגעגענט פּונקט ווי זיי וואָל־טען ערשט נעכטען זיך געזעהן, אין דער סאַמע פּריינדליכער און אַנגענעהמער קאַמפּאַניע. איבעריגענס, איז די פאַראַמלונג געווען ניט קיין גרויסע, אויסער דער בעלקאנסקאָיאַ און דעם „אַלטיטשקען וויכ־טיגען באַאָמטען“, וועלכער איז טאַקע אין אַמת'ן געווען אַ וויכטיגע פּערזאָן, אויסער זיין פרוי, איז דאָ, ערשטענס, געווען אַ זעהר סאָלידער קריענס־גענעראַל, אַ באַראָן אָדער אַ גראַף מיט אַ דייטשען נאָמען — אַ מענש וועלכער האָט געקאַנט זעהר גוט שווייגען, מיט אַ רעפּוטאַציע פון גוואַלדיגען וויסען אין רעגירונגס־אַנגעלעגענהייטען און שיעור אפילו ניט מיט אַ רעפּוטאַציע פון אַ געלעהרטען, — איינער פון יענע אַלימפּישע־אַדמיניסטראַטאָרס וועלכע ווייסען אַלץ, „אויסער אפּשר מיט דער אויסנאַהם פון רוסלאַנד“, אַ מענש וועלכער האָט גערעדט אין פאַרלוף פון פינף יאָהר, מיט איין „וואַונדערליכען לויט זיין טיפּיקייט“ ווערטיל, נאָר איבעריגענס מיט אַזאַ ווערטיל, וועלכער געהט אונבאַדינגט אַריין אין געשפּרעך, און וועגען וועלכען מען ווייסט אפילו אין די העכסטע קרייזען; איינער פון יענע הער־שענדע טשינאוויניקעס, וועלכע נאָר אַ זעהר לאַנגער דינסט, שטאַרבען געזעהנליך מיט גרויסע טשינען, אויף פיינע שטעלעס, און מיט אַ סך געלט, כאָטש אפילו אַהן גרויסע העלדישקייט און אפילו מיט

געוויסער שנאה צו העלדישקייטען. דער דאָזיגער גענעראַל איז געווען אייוואן פּיאָדאָראָוויטש'עס נאַטשאַלניק און וועלכען יענער לויט דער וואַרימקייט פון זיין דאַנקבאַרען האַרצען, און אפילו צוליעב אַ גע-וויסער אייגענליעבע האָט גערעכענט פאַר זיין וואָלטעטער, כאַטש יענער האָט זיך ניט גערעכענט פאַר אייוואן פּיאָדאָראָוויטש'עס וואַל-טעטער און האָט זיך צו איהם באַצויגען זעהר קאַלט; כאַטש ער האָט מיט פאַרגעניגען זיך באַנוצט מיט זיינע פאַרשיידענע דינסט-לייסטונגען, און ער וואָלט גלייך באַזעצט זיין פּלאַץ מיט אַן אנדער טשינאַוויטש, ווען דאָס וואָלט געווען נויטיג... דאָ איז געווען נאָך איינער און עלטערער, ווירדיגער פּריץ, שיעור ניט אַ שטיקעל קרוב פון ליזאוועטאַ פּראַקאַפּיעוונאַ, כאַטש דאָס איז געווען גאר ניט ריכטיג; אַ מאַן מיט אַ פּיינעם טשיץ און נאַמען, אַ מאַן אַ רייכער און אַ בעל גוף, אַ היבשליך דיקער און זעהר אַ געזונטער, אַ שטאַרק רעדזאַמער, און וועלכער האָט אפילו געהאַט די רעפּוטאַציע פון אַ מענשען אַ אונצופּרידענעם, (כאַטש איבעריגענס, אין דער סאַמע ערלויבטער פּאַרם), אַ מענש אפילו אַ גאַליגער, (נאָך דאָס האָט אויך גוט געפאַסט), מיט די מאַנירען פון די ענגלישע אַריסטאָקראַטען און מיט אַן ענגלישען געשמאַק וואָס עס געהערט, צום ביישפּיעל, אַ בלוי-טיגען ראַסט ביער, אַ פּערדישען געשפּאַן, לאַקיען און אזוי ווייטער.) ער איז געווען זעהר שטאַרק כאַפּריינדעט מיט דעם „באַאַמטען“, האָט איהם אונטערהאַלטען, און דערצו האָט ליזאוועטאַ פּראַקאַפּ-יעוונאַ, צוליעב עפּעס-וואָס געפּיהלט אַז דער דאָזיגער עלטערער הערר (אַ מענש אַ ביסעל אַ לייכטזיניגער און טיילווייז אַ ליעבשאַכער פון פּרויען געשלעכט), וועט מיט דער צייט איינפאַלען צו באַגליקען אַלעקסאַנדראַ'ן, מיט זיין הייראַטס-פאַרשלאַג. נאָך דער דאָזיגער העכערער און סאָלידערער שיכט פון דער פאַרזאַמלונג האָט נאָכגע-פּאַלגט אַ שיכט פון מעהר יונגערע געסט, וועלכע האָבען פּונדעסט-וועגען זיך אויך אויסגעצייכענט מיט פּיינע מעלות. אויסער דעם פּירשט שטש. און עוונגעני פּאַוואָוויטש האָט צו דער דאָזיגער שיכט באַלאַנגט אויך דער באַוואוסטער, פּראַכטפולער פּירשט נ. אַ געווע-זענער באַצויבערער פון פּרויען-הערצער איבער גאַנץ אייראַפּאַ, אַ מאַן וואָס איז שוין איצט אַלט געווען אַ יאָהר פּינף און פּערציג אבער האָט נאָך אַלץ אויסגעקוקט זעהר שעהן, און וועלכער האָט געקאַנט

וואונדערליך דערצעהלען מעשיות, א מענש מיט רייכטום, וועלכער איז שוין, איבעריגענס, געווען א ביסעל אין אונאַרדנונג, און וועלכער האָט לויט געוואוינהייט, דעם גרעסטען טייל געלעבט אין אויסלאַנד. דאָ זיינען ענדליך געווען מענשען וועלכע האָבען ווי געשאפען די דריטע באַזונדערע שיכט, און וועלכע האָבען אן און פאר זיך ניט באַלאַנגט צו דעם „געבענשמען קרייז“. לויט א געוויסען טאַקט, וועלכער איז פון זיי אנגענומען אלס רעגעל, האָבען די עפענטשינס לייעב געהאט צוואמענמישען אויף זייערע אין זעלמענע פעלע געלאַ- דענע פאַרזאמלונגען פון דער העכערער געזעלשאַפט, מענשען פון א נידעריגער שיכט, מיט די אויסערוועהלעטע פארשטעהער פון „מיטעלען קלאס מענשען“.

דערפאר האָט מען די עפאטשינס אפילו געלויבט און מען האָט גערעדט וועגען זיי, אן זיי ווייסען זייער פלאץ און זיינען טאַקטישע מענשען. און די עפאנטישע זיינען געווען שטאַלץ מיט דער דאָזיגער מיינונג וואָס מען האָט פון זיי געהאט. איינער פון די פאַרשטעהער פון דעם דאָזיגען קלאַס מענשען איז אין דעם אַווענט געווען א גע- וויסער טעכניקער, א פאַלקאָוויק, אן ערנסטער מענש, זעהר א נאָ- הענטער פריינד פון פירשט שטש. און טאַקע פון איהם אן אריינגע- פיהרטען צו די עפאנטישנס. איבעריגענס, איז דאָס געווען א מענש, וועלכער האָט אין געזעלשאַפט געשוויגען, און וועלכער האָט געטראַ- גען אויף זיין גרויסען צייג-פינגער, פון דער רעכטער האנט א גרויסען און אַנגעזעהענעם רינג, ווי עס ווייזט אויס, א געשענקמען. דאָ איז אויך ענדליך געווען אפילו איינער א ליטעראַט-פאַעט, פון די דייט- שען, נאָר א רוסישער פאַעט, און אויסער דעם, אויך א גאַנץ אַנ- שטענדיגער, אַזוי דאָס מען האָט איהם אָהן קיין פורכט געקענט ברענגען אין א פיינער געזעלשאַפט. ער איז געווען א מאַן פון א פיינעם אויסזעהן, כאַטש אביסעל אן עקעלהאפטען, פון א יאָהר אכט און דרייסיג, האָט זיך געקליידט ניט שלעכט, האָט באַלאַנגט צו א דייט- שער פאַמיליע, אויף דער העכסטער שטופע א בורזשואַנע, נאָר אויך אן אַנשטענדיגע; ער האָט זיך געוואוסט ווי צו באַנוצען זיך מיט אַלערליי פעלע, קריגען דעם שוץ פון גרויסע מענשען, און איינהאַל- טען זייער גוטסקייט. ווען ער האָט איבערזעצט פון דייטש עפעס א וויכטיג ווערק, פון עפעס א וויכטיגען דייטשען פאַעט, האָט ער

געוואוסט וועמען צו ווידמענען זיין איבערזעצונג, ער האָט געקענט זיך באַריהמען מיט זיין פֿריינדשאַפט מיט איינעם אַ באַריהמען. נאָר אַ פֿאַרשטאַרבֿענעם רוסישען פֿאַעט. (עס איז דאָ אַ גאַנצע שיכט פֿון שרייבער, וועלכע האָבען זעהר ליעב זיך צוצושרייבען די פֿריינד־שאַפט פֿון גרויסע נאָר פֿאַרשטאַרבֿענע שריפטשמעלער). און אַרייַנ־געפֿיהרט איז ער געווען גאר ניט לאַנג צו די עפֿאַנטשינס און דער פֿרוי פֿון דעם „אַלטיטשקען באַאַמטען“. די דאָזיגע פֿריצ'טע האָט זיך גערעכענט אַלס באַשיצערין פֿון שרייבער און געלעהרטע. און זי האָט טאַקע פֿאַר איינעם אָדער צוויי שרייבער, אפֿילו אויך גע־קראַגען אַ פענסיע, דורך דער פֿאַרמיטלונג פֿון הויכגעשטעלטע פֿער־זאָנען וועלכע האָבען זיך מיט איהר גערעכענט. אביסעל רעכענען זיך מיט איהר האָט מען געמוזט. דאָס איז געווען אַ דאַמע פֿון אַ יאָהר פינף און פֿערציג (דאָס הייסט, זעהר אַ יונגע פֿרוי פֿאַר אַזאַ אַלטען מאַן ווי איהר מאַן), אַ געוועזענע שעהנהייט, וועלכע האָט אויך איצט ליעב געהאַט, לויט דער משונעת, וועלכע איז כאַראַקטע־ריסטיש פֿאַר אַ סך פינף און פֿערציג יאָהריגע פֿרויען. צו קליידען זיך צופֿיעל שרייענד; שכל האָט זי פֿאַרמאַגט ניט קיין סך. און ליטעראַ־רישען וויסען זעהר אַ צווייפֿעלהאַפֿטען. נאָר איהר באַשיצען לימעל ראַטען איז געווען דער זעלבער משונעת ווי איהר קליידען זיך צו פֿיעל שרייענד. איהר זיינען געווידמעט געוואַרען אַ סך ווערק און איבערזעצונגען; צוויי־דריי שרייבער, האָבען מיט איהר ערלויבניש, אפּגעדרוקט זייערע צו איהר געשריבענע, בריעף, וועגען זעהר וויכ־טיגע ענינים... און אַט די גאַנצע געזעלשאַפט האָט דער פֿירשט אַזי גענומען פֿאַר ריינעם גאַלד אַהן פֿסלות. איבעריגענס, זיינען אויך אַט די אַלע מענשען ווי אומישנע געווען. אין דעם אַווענט, אין דער סאַמע גליקליסטער שטימונג, און זעהר צופֿרידען מיט זיך. זיי אַלע ביז איינעם האָבען געוואוסט, אז זיי פֿאַרשאַפען די עפֿאַנטשינס מיט זייער אַנוועזענהייט, אַ גרויסע עהרע. נאָר אוי וועה, דער פֿירשט האָט אפֿילו ניט פֿאַררעכטיגט אַזעלכע דינקייטען. ער האָט צום ביישפֿיעל ניט פֿאַררעכטיגט, אַז די עפֿאַנטשינס, האָבענדיג אין אויג צו מאַכען אַזאַ וויכטיגען שריט, ווי די ענטשיידונג פֿון דער טאַכטער'ס שיקזאַל און זיי וואַלטען ניט געוואַגט ניט צו ווייזען איהם, לעוו ניקאַלאַיעוויטש'ען, צום „אַלטיטשקען באַאַמטען“, דער

אנערקענטער באַשיצער פון זייער פאמיליע. דער „אַלטיטשקער טשינאוויניק“ אָבער, כאַטש ער פון זיין זייט, וואָלט גאנץ רוהיג גע' קענט איבערטראַגען א נאכריכט אפילו וועגען א גרויסען אומגליק מיט די עפאנטשינס — וואָלט זיך אונבאַדינגט באַליידיגט, ווען די עפאנטשינס וואָלטען פאר'קנס'ט זייער טאַכטער אָהן זיין ראַט און אזוי צו זאָגען, אָהן אנצופריגען ביי איהם. דער פירשט נ. דער דאָזיגער וואוילער, אָט דער זיכער שאַרפזינגער און אזא ריין האַר' ציגער מענש, איז געווען טיעף איבערצייגט, אז ער איז אין דעם ערד פון א זון וועלכע איז אויפגעגאַנגען ביי די עפאנטשינס אין גאַסט צימער. ער האָט זיי גערעכנט אונגענדליך נידעריגער פאַר זיך, און טאַקע דער דאָזיגער איינפאַכער און עהרווירדיגער געדאַנק האָט אין איהם ערוועקט זיין וואונדערליך אנגענעהמעם ניט אנגעצויגענהייט, און פריינדליכקייט צו די דאָזיגע עפאנטשינס. ער האָט גאנץ גוט געוואוסט, אז אין דעם היינטיגען אווענט דאַרף ער אונבעדינגט עפעס דערצעהלען, אום צו באַצויבערן די געזעלשאַפט און ער האָט זיך דערצו געגרייט אפילו מיט א געוויסער באַגייסטערונג. דער פירשט לעוו ניקאָלאַיעוויטש, אויסהערענדיג דערנאָך די דאָזיגע ערצעהלונג, האָט אנערקענט, אז ער האָט קיינמאַל ניט געהערט עפעס עהנליכעס צו אזא גלענצענדען הומאַר און אזא וואונדערליכע פּרעהליכקייט און נאַאי-וויטעט, וועלכע האָט אויסגעקוקט כמעט ריהרענד ארויסקומענדיג פון די ליפּען פון אזא דאָרזשוואַן ווי פירשט נ. און דערביי ווען ער וואָלט כאַטש געוואוסט אויף וויפיעל אָט די זעלבע ערצעהלונג איז שוין אַלט און פאַרשימעלט; ווי אזוי יענער האָט איהר אויסגע'חזר'ט אויף אויס-וועניג, און ווי זי האָט זיך אָפּגעריבען און האָט דערעסען אין אלע גאַסט-צימערן. און נור ביי די אומשוילדיגע עפאנטשינס איז זי ווידער ערשינען ווי א נייע זאָך, פאַר א פּלוצליכע, אויפריכטיגע, און גלענ-צענדע עראינערונג פון א גלענצענדען און פּראַכטפאַלען מענשען! ענדליך האָט אפילו דער דייטשעל, דער פּאַעט, וועלכער כאַטש ער האָט זיך געהאַלטען אויסערגעוועהנליך ליבליך און באַשיידען. נור אויך ער האָט שיעור זיך ניט גערעכענט, אז ער טוט אז א כבוד צו דער דאָזיגער הויז מיט זיין באַזוך. נור דער פירשט האָט ניט בא-מערקט די צווייטע זייט, האָט ניט באַמערקט קיין שום אונטערשלאַג. דעם דאָזיגען אומגליק האָט אויך אנגלייאַ ניט פאַראויסגעזעהן. זי

אליין איז געווען וואונדערליך שעהן אין דעם דאָזיגען אווענט. אלע דריי מיידלאך זיינען געווען פארפּוצט, כאַטש ניט זעהר פרעכטיג, און אפילו אויף א באזונדער אופן פאַרקעמט. אנלאיא איז געזעסען מיט עווגעני פאולאָוויטשען און האָט אויסערנגעוועהנליך פריינדליך מיט איהם פארבראכט און געשפּאַסט. עווגעני פאולאָוויטש האָט זיך געהאַלטען אביסעלע סאָלידער ווי אלע מאַהל, מעגליך אויך צוליב דרד ארץ פאר די טשינאָוויקעס. איבעריגענס, האָט מען איהם אין דער געזעלשאַפט שוין לאנג געקאַנט; ער איז דאַרטען שוין געווען אן איי-גענער מענש, ניט קוקענדיג אויף דעם וואָס ער איז נאָך געווען יונג. אין דעם דאָזיגען אווענט איז ער געקומען צו די עפּאנטשינס מיט א קרעפּ אויפ'ן הוט, און די בעלקאנסקאיא האָט איהם געלויבט פאר דעם דאָזיגען קרעפּ; אן אנדער פלעמיאניק וואָלט מעגליך ביי עהנליכע אומשטענדען, ניט געטראָגען נאָר אזא אנקעל, קיין טרויער. ליווא-וועטא פראַקאָפּיעוונא איז דערמיט אויך געווען צופרידען, נור אין אלגעמיין האָט זי אויסגעקוקט צו זיין זעהר פאַרזאָרגט. דער פירשט האָט כאַמערקט, אז אנלאיא האָט א צוויי דריי מאָל אויף איהם אויפ-מערקזאם א בליק געטאָן, און איז דוכט זיך געבליבען מיט איהם צו-פרידען. ביסלעכווייז, איז ער געוואָרען זעהר גליקליך. זיינע פריהער-דיגע „פּאנטאַסטישע“ געדאַנקען און שרעקען (נאָך דעם געשפּרעך מיט לעבעדעווען), האָבען זיך איהם איצט אויסגעוויזען, ביי א פּלוצליכען נור אפּטען דערמאַנען זיך אן דעם, אלס אזא אונמעגליך און אונ-ווארשיינליך, און אפילו קאַמישען חלום. (און אויך אן דעם, איז זיין ערשטער כאַטש אונבאוואוסטזיניגער חשק און שטרעבונג געווען, פרי-הער, און אויך א גאַנצען טאַג — ווי אזוי מאַכט מען אז מען זאָל ניט גלויבען דעם דאָזיגען חלום!) גערעדט האָט ער וועניג, און דאָס אויך בלויז געענטפערט אויף פראַגען און ענדליך, איז ער אינגאַנצען אנט-שוויגען געוואָרען, געזעסען און אלץ געהערט, נור קענטיג אין גרויס הנאה. ביסלעכווייז, איז אין איהם אליין צייטיג געוואָרען עפעס וואָס עהנליכעס אויף א באַגייסטערונג, וועלכע איז געווען גרייט אויפ-צופלאַמען צו יעדער צייט... אבער אנגעהויבען רעדען האָט ער צופע-ליג, אויך אלס ענטפער אויף א פראַגע, און עס האָט זיך געדוכט, אז אַחַת קײַז שום באַזונדערען צוועק...

זיבעטער קאָפיטעל

— אין דער צייט ווען ער האָט מיט פאָרגעניגען זיך פאַרקוקט אויף אַנגליען וועלכע האָט פּרעהלאַד פאַרבראַכט מיט פירשט נ. און מיט עוונגעני פּאָוולאָוויטש, האָט דער באַיאָהרענטער פּרייז, דער ענגליש מאַן, וועלכער האָט, אין אַ צווייטען ווינקעל אונטערהאַלטען דעם „וויירדיגע באַאמטען“, און איהם וועגען עפעס דערצעהלט, מיט באַגייסטערונג, פּלוצלינג אַרויסגערעדט דעם נאָמען פון ניקאָלאַי אַנדרע-יעוויטש פּאָוולאָישטשעוו. דער פירשט האָט זיך האַסטיג אויסגעדרעהט אין זייער זייט און גענומען הערען.

דער געשפּרעך איז געווען וועגען די היינטיגע אַרדנונגען און אומאַרדנונגען אויף די גוטסבאַזיצערישע אימעניעס, אין — סקער גר בערניע. די מעשיות פון דעם ענגליש מאַן, האָבען הפנים געהאַט אין זיך, עפעס זעהר פּרעהליכעס, ווייל דער אַלטימשיקער האָט ענדליך, אַנגעהויבען לאַכען פון דעם דערצעהלערס גיפטיגען אַרט דער צעהלען. ער האָט דערצעהלט פּליסיג און ווי אומישנע אויסציהענדיג די ווערטער, מיט ערעלע אַנדריקונגען אויף די וואַקאַלישע בוכשטאַבען, פאַר וואָס ער איז געווען געצוואונגען און טאַקע צוליב די איצטיגע אַרדנונגען, צו פאַרקויפּען זיינע און אימעניע, אין — סקער גר בערניע אין דער צייט ווען ער האָט זיך אפילו ניט גענויטיגט אין געלט, פאַר אַ האַלבען פּרייז, און אין דער זעלבער צייט האַלטען זיך מיט אַ צושטערטער אימעניע, צו וועלכער ער לעגט צו, און וועגען וועלכער ער האָט אַ פּראַצעס, און אפילו נאָך צוצאָהלען אויך.

„כדי אויסצומיידען אַ פּראַצעס אויך אויף פּאָוולאָישטשעוו'ס טייל, בין איך פון זיי ענטלאָפּען, נאָך איינע אַדער צוויי אַזעלכע ירושות — און איך בין אַן אַרימאָן. איבעריגענס, איז מיר דאָרטיג אַריינגעפאַלען דריי טויזענד דעסיאַטינעס פון גוטע ערד!“

— דו וויסט... איוואן פעטראָוויטש איז דאָ אַ קרוב צו ניקאָלאַי אַנדרעיעוויטש פּאָוולאָישטשעוו... דו האַסט דאָ, דוכט זיך, געזוכט קרובים, האָט שטיל געזאָגט איוואן פּיאָדאַראָוויטש וועלכער האָט זיך פּלוצלינג אַריבערגעזעצט צום פירשט. און באַמערקענדיג דעם

פירשטס גוואלדיגע אויפמערקזאמקייט צום געשפרעד. ביז איצט האָט ער אונטערהאלטען זיין גענעראל, נור ער האָט שוין לאנג באַמערקט די אויסשליסליכע איינזאמקייט פון לעוו ניקאָלאיעוויטש און ער האָט זיך אָנגעהויבען באַאומרוהיגען; איהם האָט זיך געוואָלט איהם אריינ-פיהרען ביז א געוויסען גראד, איז א געשפרעד און אויף אַזאַ אופן ווייזען און פאַרשטעלען פאר „העכערע פערזאָנען“.

— לעוו ניקאָלאיעוויטש, איז א האַראַוועניק פון ניקאָלאַי אַנ-דרעיעוויטש פאָויליטשעוו נאָר דעם טויט פון זיינע עלטערען, האָט ער באַמערקט באַגעגננדיג איוואן פעטראָוויטשעס בליק.

— זעהר אנגעניגע! האָט יענער באַמערקט. איך געדענק אפילו גאנץ גוט, פריהער ווען איוואן פיאָדאָראָוויטש האָט אונז באַ-קאָנט, האָב איך אייך גלייך דערקאָנט, און אפילו אָן געזיכט. איהר האָט זיך, איז אמת'ן, זעהר וועניג געענדערט, אין געזיכט, כאָטש איך האָב אייך נור געזעהן אַלס קינד. איהר זייט דאן אַלט געווען אַ יאָהר צעהן, אָדער עפֿף. עפעס ליגט אַזעלכעס, וואָס געדענקט זיך. ליגט אין די שטריכען פון...
— איהר האָט מיך געזעהן אַלס קינד? האָט געפרעגט דער פירשט, מיט אזא אונגעווענהליכע פאַרוואַונדערונג.

— א, שוין זעהר לאנג, האָט פאַרטגעזעצט איוואן פעטראָוויטש — אין זלאַטאווערעכאווסק, וואו איהר האָט דאן געוואוינט ביי מיינע קוזינעס, איך פלעג פריהער גאנץ אָפט קומען אין זלאַטאווערעכאווסק — איהר געדענקט מיך ניט? עס קען זעהר מעגליך זיין, אז איהר געדענקט ניט... איהר האָט דאן געהאט... עפעס אזא קראַנקהייט, אזוי דאָס איז בין פון אייך אַמאָל אפילו איבעראשט געווארען.
— איך געדענק גאַרנישט ניט! האָט מיט היץ באַשטעטיגט דער פירשט.

נאָר אַ פאַר ערקלערונגס ווערטער, זעהר רוהיגע פון דער זייט פון איוואן פעטראָוויטש און פאַרוואַונדערט אויפגערגעמט פון דער זייט פון פירשט און עס האָט זיך ארויסגעשמעלט, אז די צוויי פריצ-מעס, די באַיאָהרענטע מיידלאַך, די קרובות פון פאַרשטאַרבענעס פאָויליטשעוו, וועלכע האָבען געוואוינט אין זיין אימעניע אין זלאַ-טאווערעכאווסק, און צו וועלכע דער פירשט איז איבערגעגעבען געוואָ-רען אויף ערציהונג, זיינען אויך קוזינעס צו איוואן פעטראָוויטש

אויך אייוואן פעטראַוויטש האָט ווי אַלע ניט געקאָנט ערקלעהרען, די אורזאכע פאר וואָס פאווילישטעו האָט אזוי געזאָרנט וועגען דעם קלייך נעם פירשטעל, זיין פפלעגדיקייט „און איך האב גאָר דאָן פארגעסען וועגען דעם זיך צו אינטערעסירען“. נור אַלעמען האָב זיך אויסגע-דוכט, אז ער פאַרמאָגט אַן אויסגעצייכענטען זכרון, ווייל ער האָט אפילו געדענקט, ווי שטרענג ס'איז געווען צו דעם קליינעם האַדאָר וועניק, די עלטערע קווינע, מאַרפּאַ ניקיטישינאַ, „אזוי דאָס איך האָב זיך איינמאַל אפילו מיט איהר צוקריגט פאר איך וועגען דעם סיסטעם פון ערציהונג, ווייל מען האָט אַלץ געגעבען שמיץ און שמיץ דעם קראַנקען קינד, דאָס איז דאָר... זאָגט אַליון... און ווי פאַרקעהרט, צאָרט ס'איז געווען צו דעם אַרימען אינגעל די אינגערע קווינע, נאָר טאַליאַ ניקיטישינאַ... „זיי ביידע, וואוינען איצט נאָר, האָט ער וויי-טער ערקלעהרט — אין — סקער גובערניע (אין זאָר ווייס איד ניט, צו זיי לעבען נאָר איצט?) וואו זיי האָבען גע'ירש'ט פון פאוויליש טשעווען זעהר און זעהר אַ פיינע אימעניע. מאַרפּאַ ניקיטישינאַ האָט, דוכט זיך, געוואַלט אַוועק אין מאַנאַסטיר; איבעריגענס, ווייס איך ניט אויף זיכער; אפּשר האָב איך עס געהערט נאָר וועגען אַן אנדער-רער... יע, איך האָב עס אַנומעלט געהערט וועגען אַ דאַקטאָרשע... דער פירשט האָט עס אויסגעהערט מיט אויגען וואָס האָבען גע-גלאַנצט פון פרייד און הערצליכקייט. מיט אַן אונגעוועהנליכער היץ האָט ער געלאָזט וויסען, אויך פון זיין זייט, אז ער וועט זיך קיינמאַל ניט מוהל זיין, פאר וואָס ווען ער האָט די גאַנצע זעקס מאַנאַטען וואָס ער האָט אַרומגערייזט אין די אינערליכע גובערניעס, ניט גע-פונען קיין צייט אַפּצוזוכען און באַזוכען זיינע געוועזענע ערציהערניס. ער האָט יעדען טאָג געוואַלט פאַהרען און ער איז אַלץ געווען געשטערט צוליב געוויסע אומשטענדען... נור אַז איצט גיט ער זיך דאָס וואָרט... אומבאַדינגט... כאַטש אין — סקער גובערניע...

הייסט עס, אז איהר קענט נאָטאַליאַ ניקיטישינאַ? וואָס פאר אַ פיינע, וואָס פאר אַ הייליגע נשמה! נור אויך מאַרפּאַ ניקיטישינאַ... ענטשולדיגט מיר, נור מיר דוכט, אז איהר מאַכט אַ טעות אויך אין מאַרפּאַ ניקיטישינאַ! זי איז געווען אַ שטרענגע, אַבער... מען האָט דאָר געמוזט פאַרלירען דעם געדולד... מיט אזא אַידיאָט ווי איך בין דאָן גע-ווען (כייכי!) ווייל איך בין דאָר געווען גאָר אַן אַידיאָט. איהר וועט ניט

גלויבען, (כאַכא!) איבעריגענס, האָט איהר מיך דאָן געזעהן און... ווי אזוי געדענק איד עם איד ניט, זאָגט אליין? הייסט עם אז איהר... אָד, גאָט מיינער, זייט איהר דען טאַקע אקרוב פון ניקאַלאי אנדרעיִווִיטש פּאַוּלישטשעוו?

— איד פּאַרויכער איד, האָט א שמיכעל געטאָן איוואָן פעט־ראָוויטש, באַטראַכטענדיג דעם פירשט.

— א, איד האָב דאָך ניט דערפאַר געזאָגט, ווייל איד... צוויי פעל... און ענדליך, קען מען דען אין דעם צווייפלען (כעכע!) כאָטש אויף וויפיעל ס'ניט איז? דאָס הייסט כאָטש אויף דאָס מינדסטע!!. (כעכע!) נור איד רעד דאָס צוליב דעם, ווייל ניקאַלאי אנדרעאיטש פּאַוּלישטשעוו איז געווען אזא אויסגעצייכענטער מענש! דער גוט־הערציגסטער מענש, איז פּאַרויכער עם איד!

דעם פירשט, קען מען זאָגען, האָט ניט געפעהלט אָמעם נור ער האָט זיך געשטיקט פון צופיעל פּאַרגעניגען, ווי עם האָט זיך וועגען איהם אויף מאָרגען אויסגעדריקט אַדעלאַידאַ, איז א געשפרעד מיט איהר חתן מיט פירשט שמש.

— אָד גאָט מיינער! האָט זיך צעלאַכט איוואָן פעטראָוויטש — פאַר וואָס קען איד ניט זיין קיין קרוב זאָל זיין אפילו פון דעם גוט־הערציגסטען מענשען?

— אָד גאָט מיינער! האָט אויסגערופען דער פירשט פּאַרשעה־מענדיג זיך, און איילענדיג זיך און בעגייסטערט ווערענדיג אלץ מעהר און מעהר — איד... איד האָב ווידער געזאָגט א נאַרישקייט, אָבער... אזוי האָט געדאַרפט זיין, ווייל איד... איד... איד, איבעריגענס רעד איד ווידער ניט וואָס מען באַדאַרף. און וואָס טוט זיך עם מיט מיר, ווייל, ביי גאָט, ער איז געווען דרע גוט־הערציגסטער מענש, און דאָס איד בעט איד, ביז אזעלכע אינטערעסען... ביי אזעלכע גרויסע אינ־טערעסען! און איז פּאַרגלייך מיט אזא גוט־הערציגסטען מענשען — ניט ריכטיג? ניט ריכטיג?

דער פירשט האָט אפילו אין גאַנצען געציטערט. פאַר וואָס ער איז פּלוצלינג, מיר ניט דיר ניט, אזוי אומרוהיג געוואָרען, פאַר וואָס ער איז געקומען אין אזא ליבליכער פרייד, און עם האָט אויסגערובט, ניט אין מאָס מיט דעם געשפרעד — דאָס איז שווער צו ענטשיידען. ער איז געווען אין אזא שטימונג און ער האָט שיעור אין דעם דאָזי־

גען מאַמענט געפיהלט, צו וועמען ניט איז און פאַר עפעס וואָס די סאַמע האַרציגסטע און געפיהלפולסטע דאנקבאַרקייט, — מעגליך אפילו צו איוואן פעטראָוויטש, און שיעור ניט צו אַלע געסט אין אלגעמיין. צופיל גליקליך איז ער דאָן געווען. איוואן פעטראָוויטש האָט ענדליך אָנגעהויבען איהם צו באַטראַכטען פיעל אויפּמערקזאָמער; זעהר אויפּמערקזאָם האָט איהם אויך באַטראַכט דער „ווירדיגער באַאַמטער“, בעלקאַנסקאָיא האָט אָנגעשטעלט אויפ'ן פירשט א צאַרענדיגען בליק און פאַרדריקט מיט די ליפען. פירשט נ. עווגעני פּאוולאָוויטש, פירשט שמש, די מיידלאַך, אַלע האָבען איבערגעריסען דעם געשפּרעך און געהערט. עס האָט זיך געדוכט, אז אנלאַיא איז געווען איבער געשאַקען, ליאָוועטאַ פּראַקאַפּיעוונאַ האָט איינפאַד געציטערט. מאָר נע זיינען געווען די טעכטער מיט דער מוטער: זיי האָבען דאָך גע'דענקט און באַשאַסען, אז עס איז גלייכער אז דער פירשט זאָל אָפּזיצען דעם גאַנצען אַווענט שווייגענדיגערהייט. נאָך גלייך ווי זיי האָרבען איהם דערזעהן אין ווינקעל, איז דער פּולסטער איינזאַמקייט און איז גאַנצען צופרידען מיט זיין גורל, זיינען זיי תיכף אומרוהיג גע'וואָרען. אַלעקסאַנדראַ האָט שוין געוואָלט צוגעהן צו איהם, פאַרזיכטיג איבער'ן גאַנצען צימער, און פאַראייניגען זיך מיט זייער קאַמפּאַניע, דאָס הייסט, צו דער קאַמפּאַניע פון פירשט נ. לעבען דער בעל'קאַנסקאַיא, און אַט האָט דער פירשט אליין זיך צורעדט, זיי זיינען נאָך אומרוהיגער געוואָרען.

— אז ער איז געווען דער בעסטער מענש, אין דעם האָט איהר רעכט, — האָט בעלערזאָם און שוין אָהן א שמיכעל אַרויסגעזאָגט איוואן פעטראָוויטש — יע, דאָס איז געווען אַ פיינער מענש! א פיינער און א ווירדיגער, — האָט ער צוגעגעבען נאָך א ווילע שווייגען — וועלכער איז ווערטה געווען, קען מען זאָגען, דעם גאַנצען כבוד, האָט ער צוגעגעבען נאָך בעלעהרזאָמער נאָך א דריטער פּאווע — און... ס'איז אפילו זעהר אָנגענעהם צו זעהן פון אייער זיט... — איז דאָס ניט מיט דעם זעלבען פּאווליסשעו, פאַרגעקומען א געשיכטע... עפעס א מאָדנע געשיכטע זאָ... מיט אן אַבבאַט... מיט אן אַבבאַט... כ'האַב פאַרגעסען מיט וועלכען אַבבאַט, נאָך אַלע האָבען דאָן פון דעם גערעדט, האָט אַרויסגעזאָגט, ווי דערמאָהענדיג זיך, „דער ווירדיגער באַאַמטער“.

— מיט דעם אַבבאַט גורא, א יעזואיט, — האָט איהם דערמאַהנט איוואָן פעטראָוויטש — אָט אזוי איז עס, אָט אזוי פיהרען זיך עס אויף אונזערע בעסטע און עהרווירדיגסטע! ווייל פונדעסטוועגען איז ער דאָך געווען א מענש א יחסן, א רייכער, א קאמערהער, און ווען ער וואָלט פאַרטגעזעצט צו דיענען... און אָט ווארפט ער מיט אַמאָהל אַוועק זיין דיענסט און אלץ, כדי אריבערצוגעהן אין קאַטאָליציזם, און ווערען א יעזואיט, און נאָך שיעור ניט גאנץ אַפּען און מיט אַ פרייד אַזאַ... אויף מיין וואָרט, ער איז געשטאַרבן אין צייט... יע, דאָן האָט בען אַלע גערעדט...

דער פירשט איז געווען אויסער זיך.

— פּאַוּליטשעוו... פּאַוּליטשעוו איז געוואָרען אַ קאַטאָליק? דאָס קען ניט געבען! — האָט ער אויסגעשריען מיט שרעק.
— נו, „דאָס קען ניט געבען“, — האָט סאַליד אַרויסגעקייט אײַ וואָן פעטראָוויטש, — דאָס איז שוין אַביסעלע צו שטאַרק געזאַגט. און זאָגט אַליין מיין ליבער פירשט... איבעריגענס, אכטעט איהר אזוי פיעל דעם פאַרשטאַרבנעם... ער איז אין אמת'ן, געווען דער בעסטער מענש, און צו וואָס איד שרייב צו, אין די הויפט שטריכען, דעם ערפאַל, פון דעם דורכגעטריבענעם שאַרלאַטאַן גוראַ, נאָר איהר פרעגט מיר, וויפיעל חלאַפּאַט און צרות האָב איד דאָן געהאַט צוליב דער דאָזיגער אנגעלעגענהייט... און טאַקע מיט דעם גורא אַליין! שטעלט זיך פאַר, האָט ער זיך פּלוצלונג געווענדט צום אַלטיטשקען — זיי האָבען אפילו געהאַט פרעטענזיעס וועגען דער צוואַה אײַד, און איד בין דאָן אפילו געווען געצוואונגען צו אַננעהמען זעהר ענערגישע מיטלען... כדי אויפֿ-צוקלעהרען... ווייל יענע זיינען געווען קינסטלער אין זייער זאַך! וואונדֿ-דערליכע! אָבער אַ דאַנק גאָט, דאָס איז געשעהן אין מאַסקווע, בין איד גלייך אַוועק צו אַ גראַף, און מיר האָבען זיי... אויפגעקלעהרט... — איהר וועט ניט גלויבען, אויף וויפיעל איהר האָט מיר גע-ערנערט און ערשטוינט! — האָט ווידער אויסגעשריען דער פירשט.
— עס טוט מיר לייד; נאָר אין אמת'ען איז דאָס אלץ גאָר נישט, און מיט גאָר נישט וואָלט זיך עס אויך געענדיגט, ווי אַלע מאָל; איד בין אין דעם זיכער. לעצטען זומער האָט איוואָן פעטראָוויטש זיך וויר-דער געווענדט צום אַלטיטשקען — אין די גראַפֿינע ק. זאָגט מען, אויך אַוועק אין אַ קאַטוילישען מאַנאַסטיר, אין אַזױבלאַנד. אונזערע האַל-

טען עפעס ניט אויס, ווען זיי פאלען איינמאָהל נור אונטער דעם איינ-
 פלוס פון די דאָזיגע מאוסע מענשען... און דערהויבט אין אויסלאַנד.
 — דאָס נעהמט זיך אלץ, דענק איד... פון אונזער מידקייט, —
 האָט מיט אויטאָריטעט אַרויסגעצגעגערט דער אלטימשקער — נו, און
 זיי האָבען א טבע צו פרעדיגען... אזוי גלענצענדר... און אויך אנשרע-
 קען קענען זיי... מיד האָט מען אויך אויף דעם צוויי און דרייסיגסטען
 יאָהר, אין ווען אָנגעשראַקען, איד פאַרזיכער איד, נאָר איד האָב זיך
 ניט געלאָזט באַאיינפלוסען און בין פון זיי אנטלאָפּען, כאַכאַ! בין
 פון זיי אנטלאָפּען...

— איד האָב געהערט, אז איהר זייט דאָן טאַטעלע, מיט דער שענ-
 הייט, די גראַפֿינע ליוויצקע פון ווען ענטלאָפּען קיין פאַריז, האָט גע-
 וואַרפען אייער שמעלע, און ניט צוליב א יעזואיט, — האָט פּלוצלינג
 אַריינגעזאָגט די בעלקאנסקאָיא.

— נאָר דאָך בין איד ענטלאָפּען צוליב א יעזואיט, נאָך אלעמען
 קומט אויס אז צוליב א יעזואיט! — האָט אונטרגעכאַפט דער אל-
 טימשקער, צולאכענדיג זיך ביי דער אנגענעהמער עראינערונג, — איהר
 זייט, דוכט זיך, רעליגיעז, א זאד, וואָס מען באגעגענט איצט וועניג
 ביי יונגע מענשען, — האָט ער ליעבליך זיך געווענדט צום פירשט
 לעוו ניקאָלאיעוויטש, וועלכער האָט איהם געהערט מיט אַן אָפענעם
 מויל און נאָך אלץ אן ערשטוינטער; דער אלטער האָט, ווי עס ווייזט
 אויס, געוואָלט באַקאנען זיך נעהענטער מיט'ן פירשט; צוליב גע-
 וויסע אורזאכען האָט ער איהם אנגעהויבען זעהר אינטערעסירען.

— פּאָויליטשעו האָט פאַרמאָגט א קלאָהרען מוח און איז געווען
 א קריסט, אן אמת'ער קריסט, — האָט פּלוצלינג אַרויסגעזאָגט דער
 פירשט, — איז ווי אַזוי זשע האָט ער געקענט זיך אונטערגעבען א
 גלויבען א ניט קריסטליכען? קאַטאָליציזם — איז דאָס זעלבע יואָס
 א ניט קריסטליכער גלויבען! — האָט ער פּלוצלינג צוגעגעבען, א
 בליץ טוענדיג מיט די אויגען קוקענדיג פאַר זיך, און איז איין צייט
 ווי אויך באַקוקענדיג אלעמען צוזאַמען.

— נו, דאָס איז שוין צופיעל, — האָט אַרויסגעמורמעלט דער
 אלטימשקער און האָט מיט פאַרוואונדערונג א קוק געטאָן אויף איוואן
 פּיאָדאַראָוויטש.

— הייסט עס, אז קאַטאָליציזם איז ניט קיין קריסטליכער גלוי-

בען? — האָט זיך אומגעדריעהט אויפ'ן שטוהל איוואן פעטראָוויטש —
איז וואָס פאר אַ גלויבען איז דאָס?

— עס איז ניט קיין קריסטליכער גלויבען, דאָס איז ערשטענס!
— האָט ווידער מיט גרויס אויפרעגונג און אביסעל צו שאַרף, אָנגעד-
הויבען רעדען דער פירשט — דאָס איז ערשטענס, און צווייטענס, איז
דער רוימישער קאטאָליציזם אפילו ערגער פון אַטעאיזם אליון, אזוי
איז מיין מיינונג! יע! אזוי איז מיין מיינונג! אַטעאיזם פרעדיגט נאָר
א נול, און קאטאָליציזם געהט ווייטער: ער פרעדיגט אן איבערגעד-
פיהרטען קריסטוס פון איהם טאקע א פארלינגערטער און א פאר-
מואס'טער, א קריסטוס א פונקט פאַרקעהרטען! איך שווער אייך,
איך פאַרזיכער אייך, אז ער פרעדיגט דעם אַנטיכריסט! דאָס איז מיין
פערזענליכע און אַלטע מיינונג, און דאָס האָט מיר אליון גענוג געזונט
געקאסט... דער רוימישער קאטאָליציזם איז אפילו גאָר קיין גלויבען ניט,
נאָר בלוין א פאַרמזעצונג פון דער זידליכער רוימישער אימפעריע, און
איז איהם איז אלץ אונטערוואָרפען דעם דאָזיגען אימפעריאליסטישען
גייסט, אַנפאַנגענדיג פון דעם גלויבען. דער פאַפּסט האָט פאַרכאַפט
די ערד, דעם ערדישען שטוהל און גענומען דעם שווערד אין האַנט;
און פון דאָן פיהרט זיך עס כסדר אזוי, נאָר צום שווערד האָט מען
צוגעלעגט ליגען, פאַלשקייט, כיטרעקייט, פאַנאַטיזם, אבערגלויבען,
רציחה, זיי האָבען זיך געשפּילט מיט די סאַמע הייליגע, אמת'ע, פיי-
ערדיגע געפיהלען פון פאַלק, אלץ, אלץ האָבען זיי אויסגעביטען אויף
געלט, אויף דער נידעריגער ערדישער הערשאַפט. און איז דאָס ניט
די לעהרע פון אַנטי קריסטוס? ווי אזוי זשע האָט פון זיי ניט געזאָלט
אַרויסקומען דער אַטעאיזם? דער אַטעאיזם איז פון זיי אַרויסגעוואק-
סען, פון דעם רוימישען קאטאָליציזם זעלבסט! דער אַטעאיזם האָט
זיך פריהער פון אלץ אָנגעהויבען פון זיי: האָבען זיי געקענט זיך
אַליון טרויען? ער האָט זיך פאַרשטאַרקט אויס פאַראַכטונג צו זיי.
ער איז דער רעזולטאַט פון זייער ליגען און גייסטיגע אַהנמעכטיגקייט
אַטעאיזם! ביי אונז גלויבען ניט דערווייל נאָר בלוין אויסנאַהם שטאַנד-
דען, ווי עס האָט זיך אַנומעלט פראַכטפאַל אויסגעדריקט עוונגעני פאָר-
לאָוויטש, די וועלכע האָבען פאַרלאָרען דעם וואַרצלע; און דאָרטען
הויבט שוין אַן די גרויסע מאַסע פון פאַלק זעלבסט ניט צו גלויבען --
פריהער, צוליב פינסטערניש און ליגען, און איצט שוין צוליב פאַנג-
ען

טיום, אויס האָס צום קלויסטער, און צום קריסטענטהום!
 דער פירשט האָט זיך אָפגעשטעלט אום אָפצוכאפּען דעם אָטהעם.
 ער האָט גערעדט שרעקליך שנעל. ער איז געווען בלייך און ס'האָט
 איהם געפעהלט אָטהעם. אלע האָבען זיך איבערגעקוקט; נאָר ענדליך
 האָט דער אלטימסקער אָפּען זיך צעלאַכט, דער פירשט נ. האָט אַרויס-
 גענומען אַ לאָרענט און ניט אַפּרייסענדיג זיך, כאַטראַכט דעם פירשט.
 דער דייטשעל, דער פּאָעט איז אַרויסגעקראַכען פון ווינקעל און זיך
 צוגערוקט געהענטער צום טיש, שמייכלענדיג מיט אַ גיפטיגען שמי-
 כעל.

— איהר אייבער־טרייבט צופיעל, — האָט אויסגעצויגען אייוואן
 פעטראַוויטש מיט אַ געוויסען אומעט, און אפילו ווי פאר עפעס זיך
 שעהמענדיג — אין דער דאָרטיגער קירכע זיינען אויך דאָ פאַרשטע-
 הער וועלכע פאַרדיענען אלער אַכטונג און אַרענטליכע...
 — איד האָב קיינמאָל ניט גערעדט וועגען די איינצעלנע פאַר-
 שטעהער פון דער קירכע, איד האָב גערעדט וועגען רוימישען קאַטאָ-
 ליציזם און זיין הויפט־ווערט, איד רעד וועגען רוים. קען דען אַ
 קירכע אין גאַנצען אַרונטער פון דער סצענע? איד האָב דאָס קיינמאָל
 ניט געזאָגט!

— איד שטים איין, נור דאָס אַלץ איז דאָך באַוואוסט און, מען
 דאַרף עס אפילו ניט אויך און... עס באַלאַנגט צו דער טהעאָלאָגיע...
 — אַ, ניין, אַ, ניין! ניט בלויז צו דער טעאָלאָגיע, איד פאַר-
 זיכער אייד, און ניט! דאָס געהערט זיך אונז און פיעל געהענטער
 ווי איהר דענקט. און דערין איז אונזער גאַנצער טעות, וואָס מיר
 קענען נאָר ניט איינזעהן, און דאָס איז אַ זאך ניט נור אַ טעאָלאָגישע!
 אויך דער סאַציאַליזם איז דאָך אַ קינד פון קאַטאָליציזם און קאַטוי-
 לישער ווירקליכקייט! ער אויך ווי זיין ברודער דער אַטעאיזם, איז
 אַרויסגעקומען פון פאַרצווייפּלונג אין געגענזאץ צום קאַטויליציזם
 אין מאַראַלישען זין, כדי צו פאַרנעהמען דעם פּלאַץ פון דער פאַר-
 לאָרענער מאַראַלישער הערשאַפט פון דער רעליגיאָן, כדי צו שטילען
 דעם גייסטיגען דורשט פון דער דורשטיגער מענשהייט און איהר רעד-
 טען ניט דורך כריסטום נור אויך מיט גוואַלדטהאַט! דאָס איז אויך
 אַ פרייהייט דורך גוואַלדטהאַטען, דאָס איז אויך אַ פאַראייניגונג
 דורך שווערר און בלוט! „זאַלסט ניט וואַגען צו גלויבען אין גאָט,

זאָלסט ניט וואַגען צו האָבען אייגענטהום, זאָלסט ניט וואַגען צו ווער רען א פּערזענליכקייט, fraternite ou la mort, צוויי מיליאָן קעפּ! לויט זייערע מעשים קענט איהר זיי דערקאָנען — דאָס איז איינס! און דענקט ניט אז דאָס אַלץ איז אזוי אומשולדיג און ניט געפּעהרליך פאַר אונז; אַ, מיר דאַרפּען א ווידערשטאַנד און וואָס שנעלער, שנעלער! מען דאַרף עס זאָל ערשיינען אַלס ווידערשטאַנד צום מערב אונזער כריסטום, וועלכען מיר האָבען אויפּגעהיט און פון וועלכען זיי ווייסען ניט! ניט קענעמיש אריינפאַלען אין נעץ צו די יעזואיטען, נור ברענגענדיג זיי אונזער רוסישע ציוויליאַציע, מיר דאַרפּען זיך איצט שטעלען געגען זיי, און זאָל מען ביי אונז ניט זאָר גען, אַז זייער פּרעדיגן איז א פּראַכטפּאָלע, ווי עס האָט אַט ערשט זיך איינער אויסגעדריקט...

— נור ערלויבט זשע, ערלויבט זשע, האָט זיך שרעקליך געקאַכט איוואַן פעטראַוויטש, זיך אומקוקענדיג אין אַלע זייטען און אפילו דערפיהלענדיג א שרעק, — אַלע אייערע געדאַנקען, זיינען געוויס לויבענסווערט און עכט פאַטריאָטישע, נור דאָס אַלץ איז זעהר איר בערטריבען און... ס'איז אפילו גלייכער מען זאָל וועגען דעם אויפּ הערען...

— ניי, ניט איבערטריבען. נור גיכער נאָך פאַרקלענערט; זיכער פאַרקלענערט, ווייל איר בין ניט בכח זיך אויסצודריקען, אַכער... — ערלויבט זשע מיר!

דער פירשט איז אַנטשוויגען געוואָרען. ער איז געוועסען אַז אויסגעגליכענער אויפ'ן שטוהל און האָט אונבאַוועגליך, מיט א פייער-דיגען בליק געקוקט אויף איוואַן פעטראַוויטש.

— מיר דוכט, אז אייד האָט צו שטאַרק ערשטוינט דער פאַל מיט אייער וואַלטעהעטער, האָט ליבליך און ניט פאַרלירענדיג זיין רוהיג קייט באַמערקט דער אַלטימשקער — איהר רעדט אזוי פייערדיג... אפּשר צוליב אייער איינזאַמקייט, ווען איהר וואַלט געלעבט מעהר מיט מענשען און אין דער געזעלשאַפט, און איר האָף, אַז מען וועט מיט אייד זיין צופרידען ווי מיט אַז אויסגעצייכענטען יונגען מענ-שען, דאַן וועט איהר זיכער איינשטילען אייער באַנייטערונג און איהר וועט איינזעהן אַז דאָס אַלעס איז פּיעל איינפאַכער... און דערצו קומען פאַר אזעלכע אויסנאַהמס פעלע, לויט מיין בליק, טהיילווייז

פון איבערזעטיגונג, און טהיילווייז פון... ניט האַבען וואָס צו טאָן... — געוויס, געוויס איז דאָס אזוי, האָט אויסגעשריען דער פירשט — דער פראַכטפאַלסטער געדאַנק! זיכער „אַז פון ניט האַבען וואָס צו טאָן, פון אונזער ניט האַבען וואָס צו טאָן,“ ניט פון איבערזעטיגונג, נור אין גענענטהייט, פון דורשט... ניט פון איבערזעטיגונג, איהר מאַכט איז דעם א טעות! ניט נור פון דורשט, נור אפילו פון אַנ־צינדונג, פון דעם דורשטיגסטען דורשט! און... דענקט נור אַז דאָס בלוז איז א קליינעם צאהל און מען קען דערפון לאַכען; ענטשולדיגט מיר, מען דאַרף קענען פאַראויספיהלען! אונזערע גלייך ווי זיי קומען צו צו א ברעג, און ווי זיי ווערען זיכער אַז דאָס איז א ברעג, דאַן דערפרעהען זיי זיך אזוי, דאָס זיי קומען שנעל ביז די לעצטע סטאַל־פעס; פאַר וואָס איז דאָס? אַט וואונדערט איהר זיך אויף פאַור־לישטשעוו'ן, איהר שרייבט אַלעס צו צו זיין משוגעת, אָדער גוטסקייט, אַכער דאָס איז ניט אזוי! און ניט נור מיר, נור גאַנץ אייראָפּא וואונדערט זיך אויף אונזער ליידענשאַפטליכקייט: ביי אונז איז ווען עמיצער געהט אריבער צום קאַטאַליציום ווערט ער אונבאַדינגט א יעזואיט און נאָך אפילו פון די סאַמע אונטערערדישע; ביי אונז ווען עמיצער ווערט אַן אַטעאיסט הויבט ער אונבאַדינגט אַן פאַדערן דאָס אויסוואַרצלונג פון גלויבען איז גאָט דורך גוואַלטהאַט, דאָס מיינט, מיט'ן שווערד! פאַר וואָס איז דאָס? פאַר וואָס מיט א מאַהל אַזא ווילדקייט? צו דען ווייסט איהר ניט? צוליב דעם וואָס ער האָט א פאַטערלאַנד געפונען, וועלכע ער האָט דאָ פאַרזעהן, און ער האָט זיך דערפרעהט; ער האָט א ברעג, א שטיק ערד געפונען און זיך גע־וואַרפען איהם קושען! ניט בלוז פון פוסטען שטאַלץ, ניט בלוז צוליב די מואס'ע פוסט־שטאַלציגע געפיהלען ווערען רוסישע אַטע־איסטען און רוסישע יעזואיטען, נור פון גייסטיגען וועהטאָג, פון גייסטיגען דורשט, פון בענקשאַפט צו העכערע זאַכען, צו א פעסטער דען ברעג, נאָך א פאַטערלאַנד איז וועלכער מען האָט אויפגעהערט גלויבען, ווייל זיי האַבען זיי קיינמאַל ניט געקאַנט! אַכער צו ווערען אַן אַטעאיסט איז אזוי גרינג פאַר א רוסישען מענשען, גרינגער ווי אַלעמען איז דער וועלט! און אונזערע ווערען ניט קיין איינפאַכע אַטעאיסטען, נור זיי הויבען אונבאַדינגט אַן צו ג ל ו י ב ע ו איז אַטעאיזם, ווי אין א גייעם גלויבען, גאָר ניט באַמערקענדיג אַז זיי

האַבען זיך איינגעגלויבט אין א נול. אַט אזוי איז מיט אונזער דורשט!
 „ווער עס האָט אונטער זיינע פיס קיין באַדען ניט, האָט אויך קיין
 גאַט ניט“ דאָס איז ניט מיין אויסדרוק. דאָס האָט זיך אזוי אויסגע-
 דריקט איינער א סוחר פון די סטאַראַאַבראַדזשעס, וועלען איד האָב
 אָנגעטראָפּען אויף מיין רייזע. ער האָט זיך אין אמת'ן ניט אזוי
 אויסגעדריקט, ער האָט געזאָגט: „ווער ער האָט זיך אָפּגעזאָגט פון
 זיין היימישער ערד יענער האָט זיך אויך פון זיין גאַט אָפּגעזאָגט.“
 מען דאַרף דאָך בלויז אַ טראַכט טאָן, אַז ביי אונז האָבען זיך די גע-
 בילדעסטע מענשען אריינגעלאָזט אפילו אין שאַרלאַטאַנסטווא... איבער
 ריגענס, מיט וואָס איז אין אזא פאַל שאַרלאַטאַנסטווא ערגער ווי
 ניהיליזם, יעזואיטיזם, אַטעאיזם? מעגליך אַז נאָך טיפּער אויך!
 נור אַט צו וואָס עס ברענגט די בענקשאַפּט! עפענט אויף פאר די
 דורשטיגע און ענטצודענטע קאַלומבוסעס מיט־רייזענדיע דעם ברעג
 פון דער „נייער וועלט“, עפענט אויף פאר דעם רוסישען מענשען די
 רוסישע „וועלט“, גיט איהם די מעגליכקייט אָפּצוזוכען דעם דאָזיגען
 גאָלד, דעם דאָזיגען אוצר, וועלכער ליגט באַהאַלטען פון איהם אין דער
 ערד! באַווייזט איהם אין דער צוקונפטיגער באַנייאונג פון ער מענש-
 הייט אויך זיין אויפֿלעבונג, מעגליך, בלויז פון דעם רוסישען געדאַנק.
 רוסישען גאַט פון כריסטוס, און איהר וועט זעהן וואָס פאר א ריעז,
 א שטאַרקער און א גערעכטער, א קלוגער און א גוטער, וועט אויסוואַק-
 סען פאר די אויגען פון דער גאַנצער פאַרוואונדערטער וועלט, דער
 פאַרוואונדערטער און דערשראָקענער, ווייל זיי וואַרטען פון אונז —
 בלויז עס איין שווערד, שווערד און גוואַלטהאַט, ווייל זיי קענען אונז
 ניט פאַרשטעלען, אורטהיילענדיג נאָך זיך, אַהן באַרבאַריזם, און דאָס
 איז אזוי ביז איצט און דאָס איז אזוי וואָס ווייטער אַלץ מעהר!
 און...

נור דאָ האָט פּלוצלינג פּאַסירט איין פאַל און די רעדע פון דעם
 אַראַטאַר האָט זיך איבערגעריסען אויף זעהר אַז אונערוואַרטעטען
 אופן.

אַט די דאָזיגע גאַנצע ווילדע טיראַדע, אַט דער דאָזיגער גאַנ-
 צער צופּלום פון מאַדנע און אומרוהיגע ווערטער און כאַאָטיש באַנייט-
 טערטע געדאַנקען, וועלכע האָבען זיך ווי געשטויסען אין טומעל אין
 איבערגעשפרונגען איינע די צווייטע, דאָס אַלעס האָט אָנגעזאָגט עפעס-

וואָס געפעהרליכעס, עפעס באַזונדערעס אין דער שטימונג פון דעם מיר ניט דיר ניט צוהיצטען, יונגען מענשען. די אַנוועזנדע אין גאַסט־צימער, אַלע די וואָס האָבען געקאָנט דעם פירשט האָבען מיט שרעק (און אייניגע אויך מיט כּוּשֶׁה) זיך געוואונדערט אויף זיין אויפ־טון, וועלכער האָט אזוי ניט געשטימט מיט זיין שמענדיגער אפילו טרום־ליווער איינגעהאַלטענקייט, מיט זיין וואונדערבאַרען און באַזונדערן מאַקט אין אנדרע פעלע, און מיט זיין אינסטיקטיווען הוש פאַר אַנ־שמענדיגקייט. מען האָט ניט געקאָנט פאַרשטעהן פון וואָנען דאָס נעהמט זיך: ס'איז דאָך ניט מעגליך אַז די נאַכריכט וועגען פּאַוּלי־שטשעו זאָל זיין די אורזאַכע דערפון. אין דעם פרויען ווינקעל האָט מען אויף איהם געקוקט ווי אויף אַ משוגענעם. און די בעלקאַנסקאָיאַ האָט זיך דערנאָך מודה געווען, „אַז נאָך אַ וויילע און זי האָט שוין געהאַט כּדעה זיך צו ראַטעווען“. די „אַלטימסקע“ האָבען זיך פון דער ערשטער ערשטוינג כּמעט פאַרלאָרען; דער גענעראַל־נאַטשאַליק האָט אומצופרידען און שטרענג געקוקט פון זיין שטוהל. דער טעכ־ניקפּאַלקאַוויק איז געזעסען אין גענצליכער אומבאוועגליכקייט. דער דייטשעל איז אפילו בלייד געוואָרען, נור ער האָט נאָך אַלץ געשמיי־כעלט מיט זיין פּאַלשען שמייכעל, קוקענדיג אויף די אנדרע: ווי אזוי וועלען די אנדרע האַנדלען? איבעריגענס, וואָלט דאָס אַלעס, און דער „גאַנצער סקאַנדאַל“ געקענט זיך פאַרענדיגען אויף דעם סאַמע געווענהליכען אופן, אפּשר אפילו אין אַ מינוט ארום; דער זעהר פאַר־וואונדערטער, נור פריהער פון אַלעמען צו זיך קומענדר, איוואַן פּיאַדאַראַוויטש, האָט שוין עטליכע מאָל געוואָלט אַפּשטעלען דעם פירשט; ניט דערנרייכענדיג קיין ערפּאַלג, האָט ער זיך איצט געקלי־בען צוצוגעהן צו איהם מיט אַ פעסטען און באַשטימטען צוועק. נאָך אַ מינוט, און ווען עס וואָלט אזוי געווען נויטיג, וואָלט ער אפּשר אויך זיך ענטשלאָסען פּריינדליך דעם פירשט ארויסצופיהרען, מיט דעם אויסרייד אַז דער פירשט איז קראַנק, אַ זאָך וואָס איז אפּשר טאַקע געווען אַז אמת, און אין וואָס עס האָט פאַר זיך געגלויבט איוואַן פּיאַדאַראַוויטש... נור די זאָך האָט אַנגענומען אַז אַנדער ווענדונג.

נאָך אין אַנפאַנג, ווי נור דער פירשט איז אריין אין גאַסט־צימער, האָט ער זיך געזעצט ווי מעגליך ווייטער פון דער כינעזישער וואַנע, מיט וועלכער עס האָט איהם אזוי אַנגעשראַקען אַנלאַיאַ. קען מען דען

גלויבען, אז נאך אנלאיאס נעכטיגע רעד האט זיך אין איהם באזעצט אזא מין פעסטע איבערצייגונג, א וואונדערליכער און אונמעגליכער פאסאזשענע, אז ער וועט אונבאדינגט מארגען צוברעכען די דאך זינע וואזע, ווי אזוי ער זאל ניט אויסמיידען און ווי אזוי ער זאל ניט ענטלויפען פון אומגליק? נור דאס איז געווען אזוי: אין פאר-לויף פון אווענט האבען אנדערע שטארקע נור ליכטיגע איינדריקע גענומען אנשווימען אין זיין הארצען. מיר האבען שוין וועגען דעם גערעדט. ווען ער האט דערהערט וועגען פאולישטשעווען און איוואן פיאדראוויטש האט איהם צוגעפיהרט און נאך אמאל פארגעשטעלט פאר איוואן פעטראוויטש, האט ער זיך איבערגעזעצט געהענטער צום טיש, און האט גלייך אנגעטראפען אויף א שטוהל, לעבען דער גרויסער, שעהנער כינעזישער וואזע, וועלכע איז געשטאנען אויף א פיעדעסטאל כמעט גלייך מיט זיין עלענכויגען, אביסעל אהינטער איהם.

ביי זיינע לעצטע ווערטער האט ער זיך פלוצלינג אויפגעשטעלט, האט אונפארזיכטיג א מאך געטאן מיט'ן האנט, האט עפעס אזוי א צוק געטאן מיט די אקסלען און... עס האט זיך דערהערט אז אלגע-מיינער געשרי! די וואזע האט זיך א שאקעל געטאן אזוי ווי אין אונענטשלאסענהייט: זאל זי אפשר ארויפאלען אויפ'ן קאפ, פון א וועלכען ס'ניט איז אלטיטשקען? נור פלוצלינג האט זי זיך א בויג געטאן אין דער געגענאיבערדיגען זייט, אין דער זייט פון דעם קוים אין שרעק אפשפריגענדען דייטשעל, און איז ארונטערנעפאלען אויפ'ן דיל. א קראך, א געשריי, קאסטבארע פיצלאך, וועלכע האבען זיך צעשטאמען אויפ'ן טעפיד, א שרעק, א פארוואונדערונג, — א, ווי עס האט געפיהלט דער פירשט, דאס איז שווער און מען דארף עס כמעט ניט אויסמאלען! נור מיר קענען ניט ניט דערמאנען וועגען אין מאדנער עמפפינדונג, וועלכע האט איהם געטראפען טאקע אין דעם סאמע אויגענבליק און וועלכער איז מיט א מאל פאר איהם קלאהר ארויסגעשוואומען פון דער גאנצער מאסע אנדערע טונקעלע און מורא-דיגע עמפפינדונגען: ניט קיין בושה, ניט קיין סקאנדאל, ניט קיין שרעק, ניט די פלוצליכקייט האבען איהם ערשטוינט מעהר פון אלץ, נור די מקוים געווארענע נביאות! וואס באשטימט ס'איז אין דעם געדאנק געלעגען באצויבערענדעם, וואלט ער זיך ניט געקענט ערקלעה-רען; ער האט בלויז געפיהלט, אז ער איז געטראפען אין סאמע האר-

צען, און ער איז געשטאָנען אין שיעור ניט א מיסטישען שרעק. נאָך איין אויגענבליק, און ווי אלעס וואָלט זיך פאַר איהם אויסגעברייטעט און אויפ'ן פּלאַץ פון שרעק — ליכט און פרייד, עס האָט גענומען אויספעהלען אַטהעם און... נור דער אויגענבליק איז אַוועק. א דאָנק גאָט, דאָס איז געווען ניט דאָס! ער האָט אָפּגעכאַפּט דעם אַטהעם און זיך אַרומגעקוקט אין אַלע זייטען.

ער האָט לאַנג ווי ניט פאַרשטאַנען דעם טומעל, וועלכער האָט איהם אַרומגערינגעלט, דאָס הייסט, פאַרשטאַנען האָט ער, און אַלץ געזעהן אויך, נור ער איז געשטאַנען ווי גאָר א באַזונדער מיין מענש, א מענש וועלכער נעהמט אין גאַרנישט ניט קיין אַנטייל, און וועלכער האָט ווי אַן אַונזעהבאַרער וועזען אין אַ מעשה'לע, זיך אַריינגע'גנב'ט אין צימער און בעאַבאַכטעט זייטיגע נור אינטערעסאַנטע מענשען. ער האָט געזעהן ווי מען האָט אויפגעקליבען די פּיצלאַך, האָט געהערט האַסטיגע געשפרעכען, האָט געזעהן אַגלאַיאַן, א בלייכע און אויף איהם א מאַדנע קוקענדע, זעהר מאַדנע: אין איהרע אויגען איז גאָר ניט געווען קיין האַס, גאָר קיין כעס, זי האָט אויף איהם געקוקט מיט א דערשראָקענעם, נור מיט אַזאַ סימפּאַטישען בליק, און אויף אַנדערע מיט אַזאַ בליצענדען בליק... זיין האַרץ האָט פּלוצלינג אַנגעהויבען וועה טאָן פון זיסקייט. ענדליך האָט ער דערזעהן מיט מאַדנער פאַר-וואונדערונג, אַז אַלע האַבען זיך צוזעצט און אַז מען לאַכט אפּילו, אַזוי ווי עס וואָלט גאָר ניט פאַסירט! נאָך אַ וויילע און דער געלעכ-טער איז געוואַקסען: מען האָט שוין געלאַכט קוקענדיג אויף איהם, אויף זיין פאַרשטיינערטער פאַרשטומונג, נור מען האָט געלאַכט פריינד-ליך, פּרעהלאַך, אַנדערע האַבען גענומען מיט איהם רעדען, און האַבען גערעדט אַזוי ליבליך. אין דער שפּיץ פון אַלעמען איז געווען ליזאַ-וועטא פּראַקאַפּיעוונאַ. זי האָט גערעדט לאַכענדיג און עפעס זעהר, זעהר גוטעס. פּלוצלינג האָט ער דערפיהלט, אַז איוואַן פּיאַדאַראַוויטש גלעט איהם איבער'ן פּלייצע; אויך איוואַן פּעטראַוויטש האָט געלאַכט, נור נאָך בעסער, נאָך אַנציהענדער און סימפּאַטישער איז געווען דער אַלטימשיקער; ער האָט אַנגענומען דעם פירשט ביים האַנט, און לייכט דריקענדיג, לייכט קלאַפּענדיג מיט דער פּלאַך פון דער צווייטער האַנט, האָט ער אַיינגערעדט אַז ער זאַל קומען צו זיך, אַזוי ווי מען רעדט אַייז, א קלייניקען דערשראָקענעם אינגעל, א זאך וועלכע דעם

פירשט שרעקליך געפעהלען געוואָרען. און ענדליך, האָט ער איהם אוועקגעזעצט לעבען זיך. דער פירשט האָט מיט פאַרגעניגען זיך איינגעקוקט אין זיין געזיכט און האָט נאָר אַלץ ניט געקאַנט רעדען, איהם האָט געפעהלט אַטעם. דעם אַלטיטשקענ'ס געזיכט איז איהם זעהר געפעהלען געוואָרען.

— ווי? האָט ער ענדליך ארויסגעמורמעלט — איהר פאַרציט מיר טאַקע אויף אַן אמת'ן? און אויך איהר... ליזאוועטא פראַקאַ- פיעוונאַ?

דאָס געלעכטער האָט זיך פאַרשטאַרקט. אין דעם פירשט'ס אויגען האָבען זיך געוויזען טרערען; ער האָט זיך אליין ניט געגלויבט און איז געווען באַצויבערט.

— נו, אויך מיר אַן אומגליק, אויף א מענשען קומט אויך א סוף, און דאָס איז ניט מעהר ווי א לוימענער טאַפ! האָט הויד געזאָגט ליזאוועטא פראַקאַפיעוונאַ — איז דען מעגליך, אַז דו האַסט זיך אַזוי דערשראַקען לעוו ניקאַלאיעוויטש? האָט זי צוגעגעבען אַפילו מיט שרעק — גענוג, טהייערער, גענוג! דו שרעקסט מיך דאָר טאַקע אויף אַן אמת'ן.

— און איהר פאַרציט מיר פאַר אַלץ? פאַר אַ ל'ץ אויסער דער וואַזע? האָט זיך דער פירשט פלוצלינג אויפגעהויבען פון פלאַץ, נור דער אַלטיטשקער האָט גלייך ווידער א ציה געטאַן ביים האַנט. ער האָט איהם ניט געוואַלט אַפלאַזען.

— *C'est tres serieux C'est tres curieux!* האָט ער א שפּי- טשע געטאַן איבער'ן טיש צו אוואַז פעטראַוויטש, איבעריגענס, גאַנץ הויד. דער פירשט האָט מעגליך אפשר געהערט.

— הייסט עס, אַז איד האָב אייך קיינעם ניט באַלעדיגט? איהר וועט ניט גלויבען ווי גליקליך איד בין פון דעם דאָזיגען געדאַנק. נור אַזוי האָט געמוזט געשעהן! האָב איד דען געקאַנט עמיצען באַלעדי- גען? איד וועל אייך ווידער באַלעדיגען, ווען איד וועל אַזוי דענקען.

— באַרוהיגט זיך מיין פריינד, דאָס איז — איבערטריבען, און איהר האָט נאָר ניט פאַר וואָס צו דאַנקען, דאָס איז א פיינער געפיהל נור אַן איבערטריבענער.

— איד דאַנק אייך ניט, איד בין בלויז גליקליך צו קוקען אויף

אייד. אפשר רעד איך נאָריש — נור איך מוז רעדען, איך מוז ערקלעה-
רען... כאָטש בלוז צוליב זעלבסט־אַכטונג.

אַלץ אין איהם איז געווען האַסטיג, דונקעל, און פיבעריש; עס
קען זעהר געבען, אַז די ווערטער וועלכע ער האָט ארויסגעזאָגט, זיי-
נען טהיילווייז ניט געווען די יעניגע ווערטער וועלכע ער האָט געוואַלט
ארויסזאָגען. מיט'ן בליק האָט ער ווי געפרעגט: מעג איך רעדען?
זיין בליק איז געפאַלען אויף דער בעלקאַנסקאַיאַ.

— ס'איז גאַרנישט, טאַטעלע, זעמץ פאַרט, זעמץ פאַרט, נור
פאַרהאַק זיך ניט, האָט זי באַמערקט — דו האָסט אויך פריהער, אַנ-
געהויבען מיט א פאַרכאַפטען אַטעם און אַט וואָס דו האָסט אויפגע-
טאַן; אָבער רעדען דאַרפסטו זיך ניט שרעקען, אַט די דאַזיגע העררן
האַבען געזעהן טשיקאָווערע ווי דו, דו וועסט זיי ניט פאַרוואַנדערן,
און דו ביזט נאָך, גאַט ווייסט, ניט אַזאַ גרויסער חכם, אַט האָסטו
בלויז די וואַזע צובראַכען און איבערגעשראַקען.

דער פירשט האָט איהר שמייכלענדיג אויסגעהערט.

— דאָס האָט איהר דאָך, האָט ער זיך פּלוצלינג געווענדט צום
אַלטיטשקען — דאָס האָט איהר דאָך דעם סטודענט פאַרקומאַוו און
דעם טשינאַוויניק שוואַכרין מיט דריי מאָנאַטען צוריק געראַטעוועט
פון פאַרשיקונג?

דער אַלטיטשקער איז אפילו אביסעל רויט געוואָרען און ער האָט
ארויסגעמורמעלט אַז מען דאַרף זיך באַרוהיגען.

— דאָס האָב איך דאָך וועגען אייד געהערט, האָט ער זיך גלייך
געווענדט צו איוואן פעטראָוויטש אין וו—סקער גובערניע, אַז איהר
האָט אייערע אָפגעברענטע פויערים, שוין פרייע און וועלכע האָבען
אייד אָנגעמאַכט א סך אונאַנגענעהמליכקייטען, אומזיסט האַלץ גע-
געבען אויף אָפבויען זיך?

— נו, דאָס איז אייבער־טרייבען, האָט ארויסגעמורמעלט איוואן
פעטראָוויטש איבעריגענס, אויסגלייכענדיג זיך; נור דאָס מאַל האָט
ער געהאַט גאַנץ רעכט, „אז דאָס איז איבערטריבען“, דאָס איז נור
געווען אַ פאַלשער קלאַנג וועלכער איז אויך דערגאַנגען צום פירשט.
— און איהר פירשטין, האָט ער זיך פּלוצלינג מיט א ליכטיגען
שמייכלעל געווענדעט צו דער בעלקאַנסקאַיאַ, האָט איהר דען מיט א
האַלב יאהר צוריק מיד ניט אויפגענומען אין מאַסקווע, ווי אן איי-

גענעם זון, מיט א בריף פון ליזאוועטא פראַקאָפּיעוונא, און איהר האָט טאַקע ווי אז אמת'ן זון, מיר געגעבען איין עצה אזא, וועלכע איך וועל אייד קיינמאל נישט פארנעמען, געדענקט איהר ?

— וואָס קריכסטו אויף די גלייכע ווענט ? האָט מיט ערגערניש ארויסגעזאָגט די בעלקאנסקאָיא — א מענש ביזטו א גוטער, נור א קאַמישער ; מען גיט דיר צוויי גראַשען און דו דאַנקסט פונקט ווי מען וואַלט דיר דאָס לעבען געראטעוועט. דו דענקסט אז דאָס איז לויבענסר ווערטה, אבער דאָס איז איבערדריסיג.

זי איז שוין געווען גאָר אין כעס געוואָרען, נור פּלוצלינג האָט זי זיך צעלאַכט, און דאָסמאַל מיט א גוטען געלעכטער. אויך ליזאוועטא פראַקאָפּיעוונאָס געזיכט האָט אויפגעשיינט. אויך איוואן פּיאַדאַראַ וויטשעם.

— איך האָב געזאָגט, אז לעוו ניקאָלאָיעוויטש איז א מענש... א מענש... מיט איין וואָרט אַט זאָל איהם נור נישט פעהלען קיין אַט' העם, ווי עס האָט באַמערקט די פירשטיין... האָט ארויסגעמורמעלט דער גענעראַל איז גרויס פרייד ווידערהאַלענדיג דער פירשטינס ווער'טער.

איין אַגלאָיא נור איז געווען עפעס טרויערדיג. נור איהר געזיכט האָט נאָר אַלץ געברענט, אפשר אויך פון צאַרן.
— ער איז זעהר ליבליך, האָט דער אלטיטשקער ווידער א מורמעל געטאן צו איוואן פעטראָוויטש.

— איך בין ארוינגעקומען אהער מיט א וועהטאַנדיגען האַרץ, האָט פאַרטגעזעצט דער פירשט אַלץ מיט אזא וואַקסענדער אויפער-נונג, אַלץ האַסטיגער און האַסטיגער, אַלץ וואונדערליכער און באַ-גייסטערטער, — איד... האָב זיך פאַר אייד געשראַקען, אויך פאַר זיך אַליין. מעהר פון אַלץ פאַר זיך אַליין. אומקערענדיג זיך אהער קיין פע-טערבורג, האָב איך זיך געגעבען דאָס וואָרט, אונבאדינגט צו באַקאנען זיך מיט אונזערע ערשטע מענשען, עלטערע, פאַרצייטיגע, צו וועלכע איך אַליין געהער, צווישען וועלכע איך בין אַליין דער סאַמע ערשטער לויט'ן אַפּשטאַמונג. איך הייסט עס, זיך עס איצט מיט אזעלכע פירשטען ווי איך אַליין בין, ס'איז דאָך אזוי איאָ ? איך האָב זיך געוואַלט מיט אייד באַקאנען און דאָס איז געווען נויטיג, זעהר, זעהר נויטיג! ... איך האָב שטענדיג געהערט וועגען אייד אַסך מעהר נישט

שעהנעם, ווי שעהנעם, כ'האָב געהערט וועגען די קליינליכקייט און די אויסשליסליכקייט פון אייערע אינטערעסען, וועגען אייער אָפגעשטאַט נענקייט, וועגען דער קליינער געבילדעטקייט, וועגען קאַמישע גע-וואוינהייטען — א, וועגען אייד רערט מען דאָד אזוי פיעל און מען שרייבט! איך בין מיט נייערדיגקייט געגאנגען אהער היינט, מיט פארווירונג: איך האָב אליין געדארפט זעהן און זיך איבערצייגען, צו איז דאָס טאַקע ריכטיג, אז די גאנצע העכערע שיכט פון רוסישע מענשען טויג שוין צו גארנישט ניט, האָט שוין אָפגעלעבט איהר צייט, האָט אויסגעטריקענט פון איהר אַמאָליגען קוואַל, און זי טויג ניט מעהר ווי צו שטארבען, נור זייענדיג נאָד אלץ אין אַ קליינליכען אייפערדיג-טיגען קאַמפּף מיט מענשען... צוקונפטיגע, שטערענדיג זיי, ניט באַד מערקענדיג, אז זיי שטאַרבען אויס? איך האָב פריהער דער דאָזיגען מיינונג ניט געגלויבט, ווייל לויט מײן מיינונג, האָבען מיר אפילו נאָד גאָר ניט געהאַט קיין העכערע קלאַסען, אויסער אפּשר די וואָס זיינען ביים הויף, אין מונדירען ארען... לויט אַ צופאַל, און איצט זיינען זיי אין גאַנצען פאַרשוואונדען, דאָס איז דאָד אזוי, אזוי?

— נו, דאָס איז שוין גאָר ניט אזוי, האָט זיך גיפטיג צעלאַכט אייוואן פעטראַוויטש.

— נו, ער האָט זיך שוין ווידער צערעדט! האָט זיך ניט געקענט איינהאַלטען די בעלקאַנסקאָיאַ.

— Laissez le dire — ער טרייסעלט זיך דאָד אפילו, האָט ווידער שטיל געווארענט דער אלטיטשקער.

דער פירשט איז געווען אויף אן אמת'ן, אויסער זיך

— און וואָס לאָזט זיך אויס? איך האָב דערזעהן מענשען ילענ-צענדע, איינפאַכע, קלוגע, איך האָב דערזעהן אן אלטעטשקען וועלכער איז פריינדליך און הערט אויס אזא אינגעל, ווי איך; איך זעה מענ-שען וועלכע זיינען פעהיג צו פארשטעהן און פארצייען, מענשען רוד-שישע און גוטע, כמעט שוין אַזעלכע גוטע און הארציגע ווי איך האָב באַגענענט דארטען, ניט ערגער. אורטהיילט זשע ועלכסט ווי צופרי-דען, פארוואונדערט איך בין געווען! א, ערלויבט מיר דאָס ארויס-צוזאָגען. איך האָב אסך געהערט און אליין אסך געגלויבט. אז איז דער העכערער געזעלשאַפט איז אלץ נור געבויט אויף מאַניערען, אַז אלץ איז בלויז אן אָפגעלעבטע פאַרמע, און דער אינהאַלט איז פאַרשוואונ-

דען; נור איד זעה דאך איצט אלײַן, אז דאס איז ביי אונז אונמעגליך, דאס קען זיין אומערום — נור ניט ביי אונז איז דען מעגליך אז איהר זייט אלע איצט יעזואיטען און באטריגער? איד האב געהערט ווי פריהער האט פירשט נ. דערצעהלט, אז דאָס דען ניט קיין איינפאכער באנייטערטער הומאָר, איז דאָס דען ניט די אמת'ע גוטמוטיגקייט? קענען דען אזעלכע ווערטער ארויס פון די ליפען פון א מענשען... א טויטען מיט א טרוקענעם הארץ? וואָלטען דען טויטע געקענט זיך באגעהן מיט מיר ווי איהר האָט זיך באגאנגען? איז דען דאס ניט קיין מאַטעריאַל פאר דער צוקונפט, פאר האַפּענונגען? איז דען מעגליך אז אזעלכע מענשען זאָלען ניט פארשטעהן און זאָלען צוריק בלייבען?...

— איד בעט איד נאָכאמאָל, בארוהיגט זיך מיין טהייערער, מיר וועלען וועגען דאס אלעס רעדען אז אנדערש מאָל, און איד וועל מיני פארגעניגען... האָט א שמיכעל געטאָן דער „ווירדיגער באַאמטער“.

איוואו פעטראָוויטש האָט א קרעכץ געטאָן און זיך א דרעה גע- טאן איז זיין שטול. איוואו פיאָדאָראָוויטש האָט זיך א באוועג גע- טאן; דער גענעראַל־נאַטשאַלניק האָט געשמועסט מיט דער פרוי פון דעם „באַאָמטען“, ניט שענקענדיג דעם פירשט מעהר קיין אויפמערק- זאמקייט; נור דעם באַאָמטענס פרוי האָט פון צייט צו צייט זיך אייני- געהערט און צוגעקוקט.

— ניין, ווייסט איהר, מיר איז שוין בעסער איד זאָל רעדען! האָט מיט א נייער פיבערשער הינרייסונג פאַרטגעזעצט דער פירשט, עפעס מאַדנע צוטרויליך און אפילו קאנפידענציאָנעל זיך ווענדענדיג צום אלטיטשקען — מיר האָט געכטען אנלאַיאַ איוואנאָוונא פאר- באַטען צו רעדען, און זי האָט מיר אפילו אנגעוויזען אויף וועלכע טהעמאס איד טאָר ניט רעדען. זי ווייס, אז איד קוק אין זיי אויס קאַמיש! מיר איז דער זיבען און צוואנציגסטער יאָהר, און איד ווייס, אז איד בין ווי א קינד. איד האָב ניט קיין רעכט אויסצורדיקען מיינע געדאַנקען, איד האָב עס שוין לאנג געזאָגט; איד האָב בלוז אין מאַסקווע, מיט ראנאזשינען גערעדט אָפען... מיר האָבען מיט איהם געלייענט פושקין, אין גאַנצען איבערגעלייענט; ער האָט גאָר ניט גע- וואוסט, אפילו פושקינס נאָמען אויך ניט... איד האָב שטענדיג מורא מיט מיין קאַמישען אויסזעהן צו קאַמפּרעמיטירען די געדאַנקען און

די הויפט אידעע. מיר פעהלען פאסיגע זשעסטען. איד האָב שטענר דיג זשעסטען פונקט פארקערטע, און דאָס רופט ארויס געלעכטער און ערנידעריגט די אידעע. דער געפיהל פון מאָס האָב איד אויך ניט, און דאָס איז די הויפט זאך! דאָס אפילו די סאמע הויפט-זאך... איד ווייס אז פאר מיר איז פיעל גלייכער צו זיצען און שווייגען. ווען איד שפאר זיך איין און שווייג קוק איד אויס זעהר קלוג און דערצו דענק איד נאָך דאן אויך. נור איצטער איז פאר מיר בעסער איד זאָל יע רעדען. איד האָב דערפאר אָנגעהויבען רעדען, ווייל איהר קוקט אויף מיר אזוי פיין. איהר האָט א פיין געזיכט! איד האָב נעכטען אַנלאַיען דאָס וואָרט געגעבען אז איד וועל דעם גאנצען אווענט זיצען און שווייגען.

— Vraiment? — האָט א שמייכל געטאָן דער אלטיטשקער.

— נור אַפט דענק איד, אז איד האָב ניט רעכט, וואָס איד דענק אזוי; אויפריכטיגקייט דריקט זיך דאָך אויס אין די זשעסטען, אין דאָס ניט אזוי? ניט אזוי?

— גאנץ אַפט.

— איד ווייל אלץ ערקלעהרען, אלץ, אלץ, אלץ! אָ, יע, איהר דענקט, אז איד בין אן אוטאָפיסט? אן אידעאלאָג? אָ, ניין, ביי גאָט, איד פארמאָג אזעלכע איינפאכע געדאַנקען... איהר גלויבט ניט? איהר שמייכלט? ווייסט איהר, אז איד בין אַפטמאַל נידערטרעכטיג, דער פאַר, ווייל איד פארליר מיין גלויבען. פריהער בין איד געגאַנגען אהער און געטראכט: „נו, ווי אזוי וועל איד מיט זיי אָנהויבען רעדען? מיט וואָס פאַר א וואָרט דאַרף מען אָנהויבען אזוי אז זיי זאָלען כאַטש עפעס פארשטעהן? ווי איד האָב זיך געשראַקען פאַר זיך, האָב איד זיך פאַר אייך נאָך מעהר געשראַקען, שרעקליך, שרעקליך! און אין דער זעל-בער צייט, האָב איד דען געדאַרפט זיך שרעקען? איז דען ניט קיין שאַנ-דע זיך צו שרעקען? וואָס מאַכט עס אויס, וואָס אויף איין פאַרווערטס-געהערדען זיינען דא אזוי פיעל אָפגעשטאַנענע און שלעכטע? אין דעם באַשטעהט דאָך מיין גאַנצע פרייד, וואָס איד בין איצט איבערצייגט, אז נאָר ניט אזוי פיעל, און אז אלץ איז א לעבעדיגער מאַטעריאַל! מען דאַרף זיך אויך ניט שעהמען וואָס מיר קוקען אויס קאַמיש, ניט וואָהר, אַיאָ? ווייל דאָס איז דאך טאַקע אין אמת'ן אזוי, מיר זיינען קאָד מיט, לייכטזיניג, מיט שלעכטע געוואוינהייטען, מיר לאַנגוויילען זיך, מיר זוייחען ניט וואו צו קוקען, ווייסען ניט וואס צו פארשמעהן,

מיר זיינען דאָך אלע אַזעלכע, אלע, אי איהר, אי איד און אויך זיי!
 איהר באַלעדיגט זיך דאָך ניט וואָס איד זאָג איד אין די אויגען, אז
 איהר זייט קאַמיש? און אויב אזוי, טאָ פאַרוואָס זייט איהר דען קיין
 מאַטעריאַל ניט? ווייסט, לויט מיין מיינונג, אז אָפט איז אפילו גאַנץ
 גוט צו זיין קאַמיש, און אפילו בעסער: קען מען שנעלער איינער דעם
 צווייטען פאַרצייען, אויך שנעלער שליסען פרידען; מען קען דאָך ניט
 גלייך אָנהויבען מיט אַמאַל! מען קען דאָך ניט גלייך אָנהויבען פון
 פאַלקאַמענהייט! אום צו דערגרייכען די פאַלקאַמענהייט דאַרף מען
 פריהער פיעלעס ניט פאַרשטעהן. און ווען מיר הויבען אָן צו שנעל
 צו פאַרשטעהן, דאַן פאַרשטעהן מיר ניט ריכטיג. דאָס זאָג איד, איד,
 איד וועלכע האָבען שוין אזוי פיעל געקאַנט פאַרשטעהן און... ניט
 פאַרשטעהן. איצט האָב איד פאַר איד קיין מורא ניט; איהר זייט
 דאך אויף מיר ניט ברוגז, וואָס איד, א אינגעל רעד צו איד אַזעלכע
 ווערטער? געוויס, ניט! א, איהר וועט קאַנען פאַרגעסען און פאַר-
 צייען די וועלכע האָבען איד באַלעדיגט, און אויך וועלכע האָבען איד
 מיט גאַרנישט ניט באַלעדיגט; ווייל שווערער פון אלץ איז דאָך צו
 פאַרצייען די וועלכע האָבען אונז מיט גאַרנישט ניט באַלעדיגט און
 טאַקע באַשטימט דערפאַר, ווייל זיי האָבען אונז ניט באַלעדיגט,
 און דאָס מיינט, אז אונזער באַקלאַגען זיך אז אַהן א גרונד. אָט וואָס
 איד האָב ערוואַרטעט פון אַזעכערע מענשען, אָט צו וואָס איד האָב זיך
 געאוילט, פאַהרענדיג אהער, זיי צו זאָגען און ניט געוואוסט ווי אזוי
 צו זאָגען... איהר לאַכט, אינאָן פּעטראָוויטש? איהר דענקט; איד
 זרעק זיך פאַר יענע, איד זיי ער אַרוואַקאט, דעמאַקראַט,
 יער אַדאַטאַר פון גלייכהייט? האָט ער זיך היסטעריש צעלאַכט (ער האָט
 אלע וויילע געלאַכט מיט א קורצען און ענטזיקטען געלעכטער), איד
 זרעק זיך פאַר איד, פאַר איד אלעמען, און פאַר אונז אלעמען צו-
 זאַמען. איד בין דאך אליין א יחסנ'דיגער פירשט, און איד זיך מיט
 כירשטען. איד רעד עס כּדי איד אלעמען צו ראַטעווען, כּדי א קלאַס
 זאָל אומזיסט ניט פאַרשווינדען, אין דער פינסטער פאַרשווינדען.
 און פון גאַרנישט ניט דערוויסענדיג זיך, פאַר אלץ זיךלענדיג זיך, און
 אלץ פאַרשפּילענדיג. צו וואָס פאַרשווינדען און אפּטרעטען אַנדערע
 דעם פּלאַץ, ווען מען קען בלייבען פאַרווערטס־געהענדע און עלטסטע?
 פאַמיר זיין פאַרווערטס־געהענדע און עלטסטע. פאַמיר ווערען באַ-

דיענער אום צו זיין הערשער.

ער האט גענומען מאַכען א פארווד אויפצושטעלען זיך פון שטול, נור דער אלטיטשקער האט איהם כסדר אָפּגעהאלטען, קוקענדיג אויף איהם מיט וואַקסענדער אימרוהינקייט.

— הערט! איד ווייס אז רעדען איז ניט שעהן, טאָ לאָמיר בע-סער איינפאך נעמען א ביישפיעל, בעסער איינפאך אָנפאנגען... איד האב שוין אָנגעפאנגען... און — איז דען טאקע אין אמת'ן מעגליך זיין אן אומגליקליכער? א, וואס פאר א ווערטא האָבען מיין אומגליק און מיינע צרות, ווען איד האָב די מעגליכקייט צו זיין גליקליך? צו רעדען מיט א מענשען און ניט זיין גליקליך וואס דו ליבסט איהם! א, מיר איז בלויז שווער זיך ארויסצוואַגען... און וויפיעל זאכען זיינען דאָ אויף יעדען טראַט שעהנע, זאכען אזעלכע, וועלכע אפילו דער סאמע פארלאָרענער מענש געפינט זיי אלס שעהן? גיט א קוק אויף א קינד, גיט א קוק אויף גאָטס אויפגעהענדער זון, גיט א קוק אויף א גרעוועלע ווי אזוי עס וואַקסט, קוקט אָן די אויגען, וועלכע קוקען אויף אייד און ליבען אייד...

ער האט שוין לאנג גערעדט שטעהענדיג. דער אלטיטשקער האט שוין געקוקט אויף איהם מיט שרעק. ליזאוועטא פראַקאָפיעוונא האט אויסגעשריען: „אד, גאָט מיינער!“ זי האט זיך געכאפט פריהער פון אלעמען און א פאטש געמאן מיט די הענט. אנגלייא איז האַסטיג צו איהם צוגעלאָפּען, האט אוספּעיעט איהם אריבער געהמען אין איהרע הענט און מיט שרעק, מיט א פון וועהטאג פארענדערטען געזיכט, האט זי דערהערט א ווילדען געשריי, א הארדירייסענדער געשריי, דער קראנקער איז געלעגען אויפ'ן טעפיד. עמיצען איז געלאנגען, וואס שנעלער איהם אונטערצולעגען אונטערן קאָפּ א קישען.

דאָס האָט קיינער ניט ערווארטעט. אין א פערטעל שטונדע ארום האט דער פירשט נ. עווגעני פאוולייטש, דער אלטיטשקער, געפרואווט ווידער אויפלעבען דעם אווענט, נור אין א האלבע שטונדע ארום האָ-בען זיך שוין אלע פאנאָרערגעפאָהרען. עס זיינען ארויסגעוואָגט גע-וואָרען אסך מיטפיהלענדע ווערטער, אסך באדויערונגען, אייניגע מי-י-נונגען. אייוואן פעטראַוויטש האט זיך צווישען אנדערעס, אויסגע-שפראַכען „אז דער יונגער מענש איז א „סלאָוויאנאָפיל“, אדער עפעס עהנליכעס, נור איבעריגענס, איז דאָס קיין געפאָהר“. דער אלטיטש-

קער האָט גאר ניט געזאָגט. אמת, שוין נאָכדעם, אויפ'ן צווייטען אדער דריטען טאָג האָבען זיך אַלע אביסעל אנגע'ברוג'ט. אַיוואן פעטראָ-וויטש האָט זיך אפילו באלעדניגט נור ניט פיעל. דער נאָטשאַלניק גענעראַל איז א געוויסע צייט געווען קאַלט צו אַיוואן פעטראָוויטש. דער „פאַמיליען-באַשיצער“ דער „טשינאָוויק“ האָט אויך עפעס־וואָס ארויסגעמורמעלט פון זיין זייט, צו דעם פאָטער פון דער פאַמיליע, אַלס מוסר, דערביי האָט ער זיך שמייכעלהאפט אויסגעדריקט, אז ער אינטערעסירט זיך זעהר און זעהר מיט אנלאַיאס שיקאַל. ער איז געווען א מענש וואָס איז אין אמת'ן געווען ניט קיין שלעכטער; נור צווישען די אורזאכען פון זיין נייגעריגקייט וועגען פירשט, איז אין פאַרלוף פון יווענט אויך געווען די אַלטע געשיכטע וועגען דעם פירשט מיט גאַסטאַסיא פיליפּאָווא. וועגען דער דאָזיגער געשיכטע האָט ער עפעס־וואָס געהערט און אפילו זיך זעהר אינטערעסירט, האָט אפילו געוואָלט פרעגען.

די בעלאַנאָסקאַיאַ אוועקפאַהרענדיג פונ'ם אווענט, האָט געזאָגט צו ליזאוועטאַ פראַקאַפּיעווא:

— ער איז אי גוט אי שלעכט, און ווען דו ווילסט וויסען מיין מיינונג — איז מעהר שלעכט. דו זעהסט דאך אַליין וואס פאַר א מענש דאָס איז, א קראַנקער מענש.

ליזאוועטאַ פראַקאַפּיעווא האָט ענדגילטיג באשלאָסען פאַר זיך אז דאָס איז אַן „אונגעליכער“ חתן. און איבער נאָכט האָט זי זיך געגעבען דאָס וואָרט, „אז ביז וואַנען זי לעבט נאָך, וועט דער פירשט ניט זיין אנלאַיאס מאַן.“ מיט דערמיט איז זי אויך אויפגעשטאַנען אין דער פריה. נור שוין אין דער פריה, איינס אזייגער, ביים פריהש-טיק, איז זי אריינגעפאלען אין א וואונדערליכען ווידערשפרוך מיט זיך אַליין.

אויף איינער, איבעריגענס, זעהר א פאָרויכטיגער פראַגע פון די שוועסטער, האָט אנלאַיאַ פּלוצלינג געענטפערט קאַלט, נור מיט שטאַלץ פונקט ווי זי וואָלט אָפּגעשנימען.

— איד האָב איהם קיינמאַל קיין שום וואָרט ניט געגעבען, האָב איהם קיינמאַל אין לעבען ניט גערעכענט פאַר מיין חתן. ער איז פאַר מיר פונקט אזא זימיגער מענש ווי יעדער איינער.
ליזאוועטאַ פראַקאַפּיעווא האָט פּלוצלינג אויפגעפלאַמט.

— דאָס האָב איך פון דיר ניט ערווארטעט, האָט זי ארויס גע-
זאגט מיט ערגערניש — א חתן איז ער אַ אונמעגליכער, דאָס ווייס
איד, און א דאנק נאָט, וואָס עס האָט זיך אזוי אויסגעלאָזט; נור פון
דיר האָב איך אזעלכע ווערטער ניט ערווארטעט. איך האָב געדענקט
אז עפעס אנדערש וועט פון דיר אויסוואקסען. איך וואָלט אלע
נעכטיגע ארויסגעטריבען אבער איהם איבערגעלאָזט, אָט וואָס פאר
א מענטש דאָס איז!...

דאָ האָט זי זיך פֿלוצלינג אפגעשטעלט, זיך אליין דערשרעקענדיג
פאר דעם וואָס זי האָט געזאָגט, נור ווען זי וואָלט געוואוסט ווי אומ-
גערעכט זי איז אין דער מינוט געווען צו דער טאָכטער?
אין אַנאליאָס קאָפּ איז שוין אלץ געווען כאַשלאָסען. זי האָט
אויך בלוין געווארט אויף איהר שמונדע, וועלכע האָט געדארפט אלץ
באשליסען, און יעדע אַנדייטונג, יעדע אונפאַרויכטיגע באַריהרונג האָט
מיט א טיעפער וואונד צוריסען איהר האַרץ.

אַכטער קאַפיטעל

און אויך פאר דעם פירשט האָט זיך דער דאָזיגער פריהמאַרגען
אַנגעהויבען אונטער דעם איינפלוס פון א שווערען פאראויסגעפיהל;
דאָס האָט מען געקאָנט ערקלעהרען אלס רעזולטאט פון זיין קראַנקען
צושטאַנד, נור ער איז געווען צופיעל אונבאשטימט טרויעריג און דאָס
איז פאר איהם געווען פיינליכער פון אלץ. אמת, פאר איהם זיינען
געשטאַנען קלאָהרע פאַקטען, שווערע און וועהטאַנדיגע, נור זיין טרויער
איז אוועק אסד ווייטער פון דאָס אלעס, אָן וואָס ער האָט זיך דער-
מאַנט און געדענקט; ער האָט פארשטאַנען אז ער אליין וועט זיך ניט
קענען באַרוהיגען. ביסלעכווייז, ביסלעכווייז, האָט זיך אין איהם איינ-
געוואַרצעלט אן ערווארטונג אז היינט וועט מיט איהם פאַסירען עפעס
באזונדערעס וואָס עס וועט אלץ פאַרענדיגען. דער אַנפאַל וואָס האָט

מיט איהם פאָסירט נעכטען איז געווען פון די גרינגע; אויסער א מעלאַנכאָליע, א געוויסע שווערקיט אין קאָפּ און א וועהטאָג אין די גליעדער האָט ער ניט געפיהלט קיין שום אנדערען וועהטאָג. זיין קאָפּ האָט געארבייט גאנץ קלאָהר, כאָטש דאָס האַרץ איז געווען קראַנק. אויפגעשטאַנען איז ער גאנץ פריה און גלייך האָט ער קלאָהר זיך דער- מאַנט אַז דעם נעכטיגען אָווענט; כאָטש ניט מיט אַלע איינצעלהייטען, נור דאָך האָט ער געדענקט אויך דאָס, ווי א האַלבע שטונדע נאָכ'ן אַנפאַל האָט מען איהם צוגעפיהרט אהיים. ער האָט זיך דערוואוסט, אַז עס איז שוין געווען אַ שלּיח פון די עפאנטשינג צו פרעגען וועגען זיין געזונט. אום האַלב צוועלף איז געקומען אַ צווייטער; דאָס איז איהם געווען אנגענעם. ווער אַ לעבעדעוו איז די ערשטע אריין איהם געוואר ווערען און באַדיענען. אין דער ערשטער מינוט, גלייך ווי זי האָט איהם דערזעהן, האָט זי זיך פלוצלינג צעוויינט, נור גלייך ווי דער פירשט האָט זי באַרוהיגט — האָט זי זיך צעלאַכט. איהם האָט מיט אַמאָל ערשטוינט דער שטאַרקער מיטליידס-געפיהל פון דער דאָזיגער מידעל צו איהם; ער האָט געכאַפט איהר האַנט און א קוש געמאַן. ווער אַ איז רויט געווארען.

— אַר, וואָס טוט איהר, וואָס טוט איהר! האָט זי אויסגעשריען מיט שרעק, האַסטיג אָוועקגעהמנענדיג איהר האַנט. זי איז באַלד אָוועק אין א מאַדנע צושטרייטקייט. צווישען אַנדערעם, האָט זי אוספּעיעט צו דערצעהלען, אַז איהר פאָטער איז היינט נאָך, ווי נור ס'איז געוואָרען טאָג, אָוועקגעלאָפּען צום „פאַר- שטאַרבנעם“, ווי ער האָט אַנגערופּען דעם גענעראַל, צו דערוויסען זיך, צי ער איז איבער נאָכט, ניט געשטאַרבען, און וואָס הערט זיך. מען זאָגט אַז ער וועט געוויס באַלד שטאַרבען. צוועלף אַזייגער איז געקומען אהיים און צום פירשט לעבעדעוו אַליין, נור אייגענטליך בלויז אויף אַ מינוטעלע כּדי צו דערוויסען זיך וועגען דעם „אונשעצ- באַרען געזונט“ און און. וו. און אויסער דעם באַזוכען די „שאַפקעלע“. ער האָט כּסדר אַלץ געאויקעט און געאַייקעט און דער פירשט האָט איהם באַלד אַפּגעלאָזט. נור פונדעסטוועגען האָט יענער געפרוואוט פאַנאַנדערפרעגען וועגען נעכטיגען אַנפאַל, כאָטש ס'איז געווען צו זעהן, אַז ער ווייס שוין וועגען דעם מיט אַלע איינצעלהייטען. נאָך איהם איז געקומען צעלויפּען קאַליא, אויך אויף אַ ווייליטשקע; דער

לעצטער האָט זיך טאַקע אין אמת'ן געאיילט און ער איז געווען אין א שטאַרקער און פינסטערער אומרוהיגקייט. ער האָט אָנגעהויבען דערמיט וואָס ער האָט גלייך און צודרינגליך געבעטען פון פירשט אַן ערקלעהרונג וועגען אַלעס וואָס מען האָט פון איהם פאַרבאָרגען. דערביי צוגעבענדיג, אַז ער ווייס שוין כמעט אַלעס, נאָר פון נעכטען. ער איז דערפון געווען שטאַרק און טיעף געטראָפּען.

מיט דעם מעגליכסטען מיטגעפיהל, צו וועלכען נור ער איז גע- ווען פעהיג האָט דער פירשט, איהם אַלעס דערצעהלט, אָנגעבענדיג פאַקטען אין זייער פולער פינקטליכקייט און ער האָט געטראָפּען רעם אַרימען אינגעל ווי מיט א דונער. ער האָט ניט געקאַנט אַרויסרעדען קיין וואָרט און האָט זיך צעוויינט. דער פירשט האָט דערפיהלט אַז דאָס איז געווען איינע פון יענע איינדיקע וועלכע בלייבען אויף שטענ- דיג און וועלען פאַרשאַפּען אַן איבערברוד אין דעם אינגעל'ס לעבען אויף אייביג. ער האָט זיך געאיילט איהם איבערצוגעבען ווי אַזוי ער קוקט אויף דעם, צוגעבענדיג, אַז לויט זיין מיינונג, קען געבען, אַז דעם אַלטענ'ס טויט איז פאַראַרזאַכט געוואָרען צוליב דעם שרעק, וועלכער איז איהם געבליבען אין האַרצען נאָר זיין מאַוסער האַנד- לונג, און אַז דערויף איז ניט יעדער איינער פעהיג. קאַליא'ס אויגען האָבען זיך צוגלאַנצט ווען ער האָט אויסגעהערט דעם פירשט.

— די מאַוסע האַנקאַ, און וואַריאַ און פטיצין! איד וועל זיך מיט זיי ניט קריגען, נור פון איצט אָן, געהען זיך אונזערע וועגען פאַנאַנדער! אַך פירשט, איד האָב פון נעכטען אַז זעהר פיעל נייעס דערפיהלט. אויך די מוטער רעכען איד איצט בלויז אויף מיינע הענט, כאַטש זי איז באַזאַרגט ביי וואַריאַן, נור דאָס איז אַלץ ניט דאָס...

ער איז אויפגעשפרונגען דערמאַנענדיג זיך, אַז מען וואַרט אויף איהם, ער האָט אויף גיך זיך ערקונדיגט וועגען דעם פירשט'ס געזונט און אויסהערענדיג דעם ענטפער האָט ער פלוצלינג איילענדיג צוגע- געבען:

— איז עפעס נאָר ניט געשעהן? איד האָב נעכטען געהערט... (איבעריגענס, האָב איד ניט קיין רעכט), נור ווען איהר וועט זיך אַ מאַל נויטיגען אין א טרייען דיענער, איז אַט שטעהט ער פאַר איד, עס דוכט זיך, אַז מיר ביידע זיינען ניט גאָר קיין גליקליכע מענשען, איאָ ס'איז אַזוי? אבער... איד וויל גאָר ניט אויספרעגען...

ער איז אוועק און דער פירשט האָט זיך נאָך מעהר פאַרטראַכט : אלע זאָגען פאַראויס אומגליק, אלע האַבען שוין געפאַסט באַשליסע, אלע קוקען אזוי, ווי זיי וואָלטען עפעס געוואוסט און עפּים וואָס ער זעלבסט ווייסט ניט ; לעבעדעו וויל אויספרעגען, קאָליא גיט אַפענע אַנצוהערענישען און ווער אַ ווינט. ענדליך האָט ער אין ערגערניש אַ מאָד געטאָן מיט דער האַנט. „אַ פאַרשאַלטענע קרענקליכע איינרע-דעניש“, האָט ער אַ שראַכט געטאָן. זיין געזיכט האָט זיך אויסגע-לייטערט, ווען ער האָט צוויי אַ זייגער דערזעהן די עפּאַנטשענס, וועלכע זיינען געקומען איהם „צו באַזוכען אויף אַ מינוט“. די דאָ-זיגע זיינען שוין טאַקע אין אמת'ן געקומען בלויז אויף אַ מינוט. ליזאוועטא פּראַקאָפּיעוונאַ, האָט נאָכ'ן פּריהשטיק, ערקלערט, אַז אַלע געהן באלד שפּאַצירען און אַלע צוזאַמען. די נאַכריכט איז געגעבען געוואָרען אין דער פּאַרם פּון אַ באַפעהל, קורץ, טרוקען, אַהו ערקלעה-רונגען. אַלע זיינען אַרויסגעגאַנגען, דאָס הייסט, די מוטער, די מיידל-לאַד, פירשט שמש. ליזאוועטא פּראַקאָפּיעוונאַ האָט זיך גלייך פאַר-קירעוועט פּונקט געגענאיבער פּון וואוהיז זי געהט יעדען טאָג. אַלע האַבען פאַרשטאַנען וואָס דאָס מיינט און אַלע האַבען געשוויגען מורא האַבענדיג אויפצורייצען דער מאַמען. און זי פּונקט ווי זי וואָלט זיך באַהאַלטען פּון אַן אויסרעד און טענות, איז געגאַנגען פאַראויס פּון אַלעמען, ניט אומקוקנדיג זיך. ענדליך האָט אַדעלאַידאַ באַמערקט, אַז ווען מען געהט שפּאַצירען, דאַרף מען ניט לויפען, און אַז דער מאַמען קען מען ניט דעריאָגען.

— איהר ווייסט גאָר וואָס, האָט מיט אַמאָל זיך אומגעדערהט ליזאוועטא פּראַקאָפּיעוונאַ — מיר געהען איצט פאַרביי איהם, און וואָס עס זאָל דאַרטען ניט דענקען אַגלאַיא, און וואָס עס זאָל ניט פאַ-סירען דערנאַכדעם, אָבער ער איז פאַר אונז ניט קיין פרעמדער. און דערצו איז ער נאָך אומגליקליך און קראַנק ; איד אַמוויניציגסטענס, וועל איהם געהן געוואָרעווערען. ווער עס וויל געהן מיט מיר — זאָל געהן, און ווער עס וויל ניט — זאָל געהן פאַרביי ; דער וועג איז אַפען. פאַרשטעהט זיך אַז אַלע זיינען אַריינגעקומען. דער פירשט, האָט ווי מען האָט געקאַנט ערוואָרטען, זיך געאייילט נאָך אַמאָל צו בעטען פאַרצייאונג פאַר נעכטיגער וואַזע און... סקאַנדאַל.

— נו דאָס איז גאַרנישט, האָט געענטפערט ליזאוועטא פּראַ-

פּאַפּיעוונא—עס פאַרדריסט ניט פאַר דער וואַזע, עס פאַרדריסט פאַר דיר. הייסט עס אַז דו אליין באַמערקסט שוין איצט, אַז עס איז גע- ווען אַ סקאַנדאַל. אַט וואָס עס מיינט „אויף מאַרגען אין דער פּרייה...“ נור דאָס איז אויך גאַרנישט ווייל יעדער איינער זעהט שוין איצט אַז דו ביזט ניט פאַראַנטוואָרטליך. נור פונדעסטוועגען, אויפֿס- ווידערזעהן; אויב דו פיהלסט זיך שטאַרק גענוג טאָ נעהם אַ שפּאַציר, און לעג זיך ווידער צו שלאָפּען — דאָס איז מיין ראַטה. און ווען דו ווילסט קענסטו צו אונז קומען ווי פּרייהער; דו זיי איבערצייגט איינמאָל פאַר אַלע מאָל, אַז וואָס עס זאָל ניט געשעהן, וואָס עס זאָל ניט ארויסקומען, וועסטו פונדעסטוועגען אַלץ בלייבען דער פּריינד פון אונזער הויז. אמווינציגסטענס, מיינער. פאַר זיך אמווינציגס- טענס קען איד זיין פאַראַנטוואָרטליך...

אַלע האָבען צוגעשטימט צו דער מאַמעס געפיהלען. זיי זיינען אוועק, נור אין דער דאָזיגער האַרציגער איילענדיקייט צו זאָגען עפעס ווייכעס און ערמוטערענדעס איז געלעגען א סך האַרט הערציגקייט, דאָס איז ליזאוועטא פּראַקאַפּיעוונאַ! ניט איינגעפאלען. אין דער איינלאַדונג „צו קומען ווי פּרייהער“ און אין די ווערטער, „אמווינציגס- טענס מיינער“ — האָט ווידער זיך געהערט עפעס פאַראויסזאָגענדעס. דער פירשט האָט גענומען דערמאָנען זיך אַז אַגלאַיאַ; אמת, זי האָט איהם געשענקט א וואונדערבאַרען שמייכעל, ביים אריינגאַנג און ביי געזעגענען זיך, נור זי האָט ניט געזאָגט קיין וואָרט, אויך דאָן, ווען אפילו אַלע האָבען געמאַכט זייערע פאַרזיכערונגען אין פּריינדשאַפט, כאַטש זי האָט אויף איהם א פאַר מאָל אויפּמערקזאַם א קוק געטאַן. איהר געזיכט איז געווען בלאַסער ווי געוועהנליך, פונקט ווי זי וואַלט די לעצטע נאַכט שלעכט געשלאָפּען. דער פירשט האָט באַשלאָסען טאַקע שוין היינט אין אָווענט אינבאַדינגט געהן צו זיי „ווי פּרייהער“, און ער האָט פיבעריש א קוק געטאַן אויפֿ'ן זייגער. עס איז אריינגע- קומען וועראַ. פונקט אין דריי מינוט נאַכדעם ווי די עפאַנטשינס זיינען ארויס.

— לעוו ניקאָלאַיעוויטש! מיר האָט אַגלאַיאַ איוואַנאָוואַ אַט ערשט אין דער שטיב איבערגעגעבען א פאַר ווערטער.
דער פירשט האָט אַנגעהויבען ציטערען.
— אַ צעטלע?

— ניין, אין ווערטער; און אויך דאָס האָט זי קוים אוספּעיעט.
זי בעט אייך היינטיגען טאָג אויף איין מינוט ניט אוועק פון הויז,
ביז זיבען א זייגער אין אווענט, אָדער אפילו ביז נייען, איך האָב דאָ
ניט גוט איינגעהערט.

— יע... אבער צו וואָס דאַרף מען עס? וואָס באַדייט עס?
— וועגען דעם ווייס איד גאַרנישט; נור זי האָט געהייסען איד
שטאַרק אַנזאַגען.

— זי האָט טאַקע געזאָגט „שטאַרק אַנזאַגען?“
— ניין, אַפען האָט זי עס ניט געזאָגט: זי האָט קוים געהאַט
צייט אויסצורעדען. א גליק וואָס איד ביז אליין אונטערנעשפרונגען.
נור מען האָט דאָס שוין געקאָנט זעהן לויט'ן פנים צו האָט זי שטאַרק
אַנגעזאָגט צו ניט. זי האָט אויף מיר אַזאַ קוק געטאָן אז עס האָט
מיד פאַרכאַפט ביים האַרצען...

נאָך עטליכע פראַגען, און דער פירשט, כאַטש ער האָט זיך מעהר
גאַרנישט דערוואוסט, אַבער דערפאַר איז ער נאָך מעהר אומרוהיגער
געוואָרען. בלייבענדיג אליין, האָט ער זיך געלעגט אויפ'ן דיוואַן אין
זיך ווידער גענומען טראַכטען. „אפשר וועט דאָרט ווידער עמיצער
זיין ביז נייען א זייגער, און זי שרעקט זיך פאַר מיר ווידער, אז איד
זאָל פאַר פרעמדע מענשען עפעס ניט אַנפלוידערען“, האָט ער זיך
ענדליך דערטראַכט. און ענדליך האָט ער זיך ווידער גענומען אומגע-
דולדיג וואַרטען אויפ'ן אָווענט און קוקען אויפ'ן זייגער. די לייזונג
פון דער רעטעניש איז געקומען פיעל פריהער ווי פון אָווענט און אויך
איז דער פאַרם פון א נייעם וויזיט. א לייזונג איז א נייער פאַרם
פון א פיינליכער רעטעניש; פונקט א האַלבע שטונדע נאָך דעם ווי
די עפאַנטשינ'ס זיינען אוועק, איז צו איהם אריינגעקומען איפאַליט,
אויף אזוי פיעל מיעד און צוטראַגען, אז אריינקומענדיג און גאַרנישט
זאגענדיג, איז ער ווי פאַרלירענדיג דעם זינען, בוכשטעבליך אריינ-
געפאַלען אין שטוהל און ער איז אויגענבלוקליך אריינגעפאַלען אין
שרעקליכען הוסט. ער האָט זיך דערהוסט ביז בלוט. זיינע אויגען
האַבען גענלאַנצט און רויטע פלעקען האַבען זיך באַוווּזען אויף די
באַקען. דער פירשט האָט צו איהם עפעס א מורמעל געטאָן, נור
יענער האָט ניט געענטפערט און נאָך לאַנג ניט ענטפערענדיג האָט ער
זיך אַפגעשאַקלט מיט די הענט, א צייכען מען זאָל איהם דערווייל

לאָזען צורוח. ענדליך איז ער געקומען צו זיך.
 — איד געה אוועק! האָט ער ענדליך מיט גרויס אַנשטרענגונג
 ארויסגעזאָגט, מיט אַ הייזעריגער שטימ. —
 ווילט איהר, וועל איד אייך באַנגלייטען, האָט געזאָגט דער
 פירשט, אויפהויבענדיג זיך פון פלאַץ, און האָט זיך תיכף פאַרהאַקט,
 דערמאָנעדיג זיך אַן דעם פאַרבאַט ניט אוועקצוגעהן פון הויז.
 איפאַליט האָט זיך צעלאַכט.

— איד געה ניט פון אייך אוועק, האָט ער פאַרטגעזעצט, מיט
 אונפּהערליכען סאַפען און אַפאַטעמען. — איד האָב אין געגענטהייל
 געפונען פאַר נויטיג קומען צו איד, און צוליב אַן עסק... אַהן וועל־
 כען איד וואַלט איד ניט אַנגעהויבען באַאומרוהיגען. איד געה אוועק
 א ה י ז, און דאָס מאַל דוכט זיך, עדנסט. קאַפוט! איד רעד עס
 ניט צוליב ארויסרופען אייער מיטלייך, גלויבט מיר... איד האָב זיך
 שוין אפילו געווען היינט אום צעהן א זייגער אוועקגעלעגט, מיט דעם
 געדאַנק מעהר ניט אויפצושטעהן, ביז סאַמע י ע נ ע ר צייט, נור
 אַט האָב איד איבערגעדענקט און זיך אויפגעהויבען, כדי צו געהן צו
 איד... דאָס מיינט, אַז ס'איז נויטיג.

— עס איז אַ רחמנות צו קוקען אויף אייך: איהר האָט בעסער
 געדאַרפט מיך שיקען רופען, איידער אליין זיך באַמיהען.
 — נו, זאַל שוין זיין גענוג. איהר האָט אויסגעדריקט אייער
 רחמנות און דאָס איז גענוג פאַר וועלטליכער עדעלקייט... יע, איד
 האָב גאָר פאַרגעסען: וואָס מאַכט איהר עפעס אין געזונד?

— איד בין געזונד... איד בין נעכטען געווען... ניט זעהר...
 — איד האָב געהערט, געהערט. עס האָט זיך אויסגעלאָזט צו
 דער כינעזישער וואַזע; ס'טוט מיר לייך וואָס איד בין ניט געווען!
 איד בין געקומען צוליב אַן עסק. ערשטענס, האָב איד היינט געהאַט
 דעם פאַרגעניגען צו זעהן גאַורילא אַרדאליאנאוויטש אויף אַ ראַנ-
 דעוואו מיט אַגלאַיאַ איוואַנאוונאַ, ביי דער גריכישער באַנק. איד האָב
 זיך פאַרוואונדערט וועגען דעם, ווי אזוי אַ מענש קען דאָס האַכען
 אַזאַ נאַרישען אויסזעהן. איד האָב דאָס באַמערקט אַגלאַיאַ איוואַ-
 נאוונאַ זעלבסט, נאָכדעם ווי גאַורילא אַרדאליאנאוויטש איז אוועק...
 מיר דוכט, פירשט, אַז איהר זייט גאָר ניט ערשטוינט, האָט ער ראַ-
 מערקט, קוקענדיג מיט אומצוטרויען אויף דעם פירשט'ס רוהיגען גע-

זיכט. — פון גאַרנישט ניט ערשטוינט ווערען, זאָגט מען, איז א צײַר
כעז פון גרויסען פאַרשטאַנד; לויט מײַן מײַנונג, קען דאָס זעלבע
אויך דינען אלס צײַכען פון גרויסער נאַרישקײַט... איבערײַגענס, מײַן
איד דאָס ניט אײַך, ענטשולדיגט... מיר געהט הײַנט זעהר ניט אין
מײַנע אויסדריקע.

— איד האָב נאָך נעכטען געוואוסט, אַז גאַורילאַ ארדאַליאַנאַ
וויטש... האָט זיך דער פירשט פאַרהאַקט, קענטיג פאַרשעהמענדיג
זיך, כאַטש איפאַליט האָט זיך געערגערט פאַר וואָס ער האַנדערט
זיך ניט.

— איהר האָט געוואוסט! אַט דאָס איז א נייעס! אָבער איבער
ריגענס, בעסער דערצעהלט ניט... און אלס עדות פון דעם הײַנטיגען
ראַנדעוואו זײַט איהר ניט געווען?

— איהר האָט דאָך געזעהן, אַז איד בין דאַרטען ניט געווען,
אויב איהר זײַט דאַרט געווען.

— נו, אפשר זײַט איהר געזעסען ערגעץ אונטער א קוסט, איבער
ריגענס, און אַלענפאַלס, פרעהט עס מיר זעלבסטפאַרשטענדליך פאַר
אײַך, און אַזוי איד האָב געמײַנט אַז גאַורילאַ ארדאַליאַנאַוויטש —
נעהמט שױן די אויבערהאַנד!

— איד בעט אײַך, איפאַליט, ניט רעדען מיט מיר וועגען דעם,
אין אַזאַ שפּראַך.

— און דערהױפּט ווען אײַך איז שױן אַלץ באַוואוסט.

— איהר מאַכט א טעות, איד ווייס כמעט גאַרניט און אַנלאַיא
איוואַנאַווא ווייס אויך געוויס, אַז איד ווייס גאַרנישט, איד האָב
אפילו וועגען דעם ראַנדעוואו אויך נאָך ניט געוואוסט, איהר זאָגט
עס איז געווען א ראַנדעוואו? נו פײַן, און לאַמיר ניט רעדען מעהר
וועגען דעם...

— אָבער ווי אַזוי זשע האָט איהר דאָ יע געוואוסט און דאָ ניט
געוואוסט? איהר זאָגט: „לאַמיר ניט רעדען מעהר וועגען דעם“.
נו, נײַן, זײַט ניט אַזוי צוטרויליך! דערהױפּט ווען איהר ווייסט נאָך
ניט, איהר זײַט טאַקע דערפאַר אַזוי צוטרויליך, ווייל איהר ווייסט
נאָך ניט, אָבער ווייסט איהר וואָס פאַר א רעכענונגען עס האַבען
אַט די דאָזיגע צוויי פאַרשױנען, דער ברודער מיט דער שוועסטער?
איז דאָס איז מעגליך, אפשר פאַרדעכטיגט איהר? נוט, נוט, איד וועל

דאָס אַפּלאַזען... האָט ער צוגעגעבען, באַמערקענדיג דעם פּירשט'ס אימגעדולדיגען זשעסט — נור איד בין געקומען פאר מיינער און איי גענער אנגעלעגענהייט און וועגען דעם וויל איד... א שמועס טאן. צום טייוועל, מען קען בשום אופן ניט שטאַרבען אַהן ערקלעהרונגען: אַד, וויפיעל ערקלעהרונגען איד מאַך עס! ווילט איהר אויסהערען? — רעדט, איד הער.

— דאָך ענדער איד ווידער מיין מיינונג. דאָך וועל איד אַנז חויבען פון האַנאַטשקאָ'ן. איהר קענט זיך פאַרשטעלען, און אויך מיר איז היינט באַשטימט געוואָרען צו קומען צו דער גרינער באַנק. איבע-ריגענס, איד וויל ניט זאָגען קיין ליגען: איד אַליין בין באַשטאַנען אויף א ראַנדעוואו, זיך איינגעבעטען, צוגעזאָגט ענטרעקען א סוד. איד ווייס ניט, צו בין איד געקומען צו פריה, (עס דוכט זיך, און טאַקע צו פריה), נור גלייך ווי איד האָב פאַרנומען מיין פּלאַץ לעבען אַנגלאַיאַ איוואַנאַוונאַ, גיב איד א קוס, עס ערשיינען גאַוורילאַ ארדאַליאַנאַוויטש און וואַראַווראַ ארדאַליאַנאַוונאַ, ביידע געאַרעמט, פּונקט ווי זיי וואַל-טען געגאַנגען אויף א שפּאַציר, עס דוכט מיר, און ביידע זיינען געווען זעהר ערשטוינט באַגעגענדיג מיר, ניט דאָס האָבען זיי ערוואַרטעט. זיי האָבען זיך אפילו פאַרשעהמט אויך. אַנגלאַיאַ איוואַנאַוונאַ איז רויט געוואָרען, און גלויבט יע אַדער גלויבט ניט, זי האָט זיך א ביסעל פאַרלאָרען אויך. מעגליך און צוליב דאָס וואָס איד בין דאָ געווען, אַדער איינפאַך דערזעהענדיג גאַוורילאַ ארדאַליאַנאַוויטש, וויל איז אמת'ן איז ער דאָך זעהר א שעהנער, נור זי איז אין גאַנצען רויט גע-וואָרען און דעם עסק האָט זי געענדיגט אין איין מינוט, ס'איז זעהר קאַמיש: זי האָט זיך אויפגעהויבען, געענטפערט אויף גאַוורילאַ ארדאַליאַנאַוויטשעס באַגריסונג, אויף וואַראַווראַ ארדאַליאַנאַוונאַס צושפיעלען שמייכל, און מיט א מאַל א זאָג געטאָן: „איד האָב אייך כלוין גערופען צוליב דעם, כדי אייך אויסצודריקען מיין פער-זענליכען פאַרגעניגען פאַר אייערע אויפריכטיגע און פרינדליכע גע-פיהלען און ווען איד וועל זיך אין זיי נויטיגען, דאָן זייט זיכער...“ דאָ האָט זי זיך פאַרנויגט, און יענע צוויי זיינען אוועק — איד ווייס ניט צו מיט א גאַז צו מיט טריאומף; האַנאַטשקאַ איז געוויס אוועק מיט א גאַז, ער האָט גאַרנישט ניט פאַרשטאַנען און איז רויט גע-וואָרען ווי א קרעפּס (פונדעסטוועגען האָט ער אַפּטמאַל א וואונדער-

ליכען געזיכטס־אויסדרוק). נור וואַרוואַראַ אַרדאַליאַנאַוונאַ האַמ, ווייזט אויס, פאַרשטאַנען אַז מען דאַרף זיך וואַס שנעלער אָפּטראַגען און אַז דאָס איז שוין גאַנץ גענוג פון אַגלאַיאַ איוואַנאַוונאַ און זי האָט אויך מיטגעשלאַפּט דעם ברודער. איז איז קליגער פון איהם און איד גלויב אַז זי טריאומפירט איצט. איד אָבער בין דאָס גע־קומען זיך דורכשמועסען מיט אַגלאַיאַ איוואַנאַוונאַ אום צו אָפּרעדען וועגען דעם ווי אזוי זי זאָל זיך טרעפען מיט נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוונאַ. — מיט נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוונאַ! האָט אויסגעשריען דער פּירשט.

— אַהאַ! איהר פאַרלירט דוכט זיך, אייער קאַלטבלוט־יקייט און הויכט אַז זיך וואונדערען? איד בין זעהר צופרידען, וואָס איהר ווילט ווערען עהנליך צו אַ מענשען. דערפאַר וועל איד אייד מאַכען צום לאַכען, אַט וואָס עס הייסט באַדינען יונגע און ווירדיגע מייד־לאַך: איד האָב היינט פון איהר געקראַגען אַ פאַטש.

— אַ גייסטיגען? האָט ווי אומווילענדיג געפּרעגט דער פּירשט. — יע, ניט קיין פיזישען. מיר דוכט, אַז ביי קיינעם וועט זיך ניט אויפהויבען די האַנט אויף אַזאַ ווי איד; אפּלו אַ פרוי, וועט מיר, איצט אויך ניט געבען קיין קלאַפּ! אפּלו האַנאַטשאַק וועט אויך ניט טשעפען, כאַטש נעכטען האָב איד איינמאַל געדענקט, אַז ער וועט מיר באַפּאַלען... איד קען זיך וועמען, אַז איד ווייס וועגען וואָס איהר טראַכט איצט? איהר טראַכט: אמת, איהם דאַרף מען טאַקע ניט שלאַגען, אָבער דערפאַר מעג מען איהם אין שלאַף דער־שטיקען מיט אַ קישען, אָדער מיט אַ נאַסע שמאַטע און ניט נור מעג מען, נור מען דאַרף טאַקע...“ אויף אייער געזיכט איז אָנגעשריבען, אַז דאָס דענקט איהר איצט, איז דער דאַזיגער סעקונדע.

— איד האָב עס קיינמאַל גאַר ניט געדענקט! האָט מיט פאַר־אַכטונג ארויסגעזאָגט דער פּירשט.

— איד ווייס ניט, נור מיר האָט זיך היינט ביי נאַכט, גע'חלום'ט, אַז עס האָט מיר דערשטיקט מיט אַ נאַסער שמאַטע... עפעס אַ מאַן... נו, איד וועל אייד זאָגען, ווער: שטעלט זיך פאַר, — ראַגאַזשין! ווי דענקט איהר קען מען מיט אַ נאַסער שמאַטע דערשטיקען אַ מענ־שען?

— איד ווייס ניט.

— אַיך האָב געהערט, אַז מען קאָן. גוט, מיר וועלען מעהר ווע-
 גען דעם ניט רעדען. נו, זאָגט, פאַר וואָס האָלט מען מיר פאַר א
 רכילות'ניק? פאַר וואָס האָט זי מיר היינט אַנגערופען רכילות'ניק?
 און באַמערקט זיך, אין דער צייט, ווען זי האָט שוין אַלץ ביז איין
 וואָרט אויסגעהערט און אפילו איבערגעפרעגט. נור אזוי זיינען די
 פרויען! צוליב איהר האב איד זיך עס געשמעלט אין פארבינדונגען
 מיט ראָגאָזשינען, מיט אַן אינטערעסאַנטען מענשען; צוליב איהר
 טאַקע האָב איד געמאַכט א פערזענליכען צוזאַמענקופט מיט נאַסטאַ-
 סיא פיליפאָוונאַ. אפשר דערפאַר וואָס איד האָב אַנגעהירט איהר
 אייגענליכע, אַנדייטענדיג אַז זי פּרעהט זיך מיט די „ברעקלאַד“ פון
 נאַסטאַסיא פיליפאָוונאַ? איד האָב דאָך די גאַנצע צייט אַלץ געאַר-
 בייט פון איהרעט וועגען, איד לייקען עס ניט, איד האָב איהר צוויי
 בריף אַנגעשריבען אויף דער טהעמאַ, און אַט היינט א דריטען, א
 צוזאַמענקופט... איד האָב איהר פריהער פון דעם אַנגעהויבען, אַז
 עס איז אַן ערנידערונג פון איהר זייט... און דערצו איז דאָס וואָרט
 וועגען די „ברעקלאַד“ ניט מיינער, נור א פּרעמדס; אמווינציגסטענס,
 האָבען אַלע ביי האַנאַטשקען אזוי גערעדט, און זי האָט עס אַליין באַ-
 שטעטיגט. נו, איז וואָס בין איד איהר פאַר א רכילות'ניק? איד
 זעה, זעה: ביי אייך קוקט אויס שרעקליך קאַמיש, אויף מיר קוקענדי-
 גיג, און איד קען זיך וועטען, אַז איהר פאַסט צו מיר צו די נאַרישע
 פערזען:

„און אפשר וועט אויך ביי מיין טרויערדיגען אונטערנאנג
 די ליבע א גלאַנץ טאַן מיט אַ זייערעוונד שמייכעל.“
 — כאַ! כאַ! האָט ער מיט אַמאָל זיך צעלאַכט מיט א היסטע-
 רישען געלעכטער און זיך פאַנאַדערנעהוסט — באַמערקט זיך —
 האָט ער הוסטענדיג ארויסגעכריפעט — וואָס פאַר א מענש דער
 האַנאַטשקאַ איז! ער רעדט וועגען „ברעקלאַד“ און ער אַליין מיט
 וואָס וויל זיך באַנוצען?
 דער פירשט האָט לאַנג געשוויגען; ער איז געווען שרעקליך אויפ-
 געבראַכט.
 — איהר האָט דערצעהלט וועגען א צוזאַמענקופט מיט נאַס-
 טאַסיא פיליפאָוונאַ? האָט ער ענדליך ארויסגעמורמעלט.
 — ע, ווייסט איהר טאַקע אויף אַן אמת'ן ניט אַז היינט וועט

זיין א צוזאמענקונפט פון אנגליא אייוואנאָווא מיט נאסטאסיא פילי-
פאָווא ? צוליב וואס נאסטאסיא פיליפאָווא איז אומישנע געבראכט
געווארען פון פעטערבורג, דורך ראָנאָזשינען. לויט דער איינלאָדונג
פון אנגליא אייוואנאָווא און מיינע באַמיהונגען, און זי געפינט זיך
איצט, צוזאמען מיט ראָנאָזשינען, גאר ניט ווייט פון דאַנען, אין דער
פריהערדיגער הויז, ביי יענער מאַדאם, ביי דאָריא אלעקסיעווא...
עפעס זעהר א צווייפּעלהאַפּטע מאַדאם, איהר'ס א פריינדין, און אהין,
וועט עס היינט, אין דער דאָזיגער פארדעכטיגטער הויז וועט עס אנגליא
אייוואנאָווא געהן, פאר א פריינדליכען געשפרעך מיט נאסטאסיא
פיליפאָווא, און צוליב דער ענטשיידונג פון פאַרשיעדענע פראַבלע-
מען, זיי וועלען זיך באַשעפטיגען מיט אַריפמעטיק. איהר האָט ניט
געוואוסט ? אויף מיין עהרען וואָרט !

— דאָס איז אומגלויבליך !

— אויב ס'איז אומגלויבליך, איז פיין. איבעריגענס, פון וואָנען
זאָלט איהר עס וויסען ? כאַטש דאָ איז אפילו ווען א פליג פליהט
דורך — ווייס מען שוין. אזא ערטעלע איז דאָס ! אָבער איד האָב
אייד פונדעסטוועגען געמאַכט אויפּמערקזאַם און איהר קענט מיר זיין
דאַנקבאַר. נו, אויפ'ס ווידערזעהן ! אויף יענער וועלט געוויס ! און
אַט וואָס נאָך : כאַטש איד האָב גענידערטרעכטיגט געגען אייד,
דערפאר... ווייל צוליב וואָס זאָל איד מיינס פאַרלירען, זאָגט אליין ?
פון אייערטוועגען דען ? איהר ווייסט דאָך, אַז איד האָב איהר אויך
מיין וידו געווידמעט (איהר האָט עס ניט געוואוסט ? און ווי שעהן
זי האָט עס אויפגענומען ! כע ! כע !) נור געגען איהר אָבער האָב
איד זיך שוין פון גאַרנישט פאַרזינדיגט ; אָבער זי האָט מיד געמאַכט
צו שאַנדע און אפּגענאַרט... און אייגענטליך בין איד אויך געגען
אייד גאָר ניט שולדיג ; אויב איד האָב דאַרטען דערמאַנט וועגען
יענע „ברעקלאַך“, איז דערפאר לאַז איד היינט וויסען דעם טאַג און
די שטונדע און דעם אדרעס פון דעם צוזאַמענקונפט און ענטדעק פאר
אייד דעם נאַנצען שפּיל... געוועהנליך, פון ערגערניש, און ניט פון
גוטסקייט. זייט געזונד, איד האָב ליב צו פלוידערן ווי א זאַיאקע,
אַדער ווי שווינדזוכטיגער ; זעהט זשע, טוט עפעס, און וואָס שנעלער,
אויב איהר זייט נור ווערטו דעם נאַמען מענש. דער צוזאַמענקונפט
איז היינט אין אווענט, דאָס איז זיכער.

איפאָליט האָט זיך געלאָזט געהן אין דער ריכטונג פון טהיר, אָבער דער פירשט האָט איהם אַ רוף געטאָן און יענער האָט זיך אָפּ געשמעלט.

— הייסט עס, אַז לויט אייערע רעד, וועט אַנגלאַיאַ איוואַנאָוואַ היינט אליין קומען צו נאַסטאַסיאַ פּיליפּהוואַ? האָט געפרעגט דער פירשט. רויטע פלעקען זיינען אַרויסגעטראָטען אויף זיינע באַקען און שטערען.

— אויף ריכטיג ווייס איד ניט, נור עס ווייזט אויס אַז אַזוי וועט עס טאַקע זיין, האָט געענטפערט איפאָליט האַלב אומקוקענדיג זיך. איבעריגענס, קען דאָך דאָס אנדערש ניט זיין. נאַסטאַסיאַ פּיליפּהוואַ וועט דען געהן צו איהר? און אויך ניט ביי האַנאַטשקען. ביי יענעם ליגט דאָך איצט כמעט אַ געשמאַרבענער, דער גענעראַל מיין איד.

— צוליב דעם אליין איז דאָס שוין ניט מעגליך! האָט אונטער געכאַפט דער פירשט — ווי אַזוי וועט זי אַרויס ווען זי וואַלט אפילו געוואַלט? זי קען אליין ניט געהן צו נאַסטאַסיאַ פּיליפּהוואַ; דאָס איז אַ דומהייט.

— אַט זעהט איהר פירשט: קיינער שפּרינגט ניט פון פענסטער. אָבער ווען עס טרעפט אַ פייער, דאַן וועט אפילו דער פיינסטער דזשענטעלמאַן און די פיינסטע דאַמע אַרויסשפּרינגען פון פענסטער. ווען מען מוז קען מען זיך ניט העלפען, און אויך צו נאַסטאַסיאַ פּיליפּהוואַ וועט אונזער פּרייליין געהן. און איז דען אמת, אַז מען לאָזט זיי דאַרטען אייערע פּריילינס טאַקע אין ערגעץ ניט אַרויס?

— ניין, איד האָב ניט וועגען דעם...

— אַ, אויב ניט וועגען דעם, דאַן דאַרף זי מעהר ניט ווי אַרונט טערגעהן פון באַלקאָן און אוועק גלייך, און דאַרט כאַטש קום ניט מעהר אהיים. עס זיינען דאָ פעלע וואָס מען מאַג אפילו פאַרברענען שיפען, און אפילו אהיים ניט קומען. דאָס לעבען באַשמעהט ניט פון בלוז פּרישטיקען, און מיטאַגען און פירשטען שטש. מיר דוכט זיך, אַז איהר האַלט אַנגלאַיאַ איוואַנאָוואַ פאַר אַ פּרייליין אַדער עפעס אַ פאַנסיאַנערקע; איד האָב שוין וועגען דעם מיט איהר גערעדט, זי האָט דוכט זיך איינגעשטימט. וואַרט ביז אַ זיינער זיבען אַדער אַכט... איד אויף אייער אַרט וואַלט אהין געשיקט עמיצען צו אַפּהייט מען כּדי צו כאַפען זי פּונקט אין דער מינוט ווען זי וועט אַרונטער

פון באַלקאן; נו, שיקט כאַטש קאַליאָ'ן. ער וועט פאַר אייך מיט פאַרגעניגען א שפּיאַניר טאָן, זייט אין דעם זיכער... דאָס הייסט, עס רעדט זיך נור אזוי שפּיאַנירין... כא, כא!

איפּאָליט איז אַרויס. דער פירשט האָט גאַרנישט געדאַרפט עמיצען בעטען שפּיאַנירין, אפילו ווען ער וואָלט דערצו געווען פעהיג. אַנגליאָ'ס באַפעהל צו זיצען איצט אין הויז איז איהם כמעט קלאָר געוואָרען. אפשר וויל זי פאַרגעהן נאָך איהם, און אפשר האָט זי פאַרקעהרט געוואָלט אז ער זאָל אהין גיט אַריינפאַלען, און דערפאַר האָט זי איהם געהייסען זיצען אין הויז... מעגליך איז אויך דאָס איז די אורזאַכע. זיין קאַפּ האָט זיך געדרעהט; דער גאַנצער צימער איז אַרומגעגאַנגען כאַדראָאָם... ער האָט זיך געלעגט אויפ'ן דיװאַן און פאַרמאַכט די אויגען.

אזוי צו אזוי, נור די זאַך איז געווען א באַשלאָסענע, אַן ענדגיל־טיגע. ניין, דער פירשט האָט גיט גערעכענט אַנגליאָ'ן פאַר א פּריי־לין אַדער פאַר א פּאַנסיאָנערקע; ער האָט איצט געפיהלט, אַז ער האָט שוין לאַנג זיך געשראַקען, טאַקע פאַר אזאַ זאַך פון דעם סאַרט; נור צו וואָס וויל זי יענער זעהן? א קעלט איז אַריבער איבער דעם פירשט'ס גאַנצען קערפּער; ער האָט ווידער געפּיבערט.

ניין, ער האָט זי גיט גערעכענט פאַר א קינד! איהם האָבען געשראַקען די לעצטע צייט איהרע אַנדערע בליקען און אַנדערע ווער־טער; אַפּטמאָל האָט זיך איהם געדוכט, אַז זי האָט זיך שוין צופיל קאַנטראָלירט, און ער האָט זיך דערמאַנט, אַז דאָס האָט איהם גע־שראַקען. אמת, אַט די אַלע טעג האָט ער זיך געמיהט גיט צו טראַכ־טען וועגען דעם, ער האָט געטריבען די שווערע געדאַנקען, נור וואָס האָט זיך געטאָן אין דעם דאָזיגען האַרצען? די דאָזיגע פּראַגע האָט איהם שוין לאַנג געפּייניגט, כאַטש ער האָט דעם דאָזיגען האַרצען גע־טרויט. און אַט האָט דאָס אַלעס געדאַרפט ענטשיידעט ווערען און ענטדעקט ווערען, היינט טאַקע! א שרעקליכער געדאַנק! און ווידער „די דאָזיגע פּרוי!... פאַר וואָס האָט זיך איהם אַלע מאָל געדוכט, אַז די דאָזיגע פּרוי וועט אונבאַדינגט ערשיינען אין דער לעצטער מינוט און וועט צערייסען זיין גאַנצען שיקזאַל ווי א צופּוילטען פּאַדים? אַז דאָס האָט זיך איהם שטענדיג אזוי אויסגעדרױכט, אין דערין איז ער געווען איצט גרייט זיך שווערען, כאַטש ער איז געווען האַלב אין

אַנמאַכט. ווען ער האָט זיך די לעצטע צייט אָנגעשטרענגט צו פאַר-
 געסען אָן א י ה ר, איז דאָס איינציגע בלוז דערפאַר, ווייל ער האָט
 זיך פאַר איהר געשראַקען. און וואָס איז דער אמת: האָט ער ליַעב
 געהאַט די דאָזיגע פרוי אָדער פיינט געהאַט? די דאָזיגע פראַגע האָט
 ער קיין איין מאָל היינט זיך ניט געשטעלט; דאָ איז זיין האַרץ דיין
 געווען. ער האָט געוואוסט וועמען ער האָט ליַעב געהאַט... ער האָט
 זיך ניט אזוי געשראַקען פאַר זייערע ביידענס צוזאַמענקונפט, ניט פאַר
 דער מאַדנעקייט, ניט פאַר די אורזאכען פון דעם דאָזיגען צוזאַמענ-
 קונפט, וועלכע ער האָט ניט געוואוסט, אויך ניט פאַר דעם שלום פון
 דעם דאָזיגען צוזאַמענקונפט — ער האָט זיך געשראַקען פאַר נאַס-
 מאַסיא פיליפּאָוונא אַליין. ער האָט שוין דערנאָך אין עטליכע טעג
 ארום זיך דערמאָנט, אַז אין די דאָזיגע פיבערישע שטונדען זיינען
 כמעט די גאַנצע צייט פאַר איהם געשטאַנען איהרע אויגען, איהר
 בליק, האַבען זיך געהערט איהרע ווערטער—מאָדנע ווערטער אזעלכע,
 כאַטש ס'איז איהם זעהר ווינציג געבליבען אין זיין זכרון פון יענע
 פיבערישע און אומעטיגע שטונדען. ער האָט, צום ביישפּיל, קוים
 געדענקט, ווי אזוי ווערז האָט איהם געבראַכט זיין מיטאַג און ער
 האָט געגעסען. ער האָט ניט געדענקט, צי האָט ער נאָך מיטאַג גע-
 שלאָפען אָדער ניט? ער האָט בלוז געוואוסט, אַז ער האָט אין דעם
 דאָזיגען טאָג ערשט גוט קלאָהר אַלץ אָנגעהויבען צו פאַרשטעהן, נור
 פון יענער מינוט ווען אַגלאַיא איז פּלוצלינג ארויף צו איהם אויף דער
 טעראַסע און ער איז אויפגעשפרונגען פון דיוואן און איז ארויס אויפ'ן
 מיטען צימער זי באַגעגענען: דאָ איז געווען א פערטיל צו אַכט.
 אַגלאַיא איז געווען איינע אַליין. געקליידט איינפאַך און אזוי ווי
 אויף שנעל, אין א ליכטינקען בורנוס. איהר געזיכט איז געווען
 בלאַס ווי פריהער, און די אויגען האַבען געגלאַנצט מיט א ליכטיגען
 און טרוקענעם גלאַנץ; אַזאַ אויגען־אויסדרוק האָט ער ביי איהר קיינ-
 מאַל ניט באַמערקט. זי האָט איהם אויפמערקזאַם באַטראַכט.
 — איהר זייט איז גאַנצען פאַרטיג, — האָט זי באַמערקט שטיל
 און ווי מיט רוהיגקייט — איהר זייט אָנגעטאַן און די הוט איז אין
 האַנט; דאָ הייסט עס אַז מען האָט איך געלאָזט וויסען פאַראויס
 און איד ווייס ווער דאָס איז: איפּאָליט?

— יע, ער האָט מיר געזאָגט... האָט אַרויסגעמורמעלט דער פירשט כמעט אַ האַלב טויטער.

— קומט זשע! איהר ווייסט דאָר, אז איהר מוזט מיר אונ- באַדינגט באַגלייטען. איד דענק אז איהר האָט נאָר אויף אזוי פיעל כח אום אַרויסצוגעהן?

— איד האָב כח, אָבער... איז דען דאָס מעגליך?

ער האָט זיך אויגענבליקליך אָפּגעהאַקט און ער האָט שוין מעהר גאַרנישט געקענט אַרויסרעדען. דאָס איז געווען זיין איינציגער פאַר- זיך אָפּצושטעלען די וואַהנזינגע, און דערנאָך איז ער אליין אוועק נאָך איהר ווי אַ שקלאַפּ.

ווי דונקעל עס זיינען ניט געווען זיינע געדאַנקען, האָט ער פונ- דעסטוועגען פאַרשטאַנען, אז זי וועט אויך אַהן איהם געהן אַ ה' י' ו. און דאָן מיינט עס, אז ער מוז אַלענפאַלס איהר נאַכגעהן. ער האָט געפיהלט פון וואָס פאַר אַ קראַפט עס באַשטעהט איהר ענטשלאַסענ- הייט; ניט איז זיין כח איז געווען אָפּצושטעלען דעם דאָזיגען ווילדען דראַנג. זיי זיינען געגאַנגען שטיל, דעם גאַנצען וועג האָבען זיי כמעט ניט אויסגערעדט קיין וואָרט. ער האָט בלוז באַמערקט, אז זי ווייס זעהר גוט דעם וועג, און ווען ער האָט געוואַלט אוועקגעהן מיט איין סקווער ווייטער, וויל דאָרט איז דער וועג געווען פוסטער, און ער האָט עס איהר פאַרגעשלאַגען, האָט זי עס אויסגעהערט ווי אַנשטרענג גענדיג די אויפמערקזאַמקייט און האָט קורץ געענטפערט: „ס'איז דאָס זעלבע.“ ווען זיי זיינען שוין צוגעקומען גאַנץ נאָהענט פון דאַריא אַלעקסיעוואַ'ס הויז (אַן אַלמע און הילצערנע הויז), איז פון באַללאַן אַרונטער אַ פאַרפּוצטע דאַמע און מיט איהר אַ יונג מיידעל; ביידע האָבען זיך אַריינגעזעצט אין דעם אויף זיי וואָרטענדען עקיר פאַזש, דערביי הויך לאַכענדיג און רעדענדיג, און זיי האָבען אפילו קיין איין מאָל ניט אַ קוק געטאָן אויף די צוגעקומענע, פונקט ווי זיי וואַלטען נאָר ניט באַמערקט. גלייך ווי דער עקיפאַזש איז אָפּגעפאַה- רען, האָט זיך די טהיר תיכף געעפּענט אַ צווייטען מאָל און דער וואָר- טענדער ראַגאַזשין האָט אַריינגעלאָזט דעם פירשט און אַגלאַיאַן און האָט הינטער זיי פאַרשלאַסען די טהיר.

— אין דער נאַנצער הויז איז איצט קיינער אויסער אונז פיערען

ניטא, האָט ער באַמערקט אין דער הויך, און האָט מאַדנע אַ קוק גע-
טאָן אויפ'ן פירשט.

אין דעם ערשטען צימער שוין האָט געוואָרט נאָסטאַסיאַ פּילי-
פּאַוונאַ, וועלכע איז אויך געווען זעהר איינפאַד געקליידט און אין
נאַנצען אין שוואַרצען. זי איז אויפגעשטאַנען אַנטקעגען צו קומען,
נור זי האָט ניט געשמייכעלט און אפילו דעם פירשט ניט דערלאָנגט
די האַנט.

דער צודרינגליכער און אומרוהיגער בליק איהרער איז אומנער-
דולדיג געווען געריכטעט אויף אַגלאַיאַ'ן. ביידע האָבען זיך געזעצט
פון ווייטענס איינע פון דער צווייטער. אַגלאַיאַ אויפ'ן דיוואַן אין
ווינקעל צימער, נאָסטאַסיאַ פּיליפּאַוונאַ ביים פענסטער. דער פירשט
און ראַגאָזשין האָבען זיך ניט געזעצט. מען האָט זיי אויך ניט גע-
כעטען צו זיצען. דער פירשט האָט פאַרוואַנדערט און אַזוי ווי מיט
וועהטאָג ווידער אַ קוק געטאָן אויף ראַגאָזשין, נור יענער האָט גע-
שמייכעלט מיט זיין פריהערדיגען שמייכעל. דאָס שווייגען האָט זיך
געצויגען אַ וויילע.

עפעס אַ אומגליק־אַנזאַגענדער געפיהל האָט ענדליך דורכגע-
שוועבט איבער נאָסטאַסיאַ פּיליפּאַוונאַ'ס געזיכט; איהר בליק איז
געוואָרען עקשנות'דיג, האָרט און כמעט מיט האַס. אויף קיין איין
מינוט האָט ער זיך ניט אָפּגעריסען פונ'ם גאַסט. אַגלאַיאַ איז קענטיג
געווען צוטומעלט, אָבער זי האָט זיך ניט געשראַקען. אריינקומענדיג
האָט זי קוים געשענקט אַ בליק איהר קאַנקורענטקע און דערווייל איז
זי די נאַנצע צייט געזעסען מיט אַרונטערגעלאָזענע אויגען, ווי זייר
ענדיג פאַרטיפט אין געדאַנקען. אַ פאָר מאָל האָט זי ווי ניט ווילענדיג
געוואָרפען איהר בליק אויפ'ן צימער. אַן עקעל האָט זיך קענטיג
אויסגערריקט אויף איהר געזיכט, פונקט ווי זי וואַלט מוראַ געהאַט
אַ זי זאל זיך דאָ ניט פאַרפאַטשקען. זי האָט אויף גיך פאַרריכט
איהרע קליידער און האָט אפילו איינמאַל אומרוהיג געענדערט איהר
פלאַץ, דוקענדיג זיך צום ווינקעל פון דיוואַן. ס'איז אַ צווייפעל אויב
זי אליין האָט עס געטאָן באַוואוסטזיניג, נור די ניט באַוואוסטזיניג
קייט האָט נאָך מעהר פאַרשטאַרקט זייער באַלעדיגונג. ענדליך האָט
זי פעסט און גלייך אַ קוק געטאָן נאָסטאַסיאַ פּיליפּאַוונאַ'ן אין די
אויגען, און זי האָט תיכף אַלץ איבערגעלייענט, דאָס וואָס עס האָט

געגלאַנצט אין דעם בעז געוואַרענעם בליק פון איהר קאַנקורענטקע. א פרוי האָט א פרוי פאַרשטאַנען; אַנגלאַיא האָט א ציטער געמאַן. — איהר ווייסט דאָך געוויס, צוליב וואָס איך האָב איך איינגע-לאַדען, האָט זי ענדליך ארויסגעזאָגט, נור זעהר שטיל און אפילו א פאַר מאָל אָפּשטעלענדיג ביי דער דאָזיגער קורצינקער פּראָזע. — נין, איך ווייס פון גאַרנישט ניט, האָט נאַסטאַסיא פילי-פּאַוונאַ געענטפערט טרוקען און קורץ.

אַנגלאַיא איז רויט געוואָרען. מעגליך אז איהר האָט מיט א מאָל גענומען אויסקוקען שרעקליך ווילד און אומגלויבליך, וואָס זי זיצט איצט מיט דער דאָזיגער פרוי, אין דער הויז פון דער „דאָזיגער פרוי“ און נויטיגט זיך אין איהר ענטפער. ביי די ערשטע קלאַנגען פון נאַסטאַסיא פיליפּאַוונאַ'ס שטימע איז איהר ווי א ציטער דורכגעגאַנגען איבער'ן קערפער. אַט דאָס אלעס האָט די דאָזיגע פרוי געוויס גאַנץ גוט באַמערקט.

— איהר פאַרשטעהט אַלץ... נור איהר מאַכט אומישנע אַז אַנ-שמעל אז איהר פאַרשטעהט ניט, — האָט כמעט ארויסגעשעפטשעט אַנגלאַיא, קוקענדיג פינסטער צו דער ערד. — צוליב וואָס איז דאָס מיר נויטיג? האָט קוים קוים א שמייר בעל געמאַן נאַסטאַסיא פיליפּאַוונאַ.

— איהר ווילט זיך באַנוצען מיט מיין לאַגע... וואָס איך בין ביי אייך אין הויז, האָט פאַרטגעזעצט מיט שפּאַט אַנגלאַיא. — אין דער דאָזיגער לאַגע זייט איהר שולדיג און ניט איך! האָט פּלוצלינג אויפגעפלאַמט נאַסטאַסיא פיליפּאַוונאַ — ניט איך האָב אייך איינגעלאַדען נור איהר מיד, און בין איצט ווייס איך נאָך ניט צוליב וואָס?

אַנגלאַיא האָט הויכמוטיג פאַרריסען דעם קאַפּ: — האַלט איין אייער צונג, איך בין ניט מיט דעם דאָזיגען גע-וועהר אייערען געקומען מיט אייך מלחמה האַלטען... — א, הייסט עס, אַז פונדעסטוועגען זייט איהר דאָך געקומען „מלחמה האַלטען?“ שמעלט זיך פאַר, איך האָב פונדעסטוועגען גע-דענקט אַז איהר זייט... שאַרפּזיניגער...

זיי ביידע האָבען שוין געקוקט איינע אויף דער צווייטער מיט אפּגעגער בעזקייט. איינע פון די דאָזיגע פרויען איז געווען די זעלבע

וועלכע האָט נאָך גאָר ניט לאַנג געשריבען צו דער צווייטער אזעלכע בריף, און דאָס אַלץ איז צושטערט געוואָרען ביי דער ערשטער באַגע- געניש און פון די ערשטע ווערטער. ווי אזוי זשע? אין דער דאָזיגער מינוט, האָט דוכט זיך, קיינער פון די פיער וועלכע האָבען זיך געפירט נען אין דעם דאָזיגען צימער ניט געדענקט אז עס דאַרף אזוי ניט זיין.

דער פירשט וועלכער האָט נאָך געכמען ניט געגלויבט אין דער מעג- ליכקייט דאָס צו זעהן אפילו אין חלום, איז איצט געשטאַנען, געקומט, און געהערט אזוי ווי ער וואָלט שוין לאַנג דאָס פאַראויסגעפיהלט. דער סאַמע פאַנטאַסטישער חלום האָט זיך פּלוצלינג פאַרוואַנדעלט אין א זעהר קלאַרער און רעאַלער ווירקליכקייט. איינע פון די דאָזיגע פרויען האָט אין דעם אויגענבליק, אויף אזוי פיעל פאַראַכטעט דער צווייטער, און האָט אויף אזוי פיעל איהר געוואָלט דאָס ארויסזאָגען (מעגליך, אז זי איז טאַקע נור צוליב דעם געקומען, ווי עס האָט זיך אויף מאַר- גען אויסגעדריקט ראַגאַזשין). דאָס אויף וויפיעל פאַנטאַסטיש ס'איז ניט געווען די דאָזיגע צווייטע, מיט איהר צושטערטען פאַרשטאַנד און קראַנקער נשמה, וואָלט דוכט זיך, קיין שום פון פריהער פעסטע אידעע ניט בייגעשטאַנען געגען דער גיפטיגער ריין ווייבערשער פאַר- אַכטונג פון איהר קאַנקורענטקע. דער פירשט איז געווען איבערצייגט, אז נאַסטאַסיא פיליפּאָוונאַ וועט אליין ניט אַנהויבען רעדען וועגען די בריף; נאָך איהר בליצענדען בליק האָט ער פאַרשטאַנען, וואָס פאַר א געזונד עס קאַסטען איהר איצט די דאָזיגע בריף; נור ער וואָלט אוועקגעגעבען א האַלבען לעבען, אז אויך אַנגלאַיא זאל פון זיי איצט ניט רעדען.

נור פּלוצלינג האָט אַנגלאַיא געקראַגען מוטא און זיך מיט איין מאַל באַהערשט.

— איהר האָט ניט אזוי פאַרשטאַנען, האָט זי געזאָגט. — איד בין צו אייד ניט געקומען... זיך קריגען, כאַטש איד האָב אייד ניט ליבע. איד... איד בין געקומען צו אייד... מיט מענשליכע רעד. ארויס- רופענדיג אייד, האָב איד שוין באַשלאָסען, וועגען וואָס איד וועל צו אייד רעדען, און פון מיין ענטשלוס וועל איד ניט אוועק, ווען אפילו איהר זאַלט מיר גאָר ניט פאַרשטעהן. דאָס וועט זיין ערגער פאַר אייד און ניט פאַר מיר. איד האָב אייד געוואָלט ענטפערען אויף דעם

וואָס איהר האָט מיר געשריבען, און ענטפערען איך פּערזענליך, ווייל דאָס האָט זיך מיר אויסגעדוכט פּיעל באַקוועמער. הערט'זשע אויס מיין ענטפער אויף אלע אייערע ברייף: איך האָב געקראָגען מיטלייך צום פּירשט לעוו ניקאָלאָיעוויטש, צום ערשטען מאל נאָך אין יענעם טאָג, ווען איך האָב זיך מיט איהם באַקאַנט און ווען איך האָב זיך נאָכדעם דערוואוסט פון אַלץ וואָס איז פאַרגעקומען אויף אייער אווענט. איך האָב דערפאַר געקראָגען צו איהם מיטלייך, ווייל ער איז אַזאַ איינפאַכער מענש, און אין זיין איינפאַכקייט האָט ער גע- גלויבט אַז ער קען זיין גליקליך... מיט א פרוי... פון אַזאַ כאַראַקטער... און דאָס וואָס איך האָב זיך געשראַקען פאַר איהם, דאָס האָט אויך פאַסירט: איהר האָט איהם ניט געקאַנט ליעב באַקומען, איהר האָט איהם אויסגעמוטשעט און אוועקגעוואָרפען. איהר האָט דערפאַר ניט געקאַנט ליעב באַקומען ווייל איהר זייט צו שטאַלץ... ניין, ניט שטאַלץ, איך האָב געמאַכט א טעות, נור ווייל איהר זייט פּוסיט-שטאַלציג, אפילו אויך ניט דאָס: איהר זייט עגאָאיסטיש ביז... וואַהנזון, א זאך וואָס עס באַשטעטיגען אייערע ברייף צו מיר. איהר האָט איהם, אַזאַ איינפאַכען, ניט געקאַנט ליעב באַקומען און איהר האָט איהם אפּשר, פאַר זיך, אויך פאַראַכטעט און געלאַכט פון איהם. איהר האָט בלוין געקאַנט ליבען אייער שאַנדע און דעם אונאויפהערליכען געדאַנק אַז מען האָט אייך געמאַכט צו שאַנד און אַז מען האָט אייך בעלעדיגט. ווען ביי אייך וואָלט געווען וועניגער שאַנד, אָדער ווען איהר וואָלט עס גאר ניט געהאַט, וואָלט איהר געווען נאָך אומגליקליכער... (אַגלאַיאַ האָט מיט פאַרגעניגען ארויסגערעדט, אַט די ווערטער וועלכע האַבען שוין צו שנעל ביי איהר זיך ארויסגעכאַפט, נור וועלכע זיינען ביי איהר געווען שוין לאַנג צוגעגרייט און באַטראַכט. נאָך דאָן באַטראַכט, ווען זי האָט זיך אין חלום פאַרגעשטעלט דעם איצטיגען צוזאַמען- קונפט; זי האָט מיט גיפטיגען בליק נאָכגעפאַלגט דעם עפעקט וואָס זיי מאַכען, נאָך נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוואַס פאַרענדערטען געזיכט און אויפּרעגונג). איהר געדענקט דאָך, האָט זי פאַרטגעזעצט — דאָן האָט ער מיר אָנגעשריבען א ברייף; ער זאָגט, אַז איהר ווייסט פון דעם ברייף און אַז איהר האָט איהר אפילו געליענט אויך, לויט דעם ברייף האָב איך אַלץ פאַרשטאַנען און ריכטיג פאַרשטאַנען; ער האָט עס ניט לאַנג מיר אליין באַשטעטיגט, דאָס הייסט אַלץ, וואָס איך

זאָג אייד איצט, וואָרט אין וואָרט אפילו. נאָך דעם בריף האָב איך גענומען וואָרטען. איך האָב געטראָפען, אַז איהר מוזט קומען אהער, ווייל איהר קענט דאָך ניט אויסקומען אַהן פעטערבורג; איהר זייט נאָך צו יונג און צו שעהן פאר דער פראָווינץ... איבעריגענס, זיינען דאָס אויך ניט מיינע ווערטער, האָט זי צוגעגעבען, שרעקליך רויט ווערענדיג, און פון דער דאָזיגער מינוט איז די פאַרב ניט אַרונטער פון איהר געזיכט, ביז דער סאַמע ענדע פון דער רעדע. — ווען איך האָב נאָכאַמאָל דערזעהן דעם פירשט, האָט מיר שרעקליך אָנגעהויבען פאַרריסען און וועה טאָן פאַר איהם. לאַכט ניט. ווען איהר וועט לאַכען, זייט איהר ניט ווערטה דאָס צו פאַרשמעהן...

— איהר זעהט דאָך, אַז איך לאַך ניט, האָט טרויעריג און שטרענג אַרויסגעזאָגט נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוונאַ.

— איבעריגענס, איז מיר אַלץ איינס, לאַכט, ווי איהר ווילט. ווען איך האָב איהם אַליין אָנגעהויבען פּרעגען, האָט ער מיר געזאָגט, אַז ער האָט אייד שוין מעהר ניט ליִעב, אַז אפילו די עראַינירונג וועגען אייד איז פאַר איהם אַ מוטשעניש, נור אַז ער האָט אויף אייד רחמנות, אַז ווען ער דערמאַנט זיך אַן אייד, אַז זיין האַרץ איז „דורכ־געשטאַכען אויף אייביג“. איך דאַרף אייד נאָך עפעס זאָגען, אַז איך האָב נאָך אין מיין לעבען ניט באַגעגענט אַזאַ מענשען וואָס זאָל זיין גלייך צו איהם אין ווירדיגער איינפאַכקייט און אונענדליכער צוטרוי־ליכקייט. איך האָב זיך נאָך זיינע ווערטער אָנגעשטויסען, אַז יעדער איינער, ווער עס וויל, קען איהם אָפּנאַרען, און ווער עס זאָל איהם ניט אָפּנאַרען, וועט ער דערנאָך אַלעמען פאַרצייען, און אַט דערפאַר האָב איך איהם ליִעב באַקומען...

אַגלאַיאַ האָט זיך אויף אַן אויגענבליק אָפּגעשטעלט, ווי אַז ער־שטוינטע, אַזוי ווי זי וואָלט זיך זעלבסט ניט געגלויבט, אַז זי זאָל קענען אַרויסרעדען אַזאַ וואָרט; נור איז דער זעלבער צייט האָט אַן אונענדליכער שטאַלץ אַ בליץ געטאָן פון איהר בליק. עס האָט זיך געדוכט, אַז איהר איז איצט אַלץ איינס, ווען די „דאָזיגע פרוי“ זאָל אפילו זיך אויסלאַכען פון דער ווידו וואָס האָט זיך ביי איהר אַרויס־געריסען.

— איך האָב אייד אַלץ געזאָגט, און איהר האָט שוין איצט געוויס פאַרשטאַנען וואָס איך וויל פון אייד?

— מעגליך, אז איך האָב פאַרשטאַנען, נור בעסער זאָגט אליין, האָט שטיל געענטפערט נאַסטאַסיא פּיליפּאָוונאַ.

אַגלאַיא'ס געזיכט איז אָנגעצונדען געוואָרען פון צאַרען.

— איך האָב זיך געוואָלט דערוויסען פון איך, האָט זי פעסט און אויסדריקליך ארויסגעזאָגט — מיט וואָס פאַר א רעכט מישט איהר זיך אריין אין זיינע געפיהלען צו מיר? מיט וואָס פאַר א רעכט האָט איהר געוואָגט צו שרייבען צו מיר בריף? מיט וואָס פאַר א רעכט ערקלעהרט איהר אַלע וויילע, מיר און איהם, אז איהר האָט איהם ליעב, נאָכדעם ווי איהר האָט איהם אליין אוועקגעוואָרפען און איהר זייט פון איהם מיט אזא באַלעדריגונג און... שאַנדע אַנטלאָפּען? — איך האָב ניט איהם און ניט אייד ערקלעהרט, אז איך האָב איהם ליעב, האָט מיט אַנשטרענגונג ארויסגערעדט נאַסטאַסיא פּיליפּאָוונאַ — און... איהר האָט רעכט, איך בין פון איהם אַנטלאָפּען... האָט זי צוגעגעבען קוים וואָס מען האָט געהערט.

— וואָס הייסט, אז איהר האָט ניט ערקלעהרט „ניט איהם און ניט מיר“? ווער האָט אייך געבעטען אונז שדכן'ען און מיר איינרע-דען, אז איך זאָל חתונה האַבען מיט איהם? איז דאָס דען ניט קיין ערקלעהרונג? וואָס קריכט איהר צו אונז מיט עצות? איך האָב פון אַנפאַנג געדענקט, אז איהר ווילט, אין געגענטהייל, אויפוועקען אין מיר א פאַראַכטונג צו איהם מיט דעם וואָס איהר האָט זיך צווישען אונז ארוינגעמישט, און כדי איך זאָל איהם אוועקוואָרפען; און ערשט דערנאָך האָב איך זיך אָנגעשטויסען וואָס דאָס מיינט: אייך האָט זיך איינפאַך אויסגעדוכט, אז איהר באַגעהט א גרויסע העלדענטאַט מיט די דאָזיגע אַלע אייערע דרעהרלאַד... נו, קענט איהר דען ליבען, ווען איהר ליעבט אזוי אייער פוסטען שטאַלץ? פאַר וואָס זייט איהר איינפאַך פון דאָנען ניט אוועקגעפאַהרען, אַנשטאַט צו שרייבען צו מיר קאַמישע בריף? פאַר וואָס האָט איהר איצט ניט חתונה פאַר אַן עהרווירדיגען מענשען, וועלכער ליעבט אייך אזוי, און האָט אייך אָנגעמאַן אַן עהרע פאַרשלאָגענדיג זיין האַנט? עס איז זעהר קלאַר צוליב וואָס: ווען איהר וועט חתונה האַבען מיט ראַגאַזשינען איז וואָס פאַר א באַלעדריגונג וועט דאָן בלייבען? איהר וועט דאָך שוין קריגען אפילו צופיעל עהרע! וועגען אייך האָט עווגעני פּאָולאַוויטש געזאָגט, אז איהר האָט צופיעל ליידער געליענט, אז „איהר זייט צו“

פיעל געבילדעט לויט אייער... לאַגע" אַז איהר זייט א בוד-פרוי, און א פוסט און פאסטניצע. ניט נאָר צו צו דעם אייער פוסטען שטאַלץ, איז אַט זיינען אַלע אייערע אורזאכען...

— און איהר זייט ניט קיין פוסט און פאסטניצע?

שוין צו שנעל, צו נאקעט האָט די זאָך דערגרייכט צו איהר אונד-ערווארטעטען פונקט, אונערווארטעטען, ווייל נאסטאסיא פיליפאָווא, האָט פאָהרענדיג אין פאָולאָוווסק, ניט געטרוימט וועגען עפעס עהר-ליכעס כאָטש זי האָט, געוויס, זיך גיכער אויך געריכט אויף מאוס'עם איידער שעהנעם; אַנגליא איז שוין אין גאַנצען געווען אריינגעצוי-גען אין איין מינוט דורך א דראַנג, פונקט ווי זי וואָלט אונטערנע-פאָלען פון א באַרג און זי האָט זיך ניט געקאָנט איינהאַלטען געגען דעם שרעקליכען ראַכע-פאַרגעניגען. נאסטאסיא פיליפאָווא'ן האָט אפילו מאַדנע אויסגעקוקט צו זעהן אַנגליא'ן אין אַזאַ צושטאַנד; זי האָט געקוקט אויף איהר און פונקט ווי זי וואָלט זיך זעלבסט ניט געגלייבט און זי האָט אין דעם ערשטען אויגענבליק זיך אין אמת'ן פאַרלאָרען. איז זי געווען א פרוי וועלכע האָט זיך אַנגעלייגעט א סך ליעדער, ווי עס האָט גערעכענט עוונעני פאָולאָוויטש, אָדער זי איז געווען איינפאַך א משוגענע, ווי עס איז געווען איבערצייגט דער פירשט, אַלענפאַלס, איז די דאָזיגע פרוי — אָפט מיט אַזעלכע צינישע און חוצפה'דיגע גאַנגען. — אויף אַן אמת'ן געווען א סך שעהמעור-דיגער, ווירדיגער, און צוטרויליכער ווי מען האָט געקענט וועגען איהר שליסען. אמת, איז איהר איז געווען א סך פון בוד, א סך אויסגע-טראַכטעס, פאַנטאַסטישעס, וועלכעס זי האָט פאַרשלאָסען אין זיך, נור דערפאַר אויך א סך קרעפטיגעס און טיעפעס... דער פירשט האָט עס פאַרשטאַנען; זיין געזיכט האָט אויסגעדריקט ליעדען. אַנגליא האָט עס באַמערקט און האָט גענומען ציטערען פון האָס.

— ווי וואָנט איהר אַזוי זיך ווענדען צו מיר? האָט זי ארויס-גערעדט מיט גוואַלדיגען שטאַלץ, ענטפערענדיג אויף נאסטאסיא פילי-פאָווא'ס באַמערקונג.

— איהר האָט געוויס פאַרהערט, האָט זיך געוואונדערט נאָס-טאסיא פיליפאָווא — ווי אַזוי האָב איר זיך געווענדט צו אייך?
— ווען איהר האָט געוואָלט זיין אַן אַרענטליכע פרוי, טא פאַר וואָס האָט איהר דאָן ניט אוועקגעוואָרפען אייער פאַרפיהרער, טאַצקען.

אינפאד... אַהו טעאַטרעלע פאַרשטעלונגען? האָט געזאָגט פּלוצ־לינג אַגלאַיאַ.

— וואָס ווייסט איהר וועגען מיין לאַגע, אַז איהר זאָלט מיד קענען ריכטען? האָט אַ ציטער געטאָן נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוונאַ, שרעקליך בלייב ווערענדיג.

— איך ווייס, אַז איהר זייט ניט אוועק אַרבייטען נור זייט אוועקגעגאַנגען מיט דעם רייכען ראַגאַזשינען, כדי פאַרצושטעלען מיט זיך אַ געפאַלענעם מלאַך. איך וואונדער זיך ניט וואָס טאַצקי האָט צוליעב דעם דאָזיגען געפאַלענעם מלאַך שיעור ניט געוואָלט באַגעהן זעלבסטמאָרד!

— לאָזט עס אָפּ! האָט מיט פאַראַכטונג און ווי מיט וועהטאָג אַרויסגעזאָגט נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוונאַ — איהר האָט מיד אזוי פאַר־שטאַנען ווי... דאַריאַ אלעקסיעוונאַ'ס דינסט־מיידעל, וועלכע איז אַנומעלט געגאַנגען מיט איהר חתן אין געריכט. יענע וואָלט שוין בעסער פון אייך פאַרשטאַנען...

— יענע איז געוויס אַן אַרענטליכע מיידעל און לעבט פון איהר אַרבייט. פאַר וואָס באַציהט איהר זיך מיט אַזאַ פאַראַכטונג צו אַ דינסט־מיידעל?

— איך באַציה זיך ניט מיט פאַראַכטונג צו אַרבייט, נור צו אייך וואָס רעדט פון אַרבייט.

— גייען איהר וואָלט געוואָלט זיין אַרענטליך, וואָלט איהר גע־וואָרען אַ וועש־וואַשערין.

ביידע האָבען זיך אויפגעהויבען און בלייבע געקוקט איינע אויף דער צווייטער.

— אַגלאַיאַ, הערט אויף! דאַס איז דאָך אַן אומרעכט, האָט אויס־געשריען דער פירשט ווי אַ פאַרלאָרענער. ראַגאַזשין האָט שוין מעהר ניט געשמייכעלט, נור האָט געהערט מיט צוזאַמענגעדריקטע ליפּען און פאַרלעגטע הענט.

— אַט קוקט נור אַז, האָט געזאָגט נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוונאַ, צי־טערענדיג פון כעס — די דאָזיגע פּריילין! און איך האָב גערענקט אַז זי איז אַ מלאַך! אַגלאַיאַ אינוואַנאָוונאַ, איהר זייט צו מיר גע־קומען אַהן אַ גאַווערנאַנטקע? און ווילט איהר... ווילט איהר וועל איך אייך זאָגען אַפען, אַהן באַפּוונגען. צוליעב וואָס זייט איהר צו

מיר געקומען? איהר האָט זיך דערשראָקען, דערפאר זייט איהר געד
קומען.

— זיך דערשראָקען פאר אייך? האָט געפרעגט אַנגלאַיא, אויסער
זיך פון נאַאיווער און חוצפה'דיגער פאַרוואַנדערונג, וואָס יענע האָט
געוואָגט מיט איהר אַזוי צו רעדען.

— געוויס, פאר מיר! ווען איהר האָט זיך ענטשלאָסען צו קומען
צו מיר, דאָן שרעקט איהר זיך פאר מיר! פאר וועמען מען שרעקט
זיך, יענעם קען מען ניט פאַראַכטען. און מען דאַרף ער דענקען אַז
איך האָב אייך געאַכטעט, אפילו ביז דער איצטיגער מינוט! און
וויסט איהר פאר וואָס איהר שרעקט זיך פאר מיר און וואָס איז איצט
איער הויפט ציעל? איהר האָט געוואָלט פערזענליך אליין זיך איבער-
צייגען: האָט ער מיך מעהר לייעב פאר אייך, אָדער ניט, ווייל איהר
זייט שרעקליך אייפערזיכטיג...

— ער האָט שוין מיר געזאָגט, אַז אייך האַסט ער... האָט קוים
ארויסגערעדט אַנגלאַיא.

— מעגליך, מעגליך אַז איך בין איהם ניט ווערטה, אָבער... איך
דענק אַז איהר האָט געזאָגט א ליגען! ער קען מיך ניט האַסען, ער
האָט אַזוי ניט געקאָנט זיך אויסדריקען! איבעריגענס, בין איך אייך
גרייט צו פאַרצייען... נעהמענדיג אין אנבעטראַכט איער לאַגע...
פונדעסטוועגען האָב איך פון אייך בעסערס ערוואַרטעט; איך האָב
געדענקט, אַז איהר זייט קליגער און אפילו שעהנער, ביי גאָט! נו,
נעהמט אייך איער אוצר... אַט איז ער, ער קוקט אויף אייך, קען ניט
קומען צו זיך, נעהמט זיך איהם, נור מיט דער באַדינג: אַז איהר
זאָלט שוין ארויס! שוין, די מינוט!

זי איז געפאַלען אין שטוהל און זיך צעוויינט. נור פלוצלינג האָט
עפעס נייעס אויפגעבליצט אין איהרע אויגען; זי האָט דורכדרינגליך
און עקשנות'דיג אַ קוק געטאָן אויף אַנגלאַיא'ן און זיך אויפגעשטעלט:
— און ווילסטו וועל איך באַלד... באַפוילען, הערסטו? איך
וועל איהם נור באַפוילען און ער וועט גלייך דיך אוועקוואַרפען און
וועט בלייבען מיט מיר אויף אייביג, און וועט מיט מיר חתונה האַבען
און דו וועסט אוועקלויפען א היים אליין! ווילסטו, ווילסטו? האָט
זי אויסגעשריען ווי א וואַהנזיניגע, מעגליך אליין ניט גלויבענדיג, אַז
זי קען אויסרעדען אַזעלכע ווערטער.

— אַגלאַיאַ האָט געווען פון שרעק זיך אַ וואָרף געמאַן צום טחיר, נור זי האָט זיך אָפּגעשטעלט ווי אַ צוגעשמידטע און געהערט.

— ווילסטו איד זאָל אַרויסטרייבען ראַגאַזשינען? דו האָסט געדענקט אַז איד האָב שוין חתונה מיט ראַגאַזשינען צוליב דיין פאַרגעניגען וועגען? אַט וועל איד גלייך פאַר דיר אין די אויגען אויסשרייען: „ראַגאַזשין, געה אוועק!“ און דעם פירשט וועל איד זאָגען: „געדענקסט וואָס דו האָסט צוגעזאָגט?“ גאַט מיינער! צוליב וואָס האָב איד זיך עס ערנידעריגט פאַר זיי? און האָסטו, פירשט, מיך אליין ניט פאַרזיכערט, אַז וואָס עס זאָל ניט פאַסירען מיט מיר, וועסטו געהן מיט מיר, און אַז דו וועסט מיך קיינמאַל ניט אוועקוואַרפען, אַז דו ליעבסט און אַז דו פאַרצויעסט מיך אַלעס, און אַז דו וועסט מיך... אויך דאָס האָסטו געזאָגט! און איד בין פון דיר אוועק בלויז אום דיר צו באַפרייען. אָבער איצט וויל איד ניט! פאַר וואָס האָט זי מיך ווי אַז אויסגעלאָסענע באַהאַנדעלט? בין איד דען אַז אויסגעלאָסענע, פרעג ביי ראַגאַזשינען וועט ער דיר זאָל גען! איצט, ווען זי האָט מיך געמאַכט צו שאַנד און נאָך פאַר דיר אין די אויגען, וועסטו זיך פון מיר אָפקעהרען און זי מיט זיך גע- אַרעמט אוועקפיהרען? טאָ זיי זשע פאַרשאַלטען נאָך דעם אלעמען, דערפאַר וויל איד האָב בלויז אין דיר איינעם געגלויבט. געה אוועק ראַגאַזשין, איד דאַרף דיר ניט! האָט זי געשריען כמעט אַהן זינען, מיט אַנשטרענגונג אַרויסזאָגענדיג די ווערטער פון האַרצען. מיט אַ פאַרקרוממען געזיכט, מיט בלייכע ליפען, קענטיג אליין ניט גלויבענ- דיג איהר פלוידיעריי, נור אין דער זעלבער צייט וועלענדיג כאַטש נאָך אין איין רגע דאָס פאַרלענגערן און זיך זעלבסט אָפּנאַרען. די אַנשטרענגונג איז געווען אַזאַ שטאַרקע, אַז מעגליך, זי וואָלט דערפון געשטאַרבען, אַזוי אַמווינציגסטענס, האָט זיך אויסגעדוכט דעם פירשט.

— אַט איז ער, קוק! האָט זי ענדליך אַ געשריי געמאַן צו אַגלאַיאַ, אַנצייגענדיג מיט'ן האַנט אויפ'ן פירשט — ווען ער וועט גלייך ניט געהן צו מיר, מיך ניט נעהמען און דיר ניט אוועקוואַרפען, טאָ נעהם איהם זיך, לאָז איד דיר איהם אָפּ, דאַרף איד איהם ניט!

און זי און אַגלאַיאַ זיינען געבליבען ווי ערוואַרטענדיג, און ביידע האָבען ווי וואַהנדיגיגע געקוקט אויפ'ן פירשט — נור ער האָט מעגליך, ניט פאַרשטאַנען די גאַנצע קראַפט פון דעם דאָזיגען אַרויסרוף, מען

קען אפילו זאָגען אויף געוויס, אז ער האָט ניט פאַרשטאַנען. ער האָט בלוין געזעהן פאַר זיך א פאַרצווייפּעלט, משוגענעם געזיכט, פון וועל'כע, ווי ער האָט זיך אמאָל אויסגעדרוקט פאַר אַנגלאַיאָן, איז ביי איהם „אויף אייביג דורכגעשטאַכען געוואָרען דאָס האַרץ“, ער האָט מעהר ניט געקאָנט איבערטראַגען און מיט א געבעט און פאַרוואַרף האָט ער זיך געווענדט צו אַנגלאַיאָן, אַנווייזענדיג אויף נאַסטאַסיא פּיליפּאָנוא :

— איז דען דאָס מעגליך! זי איז דאָך... אזא אומגליקליכע!
 נור מעהר איז איהם ניט געלונגען ארויסזאָגען, שטום ווערענדיג אונטער אַנגלאַיאָס מורא'דיגען בליק. אין דעם דאָזיגען בליק איז געווען אזוי פיעל ליידען און אין דער זעלבער צייט אונגעדליכער האָס, אזוי דאָס ער האָט א פאַטש געמאַן מיט די הענט, א געשריי געמאַן און זיך א וואָרף געמאַן צו איהר. נור ס'איז געווען שפעט. זי האָט ניט געקענט איבערטראַגען פון איהם אפילו א אויגענבליקליכען צוויי-פעל, זי האָט פאַרדעקט מיט די הענט דאָס געזיכט און אויסגעשריען: „אַר, גאָט מיינער!“ און האָט זיך געלאָזט לויפען פון צימער, נאָך איהר ראַגאַזשין, כדי צו אַפּשליסען איהר די טהיר.
 אויך דער פירשט האָט זיך געלאָזט לויפען, נור אויפ'ן שוועל האָט מען איהם אַרומגעכאַפט מיט הענט. דאָס דערשלאַגענע, אויס-געקרימטע געזיכט פון נאַסטאַסיא פּיליפּאָנוא האָט אויף איהם גע-קוקט, פון דער זייט, און די בלוין געוואָרענע ליפען האָבען זיך גע-ריהרט, פּרעגענדיג:

— נאָך איהר? נאָך איהר?

זי איז געפאלען אין אַנמאַכט צו איהם אויף די הענט. ער האָט זי אויפגעהויבען, אריינגעטראַגען אין צימער, אוועקגעזעצט אין שטוהל און זיך געשטעלט איבער איהר, אין טעמפער ערוואַרטונג. אויפ'ן טישעל איז געשטאַנען א גלאַז וואַסער; דער צוריקגעקומענער ראָד זאָזשין האָט עס געכאַפט און א שפּריץ געמאַן איהר אין געזיכט מיט דעם וואַסער; זי האָט געעפענט די אויגען און ביי א מינוט האָט זי נאָרניט פאַרשטאַנען; נור מיט אמאָל האָט זי זיך אַרומגעקוקט, א ציטער געמאַן, א געשריי געמאַן און זיך א וואָרף געמאַן צום פירשט:
 — מיינער! מיינער! האָט זי אויסגעשריען — די שטאַלצע פּרייזין איז שוין אוועק? כאַ-כאַ-כאַ! האָט זי היסטעריש געלאַכט

— כאַכאַכאַ! איך האָב דאָס איהם דער דאָזיגער פריילין אוועק־געגעבען! נור צו וואָס? משוגענע! משוגענע! געה אוועק ראַ־גאַזשין, כאַכאַכאַ!

ראַגאַזשין האָט זי שאַרף אָנגעקוקט, גאַרנישט געזאָגט, גענומען דעם הוט און איז ארויס.

אין צעהן מינוט ארום איז דער פירשט געזעסען לעבען נאַסטאַ־סיא פיליפּאָוונאַ, אַהן אויפהער אויף איהר געקוקט, און איהר גענלעט איבער'ן קעפעל, און געזיכט, מיט ביידע הענט, ווי א קליין קינד. ער האָט געלאַכט פון איהר געלעכטער און איז געווען גרייט צו וויינען אויף איהר געוויין. ער האָט גאַרנישט ניט גערעדט, נור ער האָט זיך אויפּמערקזאַם צוגעהערט צו איהר אָפּגעהאַקטער, טריאומפירענ־דער און צוטומעלטער פלוידעריי. ער האָט קוים עפעס פארשטאַנען, נור ער האָט שטיל געשמייכלעט, און קוים עס האָט זיך איהם אויס־געדוכט, אַז זי האָט ווידער אָנגעהויבען טרויערען און וויינען, האַבען טענות און באַקלאַגען זיך, האָט ער איהר ווידער אָנגעהויבען גלעמען איבער'ן קעפּיל, און צארט פיהרען מיט די פינגער איבער איהרע באַקען, טרויסטענדיג זי און איינרעדענדיג זי ווי א קינד.

ניינטער קאַפיטעל

עס זיינען אוועק צוויי וואַכען נאָך דער פּאַסירונג וואָס איז דער־צעהלט געוואָרען אין לעצטען קאַפיטעל, און די לאַגע פון די האַנדלענדע פּערזאָנען פון אונזער ערצעהלונג, האָט זיך אויף אזוי פיעל געענדערט, אַז אונז איז זעהר שווער צוצוטערעמען צו דער פּאַרטועצונג אַהן א ספּעציעלער ערקלעהרונג. נור פונדעסטוועגען פיהלען מיר, אַז מיר וועלען זיך מוזען באַגעהן מיט דער איינפאַכער דארלענונג פון די פּאַק־טען, לויט דער מעגליכקייט, אַהן באַזונדערע ערקלערונגען און צוליב דער איינפאַכער אורזאָכע: ווייל פאר אונז איז גאַנץ אַפּט שווער צו ער־

קלעהרען דאָס געשעהנע. אזא נאכריכט פון אונזער זייט, מוז אויס-
קוקען זעהר מאַדנע און ניט קלאַר פאר'ן לעזער: ווי אזוי דערזעהלט
מען דאָס וועגען וואָס דו האָסט אליון ניט קיין קאַלרע פאַרשטעלונג
און פערזענליכע מיינונג? אום ניט צו שטעלען זיך נאָר אין א פאַל-
שער לאַגע, טאָ לאַמיר בעסער פרובירען זיך ערקלעהרען מיט א ביי-
שפיעל, און מעגליך, אַז דער גוטמוטיגער לעזער, וועט פאַרשטעהן
אין וואָס עס באַשטעהט אין אמת'ן אונזער שווערקייט. און נאָך מעהר,
ווען דער דאָזיגער ביישפיעל וועט ניט זיין קיין צוריקשרייט נור אין
גענענטהייט, א גלייכע און אַז אונמיטעלבארע פאַרזעצונג פון דער
ערזעהלונג.

נאָר די צוויי וואַכען, דאָס הייסט שוין אין אַנפאַנג יולי און אין
דעם פאַרלויף פון די דאָזיגע צוויי וואַכען, האָט די געשיכטע פון אונ-
זער העלד און דערהויפט די לעצטע פאַסירונג פון דער דאָזיגער גע-
שיכטע, זיך פאַרוואַנדעלט אין א זעהר מאַדנעם, זעהר פרעהלאכען,
כמעט אונגלויבליכען און אין דער זעלבער צייט כמעט אמת'ן אנעקד-
דאָט, וועלכער האָט זיך ביסלעכווייז פאַרשפרייט איבער אַלע גאַסען,
וועלכע זיינען געווען אין שכנות מיט לעבעדעווי'ס פטיציני'ס, דאריא
אַלעקסיעוונא'ס און עפאַנטשיני'ס דאַטשעס. קורצער גערעדט, כמעט
איבער'ן גאַנצען שטאָרט און אפילו אין די אומגעגענדען. כמעט די
גאַנצע געזעלשאַפט — די איינוואוינער, די דאַטשניקעס, די וואָס
פֿלעגען קומען צו דער מוזיק — אַלע האָבען זיך גענומען דערזעהלען
איינע און די זעלבע געשיכטע, מיט טויזענד פאַרשידענע וואַריציאָנען,
וועגען דעם, ווי א געוויסער פירשט, מאַכענדיג א סקאַנדאַל אין איינער
אַז אַרענטליכער און באַקאַנטער הויז און אַפּזאַגענדיג זיך פון דער
מיידעל פון דער דאָזיגער הויז, וועלכע איז שוין געווען זיין כלה. האָט
זיך הינגעריסען פון א באַוואוסטע קאָקאַטקע, איבערגעריסען אַלע
זיינע פריהערדיגע פאַרבינדונגען, און ניט קוקענדיג אויף גאַרנישט,
ניט אַכטענדיג אויף די סטראַשונקעס, ניט נעהמענדיג אין אַכט דעם
אַלגעמיינעם צאָרן פון פובליקום, איז ער גרייט די טעג חתונה האָבען,
מיט דער אויסגעלאַסענער פרוי, טאַקע דאָ אין פּאַוואָוסק, אַפען,
פובליטשנע, מיט א פערריסען קאַפּ און קוקענדיג אַלעמען גלייך אין
די אויגען. דער אנעקדאָט איז אויף אזוי פיעל געוואָרען באַפאַררט
מיט סקאַנדאַלען, ס'איז אויף אזוי פיעל אין איהם אריינגעמישט

געוואָרען באַקאַנטע פּערזאָנען, אויף אזוי פּיעל אַרונגערינגעלט מיט פּאַרשיידענע פּאַנטאַסטישע און געהיימניספּולע שאַטירונגען, און פון דער צווייטער זייט, האָט ער זיך פּאַרגעשטעלט אין אזעלכע ניט אָפּ־לייקענדע און אַנזעהענדיגע פּאַקטען, אַז די אַלגעמיינע נייגעריגקייט און רכילות'ן, האָט מען זיכער געקענט ענטשולדיגען.

די סאַמע דינע, כיטרע און אין דער זעלבער אויף אַז אמת עהנ־ליכע פּאַרטייטשונג איז געבליבען פאַר די עטליכע ערנסטע רכילות־טרייבער, פון יענעם מין קלוגע מענשען, וועלכע איילען זיך אומערום און אין יעדער געזעלשאַפט, פריהער פון אַלץ ערקלעהרען די געשע־עניש פאַר אַנדערע. אין דערין געפינען זיי זייער באַרוף, און גאַנץ אָפּט אויך אַ טרויסט. לויט זייער פּאַרטייטשונג, האָט אַ יונגער מענש פון אַ פּיינער פּאַמיליע, אַ פירשט, כמעט אַ רייכער, אַ נאַרעלע, נור אַ דעמאָקראַט און וועלכער איז משוגע אויף דעם היינטיגען ניהי־ליזם, וועלכער איז ענטדעקט געוואָרען פון דעם הערר טורגענעוו, און וועלכער קען כמעט קיין רוסיש ניט רעדען, האָט זיך פאַרליבט אין דער טאַכטער פון דעם גענעראַל עפּאַנטשין און ער האָט דערנרייכט דאָס, אַז מען האָט איהם אין הויז אויפגענומען ווי אַ חתן. נור פונקט ווי יענער פּראַנצויזיסעמינאַריסט, וועגען וועלכען ס'איז נור וואָס געווען אָפּגעדרוקט אַז אַנעקדאָט, און וועלכער האָט אומישנע געלאָזט זיך איינווייזען דעם טשין פון אַ גלח, און האָט אליין אומישנע גע־בעטען די איינווייאונג, ערפילט אַלע צערעמאָניעס, אַלע בוקונגען, קושונגען, שבועות און דאָס גלייכען, כדי אויפ'ן צווייטען טאַג אומישנע אָפען ערקלעהרען מיט אַ בריף צו זיין עפּיסקאָפּ, אַז ער ניט גלויבענ־דיג אין גאָט, רעכענט אַלס זינד צו נאַרען דאָס פּאָלק און אומזיסט פון איהם געשפּייזט ווערען, און דערפאַר, זאָגט ער זיך אָפּ פון זיין נעכטיגען טשין און דעם בריף דרוקט ער אין די ליבעראַלע צייטונגען — עהנליך צו דעם דאָזיגען אטעאיסט האָט אויך אויף אַזאַ אופן אָפּ־געטאַז דער פירשט. מען האָט דערצעהלט, ווי ער וואַלט אומישנע געוואָרט אויף דעם פרעהליכען איינגעלאַדענעם אווענט ביי די על־טערען פון זיין כלה, אויף וועלכען ער איז פּאַרגעשטעלט געוואָרען צו דער פּיעל באַוואוסטע פּערזענליכקייטען, כדי ער זאָל אויפ'ן קול און פאַר אַלעמען ערקלעהרען וואָס ער דענקט, אָפּזידלען די ווירדיגע טשינאָוויניקעס, אָפּזאָגען זיך אָפען און מיט באַלעדריגונג פון זיין כלה.

און שטעלענדיג זיך אַנטקעגען די דינער וועלכע האָבען איהם נע-
וואָלט ארויספיהרען, צוברעכען א פראַכטפאלע כינעזישע וואָנע. דערצו
האָט מען צוגעגעבען, אלס א כאַראַקטעריסטיק פון היינטיגע אויפ-
פיהרונגען, אַז דער צודרעהטער יונגער מאַן, האָט טאַקע אין אמת'ן
ליעב זיין כלה, דעם גענעראַלס טאַכטער, נור אַפגעזאגט האָט ער זיך
פון איהר בלוין צוליב ניהיליזם און צוליב דעם פאַרקומענדען
סקאַנדאַל, כדי ניט אַפּזאָגען זיך אין דעם פאַרגעניגען צו חתונה האָ-
בען פאר די אויגען פון דער גאַנצער וועלט מיט א געפאַלענער פרוי
און דערמיט באַווייזען, אַז פאַר זיינע איבערצייגונגען זיינען ניטאָ
ניט קיין געפאַלענע און ניט עהרליכע פרויען, נור עס איז דאָ בלוין
איינע, די פרייע פרוי; אַז ער גלויבט ניט אין דער אַנגענומענער
און אַלטער פאַרם פון מאַן און ווייב איינטהיילונג, נור אַז ער גלויבט
בלויז אין דער „פּרויען פּראַגע“. און אַז ענדליך שטעהט א געפאַלענע
פרוי אין זיינע אויגען אפילו נאָך פיעל העכער ווי ניט קיין געפאַלענע.
די דאָזיגע ערקלעהרונג האָט זיך אויסגעוויזען פאַר גאַנץ גלויבענס-
ווערט, און זי איז געווען אַנגענומען פון דער מעהרהייט פון די
דאָטשניקעס, און נאָך מעהר, ווען זי האָט זיך באַשטעטיגט מיט טאַג-
טעגליכע פאַקטען. אמת, א סך זאַכען זיינען געבליבען ניט ער-
קלעהרט; מען האָט דערצעהלט, אַז די אַרימע מיידעל האָט אויף אַזוי
פיעל ליעב געהאַט איהר חתן, לויט אנדערע סברות, איהר „פאַרפיה-
רער“, אַז זי איז געקומען צוליפּען צו איהם אין א טאַג ארום, נאָכ-
דעם ווי ער האָט זי אוועקגעוואָרפען און אין דער צייט ווען ער איז
געזעסען ביי זיין געליבטער. אנדערע האָבען פאַרקעהרט פאַרזיכערט,
אַז ער האָט זי אומישנע פאַרשלעפט צו זיין געליבטער, בלוין אויס
ניהיליזם, דאָס הייסט אום זי מאַכען צו שאַנדע און באַלעדיגונג. ווי
עס זאָל ניט זיין, נור דער אינטערעס צו די געשעהנישען איז געוואַסען
טאַג-טעגליך, און מעהר פון אַלץ אַז עס איז ניט געבליבען קיין מינד-
סטער צוויפּעל אין דעם, אַז די סקאַנדאַליעזע חתונה וועט זיכער
פאַרקומען.

און אַט ווי מען זאָל ביי אונז בעטען אַן ערקלעהרונג — ניט אויף
דער רעכענונג פון די ניהיליסטישע מאַטיווען פון דער געשעהניש,
אַ, ניין! — נור איינפאַך בלוין אויפ'ן חשבון, אויף וויפיעל די פאַר-
שטעהענדע חתונה שטעלט צופרידען, די אמת'ע ווינשע פון פירשט.

און וואָס, אין אמת'ן דריקען זיך אויס אין דער איצטיגער מינוט די דאָזיגע ווינשע, אויף וואָס פאַר אַן אופן זאָל מען כאַראַקטעריזירען די שטימונג פון אונזער העלד אין דעם איצטיגען מאַמענט און אַזוי ווייטער, אויף דעם אופן? — דאָן זיינען מיר זיך מודה, אַז אונז וואַלט געווען זעהר שווער צו ענטפערען. מיר ווייסען בלויז איינס, אַז די חתונה איז טאַקע זיכער באַשטימט געוואָרען, און דער פירשט זעלבסט האָט בעפאַלמעכטיגט לעבעדעווי'ן, קעלער'ן און עפעס קע' לער'ס א פריינד, וועלכען יענער האָט אויף דעם פאַל פאַרגעשטעלט פאר'ן פירשט, צו נעהמען אויף זיך די גאַנצע מיה, פאַר דער דאָזיגער אַנגעלעגענהייט, ווי קירכליכע אַזוי אויב ווירטשאַפטיכע; אַז געלט איז באַפוילען געוואָרען ניט צו זשאַלעווען, אַז געאיילט און באַשטאַנען אויף דער חתונה איז נאַסטאַסיא פיליפּאָוונאַ; אַז אלס דעם פירשט'ס אונטערפיהרער איז באַשטימט געוואָרען קעלער, לויט זיין אייגענער פייערדיגער ביטע, און אלס נאַסטאַסיא פיליפּאָוונאַ'ס — בורדאָוסקי, וועלכער האָט אָנגענומען די דאָזיגע באַשטימונג מיט פרייד, און אַז דער טאַג פון דער חתונה איז באַשטימט געוואָרען אין אָנפאַנג יולי. נור אויסער די דאָזיגע זעהר פינקטליכע פאַקטען, וועלכע פיהרען אונז אין אמת'ן פון וועג, און טאַקע דערפאַר ווייל זיי ווידערשפרעכען זיך מיט די פריהערדיגע. צום ביישפּיל, מיר פאַרדעכטיגען זעהר שטאַרק, אַז ווען דער פירשט האָט באַפאַלמעכטיגט לעבעדעווי'ן און די אנדערע צו נעהמען אויף זיך אַלע באַמיהונגען, האָט דער פירשט אין יענעם טאַג שיעור ניט פאַרגעסען, אַז ביי איהם איז דאָ א צערעמאָנייסטער און אַז אונטערפיהרער, און א חתונה, און אַז כאַטש ער האָט אַלין אַזוי שנעל איינגעאַרדענט, איבערגעבענדיג צו אנדערע די זאַרגען, איז דאָס איינציגע דערפאַר ווייל ער אַליין האָט ניט געוואַלט דענ' קען וועגען דעם און אפילו אפּשר גיכער פאַרגעסען אַז דעם. וועגען וואָס זשע האָט ער טאַקע אין אמת'ן געטראַכט, וועגען וואָס האָט ער געוואַלט געדענקען און צו וואָס האָט ער געשמרעכט? עס איז קיין צווייפּעל, אַז דאָ איז אויף איהם ניט געמאַכט געוואָרען קיין פאַר- גוואַלדיגונג (צום ביישפּיל פון נאַסטאַסיא פיליפּאָוונאַ'ס זייט), אַז נאַסטאַסיא פיליפּאָוונאַ האָט טאַקע אין אמת'ן אונבאַדינגט פאַרלאַנגט אַז מען זאָל מאַכען וואָס שנעלער די חתונה, און אַז די חתונה איז דאָס איהר געדאַנק און ניט דעם פירשט'ס; נור דער פירשט האָט

גוטוויליג איינגעשטימט; אפילו אביסעלע צוטראַגען, און פונקט אויף אזא אופן, ווי מען וואָלט פון איהם פארלאַנגט א גאַנץ געוועהנליכע זאך. אזעלכע מאַדנע פאַקטען האָבען מיר א סך. נור זיי, ניט נור זיי ערקלעהרען ניט, נור לויט אונזער מיינונג, פאַרטונקלען זיי אפילו די ערקלעהרונגען פון דער זאך, וויפיעל מיר זאָלען זיי ניט ברענגען; נור פונדעסטוועגען וועלען מיר ברענגען נאָך א ביישפּיל.

אזוי איז אונז אויך גאַנץ באַקאַנט, אַז אין דעם פאַרלוף פון די דאָזיגע צוויי וואָכען האָט דער פירשט גאַנצע טעג און אווענטען פאַרבראַכט צוזאַמען מיט נאַסטאַסיא פּיליפּאָוואַ, אַז זי האָט איהם ענער מען מיט זיך אויף איהרע שפּאַצירען, צו דער מוזיק; אַז ער איז אומגעפאַהרען מיט איהר יעדען טאַג אין עקיפּאָזש; אַז ער האָט זיך אַנגעהויבען פּיהלען אומרוהיג וועגען איהר, ווען ער האָט זי בלוז ניט געזעהן א שטונדע צייט, (דאָס הייסט, אַז לויט די דאָזיגע סמנים, האָט ער זי אויפריכטיג געליבט); אַז ער האָט זי אויסגעהערט מיט א שטילען, עניו'דיגען שמייכל, וועגען וואָס זי זאָל מיט איהם ניט רעדען אין פאַרלוף פון א גאַנצע שטונדע, כמעט אליין גאַרנישט רע-דענדיג. נור מיר ווייסען אויך, אַז ער איז טאַקע אין די דאָזיגע טעג, אייניגע מאָל, און אפילו א סך מאָל, פּלוצלינג אוועק צו די עפּאַנט-שינס, ניט באַהאַלטענדיג דאָס פון נאַסטאַסיא פּיליפּאָוואַ, פון וואָס יענע פּלעגט שיעור ניט אריינפאַלען אין פאַרצווייפּלונג. מיר ווייסען, אַז ביי די עפּאַנטשינס, ביז וואָגען זיי זיינען געווען אין פּאַוולאָוסק, האָט מען איהם ניט אויפגענומען, און אַז צו זעהן זיך מיט אַגלאַיאַ איוואַנאַוואַ האָט מען איהם כסדר אָפּגעזאַגט; ער פּלעגט אוועק געהן גאַרנישט זאָגענדיג, און אויף מאַרגען פּלעגט ער צו זיי ווידער געהן, ווי אין גאַנצען פאַרגעסענדיג אַז דער נעכטיגער ענטזאַונג. אונז זעלבסטפאַרשטענדליך, אַז ער פּלעגט קריגען א נייע ענטזאַונג. אונז איז אויך באַוואוסט, אַז א שטונדע נאָכדעם ווי אַגלאַיאַ איוואַנאַוואַ איז ארויסגעלאָפּען פון נאַסטאַסיא פּיליפּאָוואַ. און אפשר נאָך פריהער פון א שטונדע, איז דער פירשט טאַקע געווען ביי די עפּאַנטשינס, מיט דער זיכערקייט, צו טרעפען דאָרט אַגלאַיאַ איוואַנאַוואַ, און אַז זיין דאַמאָלסדיגע ערשיינונג ביי די עפּאַנטשינס האָט פאַראַרזאכט טור מעל און שרעק אין הויז, ווייל אַגלאַיאַ יאז נאָך א היים ניט געקומען אין פון איהם האָבען זיי דאָס צום ערשטען מאָל געהערט, אַז זי איז

מיט איהם געגענגען צו נאסטאסיא פיליפאָווא. מען האָט דער־
 צעהלט, אז ליזאוועטא פראַקאָפּיעווא, די טעכטער און אפילו פירשט
 שטש. האָבען זיך דאָן באַגאַנגען מיט'ן פירשט זעהר בעז און ניט
 פריינדליך, און אז שוון דאָן האָבען זיי איהם, מיט היציגע רעד, אפֿ־
 געזאָגט אין באַקאַנטשאַפט און אויך אין פריינדשאַפט און דערהויפּט,
 ווען וואַרוואַרא אַרדאַליאַנאַווא איז פּלוצלינג ערשינען צו ליזאוועטא
 פראַקאָפּיעווא און ערקלעהרט, אז אַגלאַיא איוואַנאַווא איז שוין ביי
 א שטונדע ביי איהר אין הויז, אין א שרעקליכען צושטאַנד, און זי
 וויל גאָר, דוכט זיך, ניט געהן אהיים. אָט די דאָזיגע נאַכריכט האָט
 ליזאוועטא פראַקאָפּיעווא'ן ערשטוינט מעהר פון אלעס, און ס'איז גע־
 ווען גאַנץ ריכטיג: ארויסגעהענדיג פון נאסטאסיא פיליפאָווא איז
 אַגלאַיא אין אמת'ן געווען גרייט גיכער צו שטאַרבען, אידער זיך
 באַווייזען אויף די אויגען פון איהרע היימישע און דאָרום האָט זי
 זיך א וואַרף געטאָן צו נינא אלעקסאַנדראַווא. וואַרוואַרא אַרדאַ־
 ליאַנאַווא אָבער האָט גלייך פון איהר זייט געפונען פאַר נויטיג צו
 לאָזען וויסען וועגען דעם, אַהן שהיות, צו ליזאוועטא פראַקאָפּיעווא,
 אי די מוטער, אי די טעכטער, אלע האָבען זיך געלאָזען צו נינא אלעק־
 סאַנדראַווא. נאָך זיי דער פאַמיליע־פאַטער, איוואו פיעאַדאַרוויטש
 זעלבסט, וועלכער האָט זיך נור וואָס אומגעקעהרט אהיים; נאָך זיי
 האָט זיך אויך נאַכגעשלעפט דער פירשט לעוו ניקאַליעוויטש, ניט
 אַכטענדיג אויף דער פאַרטרייבונג און האַרבע ווערטער; נור לויט
 דעם באַפעהל פון וואַרוואַרא אַרדאַליאַנאַווא האָט מען איהם דאָרט
 צו אַגלאַיא'ן ניט אריינגעלאָזט. איבעריגענס, האָט זיך די זאַך גע־
 ענדיגט, מיט דעם, דאָס ווען אַגלאַיא האָט דערזעהן די מוטער און די
 שוועסטער, וועלכע האָבען איבער איהר געוויינט און גאָר ניט געמאַכט
 קיין פאַרווירפּע, האָט זי זיך געוואַרפּען צו זיי אין די אַרעמס און
 האָט זיך גלייך אומגעקעהרט מיט זיי אהיים. מען האָט דערצעהלט,
 כאָטש די קלאַנגען זיינען געווען ניט גאָר קיין פינקטליכע, אז גאָר־
 רילא אַרדאַליאַנאַוויטש'ן איז אויך דאָ שרעקליך ניט געגאַנגען; אז
 ווען ער האָט אריינגעכאַפט די צייט, ווען וואַרוואַרא אַרדאַליאַנאַווא
 איז אוועקגעלאָפּען צו ליזאוועטא פראַקאָפּיעווא, האָט ער בלייבענדיג
 אליין מיט אַגלאַיא'ן געפרוואוט מיט איהר א רעד טאָן וועגען זיין
 ליבע; און אז הערענדיג איהם, האָט אַגלאַיא ניט קוקענדיג אויף איהר

גאַנצען טרויער און טרערען, זיך פלוצלינג צעלאַכט און איהם פלוצ-
לינג פארגעבען א מאַדנע פראַגע: וועט ער איצט צוברעכען אלס
באווייז פון זיין ליבע, אויף א ליכט זיין פינגער? גאוורילא ארדא-
ליאנאוויטש איז, זאָגט מען, געווען אזוי איבעראַשט פון דעם פאַר-
שלאַג, און האָט זיך אויף אזוי פיעל פאַרלאָרען, האָט אויף אזוי פיעל
אויסגעדריקט אויף זיין געזיכט פאַרוואַנדערונג, אַז אַנגליאַ האָט זיך
צעלאַכט ווי אין א היסטעריקע, און איז פון איהם אנטלאָפּען אויבען
צו נינא אלעקסאַנדראַווא, און דאַרטען האָבען איהר די עלטערן שוין
געטראָפּען. דער דאָזיגער אַנעקדאָט האָט אויף מאַרגען דערגרייכט
צום פירשט דורך איפּאָליט'ן. איפּאָליט, וועלכער האָט שוין מעהר
ניט פאַרלאָזען זיין בעט, האָט אומישנע געשיקט רופּען דעם פירשט,
כדי איהם איבערצוגעבען די דאָזיגע נאַכריכט. ווי אזוי דער דאָזיגער
קלאַנג איז געקומען צו איפּאָליט'ן, איז אונז אונבאַקאַנט, נור ווען
דער פירשט האָט דערהערט וועגען דער ליכט מיט'ן פינגער, האָט ער
זיך אזוי צעלאַכט, אַז דאָס האָט אפילו פאַר'חידושט איפּאָליט'ן;
דערנאָך האָט ער מיט א מאַל אַנגעהויבען זיך טרייסלען און זיך באַ-
גאַסען מיט טרערען... אין אלגעמיין איז ער געווען די דאָזיגע טעג
אין גרויסער אומרוהיגקייט און אויסערגעווענהליכער אונבאַשטימטער
און פיינליכער צוטראַגענקייט. איפּאָליט האָט אָפּען געזאָגט, אַז ער
דענקט, אַז ער איז ניט ביים זינען; נור דאָס האָט מען נאָך בשום
אופן ניט געקאַנט זאָגען אויף באַשטימט.

פאַרלעגענדיג אָט די אלע פאַקטען און אָפּזאָגענדיג זיך ווי צו
ערקלעהרען, ווילען מיר גאָר ניט ריין וואַשען אונזער העלד אין די
אויגען פון אונזערע לעזער. נאָך מעהר, מיר זיינען אין גאַנצען גרייט
צו טהיילען אויך דעם צאָרן וועלכען ער האָט ערוועקט אפילו ביי זיינע
פריינד. אפילו ווער אַ לעבערעווי איז געוויסע צייט געווען אויף
איהם אין כעס; אפילו קאַליאַ, אין כעס איז אויך געווען קעלער, ביז
יענער צייט ווען מען האָט איהם אויסגעקליבען אלס אונטערפיהרער.
שוין ניט רערענדיג וועגען לעבערעווי'ן אליין, וועלכער האָט אפילו
אַנגעהויבען אינטריגירען געגען פירשט. און אויך פון כעס און אפילו
אויך אויפריכטיגען כעס. נור וועגען דעם וועלען מיר שפעטער רעדען.
אין אלגעמיין זיינען מיר אין גאַנצען איינשטימיג מיט די שטאַרקע
און אפילו גאַנץ טיעפּע לויט זייער פּסיכאָלאָגיע, ווערטער פון יעווגעני

פאולאָוויטש, וועלכער יענער האָט אָפּען, אָהן צערעמאַניעס, אַרויס געזאָגט דעם פירשט, אין א פריינדליכען געשפרעך, אויף דעם זעקס טען אָדער זיבעטען טאָג נאָך דער פּאַסירונג ביי נאַסטאַסיא פּיליפּאָוו נא. דערביי וועלען מיר באַמערקען, אז ניט נור די עפּאַנטשינ'ס אליין, נור אַלע די וואָס האָבען געהאַט וועלכע ס'ניט איז שייכות צו דער הויז פון די עפּאַנטשינ'ס, האָבען געפונען פאַר נויטיג אין גאַנצען איבערצורייסען אַלע באַציהונגען מיט'ן פירשט. דער פירשט שטש. צום ביישפּיעל, האָט זיך אפילו אָפּגעקעהרט ווען ער האָט באַגעגענט דעם פירשט און זיך צו איהם ניט באַגריסט. נור עווגעני פּאַולאָוו וויטש האָט זיך ניט אָפּגעשראַקען צו קאַמפּראַמענטירען זיך, באַזוך כענדיג דעם פירשט, ניט קוקענדיג דאַרויף וואָס ער האָט ווידער אַנ געהויבען יעדען טאָג קומען צו די עפּאַנטשינ'ס און ער פלעגט אויפ גענומען ווערען מיט קענטיג פאַרשטאַרקטער צופרידענהייט. ער איז געקומען צום פירשט פונקט אין צוויי טעג נאָכדעם ווי די עפּאַנטשינ'ס האָבען פאַרלאָזען פּאַולאָווסק. אריינקומענדיג, איז ער שוין געווען באַקאַנט מיט די אַלע קלאַנגען וואָס האָבען זיך פאַרשפּרייט צווישען פּובליקום. מעגליך, אַז ער אליין האָט זיי אויך טהיילווייז געהאַלפּען פאַרשפּרייטען. דער פירשט האָט זיך מיט איהם זעהר דערפּרעהט און האָט גלייך פאַרפיהרט א געשפרעך וועגען די עפּאַנטשינ'ס; אַזא אַיינפאַכער און גלייכער אָנהויב האָט אויך פריי געמאַכט עווגעני פּאַולאָוויטש'ן, אזוי דאָס ער איז אָהן שום אַנשטרענגונג צוגעטראַטען צום ענין.

דער פירשט האָט נאָך געווען ניט געוואוסט אז די עפּאַנטשינ'ס זיינען שוין אַרויסגעפּאַהרען; ער איז געוואָרען ערשטוינט און בלאָס, נור אין א מינוט ארום האָט ער א שאַקעל געטאן מיט'ן קאַפּ, פאַרטראַכט און צוטומעלט, און ער האָט זיך מודה געווען: „אַז אזוי האָט גע דאַרפט זיין.“ דערנאָך האָט ער זיך האַסטיג ערקונדיגט: „וואוהין זשע זיינען זיי אַרויסגעפּאַהרען?“

עווגעני פּאַולאָוויטש האָט דערווייל איהם אויפּמערקזאַם באַ טראַכט, און דאָס אַלץ, דאָס הייסט, די האַסטיגקייט פון די פּראַגען און זייער אַיינפאַכקייט און צוטומעלטקייט און אין דער זעלבער צייט אַזא מאַדנע אָפּענהערציקייט, אומרוהיגקייט און נערוועזיטעט — דאָס אַלץ האָט איהם זעהר וועניג ערשטוינט. איבעריגענס, האָט ער וועגען

אַלץ, ליבליך און מיט איינצעלהייטען דערצעהלט דעם פירשט; יענער האָט נאָך פיעלעם ניט געוואוסט, און דאָס איז געווען דער ערשטער נאָכירכט־ברענגער פון הויז. ער האָט באַשטעטיגט, אַז אַנגלאַיא איז טאַקע אויף אַן אמת'ן געווען קראַנק, און איז דריי מעת לעת האָט זי כמעט אין גאַנצען ניט געשלאָפּען קיין נעכט. אַז זי האָט געהאַט היץ; אַז איצט איז איהר גרינגער, און אַז זי איז ארויס פון געפּאַהר, נור דאָך איז זי איז א נערוועזען, היסטערישען צושטאַנד... „עס איז נאָך גוט וואָס איז הויז הערשט אבסאָלוטער פּרידען! וועגען דער פאַרגאַנגענהייט, מיהט מען זיך ניט צו דערמאַנען אפילו פאַר זיך, ניט נור פאַר אַנגלאַיא'ן. די עלטערען האָבען שוין באַשלאָסען צווישען זיך וועגען א ריזע אין אויסלאַנד, אין אַסיען, גלייך נאָך אַרעלאַיאידא'ס חתונה; אַנגלאַיא האָט שווייגענד אויפגענומען די ערשטע רעד וועגן דעם. ער עווגעני פּאָולאַוויטש, וועט אויך מעגליך אוועקפּאַהרען קיין אויסלאַנד. אפילו פירשט שטש. וועט מעגליך זיך אויך אויס־קלייבען אויף אַ פאַר מאַנאַטען, מיט אַרעלאַיאידא'ן, ווען די געשעפטען וועלען ערלייבען. דער גענעראַל נור וועט ניט פּאַהרען. איצט זיינען זיי אַלע אריבערגעפּאַהרען קיין קאַלמינאַ אין זייערס א גוט, א וויאַרסט צוואנציג פון פעטערבורג, וואו זיי האָבען א גרויסע פּריזישע הויז. די בעלקאַנאַסקיאַ איז נאָך פון מאַסקווע ניט אָפּגעפּאַהרען. עס דוכט זיך אַז זי האָט זיך אפילו אומישנע אָפּגעשטעלט. ליזאוועטא פּראַקאַ פיעוונאַ איז שטאַרק באַשטאַנען דערויף, אַז עס איז ניטא קיין מעגליכ־קייט צו בלייבען אין פּאָולאַווסק נאָך דעם אַלעמען וואָס ס'איז פאַרגע־קומען. ער, עווגעני פּאָולאַוויטש האָט איהר יעדען טאַג געלאָזט וויסען פון די קלאַנגען וואָס געהען אַרום איבער'ן שטאַט. אויף דעם עלאַ־גינסקען אינוועל האָבען זיי אויך ניט געפונען פאַר מעגליך זיך צו באַזעצען.

— נו, יע, און טאַקע, אין אמת'ן, האָט צוגעגעבען עווגעני פּאָולַאַוויטש — שטימט אליין צו, קען מען דען אויסהאַלטען. דערהויפּט, וויסענדיג אַלעס וואָס עס טוט זיך יעדע שטונדע. ביי אויך אין הויז, און נאָך אייערע טעגליכע באַזוכען אַהין, ניט קוקענדיג אויף די ענטזאַנגונגען...

— יע, געוויס, געוויס, איהר האָט רעכט, איד האָב געוואַלט זעהן אַנגלאַיא אוואַנאווא... האָט וויעדער גענומען שאַקלען מיט'ן קאַפּ דער פישט.

— אַך, מיין ליבער פירשט, האָט פּלוצלינג אויסגעשריען עווגעני פּאָולאַוויטש, מיט באַגייסטערונג און טרויער צוזאמען — ווי אזוי האָט איהר דאָן געקענט דערלאָזען... אַלץ וואָס עס איז פאַר געקומען? געוויס, געוויס, דאָס אַלץ איז פאַר אייך געווען אזוי אונט־ערוואַרטעט... איד שטים איין, אַז איהר האָט זיך געאַרפט פאַרליי־רען און... איהר האָט ניט געקענט אַפּשטעלען די משוגענע מיידל־דעל, דאָס איז געווען ניט פאַר אייערע קרעפטען! נור דאָך האָט איהר דאָך געדאַרפט פאַרשטעהן, ווי ערנסט און שטאַרק די דאָזיגע מיידעל האָט זיך צו אייך באַצויגען. זי האָט זיך ניט געוואַלט טהיי־לען מיט אַ צווייטער און איהר.. האָט געקענט אַוועקוואַרפען און פאַרלייען אַזאַ אונזר!

— געוויס געוויס, איהר האָט רעכט, יע, איד בין שולדיג, האָט דער פירשט ווידער אַנגעהויבען רעדען אין שטאַרקען אומעט. — און איהר ווייסט, דאָס האָט זי, בלויז איין אַנלאַיאַ אזוי געקוקט אויף נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוונאַ... פון די איבעריגע, האָט דאָך קיינער אזוי ניט געקוקט.

— מיט דעם איז דאָך די זאך שוידערליכער, וואָס דאָ איז קיין ערנסטעס נאָר ניט געווען! האָט אויסגעשריען עווגעני פּאָולאַ־וויטש ווערענדיג שטאַרק הינגעריסען — ענטשולדיגט מיר, פירשט, אָבער... איד... איד האָב געטראַכט וועגען דעם, פירשט, איד האָב אַ סך איבערגעטראַכט; איד ווייס אַלץ וואָס ס'איז פאַרגעקומען פריעהר. איד ווייס אַלץ וואָס ס'איז פאַרגעקומען מיט אַ האַלב יאָהר צוריק, אַלץ — און דאָס אַלץ איז ניט געווען ערנסט! דאָס אַלץ איז בלויז געווען אַ קאָפּ־הינרייסונג אַ בילד, אַ פאַנטאַזיע, אַ רויך, און נור די איבערגעשראַקענע אייפערזוכט פון דער ניט ערפאַהרענער מיידעל האָט עס געקענט אַננעהמען אַלעס עטוואָס ערנסטעס!!

דאָ האָט עווגעני פּאָולאַוויטש, שוין גאָר אַהן צערעמאַניעס, געגעבען די פרייהייט צו זיין צאָרען. קלוג און קלאָר, און מיר וויר דערהאַלען מיט פיעל פּסיכאָלאָגיע. האָט ער פאַנאָדערגעשפּרייט פאַר'ן פירשט אַ בילד פון אַלע געוועזענע באַציהונגען פון דעם פירשט צו נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוונאַ. עווגעני פּאָולאַוויטש האָט אַלע מאַל באַזעסען די מתנה פון פיין רעדען. איצט האָט ער אפילו דער־גרייכט צו שעהרדערנעריי. „פון סאַמע אַנפאַנג“ האָט ער אַרויס־

געזאָגט, „האַט זיך ביי אייך אָנגעהויבען מיט ליגען און דאָס וואָס עס האָט זיך אָנגעהויבען מיט ליגען דאָס האָט זיך מיט ליגען געמוזט ענדיגען; דאָס איז אַ נאַטור־געזעץ. איך בין ניט איינשטימיג, און איך ווער אפילו אויפגעבראַכט — ווען עמיצער — זאָל ער דאַרטען זיין ווער עס וויל — רופט אייך אַידיאַט; איהר זייט צו קלוג אום אזוי גערופען צו ווערען נור איהר זייט אויף אזוי פיעל מאָרנע, אז איהר זייט פאַרט ניט ווי אַלע מענשען, איהר וועט דאָך דערצו אליין איינשטימען. איך האָב באַשלאָסען, אז דער פונדאַמענט פון אַלץ וואָס עס איז פאַרגעקומען איז צוזאַמענגעשטעלט ערשטענס, פון אייער אזוי צו זאָגען, איינגעבוירענער אונערפאַרענהייט, (באַמערקט פירשט דעם וואָרט איינגעבוירענער) דערנאָך פון אייער אונגעוועהר־ליכער איינפאַכקייט; ווייטער פון דעם פענאַמענאַלער אַבוועזע־הייט פון מאַס־געפיהל, (אין וואָס איהר האָט זיך פיעלע מאָל אליין מודה געווען — און ענדליך פון דער גוואַלדיגער פאַרפלייצונג פון דער מאַסע קאַפּאָיאַבערצייגונגען וועלכע איהר, מיט אייער אונגע־וועהרליכער אַרענטליכקייט נעהמט אן נאָך ביז איצט פאַר אמת'ע, נאַטירליכע, און אונמיטעלבאַרע! איהר וועט דאָך אליין איינשטי־מען, פירשט, אז אין אייערע באַציהונגען צו נאַסטאַסיאַ פיליפּאוונאַ האָט זיך פון סאַמע אָנהויב געלעגט עפעס, „קאַנווענציאָנעל־דע־מאַקראַטישעס“. איך דריק זיך אויס צוליב קורצקייט, אזוי צו זאָ־גען דער צויבער פון דער „פּרויען־פּראָגע“ (אום זיך אויסצודריקען נאָך קירצער). איך ווייס דאָך מיט אַלע פינקטליכקייטען, אז די דאָ־זיגע גאַנצע מאָרנע סקאַנדאַליעזע סצענע וועלכע איז פאַרגעקומען ביי נאַסטאַסיאַ פיליפּאוונאַ, ווען ראָנאַזשין האָט געבראַכט די געלט. אויב איהר ווילט וועל איך אליין צוגליעדערען, איך וועל אייך וויי־זען אייך אליין, ווי אין שפיגעל, אויף אזוי פיעל ווייס איך וועגען וואָס דאָ האָט זיך געהאַנדעלט און פאַר וואָס דאָס האָט זיך אזוי אויסגעלאָזט! איהר, אַ יונגעל, האָט געדורשט אין דער שווייץ נאָד'ן פאַטערלאַנד, איהר האָט זיך געצויגען צו רוסלאַנד, ווי אַן אונבאַקאַנטער לאַנד, נור אַ פאַרשפּראַכענער; איהר האָט דורכגע־לייענט אַ סך ביכער וועגען רוסלאַנד, מעגליך אויסגעצייכענטע בי־כער, אָבער פאַר אייך שעדליכע; איהר זייט אַראַפּגעקומען מיט דעם ערשטען פּלאַמיגען הונגער נאָך טהעטיגקייט, איהר האָט זיך,

אזוי צו זאָגען, אַרויפגעוואָרפֿען אויף דער טהעמיגקייט ! און אַט אין דעם זעלבען טאָג גיט מען אייך איבער א טרויערדיגע און האַרץ-ריהרענדע געשיכטע וועגען אַ באַלעדיגטער פֿרוי, מען גיט אייך איבער, דאָס הייסט אייך, דעם ריטער, דעם מיידעליש-אומשולדיגען — און נאָך וועגען א פֿרוי ! און אין דעם זעלבען טאָג דערזעהט איהר די פֿרוי, איהר זייט באַצויבערט פֿון איהר שענקייט, א פֿאַנטאַסטישע, דעמאָנישע שענקייט (אייך שטים איין, אַז זי איז אַ שענהייט), דער-צו לעגט צו אייערע נערווען לעגט צו אייער פֿאַליגע, לעגט צו אונז זערע פעטערבורגער נערווען-אויפטרייסלענדע וואַרימע ווינטער-טעג ; לעגט צו אַט דעם גאַנצען טאָג, אין אַן אונבעקאַנטער פֿאַר אייך כמעט פֿאַנטאַסטישער שטאַט א טאָג פֿון באַגעגענישען, סצענעס, א טאָג פֿון אונערוואַרטעטע באַקאַנטשאַפטען, אַ טאָג פֿון אַן אמת אונערוואַרטער ווירקליכקייט, אַ טאָג פֿון דריי שענהייטען עפֿאַנטשענס אין דעם צאָל, אַגלאַיאַ, דערצו גיט צו די מידקייט, קאַפֿידרעהעניש, גיט צו נאַסטאַסיאַ פֿיליפּאָוואַס נאַסט-צימער און דער טאָג פֿון דעם דאַזיגען נאַסט-צימער און... וואָס האָט איהר גע-קאַנט ערוואַרטען פֿון זיך אליין אין יענער מינוט, ווי דענקט איהר ? — געוויס, געוויס, האָט געשאַקעלט מיט'ן קאַפּ דער פֿירשט ווערענדיג רויט — יע, דאָס איז כמעט אזוי ; און ווייסט איהר, אייך האָב טאַקע אין אמת'ן אַ נאַכט באַפֿאַר ניט געשלאָפֿען, אין וואַנאַן, און די גאַנצע פֿריהערדיגע נאַכט, און אייך בין געווען זעהר נערוועז... — נן, געוויס, וואָס זשע וויל אייך דאָ אויספֿיהרען ? האָט פֿאַרטגעזעצט מיט היץ עוועגעני פֿאַולאָוויטש — ס'איז אַ קלאַרע זאַך, אַז איהר, אזוי צו זאָגען, אין דער שכרות פֿון פֿריד, האָט איהר זיך אַרויפגעוואָרפֿען אויף דער מעגליכקייט צו ווייזען פֿאַר אלעמען אין די אויגען, אייער גרויסמוטיגען געדאַנק אַז איהר זייט אַ געבוי-רענער פֿירשט, און א ריינער מענש און איהר רעכענט ניט פֿאַר אַן אויסגעלאַסענער, א פֿרוי וואָס איז געפֿיהרט געוואָרען צו שאַנדע ניט צוליב איהר שולד, נור צוליב דער שולד פֿון אַ גרויסוועלטיגען פֿאַרפֿיהרער. אַי, גאָט מיינער, דאָס איז אזוי פֿאַרשטענדליך ! נור ניט אין דעם געהט עס, ליבער פֿירשט, נור איז דעם, צו איז דאָ געווען דער אמת, צו איז געווען די וואַרהייט אין אייערע געפֿיהלען, צו איז דאָס געווען אַ נאַטירליכער געפֿיהל צו בלוז נור אַ קאַפֿ-פֿרייד ?

ווי דענקט איהר. אין דעם טעמפעל פלעגט מען אזא פרוי פארגיבען, אבער מען האָט דאָך איהר דאָן ניט געזאָגט, אז זי טוט פיון, און אז זי איז ווערטה אלע עהרעס און כבוד'ען? האָט אייד דאָן, אייער אייגענער געזונטער פאַרשטאַנד ניט אונטערגעזאָגט, אין עטליכע מאָנאַטען שפעטער, אין וואָס דאָ האָט זיך געהאַנדעלט? נו, לאַז זיין, אז זי איז איצט ניט שולדיג — איד וועל דערויף ניט באַשמעהן, ווייל איד וויל ניט — נור צו קענען דען אלע איהרע אַוואַנטורען ריינוואַשען איהר אונערטרעגליכע טייוועלשע גאָה, און אזא חוצפה'דיגען, פרעסערישען עגאָאיזם? ענטשולדיגט, פירשט, איד האָב זיך פאַררעדט...

— געוויס, דאָס אַלץ קען זיין. מעגליך, אז איהר האָט רעכט... האָט ווידער אָנגעהויבען מורמלען דער פירשט — זי איז אין אמת'ן טאַקע זעהר אן אויפגערגעטע און איהר האָט געוויס רעכט, אָבער... — זי איז ווערטה מען זאָל אויף איהר האָבען מיטלייד? דאָס ווילט איהר איהר זאָגען, מיין ליבער פירשט? נור קען מען דען צו ליב מיטלייד און צוליב איהר פאַרגעניגן מאַכען צו שאַנדע א צווייטע פיינע און ריינע מיידעל? ערנידריגען זי אין יענערס פאַרהאַס-טע אויגען? טאָ צו וואָס, וועט מען שוין נאכדעם קומען מיט אונ-זער מיטלייד? דאָס איז דאָך אונגלויבליכע איבערטרײַבונגען? צו קען מען דען, לייעב האָבען א מיידעל און איהר אזוי ערנידריגען פאַר איהר געגנערין, אוועקוואַרפען זי צוליב א צווייטער, טאַקע אין די אויגען פון דער דאָזיגער צווייטער, אין דער צייט, ווען איהר אליין האָט איהר געמאַכט אַן אָרנעטליכען פאַרשלאַג... און איהר האָט דאָך איהר געמאַכט אַ פאַרשלאַג, ארויסגעזאָגט איהר אין די אויגען פון די עלטערין און די שוועסטער! און נאָך דעם אַלעמען, זייט איהר דען אז אַרענטליכער מענש, פירשט, ערלויבט מיר אייד צו פרעגען? און... האָט איהר דען ניט אָפּגענאַרט אַ געטליכע מיידעל, מאַכענדיג איהר צו גלויבען אז איהר האָט זי געליעבט?

— געוויס, געוויס איהר האָט רעכט. אָך איד פיהל, אז איד בין שולדיג! האָט אַרויסגעזאָגט דער פירשט אין שטאַרקען טרויער.

— און איז דען דאָס גענוג? האָט אויסגעשריען עווגעני פאַור-לאַוויטש אין גרויס צאַרען — איז דען גענוג נור אויסצושריען: „אָך, איד בין שולדיג!“ איהר זייט שולדיג און דאָך זייט איהר איינ-

געשפּאַרט ! און וואו איז דאָן געווען אייער האַרץ, אייער „קריסטליך“ האַרץ ! איהר האָט דאָך דאָן אין יענער מינוט געזעהן איהר געזיכט; האָט זי דען וועניגער געליטען ווי י ע נ ע, ווי א י י ע ר צווייטע, די צושיידערין ? ווי אזוי זשע האָט איהר דאָס אלעס געזעהן און דערלאָזט ? ווי אזוי ?

— אַבער... איד האָב דאָך ניט דערלאָזט... האָט אַרויסגעמורד מעלט דער אומגליקליכער פירשט.

— ווי אזוי האָט איהר ניט דערלאָזט ?

— איד האָב, איד שווער אייד מיט גאָט, גאַרנישט דערלאָזט. איד פאַרשטעה נאָך ביז איצט ניט ווי אזוי אַלעס דאָס האָט זיך אָפּגעטאָן... איד — איד בין דאָן נאַכגעלאָפּען נאָך אנלאַיאַ איוואַ-נאָווא, נור נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוואַ האָט גע'חלש'ט ; און דערנאָך לאָזט מען מיד ביז איצט נאָך ניט צו צו אנלאַיאַ איוואַנאָווא.

— דאָס מאַכט ניט ! איהר האָט געדאַרפּט נאַכלויפּען נאָך אנלאַיאַען כאַטש די צווייטע איז געלעגען א גע'חלש'טע !

— יע... יע, איד האָב געדאַרפּט... זי וואָלט דאָך אַבער געשטאַרבען ! זי וואָלט דאָך באַנאַנגען זעלבסטמאָרד איהר קענט זי ניט און... אַלץ איינס, וואָלט איד דאָך דערנאָך אַלץ דערצעהלט צו אנלאַיאַ איוואַנאָווא און... פאַרשטעהט איהר מיד, עווגעני פּאַוו-לאָוויטש, איד זעה, אז איהר, דוכט זיך, ווייסט ניט אַלעס. זאָגט, פאַר וואָס לאָזט מען מיד ניט צו אנלאַיאַ איוואַנאָווא ? איד וואָלט דאָך איהר אַלץ ערקלעהרט. איהר פאַרשטעהט ; זיי ביידע האָבען דאָן גערעדט ניט וועגען דעם וואָס מען דאַרף רעדען, גאָר ניט וועגען דעם, דערפאַר איז דאָס ביי זיי אזוי אַרויסגעקומען... איד קען עס אייד בשום אופן ניט ערקלערען ; אַבער אנלאַיאַ, מעגליך, וואָלט איד עס יע ערקלעהרט... אד, גאָט מיינער, גאָט מיינער ! איהר רעדט וועגען איהר געזיכט ווען זי איז דאָן אַרויסגעלאָפּען... א, גאָט מיינער, איד געדענק !... קומט, קומט ! האָט ער פּלוצלינג אויפּשפּרינגענדיג פון אַרט גענומען שלעפּען עווגעני פּאַוואָוויטש'ן פאַר'ן אַרבעל.

— וואוהין ?

— לאָמיר געהן צו אנלאַיאַ איוואַנאָווא, לאָמיר שוין געהן !...

— אַבער זי איז דאָך ניט אין פּאַוואָוויטש, איד האָב דאָך אייד

געזאָגט, און צו וואָס געהן ?

— זי וועט פארשטעהן, פארשטעהן! האָט געמורמעלט דער פירשט, אויפֿלעגענדיג תפלה/דיג די הענט — זי וועט פארשטעהן, אז דאָס אַלץ איז ניט דאָס, נור נאָר נאָר עפעס אנדערש!
— וואָס הייסט, עפעס אנדערש? אָט פונדעסטוועגען קלייבט איהר זיך דאָך חתונה האָבען? הייסט דאָך, אז איהר זייט נאָך אַלץ איינגעשפּאַרט... קלייבט איהר זיך חתונה האָבען אָדער ניט?
— נו, געוויס... וועל איך חתונה האָבען; געוויס וועל איך חתונה אָבען!

— איז, וואָס זשע מיינט איהר מיט דעם ניט דאָס?
— אַ, ניין ניט דאָס ניט דאָס! דאָס איז אַלץ איינס צו איך וועל חתונה אָבען צו ניט, דאָס איז גאַרנישט!

— וואָס הייסט, דאָס איז אַלץ איינס און ס'איז גאַרנישט?
דאָס איז דאָך ניט קיין קלייניגקייט? איהר האָט חתונה מיט א גער ליבטער פרוי, כדי צו פארשאפּען איהר גליק, און אנגלאיאַ איוואנאָוו-נא ווייסט דאָס און זעהט עס, איז ווי זשע איז דאָס אַלץ איינס?

— גליק? אַ, ניין! איך וועל גלאַט אַזוי חתונה האָבען; זי וויל; און וואָס מאַכט עס אויס וואָס איך וועל חתונה האָבען; איד... נור דאָס איז אַלץ איינס! נור זי וואַלט אונבאַדינגט גער שטאַרבּען. איצט זעה איד, אַז די דאָזיגע חתונה מיט ראָגאַזשינען איז געווען אַ משוגעת! איצט האָב איך אַלץ פאַרשטאַנען, דאָס וואָס איך האָב פריהער ניט פאַרשטאַנען. און פאַרשטעהט איהר מיר. ווען זיי ביידע זיינען דאָן געשטאַנען איינס געגען דער צווייטער, האָב איד דאָן ניט געקאַנט איבערטראָגען נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוואַנס גער זיכט! ... איהר ווייסט ניט, עווגעני פּאָוואָוויטש, (ער האָט געהיימט גיספּול אַרנטערגעלאָזט די שטימע), איד האָב עס קיינמאַל, קיינעם ניט דערצעהלט, אפילו אנגלאיאַ אַויר ניט. נור איד קען ניט איבער-טראָגען נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוואַנס געזיכט... איהר האָט פריהער ריכט טיג געזאָגט וועגען יענעם אווענט ביי אסטאַסיאַ פּיליפּאָוואַנס. נור דאָ איז געווען נאָך איין זאָך וואָס איהר האָט דורכגעלאָזט, ווייל איהר ווייסט עס ניט; איד האָב געקוקט אויף איהר געזיכט!
איד האָב נאָך דאָן אין דער פריה, דערזעהנדיג זי אויפ'ן פאַרטעמ ניט געקאַנט איבערטראָגען... אָט האָט וועראַ לעבעדעוו נאָר גאַנץ

אָנדרע אויגען ; איד... איד שרעק זיך פאר איהר געזיכט !... האָט
ער צוגעגעבן אין גרויס שרעק.

— איהר שרעקט זיך ?

— יע, זי איז — א וואַהניניגע ! האָט ער ארויסגעשעפטשעט

בלײַך ווערענדיג.

— איהר ווייסט עס אויף זיכער ? האָט געפרעגט מיט גרויס

ניגעריגקייט עווגעני פאולאָוויטש.

— יע, אויף זיכער ! איצט שוין אויף זיכער ; איצט, אין די

דאָזיגע טעג, האָב איד זיך שוין גאַר אויף זיכער דערוואוסט !

— וואָס זשע קלייבט איהר זיך טאָן מיט זיך ? האָט מיט שרעק

אויסגעשריען עווגעני פאולאָוויטש — הייסט עס, אז איהר וועט

חתונה האָבען אויס מורא ? דאָ איז זעהר שווער זיך פאַנאָדער-

פלאַנטערן... און אפילו, מעגליך גאַר אַהן ליבע ?

— אָ, ניין, איד האָב זי ליבע מיט'ן גאַנצען האַרצען ! איהר

פאַרשטעהט דאָס איז דאָר... א קינד, איצט איז זי שוין גאַר אַ

קינד ! איהר ווייסט גאַרנישט ניט !

— און איז דער זעלבער צייט האָט איהר פאַרזיכערט איז אייער

ליבע אַגלאַיאַ איוואַנאָוואַ אויך ?

— א געוויס, געוויס !

— ווי אזוי זשע איז דאָס מעגליך ? הייסט עס אז איהר ווילט

ליבען ביידען ?

— א געוויס, געוויס !

— ענטשולדיגט פירשט, וואָס רעדט איהר ? באַדענקט זיך ?

— איד וועל אַהן אַגלאַיע... איד מוז זי אונבאַדינגט זעהן !

איד... איד וועל אין גיכען שטאַרבען אין שלאָף, איד האָב געדענקט,

אז איד וועל היינטיגע נאַכט שטאַרבען אין שלאָף, אָ, ווען אַגלאַיאַ

וואַלט געוואוסט, פון אַלץ... דאָס הייסט אונבאַדינגט אַלץ, ווייל די

הויפט זאך מוז מען דאָ וויסען אַלץ ! פאר וואָס קענען מיר קינד

מאַל ניט וויסען אַ ל י וועגען אַ צווייטען, ווען דאָס איז נויטיג,

ווען דער דאָזיגער צווייטער איז שולדיג ! איבעריגענס, ווייס איד

גיט וואָס איד רעד, איד האָב זיך פאַרפלאַנטערט ; איהר האָט מיר

שרעקליך ערשטוינט... און איז דען מעגליך, אַז זי האָט אויך איצט דעם זעלבען געזיכט ווי דאָ, ווען זי איז ארויסגעלאָפּען ? אַ, יע, איד בין שולדיג ! זיכערער פון אַלץ אַז איד בין שולדיג אין אַלץ ! איד ווייס נאָך ניט באַשטימט אין וואָס, אָבער איד בין שולדיג... דאָ איז דאָ עפעס אַזוינס, וואָס איד קען אייך ניט ערקלעהרען, עווגעני פּאָור-לאָוויטש, און מיר פּעהלען ווערטער, אָבער אַגלאַיאַ אַיוואַנאָוואַ וואָלט פּאַרשטאַנען ! אַ, איד האָב אַלעמאַל געגלויבט, אַז זי וואָלט פּאַרשטאַנען.

— ניין, פירשט, זי וועט ניט פארשטעהן ! אַגלאַיאַ אַיוואַנאָוואַ האָט געליבט ווי אַ פּרוי, ווי אַ מענש און ניט ווי... אַז אַבסטראַקטער גייסט. ווייסט איהר נאָך וואָס, מיין ארימער פירשט ; זיכערער פון אַלץ איז, אַז איהר האָט ניט די און די צווייטע קיינמאַל ניט גע-ליבט !

— איד ווייס ניט... מעגליך, מעגליך. איהר זייט אין פּיעל זאכען גערעכט, עווגעני פּאָולאָוויטש. איהר זייט זעהר קלוג עווגעני פּאָולאָוויטש ; אַד, מיין קאַפּ הויבט מיר ווידער אַז וועה צו טאָן, קומט זשע לאַמיר געהן צו איהר ! כ'בעט איד, כ'בעט איד !

— אָבער איד זאָג דאָך איד, אַז זי איז ניטאָ אין פּאָולאָווסק, אַז זי איז אין קאַלמינאַ.

— לאַמיר פּאַהרען אין קאַלמינאַ, לאַמיר שוין פּאַהרען !
— דאָס איז אונ-מעגליך ! האָט אויסגעצויגען עווגעני פּאָור-לאָוויטש אויסשמעלענדיג זיך.

— הערט מיר אויס איד וועל אַנשרייבען אַ בריף ; פּיהרט אַפּ דעם בריף.

— ניין, פירשט, ניין ! באַפּרייט מיר פון אַזעלכע שליוחות'ג, איד קען ניט !

זיי האָבען זיך צושיידט. עווגעני פּאָולאָוויטש איז אַוועק מיט מאַדנע איבערצייגונגען און לויט זיין מיינונג איז אויסגעקומען, אַז דער פירשט איז אַביסעלע ניט ביים זינען. און וואָס אַזעלכעס מיינט דאָס דאָזיגע געזיכט פאַר וועלכען ער שרעקט זיך אַזוי און וועלכען ער האָט אַזוי ליעב ! און אין דער זעלבער צייט, איז מעג-ליך, אַז ער וועט טאַקע שטאַרבען אַהן אַגלאַיען, אַזוי, דאָס אַגלאַיאַ

וועט מעגליך זיך ניט דערוויסען, אז ער האָט זי אזוי שטארק ליעב ! כאַכאַ ! און ווי אזוי קען מען עס ליבען צווייען מיט אמאל ? צווייען מיט באַזונדערע ליבעס אַזעלכע ? דאָס איז אינטערעסאַנט... אַרימער אידיאָט ! און וואָס וועט מיט איהם איצט זיין ?

צעהנמער קאַפּיטעל

פונדעסטוועגען איז דער פירשט ביו זיין חתונה ניט געשטאַר-
בען, ניט אויף דער וואַך און ניט אין שלאָף, ווי ער האָט פאַראויס-
געזאַגט עוונגעני פּאַוולאַוויטשען. מעגליך, אז ער האָט טאַקע שלעכט
געשלאָפען און געזעהען שלעכטע חלומות ; נור ביי טאַג, מיט מענ-
שען האָט ער אויסגעקוקט גוט און אפילו צופרידען, אָפּטמאַל בלויז
זעהר פאַרטראַכט, נור דאָס פּלעגט געשעהן ווען ער פּלעגט בלייבען
אַליין, מיט דער חתונה האָט מען זיך צוגעאיילט ; זי איז אויסגע-
קומען מיט אַ וואַך שפּעטער נאָך עוונגעני פּאַוולאַוויטשעס באַזוך.
ביי אַזאַ איילעניש וואַלטען אפילו, דעם פירשט'ס בעסטע פריינד,
ווען ער וואַלט אַזעלכע געהאַט, ענטוישט געוואָרען אין זייערע באַ-
מיהונגען צו „רעטען“ דעם אומגליקליכען משוגענעם. עס האָבען
זיך אַרומגעטראָגען קלאַנגען אַז אין עוונגעני פּאַוולאַוויטשעס באַזוך
זיינען טהיילווייז געווען שולדיג דער גענעראַל איוואן פיאַדאַראַוויטש
און זיין פרוי, ליזאוועטאַ פּראַקאַפּיעוונאַ, נור ווען אפילו זיי ביידע
וואַלטען פון גרענצלאַזער גוטסקייט געוואַלט רעטען דעם אַרימען
משוגענעם פון אַבגורנד, האָבען זיי זיך געוויס, געמוזט באַגרענצען
מיט דעם דאָזיגען שוואַכען פאַרזוך ; ניט זייער לאַגע, ניט אפילו
זייער הערצענס-וואונש (אַ זאך וואָס איז נאַטירליך), זיינען ניט
געווען פאַסיג פאַר מעהר ערנסטערע באַמיהונגען. מיר האָבען אויך
דערמאַנט, אז אפילו די וואָס זיינען געשטאַנען נאָהענט אַרום פירשט
זיינען אויך געווען געגען איהם. איבעריגענס, ווער אַ לעבעדעווען האָט

האַט זיך בלוין באַנוגענט מיט טרערען פאר זיך, און נאָך מיט דעם, וואָס זי איז מעהרער געזעסען ביי זיך אין הויז און אין וועניגער אריינגעקומען צום פירשט ווי פריהער. קאליא האָט אין דער צייט באַגראַבען דעם פּאַטער; דער אַלטער איז געשטאַרבען פון א צוויי-טער אפּאַפּלעקסיע-פּאַל, וועלכער איז געשעהן מיט אַכט טאַג שפּעטער נאָך'ן ערשטען. דער פירשט האָט גענומען אַ גרויסען אַנטהייל אין דעם פּאַמיליען-אומגליק און איז די ערשטע טעג האָט ער צו עט-ליכע שטונדען פאַרבראַכט ביי נינאַ אַלעקסאַנדראַווא; ער איז גע-ווען צו דער קבורה, און אין קירכע. א סך'ן האָבען באַמערקט, אז דאָס פובליקום, וועלכע איז געווען אין קירכע האָט מיט אַ שעפּטשען באַגעגענט און באַגלייט דעם פירשט; דאָס זעלבע איז געווען אויך אין גאַס, און אין גארטען ווען ער פלעגט דורכגעהן אָדער דורכפּאַה-רען, עס פלעגט זיך הערען א גערעדעריי, מען פלעגט אַנרופען זיין נאַמען מען האָט אויף איהם אַנגעוויזען, עס האָט זיך געהערט דער נאַמען, מען האָט אויף איהם אַנגעוויזען, עס האָט זיך געהערט דער לוייה, נור זי איז אויף דער לוייה ניט געווען. אויך די קאַפיטאַנשע איז אויף דער שלוייה ניט געווען. דאָס זינגען האָט אויך דעם פירשט געמאַכט אַ שטאַרקען און קרענקליכען איינדרוק; נאָך זייענדיג אין קירכע האָט ער אַ שעפּטשע געטאַן לעבעדעווען אלס ענטפּער אויף זיינער אַ פראגע, אז דאָס איז דאָס ערשטע מאל וואָס ער טוט ביי-וואוינען א „פראוואַסלאוונע מעססע“, און נור אין דער קינדהייט געדענקט ער נאָך אזא „מעססע“, אין עפעס אַ דאַרפישער קירכע.

— עס איז אזוי, עס איז פונקט ווי גאָר ניט דער אייגענער מענש ליגט עס אין קאַסטען, דער מענש וועלכען מיר האָבען ניט לאַנג געמאַכט פאר פאַרזיצענדען, געדענקט איהר? האָט לעבעדעוון אַ שעפּטשע געטאַן צום פירשט — וועמען זוכט איהר עס?
 — אזוי זיך, גאַרנישט, מיר האָט זיך אויסגעדוכט?
 — אפשר ראַגאַזשינען?
 — איז ער דען דאָ?
 — יע, ער איז דאָ.

— האָט זיך מיר אויסגעדוכט אזוי ווי איך וואָלט זיינע אוי-גען געזעהען, האָט דער פירשט צוטראַגענערהייט געמורמעלט — אַבער ווי אזוי קומט ער אַהער? האָט מען איהם דען געלאָרען?

— עם הויבט זיך גאָר ניט אָן. ער איז דאָך אפילו גאָר מיט זיי ניט באַקאנט. דאָ קומט דאָך יעדער, ס'קומט א פובליקום. נור וואָס האָט איהר זיך אַזוי פאַרוואַנדערט ? איד באַגענען זיך מיט איהם איצט גאַנץ אָפט ; איד האָב איהם שוין לעצטע וואָך דאָ. אין פאָר-לאָוסק, אמאָל דריי באַגענענט.

— איד האָב איהם גאָר קיין איין מאָל ניט געזעהן... פון יעדער צייט אָן... האָט דער פירשט אַרויסגעמורמעלט.

אַזוי ווי נאסטאסיא פיליפאָונא האָט גאָר איהם קיין איין מאָל ניט געלאָזט וויסען וועגען דעם, אז זי האָט פון „דאמאלט אָן“ באַגענענט ראַגאַזשינען. האָט דער פירשט איצט באַשלאָסען, אז ראַגאַזשין ווייזט זיך צוליב עפעס וואָס אומישנע ניט אין די אויגען. דעם גאַנצען דאָזיגען טאָג איז ער געווען זעהר פאַרטראַכט. נאסטאסיא פיליפאָונא אָבער איז געווען אויסערגעווענהליך פּרעהלאַך יענעם גאַנצען טאָג און איז יענעם אַווענט.

קאליא, וועלכער האָט זיך איבערגעבעטען מיט'ן פירשט, גאָר פאַר דעם פּאַטערס טויט האָט איהם פאַרגעשלאָגען צו איינלאָדען. (ווייל די זאך איז געווען א בעשטימטע) אלס אונטערפיהרער קען לערן און בורדאווסקין. ער האָט גוט געזאָגט פאַר קעלערן, אז יעדער וועט זיך פיהרען אנשטענדיג און אפשר וועט ער אויך „צונוטץ קומען“ און וועגען בורדאווסקען איז ניט געווען וואָס צו רעדען דאָס איז אַ שטילער און באשיידענער מענש. נינא אלעקסאַנדראַווא און לעבעדעווא האָבען באַמערקט דעם פירשט, אז אויב עס איז שוין באַשלאָסען געוואָרען די חתונה, טאָ צו וואָס עפעס זי מאַכען אין פאָר-לאָוסק, און גאָר איז א דאָטשע-און מאַדע-סינאָ, צו וואָס אַזוי עפענטליך ? איז דען ניט גלייכער אין פעטערבורג און טאַקע אין דער היים ? דעם פירשט איז שוין צופיעל קלאָר געוואָרען צו וואָס עס האָבען געפיהרט אַט די אַלע זאַרגען, נור ער האָט געענטפערט קורץ און איינפאַך, אז אַזוי ווייל אונבעדינגט נאסטאסיא פיליפאָונא.

אויף מאַרגען איז אַראַפּגעקומען צום פירשט אויך קעלער, וועלכער האָט געקראַגען דעם אַנזאָג, אז ער איז דער אונטערפיהרער. איידער ער איז אַריין האָט ער זיך אָפּגעשטעלט אין טיהר, און גלייך גוי ער האָט דערזעהן דעם פירשט, האָט ער אויפּגעהויבען אין דער

הויך די רעכטע האַנט מיט אַ פאַרבויגטען צייגע־פינגער און האַט
אויסגערופען אין דער פאַרם פון אַ שבועה:
— איך טרינק ניט!

דערנאָך איז ער צוגעקומען צום פירשט האַט פעסט געדריקט
און געטרייעלט איהם ביידע הענט און ער האַט ערקלעהרט, אַז
נעווים, יוען ער האַט פון אַנפאַנג דערהערט איז ער געווען פיינדליך
געשטימט, אַ זאך וואָס ער האַט אויך געלאָזט וויסען ביים ביליאַרד־
שפּיעל, און ניט פאַר קיין אַנדער זאך, נור בלויז צוליב דעם, ווייל
ער האַט געזאָרגט פאַר'ן פירשט, און יעדען טאָג, האַט ער מיט
דעם אומגעדולד פון אַ פרוינד, געוואַרט צו זעהן איהם חתונה האַר
בען ניט אַנדערש, ווי מיט אַ פרינצעסין דערזאַגאַן, אָדער אמוויני
ציגסטענס, דע־שאַבאַ; נור איצט זעהט ער אליין, אז דער פירשט
דענקט אמוויניציגסטענס, צוועלף מאַל ארענטליכער פון זיי אלעמען
„צוזאַמען גענומען“! ווייל ער דאַרף ניט קיין גלאַנץ, און קיין רייכ־
טהום און אפילו ניט קיין עהרע, נור בלויז דעם אמת! די סימפּאַ־
טיעס פון די הויכגעשטעלטע פּערזאָנען זיינען צו גוט באַקאַנט, און
דער פירשט איז צו הויך מיט זיין בילדונג אום ניט צו זיין אַ הויכע
פּערזענליכקייט, אין אַלגעמיין רעדענדיג, נור יעדער גאַרנישט אין
יעדער שנעק דענקט אַנדערש; אין שטאַט, אין די הייזער אויף
פאַרוואַמלונגען, אויף די דאַטשעס, אויף דער מוזיק, אין די שענק־
לאַך, ביי די ביליאַרדען, האַלט מען נור אין איין רעדען, האַלט מען
נור אין איין פילדערן וועגען דעם פאַרשטעהענדר געשעהעניש, ער
האַט געהערט, אַז מען וויל אפילו מאַכען אַ „קאַצע־קאַנצערט“ אונט־
טער די פענסטער, און דאָס אזוי צו זאָגען אין דער ערשטער נאַכט!
„אויב איהר, פירשט, דאַרפט אַ פיסטאַלעט פון אַז ארענטליכען
מענשען בין איך גרייט אויסצושיסען אַ האַלבען טוצען עהרווירדיגע
אויסשיסע איידער נאָך איהר וועט זיך אויף מאַרענן אויפהויבען פון
אייער „האַניגבעט“. ער האַט אויך געראַטען, אום צו פאַרהיטען פון
אַ גרויסען צופלוס פון נייגעריגע, נאָד'ן ארויסגאַנג פון קירכע, צו־
צוגרייטען אויפ'ן הויף די פאַזשאַרנע טרובע; נור לעבעדעוויז איז
געווען דאַגעגען; מען וועט די הויז אויף שפּענדלעך פאַנאָדערטראַ־
גען ווען מען וועט אזוי טאָן.

— דער דאָזיגער לעבעדעוויז אינטריגירט געגען אייך. פירשט אויף

מיין וואָרט ! זיי ווילען אייך נעהמען אונטער רעגירונגס־אָפּעקע, קענט איהר זיך דאָס פאַרשטעלען, אז מען זאָל עס קענען טאָן מיט אַ מענשען פון אייער פרייען ווילען, און מיט אייער געלט. דאָס הייסט, מיט צוויי זאַכען וועלכע אונטערשיידען יעדען איינעם פון אונז פון א פיערפייסיגער חיה ! איך האָב עס געהערט ! סאיז דער ריינער אמת !

דער פירשט האָט זיך דערמאָנט, אז אויך ער האָט עפעס אזוינס געהערט, נור עס פאַרשטעהט זיך, אז ער האָט דערצו ניט געשענקט קיין אויפמערקזאמקייט. אויך איצט האָט ער זיך בלוז צולאָכט און טאָר קע גלייך ווידער פאַרגעסען. לעבעדעוו האָט טאַקע אַ געוויסע צייט געכלאָפּאַטשעט; די פלענער פון דעם דאָזיגען מענשען פלעגען ביי איהם שטענדיג געבוירען ווערען ווי אין שטימונג, און פון צופיעל היציקייט האָבען זיי זיך פאַרגרעסערט און צוצווייגט און זיינען אוועק פון זייער ערשטען פונקט, אין פאַרשיעדענע זייטען; אַט דערפאַר איז איהם זעהר ווינציג וואָס זאַכען געלונגען אין זיין לעבען.

ווען ער איז נאָכדעם געקומען שוין כמעט א טאָג פאַר דער חתונה צום פירשט בעמען פאַרגעבונג, (ער האָט געהאַט א געוואוינ־הייט אונבאַדינגט צו קומען בעמען פאַרגעבונג ביי די, גענען וועלכע ער האָט געאינטריגירט און דערהויפּט ווען עס פלעגט איהם ניט גע־לינגען), האָט ער איהם ערקלעהרט, אז ער איז געבאָרען געוואָרען צו זיין א טאילעיראן און ס'איז אונבאַקאַנט צוליעב וואָס פאַר אַן אור־זאַכע איז ער געבליבען בלוז א לעבעדעוו. און דערנאָך האָט ער פאַר איהם אויפגעדעקט דעם גאַנצען שפיעל מיט וואָס ער האָט זעהר שטאַרק פאַראינטערעסירט דעם פירשט. לויט זיינע ווערטער, האָט ער אָנגעהויבען דערפון וואָס ער האָט זיך גענומען זוכען דעם שוץ פון הויכגעשטעלטע פּערזענליכקייטען, אויף וועלכע ער זאָל זיך קע־נען אָנשפאַרען אין פאַל ווען עס וועט זיין נויטיג. און ער איז גע־גאַנגען צום גענעראַל איוואן פּעאַדאַראַוויטש. דער גענעראַל איוואן פּיאַדאַראַוויטש איז געווען ערשטוינט, ער האָט געוואונשען זעהר פיעל גליק דעם „יונגען מענשען“, נור ער האָט ערקלעהרט, אז ביי זיין גאַנצען ווילען צו רעמען איהם, פאַסט דאָס ניט פאַר איהם. ליזאוועטא פּראַקאַפּיאַוונאַ האָט איהם ניט געוואָלט הערען און זעהן. עווגעני פּאַוּל־אַוויטש און פירשט שטש. האָבען זיך בלוז מיט די

הענט אָפגעשאַקעלט. נור ער, לעבעדעוו האָט דעם מוטא נייט פאַר-
 לאָרען און ער האָט זיך באַראַטען מיט איינעם א גוואלדיגען יוריסט.
 אן עהרווירדיגער אלטימסקער זיינער א גרויסער פריינד און כמעט
 א וואהלטהעמער; יענער האָט באַשלאָסען, אַז דאָס איז אַ גאַנץ מעג-
 ליכע זאַך, מען דאַרף בלויז האַבען קאָמפּטענטע עדות און דער פאַר-
 שטאַנד איז אין אונאַרדנונג און וואַהרען וואַהנין, און דערצו די
 הויפט זאַך, דער שוץ פון הויכגעשטעלטע פּערזענליכקייטען. לעבע-
 דעוו האָט זיך דאָ אויך נייט פאַרלאָרען, און ער האָט איינמאַל גע-
 בראַכט אפילו צום פירשט אַ דאָקטאָר, אויך אן עהרווירדיגען אל-
 טימסקען א דאָטשניק, מיט אן „אננא“ אויפ'ן האַלז, איינציג בלויז
 צוליבע דעם כּדי צו באַטראַכטען, אזוי צו זאָגען, דעם פּלאַץ, זיך
 באַקאַנען מיט'ן פירשט און דערווייל נייט אָפּציעל, נור אזוי צו זאָ-
 גען מעשה פריינד, געבען וועגען איהם זיין מיינונג. דער פירשט
 האָט געדענקט דעם דאָזיגען באַזוך פון דאָקטאָר, ער האָט געדענקט,
 אַז לעבעדעוו איז נאָך מיט אַ טאַג בעפאַר צו איהם צוגעשטאַנען, אז
 ער איז נייט געזונט און ווען דער פירשט האָט זיך ענטשיעדען אָפּגע-
 זאָגט פון מעריצין, איז ער פּלוצלינג אַראָפּגעקומען מיט אַ דאָקטאָר,
 מיט דעם אויסרייד, אַז זיי געהען עס איצט ביידע פון דעם הערר טע-
 רענטיעוו, וועלכען עס איז זעהר נייט גוט און אז דער דאָקטאָר האָט
 עפּעסיוואָס צו איבערגעבען דעם פירשט וועגען דעם קראַנקען. דער
 פירשט האָט געלויבט לעבעדעוו'ען און האָט אויפגענומען דעם
 דאָקטאָר מיט גרויס פריינדליכקייט. באַלד האָט מען זיך פאַנאַני-
 דערגערעדט וועגען דעם קראַנקען איפּאליט דער דאָקטאָר האָט גע-
 בעטען צו דערצעהלען מיט מעהר איינצעלהייטען די דאמאלסדיגע
 סצענע מיט'ן זעלבסטמאָרד און דער פירשט האָט איהם אין גאַנצען
 הינגעריסען מיט זיין ערצעהלונג, און מיט דער ערקלעהרונג פון דער
 געשעהעניש. מען האָט זיך צורעדט וועגען דעם פּעטערבורגער קלי-
 מאַט, וועגן דער קראַנקהייט פון דעם פירשט זעלבסט, וועגען דער
 שווייץ, וועגען שניידער'ן מיט דער פאַרלעזונג פון שניידערס סיסטעם
 פון קורירונג און מיט דעם פירשט'ס ערצעהלונגען האָט ער אויף אזוי
 פיעל פאַראינטערעסירט דעם דאָקטאָר, אז יענער איז אָפּגעזעסען
 צוויי שטונדען, דערביי האָט ער געברויכט דעם פירשט'ס אויסגע-
 צייכענטע סיגאַרען און פון לעבעדעוו'ס זייט האָט זיך באַזויזען א

געשמאָקער ליקער, וועלכע עס האָט געבראכט צוטראַגען ווערא. דער־
 ביי האָט דער דאָקטאר א פארהייראטער און פאמיליען מענש גענוֹר
 מען געבען ווערא'ן קאמפלימענטען מיט וועלכע ער האָט זי ארייַן
 געבראכט אין גרויס כעס. מען איז זיך פאַנאָדערנגעגאַנגען אַלס
 פרייַנד. אַרויסגעהענדיג פון פירשט האָט דער דאָקטאר געלאָזט וויי־
 סען לעבעדעווען אַז ווען מען זאָל אַזוינע נעהמען אונטער אַפעקע
 איז וועמען וואָלט מען געקענט מאַכען פאר אַפעקונעס ? אויף דער
 טראַגישער דערצעהלונג פון לעבעדעווי, וועגען דער פארשטעהענדער
 באַלדיגער געשעהעניש, האָט דער דאָקטאר כיטרע געשאַקעלט מיט'ן
 קאַפּ, און האָט ענדליך באַמערקט, אַז שוין ניט רעדענדיג וועגען דעם,
 „וואָס מאַלע וואָס ווער מיט וועמען עס האָט חתונה“ באַזיצט די באַצוויי־
 כענטע פּערזאָן, אַמווייניגסטענס, אויף ווי פיעל ער האָט געהערט,
 באַזיצט אויסער גוואַלדיגע שענקייט, וואָס דאָס אליין קענען באַצוויי־
 בערען אַ מענשען מיט געלט, אויך דערצו אַ גרויסען קאַפיטאַל פון
 טאַצקין און ראַגאָזינען, פּערל און ברייאַנטען, טיכער און מעבעל,
 און דאַרום באַווייזט דער פארשטעהענדער אויסוואַהל, ניט נור ניט
 פון דער זייט פון דעם טהייערען פירשט, אַזוי צו זאָגען, אַ באַזונדער
 אין די אויגען זיך וואַרפענדע נאַרישקייט, נור פאַרקעהרט, ער באַד
 שטעטיגט גראַדע וועגען דער כיטרעקייט, דינעם וועלטליכען פאַר־
 שטאַנד און קלוגער אויסרעכענונג. און פאַלגליך פיהרט עס צו אַ
 פּערקעהרטען און אנגענעהמען אויספיהר און פאר דעם פירשט..
 דער דאָזיגער געדאַנק האָט ערשטוינט אויך לעבעדעווען ; און דער־
 ביי איז ער געבליבען, און איצט האָט ער צוגעלעגט דעם פירשט.
 „איצט איז אויסער איבערגעבענהייט ביז בלוט־פאַרגיסונג וועט איהר
 מעהר פון מיר ניט זעהן און דערמיט בין איך געקומען“.

אונטערהאַלטען האָט דעם פירשט אויך אין די לעצטע טעג
 אַיפאַליט ; ער האָט זעהר אַפּט געשיקט נאָך איהם. זיי האַבען גע־
 וואוינט ניט ווייט, אין אַ קליינינקער הויז, די קליינע קינדער, דער
 ברודער און די שוועסטער פון אַיפאַליט, זיי זיינען געווען שוין דער־
 מיט אַמווייניגסטענס צופרידען פון דער דאַטשע, וואָס וואָס זיי
 האַבען געקענט ענטלויפען פון דעם קראַנקען אין סאַד ; די אַרימע
 קאַפיטאַנשע אַבער איז געבליבען אין זיין רשות און אַלס זיין
 פאַלקאַמענער קרבן. דער פירשט האָט געמוזט זיי פאַנאָדערנגעמען

און מאַכען שלום צווישען זיי יעדען טאָג. און דער קראַנקער האָט פאַרטגעזעצט איהם צו רופען „מייַן ניאַנקע“ אין דער זעלבער צייט פאַראַכטענדיג איהם פאַר זיין דאַלע פון אַ שלום-מאַכער. ער האָט געהאַט גרויסע טענות צו קאַליאָן פאַר וואָס יענער געהאַט צו איהם, כמעט, ניט פריהער בלייבענדיג מיט'ן שטארבענדען פאַטער און דערנאָך מיט דער אלמנה-געוואָרענער מוטער. דערנאָך האָט ער גע- מאַכט פאַר דעם ציעל פון זיין שפּאַט די נאַהענטע חתונה פון פירשט מיט נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוונאַ, און ער האָט געענדיגט דערמיט, וואָס ער האָט באַלעדיגט דעם פירשט און איהם ענדליך ארויסגעבראַכט פון די כלים, יענער האָט איהם אויפגעהערט באַזוכען. אין אַ פאַר טעג ארום איז אין דער פריה, זיך געקומען צושלעפען די קאַפיטאַנשע און מיט טרערען אין די אויגען געבעטען דעם פירשט צו געהן צו זיי, ווייל ווען ניט וועט יענער זי אויפגעסען. זי האָט צוגעגעבען, אַז ער וויל ענטרעקען אַ גרויסען סעקרעט. דער פירשט איז אוועק, אַיפאַליט האָט געוואַלט שליסען שלום, זיך צעוויינט, און זעלבסט פאַרשטענדליך אַז ער איז נאָך מעהר בעז געוואָרען, נור ער האָט זיך געשראַקען ארויסצעווייזען זיין בייזקייט. ער איז געווען זעהר שוואַך, און מען האָט געקענט זעהן אַז ער וועט שוין נאָך אין גיכען שטאַר- בען, קיין סעקרעט האָט ער ניט געהאַט, אויסער די איינציגע שטאַר- קע אזוי צו זאָגען, פון אויפגענונג קוים ארויסגערעדטע, ביטעס (מעג- ליד, געמאַכטע) „צו היטען זיך פון ראַגאַזשינען“. „דאָס איז אַזאַ מענש, וועלכער וועט זיינס ניט איבערלאָזען, דאָס איז, פירשט, ניט אייער און מיינס גלייכען; אַט דער דאָזיגער ווען ער וועט עפעס וועלען טאָן וועט ער שוין זיך ניט אָפשרעקען“... און אַז. וו. און אַז. וו. דער פירשט האָט גענומען פאַנאָנדערפרעגען מעהר איינצעלהייטען, האָט געוואַלט דערגעהן וועלכע ס'ניט איז פאַקטען; נור קיין שום פאַקטען זיינען ניט געווען אויסער אַיפאַליט'ס פערזענליכע פיהלונגען און איינדיקע. צו זיין גרויס צופרידענהייט, האָט אַיפאַליט געענ- דיגט דערמיט וואָס ער האָט שרעקליך אנגעשראַקען דעם פירשט. פון אַנהויב האָט דער פירשט ניט געוואַלט ענטפערען אויף אייניגע פון זיינע פראַגען און ער האָט בלוז געשמייכלט צו די עצות; „אַז ער זאָל לויפען כאַטש אין אויסלאַנד, רוסישע גלחים זיינען דאָ אומערדם און מען קען אויך דאַרטען פראַווען די צערעמאָניע“. נור ענדליך האָט

איפאליט געענדיגט מיט פאלגענדען געדאנק : איד שרעק זיך דאך בלויז פאר אנגלייא איוואנאווא ; ראגאזשין ווייס ווי שטארק איהר האט זי ליבע, א ליבע פאר א ליבע, איהר האט ביי איהם אפגענומען נאסטאסיא פיליפאווא און ער וועט דער'הרג'ענען אנגלייא איווא" נאווא ; כאטש זי איז איצט ניט אייערע נור פונדעסטוועגען וועט עס דאך אייך זיין שווער צו איבערטראגען, איז דאס ניט אזוי ?" ער האט זיין ציעל דערגרייכט ; דער פירשט איז פון איהם אוועק זעהר א צוטראגענער.

אט די דאזיגע ווארנונגען וועגען ראגאזשין זיינען געקומען שוין א טאג פאר דער חתונה. אין דעם דאזיגען אווענט, דעם לעצטען מאל פאר דער חופה, האט זיך דער פירשט געזעהן מיט נאסטאסיא פיליפאווא ; נור נאסטאסיא פיליפאווא איז ניט געווען ככה איהם צו בארוהיגען, און אפילו אין געגענטהייך, זי האט די לעצטע צייט נאך פארשטארקט זיין צעטראגענקייט. פריהער, מיט עטליכע טאג צוריק, האט זי ביי זייערע צוזאמענקונפטען באנוצט אלע קרעפטען איהם פריעהלאך צו מאכען, זי האט זיך שרעקליך געשראקען פאר זיין טרויערדיגען אויסזעהן ; זי האט אפילו געפרוואווט פאר איהם זינגען, נאך מעהרער פון אלץ האט זי איהם דערצעהלט אלע וויציגע זאכען וועלכע נור זי האט זיך געקאנט דערמאנען. דער פירשט האט כמעט שטענדיג געמאכט אן אנטעל ווי ער וואלט זעהר געלאכט. און אפטמאל האט ער טאקע אין אמת'ן געלאכט פון דעם גלענצענדען פארשטאנד און ליכטיגען געפיהל מיט וועלכע זי האט אפט דער-צעהלט ווען זי פלעגט הינגעריסען ווערען. און זי פלעגט הינגעריסען ווערען זעהר אפט. אבער דערזעהענדיג דעם פירשט'ס לאכען, דער-זעהענדיג דעם איינדרוק וואס עס האט אויף איהם געמאכט, פלעגט זי ווערען זעהר פריעהלאך און געשמאלצירט מיט זיך.

נור איצט איז איהר אומעטיקייט און פארטראכטיקייט געוואקסן סען כמעט מיט יעדער שטונדע. זיינע מיינונגען וועגען נאסטאסיא פיליפאווא זיינען שוין געווען באשטימט. פארשטענדליך, אז ניט אלץ אין איהר האט זיך איהם אויסגעוויזען געהיימיניספולעס און אונפארשטענדליכעס און ער האט אייפריכטיג געלויבט, אז זי קען נאך אפבלעבען. ער האט גאנץ ריכטיג געזאגט צו עווגעני פאוולא" וויטש אז ער ליבט זי אייפריכטיג און פאלקאם, און אין זיין ליבע צו

איהר איז טאָקע געווען פארבאָרגען עפעס ווי אַ ליבע צו אַן עלענ-
דען קראַנקען קינד, וועלכען עס איז שווער און אפילו אונמעגליך צו
איבערלאָזען צו זיין אייגענעם שיקזאַל. ער האָט קיינעם ניט ער-
קלעהרט וואָס פאר אַ געפיהלען ער האָט צו איהר, און ער האָט אפילו
ניט לייעב געהאַט צו רעדען וועגען דעם. ווען מען האָט ניט געקענט
אויסמיידען קיין געשפרעך; מיט נאָסטאָסיא פיליפּאָוונא אליין האָט
ער קיינמאָל זיצענדיג צוזאַמען, ניט געשמועסט וועגען „זייערע גע-
פיהלען“. פונקט ווי זיי וואָלטען זיך געגעבען דאָס וואָרט ניט צו
רעדען וועגען דעם. אין זייער געוועהנליכען, פּרעהלאַכען און לעבע-
דיגען געשפרעך האָט יעדער איינער געקאָנט אנטהייל נעהמען. דאָריא
אַלעקסעיווונא האָט נאָכדעם דערצעהלט, אז יענע גאַנצע צייט האָט
זי בלוין זיך געפּרעהט און אָנגעקוואַלען אויף זיי קוקענדיג.

נור דער דאָזיגער בליק זיינער אויף דעם גייסטיגען און שכל-
דיגען צושטאַנד פון נאָסטאָסיא פיליפּאָוונא, האָט איהם טיילווייז
אויסגעלייזט אויך פון אַ סך אנדערע מיספּאַרשטענדניסען. איצט איז
דאָס געווען גאָר אין גאַנצען אַן אנדער פרוי ווי יענע, וועלכע ער האָט
געקאָנט מיט דריי מאָנאַטען צוריק. ער האָט, שוין איצט, צום ביי-
שפּיל זיך ניט פּאַרטראַכט, פאר וואָס האָט זי דאָן מיט טרערען, קללות
און פּאַרווירפע ניט געוואָלט מיט איהם חתונה האַבען, און איצט באַ-
שטעהט זי אליין וואָס שנעלער אויף דער חתונה? „דאָס מיינט, אַז
איצט שרעקט זי זיך שוין ניט מעהר ווי דאָן, אַז חתונה האַבענדיג
מיט איהם וועט זי איהם מאַכען אומגליקליך“, האָט געטראַכט דער
פירשט. אזא האַסטיגגעבוירענער גלויבען אין זיך, האָט לויט זיין
בליק, ניט געקענט ביי איהר זיין אַ נאַטירליכער, און ווידער איינמאָל
איז ניט בלוין צוליב האָס צו אַנגלאַיא'ן האָט אין איהר געקענט גע-
בוירען ווערען דער גלויבען: נאָסטאָסיא פיליפּאָוונא האָט געקענט פיהר
לען פיעל טיעפער, און געוויס ניט אויס מורא פאר איהר גורל מיט
דאָנאַזשינען? מיט איין וואָרט, דאָ האַבען געקענט זיין פאַרמישט
אויך די אַלע אורזאכען צוזאַמען מיט נאָך עפעס; נור פאר איהם איז
געווען קלעהרער פון אלץ, אַז דאָ איז אונבעדינגט דאָס וואָס ער פאַר-
דעכטיגט פון לאַנג, און אַז די אַרימע קראַנקע נשמה האָט עס ניט גע-
קענט איבערטראַגען. דאָס אַלעס כאַטש עס האָט איהם אויף אַ גע-
וויסען אופן באַפרייט פון מיספּאַרשטענדעניסען, האָט איהם דאָך די

גאַנצע צייט ניט געקאָנט געבען ניט קיין רוהיגקייט און ניט קיין אָפּ-
 רוה. צייטענווייז האָט ער זיך געמיהט פון גאַרנישט ניט טראַכטען;
 אויף דער חתונה האָט ער טאַקע אין אמת'ן געקוקט עפעס ווי אויף א
 ניט וויכטיגער פאַרמאָליטעט; זיין אייגענעם שיקזאַל האָט ער גענוי
 מען זעהר לייכט. און וואָס עס געהערט זיך, צו די טענות, צו אזעלכע
 געשפרעכען, ווי צום ביישפּיל דער געשפרעך מיט עווגעני פּאוולאַוויטש
 איז אויף דעם האָט ער גאַר קיין ענטפער ניט געהאַט. און ער האָט
 זיך געפּיהלט אַלס גאַר ניט קאַמפּעטענט, און דערפאַר האָט ער אויסגע-
 מירען אזעלכע געשפרעכען.

איבעריגענס, האָט ער באַמערקט, אז נאַסטאַסיא פּיליפּאָוואַ
 האָט צו גוט געוואוסט און פאַרשטאַנען, וואָס עס האָט פאַר איהם
 באדייט אַגלאַיא. זי האָט בלוז גאַר ניט געזאָגט, נור ער האָט גע-
 זעהן איהר „געזיכט“ אין יענער צייט ווען זי פלעגט איהם אָפּטמאַל
 טרעפּען זיך קלייבענדיג צו די עפּאַנטשינס. ווען די עפּאַנטשינס
 זיינען אוועקגעפּאַהרען האָט זי ווי אויפגעשיינט. ווי וועניג ער האָט
 באַמערקט, נור איהם האָט אנגעהויבען באַאומרוהיגען דער געדאַנק, אז
 נאַסטאַסיא פּיליפּאָוואַ וועט זיך באשליסען צו מאַכען עפעס א סקאַנ-
 דאַל כדי ארויס'פּטר'ן אַגלאַיא פון פּאוולאַוויטש. דער טומעל און
 רעש איבער אַלע דאַטשעס, זענען דער חתונה איז טהיילווייז געווען
 צוגעהאַלפּען פון נאַסטאַסיא פּיליפּאָוואַ צוליב דעם, כדי צו אויפ-
 רייצען איהר געגנערין. אזוי ווי די עפּאַנטשינס איז געווען שווער צו
 באַגעגענען, האָט נאַסטאַסיא פּיליפּאָוואַ איינמאַל אריינגעזעצט אין
 איהר עקיפּאַזש דעם פירשט, און געהייסען פּאַהרען מיט איהם פאַר-
 ביי די פענסטער פון זייער דאַטשע. דאָס איז פאַר'ן פירשט געווען
 א שרעקליכער סורפּרייז; ער האָט זיך געכאַפּט, לויט זיין שטייגער,
 ווען מען האָט שוין די זאַך ניט געקאָנט פאַרריכטען, און ווען דער
 עקיפּאַזש איז שוין געווען דורכגעפּאַהרען האָרט פאַרביי די פענסטער
 ער האָט גאַרנישט געזאָגט, נור נאָך דער געשיכטע איז ער געווען צוויי
 טאַג כסדר קראַנק; נאַסטאַסיא פּיליפּאָוואַ האָט עס שוין מעהר ניט
 ווידערהאַלט. אין די לעצטע טעג פאַר דער חתונה האָט זי זיך זעהר
 שטאַרק גענומען פאַרטראַכטען, נור זי האָט שטענדיג געענדיגט דער-
 מיט וואָס זי האָט באַזיגט איהר טרויער, און איז ווידער געוואָרען
 פּרעהלאַך, נור עפעס ווי אביסעלע שטילער, ניט אזוי טומעלדיג, ניט

אזוי גליקליך־פרעהלאך ווי פריהער, נאך גאָר ניט לאַנג. דער פירשט האָט פארדאַפּעלט זיין אויפּמערקזאמקייט. ער איז געווען נייגערדיג וואָס זי האָט מיט איהם קיינמאָל ניט אנגעהויבען רעדען וועגען דער גאָרנינג, נור בלויז איינמאָל, א טאָג פינף פאר דער חתונה, האָט מען פּלוצלינג איהם געשיקט רופען פון דאָריא אַלעקסעיעווא, אז ער זאָל גלייך קומען, ווייל נאַסטאַסיא פּיליפּאָווא פיהלט ניט גוט. ער האָט זי געפונען אין א צושטאַנד וואָס איז עהנליך צו אמת'ער משוגעת; זי האָט געכליפּעט, געציטערט, געשריען אז ראַגאַזשין איז באַהאַלטען אין סאָד, טאַקע אין זייער הויז, אז זי האָט איהם ערשט געזעהן, אז ער וועט זי ביי נאַכט דער'הרג'ענען... קוילענען! א נאַנצען טאָג האָט זי זיך ניט געקענט באַרוהיגען, נור אין דעם זעלבען אווענט, ווען דער פירשט איז אויף א וויילע פאַרגאַנגען צו איפּאָליטען, האָט די קאַפּי־טאַנשע, וועלכע האָט זיך נור וואָס צוריקגעקעהרט פון שטאָט, וואוהיז זי איז געפּאַהרען צוליב געוויסע אנגעלעגענהייטען, דערצעהלט, אז צו איהר אויף דער קווארטיר אין פעטערבורג איז היינט פאַרגאַנגען דער גאַנצער טאָג און זיך נאַכגעפּרעגט וועגען פּאַוּלאָווסק. אויף דעם פירשט'ס פּראַגע ווען באַשטימט איז ראַגאַזשין געווען, האָט די קאַפּיטאַנשע אַנגערופען כמעט די זעלבע שטונדע, אין וועלכער עס האָט איהם ווי געזעהן נאַסטאַסיא פּיליפּאָווא אין איהר סאָד. די זאך האָט געקענט ערקלעהרט ווערען בלויז מיט א מיראַזש; נאַסטאַסיא פּיליפּאָווא איז אליין געגאַנגען צו דער קאַפּיטאַנשע כדי אויסצוגעפינען אַלע איינ־צעלחייטען און זי איז געווען פּאַלקאַם געטרייסט.

א טאָג פאר דער חתונה, האָט דער פירשט איבערגעלאָזט נאַס־טאַסיא פּיליפּאָווא אין גרויס באַנייסטערונג: פון פעטערבורג זיינען אַנגעקומען פון דער מאַדיסטקע די מאַרגענדיגע קליידער, א חופּה־קלייד, א קאַפּ־באַפּוצונג, און אזוי ווייטער און ווייטער. דער פירשט האָט ניט ערווארטעט, אז זי וועט אויף אזוי פיעל באַנייסטערט ווערען פון די קליידער; ער אליין האָט אַלץ געלויבט, און פון זיין לויב איז זי געוואָרען נאָך גליקליכער. נור ביי איהר האָט זיך ארויסגע־כאַפט; אז זי האָט געהערט, אז די שטאָט איז אויפגעבראַכט, און אז עמליכע מוטיגע יונגען האָבען טאַקע עפעס געמאַכט א „קעצישען קאַנצערט“, מיט מוזיק און שיעור ניט מיט ספּעציעל פאַרפאַסטע ליע־דער און אז דאָס ווערט שיעור ניט גוטגעהייסען פון דער גאַנצער גע־

זעלשאפט. און אַט האָט זיך איהר אונבאַדינגט פאַרוואָלט איצט נאָך מעהר פאַררייסען פאַר זיי דעם קאַפּ, פאַרדונקעלען אַלעמען מיט דעם געשמאַק און דער רייכקייט פון איהרע קליידער. — „און זאָלען זיי מאַכען קולות, זאָלען זיי פייפען, ווען זיי וועלען וואגען!“ פון בלוז דעם געדאַנק וועגען דעם האַכען ביי איהר זיך צובליצט די אויגען. זי האָט געהאַט נאָך א געהיימען געדאַנק, נור אין דער הויך האָט זי עס ניט ארויסגעזאָגט: איהר האָט זיך אויסגעדוכט, אז אַגלאַיא, אדער אַמוויניגסטענס, עמיצער געשיקט פון איהר, וועט אויך זיין צווישען פּובליקום, באַהאַלטענערהייט אין קירכע, און זי וועט זעהן, און הערען און זי האָט זיך צוגעגרייט. צושיידט האָט זי זיך מיט'ן פירשט זייער ענדיג נאָך אַלץ פאַרנומען מיט די דאָזיגע געדאַנקען, ארום עלף אזייער גער אין אווענט; נור עס איז נאָך ניט געוואָרען האַלבע נאַכט, ווי מען איז געקומען צולויפען צום פירשט פון דאריא אַלעקסעיעוונאַ, „אז ער זאָל געהן וואָס שנעלער, ווייל איהר איז זעהר שלעכט“. דער פירשט האָט געפונען די כלה פאַרשפּאַרט אין שלאָף־צימער, א פאַרוויינטע, א פאַרצווייפעלטע, א היסטערישע; א לאנגע צייט האָט זי גאָר ניט געהערט, וואָס מען האָט איהר גערעדט דורך דער פערשפּאַרטער טיר. ענדליך האָט זי געעפענט און אריינגעלאָזט צו זיך בלוז דעם פירשט, פאַרשפּאַרט נאָך איהם די טיר, און איז געפאלען פאַר איהם אויף די קניע. (אזוי, אַמוויניגסטענס, האָט דערנאָך איבערגעגעבען דאריא אַלעקסעיעוונאַ, וועלכער איז געלונגען עפעס וואָס צו באַמערקען).

— וואָס טו איד! וואָס טו איד! וואָס טו איד דאָ מיט דיר! האָט זי אויסגעשריען ציטערדיג ארומנעהמענדיג זיינע פיס. דער פירשט איז מיט איהר אפגעזעסען א גאַנצע שטונדע. דאריא אַלעקסעיעוונאַ האָט דערצעהלט, אז זיי זיינען זיך אין א שטונדע ארום פאַנאַנדערנגעגאַנגען פרידליך און גליקליך. דער פירשט האָט געשיקט אין דער דאָזיגער נאַכט נאַכאַמאַל זיך צו ערקונדיגען, נור נאַסטאַסיאַ פיליפּאונאַ איז שווי אַיינגעשלאָפען. אין דער פריה, נאָך אידער זי האָט ערוואכט, זיינען ערשיענען נאָך צוויי שלוחים פון פירשט, צו דאריא אַלעקסעיעוונאַ, און ערשט דעם דריטען שלוח האָט מען געהייסען איבערגעבען, „אז ארום נאַסטאַסיאַ פיליפּאונאַ'ן ארבייט איצט א גאַנצע מחנה מיט מאַדיסטקעס און פאַריקמאַכערס פון פּער־טערבורג, און פון נעכטיגער אויפּרעגונג איז קיין סמן ניטאָ. לאַזי איז

פארנומען, ווי עס קען נור זיין פארנומען מיט איהר קליידונג אזא שענהייט, פאר דער חופה, אז איצט טאקע אין דער דאָזיגער מינוט, ווערט אָפּגעהאַלטען אן אויסערגעווענהליכע באראטונג וועגען דעם, וואָס באַשטימט זי זאָל אָנטאָן פון די ברייאַנטען און ווי אזוי זיי אַנ-צוטאָן? דער פירשט האָט זיך אין גאַנצען באַרוהיגט.

די גאַנצע נאַכפּאָלגענדע געשיכטע וועגען דער דאָזיגער חתונה איז דערצעהלט געווארען פון מענשען וואָס ווייסען, אויף אזא אופן, און ווי עס דוכט טאקע ריכטיג אויך:

די חופה איז געווען באַשטימט אויף אַכט אזויגער נאָך מיטאג; נאַסטאַסיא פּיליפּאָונאַ איז געווען פאַרטיג נאָך אום זיבען. שוין פון זעקס אזויגער אָן האַבען זיך ביסלעכווייז, ביסלעכווייז אנגעהויבען צונויפקלייבען א מאַסע לעדיגגעהער ארום לעבעדעוואָס דאָטשע, נור דערהויפּט ארום דאָריא אַלעקסעיעוונאַ'ס הויז; פון זיבען אזויגער אָן האָט זיך אויך אנגעהויבען אנפילען די קירכע. וועראַ לעבעדעוואָס און קאַליאַ זיינען געווען אין דעם גרעסטען שרעק פאַר דעם פירשט; דאָך האַבען זיי געהאַט גענוג צו טאָן אין הויז; זיי האַבען צוגעגרייט דעם פירשט'ס צימערן מיט כיבוד. איבעריגענס, האָט נאָך דער חופה, ניט געדאַרפט פאַרקומען קיין שום פאַרזאַמלונג; אויסער די נויטיגע פּערזאָנען, וועלכע וועלען זיין ביי דער צערעמאָניע, האָט לעבעדעוואָס אויך איינגעלאָרען די פּטיצינס, האַניאַ'ן דעם דאַקטאַר מיט דער „אַננאַ“ אויפ'ן האַלז, דאָריא אַלעקסעיעוונאַ. ווען דער פירשט איז געווען נייגעריג צו פרעגען לעבעדעוואָס צו וואָס איז איהם איינגעפאלען צו איינלאָרען דעם דאַקטאַר, „כמעט אן אונבאַקאַנטען?“ האָט לע-בעדעוואָס מיט זעלבסט-צופרידענהייט געענטפּערט: „דער מאַן טראָגט אן אָרדען אויפ'ן האַלז, אן אנגעזעהענער מענש, נו איז עס א שטיקעל כבוד.“ — דער פירשט האָט זיך צולאַכט. קעלער און בורדאָווסקי. אין פּראַקע, און אין האַנד-שוה, האַבען אויסגעקוקט זייער אַנשטענד דיג; נור קעלער האָט נאָך אַלץ אביסעל געמאַכט אונאַנגענעהם דעם פירשט און די וואָס האַבען איהם פאַרטרויט, מיט זיינע געוויסע נייד-גונגען צו שלאָגען זיך, און מיט דעם וואָס ער האָט געקוקט אויף די לעדיגגעהער, וועלכע האַבען זיך אַרומגעקליבען ארום הויז זעהר פיינער-ליד. ענדליך, ארום האַלב אַכט איז דער פירשט אוועקגעפּאַהרען אין קירכע, אין אן עקספּאַזיש. דערביי ווילען מיר באַמערקען, אז ער אליין

האָט ספּעציעל ניט געוואָלט דורכלאָזען קיין איינע פון די אנגענומענע מנהגים און געוואוינהייטען; אַלץ איז געטאָן געוואָרען אַפּען, פאַר אַלעמען אין די אויגען, און ווי „ס'בעראַרף צו זיין.“ אין קירכע, דורכשפּאַרענדיג ווי ס'ניט־איז דורכ'ן פּובליקום, ביי די אונאויפ־הערליכע שושקערייען און אויסגעשרייען, אונטער דער פיהרערשאַפּט פון קעלער, וועלכער האָט געוואָרפּען ביזע בליקען אויף רעכטס און לינקס, איז דער פירשט אויף א צייט געבליבען שטעהן הינטער דעם אַלטאַר, און קעלער איז אוועק נאָך דער כּלה, וואו ער האָט ביים באַלקאָן פון דאריא אַלעקסעיעוונא געטראָפּען א מאַסע ניט נור צוויי מאַל אָדער דריי מאַל אזוי פיעל גרעסער ווי ביים פירשט, נור אפּשר אויך דריי מאַל אזוי פיעל פּרעכער. ארויפגעהענדיג אויפ'ן באַלקאָן, האָט ער דערהערט אזעלכע אויסרופען, אז ער האָט ניט געקאָנט אויס־האַלטען, און ער האָט זיך שוין אין גאַנצען געווען געווענדט צום פּובליקום מיט דעם צוועק צו האַלטען פאַר זיי די ריכטיגע רעדע, נור צום גליק, האָט איהם בורדאווסקי און דאריא אַלעקסעיעוונא, וועלכע זיינען ארויסגעלאָפּען אויפ'ן באַלקאָן אפּגעהאַלטען דערפון. זיי האָבען איהם אונטערגעכאַפּט און אוועקגעשלעפּט מיט גוואַלד אין די צימערן. קעלער איז געווען אויפגערעגט און האָט זיך געאייילט. נאַסטאַסיא פּיליפּאָוונא האָט זיך אויפגעהויבען, האָט נאַכאַמאַל א קוק געטאָן אין שפיגעל, האָט באַמערקט מיט א „קרומען שמייכעל“, ווי עס האָט נאַכדעם איבערגעגעבען קעלער, אז זי איז „בלאַס ווי א טויטע“, האָט פרום זיך פאַרנויגט פאַר דער איקאַנע און איז ארויס אויפ'ן באַלקאָן. א ליאַרעם פון שטימען האָט באַגריסט איהר ערשיינונג. אמת, אין דעם ערשטען אויגענבליק האָט זיך דערהערט א געלעכטער, אפּלאַדיס־מענטען, שיעור ניט קיין פּיפּעריי; נור אין א צווייטען אויגענבליק האָבען זיך דערהערט אנדערע אויסרופען:

— אוי, וואָס פאַר א שעהייט! האָט מען געשריען אין פּוב־

ליקום.

— זי איז ניט די ערשטע, און איז ניט די לעצטע!

— נאַראַנים, די חוּפּה פאַרדעקט אלעס!

— ניין, פּרובּט נור געפינען אזא שעהייט, הורא! האָבען גע־

שריען די וואָס זיינען געשטאַנען געהענטער.

— א פירשטין! פאַר אזא פירשטין וואָלט איד די נשמה פאַר־

קויפט! האָט אויסגעשריען עפעס אַ קאַנצעלאַריסט. — אַ לעבענס־
פרייז פאַר אַ נאַכט!

נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוונאַ איז אַרויס געקומען טאַקע אין אַמט'ן
בלויז ווי אַ טיכעל; נור איהרע גרויסע שוואַרצע אויגען האָבען געני-
לאַנצט אויפ'ן פּובליקום, ווי צוברענטע קויהלען; אָט דעם דאָזיגען
בליק האָט די מאַסע ניט געקענט אויסהאַלטען; דער כעס איז פאַר-
וואַנדעלט געוואָרען אין ענטזיקענדע אויסגעשרייען. עס האָבען זיך
געווען צועפענט די טירלאַך פון די קאַרעמע, קעלער האָט שוין געווען
דערלאַנגט דער כלה די האַנט, ווי פּלוצלינג האָט זי אויסגעשריען און
זיך אַ וואָרף געטאָן פון די טרעפּ גלייך אין פּובליקום. אַלע וואָס
דאָס פּובליקום האָט זיך צערוקט פאַר איהר, און אין פינגרזעקס טריט
האַבען זי באַגלייט זיינען פאַרגליווערט געוואָרען פון ערשטיוונג, פון
פון די טרעפּ האָט זיך פּלוצלינג באַוויזען ראַגאַזשין. זיין בליק, האָט
עס פון פּובליקום אויפגעכאַפט נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוונאַ. זי איז צור-
געלאָפּען צו איהם ווי אַ משוגענע און איהם אָנגעכאַפט פאַר ביידע
הענט.

ראַטעווע מיך! פיהר מיך אוועק! וואוהין דו ווילסט, גלייך.
ראַגאַזשין האָט זי אונטערגעכאַפט כמעט אויף די הענט און
שיעור ניט צוגעטראָגען צום קאַרעט. נאָכדעם האָט ער אין איין אוי-
גענבליק אַרויסגענומען פון פאַרטמאָנע אַ הונדערט רובעלדיגע און זי
דערלאַנגט דעם פוהרמאַן.
— צום באַהן, און ווען דו וועסט אוספּעיען צום באַהן, קריגסטו
נאָך אַ הונדערט רובעלדיגע!

און ער אליין איז אַריינגעשפּרונגען אין קאַרעטע נאָך נאַסטאַסיאַ
פּיליפּאָוונאַ, און פאַרמאַכט די טירלאַך. דער פוהרמאַן האָט ניט גער-
מאַכט קיין שהיות און אַ שמייס געטאָן די פּערד. קעלער האָט דער-
נאָך אַלץ אַרויפגעוואָרפען אויף דער פּלוצלימדיגקייט; נאָך איין רגע
און איד וואָלט געקומען צו זיך און וואָלט ניט דערלאָזט! האָט ער
ערקלעהרט, דערצעהלענדיג וועגען דער געשעהעניס. ער מיט בורדאָר
סקען האָבען געווען געכאַפט אַ צווייטען עקיפּאַזש, וועלכער האָט זיך
צופליג דאָ געפונען, און ער האָט זיך געלאָזט אָנאַגען, נור שוין אין
ווען האָט ער זיך באַדענקט, אזוי צו אזוי, איז שוין שפּעט! מיט
גוואַלד וועסטו זי ניט אומקעהרען!

— און אויך דער פירשט וועט ניט וועלען! האָט באַשלאָסען
בורדאווסקי.

און ראַנאָזשין מיט נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָוונאַ זיינען צוגעפּאָהרען
צו דער סטאַנציע אין צייט, אַרויסגעהענדיג פון קאַרעט, האָט ראַ-
נאָזשין שוין כמעט זיך זיצענדיג אין וואַגאָן, נאָך אוספּעיעט אפּצו-
שטעלען אַ פאַרבייגעהענדע מיידעל אין אַן אַלטינקען נור נאָך אַנ-
שטענדיגען שוואַרצען מאַנטעל און אין אַ פּוּליאַרעווע טיכעל, אויפ'ן
קאַפּ.

— ווילט איהר פופציג רובעל פאר אייער מאנטעל! האָט ער
פּלוצלינג דערלאנגט דער מיידעל געלט. ביז וואנען יענע האָט געהאט
צייט צו וואונדערן זיך, ביז וואנען זי האָט זיך ערשט געקליבען צו
פארשטעהן וואס דאָ טוט זיך, האָט ער איהר שוין אריינגערוקט אין
האַנט אַ פּופּציג רובעלדיגע, אַרונטער גענומען דעם מאַנטעל מיט דער
טיכעל און האָט עס אַלץ אַרויפגעוואָרפען אויף נאַסטאַסיאַ פּיליפּאָו-
נאַ'ס אַקסלען און קאַפּ. איהרע צו פראכטפאלע קליידער וואָלטען זיך
געווארפען אין די אויגען, וואָלט צוגעצויגען די אויפּמערקזאַמקייט,
אין וואַגאָן, און ערשט דערנאָך האָט דאָס מיידעל פאַרשטאַנען, צו
וואָס מען האָט עס ביי איהר געקויפט, מיט אזא גרויסען פארדינסט,
איהרע אַלטע, ביליגע שמאַטעס.

דער געפילדער וועגען דער געשעהעניש האָט מיט אַן אונגעווענהער
ליכער האַסטיקייט דערגרייכט אין קירכע. ווען קעלער איז דורכגע-
גאַנגען צום פירשט, האָבען אַסך מענשען, נאָר אומבאַקאַנטע, זיך גע-
לאָזט צו איהם פאַנאַדערפּרענען. מען האָט הויך געשמעקט, געשאַד-
קעלט מיט די קעפּ און אפילו אויך געלאַכט; קיינער האָט ניט פאַר-
לאָזען די קירכע, אַלע האָבען געווארט ווי אזוי עס וועט אויפּנעהמען
די נאַכריכט דער חתן. ער איז בלייב געווארען, נור האָט אויפּגענו-
מען די נאַכריכט שטיל, אַרויסרעדענדיג קוים וואָס מען האָט געקענט
הערען; „איך האָב זיך געשראַקען, נור האָב פונדעסטוועגען ניט גע-
דענקט אז עס וועט געשעהן דאָס“... און דערנאָך אפשווייגענדיג אביר-
סעל האָט ער צוגעגעבען: „איבעריגענס... אין איהר צושטאַנד... האָט
מען דאָס געקאַנט ערווארטען.“ אזא אַפּרופען זיך, האָט שוין קעלער
אַליון דערנאָך גערופען: „אַ מאַדנע פּילאַסאַפּיע.“ דער פירשט איז
אַרויס פון קירכע, קענטטיג, אַ רוהיגער און אַ מוטיגער; אזוי אַמ-

ווינציגסטענס, האבען פיעלע באַמערקט און דערנאָך דערצעהלט. עס האָט זיך געדוכט, אז איהם האָט זיך זעהר געוואָלט וואָס שנעלער דערשאַלגען זיך אַ היים און בלייבען אליין; נור דאָס האָט מען איהם ניט געלאָזט. נאָך איהם זיינען אריינגעקומען אין צימער אייניגע פון די איינגעלאדענע, צווישען זיי, פטיצין, גאוורילא, ארדאליאנאוויטש און מיט זיי דער דאקטאר, וועלכער האָט אויך ניט געדענקט אוועק־געהן. אויסער דעם, איז די גאנצע הויז בוכשטעבליך באלאגערט גע־וואָרען מיט אַ לעדיג געהענדרער פובליקום. נאָר פון טעראסע האָט דער פירשט דערהערט ווי קעלער און לעבעדעוו האָבען זיך אריינגע־לאָזט אין אַ שטאַרקע דעבאטע, מיט אייניגע, גאנץ אוונטבאקאנטע, כאַטש לויט'ן אויסזעהן ווי טשינאוויניקעס, וועלכע האָבען אונבאדינגט געוואָלט ארויף אויף דער טעראסע. דער פירשט איז צוגעקומען צו די דעבאטירענדע האָט זיך ערקונדיגט אין וואָס עס האַנדעלט זיך, און העפליך אַפּשטויסענדיג לעבעדעוו'ן און קעלער'ן, האָט ער זיך געווענ־דעט צו איינעם שוין אַ גרויען און פעטען הערר, וועלכער איז גע־שטאַנען אויף די טרעפלאַך פון באלקאן, און דער שפיץ פון נאָך עט־ליכע וועלכע האָבען זיך אויך געריסען אריינגעהן, און ער האָט איהם געבעטען, אַנצוטאָן די עהרע מיט זיין באַזוך. דער הערר האָט זיך פארשעהמט, נור דאך אריין, נאָך איהם אַ צווייטער, אַ דריטער. פון דער גאנצער מאַסע האָבען זיך געפונען זיבען - אכט באַזוכער, וועלכע זיינען אריינגעגאנגען, מיהענדיג זיך צו מאַכען דאָס וואָס מעהר ניט אַנ־געצויגענער; נור מעהר קיין פרייוויליגע זענען ניט געווען. און באַלד האָט מען פון פובליקום גענומען באַרעדען די חוצפה'ניקעס. די ארייני־געקומענע האָט מען צוזעצט, און עס האָט זיך אָנגעהויבען אַ גע־שפרעך, מען האָט גענומען דערלאנגען טיי, — דאָס אַלץ זעהר אַנ־שטענדיג, באַשיידען, צו דער פארוואנדערונג פון די אריינגעקומענע געוויס, זיינען אויך געמאכט געווארען עטליכע פארוזכען צו אויפ־לע־בען דעם געשפרעך און ארויפ־הירען אויף דער „ריכטיגער“ טעהמא. עס זיינען געשטעלט געווארען אייניגע ניט קיין באַשיידענע פראגען, עס זיינען געמאכט געווארען אייניגע „בייזע“ באַמערקונגען. דער פירשט האָט אלעמען געענטפערט אזוי איינפאך און גוטמוטיג, און אין דער זעלבער צייט מיט אזוי פיעל צוטרויען צו דער אנשטענדיקייט פון זיינע נעסט, אז די אונבאשיידענע פראגען האָבען אויפ־געהערט פון

זיך זעלבסט. ביסלעכווייז, איז דער געשפרעד אפילו געווארען כמעט ערנסט. איין הערר, וועלכער האָט געהאט חשק צו רעדען, האָט מיט אמאָל זיך גענומען שווערען אין גרויס גרימצאָרן, אז ער וועט ניט פארקויפען זיין גוט, וואָס עס זאָל דאָרט ניט פאסירען; אז אין געדענטהייט, ער וועט זיצען און ווארטען און זיך אויסווארטען, אז און אונטערנעמונג איז בעסער ווי געלט; „אָט איז וואָס, גנעדיגער הערר, עס באשטעהט מיין עקאָנאָמישע סיסטעם, איהר קענט עס וויסען.“ אזוי ווי ער האָט זיך געווענדט צום פירשט, האָט דער פירשט היציג איהם אונטערנגעגעבען מוטה, ניט קוקענדיג דערויף, וואָס לעבעדעוו האָט איהם געשעפטשעט אויפ'ן אויער, אז דער דאָזיגער הערר איז א גרויסער ארימאז אז ער האָט קיינמאָל קיין גוט ניט געהאט. עס איז כמעט אוועק א שטונדע, מען האָט אָפגעטרונקען טיי, און נאָכ'ן טיי, האָבען די געסט געפיהלט אז זיי האָבען שוין דאָ ניט מעהר וואָס צו זיצען. דער דאקטאר און דער אלטער הערר האָבען זיך הייס געדעגענט מיט'ן פירשט; און אויך די איבעריגע האָבען זיך הייס און מיט טומעל געזעגענט. עס זיינען ארויסגעזאָגט געווארען ווינשוונגען און מיינונגען, ווי צום ביישפיעל: „אז עס איז ניטאָ וואָס צו דאָנה“ נען און אז אפשר איז גאר אזוי פיעל בעסער און אזוי ווייטער. אמת, עס זיינען אויך געווען געמאכט געווארען פראָכעס צו בעטען שאמד פאניער, נור די עלטערע פון די געסט האָבען אָפגעשטעלט די יונגערע. ווען אלע זיינען זיך צוגאנגען, האָט קעלער זיך אנגעבויגען צו לעבעדעוו; איד מיט דיר וואָלטען אָנגעמאכט א טומעל, געבראכט צו א געשלעג, געמאכט צו שאנדע, און צוגעצויגען די פאָליציי, און ער האָט זיך גאָר געמאכט נייע פריינד, און נאָך וואָס פאר א מענשען, איד קען זיי!“ לעבעדעוו וועלכער איז געווען גענוג „פול“ האָט א קרעכץ געטאן און ארויסגעזאָגט: „גאָט האָט באהאלטען פון קלוגע און פאר-שטאנדיגע און ענטדעקט צו קליינע קינדער.“ איד האָב עס נאָך פרי-הער געזאָגט וועגען איהם, נור איצט וועל איד צוגעבען אז אויך דאָס קינד זעלבסט האָט גאָט פארהיט פון אבגורנד, ער און אלע הייליגע זיינע!“

ענדליך, ארום האָלב עלף האָט מען דעם פירשט איבערגעלאָזט אליין, ער האָט געהאט קאָפּ-שמערצען; שפעטער פון אלעמען איז אוועק קאָליא, וועלכער האָט איהם געהאלפען איבערבייטען די חתונה-

קליידער אויף היימישע זאכען. זיי האבען זיך צושיידט זעהר ווארים. קאליא האט ניט גערעדט וועגען דאס געשעהענע, נור ער האט צו געזאגט, מארגען קומען וואס פריהער. ער האט אויך דערנאך עדות געזאגט, אז דער פירשט האט איהם וועגען גארנישט ניט אויפמערקט זאם געמאכט ביי דער לעצטער געזעגענונג, הייסט עס, אז ער האט אויך פון איהם באהאלטען זיינע אבזיכטען. באלד איז אין גאנצען כמעט קיינער ניט געבליבען: בורדאווסקי איז אוועק צו איפאליט', קעלער און לעבעדעוון האבען זיך ערגעץ אוועקגעשלעפט. ווער א לעבעדעוון איז נאך געבליבען אביסעל אין די צימערען, ברענגענדיג זיי אויף שנעל פון א יום טוב'דיגען אין א וואכעדיגען אויסזעהן. אוועק געהענדיג האט זי אריינגעקוקט צום פירשט. ער איז געזעסען ביים טיש, אַנשפארענדיג זיך אויף איהם מיט ביידע עלענכויגען און פאר-דעקענדיג מיט די הענט דעם קאפ. זי איז שטיל צוגעגאנגען צו איהם און איהם אַנגעריהרט ביים פלייצע. דער פירשט האט מיט ערשטוינונג אויף איהר א קוק געטאן און א וויללע כמעט ניט דער-קאנט. נור דערמאנענדיג זיך און קומענדיג צו זיך איז ער פלוצ-לינג געווארען זעהר אויפגערעגט. איבעריגענס, האט זיך אלץ אויס-געלאזט צו א שטארקער און הייסער ביטע, אז ווער א זאל מארגען אין דער פריה, מיט דער ערשטער באהן א זיבען א זייגער, אַנקלאפען צו איהם אין צימער. ווער א האט צוגעזאגט; דער פירשט האט מיט היץ איהר אַנגעהויבען בעמען, אז זי זאל וועגען דעם קיינעם ניט אויס-זאגען; זי האט אויך דאס צוגעזאגט. און ענדליך, ווען זי האט שוין אין גאנצען געעפענט די טיר כדי ארויסצוגעהן, האט דער פירשט איהר אַפגעשטעלט נאך א מאָל, אַנגענומען פאר די הענט, זיי א קוש געטאן, דערנאך א קוש געטאן איהר זעלבסט אין שטערען, און מיט עפעס אזא אונגעווענהליכען אויסזעהן ארויסגעזאגט: „ביז מארגען!“ אזוי אמווינציגנסטענס, האט דערנאך איבערגעגעבן ווער א. זי איז אוועק אין גרויס ציטערניש פאר איהם. אין דער פריה איז זי א ביסעלע מונטערער געווארען, ווען זי האט צו איהם זיבען א זייגער, לויט דעם אַפמאד, אַנגעקלאפט אין טהיר, און זי האט איהם אַנגעזאגט אז די באהן וועט אוועק נאך פעטערבורג אין א האלבע שטונדע ארום. איהר האט זיך אויסגעדוכט, אז ער האט איהר געענטפערט זעהר א מונטערער און אפילו מיט א שמייכעל. ער האט זיך ביי נאכט כמעט

ניט אויסגעטאן, נור ראד האָט ער געשלאָפֿען. לויט זיין מיינונג, האָט ער געקענט קומען צוריק אפילו היינט נאָך. הייסט עס, אז בלויז איהר האָט ער געפונען פֿאַר נויטיג צו באַנאַכריכטען אין דער דאָזיגער מינוט, אז ער פֿאַהרט אין שטאָט.

עלפטער קאפיטעל

איז א שטונדע ארום איז ער שוין געווען אין פעטערבורג, און אום צעהן א זייגער האָט ער שוין געקלונגען ביי ראַגאַזשינען. ער איז אריין פֿונ'ם הויפּט־אריינגאַנג און מען האָט איהם לאַנג ניט געעפענט. ענדליך האָט זיך דער טיר געעפענט פֿון דער אַלטישקער'ס ראַגאַ־זשין'ס קוואַרטיר און עס האָט זיך באַוויזען אַן אַלטינקע אויפגעראַמטע דינסט.

— פֿאַרפען סעמעניטש איז ניטאָ אין דער היים, האָט זי אַרויס־געזאַגט, שטעהענדיג אין טהיר: איהר וועמען דאַרפט?

— פֿאַרפען סעמעניטש'ן.

— זיי זיינען ניטאָ אין דער היים.

די דינסט האָט באַטראַכט דעם פירשט מיט ווילדער נייגירדע. — זאַגט כאַטש אַמווינצינגסטענס: האָט ער גענעכטיגט אין דער היים? און... צי האָט ער זיך צוריקגעקעהרט נעכטען אַליין? די דינסט האָט פֿאַרטגעזעצט צו קוקען, נור זי האָט ניט געענט־פֿערט.

— איז מיט איהם נעכטען צו אווענט צו דאָ... אין אווענט... געווען נאַסטאַסיא פֿיליפּאָוונאַ?

ערלויבט מיר צו פרעגען, ווער זייט איהר אַליין דאָס?

— פירשט לעוו ניקאָלאיעוויטש מישקין. מיר זיינען זעהר באַ־פֿריינדעט.

— זיי זיינען ניטאָ אין דער היים.

- די דינסט האָט אַרונטערגעלאָזט די אויגען.
 — און נאַסטאַסיא פּיליפּאָוונאַ ?
 — וועגען דעם ווייס איד גאַרנישט.
 — וואָרט נור! וואָרט נור! ווען זשע וועט ער קומען צוריק ?
 — אַניד דאָס ווייסען מיר ניט.
 די טהיר האָט זיך פאַרמאַכט.
 דער פירשט האָט באַשלאָסען אין א שטונדע אַרום צו קומען נאָר
 אַ מאָל. אַריינקוקענדיג אין הויף האָט ער באַגעגענט דעם הויז-
 דיענער.
 — איז פאַרפען סעמעניטש אין דעם היים ?
 — אין דער היים.
 — פאַר וואָס זשע האָט מען מיר ערשט געזאָגט אַז ער איז
 ניטאָ ?
 — מען האָט עס געזאָגט, ביי איהם ?
 — ניין, די דינסט פון זייער מוטער, און צו פאַרפען סעמעניטש'ן
 האָב איד געקלונגען און קיינער האָט ניט געעפענט.
 — מעגליך, אַז ער איז אַרויסגעגאַנגען, האָט באַשלאָסען דער
 הויזדינער. — ער זאָגט דאָס קיינמאָל ניט אַז, און אַפּטמאָל נעהמט
 מיט מיט זיך אויך דעם שליסעל. די צימערען בלייבען אַ מאָל גאַנצע
 דריי טאָג פאַרשלאָסען.
 — נעכטען ווייסטו אויף זיכער, אַז ער איז געווען אין הויז ?
 — געווען. אַפּטמאָל קומט ער אַריין פון הויפט-אַריינגאַנג און
 מען קען ניט באַמערקען.
 — און נאַסטאַסיא פּיליפּאָוונאַ איז מיט איהם נעכטען ניט גע-
 ווען ?
 — דאָס ווייסען מיר שוין ניט. זי פלעגט ניט זיין קיין אַפּטער
 גאַסט; ווען זי וואָלט אהער געקומען וואָלט מען געוואָסט.
 דער פירשט איז אַרויס און א קורצע צייט איז ער אַרומגעגאַנגען
 פאַרטראַכט איב'ן טראַטואַר, די פענסטער פון די צימערען, וועלכע
 עס האָט באַוואוינט ראַנאַזשין זיינען אַלע געווען פאַרהאַקט. די פענס-
 טער פון דער העלפט וואָס עס האָט פאַרנומען זיין מוטער, זיינען כמעט
 אַלע געווען אַפען. דער טאָג איז געווען אַ פּיינער, אַ הייסער; דער
 פירשט איז אַריבער איבער'ן גאַס אויף דעם געגענאיבערדיגען טראַטואַר

אר און ער האָט זיך אָפּגעשטעלט א קוק צו טאָן נאָך אמאָל אויף די פענסטער. ניט נור זיינען זיי געווען פאַרהאַקט נור כמעט אומעטום זיינען געווען אַרונטערגעלאָזט די ווייסע פאַרהאַנגען.

ער איז אויף געשטאַנען און — טאַרנע — פּלוצלינג האָט זיך איהם אויסגעדרוכט, אז דער עק פון איין פאַרהאַנג האָט זיך אויפּגעהויבן בען, און עס האָט דורכגעשוועבט ראַנאזשינס געזיכט, א שוועב געמאָן און איז פאַרשוואַנדען אין דעם זעלבען אויגענבליק. ער האָט אָפּגעדוואַרט נאָך א וויילע און ער האָט שוין באַשלאָסען צו געהן ווידער קלייבן גען, נור ער האָט זיך באַדענקט און אָפּגעלעגט אויף א שטונדע: „ווער ווייס, אפּשר האָט זיך עס כלוין אויסגעראַכט“...

די הויפט זאך האָט ער זיך איצט געאייגלט אויפ'ן „איזמאָיאַלעווען פּאַלק“, אויף דער ניט לאַנג געוועזענער קוואַרטיר פון נאַסטאַסיא פיר ליפּאַוונאַ. איהם איז געווען באַוואוסט, אז אַריבערקלייבענדיג זיך, לויט זיין פאַרלאַנג, מיט דריי מאַנאַטען צוריק פון פּאַוואַלוסק, האָט זי זיך באַזעצט אויף דעם „איזמאָיאַלעווען פּאַלק“, ביי איינער, איהרער א געדוועזענער גוטער פריינדין, אן אלמנה פון א לעהרער, א פּיליפּאַמיליגע און עהרווירדיגע דאַמע וועלכע האָט פאַרדונגען א פייע געמעבלירטע קוואַרטיר, און פון דערפון האָט זי אייגענטליך געלעבט. זיכערער פון אלץ, איז נאַסטאַסיא פּיליפּאַוונאַ, האָט איבערקלייבענדיג זיך צו ריק קיין פּאַוואַלוסק, איבערגעלאָזט די קוואַרטיר פאַר זיך, אמווייני צינסטענס, האָט זיך געלעגט אויפ'ן שכל, אז זי האָט גענעכטיגט אין דער דאָזיגער קוואַרטיר, וואוהין ראַנאזשין האָט זי געוויס געבראַכט. דער פירשט האָט גענומען אן עקיפּאַזש. אויפ'ן וועג איז איהם אייני געפּאַלען, אז טאַקע פון דאַרטען האָט ער געדאַרפט אָנהויבען ווייל, עס לעגט זיך ניט אויפ'ן שכל, אז זי זאָל גלייך ביי נאַכט אַריינפּאַהרען צו ראַנאזשינען. דאָ האָט ער זיך אויך דערמאַנהט אָן די רעד פון דעם הויזדינער, אז נאַסטאַסיא פּיליפּאַוונאַ איז ניט געווען קיין אָפּטער נאַסט. אויב אפילו אזוי איז זי ניט געווען קיין אפּטער נאַסט, איז וואָס פאַר א זין האָט עס איצט אָפּצושטעלען זיך ביי ראַנאזשינען? ערמוטענדיג זיך מיט די דאָזיגע טרויסטונגען, איז דער פירשט, ענדליך געקומען אויפ'ן „איזמאָיאַלעווען פּאַלק“ ניט טויט ניט לעבעדיג. צו זיין טרויסען וואונדער, האָט מען ביי דער לעהרערין ניט נור גיט געהערט, ניט נעכטען און ניט היינט פון נאַסטאַסיא פּיליפּאַוונאַ.

נור מען איז איהם אליין ארויסגעלאָפֿען אַנקוקען ווי א וואונדער. די
 גאַנצע פּיעל צאַהליגע פּאַמיליע פון דער לעהרערין, אלע מיידלעך,
 אַנהויבענדיג פון פּופּצען ביז זיבען — האָט זיך ארויסגעשטאַמען נאָך
 דער מוטער, און האָט איהם ארומגערינגעלט מיט אפּענע מיילער.
 נאָך זיי איז ארויסגעגאַנגען א מאַגערע, געלע טאַנטע זייערע, אין א
 שוואַרץ טיכעל. און ענדליך האָט זיך אויך באוויזען די באַכע פון דער
 פּאַמיליע, אן אַלטיטשקע אין ברילען. די לעהרערין האָט זעהר געבער
 טען אריינצוקומען זיך צוזעצן אביסעל, וואָס דער פירשט האָט אויך
 געטאַן. ער האָט גלייך פאַרשטאַנען, אז זיי ווייסען זעהר גוט ווער ער
 איז אזוינס, און דאָס זיי ווייסען אויסגעצייכענט, אז נעכטען האָט
 געדאַרפט זיין זיין חתונה, און אז זיי שטאַרבען פון חשק צו פאַר
 נאָנדערפּרעגען וועגען דער חתונה, און זענען דעם דאַזיגען וואונדער,
 וואָס אַט פּרעגט ער ביי זיי וועגען יענער, וועלכע האָט געדאַרפט זיין
 ניט אנדערש, ווי מיט איהם אין פּאַוולאַווסק — זיי האָבען גע'חלש'ט
 פּרעגען — נור זיי האָבען זיך געשעהמט. אין קורצע שטריכען האָט
 ער באפּרידיגט זייער נייגעריגקייט וועגען דער חתונה. עס האָבען
 זיך אַנגעהויבען פּאַרוואונדערונגען, אויסגעשרייען און אויסקענישען,
 אזוי דאָס ער איז שוין געווען געצוואונגען צו דערצעהלען כמעט אלעס
 אין די הויפט שטריכען, פאַרשטעהט זיך. ענדליך האָט דער ראַטה
 פון די קלוגע און אויפּגערעגטע דאַמען באַשלאָסען אז מען דאַרף אונט
 באדינגט און פּריעהר פון אַלץ זיך דערקלאַפּען צו דאַנאַשינען און
 דערנעהן פון איהם וואָס דאָ טוט זיך אזוינס. אויב אבער ער איז
 ניטאָ אין דער היים (וועגען וואָס מען מוז זיך אויף זיכער דערוויסען).
 אדער ער וועט ניט וועלען זאַגען, טאָ זאָל מען אריבערפּאַהרען אויף
 דעם, סעמענעווסקען פּאַלק" צו א געוויסער דאַמע, א דייטשקע, נאָסד
 טאַסיא פּיליפּאָוונאַס א באַקאַנטע, וועלכע וואוינט מיט דער מוטער;
 אפּשר האָט נאָסאַסיא פּיליפּאָוונאַ אין איהר צוטומעלטקייט, וועלענט
 דיג זיך באהאַלטען, איבערגענעכטיגט ביי זיי. דער פירשט איז אויפֿ
 געשטאַנען א פּאַלקאַם דערשלאַגענער; זיי האָבען נאָכדעם דערצעהלט,
 ווי אזוי ער איז שרעקליך בלייב געווארען, אין אמת'ן האָבען זיך ביי
 איהם כמעט אונטערנעהאַקט די פּיס. ענדליך, אונטער דעם שרעק
 ליכען ליאַרעם פון קולות, האָט ער דעגאַנגען, אז זיי רעדען איהם איין
 צו ארבייטען מיט איהם צוזאַמען און בעטען זיין שטאַפּיגען אדרעס.

קיין אדרעס האָט ער ניט געהאט; האָבען זיי איהם געראַטען, ער זאָל זיך אַפּשטעלען זיך געגעבן דעם אַדרעס פון זיין פריהערדיגען האָטעל. דער פירשט האָט אַ מראַכט געטאָן און געגעבען דעם אַדרעס פון זיין פריהערדיגען האָטעל. דער זעלבער האָטעל וואו עס האָט מיט איהם, מיט פינף וואָכען צוריק פאסירט דער אַנפאַל. דערנאָך איז ער ווידער אוועק צו ראַגאָזשינען. נור דאָס מאָל האָט זיך ניט געעפּענט די טיר אפילו ביי דער אלטימסקער. דער פירשט איז אוועק צום הויז־באַדינער און ער האָט איהם קוים אָפּגעזוכט אין הויף. דער הויז־באַדינער איז געווען מיט עפעס פארנומען און ער האָט קוים געענטפערט. ער האָט אפילו אויף איהם געקוקט. נור דאָך האָט ער ערקלעהרט אויף זיכער, „אז פאַר פּען סעמעניטש איז ארויס פון סאמע איז דער פריה, איז אוועק קיין פאולאָווסק און אז ער וועט היינט אין דער היים ניט זיין.“

— איך וועל אָפּוואַרטען, אפשר וועט ער קומען צו אווענט צו ?
 — און אפשר וועט ער ניט זיין א גאַנצע וואָך. ווער ווייס איהם.
 — אָבער דאָך, מיינט עס, אז ער האָט היינטיגע נאַכט דא גע־
 נעכטיגט ?

— יע, נעכטיגען האָט ער גענעכטיגט...

דאָס אלץ איז געווען פארדעכטיג און ניט כשר, דער הויז־באַדי־נער, האָט מעגליך, אוספעיעט אין פארלויר פון דער צייט צו קריגען נייע אינסטרוקציעס: ווייל פריהער האָט ער אזוי פיעל גערעדט און איצט קערט ער זיך אָפּ. נור דער פירשט האָט באשלאָסען צו פארגעהן נאָך אמאָל אין א פּאָאר שטונדען ארום, און אפילו אָפּוואַרטען דא ביים הויז, ווען עס וועט זיין נויטיג, און איצט איז נאָך געבליבען א האַפּנונג אויף דער דייטשקע און ער איז אוועקגעלאָפּען אויף דעם „סעמיאַנאָווסקען פּאַלק“. נור ביי דער דייטשקע האָט מען איהם אפילו ניט אנגעהויבען צו פארשטעהן. פון אייניגע ווערטער, האָט ער אפילו זיך געקענט אנשמויסען, אז די שענהייט, די דייטשקע, האָט מיט צוויי וואָכען צוריק, זיך צוקריגט מיט נאַסטאַסיא פּיליפּאָוואַ, אזוי אז זי האָט די גאַנצע לעצטע צייט פון איהר גאַרניט געהערט, און זי האָט איצט שאַרף געגעבען צו ערקלעהרען, אז זי וויל פון איהר ניט הערען, „כאַטש זי זאָל חתונה האָבען פאַר אַלע פירשטען פון דער וועלט.“ דער פירשט האָט זיך געאיילט אוועקגעהן. צווישען אנדער־רעם, איז איהם איינגעפאלען, אז מעגליך, אז זי איז אפשר אוועק־

געפֿאהרען, ווי דאן, קיין מאַסקווע, און ראנאזשין זעלבסטפארשטענד־
 ליד נאָד איהר, און אפשר טאַקע מיט איהר. „אמוויניצינסמענס כאַטש
 אַפּזוכען וועלכע ס'ניט איז שפורען!“ ער האָט זיך פונדעסטוועגען
 דערמאָנט, אז ער דארף זיך אַפּשטעלען אין טראַקטיר, און ער האָט
 זיך געאיילט אויף דער „ליטעינער“. דאָרטען האָט מען איהם גלייך
 אַפּגערייניגט א צימער. דייר באדיענער האָט זיך נאָכגעפרעגט, צו
 וויל ער אפשר עפעס צובייסען, ער האָט אין צוטראַגענהייט געענט
 פערט אז ער וויל, און כאַפּענדיג זיך, איז ער גלייך געווארען שרעק
 ליד אין כעס אויף זיך. וואָס דאָס צובייסען האָט ביי איהם אוועק
 גענומען אז איבעריגע האַלבע שטונדע, און ער האָט זיך נאָכדעם באַ-
 דענקט, אז קיינער האָט איהם ניט געצוואונגען ניט צו איבערלאָזען דעם
 דערלאנגטען צובייסען. א מאַדנער געפיהל האָט איהם באַהערשט אין
 יענעם דונקעלען און פארשטיקטען קאַרידאָר, א געפיהל וועלכער האָט
 פיינליך געשמערעכט צו געשטאַלטען זיך אין א געדאַנק; נור ער האָט
 ניט געקענט דערגעהן אין וואָס אזוינס ס'איז באַשטאַנען דיזער נייער
 אַנקומענדרער געדאַנק. ענדליך, איז ער א צודולטער ארויסגעגאנגען
 פון טראַקטיר, זיין קאַפּ האָט זיך געדעהט; נור פונדעסטוועגען וואָר
 הין פאַרט זאָל ער פֿאהרען? ער האָט זיך ווידער געלאָזט צו ראנאז-
 שינען.

ראנאזשין האָט זיך ניט אומגעקעהרט; אויפ'ן קלינגען האָט מען
 ניט געענטפערט. ער האָט אָנגעקלונגען צו דער אלטימשיקער ראנאזשין
 מען האָט געעפענט און מען האָט אויך ערקלעהרט, אז פאַרפען סעמאָ-
 נאָוויטש איז ניטאָ, און מעגליך, ער וועט ניט זיין א טאָג דריי. ער
 שטוינט האָט דעם פירשט דאָס, וואָס מען האָט איהם ווי פריהער
 אלץ באַטראַכט מיט א ווילדער נייגעריגקייט. דעם הויף־דינער האָט
 ער דאָס מאַהל גאָר ניט געפונען. ער איז אריבער ווי פריהער, אויף
 דעם גענענאיבערדיגען טראַטואַר, געקוקט אויף די פענסטער און איז
 ארום געגאנגען אין דער פיינליכער היי, ביי א האַלבע שטונדע, אפשר
 נאָד מעהר. דאָסמאָל האָט זיך גאָר ניט באוועגט; די פענסטער האָ-
 בען זיך ניט געעפענט, די ווייסע פאַרהאַנגען זיינען געווען אונבאוועג-
 ליד. איהם איז ארויף אויפ'ן זינען, אז אויך פריהער האָט זיך עס
 איהם בלוין אויסגעדוכט; דאָס די פענסטער, זיינען קענטיג, געווען
 אזוי טונקעל, פון אזוי לאַנג ניט געוואשען, אז עס וואָלט געווען שווער

צו באמערקען עפעס, אפילו ווען עמיצער, וואָלט טאָקע אין אמת'ן א קוק געטאָן דורכ'ן גלאַז. דערפרעהענדיג זיך מיט דעם דאָזיגען גער דאַנק, איז ער ווידער אוועק געפאָהרען אויפ'ן „איזמאלאָוסקען פּאַלק" צו דער לעהרערין.

דאָרטען האָט מען שוין אויף איהם געוואַרט. די לעהרערין איז שוין געווען אויף דריי, פיער פלעצער און איז אפילו צוגעפאָהרען צו ראַנאָזשינען, אבער אזוי ווי אין וואַסער אַרײַן. דער פירשט האָט אויסגעהערט שווייגענדיג, אַרײַן אין צימער, זיך געזעצט אויפ'ן דיר וואָן און גענומען קוקען אויף אלעמען פונקט ווי ער וואָלט ניט פאָר-שטאַנען וואָס מען רעדט צו איהם. ס'איז געווען מאַדנע: אָט איז ער געווען שוין צופיעל אויפּמערקזאָם און אָט איז ער מיט אַמאָל געוואָרען צוטראַגען אויפ'ן אונגעגליכסטען אופן. די גאַנצע פאַמיליע האָט נאָך-דעם ערקלעהרט, אז דאָס איז געווען „א ביז גאָר מאַדנער מענש" אין דעם דאָזיגען טאַג אזוי „דאָס מעגליך שוין דאָן האָבען זיך געוויזען די סמנים." ענדליך האָט ער זיך אויפּגעהויבען און ער האָט געבעטען אז מען זאָל ווייזען נאַסטאַסיא פּיליפּאָוואַ'ס צימערען. דאָס זיינען געווען צוויי גרויסע, ליכטיגע הויכע צימערן, זעהר אנשטענדיג מעבע-לייטע, און פאָר וועלכע מען האָט גענומען אַ הויכע פּרייז. אָט די אלע דאַמען האָבען נאָכדעם דערזעהלט, אז דער פירשט האָט באַטראַכט אין די צימערן יעדע זאך, ער האָט דערזעהן אויף אַ טישעל אַן אָפּער נעם בוך פון דער ביבליאָטעק צום לעזען, דער פראַנצויזישער ראַמאָ „מאָדאָם באַוואַרי", האָט באַמערקט, פאַרבוינט אַ בלעטעל, וואו עס איז געווען אָפּען דער בוך, געבעטען עלויבעניש מיט נעהמען עס מיט זיך און טאָקע דאָ, ניט אויסהערענדיג דעם ענטפער, אז דער בוך איז פון ביבליאָטעק, האָט ער עס אַרײַנגעלעגט צו זיך אין קעשענע, זיך געזעצט ביים אָפּענעם פענסטער און דערזעהנדיג אַ טישעל אַ פאָר-שריבענעם מיט קרייך האָט ער געפרעגט: ווער האָט עס געשפּילט? זיי האָבען איהם דערזעהלט, אז געשפּילט האָט עס יעדען אווענט. נאַסטאַסיא פּיליפּאָוואַ מיט ראַנאָזשין אין „דוראַטשקעס" אין פּרע-פּעראַנס, אין מיהלנער. אין וויסט — אין אלע שפּילען, אז קאָרטען האָבען זיך באַוויזען ערשט נאָר אין דער לעצטער צייט, נאָך זייער אַריבער קלייבען זיך פון פּאָולאָווסק אין פעטערבורג, ווייל נאַסטאַסיא פּיליפּאָוואַ האָט זיך אַלץ באַקלאָנט, אז איהר איז אומעטיג, און אז

ראַנאזשין ויצט גאַנצע אווענטען און שוויינט, און ווייס ניט וועגען וואָס צו רעדען, און אז זי האָט אָפּט געוויינט; און פּלוצלינג אויף מאַרגען אין אווענט נעהמט ראַנאזשין ארויס פון קעשענע קאַרטען. דאָ האָט זיך נאַסטאַסיא פּיליפּאָוונאַ צעלאַכט און זיי האָבען גענומען שפּילען, דער פּירשט האָט געפרעגט: וואו זיינען די קאַרטען, מיט וועלכע מען האָט געשפּילט? נור קיין קאַרטען זיינען ניט געווען; די קאַרטען פּלעגט שמענדיג ברענגען ראַנאזשין מיט זיך אין קעשענע, און יעדען טאַג א נייע פעקעל און דערנאָך פּלעגט ער עס צוריק פּיהר רען מיט זיך.

די דאָזיגע דאַמען האָבען געראַטען, אז ער זאַל אַריבערפּאַהרען נאָך א מאָל צו ראַנאזשינען, און נאָך א מאָל פּיעל שטאַרקער דאַרט אַנקלאַפּען, אָבער ניט באַלד נור שוין אין אווענט „אפשר וועט ער שוין זיין.“ און זי די לעהרערין זעלבסט האָט זיך דערווייל אַרויס גערופּען צו צופּאַהרען ביז אווענט אין פּאַוולאַווסק צו דאַריא אלעק סעיעוונאַ: צו ווייסען זיי דאַרטען ניט עפעס? דעם פּירשט האָט בען זיי געבעטען אזוי צו אזוי, צו קומען א זייגער צעהן אין אווענט, כדי אַפּצורעדען וואָס צו טאָן מאַרגען. ניט אַכטענדיג אויף אלע טרויסטונגען און האַפּענונגען האָט דאָ א פּאַרצווייפּלונג באַהערשט דעם פּירשט'ס נשמה. אין גוואַלדיגען טרויער איז ער צוגעגאַנגען צו פּוס ביז זיין האָטעל. דער זומערדיגער, שטויביגער, שטיקענדיגער פּעטערבורג האָט איהם געשטיקט. ער האָט זיך געשטופּט צווישען דעם בעזען אָדער שיכור'ן עולם. האָט זיך ציללאָז איינגעקוקט אין פּנים'ער. מעגליך, אז ער איז דורכגעגאַנגען פּיעל מעהר ווי ער האָט באַדאַרפט; עס איז געווען כמעט אין אווענט, ווען ער איז אַריין אין זיין נומער. ער האָט באַשלאָסען זיך אַפּצורוהען א וויילע און דער- נאָך ווידער געהן צו ראַנאזשינען, ווי מען האָט געראַטען. ער האָט זיך געזעצט אויפ'ן דיוואַן, זיך אַנגעשפּאַרט מיט ביידע עלענבויען'ס אויפ'ן טיש און זיך פּאַרטראַכט.

גאַט ווייסט וויפּיעל צייט און גאַט ווייסט וועגען וואָס ער האָט געטראַכט. פאַר פּיעלעם האָט ער זיך געשראַקען און ער האָט געפּיהלט וועהטאַנדיג און פּיינליך אז ער שרעקט זיך שרעקליך. עס איז איהם אַרויף אויפ'ן זינען וועראַ לעבעדעו; דערנאָך האָט זיך א טראַכט געטאָן, מעגליך, אז לעבעדעו ווייס עפעס וועגען דעם. און אויב ער

ווייס ניט, קען ער זיך דערוויסען פיעל גיכער און שנעלער פון איהם. דערנאך האָט ער זיך דערמאָנט אַן איפּאָליט'ן. און וועגען דעם וואָס ראַגאַזשין פּלעגט פּאַהרען צו איפּאָליט'ן. דערנאָך האָט ער זיך דער-מאָנט אַן ראַגאַזשינען אַליין: אַט ניט לאַנג אין קירכע, דערנאָך אין פּאַרק, — דערנאָך פּלוּצלינג דאָ אין קאַרידאָר, ווען ער האָט זיך דאָ באַהאַלטען אין ווינקעל און געוואַרט אויף איהם מיט אַ מעסער. ער האָט זיך איצט אַן זיינע אויגען דערמאָנט, די אויגען וועלכע האָבען דאָן געקוקט אין דער פינסטער. ער האָט אויפגעשוידערט: דער פּריהער זיך בעמענדיגער געדאַנק האָט איהם פּלוּצלינג אויפגעשיינט אין קאַפּ.

ער איז טהיילווייז באַשטאַנען אין דעם, אַז ווען ראַגאַזשין איז אין פעטערבורג, איז כאַטש ווען ער זאָל זיך אַ צייט אויסבאַהאַלטען. נור דאָך וועט ער אונבאַדינגט ענדיגען דערמיט וואָס ער וועט קומען צו איהם, דעם פירשט, מיט אַ גוטע צו מיט אַ שלעכטע אַבזיכט, אפשר טאַקע ווי דאָ... אמווינצינגטענס, ווען ראַגאַזשין וואָלט צוליב עפעס וואָס באַדאַרפט קומען, האָט ער אין ערגעץ ניט צו קומען ווי גור אהער. ווידער אַמאָל אין דעם דאָזיגען קאַרידאָר. קיין אַדרעס ווייס ער ניט; דאָן הייסט עס, אַז ער קען גאַנץ גוט רעכענען, אַז דער פירשט האָט זיך אָפּגעשטעלט אין דעם פּריהערדיגען האַטעל; אמווינצינגטענס, וועט ער פּרובירען דאָ צו זוכען... אויב ער וועט שוין זעהר נויטיג דאַרפּען האָבען. און ער ווייס, מעגליך אַז ער וועט טאַקע זעהר דאַרפּען האָבען?

אזוי האָט ער געטראַכט, און דער דאָזיגער געדאַנק, האָט זיך איהם צוליב עפעס וואָס אויסגעוויזען פאַר גאַנץ מעגליך. ער וואָלט זיך בשום אופן ניט געקאַנט אָפּגעבען קיין רעכענונג, ווען ער וואָלט זיך אפילו אין דעם דאָזיגען געדאַנק פאַרטיפּט: „פאַר וואָס“ צום ביישפּיל, וועט ער מיט אַ מאָל ווערען נויטיג פאַר ראַגאַזשינען, און פאַר וואָס זאָל עס ענדליך זיין אונמעגליך אַז זיי זאָלען זיך „צוזאַ-מענקומען“? נור דער דאָזיגער געדאַנק איז געווען אַ שווערער: „ווען עס וועט איהם זיין גוט דאָן וועט ער ניט קומען — האָט דער פירשט פאַרטגעזעצט צו טראַכטען; ער וועט גיכער קומען, ווען עס וועט איהם ניט גוט זיין, און איהם וועט דאָך זיכער ניט גוט זיין...“ געוויס, ביי אַזאַ איבערצייגונג, האָט מען געדאַרפט וואַרטען אויף

ראַגאָזשינען דאָ, אין נומער; נור ער האָט הפנים ניט געקענט איבער-
 טראַגען זיין נייעם געדאַנק, ער איז אויפגעשפרונגען, געכאַפט די הוט
 און איז אוועקגעלאָפּען. אין קאַרירדאָר איז שוין געווען כמעט גאַר
 פינסטער; וואָס וואָלט געווען ווען ער וואָלט פּלוצלינג אַרויסגעגאַנגען
 פון יענעם ווינקעל און מיד אָפּגעשטעלט ביי די טרעפּ? האָט ביי
 איהם א שוועב געטאַן אין מוח, ווען ער איז צוגעקומען צום באַקאַנטען
 פּלאַץ. נור קיינער איז ניט אַרויסגעגאַנגען. ער האָט זיך געלאָזט
 אין טויער, אַהויס אויפ'ן טראַטואַר, האָט זיך פאַרוואַנדערט וואָס
 זאָג מאַסע מענשען האָט זיך אַרויסגעשאַטען אויפ'ן גאַס מיט דעם
 זונען־אונטערגאַנג (ווי עס איז שטענדיג אין פעטערבורג אין דער
 וואַקאַציע צייט), און ער איז אוועק אין דער ריכטונג פון דער גאַראַ-
 האַוואַיאַ גאַס. אַרום א פּופּציג טריט פון האַטעל, אויף ערשטען
 שוידעוועג, האָט איהם פּלוצלינג אין עולם, עמיצער א ריהר געטאַן
 ביים עלענכויגען און האָט שטיל כמעט אויפ'ן אויער אַרויסגעזאָגט:
 — לעוו ניקאָלאַיעוויטש, קום ברודער, נאָך מיר, איר דאַרף דיר.
 דאָס איז געווען ראַגאָזשין.

מאָדנע: דער פירשט האָט איהם מיט א מאַל, פון פרייה, גע-
 נומען דערצעהלען, שטאַמלענדיג און כמעט ניט דערעדנדיג די ווער-
 טער, ווי אזוי ער האָט אויף איהם אַט ערשט געוואַרט אין קאַרירדאָר
 פון האַטעל.

— איר בין דאַרט געווען, האָט אונערוואַרטעט געענטפערט דאָ-
 גאָזשין; — קום!

דער פירשט האָט זיך פאַרוואַנדערט פון דעם ענטפער, נור ער
 האָט זיך פאַרוואַנדערט ערשט מיט צוויי מינוט, שפעטער, ווען ער
 האָט זיך באַדענקט. באַדענקנדיג דעם ענטפער, האָט ער זיך דער-
 שראַקען און זיך גענומען צוקוקען צו ראַגאָזשינען. יענער איז שוין
 געגאַנגען כמעט מיט א האַלבען טראַט פאַראַויס, קוקענדיג גלייך פאַר
 זיך, און ניט קוקענדיג אויף קיינעם פון די געהענדיע, מיט א שנעלער
 פאַרויכטיגקייט דורכלאָזענדיג יעדען איינעם.

— טאָ פאַר אַס זשע האַסטו אויף מיר ניט געפרענט אין צי-
 מער... ווען דו ביזט שוין געווען אין האַטעל? האָט פּלוצלינג א פּרעג
 געטאַן דער פירשט.

ראַגאָזשין האָט זיך אָפּגעשטעלט, אויף איהם א קוק געטאַן. א

טראכט געמאן, און אזוי ווי ער וואלט די פראגע גאר ניט פארשטאנען. געזאגט: — אט וואס, לעוו ניקאלאיעוויטש, דו געה דא גלייד, ביז סאמע הויז, ווייסט ווי? און איד וועל אוועק מיט יענער זיט. און גיב אכטונג אז מיר זאלען צוזאמען...

דאס זאגענדיג, איז ער אריבער איבער'ן גאס, זיך אוועקגעשטעלט אויפ'ן געגענאיבערדיגען טראטואר, א קוק געמאן אויב דער פירשט געהט, און דערזעהענדיג אז ער שטעהט און קוקט אויף איהם אין גרויס פארוואונדערונג, האט ער צו איהם אָנגעוויזען מיט'ן האנט אין דער זייט פון גאראַחאוואיא, און האט זיך געלאזט געהן, אלע ווילע אומדעהענדיג זיך, א קוק צו טאן אויפ'ן פירשט און ווי בעטענדיג איהם נאכצוגעהן. ער איז קענטיג געווען ערמוטיגט, דערזעהענדיג, אז דער פירשט האט איהם פארשטאנען און געהט צו איהם אריבער פון צווייטען טראטואר. דעם פירשט איז געקומען אויפ'ן זינען, אז ראגאזשין דארף דאס אויף עמיצען אכטונג געבען און ניט דורכלאך זען אויפ'ן וועג, און דארום איז ער דאס אריבערגעגאנגען אויפ'ן צווייטען טראטואר. „אבער פאר וואס זשע האט ער ניט געזאגט, אויף וועמען מען דארף עס אכטונג געבען? אזוי זיינען זיי דורכגעגאנגען א פינף הונדערט טריט. און מיט א מאל האט דער פירשט ניט ווי סענדיג פאר וואס, אָנגעהויבען ציטערען. ראגאזשין כאטש שוין ניט אזוי אַפט, אָבער דאך ניט אויפגעהערט אומצוקוקען זיך. דער פירשט האט ניט אויסגעהאלטען און איהם א מאניע געמאן טיט'ן האנט. יעדער איז גלייד צו איהם אריבער איבער'ן גאס.

— איז דען נאסטאסיא פיליפאווא ביי דיר?

— ביי מיר.

— און פריהער האסטו עס אין פענסטער דורך די גארדינען אויף

מיר געקוקט?

— איד...

— ווי אזוי זשע האסטו...

נור דער פירשט האט ניט געוואוסט וואס ווייטער צו פרעגען און מיט וואס פארענדיגען די פראגע; און דערצו האט איהם דאס הארץ אזוי געקלאפט אז עס איז שווער געווען צו רעדען. ראגאזשין האט אויך געשוויגען און האט אויף איהם געקוקט ווי פריהער. דאס הייסט ווי פארטראכטערדייט.

— נו, איד וועל אוועק, האָט ער פלוצלינג געזאָגט, צוגרייטענדיג זיך ווידער אריבערצוגעהן — און דו געה זיך. לאָמיר אויפ'ן גאָס געהן באַזונדער... אַזוי איז פאַר אונז בעסער... אויף באַזונדערע זיי-טען... דו וועסט זעהן.

ווען זיי האָבען ענדליך, זיך פאַרקירעוועט פון ביידע באַזונדערע טראַטואַרען אויף דער גאַראַהאַוואַיא גאָס, און גענומען צוגעהן צו ראַגאַזשין'ס הויז, האָבען זיך ביים פירשט ווידער גענומען אונטער-האַקען די פיס, אַזוי דאָס עס איז כמעט שווער געווען צו געהן. עס איז שוין געווען ארום צעהן א זייגער אין אווענט. די פענסטער איז דער אַלטימטשקער'ס צימערען זיינען געווען אָפּען ווי פריהער. ביי ראַגאַזשין'ס פאַרמאָכטע און אין דער פינסטער זיינען ווי געווען נאָך באַמערקבאַר די אויף זיי אַרונטער געלאָזטע גאַרדינען. דער פירשט איז צוגעקומען צום הויז פון דעם געגענאיבערדיגען טראַטואַר; ראַגאַזשין אָבער איז פון זיין טראַטואַר אַרויף אויף די טרעפּ און איהם געגעבען צייכענס מיט די הענט. דער פירשט איז אַריבער צו איהם אויף די טרעפּ.

— וועגען מיר ווייס אפילו איצט ניט דער הויףדיגער ניט אַז איד האָב זיך צוריקגעקעהרט א היים. איד האָב פריהער אַנגעזאָגט, אַז איד פאַהר קיין פּאַוולאַווסק, און אויך ביי דער מאַמע האָב איד אַנגעזאָגט, האָט ער געשעפּטשעט מיט א כיטרען און אפילו צופרי-דענעם שמייכעל — מיר וועלען אַרײַן און קיינער וועט ניט הערען. אין זיין האַנט האָט ער געהאַלטען דעם שליסעל. אַרויפגעהענדיג אויף די טרעפּ האָט ער זיך אומגעדריעהט און אַ סטראַשע געמאַן דעם פירשט אַז יענער זאָל געהן שטילער. שטיל האָט ער אָפּגעשלאָסען די טהיר פון זיינע צימערען, אַריינגעלאָזט דעם פירשט, פאַרזיכטיג אַרײַן נאָך איהם, פאַרשלאָסען הינטער זיך די טהיר און אַריינגעלאָזט דעם שליסעל אין קעשענע.

— קום, האָט ער אַרויסגעזאָגט שעפּטשענדיג.

דער האָט נאָך אויפ'ן טראַטואַר, אויף דער ליטעניע גאָס, אַנגע-הויבען רעדען שעפּטשענדיג. ניט אַכטענדיג אויף זיין גאַנצער אויסער-ליכער רעהיגקייט, איז ער געווען אין אַזאַ טיפּער אינערליכער אומ-רעהיגקייט. ווען זיי זיינען אַרײַן אין זאָל, פאַר'ן קאַבינעט, איז ער

צוגעקומען צום פענסטער און געהיימניספול א וואונק געטאָן צום פירשט :

— אָט ווען דו האָסט פריהער צו מיר אָנגעקלונגען, האָב איך גלייך פאַרשטאַנען אַז דאַס ביזטו ; געה איך צו צום טהיר אויף די שפיץ־פינגער און איך הער אַז דו רעדסט מיט דער פּאַנפּוטנאַ, און איך האָב יענער ווי נור ס'איז געוואָרען טאַג אָנגעזאַגט : ווען דו, אָדער עמיצער פון דיר, אָדער ווער עס זאָל ניט זיין, וועט צו מיר אָנקלאַפּען, זאָל מען גאַר נישט זאָגען ; און דערהויפּט, ווען דו אליין וועסט קומען, און איך האָב איהר דיין נאָמען געזאַגט, און דערנאָך ווען דו ביזט ארויס איז מיר געקומען אויפ'ן זינען : וואָס וועט זיין, ווען ער שטעהט דאָ איצט און קוקט ארויס, אָדער ער היט עפעס אויפ'ן גאַס ? בין איך צוגעגאַנגען צו דעם זעלבען פענסטער, אוועקגענומען דעם גאַרדין, איך גיב א קוק, ערשט דו שטעהסט זיך דאַרטען און קוקסט גלייך אויף מיר... אָט ווי אזוי די זאך איז געווען.

— וואו זשע איז גאַסטאַסיא פיליפּאָונאַ ? האָט דער פירשט קוים ארויסגערעדט.

— זי... איז דאָ, האָט לאַנגזאַם ארויסגערעדט ראַנאַזשין, אזוי ווי א ווייליטשקע אַפּוואַרטענדיג צו ענטפּערען.

— וואו זשע ?

ראַנאַזשין האָט אויפגעהויבען די אויגען אויפ'ן פירשט און האָט דורכדרינגענד אויף איהם א קוק געטאָן.

— קום.

ער האָט נאָך אַלץ גערעדט שפּטשענדיג און ניט איילענדיג זיך, לאַנגזאַם, און אזוי ווי פריהער, עפעס מאַדנע פאַרטראַכט. אפילו דאַן ווען ער האָט דערצעהלט וועגען דעם גאַרדין, איז ווי ער וואָלט מיט זיין ערצעהלונג געוואָלט ארויסזאָגען גאַר עפעס אנדערש, ניט קוקענדיג אויף דעם גאַנצען אויפגעגענטען טאָן פון זיין ערצעהלונג. זיי זיינען אריין אין קאַבינעט. איז דעם דאָזיגען צימער, איז פון דער צייט וואָס דער פירשט איז דאַרט געווען, פאַרגעקומען א גער געוויסע ענדערונג : איבער'ן גאַנצען צימער איז געווען פאַרצויגען פאַר טיערען, זיידענע פאַרטייערען מיט צוויי אריינגאַנגע פון ביידע עקען. און זיי האָט אַפּגעטיילט פון קאַבינעט א צימער'ל וואו עס איז גער שטאַנען ראַנאַזשין'ס בעט. די שווערע פאַרהאַנג איז געווען ארוי-

טערגעלאָזט און די אריינגאנגע פארדעקט. נור איז צימער איז גע-
ווען זעהר פינסטער; די זומערדיגע „וויסע פעטערבורגער נעכט“
האָבען אָנגעהויבען דונקעל ווערען. און ווען ניט די פולע לבנה,
וואָלט אין די ראַגאָזשין'ס פינסטערע צימערען, מיט די אַרונטערנע-
לאָזטע גארדינען, געווען שווער עפעס צו זעהן. אמת, מען האָט נאָר
געקאָנט באַמערקען געזיכטער, כאַטש ניט זעהר קלאָר. ראַגאָזשין'ס
געזיכט איז געווען זעהר בלייך, ווי געוועהנליך. די אויגען האָבען
געקוקט אויפ'ן פירשט דורכדרינגליך, מיט אַ שטאַרקען גלאַנץ, נור
עפעס ווי פאַרגליווערט.

— פאַר וואָס צינדסטו ניט אָן קיין ליכט? האָט געזאָגט דער

פירשט.

— ניין, מען דאַרף ניט, האָט געענטפערט ראַגאָזשין, און גע-
מענדיג דעם פירשט ביים האַנט, האָט ער איהם אָנגעבויגט צום שטול.
אליין געזעצט זיך אַנטקעגען, צורוקענדיג דעם שטול, אזוי אַז זיינע
קניע האָבען כמעט אָנגעריהרט דעם פירשט'ס קניע. צווישען זיי,
אביסלע פון דער זייט, איז געשטאַנען אַ קלייניקער קיילעכדיגער
טישעלע. — זעץ זיך, לאַמיר דערווייל זיצען! האָט ער געזאָגט פונקט
ווי ער וואָלט געוואָלט איינרעדען מען זאָל זיצען. א וויילע האָבען
זיי געשוויגען. — איר האָב טאַקע אזוי פאַרשטאַנען, אַז דו וועסט זיך
אין דעם דאָזיגען האַטעל אָפּשטעלען, האָט ער אָנגעהויבען רעדען.
אויף אזאָ אופ'ן, ווי עס טרעפט אָפּט, אַז איידער מען טרעט צו צום
הויפט געשפּרעך, הויבט מען אָן פון זייטיגע זאַכען וועלכע באַלאַנגען
ניט צום ענין. — ווי איר בין אריינגעקומען אין קאַרידאָר: איז
מעגליך אַז ער זיצט איצט און וואַרט אויף מיר, ווי איר אויף איהם,
און אין דער זעלבער מינוט? ביי דער לעהרערין ביזטו געווען?

— געווען, האָט פון גרויס האַרץ קלאַפעניש קוים געקענט אַרויס-

רעדען דער פירשט.

— איר האָב אויך וועגען דעם געדענקט. מען וועט נאָר וועגען
דעם רעדען, טראַכט איר... און דערנאָך טראַכט איר: איר וועל
איהם ברענגען נעכטיגען אהער, אזוי אַז מיר זאלען די דאָזיגע נאַכט
זיין צוזאַמען...

— ראַגאָזשין! וואו איז נאַסטאַסיאַ פּיליפּאוואַ? האָט אַרויס-

געשעפּטשעט דער פירשט און ער האָט זיך אויפּגעהויבען צימערענדיג

מיט אלע גלידער. אויך ראַגאַזשין האָט זיך אויפּגעהויבען.
 — דארטען, האָט ער אַ שעפּטשע געמאַן, אַ שאַקעל טוענדיג
 מיט'ן קאַפּ אויף דער גאַרדין.
 — זי שלאָפט? האָט אַ שעפּטשע געמאַן דער פירשט.
 ווידער האָט איהם ראַגאַזשין אַנגעקוקט דורכדרינגענד ווי פריהער.
 — ווייסט גאַר וואָס, לאַמיר שוין אַרײַן! אבער דו... נו יע, לאַמיר
 געהן! ער האָט אויפּגעהויבען די פּאַרטיערען, זיך אָפּגעשטעלט און זיך
 ווידער געווענדט צום פירשט:
 — קום אַרײַן! האָט ער געוואונקען פון הינטער די פּאַרטיערען,
 איינלאַנדענדיג אַרײַנצוקומען. דער פירשט איז אַרײַן.
 — דאָ איז פינסטער, האָט ער געזאָגט.
 — ס'איז גענוג ליכטיג! האָט אַרויסגעמורמעלט ראַגאַזשין.
 — איר זעה קוים... א בעט.
 — געה צו אַ ביסעלע נעהענטער, האָט שטיל פּאַרגעלעגט ראַד
 גאַזשין.

דער פירשט האָט אַ טראַט געמאַן נאָך נעהענטער. נאָך אַ
 טראַט, אַ צווייטער, און ער האָט זיך אָפּגעשטעלט. ער איז געשטאַנען
 און זיך איינגעקוקט אַ מינוט אַדער צוויי; ביידע האַבען אין דער
 צייט ווען זיי זיינען געשטאַנען ביים בעט גאַרנישט גערעדט; ביים
 פירשט האָט געקלאַפּט דאָס האַרץ, אַזוי אַז עס האָט זיך געדוכט, אַז
 מען האָט עס געהערט אין צימער, ביים דעם טויטען-שווייגען פון
 צימער. נור ער האָט זיך שוין צוגעקוקט אַזוי דאָס ער האָט געקענט
 באַמערקען די נאַנצע בעט; אין איהר איז עמיצער געשלאָפען, מיט
 אַ גאַנץ האַרטען שלאָפּ. מען האָט ניט געקענט הערען דעם קלענסטען
 ריהר, דאָס שוואַכסטע אַטעמען. דער שלאָפענדער איז געווען איבער-
 געדעקט איבער'ן קאַפּ, מיט אַ ווייסער לײלאַך, און די קליידער האָר
 בען זיך ניט קלאַר געמערקט. מען האָט בלוז געקענט זעהן נאָך
 דער הויכקייט אַז דאָ ליגט אויסגעצויגען אַ מענש. אַרום אין אונט-
 אַרדנונג, אויף'ן בעט, אַרום די פיס, אויף שטולען ביים בעט, אויפ'ן
 די אפילו, איז געווען צעוואַרפען אויסגעטאַנענע קליידער, אַ רייכע,
 ווייסע, זיידענע קלייד, בלומען, ליגעטעס, אויף דעם קלייניקען טײַ
 שעלע, צוקאַפענס, האַבען געלאַנצט אַראַפּגענומענע און צעוואַרפענע
 ברייאַנטען. אַרום די פיס, זיינען געלעגען צונויפּגעדריעהט אין אַ

קנויל, עפעס אַזעלכע זיידענע שפיצען, און פון די ווייסע שפיצען האָט ארויסגעקוקט פון אונטער דער ליילאך א שטיקעל נאָקעטע פּוס. זי האָט אויסגעזעהן ווי אויסגעהאַקט פון מראַמאָר און איז געווען שרעק־ליך אונבאַוועגליך. דער פירשט האָט געקוקט און געפיהלט, אַז וואָס מעהר ער קוקט אַלץ טויטער און שטילער ווערט אין צימער. פּלוצ־לינג האָט זיך צעשוזשעט אַן אויפגעוועקטע פליג, זיך דורכגעטראָגען איבער'ן בעט און איז אנטשוויגען געוואָרען ביים צוקאַפּענס. דער פירשט האָט זיך געטרייסעלט.

— קום ארויס, האָט איהם א ריהר געטאָן ביים האַנט ראַגאַזשין. זיי זיינען ארויס, זיך ווידער צוזעצט אויף די זעלבע שטולען, ווידער איינער אַנטקעגען דעם צווייטען. דער פירשט האָט זיך גע־טרייסעלט אַלץ מעהר און מעהר און האָט ניט אַרונטערגענומען זיין פּרעגענדען בליק פון ראַגאַזשין'ס געזיכט.

— ווי איד באַמערק, לעוו ניקאָלאַיעוויטש, טרייסעלטו זיך, האָט ענדליך אַרויגע־רעדט ראַגאַזשין, — דו ציטערסט אזוי, פונקט ווי עס טרעפט ביי דיר אין דיין פאַליגע? אָדער ביזט אפּשר טאַקע פונקט פאַר דער פאַליגע, און איד ווייס ניט וואָס וועל איד מיט דיר איצט טאָן...

דער פירשט האָט זיך איינגעהערט, אַנשטרענגענדיג אַלע קרעפֿ־טען צו פאַרשטעהן און ער האָט אַלץ געפּרעגט מיט זיין בליק.

— דאָס האָסטו? ... האָט ער ענדליך אַרויסגע־רעדט א שאַקעל־טוענדיג מיט'ן קאַפּ אויף די פאַרמיערען.

— דאָס... האָב איד... האָט אַרויסגעשעפּטשעט ראַגאַזשין און אַרונטערגעלאָזט דעם קאַפּ.

א מינוט פינף האַבען זיי געשוויגען.

— ווייל, האָט מיט א מאַל פאַרטגעזעצט ראַגאַזשין, פונקט יוי ער וואָלט גאָר ניט איבערגעריסען דעם געשפּרעך — ווייל, ווען מיט דיר פאַסירט איצט דיין קראַנקהייט, דיין אַנפאַל, און דו גיסט איצט א געשריי, וועט מען אוראי פון גאָס דערהערען, אָדער עמיצער וועט פון הויף דערהערען, און מען וועט זיך אַנשטויסען, אַז אין דער קוואַר־טיר נעכטיגען מענשען; וועלען זיי אַנהויבען קלאַפּען, וועלען אַרייַן־קומען... ווייל זיי אַלע דענקען, אַז איד בין ניטא אין דער היים. איד האָב קיין ליכט ניט אַנגעצונדען, כדי מען זאַל פון גאָס אָדער פון הויף

זיך ניט אַנשטויסען, ווייל ווען איד בין אין דער חיים, נעהם אויך מיט זיך די שליסלען, און קיינער קומט ניט אין מיין אַבוועזענהייט צו דריי און צו פיער טעג די צימערען אויפראמען, אזוי האָב איד איינגעפיהרט. איז אַט כּדי מען זאָל זיך ניט דערוויסען, אַז מיר וועלען דאָ נעכטיגען...

— וואָרט אויף, האָט געזאָגט דער פירשט — איד האָב פריהער ביים הויףדינער און ביי דער אַלטע געפרעגט: צו האָט דאָ ניט גע- נעכטיגט נאַסטאַסיא פּיליפּאָווא, הייסט דאָך שוין, אַז זיי ווייסען. — איד ווייס, אַז דו האָסט געפרעגט. איד האָב דער פּאַנפּנר טיעוונא אַנגעזאָגט, אַז נעכטען איז אַהער געקומען נאַסטאַסיא פּיליפּ פּאָווא און אַז נעכטען שוין איז זי אַפּגעפּאַהרען אין פּאַוולאָוסק, און אַז ביי מיר איז זי בלוז געווען צעהן מינוט. און זיי ווייסען קיינער ניט אַז זי האָט דאָ גענעכטיגט — קיינער ניט. נעכטען זיי נען מיר אויך אַרײַן, זעהר שטיל, ווי היינט מיט דיר. איד האָב נאָך אויפן וועג, פאר זיך געטראַכט, אַז זי וועט ניט וועלען אַרײַנגעהן אין דער שטיל. אַבער ווייס איד וואָס! זי איז אַרײַן. זי האָט גע- שעפּטשעט, אויף די שפּײַדפּינגער גענאַנגען, די קלייד פּאַרהויבען, כּדי עס זאָל ניט שורשען, און זי אַלײַן סטראַשעט מיך אויף די טרעפּ מיט'ן פינגער, — דאַס האָט זי זיך אַלץ פאר דיר געשראַקען. אויף'ן באַהן האָט זי אין גאַנצען אויסגעקוקט ווי אַ משוגענע, אַלץ פון שרעק. און זי אַלײַן האָט איינגעשטימט צו מיר געהן נעכטיגען. איד האָב געדענקט אַ פריהער געהמען זי אויף דער קוואַרטיר, צו דער לעהרערין — אַבער ווייס איד וואָס! „דאַרטען, זאָגט זי, וועט ער מיך נאָך איידער עס וועט טאָג ווערען אויסזוכען, אַבער דו וועסט מיך באַהאַל- טען, און מאַרגען ווי ס'וועט נור טאָג ווערען קיין מאַסקווא.“ און דערנאָך איז אַראָל האָט זי ערגעץ געוואָלט. און ווען זי האָט זיך געלעגט, האָט זי אַלץ גערעדט אַז זי וועט פּאַהרען אין אַראָל...

— וואָרט זשע, וואָס זשע ווילסטו אַיצט פּאַרפען, וואָס ווילסטו

טאָז?

— אַט, איד וואונדער זיך אַלץ אויף דיר וואָס דו טרייסעלסט זיך אַלץ. מיר וועלען דא איבערנעכטיגען די נאַכט צוואמען. א בעט אויסער יענער, איז דא ניטא, און איד האָב אזוי צונעטראַכט, אַז פון ביידע דיוואנען, אַרונטערנעמען די קישענס און אַט ביי די פּאַרטיע-

דען וועל איך דאָ אויסבעטען אי פאר דיר אי פאר מיר, אזוי אז עס זאל זיין צוזאמען. ווייל, ווען מען וועט אריינקומען, וועט מען נעמען באַקוקען אָדער זוכען, וועט מען זי דאָך באַלד דערזעהן און אַרויס-טראַגען. וועט מען מיר אָנהויבען אויספרעגען, וועל איך דערצעהלען, אז איך, און מען וועט מיר באַלד אוועקפיהרען. טאָ זאל זי שוין איצט דאָ ליגען לעבען אונז, לעבען מיר און דיר...

— געוויס, געוויס! האָט מיט היץ איינגעשטימט דער פירשט.

— הייסט עס, אז מען זאל זיך ניט מודה זיין, און ניט לאַזען

ארויסטראַגען.

— ניין, ניין, אין קיין פאַל ניט! האָט באַשלאָסען דער פירשט

— ניין, ניין, ניין!

— אָט אזוי האָב איך אויך באַשלאָסען. אז אין קיין פאַל ניט און קיינעם זי ניט אָפגעבען! די נאַכט וועלען מיר איבערנעכטיגען שטייל. איך בין היינט בלוזן אויף איין שטונדע, אין דער פריה, אַרויס פון היין, און די איבעריגע בין איך אַלץ אַרום איהר געווען. און דערנאָך אין אווענט, בין איך אוועק נאָך דיר. איך שרעק זיך אָט פאר וואָס נאָך, אז עס איז פאַרשטיקט און עס וועט זיך דערהערען א גערוד, הערסטו א גערוד אָדער ניט?

— מעגליך, אז איך הער, איך ווייס ניט. בין אין דער פריה

וועט זיך געוויס הערען.

— איך האָב זי איבערגעדעקט מיט א קלעיאַנקע, מיט א גוטער קלעיאַנקע, אַן אַמעריקאַנישער. און איבער דער קלעיאַנקע מיט א ליילאך און פיער פלעשער מיט זשאַנאווסקע פליסיגקייט, האָב איך אַפגען אוועקגעשטעלט, זיי שטעהען נאָך איצט אויך דאָרטען.

— דאָס איז אזוי ווי דאָרטען... אין מאַסקווע?

— עס איז צוליב דעם ברודער, ווייל עס הערט זיך א גערוד.

און וואָלסט זי זעהן ווי זי לעגט... אין דער פריה, ווי עס וועט נור ליכטיג ווערען, וועסטו א קוק טאָן. וואָס, דו קענסט זיך ניט אויפֿ-הויבען? האָט מיט שרעקעדיגער פאַרוואַנדערונג געפרענט ראַנאַ-זשין, זעהענדיג אז דער פירשט טרייסעלט זיך אזוי, דאָס ער קען זיך ניט אויפהויבען.

— די פיס ריהרען זיך ניט. האָט אַרויסגעמורמעלט דער פירשט

— דאָס איז פון שרעק, דאָס ווייס איד... עס וועט אריבער דער שרעק און איד וועל אויפשטעהן..

— וואָרט־זשע, און איד וועל דערווייל אויסבעטען פאר אונז דעם געלענער, און דו וועסט זיך לעגען... און איד מיט דיר... און מיר וועל לען ליגען און הערען... ווייל איד ברודער, ווייס נאָך ניט... איד ברודער ווייס נאָך איצט ניט אלעס, איד זאָג דאָס דיר פריהער, כדי דו זאָלסט עס אלץ פריהער וויסען...

מורמלענדיג די דאָזיגע אומקלאָרע ווערטער, האָט ראָגאָזשין אָנגעהויבען אויסבעטען דעם געלענער. עס איז געווען קענטיג, אָז ער האָט וועגען דעם דאָזיגען געלענער, מעגליך, נאָך איז דער פריה געדענקט. די פאָרגאָנגענע נאָכט האָט ער זיך אליין געלענט אויפ'ן דיוואַן. נור אויפ'ן דיוואַן איז פאַר צווייען געווען שווער צו ליגען, און ער האָט אונבאָדינגט איצט געוואָלט אויסבעטען צוזאַמען, דער פאַר האָט ער צוזאַמענגעשלעפט מיט אַנשטרענגונג, איבער'ן גאַנצען צימער, צו דעם סאַמע אַריינגאַנג ביי די פאַרטייערען, פאַרשיעדענע קאַלירטע קישעלאַך פון ביידע דיוואַנען. קויב מיט צרות געמאַכט די געלענער. ער איז צוגעגאַנגען צום פירשט, האָט צאַרט און מיט ענטציקונג איהם גענומען אונטער'ן האַנט, איהם אויפגעהויבען און צוגעפיהרט צום געלענער; נור עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט אָז דער פירשט זעלבסט קען אליין אויך נעהן, הייסט עס, אָז „די שרעק אין שוין פאַראַיבער“; און פונדעסטוועגען האָט ער נאָך אַלץ פאַרטגעזעצט צו טרייסלען זיך.

— עס איז דערפאַר ברודער, האָט פּלוצלינג אַנגעהויבען ראַט־גאַזשין, אוועקלעגענדיג דעם פירשט אויף דער לינקער בעסערער קי־שען און אויסציהענדיג זיך אליין אויף דער רעכטער, ניט אויסטועגנדיג זיך און פאַרוואָרפענדיג ביידע הענט אונטער'ן קאַפּ. — היינט איז הייס און ס'מוז שמעקען... עפענען די פענסטער האָב איד מורא; אָבער ביי דער מאַמען זיינען דאָ טעפּ מיט בלומען, א סך בלומען און זיי גיבען אַרויס פון זיך זעהר אַ פיינעם ריח... אָבער פאַנטאַסיעוואַ וועט זיך אַנשטויסען, ווייל זי איז אַ נייגעריגע.

— זי איז אַ נייגעריגע, האָט נאַכגעזאָגט דער פירשט.

— אַפּשר קויפען, און אַרומלעגען זי אין גאַנצען מיט בלומען?

אבער איך דענק, ברודער'ל, אז עם וועט זיין א רחמנות צו קוקען אויף איהר אין די דאזיגע בלומען!

— הער... האט געפרעגט דער פירשט, פונקט ווי ער וואלט זיך פארפלאנטעט, פונקט ווי ער וואלט נאכגעזוכט וואס מען מוז אונבא- דינגט פרעגען — הער, זאג מיר, מיט וואס האסטו איהר? מיט א מעסער? טאקע מיט יענעם?
— יע, מיט יענעם...

— ווארט זשע נאך אביסעל! איך וויל פארפען דיר נאך עפעס פרעגען... איך וועל דיר א סך פרעגען וועגען אלעס... נור דו זאג מיר בעסער פון אנהויב, כדי איך זאל וויסען: האסטו זי געוואלט דער- הרג'נען פאר דער חתונה, פאר דער חופה, מיט א מעסער? האסטו געוואלט אדער ניט?

— איך ווייס ניט, צו האב איך געוואלט אדער ניט געוואלט... האט טרוקען געענטפערט ראגאזשין, אזוי ווי ער וואלט זיך אביסעל פארוואונדערט אויף דער פראגע, און ניט באנעהמענדיג זי.
— האסטו דעם מעסער מיט זיך אין פאוואווסק קיינמאל ניט געפיהרט?

— ניין, קיינמאל. איך קען דיר, לעוו ניקאלאיעוויטש, וועגען מעסער אט וואס זאגען, האט ער צוגעגעבען נאך א וויילע שווייגען — איך האב איהם פון פארשלאסענעם קאסטען היינט אין דער פריה ארויסגענומען, ווייל די גאנצע זאך איז געשעהן אין דער פריה, פיער אזייגער. ער איז געלעגען ביי מיר פארלעגט אין בוד... און... און... און אט וואס ס'איז מיר נאך א חידוש: דער מעסער איז אין גאנץ צען דורכגעגאנגען בלויז אויף אנדערהאלבען... אדער דאס העכסטע אויף צוויי ווערשאקס... אונטער דער לינקער ברוסט... און בלוט איז אויסגערוגען אויפ'ן העמד אין גאנצען אפשר א האלבע עס-לעפעל; מעהר איז ניט געווען...

— דאס, דאס, דאס, האט זיך דער פירשט פלוצלינג אויפגעהויבען פון שרעקליכער אויפרעגונג — דאס ווייס איך, דאס האב איך נע- לייענט... דאס רופט מען אז אינערליכע אויסגיסונג... עס טרעפט אז עס ווייזט זיך אפילו קיין טראפען אויך ניט... דאס איז ווען דער קלאפ טרעפט פונקט אין הארצען...
— ווארט נור, הערסט? האט פלוצלינג האסטיג איבערגעשלאגען

ראַגאַזשין און אַן איבערגעשראַקענער זיך אויפגעזעצט אויפ'ן אונטער-
בעט: דו הערסט?

— ניין! האָט אויך אזוי האַסטיג און דערשראַקען אַרויסגערעדט
דער פירשט, קוקענדיג אויף ראַגאַזשיןען.

— זי געהט אַרום! הערסט? אין זאַל...

ביידע האָבען זיך גענומען צוהערען.

— איד הער, האָט פעסט אַרויסגעשעפטשעט דער פירשט.

— זי געהט אַרום?

— זי געהט אַרום.

— פאַרמאַכען די טהיר אַדער ניט?

— פאַרמאַכען...

מען האָט פאַרמאַכט די טהיר. און ביידע האָבען זיך ווידער
אוועקגעלעגט. אַ לאַנגע צייט האָבען זיי געשוויגען.

— אַד, יע. האָט פּלוצלינג אַנגעהויבען שעפטשען דער פירשט,
מיט זיין פריהערדיגען אויפגערגעמען און איילענדען שעפטשען, פונקט
ווי ער וואָלט ווידער געכאַפט א געדאַנק און געשראַקען זיך ווידער
איהם צו פאַרלירען, ער האָט זיך אפילו דערביי אויפגעהויבען אויפ'ן
בעט, — יע... איד האָב דיר געוואָלט... אַט די דאַזיגע קאַרטען! קאַר-
טען... מען זאָגט, אַז דו האָסט מיט איהר אין קאַרטען געשפּילט?

— געשפּילט, האָט ראַגאַזשין געזאָגט נאָך א וויילע שווייגען.

— וואו זשע זיינען... די קאַרטען?

— די קאַרטען זיינען דא... האָט אַרויסגעזאָגט ראַגאַזשין שוויי-
גענדיג נאָך מעהר ווי פריהער, — אַט...

ער האָט אַרויסגענומען פון קעשענע א געשפּילטע, אין א פאַפּיר
פאַרוויקעלטע טעשיף קאַרטען און זיי דערלאנגט דעם פירשט. יענער
האָט גענומען, נור אזוי ווי מיט פאַרוואנדערונג. א נייער, טרויער-
דיגער, און ניט פרעהלאַכער געפיהל האָט איהם צוזאַמענגעדריקט דאָס
האַרץ; ער האָט מיט אַמאַל פאַרשטאַנען, אַז אין דער מינוט, און אַז
שוין לאַנג, רעדט ער ניט וועגען דעם, וועגען וואָס ער דאַרף רעדען.
און ער טוט אַלץ ניט דאָס, וואָס מען דאַרף טאָן. און אַז אַט די
קאַרטען, וועלכע ער האַלט אין האַנט, און מיט וועלכע ער האָט זיך
אַזוי דערפרעהט, וועלען איצט קיין זאַך, קיין זאַך ניט העלפען. ער
איז אויפגעשטאַנען און פאַרבראַכען מיט די הענט. ראַגאַזשין איז

געלעגען אונבאוועגליך און אזוי ווי ער וואָלט ניט געהערט און ניט געזעהן זיינע באַוועגונגען; נור זיינע אויגען האָבען ליכטיג געגלאַנצט פון דער פינסטערניש און זיי זיינען געווען אין גאנצען אַפען און אונבאוועגליך. דער פירשט האָט זיך געזעצט אויף אַ שטוהל און גענומען קוקען אויף איהם מיט שרעק. עס איז אוועק ביי אַ האַלבע שטונדע. פּלוצלינג האָט ראַגאָזשין הויך און אַפּגעהאַקט, זיך צושריען און צעלאַכט, פונקט ווי ער וואָלט פאַרגעסען אַז מען דאַרף רעדען שעפּטשענדיג:

— דעם אַפיצער, דעם אַפיצער... געדענקסטו, ווי אזוי זיי האָט דעם אַפיצער יענעם, אויף דער מוזיק אַ שמיים געטאָן. געדענקסט, כאַ, כאַ, עס איז נאָר צווגעלאַפען אַ קאָדעט... אַ קאָדעט... דער פירשט איז אויפגעשפרונגען פון שטוהל אין נייעם שרעק. ווען ראַגאָזשין איז שטיל געוואָרען (און ער איז מיט אַ מאַל שטיל גע-וואָרען), האָט דער פירשט זיך שטיל איבערגעבויען צו איהם, זיך אוועקגעזעצט גלייך מיט איהם און מיט אַ שטאַרק קלאַפּענדיגן האַר-צען, און שווער אַטעמענדיג איהם גענומען באַטראַכטען. ראַגאָזשין האָט צו איהם ניט אויסגערדעהט דעם קאַפּ, און עס רוכט זיך, אַז ער האָט אַפילו אַז איהם פאַרגעסען. דער פירשט האָט געקוקט און גע-וואָרט; די צייט איז געגאַנגען, עס האָט אַנגעהויבען ווערען ליכטיג. ראַגאָזשין פלעגט צייטענווייז און פּלוצלינג אַנהויבען מורמלען הויך, שאַרף און אַהן אַ צוזאַמענהאַנג. פלעגט אויסשריען און לאַכען; דער פירשט האָט אויסגעצויגען צו איהם דאַן זיין ציטערדיגע האַנט און שטיל זיך צוגעריהרט צו זיין קאַפּ, צו זיינע האַר, האָט זיי גע-נלעט און געגלעט זיינע באַקען... מעהר האָט ער גאַרניט געקאַנט טאָן! ער אליין האָט ווידער אַנגעהויבען זיך טרויסלען און ווידער האַבען מיט אַ מאַל איהם אַפּגענומען די פיס. עפעס נאָר אַ נייע עמפּפּינדונג האָט געדריקט זיין האַרץ מיט אונענדליכען טרויער. דערווייל איז שוין געוואָרען גאַר ליכטיג; ענדליך האָט ער זיך צוגעלעגט אויפ'ן קישען, זייענדיג גאַר מאַכטלאָז און פאַרצווייפּלט, און ער האָט זיך צוגעדריקט מיט'ן געזיכט צו ראַגאָזשין'ס בלייכען און אונבאוועגליכען געזיכט; טרערען זיינען גערונען פון זיינע אויגען אויף ראַגאָזשין'ס באַקען, נור מעגליך, אַז ער האָט שוין דאַן ניט געהערט זיינע אייגענע טרערען און ער האָט שוין גאַר וועגען זיי ניט געוואוסט...

אמווינצינגסטענס, ווען נאָך פיעל שטונדען, האָט זיך געעפּענט די טהיר און עס זיינען אריינגעקומען מענשען האַבען זיי געפונען דעם מערדער אין פּולער באַוואוסטלאַזיקייט און היץ. דער פירשט איז געזעסען לעבען איהם אויפ'ן אונטערבעט אונבאוועגליך און שטיל, ביי יעדען אויסגעשריי אָדער היץ־רעד פון דעם קראַנקען, זיך געאייילט דורכצופיהרען מיט א ציטערדיגער האַנט איבער זיינע האַר און באַר קען אזוי ווי לאַשטשענדיג און איינשטילענדיג איהם. נור ער האַט שוין גאָר ניט געוואוסט וועגען וואָס מען האַט איהם געפרעגט און ער האַט ניט דערקאָנט די אריינקומענדע און איהם ארומרינגלענדע מענשען. און ווען שניידער אליין וואַלט איצט געקומען פון דער שווייץ א קוק טאָן אויף זיין געוועזענעם שילער און פאַציענט, וואַלט אויך ער, געדענקענדיג יענעם צושטאַנד, אין וועלכען עס איז א מאָל גע־ווען דער פירשט, אין דעם ערשטען יאָהר פון זיין לעהרע, אין דער שווייץ, איצט אַ מאַך געטאָן מיט'ן האַנט און געזאָגט ווי דאמאָלס: „אידיאָט!“

צוועלפטער קאַפיטעל

ד י ע נ ד ע

ווען די לעהרערין איז געקומען צופליהען אין פּאָולאָוסק און גלייך ערשיינען צו דאָריא אלעקסיעוונא, וועלכע איז געווען צוטומעלט פון נעכטיגען טאָג, און איהר דערצעהלט וואָס זי ווייס, האַט זי זיך אין גאַנצען איבערגעשראַקען. ביידע דאַמען האַבען גלייך באַשלאָסען זיך צו שטעלען אין פאַרבינדונג מיט לעבעדעו'ן, וועלכער איז אויך געווען אומדוהיג אלס א פריינד פון זיין קוואַרטיראַנט און אַלס בעל הבית פון דער קוואַרטיר. ווער אַ לעבעדעו האַט דערצעהלט אַלץ וואָס זי ווייס. לויט לעבעדעו'ס ראַטה, האַט מען באַשלאָסען אוועקציר

פאַהרען אין פעטערבורג, אין דרייען, כדי וואָס שנעלער צו פאַרהיטען
 „דאָס וואָס האָט געקאָנט פאַסירען“, אויף אזא אופן איז ארויסגעקור
 מען אז אויפ'ן צווייטען פריהמאָרגען, ארום א זייגער עלף, איז ראָד
 גאָזשין'ס קוואַרטיר אויפגעפענט געוואָרען אין דער אַנוועזענהייט
 פון דער פּאָליציי, פון לעבעדעוו, פון די דאַמען און פון ראָגאָזשין'ס
 ברודער, סעמען סעמענאָוויטש ראָגאָזשין, וועלכער האָט געוואוינט
 אין פליגעל פון הויז. צו דעם ערפּאָלג פון דער זאָך האָט איהר פון
 אלעמען ארויסגעהאַלפּען דאָס עדות זאָגען פון דעם הויף־דינער, אז ער
 האָט נעכטען אווענט געזעהן פאַרפען סעמענאָוויטש'ן מיט'ן גאַסט,
 וועלכע זיינען אריין מיט די פאַדערשטע טרעפּ און ווי גע'גנב'עט זיך.
 נאָך די דאָזיגע עדות זאָגען, האָט מען שוין ניט געצווייפּעלט אז מען
 דאַרף אויפברעכען די טהיר, וועלכע מען האָט ניט געעפענט אויפ'ן
 קלינגען.

ראָגאָזשין האָט אויסגעהאַלטען צוויי מאַנאַטען, א מאַרד־ענט־
 צינדונג, און ווען ער איז געזונט געוואָרען — אַן אונטערזוכונג און
 א געריכט'ס פאַרהאַנדלונג, ער האָט געגעבען אויף אלץ א גלייכען און
 גאַנץ צופרידענשטעלענדען עדות זאָגען, אויפ'ן גרונד פון וועלכע,
 דער פירשט איז שוין פון סאַמע אַנפאַנג געווען באַזייטיגט פון גע־
 ריכט.

ראָגאָזשין איז געווען א שווייגענדיגער אין דער צייט פון זיין פּראָד־
 צעם, ער האָט ניט ווידערגעשפּראַכען דעם פלינקען און שעהן־רעד־
 נערישען אַרוואַקאָט זיינעם, וועלכער האָט קלאָר און לאַגיש באַוווּזען,
 אז דער געשעהנער מאַרד איז געווען די פּאָלגע פון א מאַרד־ענטצי־
 דונג, צוליב דעם גע'משפּט'ענס ערגערניש. נור ער האָט גאַרנישט
 ניט צוגעגעבען פון זיך אלס באַשטעטיגונג פון דער דאָזיגער מיינונג,
 און האָט ווי פריהער קלאָר און פינקטליך באַשטעטיגט און געדענקט
 אלע קלענסטע אומשטענדען פון דער געשעהניש. ער איז פאַראַר־
 טהיילט געוואָרען, מיט א מעגליכקייט פון פאַרלייכטערונג, אויף קאָד־
 טאַרנע, אין סיביר, אויף פּופּצעהן יאָהר. און ער האָט אויסגעהערט
 זיין אורטהייל, שטרענג, שטום און „פאַרטראַכט“, זיין גאַנצער גרוי־
 סער פאַרמעגען, חוץ א זעהר קליינעם טהייל, רעדענדיג אין פאַרגלייך,
 וועלכע איז פון איהם גע'פּטר'ט געוואָרען אויף קוטעזשען נאָך אין
 סאַמע אַנפאַנג, איז אריבער צו זיין ברודער, סעמען סעמענאָוויטש,

צו דעם גרויסען פאַרגעניגען פון דעם לעצטען. די אַלטימשיקע ראַגאַ-
זשין לעבט נאָר. און פון צייט צו צייט דערמאָנט זי זיך אָן דעם
נעליבטען זון פאַרפען, אַכער ניט קלאָר: גאָט האָט אויסגעלייזט
איהר פאַרשטאַנד און האַרץ פון באַוואוסטזיין, פון דעם שרעק וואָס
האָט געטראָפּען איהר הויז.

לעבעדעווי, קעלער, האַניא, פטיצין און פיעלע פון די אנדערע
פערזאָנען פון אונזער ערצעהלונג, האָבען זיך וועניג געענדערט. און
מיר האָבען כּמט זעהר וועניג וואָס איבערצוגעבען וועגען זיי. איפּאָ-
ליט איז געשטאַרבען אין שרעקליכער אויפּרעגונג, און אביסעל פּרי-
הער ווי ער האָט גערעכענט, א פאַר וואַכען נאָך נאַסטאַסיא פּילי-
פּאַוונאַ. קאַליאַ איז געווען טיף געטראָפּען פון דאָס געשעהנע, און
ער האָט זיך אין גאַנצען צוזאַמענגעקומען מיט דער מוטער. נינאַ
אַלעקסאַנדראָוונאַ שרעקט זיך פאַר איהם וואָס ער איז ניט נאָך לויט
זיינע יאָהרען פאַרטראַכט; פון איהם וועט מעגליך, ארויסקומען א
פעהיגער מענש. צווישען אנדערעס, טהיילווייז צוליב זיינע באַמיר-
הונגען, האָט זיך איינגעאַרדענט דעם פירשט'ס ווייטערדיגער שיקאַל:
שוין לאַנג האָט ער אויסערוועהלט פון די מענשען וועלכע ער האָט
דערקאַנט די לעצטע צייט, עוונעני פּאַוולאַוויטש ראַדאַמסקען; ער
איז דער ערשטער אוועקגעגאַנגען צו איהם אן איהם איבערענגעבען
אַלע איינצעלהייטען פון דער געשעהניש, וועלכע ער האָט געוואוסט,
און וועגען דעם פירשט'ס איצטיגער לאַגע. ער האָט זיך ניט אָפּ-
געאַרט: עוונעני פּאַוולאַוויטש האָט גענומען א זעהר הייסען אַנטהייל
אין דעם שיקאַל פון דעם אומגליקליכען „אידיאָט“, און צוליב זיינע
באַמיהונקען און זאַרגונגען איז דער פירשט ווידער אַנגעקומען אין
אויסלאַנד אין שניידער'ס שוויצאַרישען אַנשטאַלט. עוונעני פּאַור
לאַוויטש זעלבסט, וועלכער איז ארויסגעפאַרען אין אויסלאַנד און
וועלכער האָט באַשלאָסען צו בלייבען אויף לאַנג אין אייראָפּאַ, איז
וועלכער האָט אָפּען זיך גערופּען: אַלס „איבעריגער מענש אין רוסי-
לאַנד“ — באַזוכט נאַני אָפּט, אַמווינצינגסטענס, איין מאָל אין עט
ליכע מאַנאַטען, זיין קראַנקען פּריינד, ביי שניידער'ן; נור שניידער
איז אַלץ מעהר און מעהר טרויערדיג און ער שאַקעלט מיט'ן קאַפּ;
ער גיט אַנצוהערעניש וועגען דער וואַהרער צושטערונג פון די פאַר-
שטאַנד-אַרגאַנען, ער זאָגט נאָך ניט אויף זיכער וועגען אונגליקבאַר-

קייט. נור ערלויבט זיך די סאמע טרויערדיגסטע אַנצוהערענישען. עוונעני פאָולאָוויטש נעהמט עס זעהר צום האַרצען. און אַ האַרץ פאַרמאָגט ער, אַ זאך וואָס ער האָט באַוווּזען שוין מיט דעם וואָס ער קריגט בריעף פון קאַליאַ'ן און ער ענטפערט אפילו גאַנץ אָפּט אויף די דאָזיגע בריעף. נור אויסער דעם איז באַקאַנט געוואָרען נאָך אַ מאָדנער שטריך פון זיין באַראַקטער; און אזוי ווי דער דאָזיגער שטריך איז אַ פיינער, וועלען מיר איילען איהם צו באַצייכענען: נאָך יעדען באַזוך איז שניידער'ס אַנשטאַלט, איז אויסער צו קאַליאַ שיקט עוונעני פאָולאָוויטש נאָך איין בריעף אין פעטערבורג מיט אַ זעהר איינצעל־הייטליכע און סימפּאַטישע דאַרלעגונג פון דעם פירשט'ס צושטאַנד אין דעם איצטיגען מאָמענט. אויסער די זעהר ווירדיגע ערקלעהרונג פון איבערגעבענהייט, הויבען אין די בריעף אַן זיך ווייזען (און אלץ מעהר און מעהר) אייניגע אָפענע פאַרלעגונגען פון געוויסע בליקען אויף זאַכען, פאַרשטענדעניסע און געפיהלען — מיט איין וואָרט. עס הויבט אַן זיך ווייזען עפעס עטוואָס עהנליכעס אויף פריינדליכע און נאהענטע געפיהלען. די דאָזיגע פערזאָן וועלכע האָט זיך איבערגעשריבען (כאַטש זעהר ניט אָפּט), מיט עוונעני פאָולאָוויטש און וועלכע האָט אויף אזוי פיעל פאַרדיענט זיין אויפּמערקזאַמקייט און אַכטונג, איז — ווער אַ לעבעדעוו. מיר האָבען בשום אופן זיך ניט געקאַנט דער־וויסען אויף זיכער די איינצעלהייטען, אויף וואָס פאַר אַן אופן האָט זיך ביי זיי געקאַנט פאַרכינדען אזעלכע באַציהונגען; און פאַרכונדען האָבען זיי זיך געוויס, אלץ צוליב דער געשיכטע מיט'ן פירשט. ווען ווער אַ לעבעדעוו איז געווען אזוי געטראָפען דערפון, אַז זי איז אפילו קראַנק געוואָרען. נור ביי וועלכע אומשטענדען ס'איז פאַרנעקומען די באַקאַנטשאַפט און פריינדשאַפט איז אונז אונבאַקאַנט. און דער־מאַנט האָבען מיר וועגען די דאָזיגע בריעף מעהרסטענס, מיט דעם צוועק, וואָס אייניגע פון זיי האָבען ענטהאַלטען ידיעות וועגען דער פאַמיליע עפאַנטשין און דערהויפּט, וועגען אַנלאַיאַ אוואַנאַוואַ עפאַנטשין. וועגען איהר האָט אין איין בריעף פון פאַרזיך באַנאַכ־ריכטעט עוונעני פאָולאָוויטש, אַז זי האָט נאָך אַ קורצער און אונ־געוועהנליכער ליבשאַפט צו אַן אימיגראַנט, אַ פּוילישען גראַף, מיט איהם פּלוצלינג חתונה געהאַט, געגען דעם ווילען פון איהרע עלטערען וועלכע, כאַטש זיי האָבען ענדליך געגעבען זייער צושטימונג, איז

דאָס דערפאר, ווייל פון דער זאך האָט זיך געקענט אויסלאָזען א גרוי-
סער סקאַנדאַל. דערנאָך, כמעט נאָך א האַלב יאָהריגען שוויגען, האָט
עווגעני פּאַוּלאָוויטש געלאָזט וויסען זיין קאַרעספּאַנדענטקע, ווידער
איז א לאַנגע און פול מיט איינצעלהייטען בריעף, אז ער האָט אין
דער צייט פון זיין לעצטען וויזיט צו פּראָפּעסאָר שניידער אין דער
שווייץ, זיך ביי איהם צוזאַמענגעטראָפּען מיט אלע עפּאַנטשין'ס,
(אויסער, פּאַרשטעהט זיך איוואן פּיאָדאַראָוויטש, וועלכער בלייבט צו-
ליב נעשעפט אין פעטערבורג). און מיט דעם פירשט שטש. די צו-
זאַמענטרעפונג איז געווען א מאַדנע; עווגעני פּאַוּלאָוויטשען האָבען
זיי כמעט אלע באַגעגענט מיט פרייד; אדעלאַידא און אלעקסאַנדרא
האַבען אפילו געפונען פאר נויטיג איהם צו דאַנקען „פאר זיין מלאַך“
שען זאָרגען וועגען דעם אומגליקליכען פירשט“. ליזאוועטאַ פּראָ-
קאַפּיעוונאַ דערזעהענדיג דעם פירשט אין זיין ערנידעריגטען צושטאַנד
האָט זיך פון גאַנצען האַרצען צעוויינט. קענטיג, אז איהם האָט מען
שוין געקאַנט אלעס מוחל זיין. דער פירשט שטש. האָט דערביי ארויס-
געזאָגט עטליכע גליקליכע און קלונע וואַרהייטען. עווגעני פּאַוּלאָ-
וויטשען האָט זיך אויסגעדוכט, אז ער און אדעלאַידא האָבען זיך
נאָך ניט צוזאַמענגעלעבט איינער מיט'ן צווייטען; נור איז דער צו-
קונפט האָט זיך ארויסגעוויזען אונפאַרמיירליך די אמת'ע פּרייוויליגע
און האַרציגע אונטערטעניגקייט פון דער היציגער אדעלאַידא צו דעם
פּאַרשטאַנד און דער ערפּאהרונג פון פירשט שטש. דערצו האָבען אויך
די לעקציעס וועלכע די פּאַמיליע האָט געקראָגען, אויף איהר שרעקליך
געוויקט, און דערהויפּט דער לעצטער פּאַל פון אַנלאַיא מיט דעם
עמיגראַנט דעם גראַף.

אלעס פאַר וואָס די פּאַמיליע האָט זיך געשראַקען אַפּלאָזענדיג
דעם דאָזיגען גראַף צו אַנלאַיא, אלעס איז פּאַרווירקליכט געוואָרען.
מיט א צוגאַב פון אַזעלכע סורפּריזען וועגען וועלכע מען האָט אפילו
ניט געדענקט. עס האָט זיך ארויסגעשטעלט אז דער גראַף איז אפילו
קיין גראַף ניט און אויב ער איז טאַקע אין אמת'ן אז עמיגראַנט איז דאָס
מיט אַזאַ דונקעלע און צוויידייטיגע היסטאָריע. באַצויבערט האָט ער
אַנלאַיא'ן דערהויפּט מיט דער אונגעווענהליכער פּיינקייט פון זיין,
פון ליידען, צוריסענעם האַרץ, נאָך זיין פּאַטערלאַנד. און אויף אַזוי
פיעל האָט ער זי באַצויבערט, אז יענע, איז נאָך איידער זי האָט מיט

איהם חתונה געהאט, געוואָרען א מיטגליד פון עפעס אַן אויסלענדישען קאָמיטעט פאַר דער אויפֿלעבונג פון פּוילען, און אויסער דעם, איז זי אריינגעפאלען אין א קאָמונילישען אַנשטאַלט פון עפעס א פּאַסטאָר, וועלכער האָט באַהערשט איהר פאַרשטאַנד ביז גאַר. דאָס ריוויגע רייכטהום פון גראַף, וועגען וועלכען ער האָט פאַרנעשטעלט ליזאוועטא פּראָקאַפּיעוונא און פירשט שטש. האָט זיך לויט זיכערע ידיעות ארויס געשטעלט אַלס נישט געשטויגען און ניט געפּלויגען. און נאָר ווייני ציג דאָס, איז אין א וועלכען ס'ניט איז האַלבען יאָהר נאָך דער חתונה, איז דער גראַף און זיין פּריינד דער באַרימטער פּאַסטאָר, געלונגען אין גאַנצען צו צוקריגען אַגלאַיא מיט איהר פּאַמיליע, אַז דאָס יענע האָבען זי שוין עטליכע מאָנאַטען ניט געזעהן... מיט איין וואָרט, עס איז דאָ א סך פון וואָס צו דערצעהלען, נור ליזאוועטא פּראָקאַפּיעוונא, איהרע טעכטער, און אפילו פירשט שטש. זיינען שוין געווען אויף אזוי פיעל געטראַפען פון אַט דעם דאָזיגען גאַנצען „טעראָר“, אַז זיי האָבען אפילו שוין מורא געהאַט צו דערמאַנען וועגען אייניגע זאַכען, אין דעם געשפּרעך מיט עווגעני פּאַוּלאָוויטש, כאַטש זיי האָבען גע- וואוסט, אַז ער ווייס אויך די געשיכטע פון אַגלאַיא איזוואַנאָווא'ס הינרייסונגען. דער אַרימער ליזאוועטא פּראָקאַפּיעוונא האָט זיך זעהר געוואַלט פּאַהרען צוריק אין רוסלאַנד, און לויט דער באַשטעטיגונג פון עווגעני פּאַוּלאָוויטש האָט זי גיפּטיג און פּאַרטייאַיש געקריטי- קירט פאַר איהם אַלעס אויסלענדישעס: „זיי קאַנען איז ערגעץ ניט קיין רעכט שטיקעל ברויט אָפּבאַקען, ווינטער פּרוירען זיי ווי מייז אין קעלער“, — האָט זי געזאָגט — „אמווייניגנסטענס, האָב איך דאָ כאַטש אויף דעם דאָזיגען אַרימען, אויפ'ן רוסישען שטייגער געוויינט“. האָט זי צוגעגעבען אין אויפֿרעגונג, אַנווייזענדיג אויפ'ן פירשט, וועל- כער האָט זי אבסאַלוט ניט דערקענט. „שוין גענוג לאַזען זיך פיהרען פון געפּיהלען, שוין צייט נוצען פאַרשטאַנד אויך. און דאָס אַלעס, פון אַט דער גאַנצער אויסלאַנד, פון אַט דער דאָזיגער גאַנצער אייראָפּאַ אייערע, איז דאָס אַלץ בלוז א פּאַנטאַזיע, בלוז א פּאַנטאַזיע... גע- דענקט מיינע ווערטער, איהר וועט נאָכדעם אַלזיין זעהן!“ האָט זי פאַר- ענדיגט שיעור ניט מיט כעס, ווען זי האָט זיך געזעגענט מיט עווגעני פּאַוּלאָוויטש.

(ע נ ד ע)

פארלאג
מאקס יאנקאוויטץ
 179 איסט בראדוויי, ניו יארק.

.25	— — — — —	THE FLIRT (אין ענגליש)
.70	.30 — — — — —	לימערצרישער דעקלאמאטאר און פארלעזער
		א בוך צום לאכען:
1.50	— — — — —	הומעריסטישע פארלעזונגען
		היים שוים:
10.00		די גרויסע אידישע געשיכטע, 4 בענדער
		לארד בייראן:
.40	— — — — —	אידישע מעלאדיעס
		ראמאן ראלאן:
1.75	— — — — —	שוועסטער אַנעט און סילוויא
		זומער (פארבישופטע נשמה) ראמאן אין
2.25	— — — — —	3 טיילען
2.25	— — — — —	מוטער און זון, ראמאן אין 3 טיילען
		ישראל זאנגוויל:
4.50	— — — — —	טרוימער פון דער גהעמא אין 2 בענדער
		ראבערט אינגערסאל:
.75	.40 — — — — —	טעותין פון משה רבנו
		ארטור שאפענהויער:
2.00	— — — — —	די חכמה פון לעבען און אנדערע עסייען
		דר. מוזיקאנט:
2.25	— — — — —	דאס נייע אַפּערע בוך מיט 40 אַפּערעס
		ברוך שפינאזא:
2.25	— — — — —	מעאלאגיש-פאלימישער טראַקטאט
		אנאמאל פראנס:
2.00	— — — — —	דער אויפשטאנד פון די מלאכים
		אסקאר וויילד:
1.50	— — — — —	דאס בילד פון דאריאן גרעי
		מ. ארצי באשעוו:
1.50	— — — — —	סאנין
1.20	— — — — —	מיליאָנען
1.00	— — — — —	פרויען
1.00	— — — — —	אויפערזוכט
3.50	.50 — — — — —	דער לעצטער שטריך (אין 2 בענדער)

		לאה קאפילאוויטש האַפּמאַן :
2.00	— — — — —	אין קינדער לאַנד, פאַר קינדער צו דעקלאַ- מירען
		לעאַניד אַנדרעיעוו :
.70	.40 — — — — —	דער רוימער געלעכטען
		פ. דאָסטאַיעווסקי :
1.00	— — — — —	אַרימע מענשען
3.00	— — — — —	ערנידערויגטע און באַליידיגטע (אין 2 בענד)
3.50	— — — — —	פאַרברעכען און שטראַף (אין 2 בענד)
5.00	— — — — —	אידיאַט (אין 2 בענד, 1,000 זיימען)
		טאַמאַס פּיין :
2.00	— — — — —	די צייט פון פאַרשטאַנד
		וויניטשענקאַ :
2.00	— — — — —	ערליך צו זיך אליין
		וויקטאָר הוגאַ :
3.00	— — — — —	דער מענש וואָס לאַכט (אין 2 בענדער)
		אויגוסט סטרינבערג :
1.50	— — — — —	דאַס רויטע צימער, ראַמאַן
3.00	— — — — —	געזאַמעלטע דראַמען (אין 2 בענדער)
.25	— — — — —	„די פאַרברעכער“ דראַמע
		פראַפ. א. פאַרעל :
4.00	— — — — —	געשלעכטס פראַגע פולשטענדיג אין 2 ב.
		ס. פּשיבישעווסקי :
1.50	— — — — —	דעם טייוועלס קינדער
		מאַרק ארענשטיין :
.20	— — — — —	מיין ווייב'ס משוגעת, קאַמעדיע
		ה. געלבוים :
2.50	— — — — —	מרדכי עטינגער, ראַמאַן פון אידישען לע- בען אין אַמעריקאַ
		פעטער אלטענבערג :
1.75	— — — — —	ווי איך זעה עם
		ז. לעווין :
1.50	— — — — —	אין לעבען
		ראַובן לודוויג :
2.00	— — — — —	שריפטען

179 EAST BROADWAY, NEW YORK, N. Y.
Telephone Dry Dock 7695